

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

របាយការណ៍តាមដានក្រសួងពិនិត្យនិងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣
នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ
សាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤

អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន

គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ទីស្តីការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ
ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ

(+៨៥៥) ៨៥ ៧៧៧ ៩២០

www.pfm.gov.kh

gsc@pfm.gov.kh

www.facebook.com/gscpfm

បុព្វកថា

រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា បានបន្តផ្តល់អាទិភាពលើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលជាកម្មវិធីកែទម្រង់ស្នូល នៃយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចុះតម្លៃ ដំណាក់កាលទី១ ឆ្ពោះទៅរកជ្រឹងអភិបាលកិច្ចដែលជាបរិយាកាសចាំបាច់សម្រាប់កិច្ចអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។ ចក្ខុវិស័យ មហិច្ឆិតា និងភាពប្រាកដនិយមរបស់កម្មវិធីកែទម្រង់មួយនេះ បាននិងកំពុងនាំប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារ និងឧត្តមានុវត្តន៍ជាអន្តរជាតិក្នុងបរិបទកម្ពុជា ពោលគឺប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា នឹងត្រូវផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុងពីប្រព័ន្ធដែលផ្តោតលើធាតុចូលនិង មានលក្ខណៈមជ្ឈការ ទៅជាប្រព័ន្ធដែលផ្តោតលើធាតុចេញ ឬលទ្ធផល និងមានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ។ ដើម្បីសម្រេចចក្ខុវិស័យនេះ, យើងបានកំណត់យកយុទ្ធសាស្ត្របោះជំហានតាមដំណាក់កាល ឬ អភិក្រមជាខ្សែន តាមរយៈការដាក់ចេញនូវក្របខ័ណ្ឌផែនការសកម្មភាពរួមដ៏លម្អិតមួយ ដែលផ្សំឡើងពីបណ្តាសកម្មភាពចាំបាច់សម្រាប់ការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះនៅតាមដំណាក់កាលនីមួយៗ និង សកម្មភាពចាំបាច់នានា ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមសាកល្បងដកពិសោធន៍ជាបណ្តើរៗ មុនឈានចូលទៅដល់ដំណាក់កាលបន្ទាប់។

ក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈចំនួន ៣ ដំណាក់កាល ពីខាងដើម មុននឹងឈានចូលដំណាក់កាលទី៤ «**គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម**», យើងបានបង្កើតសមិទ្ធផលជាច្រើន, ទាំងសមិទ្ធផលក្នុងការកែលម្អអភិបាលកិច្ច នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ទាំងសមិទ្ធផលក្នុងទិដ្ឋភាព នៃការរីកចម្រើនផ្នែកសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ នៅឆ្នាំ២០០៣, មុនការចាប់ផ្តើមអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់នេះ, ចំណូលថវិកាជាតិសរុប មានប្រមាណតែ ១ ៨២១ ប៊ីលានរៀល ប៉ុណ្ណោះ; រីឯចំណាយថវិកាជាតិ មានប្រមាណ ២ ៩៩៤ ប៊ីលានរៀល។ រយៈពេល ២០ ឆ្នាំក្រោយ, ចំណូលថវិកាជាតិ ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ កើនឡើងជិត ២០ ដង ខណៈចំណាយថវិកាជាតិសរុបកើនឡើងជិត ១៥ ដង។ សូចនាករសមិទ្ធកម្មដ៏ល្អប្រសើរនេះ គឺជាឃ្លាស់សេដ្ឋកិច្ចដ៏សំខាន់បំផុត ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាទទួលបានកំណើន និង បន្តស្ថិរភាព នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាបន្តបន្ទាប់ រហូតដល់សម្រេចបាននូវចំណាត់ថ្នាក់ជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបនៅឆ្នាំ២០១៥ និង កំពុងបន្តបោះជំហាន ប្រកបដោយភាពជឿជាក់ និង ជាក់ស្តែងនិយម ទៅកាន់ឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។

លើសពីនេះ, សុខភាពដ៏ល្អប្រសើរនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា បានធ្វើឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលមានថវិកាសន្សំគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាជាយថាហេតុទាំងឡាយ នាពេលកន្លងទៅ ជាអាទិ៍ ការឆ្លើយតបនឹងស្ថានភាពមិនអំណោយផលបង្កឡើងដោយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុសកលលោក ក៏ដូចជាការឆ្លើយតបនឹងគ្រោះមហន្តរាយនិង គ្រោះធម្មជាតិនានា ដែលមិនអាចស្មានទុកជាមុនបាន។ ជាក់ស្តែង, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ នូវវិបត្តិសុខុមាលភាព, សង្គម និង សេដ្ឋកិច្ច ដែលបណ្តាលមកពីការរីករាលដាលជាសកល នៃជំងឺកូវីដ-១៩ រហូតកម្ពុជាត្រូវបានទទួលស្គាល់ នៅក្នុងកម្រិតសកលលោកថាជាប្រទេសគ្រប់គ្រងជំងឺកូវីដ-១៩ បានយ៉ាងល្អ និង ជាប្រទេសស្ទុះដើមឡើងវិញពីវិបត្តិ នៃជំងឺកូវីដ-១៩ បានយ៉ាងឆាប់រហ័ស។

សមិទ្ធផលជាប្រវត្តិសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ និង ការអភិវឌ្ឍ ក្រោមម្លប់ នៃ «សុខសន្តិភាព», ដែលយើងទាំងអស់គ្នាកំពុងតែក្រេបជញ្ជក់ជាមនុស្សធម៌នេះ, អាចសម្រេចបានមក ដោយសារកិច្ចប្រឹងប្រែងរួមជាផ្ទុយ ជាមួយនឹងឆន្ទៈមុតស្រួចឥតរាជ្យ នៃថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការពាក់ព័ន្ធគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ សមិទ្ធផល និង បទពិសោធន៍ ក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំកន្លងទៅ បានផ្តល់មេរៀនដ៏មានតម្លៃជាច្រើនអនេក និង បានធ្វើឱ្យយើងរឹតតែជឿជាក់លើភាពត្រឹមត្រូវ នៃទស្សនៈវិស័យរបស់យើង នោះគឺ យើងត្រូវកែទម្រង់តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់កម្ពុជា, ក្នុងបរិបទសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ស្ថាប័ន និង រដ្ឋបាលរបស់កម្ពុជា, និងក្នុងភាពជាម្ចាស់របស់កម្ពុជា។ ជោគជ័យ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាព និងបម្រើសេវាសាធារណៈ ជូនប្រជាជនបានកាន់តែប្រសើរឡើង តាមរយៈការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សឱ្យកាន់តែមានគុណភាព; ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តចាំបាច់នានា ដូចជា ប្រព័ន្ធតមនាគមន៍, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និង ប្រព័ន្ធអគ្គិសនី; ការកសាងសាលារៀន និង មន្ទីរពេទ្យ បានកាន់តែច្រើន និង មានគុណភាពកាន់តែប្រសើរឡើងឥតឈប់ឈរ។ ល។ ជារួម យើងអាចទាញការវាយតម្លៃបានថា ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើគន្លងឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍ជាអន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវ ប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយមានភាពបត់បែន និងធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម នៃសកលលោក។

ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំសូមយកឱកាសនេះ វាយតម្លៃខ្ពស់ និង ផ្តល់មូលវិចារដ៏ថ្លៃថ្លាចំពោះសហការី នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, ក្រសួង ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់ ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងអនុវត្តសកម្មភាពទាំងឡាយ នៅក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រហូតសម្រេចបានលទ្ធផលល្អប្រសើរគួរជាទីលើកទឹកចិត្ត។ ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះផងដែរ, ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅដល់សហគមន៍អឺរ៉ុប, ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី, ធនាគារពិភពលោក, មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ, អង្គការយូនីសែហ្វ, រដ្ឋាភិបាលបារាំង ឬ ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង (ហៅកាត់ថា AFD), រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី, និង ស្ថាប័នអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ដែលបាននិងបន្តផ្តល់ជំនួយទាំងទិដ្ឋភាពហិរញ្ញវត្ថុ និង បច្ចេកទេស គាំទ្រដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុង ៣ ដំណាក់កាលកន្លងទៅ និងក្នុងដំណាក់កាលទី៤ នេះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូន និងមានសម្បុរទៅមុខប្រកបដោយចីរភាព។ ខ្ញុំសូមជូនពរសហការី នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, ក្រសួង ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និង បណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ សូមទទួលបានសុខភាពល្អបរិបូណ៌ សុកមង្គលក្នុងគ្រួសារ និងជោគជ័យគ្រប់ការកិច្ចការងារ។

ថ្ងៃ ពុធ ៤ កើត ខែ ឆ្នាំ ឆ្នាំរោង ឆស័ក ព.ស. ២៥៦៨

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៤ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០២៤

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងជាប្រធាន

គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន

អារម្ភកថា

ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាពី «ប្រព័ន្ធដែលផ្ដោតលើធាតុចូល និងមានលក្ខណៈមជ្ឈការ ឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធដែលផ្ដោតលើធាតុចេញ ឬលទ្ធផល និងមានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ» គឺជាចក្ខុវិស័យប្រកបដោយមហិច្ឆិតា និងជាក់ស្តែងនិយមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទាំងក្នុងអាណត្តិ នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកន្លងទៅ និង អាណត្តិរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា។ ដើម្បីសម្រេចចក្ខុវិស័យនេះ គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (គ.ហ.ស.) ក្នុងនាមជាសេនាធិការ បានរៀបចំ និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវផែនការសកម្មភាពដែលជាធំត្រូវមួយសម្រាប់អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (កសហវ.) រួមទាំងមន្ទីរសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី ខេត្ត និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន រៀបចំផែនការសកម្មភាពលម្អិត ដែលកំណត់អំពីគោលបំណងច្បាស់លាស់ និង មានសូចនាករសមិទ្ធកម្មសម្រាប់វាស់វែង ដោយអនុលោមតាមសារាចររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលេខ ០៩ សរ ចុះថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីវិធាន និង នីតិវិធី នៃការរៀបចំ ការអនុវត្ត ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃលើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្ត និង ស្របតាមគោលបំណងរួម នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, អគ្គលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (អ.គ.ហ.) ដែលជាសេនាធិការជូន គ.ហ.ស. មានតួនាទីភារកិច្ចត្រួតពិនិត្យតាមដាន និង វាយតម្លៃ ប្រចាំត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ ទាំងកម្រិត នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពលម្អិតរបស់អង្គភាព/ស្ថាប័នអនុវត្តការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងកម្រិតផែនការសកម្មភាពរួម។ ក្នុងស្មារតីនេះ អ.គ.ហ. ត្រូវរៀបចំបូកសរុបរបាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ ដែលមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ គោរពជូន គ.ហ.ស. ពិនិត្យ និង សម្រេចដើម្បីចាត់វិធានការបន្ត។ សម្រាប់របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ មិនត្រឹមតែឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីវឌ្ឍនភាព នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ប៉ុន្តែថែមទាំងឆ្លុះបញ្ចាំងប្រសិទ្ធភាព នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ធៀបនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ ជាពិសេស ផ្ដោតលើរបកគំហើញ នៃការវាយតម្លៃលើកិច្ចការមួយចំនួន ដែលធានានូវភាពជោគជ័យ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤។

ក្នុងដំណើរការនៃការរៀបចំរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, អ.គ.ហ. បានប្រើប្រាស់អភិក្រមដោយកៀរគរការចូលរួមចំណែកពីគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ដែលក្នុងនោះ រួមមាន ៖ អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. រួមទាំងមន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត, ក្រសួង-ស្ថាប័ន, រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត និង បណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា។ ការកៀរគរការចូលរួមនេះ រួមមាន ការផ្តល់នូវធាតុចូល របាយការណ៍ និង ការឆ្លើយតបទៅនឹងកម្រងសំណួរ ដែលរៀបចំដោយ អ.គ.ហ. ផង ព្រមទាំងការចុះទៅប្រមូលព័ត៌មានដោយផ្ទាល់នៅការដ្ឋានដែលមានការពាក់ព័ន្ធផង។ របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នឹងផ្ដោតលើទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗ ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយ និង ការពង្រីកលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជាអាទិ៍វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤, ស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ធៀបទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ, ប្រសិទ្ធភាព នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅក្រសួង-ស្ថាប័ន, ប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈក្នុងវិស័យអាទិភាពមួយចំនួន។ ដោយឡែក សម្រាប់ទិន្នន័យផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.) គឺប្រើប្រាស់ឆ្នាំគោលចាស់ ដើម្បីផ្តល់ជា

មូលដ្ឋានសម្រាប់ការវិភាគលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់កម្ពុជា និង ដើម្បីប្រៀបធៀបការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយ ទៅនឹងឆ្នាំមុន។

ផ្អែកតាមលទ្ធផលនៃការបូកសរុបតាមដាន និង វាយតម្លៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ ក្នុងដំណាក់កាលទី៤, យើងអាចសន្និដ្ឋានជាមួយបានថា ភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា រក្សា បាននូវភាពរឹងមាំ និង មានភាពធន់ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការទប់ទល់មិនឱ្យចំណូលថវិកាជាតិមានសភាពទន់ខ្សោយ ក្នុងបរិបទនៃវិបត្តិនានា និង មានសម្ភារៈឡើងវិញ ក្នុងគន្លងសេដ្ឋកិច្ចមួយថ្មី ក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ខណៈបំណុល សាធារណៈត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានល្អ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការធានាបាននូវសូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ស្ថិតក្រោម ពិសោធន៍។ គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបាននិងកំពុងកសាង តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈ ជាជំហានៗ និង ការពង្រឹងការអនុវត្តមុខងារស្នូលក្នុងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) និង ការតម្រង់ទិសនីតិវិធីអនុវត្តការងារថ្មីតាមប្រព័ន្ធ FMIS។ ប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោល នយោបាយ ត្រូវបានពង្រឹងជាបណ្តើរៗ តាមរយៈការគិតគូរដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម, ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម, ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា, និង ថវិកាកម្មវិធី។ គណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធ- កម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗតាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, ការដាក់អនុ- វត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និង គណនេយ្យសាធារណៈ, ក្របខ័ណ្ឌថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, កិច្ចព្រមព្រៀង សមិទ្ធកម្ម, និង ក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្ម។ ចន្លោះការ កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបាន បន្តចីរភាព តាមរយៈការចូលរួមអនុវត្ត និង ការរួមចំណែកពីគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង ក្របខ័ណ្ឌដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង ជាពិសេស តាមរយៈការបន្តកសាងសមត្ថភាពក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុ និង មន្ត្រីរាជការ ទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

ជាចុងក្រោយ, ក្នុងនាម អ.គ.ហ. និង រូបខ្ញុំផ្ទាល់ សូមសម្តែងការជឿជាក់ និង ថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅ បំផុតជូន **ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធាន គ.ហ.ស. ដែលតែងតែយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ និង ផ្តល់អនុសាសន៍ណែនាំដ៏មានតម្លៃ និង តម្រង់ទិសទាំងការរៀបចំ និង ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យសម្រេចជោគជ័យ និង ប្រកបដោយចីរភាព លើគន្លង នៃប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព។ ទន្ទឹមនេះ, ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណ ជូន ចំពោះក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅតាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. រួមទាំងមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត និង ក្រសួង ស្ថាប័ន ដែលបានចូលរួមអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ដើម្បីរួមចំណែកទាំងជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ និង ជំនួយបច្ចេកទេសគាំទ្រកម្មវិធី កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ចាប់តាំងពីដំណាក់កាលទី១ រហូតមកដល់ដំណាក់កាលទី៤ នាពេលនេះ។

ថ្ងៃ អង្គារ ៣ រោច ខែ អាសាឍ ឆ្នាំរោង ឆស័ក ព.ស. ២៥៦៨

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០២៤

រដ្ឋលេខាធិការ
និងជាអគ្គលេខាធិការ នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន
គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

សៀម លីន

មាតិកានុក្រម

បុព្វកថា.....	i
លេខកថា.....	iii
អក្សរកាត់.....	viii
បញ្ជីតារាង.....	x
បញ្ជីជ្រាប្រាម.....	xi
ខ្លឹមសារសង្ខេបប្រតិបត្តិ.....	xii
សេចក្តីផ្តើម.....	១
១.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ.....	១
១.២ ចក្ខុវិស័យកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤.....	២
១.៣ សនិទានកម្ម និងគោលបំណង នៃការរៀបចំរបាយការណ៍.....	៣
ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កម្ពុជា.....	៥
២.១ និន្នាការសេដ្ឋកិច្ចសកល.....	៥
២.២ ស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា.....	៦
២.៣ លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ.....	៨
វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្ត PFM RP ដំណាក់កាលទី៤.....	១២
៣.១ ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤.....	១២
ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា.....	១២
ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ.....	២៥
ផ្នែកទី៣៖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ.....	៣៤
ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម.....	៣៨
ផ្នែកទី៥៖ ការគាំទ្រដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ប្រកបដោយចីរភាព.....	៤១
៣.២ របាយការណ៍សិក្សា និងវាយតម្លៃ.....	៤៦
៣.២.១ ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣.....	៤៦
៣.២.២ ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS.....	៤៩
៣.២.៣ ការវាយតម្លៃការវិនិយោគសាធារណៈ.....	៥៣
៣.២.៤ ការវាយតម្លៃថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ.....	៦០

៣.២.៥ ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣	៦៤
៣.២.៦ ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ក្នុងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	៦៨
៣.២.៧ ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	៧១
ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ធៀបនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ	៧៦
៤.១ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០២១ និងការបោះប្រយោលទៅរកឆ្នាំ២០២៧	៧៦
៤.២ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឆ្នាំ២០២១	៨៥
ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយសាធារណៈ	៨៩
៥.១ និន្នាការចំណាយសាធារណៈ	៨៩
៥.២ អាទិភាពនីយកម្មចំណាយសាធារណៈ	៩១
៥.៣ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិស័យសាធារណៈ	៩២
៥.៤ ការពង្រឹងចំណាយសាធារណៈក្នុងវិស័យអាទិភាព	៩៤
៥.៤.១ វិស័យអប់រំ	៩៤
៥.៤.២ វិស័យសុខាភិបាល	៩៦
៥.៤.៣ វិស័យកសិកម្ម	១០០
៥.៤.៤ វិស័យធនធានទឹក និងឧតុនិយម	១០២
៥.៥ ការពង្រឹងចំណាយសាធារណៈនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ ករណីខេត្តព្រះសីហនុ	១០៦
៥.៥.១ រដ្ឋបាលខេត្តព្រះសីហនុ	១០៧
៥.៥.២ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក	១១០
៥.៥.៣ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់	១១២
អនុសាសន៍របស់ គ.ហ.ស. និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរួម	១១៣
៦.១ អនុសាសន៍របស់ គ.ហ.ស.	១១៣
៦.២ សេចក្តីសន្និដ្ឋានរួម	១១៥
ឧបសម្ព័ន្ធ	១១៦
ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣	១១៧
ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ តារាងអនុវត្តថវិកា និងសមិទ្ធកម្ម របស់អង្គភាព ក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣	១៣៣
ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ តារាងអនុវត្តថវិកា និងសមិទ្ធកម្ម របស់មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣	១៣៥
ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ តារាងអនុវត្តថវិកា និងសមិទ្ធកម្ម របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣	១៣៧
ឧបសម្ព័ន្ធទី៥៖ សុន្ទរកថាបើករបស់ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន	១៤០
ឧបសម្ព័ន្ធទី៦៖ មតិណែនាំនិងបូកសរុបរបស់ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន	១៥៤
ឧបសម្ព័ន្ធទី៧៖ សុន្ទរកថាស្វាគមន៍និងរាយការណ៍ របស់ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន	១៦១
ឧបសម្ព័ន្ធទី៨៖ សុន្ទរកថាបិទកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់ សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា	១៧៥
ឧបសម្ព័ន្ធទី៩៖ បទបង្ហាញសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គ.ក.ហ. នៃ កសហវ.	១៨៨
ឧបសម្ព័ន្ធទី១០៖ បទបង្ហាញសម្រាប់កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ (ភាសាខ្មែរ)	២៤៧
ឧបសម្ព័ន្ធទី១១៖ ការឆ្លើយតបទៅនឹងមតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (ភាសាខ្មែរ)	៣០៣
ឧបសម្ព័ន្ធទី១២៖ បទបង្ហាញសម្រាប់កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ (ភាសាអង់គ្លេស)	៣៣៣

ឧបសម្ព័ន្ធទី១៣៖ ការឆ្លើយតបទៅនឹងមតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (ភាសាអង់គ្លេស).....	៣៨៩
ឧបសម្ព័ន្ធទី១៤៖ របាយការណ៍សរសេរ (ភាសាអង់គ្លេស)	៤០៩

អក្សរកាត់

ADB	Asian Development Bank	ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី
AFD	French Development Agency	ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង
BSP	Budget Strategic Plan	ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (ផ.យ.ថ)
BSRS	Budget System Reform Strategy	យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា
CAP	Consolidated Action Plan	ផែនការសកម្មភាពរួម
CoA	Chart of Accounts	ប្លង់គណនេយ្យ
DMFAS	Debt management and financial analysis system	ប្រព័ន្ធវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ និងគ្រប់គ្រងបំណុល
EFI	Economics and Finance Institute	វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (វ.ស.ហ.)
EFMS	Education Financial Management System	ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
FMIS	Financial Management Information System	ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
FMWG	FMIS project Management Working Group	ក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
GDB	General Department of Budget	អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា (អ.ថ.)
GDCE	General Department of Customs and Excise	អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា (អ.គ.រ.)
GDIA	General Department of Internal Audit	អគ្គនាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង (អ.ស.ក.)
GDICDM	General Department of International Cooperation and Debt Management	អគ្គនាយកដ្ឋានសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងគ្រប់គ្រងបំណុល (អ.ស.ប.)
GDNT	General Department of National Treasury	អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ (អ.រ.ជ.)
GDP	General Department of Policy Gross Domestic Product	អគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ (អ.គ.ប.) ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.)
GDPP	General Department of Public Procurement	អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ (អ.ល.ស.)

GDSNAF	General Department of Sub-National Administration Finance	អគ្គនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (អ.ហ.ថ.)
GDSPNR	General Department of State Property and Non-Tax Revenue	អគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ (អ.ទ.ថ.)
GDT	General Department of Taxation	អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ (អ.ព.ជ.)
GFS	Government Financial Statistics	ស្ថិតិហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋាភិបាល
GSC	General Secretariat of Public Financial Management Reform Steering Committee	អគ្គលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (អ.គ.ហ.)
IMF	International Monetary Fund	មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ
LCs	Legal Council Secretariate	លេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សានីតិកម្ម (ល.ក.ន.)
LM	Line ministry	ក្រសួង ស្ថាប័ន
MEF	Ministry of Economy and Finance	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (កសហវ.)
MOEYS	Ministry of Education, Youth and Sport	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MTBF	Medium-Term Budget Framework	ក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម
MTFF	Medium-Term Fiscal Framework	ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម
NAA	National Audit Authority	អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ (អ.ស.ជ.)
NRMIS	Non-tax Revenue Management Information System	ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ
NSDP	National Strategic Development Plan	ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ
PB	Program Budgeting	ថវិកាកម្មវិធី
PFM	Public Financial Management	ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
PFMRC	Public Financial Management Reform Commission	គណៈកម្មការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ក.ហ.ស.)
PFMSC	Public Financial Management Reform Steering Committee	គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
PPCA	Phnom Penh Capital Administration	រដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ
PPCC	Phnom Penh Capital Council	ក្រុមប្រឹក្សារាជធានីភ្នំពេញ
SARMIS	State Asset Register Management Information System	ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងទិន្នន័យបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ
WB	World Bank	ធនាគារពិភពលោក

បញ្ជីតារាង

តារាងទី 1: ការប្រែប្រួលក្របខ័ណ្ឌ CAP ដំណាក់កាលទី២, ទី៣, ទី ៣បូក២ និងដំណាក់កាលទី៤	២
តារាងទី 2: កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងការព្យាករ (%).....	៦
តារាងទី 3: អត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង ការព្យាករ (%) ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ធៀបនឹងប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ាន.....	៦
តារាងទី 4: អត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (%) តាមវិស័យ	៧
តារាងទី 5: វឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំបណ្តុះបណ្តាលកម្មសិទ្ធិចាប់ពីឆ្នាំ២០២១ ដល់ឆ្នាំ២០២៣	២៩
តារាងទី 6: សូចនាករថ្លៃ និងហានិភ័យគន្លឹះៗ គិតត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣.....	៣១
តារាងទី 7: លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ PIMA ឆ្នាំ២០២០	៥៧
តារាងទី 8: ធាតុសំខាន់ៗ របស់យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	៦៥
តារាងទី 9: ធាតុសំខាន់ៗ របស់យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	៦៩
តារាងទី 10: ពិន្ទុ PEFA ឆ្នាំ២០២៧ រំពឹងទុក ធៀបទៅនឹងពិន្ទុ PEFA ឆ្នាំ២០២១	៧៦
តារាងទី 11: ការអនុវត្តថវិកាក្នុង MOWRAM ថ្នាក់ជាតិ (២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២១).....	១០២
តារាងទី 12: ការអនុវត្តថវិកាក្នុងមន្ទីរធនធានទឹក និង ឧតុនិយម រាជធានី-ខេត្ត (២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២១).....	១០៣
តារាងទី 13: ការអនុវត្តថវិកាក្នុងមន្ទីរធនធានទឹក និង ឧតុនិយម រាជធានី-ខេត្ត (២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២១).....	១០៣

បញ្ជីជ្រាប

ជ្រាបទី 1: សន្ទស្សន៍សកល (Global Indice) នៃថាមពល, អាហារ និង ដី	5
ជ្រាបទី 2: សមាសធាតុ នៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កម្ពុជា	8
ជ្រាបទី 3: លំហចំណាយធនធានសិទ្ធិ និងសមាសធាតុ	10
ជ្រាបទី 4: និន្នាការលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៤ និង ២០២៥	10
ជ្រាបទី 5: ការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយថវិការដ្ឋ ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣	12
ជ្រាបទី 6: ចំណូលចរន្តសរុប និងកំណើនចំណូលចរន្តឆ្នាំ២០១៣-២០២៣	14
ជ្រាបទី 7: រំហូរចំណាយថវិការដ្ឋតាមត្រីមាស ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣	19
ជ្រាបទី 8: ការអនុវត្តថវិកា និងវឌ្ឍនភាព (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ.	
ក្រោម PFM RP	42
ជ្រាបទី 9: ការអនុវត្តថវិកា និងវឌ្ឍនភាព (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត	
ក្រោម PFM RP	43
ជ្រាបទី 10: ការអនុវត្តថវិកា និងវឌ្ឍនភាព (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្រោម PFM RP	43
ជ្រាបទី 11: ពិន្ទុ PIMA ឆ្នាំ២០១៩ និង ២០២០ – ការរៀបចំស្ថាប័ន	55
ជ្រាបទី 12: ពិន្ទុ PIMA ឆ្នាំ២០១៩ និង ២០២០ – ការអនុវត្ត	56
ជ្រាបទី 13: ក្របខ័ណ្ឌថវិកាយេនឌ័ររបស់ IMF - វិធីសាស្ត្ររួម ដោយប្រើប្រាស់វដ្តថវិកា	61
ជ្រាបទី 14: យោបល់របស់សហភាពអឺរ៉ុបលើ ផែនទីចង្អុលផ្លូវ នៃច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ:	67
ជ្រាបទី 15: យោបល់របស់សហភាពអឺរ៉ុបលើ ម៉ូដែលបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពថ្មី	72
ជ្រាបទី 16: ចំណាយសាធារណៈតាមប្រភេទ គិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. (២០១១ ដល់ ២០២១)	90
ជ្រាបទី 17: ថវិកាតាមប្រភេទ គិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. (២០១១ ដល់ ២០២១)	91
ជ្រាបទី 18: ការប្រៀបធៀបរវាងចំណាយជាក់ស្តែង និង ផែនការថវិកា NSDP (២០១៤ ដល់ ២០២១)	92
ជ្រាបទី 19: ប្រភពហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សុខាភិបាលកម្ពុជា និង ការប្រៀបធៀប OOP ជាមួយប្រទេសដទៃ	97
ជ្រាបទី 20: ចំណាយតាមជំពូក (លានរៀល) និង ថវិកា (ភាគរយ នៃចំណាយក្នុងស្រុកសរុប) របស់ MAFF	101

ខ្លឹមសារសង្ខេបប្រតិបត្តិ

១. សមិទ្ធផល និង បទពិសោធន៍ ក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំរបស់កម្ពុជាខ្លួនឯងផ្ទាល់ បានផ្តល់នូវមេរៀនដ៏មានតម្លៃ និង បានធ្វើឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា កាន់តែមានទំនុកចិត្តលើភាពប្រាកដនិយម និង ភាពត្រឹមត្រូវ នៃទស្សនវិស័យវែង-ឆ្ងាយរបស់កម្ពុជា លើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពោលគឺរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវកែទម្រង់តាម សេចក្តីត្រូវការ និង ក្នុងបរិការណ៍កម្ពុជា ជាមួយនឹងភាពជាម្ចាស់ពេញលេញ។ សមិទ្ធផល និង បទពិសោធន៍បាន គូសបង្ហាញថា ប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏ចាំបាច់ សម្រាប់ឃ្លាស់សេដ្ឋកិច្ច និង កិច្ចអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ជាពិសេស ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និង ការលើកកម្ពស់ ប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ។
២. រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា ក្រោមការដឹកនាំប្រកបដោយមហិច្ឆិតា និង ពេញដោយថាមពលរបស់ **សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបន្តផ្តល់អាទិភាព និង ចាត់ទុកភាពធន់ នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជាផ្ទាំងខ្នង នៃការអនុវត្តរបៀបវារៈគោលនយោបាយ ដែលបាន ដាក់ចេញក្នុងយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ដំណាក់កាលទី១ ប្រកបដោយគណនេយ្យភាព និង បរិយាប័ន្ន ដោយមិន ទុកចោលនរណាម្នាក់ និង ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្នុងន័យឆ្លើយតបទៅនឹងការវិវឌ្ឍចរនាសម្ព័ន្ធ សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច និង ការប្រែប្រួលមិនអាចស្មានទុក នៃសកលលោក។
៣. ក្នុងរយៈពេល២០ឆ្នាំមកនេះ កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានបង្កើត និង ពង្រឹងសមាសធាតុ ស្នូលដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមរយៈការកសាង និង កែលម្អប្រព័ន្ធ និង អភិបាលកិច្ច, ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត, ការធ្វើស្ថាប័នីយកម្ម និង ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។ ការសម្រេចបាននូវកិច្ចការ ទាំងនេះ បានធ្វើឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកាន់តែមានភាពជឿជាក់ក្នុងការឈានទៅអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ដែលជាការកែទម្រង់កម្រិតខ្ពស់បំផុត ឆ្ពោះទៅបង្កើត **«វប្បធម៌សមិទ្ធកម្ម»** នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌ រាជរដ្ឋាភិបាល និង ទូទាំងមន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់។

បរិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និងលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា

៤. ពិភពលោកត្រូវបាននិងកំពុងប្រឈមនឹងបញ្ហា និង ភាពមិនប្រាកដប្រជាខ្ពស់ ដោយសារការប៉ះទង្គិចយ៉ាងដំណំពី វិបត្តិសង្គម និង សេដ្ឋកិច្ច ដែលបន្សល់ទុកដោយជំងឺកូវីដ-១៩ និង ព្រឹត្តិការណ៍សង្គ្រាមរវាងរុស្ស៊ី និង អ៊ុយក្រែន ដែលព្រឹត្តិការណ៍នេះនៅបន្តអូសបន្លាយរហូតមកពេលនេះ។ សេដ្ឋកិច្ចសកល ត្រូវបានប៉ាន់ស្មាន ថាមានកំណើន យឺតក្នុងអត្រាប្រមាណ ៣,៤% សម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ និងធ្លាក់មកប្រមាណ ២,៨% សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ដែលអត្រា កំណើននេះ ទាបជាងកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ (ប្រមាណ ៣,៨%) ក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំចុងក្រោយ។^១ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តងើបឡើវិញបន្តិចក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៣,០% ដោយសារ

^១ ប្រភព៖ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាង ច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០២៤។

ការរំពឹងទុកនូវភាពធូរស្បើយបន្តិចម្តងៗ និង ការបន្សំជាបណ្តើរៗ ជាមួយនឹងឥទ្ធិពលសង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន និង សម្ពាធអតិផរណា ដែលនឹងធ្វើឱ្យថ្លៃទំនិញសកលមានការថមថយ ស្របនឹងការចាកចេញពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។

៥. សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាប្រមាណ ៥,៦% សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ប៉ុន្តែកំណើន អនុវិស័យគាំទ្រ មានសភាពប្រែប្រួលខ្លាំងជាង បើធៀបនឹងការរំពឹងទុកពីដើមឆ្នាំ។ អនុវិស័យកាត់ដេរត្រូវបានប៉ាន់- ស្មានថាមានកំណើនថមថយខ្លាំង ខណៈអនុវិស័យសណ្ឋាគារ និង កោដនីយដ្ឋាន និង សេវាកម្មគាំទ្រផ្សេងទៀត ត្រូវបានវាយតម្លៃឡើងវិញថានឹងសម្រេចបានកំណើនខ្ពស់ជាងការរំពឹងទុក។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងសម្រេចបានអត្រាកំណើនក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៦,៦% ដោយសារការរំពឹងទុក នៃការវិលត្រឡប់ ទៅរកភាពល្អប្រសើរ នៃតម្រូវការខាងក្រៅ និង ទំនុកចិត្តវិនិយោគ និង ពាណិជ្ជកម្ម ស្របពេលដែលសកម្មភាព ធុរកិច្ចក្នុងស្រុក នៅបន្តរក្សាបាននូវនិន្នាការកំណើនវិជ្ជមាន។
៦. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃការប៉ះទង្គិចពីបច្ច័យ នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និង វិបត្តិសង្គ្រាមរុស្ស៊ី និង អ៊ុយក្រែន, លំហហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ មានសភាពរួមគ្នា។ លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និយាយនៅទីនេះ គ្របដណ្តប់លើចំណូលចរន្តថវិការដ្ឋ, លំហបំណុលសាធារណៈ, ជំនួយហិរញ្ញប្បទានឥតសំណង, និង ចំណាយធនាស្តិ៍ទិញ។ ចំណូលចរន្តថវិការដ្ឋ បាន ថយចុះពីប្រមាណ ២៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ មកត្រឹមប្រមាណ ២៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ធៀបនឹងផលិតផលក្នុង ស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.)។ ជំនួយហិរញ្ញប្បទានឥតសំណង ថយចុះពីប្រមាណ ២% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ មកត្រឹម ១% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ធៀបនឹង ផ.ស.ស.។ ការថយចុះ នៃជំនួយហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងប៉ះទង្គិចពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ក្នុងចំណែកតិចតួច ប៉ុន្តែជាសត្យានុម័ត គឺបណ្តាលមកពីការរីកចំរើនខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកម្ពុជា ជាពិសេស ការចាកចេញពីឋានៈជាប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច។ ខាងផ្នែកលំហបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេស ថយ- ចុះពីប្រមាណ ១៩% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ មកត្រឹមរង្វង់ ១៦% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ធៀបទៅនឹងពិធានបំណុល ៤០% នៃ ផ.ស.ស. (គិតតាមមូលដ្ឋានតួលេខ ផ.ស.ស. ឆ្នាំគោលចាស់)។ រីឯចំណាយធនាស្តិ៍ទិញ ថយចុះពីប្រមាណ ២០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ មកត្រឹមប្រមាណ ១៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២២។ ជាមួយនឹងនិន្នាការ នៃការព្យាករណ៍កំណើនសេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជាងើបឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ២០២៤, លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងមានភាពល្អប្រសើរឡើងវិញ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំង អំពីប្រសិទ្ធភាព នៃការដាក់ចេញនូវវិធានការគោលនយោបាយនានា ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃការទប់ទល់ទៅនឹងផល ប៉ះពាល់ពីវិបត្តិនានា និង ការស្តារកំណើនសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម ជាពិសេស វិធានការខាងផ្នែកគោលនយោបាយហិរញ្ញ- វត្ថុសាធារណៈ។

ទំនុកចិត្តថវិកានៅតែរក្សាបាន បន្ទាប់ពីវិបត្តិនានា ខណៈនៅមានចំណុចត្រូវបន្តកែលម្អខាងផ្នែកចំណាយ

៧. ការប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋទាំងចំណូលសារពើពន្ធ និង មិនមែនសារពើពន្ធ កំពុងមានសម្បុរឡើងវិញជាបណ្តើរៗ បន្ទាប់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។ ចំណូលថវិការដ្ឋសរុប^២ (ចំណូលចរន្ត និង ចំណូលមូលធនក្នុងប្រទេស) ប្រមូលបាន ប្រមាណ ២៦ ៨០៦ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៦ ៦១៩ លានដុល្លារអាមេរិក (៩១,៨៧% ធៀបនឹងច្បាប់ ថវិកា)។ ចំណូលថវិការដ្ឋសរុបនេះផ្សំឡើងពីចំណូលពន្ធគយ និង រដ្ឋាករមានប្រមាណ ៣៤,៣៧%, ចំណូលពន្ធ- ដារមានប្រមាណ ៤៧,០៨%, ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធផ្នាក់ជាតិមានប្រមាណ ៩,៥២%, ចំណូលមូលធនក្នុង ស្រុកមានប្រមាណ ១,៣៥% និង ចំណូលថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិប្រមាណ ៧,៦៨%។ ចំណូលពន្ធគយ និង រដ្ឋាករប្រមូលបានប្រមាណ ៩ ២២១ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ២ ២៧៧ លានដុល្លារអាមេរិក (៨២,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលពន្ធគយ ប្រមូលបានទាបជាងផែនការដោយសារមានកត្តាធំៗចំនួន ៣ គឺទី១ ៖ ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាបាត់ចំណូលពីការនាំចូលលើប្រភេទទំនិញ

² ចំណាយធនាស្តិ៍ទិញ (Discretionary Expenditure)

³ ប្រភពទិន្នន័យទទួលបានពីអគ្គនាយកដ្ឋានគណនាជាតិ ជាទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន។

មួយចំនួន, ទី២ ៖ កត្តាអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ឧស្សាហកម្ម ផលិតកម្ម កម្មន្តសាលារបស់កម្ពុជា កាន់តែរីកចម្រើនទៅមុខ ដែលបណ្តាញកម្ពុជា អាចផលិតនូវទំនិញមួយចំនួនជំនួសឱ្យការនាំចូល, និង ទី៣៖ ការបើករោងចក្រដំណើរការ ដំឡើងយានយន្តនៅកម្ពុជា ជាបន្តបន្ទាប់។ រីឯចំណូលពន្ធដារ ប្រមូលបានប្រមាណ ១២ ៦៣៣ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៣ ១១៩ លានដុល្លារអាមេរិក (១០២,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ថ្នាក់ជាតិ ប្រមូលបានប្រមាណ ២ ៥៥៣ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៦៣០ លានដុល្លារអាមេរិក (១១៩,២% ធៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលមូលធនក្នុងស្រុក ប្រមូលបាន ៣៦២ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៨៩ លាន ដុល្លារអាមេរិក (៣១,៧% ធៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលថវិការបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត) ប្រមូលបាន ២ ០៦២ ប៊ីលាន រៀល ឬស្មើនឹងប្រមាណ ៥០៩ លានដុល្លារអាមេរិក (៨៣,៥% ធៀបនឹង ច្បាប់)។ ខណៈដែលការប្រមូលចំណូលសារពើពន្ធជិតដល់កម្រិតឧត្តមានុពល, ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដែល ជាសសរស្តម្ភទី៣ នៃចំណូលថវិការដ្ឋ រំពឹងថានឹងមានភាពរឹងមាំថែមមួយកម្រិតទៀតតាមរយៈការអនុវត្តឯកសារ គោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដែលនឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ ២០២៤ ខាងមុខ។

- ៨. ចំណាយថវិកាជាតិសរុប^៤ សម្រេចបាន ២៨ ២៨៩ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៦ ៩៨៥ លានដុល្លារអាមេរិក (៨៥,៥៩% ធៀបនឹងច្បាប់) ដែលរួមផ្សំដោយចំណាយបៀវត្សរ៍ ៣៦,៣១%, ចំណាយទំនិញសេវា ១៦,១៧%, ចំណាយមូលធន២៩,១៣%, និង ចំណាយផ្សេងៗ ១៨,៣៩%។ ចំណាយបៀវត្សរ៍សម្រេចបាន ១០ ២៧២ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ២ ៥៣៦ លានដុល្លារអាមេរិក (៩៨,៧៦% ធៀបនឹងច្បាប់), ចំណាយទំនិញ- សេវា សម្រេចបាន ៤ ៥៧៤ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹង ១ ១២៩ លានដុល្លារអាមេរិក (៩៧,៦៨% ធៀបនឹងច្បាប់), និងចំណាយមូលធនសម្រេចបាន ៨ ២៤១ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ២ ០៣៥ លានដុល្លារអាមេរិក (៧៧,៦៦% ធៀបនឹងច្បាប់)។ កម្រិតចំណាយប្រចាំត្រីមាសនីមួយៗ នៅមានកម្រិតទាប ក្នុងនោះត្រីមាសទី៣ សម្រេចបាន ៥៧,៥៤% ប៉ុណ្ណោះ ខណៈគោលដៅដែលបានដាក់ចេញត្រូវសម្រេចឱ្យបាន ៧០%។ ទោះជាយ៉ាង នេះក្តី តាមរយៈមេគុណប្រាប់ទិស (Linear) នៅតាមត្រីមាសទី១, ទី២, និង ទី៣ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ មកដល់ឆ្នាំ ២០២៣, រំហូរចំណាយមានទិសដៅវិជ្ជមានដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗ នៃការដាក់ចេញនូវវិធាន ការចាំបាច់មួយចំនួនក្នុងការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា។ ក្របខ័ណ្ឌរួមផែនការបង្ហាញផ្លូវ និង ផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ ដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខ នឹងរួមចំណែកកំណត់បញ្ហា ប្រឈមជាក់ស្តែង នៃការគ្រប់គ្រងថវិកានៅចុងឆ្នាំ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃ MAPs នឹងបង្ហាញនូវភាពខ្លាំង និង ចំណុចត្រូវបន្តកែលម្អបន្ថែមទៀត ដែលជា ចំណែកមួយក្នុងការកសាងប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ប្រកួតប្រជែង និង សន្សំសំចៃ។

គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗ តាមរយៈការពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តប្រព័ន្ធ បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង ស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ ខណៈការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ មានការកែ- លម្អកាន់តែប្រសើរ និង បំណុលសាធារណៈ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងយ៉ាងល្អ

- ៩. FMIS ត្រូវបានរៀបចំ និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានទី១ នៅឆ្នាំ២០១៤ និង ជំហានទី២ នៅឆ្នាំ២០១៧។ មុខងារ ស្តុល និង ចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុង FMIS ជាបន្តបន្ទាប់ស្របតាមជំហានយុទ្ធសាស្ត្រ នៃប្រព័ន្ធ។ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, រួមទាំងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ, មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត, រតនាគារ រាជធានី ខេត្ត និង រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ទាំង២៥ បានប្រើប្រាស់ FMIS ជាផ្លូវការ។ មុខងារថ្មីចំនួនពីរ ដែលត្រូវ

⁴ ប្រភពទិន្នន័យទទួលបានពីអត្តនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ ជាទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន

របាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ xiv

បានដាក់ឱ្យអនុវត្តសកល្បងនៅឆ្នាំ២០២១ បានបន្តដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅតាមអង្គភាព/ស្ថាប័នទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងនោះមុខងាររៀបចំផែនការថវិកាបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១២ បន្ថែម (សរុប ទាំងអស់ ២៥ ក្រសួង-ស្ថាប័ន) និង មន្ទីរ សហវ. ទាំង ២៥ រាជធានី ខេត្ត ហើយមុខងារលទ្ធកម្មពេញលេញ ត្រូវ បានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង នៅមន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្តទាំង ២៥។

១០. ខាងផ្នែកស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS, នីតិវិធីចំណាយបៀវត្សរ៍ និងនីតិវិធីចំណាយទូទាត់ត្រង់តាម FMIS ទាំងស្រុង ត្រូវ បានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៣៤ ខណៈនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្តលើគ្រប់មុខសញ្ញាតាម FMIS និង នីតិវិធីចលនាឥណទានថវិកាតាម FMIS ទាំងស្រុង ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួងចំនួន ៨។ ទន្ទឹមនេះ គ្រប់រដ្ឋបាលក្រុង, ស្រុក, ឃុំ និង សង្កាត់ បានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដីជម្រក (FMIS Portal V1)។ ឧបករណ៍ តាមដាន (Dashboard Online Monitoring Tool) ត្រូវបានអភិវឌ្ឍរួចរាល់ ដែលមានសមត្ថភាពអាចវាស់វែង រយៈពេល នៃការទូទាត់តាម FMIS។ ជារួម ការបន្តជំរុញការធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្មតាម FMIS ទាំងស្រុង អាចសម្រេច បានជោគជ័យពេញលេញទៅតាមផែនការ តម្រូវឱ្យមានការគាំទ្រ និង ការចូលរួមខ្លាំងក្លា ទាំងកម្រិតបច្ចេកទេស និង នយោបាយ ពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ របាយការណ៍ហិរញ្ញ- វត្ថុបាននិងកំពុងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ និង ជាបណ្តើរៗ បំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់អប្បបរមា ដើម្បី ឈានឆ្ពោះទៅអនុវត្តគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែតម្រូវនៅឆ្នាំ២០២៥។

១១. ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ កំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ តាមរយៈការអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រង ទិន្នន័យបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (SARMIS) និង សម្ភារៈកើនឡើង នៃការរៀបចំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ហើយនឹង ត្រូវពង្រឹងបន្ថែមទៀត តាមរយៈការអនុវត្តឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដែលនឹងត្រូវ ដាក់ចេញក្នុងឆមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខ។

១២. សូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ត្រូវបានបន្តរក្សាក្រោមពិភាក្សា (ឆ្នាំ២០២៣ ប៉ាន់) ក្នុងនោះ តម្លៃបច្ចុប្បន្ន នៃ បំណុលសាធារណៈសរុបមានទំហំប្រមាណ ២៤,៦% ធៀបនឹង ផ.ស.ស., តម្លៃបច្ចុប្បន្ន នៃបំណុលសាធារណៈ ក្រៅប្រទេសមានទំហំប្រមាណ ២៤,២% ធៀបនឹង ផ.ស.ស. និង ប្រមាណ ២៧,១% ធៀបនឹងការនាំចេញ, សេវាបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេសមានទំហំប្រមាណ ១,៧% ធៀបនឹងការនាំចេញ និង ៧,១% ធៀបនឹង ចំណូលថវិកាជាតិ។

១៣. ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និង សហគ្រាសសាធារណៈ នឹងត្រូវបានកែ- លម្អបន្ថែម តាមរយៈការអនុវត្តលក្ខណវិនិច្ឆ័យអប្បបរមា និង ការដាក់ចេញនូវច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាស សាធារណៈ ដែលរំពឹងថានឹងចូលជាធរមាននៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ២០២៤ និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ការ- គ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ដែលរំពឹងថានឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្នុងត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤។

ប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ត្រូវបានពង្រឹងតាមរយៈការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ថវិការយៈពេលមធ្យម, ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និង ថវិកាកម្មវិធី ហើយការកែ- ទម្រង់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់

១៤. ថវិកាកម្មវិធីត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥-២០១៨ និង គ្រប់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ឆ្នាំ២០១៧ - ២០២១។ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣, អង្គភាពថវិកា (ថ្នាក់កណ្តាល) សរុបមានចំនួន ២៥៥ ក្នុងនោះ ៨៧ ផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ (៣៧ ជាគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល)។ ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាជាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិ ពេញលេញ ស្ថិតនៅក្នុងសភាពឡើងនៅឡើយបើធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០២២ កន្លងទៅ។ សម្រាប់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន (មន្ទីរ

ជំនាញរាជធានី ខេត្ត) ចំនួន ៦០៣ គឺផ្ទេរសិទ្ធិទាំងអស់។ ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាជាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ គឺមានភាពចាំបាច់បំផុត ដែលនឹងរួមចំណែកដល់ភាពជោគជ័យ នៃការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។

- ១៥. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម (MTFF) ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តជាបន្តបន្ទាប់ដោយសារ បរិយាកាសមិនអំណោយផល នៃវិបត្តិនានា នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ ២០២៥-២០២៧ ខណៈក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (MTBF) បាននិងកំពុងដាក់ឱ្យអនុវត្ត និង កែលម្អជា បន្តបន្ទាប់ ដែលការណ៍នេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីសមត្ថភាព នៃការគិតគូរក្នុងទស្សនវិស័យរយៈពេលមធ្យមចំពោះការ- ធានាបាននូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។
- ១៦. ទន្ទឹមនេះ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) នៅក្រសួង ១០ ត្រូវបានវាយតម្លៃ ដោយឆ្លុះបញ្ចាំងពីចំណុចត្រូវកែ- លម្អ ជាពិសេស ការរៀបចំសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ។ គម្លាតរវាងពិធានចំណាយគោល ដែលកំណត់ក្នុងសារាចរស្តីពី ការរៀបចំ BSP និង លទ្ធផលកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំកាន់តែទាប ពោលគឺស្ថិតក្នុងអត្រា -១,២% ប៉ុណ្ណោះ។
- ១៧. ដោយឡែក ចំពោះ MTBF របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវបានរៀបចំ ប៉ុន្តែពុំទាន់ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឡើយ ដោយត្រូវបានពន្យារពេលជាបន្តបន្ទាប់។ ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTBF នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងជួយពង្រឹងដំណើរការ នៃការរៀបចំគម្រោងផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត តាមរយៈការកំណត់ពិធានថវិការយៈពេល- មធ្យមនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តនីមួយៗ។ មួយវិញទៀត សមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាល រាជធានី ខេត្ត រវាងរដ្ឋបាល រាជធានី ខេត្ត ជាមួយថវិកាក្រុង ស្រុក និង ថវិកាយុំ សង្កាត់ នៅគ្រប់រាជធានី ខេត្ត ហើយនិងការតម្រឹម BSP រដ្ឋបាល ថ្នាក់ក្រោមជាតិ រវាងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ជាមួយនឹងថវិកា មន្ទីរជំនាញ ក៏កំពុងមានវឌ្ឍនភាព ប៉ុន្តែគុណភាព ចាំបាច់ត្រូវបន្ថយកម្រិតទុកដាក់បន្ថែមទៀត។ មុខងារ ៥៥ ពីការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើសមា- ហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក នៅតែពុំទាន់អនុវត្តបានល្អនៃពេញលេញនៅឡើយ ដែលកិច្ច- ការនេះគួរពន្លឿនការដោះស្រាយ ទាំងការផ្ទេរធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និង មិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ, ក្របខ័ណ្ឌ នៃការអនុវត្ត FMIS និង បន្ទាត់គណនេយ្យភាព ឱ្យស្របនឹងការកែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ (D&D) ដើម្បីចៀសវាង បច្ច័យជាយថាហេតុ ដល់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅមូលដ្ឋាន។

គណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗតាមរយៈការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត ឆ្ពោះ ទៅរកការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៦

- ១៨. ការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានត្រៀមខ្លួនជាមូលដ្ឋានចាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ តទៅ តាមរយៈ ការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ និង អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និង គណនេយ្យសាធារណៈ ហើយនិងការគិតគូរជាបណ្តើរៗក្នុងការចាត់បញ្ចូលក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកាឱ្យទៅអម ក្រសួង-ស្ថាប័ន។ កិច្ចព្រមព្រៀងលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំរវាង កសហវ. និង ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១០ បន្ថែម (សរុបចំនួន ១៧ ក្រសួង-ស្ថាប័ន) ត្រូវបានអនុវត្ត ដែលកិច្ចការនេះ ជាការលើកកម្ពស់ការទទួលខុសត្រូវ និង គណនេយ្យភាព ចំពោះលទ្ធផល ដែលក្រសួង ស្ថាប័នសាមីត្រូវសម្រេចឱ្យបាន។ បន្ថែមពីនេះ ការរៀបចំឱ្យមានក្របខ័ណ្ឌតាមដាន និង វាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មរឹងមាំ ព្រមទាំងសវនកម្មសមិទ្ធកម្ម និង បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន គឺមានភាពចាំបាច់បំផុត ដើម្បី ធានាឱ្យបាននូវគណនេយ្យភាពពេញលេញចំពោះសមិទ្ធកម្ម។
- ១៩. ខាងផ្នែកតម្លាភាពថវិកា មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ ២០២៤ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា និង ការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីប្រកាសដាក់ឱ្យ ប្រើក្នុងរយៈពេលមួយសប្តាហ៍។

២០. ទន្ទឹមនេះ មុខងាររវាងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច នៅបន្តស្ថាននៅឡើយ ហើយវឌ្ឍនភាព នៃការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និង វិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច ក៏នៅមានសភាពទ្រឹង ដែលកិច្ចការនេះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ និង ចាត់វិធានការជំរុញបន្ថែមឱ្យខានតែបាន។

ចលនការ នៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានបន្តបីភាព តាមរយៈការចូលរួម ចំណែកពីគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ

- ២១. ការលើកកម្ពស់ការចូលរួមកិច្ចការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការរៀបចំផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/PDAP/MAP) និងរាយការណ៍អំពីវឌ្ឍនភាពជាប្រចាំ បង្ហាញអំពីឆន្ទៈការចូលរួម និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការងារកែទម្រង់។ លក្ខខណ្ឌយោង គួរដឹងថា ការកិច្ច នៃសមាជិកក្រុមការងារកែទម្រង់តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. រួមទាំងមន្ទីរ សហវ. និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវបានរៀបចំតាមយន្តការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ។ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្តត្រូវបានបើកផ្តល់ប្រមាណ ១៦ ៦០៧ លានរៀល ឬ ប្រមាណ ៤ លានដុល្លារអាមេរិក ជូនអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ចំនួន ៥៥២ រូប, មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ចំនួន ៧៥ រូប, និង ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៣៣៨ រូប។
- ២២. សមត្ថភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងត្រូវបានពង្រឹងតាមរយៈការអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលនឹងត្រូវចូលជាធរមានក្នុងដើមឆ្នាំ២០២៤។ ដោយឡែក ចំពោះការចែករំលែកបទពិសោធន៍ពាក់ព័ន្ធនឹងកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ផ្ដោតលើការអនុវត្តវិភាគមានសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ នៅពុំទាន់បានរៀបចំ នៅឡើយ។ ចលនការឆ្ពោះទៅអនុវត្តវិភាគមានសមិទ្ធកម្ម នឹងតម្រូវឱ្យស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិផ្ដោតលើព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មច្រើនជាងការអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន។ ដោយឡែក គួរដឹងថា ការនឹងត្រូវបានរៀបចំកាន់តែច្បាស់តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តសេចក្តីណែនាំស្តីពីការពិពណ៌នាមុខដំណែង ដែលបច្ចុប្បន្នមានជាសេចក្តីព្រាងនៅឡើយ។
- ២៣. ការងារកែទម្រង់ប្រទាក់ក្រឡា ត្រូវបានពង្រឹងតាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តឯកសារចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីសុខដុមនីយកម្មការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ និងយន្តការសម្របសម្រួលការកែទម្រង់ ៣ បូក ១។

ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌលទ្ធផលក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង សហភាពអឺរ៉ុបសម្រេចបានវឌ្ឍនភាពប្រសើរ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការសម្រេចបាននូវសូចនាករដែលបានដាក់ចេញ

- ២៤. ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៦ មក, សហគមន៍អឺរ៉ុប បានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងទម្រង់ជាមូលនិធិទ្រទ្រង់ថវិកា ដោយបានបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងចំនួនពីរលើករួមមកហើយ ក្នុងទំហំមូលនិធិសរុបប្រមាណ ៣២,២លានអឺរ៉ូ ដែលក្នុងនោះមានកិច្ចព្រមព្រៀងលើកទី១ ឆ្នាំ ២០១៦-២០១៩ និង លើកទី២ ឆ្នាំ ២០១៩-២០២០។ នាពេលថ្មីៗនេះ កិច្ចព្រមព្រៀងលើកទី៣ ឆ្នាំ ២០២២-២០២៥ ត្រូវបានចុះហត្ថលេខារួមគ្នារវាងរដ្ឋមន្ត្រី កសហវ. និង តំណាងសហគមន៍អឺរ៉ុប កាលពីថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។
- ២៥. កិច្ចព្រមព្រៀងថ្មីនេះ បានដាក់ចេញនូវសូចនាករដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបាន ចំនួន ៦ ក្នុងនោះពាក់ព័ន្ធនឹង (១) ការកៀរចំណូលក្នុងស្រុក, (២) គម្លាតភាពថវិកា, (៣) ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ, (៤) លទ្ធកម្មសាធារណៈ, (៥) ការអនុវត្ត FMIS, និង (៦) គណនេយ្យភាពថវិកា និង សវនកម្មផ្ទៃក្រៅ។ ក្រោមកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គភាព/ស្ថាប័ន និង ការសម្របសម្រួលរបស់ អ.គ.ហ. រួមទាំងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដែល

មានការពាក់ព័ន្ធ, សូចនាករដែលបានដាក់ចេញក្នុងឆ្នាំ២០២២ ចំនួន ៦ សម្រេចបានជាស្ថាពរ ពោលគឺជារដ្ឋាភិបាល និងទទួលបានហិរញ្ញប្បទានទាំងស្រុងសរុបចំនួន ៦,៥ លានអឺរ៉ូ សម្រាប់គាំទ្រដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣។ ដោយឡែក ក្នុងចំណោមសូចនាករចំនួន ៦ ដែលបានដាក់ចេញក្នុងឆ្នាំ២០២៣, មានសូចនាករមួយ គឺការដាក់ឱ្យអនុវត្តពន្ធលើចំណេញមូលធន ដែលមានទំហំទឹកប្រាក់ប្រមាណ ០,៦៥ លានអឺរ៉ូ នឹងមិនអាចសម្រេចតាមគោលដៅនោះទេ ដោយសាររដ្ឋាភិបាលពន្យារពេលអនុវត្តរហូតដល់ដំណាច់ឆ្នាំ២០២៤ ក្នុងគោលបំណងសម្រាលបន្ទុករបស់ប្រជាជនទូទៅ និង វិស័យឯកជន ក្នុងន័យជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងគ្រប់វិស័យ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃជាក់ស្តែង និង ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់លទ្ធផល នៃការអនុវត្តសូចនាករដែលបានដាក់ចេញក្នុងឆ្នាំ២០២៣, អ.គ.ហ. នឹងបន្តសហការជាមួយសហគមន៍អឺរ៉ុបបន្ថែមទៀត។

របាយការណ៍វាយតម្លៃក្រោមកិច្ចសហការរវាង អ.គ.ហ. និង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា នឹងរួមចំណែកជាធាតុចូលយ៉ាងសំខាន់ សម្រាប់វិធានការ ឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវគោលបំណង នៃដំណាក់កាលទី៤ «គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម»

២៦. ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងគ្រប់ទិដ្ឋភាពទាំងវឌ្ឍនភាព បញ្ហាប្រឈម និង ទិសដៅសមស្របទៅមុខ នៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានផ្តល់អនុសាសន៍ណែនាំឱ្យ អ.គ.ហ. សហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ជាអាទិ៍ សហភាពគមន៍អឺរ៉ុប, ធនាគារពិភពលោក, មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ រៀបចំការវាយតម្លៃទៅលើទិដ្ឋភាពចំនួន ៨ រួមមាន៖ (១) ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, (២) ប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្ត FMIS, (៣) ការវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, (៤) ការវាយតម្លៃ ការវិនិយោគសាធារណៈ, (៥) ការវាយតម្លៃថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ, (៦) ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, (៧) ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មករណីរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, និង (៨) ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣

២៧. ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣។ ច្បាប់នេះមានគោលបំណងធានាឱ្យកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ ប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព សុចរិតភាព ការប្រកួតប្រជែង ភាពយុត្តិធម៌ ប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព ចីរភាព គុណភាព ការសន្សំសំចៃ និង ភាពទាន់ពេល។

២៨. គន្លឹះសំខាន់ នៃការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ គឺការធ្វើវិមជ្ឈការកិច្ចលទ្ធកម្ម។ ការធ្វើវិមជ្ឈការ មានន័យថា តួនាទីរបស់ កសហវ. ក្នុងការអនុម័តគម្រោងលទ្ធកម្មសាធារណៈ និង នីតិវិធីឆ្លង កសហវ. ត្រូវកាត់បន្ថយ។ ផ្ទុយមកវិញ តួនាទីភារកិច្ចរបស់អង្គភាពលទ្ធកម្ម នឹងត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិកាន់តែច្រើន។ និន្នាការនេះតម្រូវឱ្យមានការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពទៅតាមកម្រិត នៃអង្គភាពលទ្ធកម្ម ក៏ដូចជាស្ថាប័នមួយចំនួន ដើម្បីសម្រួលដល់ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម និង ក្របខ័ណ្ឌ នៃការសម្របសម្រួល។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននេះ, របកគំហើញបឋម នៃការសិក្សាក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ សហគមន៍អឺរ៉ុប បានផ្តល់យោបល់ទៅលើ ៥ ចំណុច ក្នុងនោះពាក់ព័ន្ធនឹង

(១) វិធានការពង្រឹងស្ថាប័ន, (២) សកម្មភាពលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព, (៣) ការតាមដាន ឬ ការពិនិត្យតាមក្រោយ, (៤) សុចរិតភាព នៃនីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា, និង (៥) កិច្ចលទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព។

២៥. ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការសម្រេចបាននូវកិច្ចការខាងនេះ, គតិយុត្តពាក់ព័ន្ធមួយចំនួន គួរត្រូវបានរៀបចំ ឬ កែលម្អបន្ថែម ក្នុងនោះ រួមមាន៖ នីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា និង នីតិវិធីវាយតម្លៃ, ការដេញថ្លៃពិសេសដែលតម្រូវឱ្យមានការអនុម័តពី កសហវិ., លទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព, លទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក, ការតាមដាននៅកម្រិត កសហវិ. និង វិធានពិសេសសម្រាប់សហគ្រាសសាធារណៈ។

ប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្ត FMIS

៣០. របាយការណ៍សិក្សាបឋមក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ IMF បានបង្ហាញនូវវឌ្ឍនភាព នៃការអនុវត្ត FMIS អមដោយ ចំណុចមួយចំនួនដែលត្រូវកែលម្អ។ ប្លង់គណនេយ្យ (CoA) នៅក្នុង FMIS នៅមានកម្រិត ពេលគឺមិនទាន់មាន វិសាលភាពដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង-ស្ថាប័ន (ឧទាហរណ៍៖ សាលារៀន)។ ការផ្លាស់ប្តូរ ទិន្នន័យក្នុងចំណោម FMIS និង ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានដទៃទៀត ពុំទាន់បានធ្វើសមាហរណកម្ម និង ស្វ័យប្រវត្តិកម្មពេញលេញនៅឡើយ។ ឧទាហរណ៍៖ ពុំមានផែនការសម្រាប់ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ ពេលគឺការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង FMIS ជាមួយប្រព័ន្ធផ្សេង ជាអាទិ៍ SARMIS ២.០។ បញ្ហាប្រឈម រយៈពេលមធ្យម និង វែង គឺពាក់ព័ន្ធនឹងការពង្រីក FMIS ទៅដល់កម្រិតអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាល ថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្នុងបរិការណ៍ នៃបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល, FMIS ត្រូវអភិវឌ្ឍក្នុងបរិបទ និង គាំទ្រដល់ការអនុវត្ត របៀបវារៈឌីជីថលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានដាក់ចេញក្នុងគោលនយោបាយ រដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជា ២០២២-២០៣៥។
៣១. របកគំហើញបឋមបានផ្តល់យោបល់ចំនួន ៤ ចំណុច ដើម្បីកែលម្អការអនុវត្ត FMIS និង គោលនយោបាយ អភិបាលកិច្ចពាក់ព័ន្ធ ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមដែលបានរកឃើញ ក្នុងនោះរួមមាន៖ ការកែលម្អ CoA ឱ្យមាន លក្ខណៈបត់បែនដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, បង្កើតវិធាន (Protocol) ផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ លក្ខណៈស្តង់ដារ, រៀបចំផែនការពង្រីកការអនុវត្តមុខងារ FMIS ដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, និង តម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់អភិបាលកិច្ច ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ពេល គឺបង្កើតនូវក្របខ័ណ្ឌដែលធានានូវនិរន្តរភាពបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានមួយ ដែលសម្រួលដល់ប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល និង កំណត់វិធានសម្រាប់ប្រព័ន្ធអន្តរាគ្មានប្រតិបត្តិការ, អភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ, និង គោលនយោបាយសុវត្ថិភាពព័ត៌មាន។

ការវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

៣២. របាយការណ៍វាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ ធនាគារពិភពលោក បានបង្ហាញនូវចំណុច ត្រូវកែលម្អ និង ភ្ជាប់មកជាមួយនូវយោបល់មួយចំនួន។ ការកើនឡើងលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានអនុញ្ញាតឱ្យ រាជរដ្ឋាភិបាល បង្កើនចំណាយជាមធ្យម ដែលមានទំហំប្រមាណ ២៧,៩ % នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០២១, កើនពី ប្រមាណ ២០,២% ក្នុងឆ្នាំ២០១១។ ប៉ុន្តែ ប្រសិទ្ធភាពពេញលេញ នៃចំណាយទៅតាមវិស័យអាទិភាពមួយចំនួន គួរបន្តយកចិត្តទុកដាក់ ជាអាទិ៍ វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល កសិកម្ម និង ធនធានទឹក។
៣៣. របកគំហើញបានផ្តល់យោបល់ទាំងផ្នែកពង្រឹងការប្រមូលចំណូល និង ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយសាធារណៈ ក្នុងនោះរួមមាន៖ ការវិភាគបន្ទុកសារពើពន្ធ, ការកែលម្អពន្ធលើទំនិញប៉ះពាល់ដល់សុខភាព, ពង្រឹងគុណភាព នៃ ការរៀបចំ BSP និង ថវិកាកម្មវិធី, ពង្រឹងការអនុវត្ត FMIS, ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ក្នុង

ទិដ្ឋភាព នៃការកែលម្អគុណភាពវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ, បង្កើនប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្តគោលនយោបាយ សុខភាពសាធារណៈ, កែលម្អការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស និង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់សេវាអប់រំ, និង ពង្រឹង ចំណាយផ្នែកលើសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ផលិតភាពកសិកម្ម។

ការវាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ

៣៤. ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ មានវឌ្ឍនភាពកាន់តែប្រសើរចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៩ មក។ ទាំងផ្នែករៀបចំ ស្ថាប័ន (Institutional Design) និង ផ្នែកប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្ត (Effectiveness) តាមរយៈការប្រើប្រាស់ ឧបករណ៍វាយតម្លៃ PIMA ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ IMF ត្រូវបានពិនិត្យឃើញថាមានការកែលម្អច្រើន។ ក្នុងនោះ ខាងផ្នែករៀបចំស្ថាប័ន សូចនាករចំនួន ៣ ក្នុងចំណោម ១៥ មានភាពប្រសើរឡើង (១. គោលដៅ និង វិធាន ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២. ហិរញ្ញប្បទានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតាមជម្រើស, និង ៣. ការជ្រើសរើសគម្រោង) ហើយ មានសូចនាករ ១ ត្រូវបានធ្លាក់ចុះ គឺការរៀបចំផែនការកម្រិតវិស័យ និង កម្រិតជាតិ។ ដោយឡែក ខាងផ្នែក ប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្ត មានសូចនាករចំនួន ៤ (១. គោលដៅ និងវិធានហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២. ការរៀបចំ ថវិកាហិរញ្ញវត្ថុ, ៣. ការជ្រើសរើសគម្រោង, និង ៤. កិច្ចលទ្ធកម្ម) មានភាពប្រសើរឡើង។ អ្វីដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ គឺនិន្នាការវិជ្ជមានជាមួយ នៃពិន្ទុ PIMA ដែលបានបង្ហាញអំពីប្រសិទ្ធភាព នៃការវិនិយោគសាធារណៈ (កម្រិតម៉ាក្រូ) ដោយកើនឡើងបានប្រមាណ ១០ ភាគរយ ធៀបទៅនឹងការវាយតម្លៃ PIMA ឆ្នាំ២០១៩។

៣៥. នៅពីក្រោយលទ្ធផល នៃវឌ្ឍនភាពជាមួយនេះ, វិធានការកែទម្រង់គន្លឹះៗ សម្រេចបានជោគជ័យ ខណៈនៅមាន ចំណុចត្រូវបន្តកែលម្អបន្ថែម ផងដែរ។ ជាក់ស្តែង ពិធានបំណុលត្រូវបានដាក់ចេញសម្រាប់គោលនយោបាយ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, គុណភាព នៃក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានកែលម្អ, ពិធានចំណាយមូលធនត្រូវ បានកំណត់នៅក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា, ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តសម្រាប់វាយតម្លៃបឋម និង ជ្រើសរើសគម្រោង ត្រូវ បានពង្រឹងតាមរយៈ អនុក្រឹត្យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និង នីតិវិធីប្រតិបត្តិស្តង់ដារ, ច្បាប់ស្តីពីភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និង ឯកជន ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ហើយមានអង្គភាពទទួលបន្ទុក ដែលទើបបង្កើតថ្មីក្នុង កសហវ, ហើយ ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តមួយ ត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគធំៗ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅមាន ចំណុចមួយចំនួនត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់កែលម្អ ជាអាទិ៍ ការសម្របសម្រួលការវិនិយោគសាធារណៈ រវាងថ្នាក់រដ្ឋ- បាលនីមួយៗ, ការរៀបចំថវិកាមូលធនរយៈពេលមធ្យម និង តម្លាភាព, ក្របខ័ណ្ឌថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ, កិច្ច លទ្ធកម្ម និង ការអនុវត្តគម្រោង, ការគ្រប់គ្រងតាមដានការអនុវត្តគម្រោង, និង ការតាមដានទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ។ ក្រៅពីនេះ បញ្ហាប្រទាក់ក្រឡាដែលទាមទារការយកចិត្តទុកដាក់ គឺការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ ដំណើរការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាបែកខ្ញែក និង បញ្ហាស្ទួនគ្នា។

ការវាយតម្លៃថវិកាយេនឌ័រ

៣៦. ថវិកាយេនឌ័រ គឺជាអភិក្រមដែលប្រើប្រាស់គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ឧបករណ៍គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ដើម្បីលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ និង ការអភិវឌ្ឍកុមារី និង ស្ត្រី។

៣៧. លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃថវិកាយេនឌ័រ បង្ហាញថា កម្ពុជាមានសមាសធាតុមូលដ្ឋានសម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ ក្នុងនោះ រួមមាន៖ (១) មូលដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ បានកំណត់ក្នុងច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ, (២) ការគាំទ្រផ្នែក នយោបាយកម្រិតខ្ពស់លើសមភាពយេនឌ័រ, (៣) មានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ និង ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោ- បាយពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ, (៤) ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីក្រសួងកិច្ចការនារី, (៥) ការបញ្ចូលយេនឌ័រ ត្រូវបាន

ជ្រួតជ្រាបទូទាំងក្រសួង-ស្ថាប័ន និង មានការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាសមភាពយេនឌ័រ ជាពិសេស មានក្រុមការងារយេនឌ័រ, (៦) មានក្របខ័ណ្ឌថវិកាសមិទ្ធកម្ម និង កម្មវិធី, (៧) មានទិន្នន័យបែងចែកតាមយេនឌ័រ (ស្ត្រី និង បុរស), និង (៨) មានប្រព័ន្ធ FMIS សម្រាប់ការអនុវត្តថវិកា។

៣៨. របកគំហើញ នៃការវាយតម្លៃក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ IMF បានផ្តល់អនុសាសន៍មួយចំនួនជាអាទិ៍៖ (១) ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន និង គតិយុត្ត សម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ ដោយរៀបចំមូលដ្ឋានគតិយុត្តអចិន្ត្រៃយ៍, កំណត់រចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន, កសហវិ. គួរធ្វើសមាហរណកម្មទិដ្ឋភាពយេនឌ័រចូលក្នុងវដ្តថវិកា, ព្រមទាំងពង្រឹងទំនាក់ទំនង និង ការយល់ដឹងអំពីថវិកាយេនឌ័រ, (២) ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវឧបករណ៍គាំទ្រថវិកាយេនឌ័រ ផ្ដោតលើការវិភាគ និង ចំណាយថវិកា ដែលមានបច្ច័យដល់សមភាពយេនឌ័រ, រៀបចំ និង អនុវត្តការវាយតម្លៃបច្ច័យយេនឌ័រ, រៀបចំ និង ផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថវិកាយេនឌ័រ និង ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលការណ៍ណែនាំពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំថវិកា ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីឧបករណ៍យេនឌ័រ, (៣) សមាហរណកម្មឧបករណ៍ថវិកាយេនឌ័រទៅក្នុងដំណើររៀបចំថវិកា ដោយពង្រឹងការកំណត់អាទិភាពសម្រាប់ការរៀបចំគោលនយោបាយ និង ការវិភាគធនធាន, កែលម្អក្របខ័ណ្ឌរបាយការណ៍, រៀបចំ និង អនុវត្តក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់វាយតម្លៃកម្មវិធី, និង ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ FMIS, និង (៤) ប្រើប្រាស់យន្តការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីគាំទ្រការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ។

ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣

៣៩. ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣។ ច្បាប់នេះ ជាច្បាប់គោលដែលកំណត់អំពីការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង មានវិសាលភាពចំពោះក្រសួង-ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគ្រាសសាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និង នីតិបុគ្គលដទៃទៀតដែលទទួលបានប្រយោជន៍ពីហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងចំពោះទំនាក់ទំនង និង អន្តរសកម្មរវាងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាតិ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈអន្តរជាតិ ហិរញ្ញវត្ថុឯកជនជាតិ និង ហិរញ្ញវត្ថុឯកជនអន្តរជាតិ។

៤០. ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, របកគំហើញបឋមក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ សហគមន៍អឺរ៉ុប បានផ្តល់យោបល់រៀបចំជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់រយៈពេលខ្លី (២០២៤-២០២៥) មធ្យម (២០២៦-២០២៧) និង វែង (២០២៨-២០៣១)។ វិធានការដែលត្រូវដាក់ចេញក្នុងរយៈពេលនីមួយៗ មានជាអាទិ៍៖ ការពង្រឹងគណនីទោលរតនាគារ, ការអនុវត្ត FMIS, ការបិទបញ្ជីគណនេយ្យ, ការកែសម្រួលប្លង់គណនេយ្យ ឬ ចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា, គណនេយ្យថវិកាមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ និង គណនេយ្យបង្គរ, ការអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និង គណនេយ្យ និង អនុក្រឹត្យពាក់ព័ន្ធនឹងគណនីពិសេសរតនាគារ, ការរៀបចំអនុក្រឹត្យស្តីពីមូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ, ការរៀបចំមុខងារគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដែលអំណោយផលដល់តារាងតុល្យការ (Balance Sheet), បន្តបន្ទូបន្តយការត្រួតពិនិត្យថវិកា, ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF ហើយបន្តកែលម្អ MTBF, BSP និង ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ, រៀបចំផែនការ និង របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, និង ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌតាមដានត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃ ហើយនិងការប្រើប្រាស់មុខងាររៀបចំផែនការថវិកានៅក្នុង FMIS។

ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម — ករណីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

៤១. ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម (PA) រវាង កសហវិ. និង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គឺស្ថិតនៅកម្រិតទី ១ ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។ របាយការណ៍សិក្សាបឋមក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ សហគមន៍អឺរ៉ុប បានបង្ហាញនូវរបកគំហើញសំខាន់ៗ ភ្ជាប់មកជាមួយនូវយោបល់មួយចំនួន។

៤២. PA បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់បង្ហាញអំពីយន្តការ និង ដំណើរការសម្រាប់គណនេយ្យភាព (ឧទា. ការរៀបចំ និង ការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍, និង ការវិភាគសមិទ្ធកម្ម។ល។)។ PA កម្រិត ១ រវាង កសហវ. និង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា មានគុណភាពល្អ ដែលអំណោយផលពីបទពិសោធន៍ល្អ នៃការរៀបចំសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ (KPIs) និង M&E របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា។ ដោយឡែក ការផ្សារភ្ជាប់គោលដៅសមិទ្ធកម្ម និង ការវិភាគថវិកា នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ ជាយោបល់ គួរគិតគូរលើផែនការសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, ធានាគោលដៅសមិទ្ធកម្មផ្នែកលើថវិកាមានភាពជាក់ស្តែងនិយម, កែសម្រួលទម្រង់ PA ដោយបញ្ចូលសនិទានភាព, និង បន្ថែមការណែនាំសម្រាប់របាយការណ៍ PA។ ទន្ទឹមនេះ គួរធ្វើសមាហរណកម្មរៀបចំ និង ត្រួតពិនិត្យ PA ទៅក្នុងផែនការ នៃក្រុមការងាររៀបចំថវិកា ហើយ PA កម្រិត ៣ ជាមួយអង្គភាពថវិកា គួរសាកល្បងជាបណ្តើរៗជាមួយ ១ ឬ ២ អង្គភាពថវិកាសម្រាប់ថវិកាឆ្នាំ២០២៤ និង គិតគូរបន្ថែមលើការប្រើប្រាស់ប្រភពទិន្នន័យ ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព។

ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

- ៤៣. ក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មចាប់ពីឆ្នាំ២០២៦ តទៅ, ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺមានភាពចាំបាច់បំផុត។ របាយការណ៍បឋមក្រោមកិច្ចសហការជាមួយសហគមន៍អឺរ៉ុប បានផ្តល់នូវយោបល់ជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និង យុទ្ធសាស្ត្រទៅលើទិដ្ឋភាពចំនួន ៥។
- ៤៤. ទី១៖ គឺការកំណត់គោលដៅបណ្តុះបណ្តាលឱ្យកាន់តែច្បាស់។ ក្នុងន័យនេះ មុខវិជ្ជាបណ្តុះបណ្តាលត្រូវចែកជា ៣ កម្រិត គឺស្តូល នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ជំនាញបច្ចេកទេសជាក់លាក់, និង ការកែទម្រង់ថ្មីៗ ខណៈអ្នកចូលរួមបណ្តុះបណ្តាល ចែកតាមប្រភេទចំនួន ៤ ជាអាទិ៍ ស្ថាប័ន, កម្រិត, អាត្មាភាពការងារ, និង តាមយេនឌ័រ។ បន្ថែមពីនេះ គួរមានការកំណត់កម្រិតជំនាញ និង ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាច្បាស់លាស់ ជាអាទិ៍ វប្បធម៌ទូទៅ (២ ទៅ ៣ ថ្ងៃ), ជំនាញវិជ្ជាជីវៈមូលដ្ឋាន (៦ ទៅ ៨ ថ្ងៃ), និង ជំនាញការ (១៥ ទៅ ៣០ ថ្ងៃ)។ ទី២. ការផ្តោតបន្ថែមលើការបណ្តុះបណ្តាលបឋម។ យោបល់នេះ មានជម្រើសចំនួន ២ គឺ មុនពេល ជ្រើសរើសជាមន្ត្រី គួរលើកកម្ពស់ការប្រឡងលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង និង បន្ទាប់ពីជ្រើសរើសជាមន្ត្រីរាជការ គួរបង្កើតមុខវិជ្ជាដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់មន្ត្រីជ្រើសរើសថ្មីនៅគ្រប់កម្រិត។
- ៤៥. លើសពីនេះ យោបល់ទី ៣ គឺការធ្វើសមាហរណកម្មការងារបណ្តុះបណ្តាលទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សដោយសិក្សាអំពីតម្រូវការ និង រៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល, កំណត់វិធាន នៃការផ្សារភ្ជាប់ការបណ្តុះបណ្តាលជាមួយនឹងការអភិវឌ្ឍអាជីព, កំណត់វិធានធនធានមនុស្សពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់មន្ត្រី, កំណត់សិទ្ធិនិងតួនាទីតួអង្គពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល, និង រៀបចំកិច្ចពិភាក្សា ឬ សិក្ខាសាលាក្នុងចំណោមគ្រប់នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស។ ទី៤. ការបញ្ចូល ពិពិធកម្ម និង ពង្រឹង ធនធាន និង វិធីសាស្ត្របណ្តុះបណ្តាល ដោយរៀបចំក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួល និង សហប្រតិបត្តិការរវាងអង្គភាពបណ្តុះបណ្តាលរដ្ឋបាលសាធារណៈ, បង្កើតអាងស្តុកធនធាន (គ្រូ និង ឯកសារបណ្តុះបណ្តាល), និង បង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះអ្នកបណ្តុះបណ្តាល ហើយកៀរគរធនធានខាងក្រៅ, បង្កើតកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នបណ្តុះបណ្តាលក្រៅប្រទេស, ជួលសេវាកម្មបណ្តុះបណ្តាលខាងក្រៅ, និង កៀរគរហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ។ និង ទី៥. ការរៀបចំឧបករណ៍ និង ផែនការបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដោយរៀបចំឱ្យមាននូវនីតិវិធី និង ឧបករណ៍រៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល ភ្ជាប់ជាមួយយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម និង ផែនការប្រតិបត្តិ ប្រចាំឆ្នាំ។ បន្ថែមពីនេះ គោលការណ៍ និង ខ្លឹមសារ នៃនីតិវិធី និង ឧបករណ៍រៀបចំផែនការ ត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគ្រប់តួអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្នាក់ជាតិ បាននិងកំពុងធ្វើដំណើរទៅរកស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍ជាអន្តរជាតិ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈលទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ជាតិ

៤៦. ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌចំណាយសាធារណៈ និង គណនេយ្យភាព ហិរញ្ញវត្ថុ ឬ ហៅកាត់ថាក្របខ័ណ្ឌ PEFA ដែលធ្លាប់បានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ចំនួន ៣ លើក រួចមកហើយ គឺនៅឆ្នាំ២០១០, ២០១៥ និង ឆ្នាំ២០២១។ ដើម្បីវាស់វែងកម្រិតវឌ្ឍនភាព នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, អ.គ.ហ. បានធ្វើការប្រៀបធៀបលើលទ្ធផលទាំង ៣ លើក ហើយទាញការសន្និដ្ឋានលើលទ្ធផលវាយតម្លៃជាកម្រិតម៉ាក្រូ ក្នុងនោះរួមមាន៖ (១) វិន័យថវិកា, (២) ប្រសិទ្ធភាព នៃការវិភាជថវិកា និង (៣) ស័ក្តិសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។ បន្ថែមពីនេះ អ.គ.ហ. បានសាកល្បងបោះប្រយោលទៅដល់ឆ្នាំ២០២៧ ដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ PEFA មួយលើកទៀត ដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០២៧ នឹងឈរនៅត្រង់ណាបើធៀបទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ។
៤៧. របកគំហើញពីការវាយតម្លៃ PEFA ឆ្នាំ២០២១ ដែលប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ PEFA ឆ្នាំ២០១១ បង្ហាញថាមានការកែលម្អ ក្នុងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការកើនឡើងពិន្ទុ នៃសូចនាករសមិទ្ធកម្ម (PIs) ចំនួន ១០ ក្នុងនោះរួមមាន ៖ PI-2, PI-6, PI-7, PI-10, PI-13, PI-14, PI-19, PI-21, PI-23 និង PI-25 ប៉ុន្តែ PI-3 ទទួលបានពិន្ទុទាបដោយសារមានគម្លាតខ្ពស់រវាងផែនការ និង លទ្ធផលប្រមូលចំណូលចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៧, ២០១៨ និង ២០១៩។ ក្នុងន័យនេះ យើងអាចទាញការសន្និដ្ឋានជាកម្រិតម៉ាក្រូបានថា ក្នុងនោះ (១) វិន័យថវិកា៖ ចំពោះការអនុវត្តចំណាយថវិកាបង្ហាញថាមានភាពកាន់តែប្រសើរ ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយលើបំណុលកកស្ទះ (ទាំងផ្នែកនិយមន័យ និង បំណុលចាស់ៗ) និងការអនុវត្តចំណូលថវិកាត្រូវបន្តពង្រឹងការព្យាករចំណូល, ពង្រឹងរដ្ឋបាលប្រមូលចំណូល ពិសេស អនុលោមភាព និង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ, ព្រមទាំងតាមដានលើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅតាមគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និង សហគ្រាសសាធារណៈ។ (២) ប្រសិទ្ធភាព នៃការវិភាជថវិកា៖ ថវិកាប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានរៀបចំស្របតាមប្រតិទិនថវិកា ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវបង្កើនគុណភាពឯកសារថវិកាបន្ថែមទៀត។ ការរៀបចំថវិការយៈពេលមធ្យម គឺស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលចាប់ផ្តើម នៅឡើយដោយហេតុថា MTFF ពុំទាន់ត្រូវបានអនុវត្ត ហើយ MTBF ត្រូវបានអនុវត្តសាកល្បងចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩។ (៣) ខាងផ្នែកស័ក្តិសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ មិនទាន់អនុវត្តបានល្អនៅឡើយ ពិសេស កង្វះប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដាន និង វាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម, ការប្រកួតប្រជែងក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មនៅមានកម្រិត, និង តម្លាភាពថវិកា ក៏នៅមានកម្រិត ផងដែរ។
៤៨. ក្របខ័ណ្ឌ PEFA ឆ្នាំ២០១៦ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សាកល្បងសម្រាប់ការបោះប្រយោលទៅរកឆ្នាំ២០២៧ ដោយផ្អែកលើការវិភាគក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ និង សម្ភារៈនៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ ឆ្នាំ ២០២៣-២០២៧។ លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃសាកល្បង បានបង្ហាញថា PIs ចំនួន ២៥ ក្នុងចំណោម ៣១ បានកើនឡើង។ ក្នុងនោះរួមមាន៖ PI-2, PI-3, PI-4, PI-5, PI-6, PI-8, PI-9, PI-10, PI-11, PI-12, PI-14, PI-15, PI-16, PI-17, PI-19, PI-20, PI-21, PI-22, PI-23, PI-24, PI-25, PI-26, PI-27, PI-28, និង PI-29។ ការកើនឡើង នៃពិន្ទុសូចនាករ PEFA នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការដើរលើផ្លូវត្រូវ នៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ក្នុងគន្លង នៃប្រសិទ្ធភាព និង គណនេយ្យភាពផ្សារភ្ជាប់នឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ។ ប៉ុន្តែទាមទារឱ្យគ្រប់គ្នាអង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាល ជំរុញចលនការ នៃសម្ភារៈមួយលឿនជាងមុន ស្របតាមបរិយាកាសសេដ្ឋកិច្ចសកលលោកមួយថ្មីក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។

កាតខ្លាំងនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅមានកម្រិត បើធៀបទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ

- ៤៩. ការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ផ្ដោតលើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ប្រព័ន្ធ និងដំណើរការរបស់រដ្ឋបាល រាជធានីភ្នំពេញ (PPCA)។ ការជ្រើសរើសយករដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញសម្រាប់ការវាយតម្លៃ គឺផ្អែកលើសនិទានភាព មួយចំនួន ជាអាទិ៍៖ រាជធានីភ្នំពេញ មិនត្រឹមតែជាអង្គភាពដែលមានចំនួនប្រជាជនច្រើន ជាងគេ (ក្នុងចំណោមខេត្ត ដ៏ទៃទៀតក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា) នោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងមានស្ថានភាពលេចធ្លោ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេដ្ឋកិច្ច សកម្មភាពអាជីវកម្ម និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ បន្ថែមពីនេះ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រដ្ឋបាល រាជធានីភ្នំពេញ មានលក្ខណៈខុសប្លែកមួយចំនួន បើធៀបជាមួយនឹងរដ្ឋបាលខេត្តដ៏ទៃទៀត។ ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទំនាក់ទំនងរវាងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ, អ.គ.ហ. បានសាកល្បងជ្រើសរើសយកវិស័យអប់រំ និង វិស័យសុខាភិបាល ដើម្បីធ្វើការសិក្សា។
- ៥០. លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃបង្ហាញថា សូចនាករចំនួន ៤ ក្នុងចំណោម ៣៤ ទទួលបានពិន្ទុ «A» ឬ «B» ដែលស្របទៅនឹងការអនុវត្តល្អ (Good Practice) ជាអន្តរជាតិ; សូចនាករចំនួន ៦ ទទួលបានពិន្ទុ «C» ឬ «C+» ដែលស្ថិតក្នុងកម្រិតមូលដ្ឋាន ហើយសូចនាករចំនួន ១៨ ទទួលបានពិន្ទុ «D» ឬ «D+» ដែលបង្ហាញពីការអនុវត្តខ្សោយ។ ដោយឡែក សូចនាករចំនួន ៣ គឺ «NA-Not Applicable» មានន័យថាពុំមានមុខងារនៅរដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងនោះរួមមាន PI-13, PI-19 និង PI-31 និង សូចនាករចំនួន ៣ គឺ «NU-Not Use» មានន័យថាពុំត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់រដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងនោះរួមមាន PI-15, PI-16 និង PI-30។
- ៥១. ការវាយតម្លៃ PEFA សម្រាប់ PPCA បង្ហាញថា មានតម្រូវការក្នុងការពង្រឹងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីបង្កើតជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំមួយសម្រាប់ការកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សំដៅឱ្យ PPCA រៀបចំផែនការប្រមូល និង ប្រើប្រាស់ធនធានស្របតាមចំណាយថវិការយៈពេលមធ្យម ក៏ដូចជាផែនការអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ។ ប្រសិទ្ធភាព នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ជាពិសេសសមត្ថភាពសម្រាប់អនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត ខណៈការត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្មត្រូវបានពង្រឹងមួយចំណែកប៉ុណ្ណោះ។

ជារួម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា គឺបាននិងកំពុងស្ថិតនៅលើមាត់ដីត្រឹមត្រូវមានភាពជាក់ស្តែង និង អាចសម្រេចបានក្នុងបរិបទកម្ពុជា និង ស្របតាមនិយាមអន្តរជាតិ

- ៥២. ផ្អែកលើលទ្ធផល នៃការត្រួតពិនិត្យតាមដានវឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, សកម្មភាពជាច្រើនសម្រេចបានតាមគោលដៅ ខណៈសកម្មភាពគន្លឹះៗ ដែលមានបច្ច័យដល់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមួយចំនួន កំពុងមានវឌ្ឍនភាព និង បន្តអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៤។ របាយការណ៍របកគំហើញក្រោមការសិក្សារបស់ អ.គ.ហ. និង ក្រោមកិច្ចសហការរវាង អ.គ.ហ. និង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា អំពីការវាយតម្លៃទៅលើទិដ្ឋភាពទាំង ៨ បានរួមចំណែក យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកែលម្អសមាសធាតុលម្អិត នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា តាមរយៈ ការប្រើប្រាស់ធាតុចូលទាំងនេះ ដាក់បញ្ចូល ក្នុងផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ការវាយតម្លៃ PEFA ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានផ្តល់ជាបន្ទាត់មូលដ្ឋាន អំពីស្ថានភាព នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា និង ជាពិសេស អាចអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលបោះប្រយោលទៅដល់ឆ្នាំ២០២៧ ធៀបទៅស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍ជាអន្តរជាតិ។
- ៥៣. សរុបសេចក្តីមក ភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា រក្សាបានជាសារវន្តនូវភាពធន់ និង រឹងមាំ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការទប់ទល់មិនឱ្យបំណុលថវិកាជាតិមានសភាពទន់ខ្សោយក្នុងបរិបទ នៃវិបត្តិនានា និង មានសម្ភារៈឡើងវិញជាបណ្តើរៗ ក្នុងគន្លងសេដ្ឋកិច្ចមួយថ្មី ក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ខណៈបំណុលសាធារណៈត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានល្អ ដែលឆ្លុះ

បញ្ចាំងតាមរយៈការធានានូវសុចរិតភាពនៃទិន្នន័យទាំង ៥ ស្ថិតក្រោមពិភាក្សា។ គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានកំណត់កសាង តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ ជាដំបូងៗ និង ការពង្រឹងការអនុវត្តមុខងារស្នូលក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS និង ការដាក់ឱ្យដំណើរការស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ជាដំណាក់កាល។ ការបង្កើតនូវនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង ប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល នឹងអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ក្នុងបរិបទឌីជីថលល្អនីយកម្ម។

៥៤. ប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ត្រូវបានពង្រឹង និង កែលម្អជាលំដាប់ តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF, MTBF, ការចាត់វិធានការកែលម្អ BSP និង ថវិកាកម្មវិធី, ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ និង ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ នៃចំណាយសាធារណៈ។ គណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗតាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ២០២៣, ការដាក់អនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និង គណនេយ្យសាធារណៈ, ក្របខ័ណ្ឌថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, និង ក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្ម។ ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ នឹងក្លាយជាប្រឡងបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់អនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម។

៥៥. ចរន្តការ កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានបន្តចីរភាព តាមរយៈការចូលរួមអនុវត្ត និង ការរួមចំណែក ពីគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង ក្របខ័ណ្ឌដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង ជាពិសេស តាមរយៈការបន្តកសាងសមត្ថភាពក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និង មន្ត្រីរាជការ ទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ប៉ុន្តែសម្ភារៈ នៃការអនុវត្តការងារកែទម្រង់នៅយឺតនៅឡើយ ដែលត្រូវការកម្លាំងជំរុញខ្លាំងក្លា ទាំងទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស និង ជាពិសេសទិដ្ឋភាពនយោបាយ។ ទិសដៅ នៃការកែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងត្រូវសម្រេចកាន់តែច្បាស់ តាមរយៈការវាយតម្លៃ និង ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងការសម្របសម្រួល និង ជំរុញល្បឿនការងារកែទម្រង់៣ បូក១។

៥៦. ជាការសន្និដ្ឋានរួម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើវិថី នៃគន្លងឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយមានភាពបត់បែន និង ឆន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម នៃសកលលោក ជាពិសេសនឹងរួមចំណែកសម្រេចឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅឆ្នាំ២០៣០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ និង ឆ្នាំ២០៥០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។

សេចក្តីផ្តើម

១.១. ទិដ្ឋភាពទូទៅ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

៥៧. សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន អភិវឌ្ឍនាកររដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា កាលពីថ្ងៃទី៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៤ បានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការ កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដែលមានរយៈពេលវែង ក្នុងទស្សនវិស័យប្រកបដោយមហិច្ឆិតា ប៉ុន្តែជាក់ស្តែងនិយម ដើម្បីកែប្រែជាជំហានៗ នូវប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឆ្ពោះទៅឧត្តមានវត្តន៍អន្តរជាតិ ដោយប្រកាន់យកអភិក្រមជាខ្សែន និង បែងចែកជា ៤ ដំណាក់កាល។
៥៨. ដំណាក់កាលទី១ «ការកសាងភាពជឿទុកចិត្តថវិកា» ចំណាយពេលអស់ប្រមាណ ៤ ឆ្នាំ គិតចាប់ពីចុងឆ្នាំ២០០៤ រហូតដល់ឆ្នាំ២០០៨ ដោយសម្រេចបានជោគជ័យនូវមូលដ្ឋានគ្រឹះ នៃការពង្រឹងការប្រមូល និង ការគ្រប់គ្រងចំណូល, ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់, និង ការកែលម្អចំណាយ។ ការប្រមូលផ្តុំគណនីទាំងអស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការបង្កើតគណនីទោលនៅតុលាការជាតិ បានក្លាយជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់សម្រាប់បោះជំហានទៅរកដំណាក់កាលទី ២។
៥៩. ដំណាក់កាលទី២ «ការកសាងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ» ប្រើពេលអស់ប្រហែល ៧ ឆ្នាំ គិតចាប់ពីដើមឆ្នាំ២០០៩ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១៥ ដោយសម្រេចបាននូវមូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់ៗ សម្រាប់ការកសាងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងនោះរួមមាន៖ ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្លង់គណនេយ្យថ្មី, មាតិកាថវិកាថ្មី, ថវិកាកម្មវិធី, ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា, អង្គភាពថវិកា, និង ប្រព័ន្ធ FMIS។
៦០. ដំណាក់កាលទី៣ «ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ» ត្រូវបានអនុវត្តចាប់ពីឆ្នាំ២០១៦ រហូតដល់ឆ្នាំ២០២២ ក្នុងគោលបំណងផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗ នូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដែលផ្អែកលើធាតុចូល និងមជ្ឈការឆ្ពោះទៅ ប្រព័ន្ធដែលផ្តោតលើលទ្ធផល ឬ សមិទ្ធកម្ម និង វិមជ្ឈការ តាមរយៈការពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្ត BSP, ថវិកាកម្មវិធី និង អង្គភាពថវិកា រួមទាំងការពង្រឹងសមិទ្ធផល ដែលសម្រេចបានក្នុងដំណាក់កាលទី ១ និង ទី ២ កន្លងទៅ។ ការកែទម្រង់នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ៣ អស់រយៈពេលប្រហែល ៧ ឆ្នាំ សម្រេចបាននូវមូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់ៗ ដូចជា ការពង្រឹង និង ពង្រីកការអនុវត្ត FMIS និង ការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង នៅតាមបណ្តារដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តទាំង ២៥ ជាពិសេស ការកសាងមូលដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់ឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤។
៦១. ដំណាក់កាលទី៤ «ការកសាងគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» ចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ២០២៣ នេះតទៅ ហើយតាមការរំពឹងទុក នឹងត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៧។ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវគោលបំណងនេះ, ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ឬ ហៅកាត់ថា ថវិកាសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកំណត់ថាជាស្នូលរបស់កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

៦២. ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់យកយុទ្ធសាស្ត្របោះ-
ជំហានតាមដំណាក់កាល ឬ អភិក្រមជាខ្សែន តាមរយៈការរៀបចំ និង អនុវត្តក្របខ័ណ្ឌផែនការសកម្មភាពរួម ដ៏
លម្អិតមួយ ឬ ហៅកាត់ថា CAP ដែលផ្សំឡើងពី៖ (១) បណ្តាសកម្មភាពចាំបាច់សម្រាប់ការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះ
នៅតាមដំណាក់កាលនីមួយៗ; និង (២) សកម្មភាពចាំបាច់នានា ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមសាកល្បងដកពិសោធន៍ ជា
បណ្តើរៗ មុនឈានចូលទៅដល់ដំណាក់កាលបន្ទាប់។ តារាងខាងក្រោម បង្ហាញអំពីបម្រែបម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធ CAP
ចាប់តាំងពីដំណាក់កាលទី ១ រហូតដល់ដំណាក់កាលទី ៤។

តារាងទី 1៖ ការប្រែប្រួលក្របខ័ណ្ឌ CAP ដំណាក់កាលទី២, ទី៣, ទី ៣បូក២ និងដំណាក់កាលទី៤

រចនាសម្ព័ន្ធ CAP	CAP2	CAP2 New	CAP3 2016-2020	CAP3 2017-2020	CAP3 2018-2020	CAP3+2 2021-2022	CAP4 2023-2027
ផ្នែក	៣	៤	៥	៥	៥	៥	៥
គោលបំណង	១៤	១៦	២១	២១	២១	១៩	២២
ចង្កោមសកម្មភាព	៦២	៧១	៦៨	៦៩	៦៨	៥៩	៦៧

ប្រភព៖ អ.គ.ហ.

១.២. ចក្ខុវិស័យកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤

៦៣. រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា គ្រប់នីតិកាល នៃរដ្ឋសភា រួមទាំងនីតិកាលទី៧ តែងតែតម្កល់ប្រយោជន៍ជាតិ និង ប្រជាជន
ជាធំ ក្នុងឥរិយាបថក្លាហាន មហិច្ឆិតា ជាក់ស្តែងនិយម និង ឆន្ទៈមោះមុត លើការកែទម្រង់គោលនយោបាយ ដោយ
ផ្ដោតលើអាទិភាពបន្ទាន់ និងជាបន្តបន្ទាប់ ទៅតាមបរិបទ និង ឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជាតិកម្ពុជា
ទាំងមូល។ កន្លងមក រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីកែទម្រង់លក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ឬ ការកែទម្រង់
រចនាសម្ព័ន្ធរយៈពេលវែងលើវិស័យសំខាន់ៗ សំដៅលើកម្ពស់គុណភាព នៃប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ចដែលក្នុងនោះរួម
មាន៖ (១) កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, (២) កម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជា-
ធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ, (៣) កម្មវិធីជាតិកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និង (៤) កម្មវិធីកែទម្រង់ច្បាប់ និង
ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។ ជាមួយនឹងរចនាសម្ព័ន្ធដឹកនាំ, យន្តការអនុវត្ត និង ផែនការសកម្មភាព ដែលមានលក្ខណៈលម្អិត
និង ច្បាស់លាស់, កម្មវិធីកែទម្រង់នីមួយៗ ទទួលបានការសាទរ និង ការគាំទ្រយ៉ាងសកម្ម ពីសំណាក់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
ពាក់ព័ន្ធនានា ទាំងការផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេស និង ការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ ជាបន្តបន្ទាប់ ក្នុងភាពជាដៃគូ កិច្ចសហ-
ប្រតិបត្តិការ និង ការគោរពភាពជាម្ចាស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

៦៤. កម្ពុជា ក៏ដូចជាបណ្តាប្រទេសក្នុងសកលលោក បាននិងកំពុងបន្តដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ នៃសេដ្ឋកិច្ចដែល
បណ្តាលមកពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និង វិបត្តិសង្គ្រាមរវាងរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែន ហើយ ជាពិសេស ផលវិបាកអវិជ្ជមាន
លើជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន និងបញ្ហាប្រឈមជារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងរយៈពេលមធ្យម ដែលបានប៉ះទង្គិចដល់
គន្លងអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជាក្នុងរយៈពេលវែង។ ទោះជាប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាយ៉ាងណាក្តី ក៏ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច-
សង្គមកម្ពុជា បាននិងកំពុងឈានឡើងជាលំដាប់ឥតឈប់ឈរនៅលើមាត់ដំរីត្រឹមត្រូវនិងប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម។

៦៥. ចក្ខុវិស័យ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទទួលបានជាផ្នែកក្នុងពេលបច្ចុប្បន្នកាល ដុះចេញ
ពីឫសគល់ នៃការកសាងសន្តិភាព ដែលជាបុរេលក្ខខណ្ឌសកល និង បរិយាកាសចម្បងខ្លះមិនបាន ដើម្បីធានា

ដល់កំណើនជីវភាពជាប្រក្រតី ការរីកចម្រើនជឿនលឿនរបស់ប្រទេសជាតិ ក្នុងគ្រប់ផ្នែក និងគ្រប់វិស័យ រួមទាំង ការផ្តល់ឱកាសដល់ការកែលម្អ ឬ ការកែទម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធ និង អភិបាលកិច្ច ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម។

៦៦. ក្នុងឆ្នាំ២០២៣, កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានឈានមកដល់ដំណាក់កាលទី៤ ដែល ជា ដំណាក់កាលចុងក្រោយ បន្ទាប់ពីត្រូវបានអនុវត្តអស់រយៈពេលជិត ២០ ឆ្នាំកន្លងទៅ។ នៅក្នុងដំណាក់កាលទី៤ ដែលត្រូវបានប្រសិទ្ធនាមថា **«គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម»** សំដៅដល់ដំណាក់កាលកែទម្រង់កម្រិតខ្ពស់ បំផុត ដែលជាការសម្រួលមុខទិស និង តម្រង់គោលដៅឆ្ពោះទៅរក **«ការប្រែក្លាយប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ពីប្រព័ន្ធព្រឹក្សាលើធាតុចូល និង មានលក្ខណៈមជ្ឈការ ទៅជាប្រព័ន្ធដែលផ្តោតលើលទ្ធផល ឬ សមិទ្ធកម្ម និង មាន លក្ខណៈវិមជ្ឈការ ស្របតាមស្តង់ដារ និងឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ»**។ ក្នុងន័យនេះ គោលដៅចម្បងជាច្រើន ដែលនឹង ត្រូវសម្រេចឱ្យបាននៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ រួមមាន៖ (ទី១) ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី ឆ្នាំ ២០២៣, (ទី២) ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF និង MTBF, (ទី៣) ការពង្រឹង និង ជំរុញការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកែ- ទម្រង់សំខាន់ៗ ដែលត្រូវបានដាក់ចេញរួចរាល់ ហើយនិងត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបន្ថែម ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្ត កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលក្នុងនោះរួមមាន ជាអាទិ៍៖ យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ ប្រព័ន្ធថវិកា, យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, យុទ្ធសាស្ត្ររៀបចំចំណូល; យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ, យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ និង យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ, (ទី៤) ការផ្តោតអាទិភាពលើសមិទ្ធកម្មជាមូលដ្ឋានគ្រឹះក្នុងការចរចា និង អនុម័តថវិកាកម្មវិធីប្រចាំឆ្នាំ និង (ទី៥) ការពង្រីកវិសាលភាព និង ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព នៃ FMIS ទាំងនៅ ថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៦៧. ការសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យនេះ នឹងធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា កាន់តែមានភាពរឹងមាំ និង ឈាន ទៅសម្រេចបានលទ្ធផលចុងក្រោយទាំង ៣ រួមមាន៖ បូរណភាព នៃការគោរពវិន័យថវិកា, ប្រសិទ្ធភាព នៃថវិកា (ទាំងក្នុងផ្នែកវិភាជន៍ និង ផ្នែកប្រតិបត្តិការ), និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។ ដើម្បីសម្រេចបាន នូវមហិច្ឆិតាដែលបានដាក់ចេញ, CAP4 ត្រូវបានលេចរូបរាងឡើង ដើម្បីជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ក្រសួង ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ក៏ដូចជាមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ចូលរួមអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ ក្នុងការរៀបចំ ផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP/PDAP) របស់ខ្លួន។ CAP4 ចែកចេញជា ៥ ផ្នែកផ្សេងៗគ្នា ក្នុងនោះ, ផ្នែកទី១ ផ្នែកទី២ និង ផ្នែកទី៣ បង្ហាញអំពីការងារកែទម្រង់ដែលមានទិសដៅពង្រឹងសមិទ្ធផលនានាសម្រេចបាន នៅក្នុងដំណាក់កាលមុនៗ។ ផ្នែកទី៤ បង្ហាញអំពីការងារកែទម្រង់ដែលមានទិសដៅ **«គណនេយ្យ- ភាពសមិទ្ធកម្ម»** ដែលជាស្នូលរបស់កម្មវិធីកែទម្រង់ដំណាក់កាលទី៤ និង ផ្នែកទី៥ បង្ហាញអំពីការងារកែទម្រង់ ដែលមានទិសដៅគាំទ្រ និង ធានាចលនការ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

១.៣. សនិទានកម្ម និងគោលបំណង នៃការរៀបចំរបាយការណ៍

៦៨. ការរៀបចំរបាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការ- គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ផ្អែកលើសារាចរលេខ ០៩ សរ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ចុះថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពី វិធាន និង នីតិវិធី នៃការរៀបចំ ការអនុវត្ត ការត្រួតពិនិត្យ ការតាមដាន និង ការវាយតម្លៃ លើការងារកែទម្រង់ការ- គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត ហើយនិងផ្អែកលើគំនិតផ្តួចផ្តើមថ្មីៗ ដែលជាការណែនាំតម្រង់

ទិសពីប្រធាន គ.ហ.ស. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌធ្វើឱ្យរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាព នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កាន់តែផ្សារភ្ជាប់ជាមួយតថភាពជាក់ស្តែង ពោលគឺបច្ច័យនៃការកែទម្រង់ទៅលើគុណភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

៦៩. របាយការណ៍នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងទាំងវឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ និង ប្រសិទ្ធភាព នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ធៀប នឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ តាមរយៈការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍វាយតម្លៃកម្រិតឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីតម្រង់វិធីកែទម្រង់ នេះ កាន់តែឆ្ពោះទៅរកគន្លង នៃប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទ ជាក់ស្តែង នៃកម្ពុជា ដោយផ្ដោតសំខាន់លើចំណុចអាទិភាព និង សំខាន់ៗ រួមមាន៖ (១) ការអនុវត្តចំណូល និង ចំណាយ តាមត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ, (២) ការពង្រឹង និង ពង្រីកការប្រើប្រាស់ FMIS រួមបញ្ចូលការតម្រង់ទិសនីតិវិធីអនុវត្ត ការងារថ្មី, ការបង្កើតមុខងារថ្មី និង ការធ្វើសន្ទនាកម្ម, (៣) ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និង ការអនុវត្តចំណូល មិនមែនសារពើពន្ធ, (៤) ការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី អង្គភាពថវិកា និង កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម, (៥) ការកែទម្រង់ នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ រួមបញ្ចូលការគ្រោង និង ការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយ, ការធ្វើសមាហរណកម្មផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រថវិកាវេជ្ជធានី ខេត្ត និង ការបញ្ចូលរដ្ឋបាលវេជ្ជធានី ខេត្ត ទៅក្នុងការងារកែទម្រង់, (៦) យន្តការដឹកនាំ និង ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, និង ការពង្រឹងភាព ប្រទាក់ក្រឡាគ្នា នៃការដ្ឋានកែទម្រង់៣ បូក១។

៧០. របាយការណ៍នេះ ប្រកាន់យកអភិក្រម នៃការបង្កើនការចូលរួមផ្តល់ជាធាតុចូលពីគ្រប់គូអង្គដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ក្នុងនោះរួមមាន៖ អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. រួមទាំងមន្ទីរ សហវ. វេជ្ជធានី ខេត្ត, ក្រសួង ស្ថាប័ន, រដ្ឋបាល វេជ្ជធានី ខេត្ត, និងបណ្តាដែកូអរដោនេ និងផ្នែកតាមវិធីសាស្ត្ររៀបចំ ដូចតទៅ៖ (ទី១) ការតាមដានវឌ្ឍនភាព ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្ត CAP4 និង ការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស., (ទី២) ការពិនិត្យមើលស្ថាន- ភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា, (ទី៣) ការប្រមូលធាតុចូលបន្ថែមពីដែកូអរដោនេ, (ទី៤) ការវាយតម្លៃ ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈធៀបនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ, (ទី៥) ការពិនិត្យមើលប្រសិទ្ធភាពចំណាយសាធារណៈ, (ទី៦) ការប្រមូលព័ត៌មានបន្ថែមនៅរដ្ឋបាលខេត្ត និង ក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន, និង (ទី៧) ការសំយោគខ្លឹមសារ សំខាន់ពីក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២៤-២០២៦ និងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០២៤, របាយការណ៍បច្ច័យ នៃកូវីដ និងសង្គ្រាមរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែន, របាយការណ៍វាយតម្លៃថវិកាយេនឌ័រ និងរបាយ- ការណ៍ដែលមានការពាក់ព័ន្ធដ៏ទៀត។

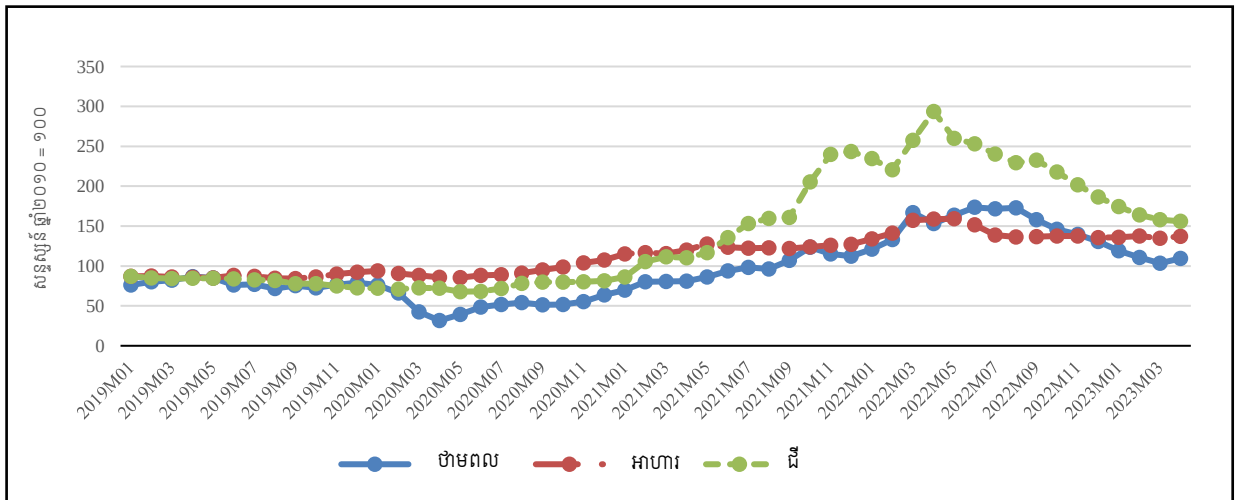
៧១. និយាយជាមួយ តាមរយៈការផ្ដោតលើទិដ្ឋភាព និង ការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រខាងលើ, របាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ឆ្លុះបញ្ចាំងទាំងទិដ្ឋភាព នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពកែទម្រង់ និង ប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ តាមរយៈការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីធានាថា កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ស្ថិតលើវិធីកែទម្រង់ដ៏ត្រឹមត្រូវ និងដំណើរការបោះជំហានទៅសម្រេច បានដំណាក់កាលទី៤ មានលក្ខណៈជាក់ស្តែងនិយម និងប្រកបដោយទំនុកចិត្តខ្ពស់។

ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កម្ពុជា

២.១. និន្នាការសេដ្ឋកិច្ចសកល

៧២. និន្នាការសកលបានបង្ហាញថា សេដ្ឋកិច្ចសកលមានកំណើនយឺត៖ សេដ្ឋកិច្ចសកល ត្រូវបានព្យាករណ៍ថាមានកំណើនក្នុងអត្រាប្រមាណ ៣,៤% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ហើយនឹងធ្លាក់ចុះដល់ប្រមាណ ២,៨% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដែលអត្រានេះ ទាបជាងកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ (៣,៨%) ក្នុងរយៈពេលប្រមាណ ២០ ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ។ ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងងើបឡើងវិញបន្តិច ក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៣,០%។ កត្តាមួយចំនួនដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការកើនឡើងយឺតនេះ រួមមាន៖ ការកើនឡើងអតិផរណា, ការរឹតបន្តឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ និង ការកើនឡើងនៃភាពមិនច្បាស់លាស់ នៃភូមិសាស្ត្រនយោបាយ ជាដើម។

ដ្យាក្រាមទី ១៖ សន្ទស្សន៍សកល (Global Index) នៃថាមពល, អាហារ និង ដី

ប្រភព៖ ធនាគារពិភពលោក ២០២៣

៧៣. ដ្យាក្រាមខាងលើ បង្ហាញពីសន្ទស្សន៍ថាមពល អាហារ និង ដី ជាសកល ចាប់ពីខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ ដល់ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ដោយប្រើឆ្នាំ២០១០ ជាឆ្នាំមូលដ្ឋាន ជាមួយតម្លៃសន្ទស្សន៍ស្មើនឹង ១០០។ សន្ទស្សន៍ទាំងនេះ មាននិន្នាការកើនឡើងធម្មតាចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០២១ ហើយបានឈានដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុតនៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ២០២២ នៅពេលមានវិបត្តិសង្គ្រាមរវាងរុស្ស៊ី និង អ៊ុយក្រែន ដែលការណ៍នេះ បានធ្វើឱ្យវិបត្តិអតិផរណាសកល កាន់តែមានស្ថានភាពធ្ងន់ធ្ងរជាងមុន។ ទោះបីវិបត្តិអតិផរណា ក្រោយមក បានធ្លាក់ចុះមកវិញក៏ដោយ សន្ទស្សន៍ទាំងនេះនៅតែបន្តកើនឡើង បើធៀបទៅនឹងសន្ទស្សន៍តម្លៃមុខពេលមានវិបត្តិសង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន។

២.២. ស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

៧៤. វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បានជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ពោលគឺធ្លាក់ចុះពីប្រមាណ ៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ មក -៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២០ (តារាងទី ២)។ តែទោះយ៉ាងនេះក៏ដោយ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពជាច្រើនត្រូវបានដាក់ចេញ ក្នុងន័យស្តារសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសឡើងវិញ ជាមួយការរំពឹងទុកថា សេដ្ឋកិច្ចនឹង កើនឡើងក្នុងចន្លោះ ៥.៣% ទៅ ៥.៦% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ហើយនឹងបន្តកើនឡើងប្រមាណ ៦% ទៅ ៦,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ (តារាង ទី២)។ ទោះមានការខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងនេះក៏ដោយ ហានិភ័យកើតចេញពីកត្តាខាងក្រៅជាច្រើន នៅតែបន្តមាន ក្នុងនោះរួមទាំងសង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន និង ភាពមិនច្បាស់លាស់ជាសកលមួយចំនួន ដូចជា ការ- ប្រែប្រួលឆាប់រហ័សនៃតម្លៃទំនិញ និង និន្នាការកើនឡើងយឺត នៃសេដ្ឋកិច្ចសកល ជាដើម។

តារាងទី ២៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងការព្យាករ (%)

ឆ្នាំ	MEF	ADB	IMF	WB
២០១៩	៧.១	៧.១	៧.១	៧.១
២០២០	-៣.១	-៣.១	-៣.១	-៣.១
២០២១	៣.០	៣.០	៣.០	៣.០
២០២២	៥.២	៥.២	៥.២	៥.២
២០២៣ ព្យាករ	៥.៦	៥.៣	៥.៣	៥.៥
២០២៣ ព្យាករ	៦.៧	៦.០	៦.១	៦.១

ប្រភពទិន្នន័យ: ADB, ២០២៣; IMF, ២០២៣; MEF ២០២៣; WB, ២០២៣b

សម្គាល់: ការព្យាករកំណើនអាចនឹងមានការប្រែប្រួល អាស្រ័យទៅលើការពិនិត្យឡើងវិញរបស់ស្ថាប័ន។

តារាងទី ៣៖ អត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង ការព្យាករ (%) ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ធៀបនឹងប្រទេសបានជ្រើសរើសក្នុងអាស៊ាន

ឆ្នាំ	កម្ពុជា	ឥណ្ឌូនេស៊ី	ឡាវ	ម៉ាឡេស៊ី	ហ្វីលីពីន	សិង្ហបុរី	ថៃ	វៀតណាម
២០១៨	៧.៥	៥.២	៦.៣	៤.៨	៦.៣	៣.៦	៤.២	៧.៧
២០១៩	៧.១	៥	៤.៧	៤.៤	៦.១	១.៣	២.១	៧.៤
២០២០	-៣.១	-២.១	-០.៤	-៥.៥	-៩.៥	-៣.៩	-៦.១	២.៩
២០២១	៣	៣.៧	២.១	៣.៣	៥.៧	៨.០០	១.៥	២.៦
២០២២	៥.២	៥.៣	២.៣	៨.៧	៧.៦	៣.៦	២.៦	៨
២០២៣ព្យាករ	៥.៦	៥	៤	៤	៥.៣	១	២.៧	៤.៧
២០២៤ ព្យាករ	៦.១	៥	៤	៤.៣	៥.៩	២.១	៣.២	៥.៨
២០២៥ ព្យាករ	៦.៤	៥	៤.១	៤.៤	៦.១	២.៥	៣.១	៦.៩

ប្រភពទិន្នន័យ: IMF, ២០២៣

៧៥. បើធៀបទៅនឹងប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ានមួយចំនួន ប្រទេសកម្ពុជាមានកំណើនលឿនជាងប្រទេសដទៃទៀត លើកលែងតែប្រទេសវៀតណាម (តារាងទី ៣)។ គួររំលឹកផងដែរថា ក្នុងឆ្នាំ២០២០ គ្រប់ប្រទេសក្នុងតំបន់ បាន ជួបនឹងបញ្ហាជាច្រើន ហើយក្នុងនោះ ប្រទេសកម្ពុជា ក៏បានជួបប្រទះនូវបញ្ហាក្នុងកម្រិតមធ្យម ផងដែរ។ សេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជាបានងើបឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ២០២១ ប៉ុន្តែសន្ទុះនៃការងើប គឺនៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏

ដោយ អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានព្យាករថា ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ ប្រទេសកម្ពុជានឹងស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់មួយ ដែលល្អ ក្នុងចំណោមប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ាន និង ជាប្រទេសដែលមានមានអត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់បំផុត ក្នុងចំណោមប្រទេសក្នុងតំបន់ (តារាងទី ៣)។

៧៦. ដូចមានបង្ហាញក្នុងតារាងទី ៣ ខាងលើ, ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០១៨ ដល់ឆ្នាំ ២០២៥, វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និង សង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន បានធ្វើឱ្យវិស័យមួយចំនួន នៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ទទួលរងផលប៉ះពាល់។ វិស័យកសិកម្ម ដែលជាវិស័យ មានភាពធនទៅនឹងវិបត្តិ អាចបន្តរក្សាកំណើនប្រកបដោយស្ថិរភាព ជាពិសេស លើការដាំដុះ ទោះមានការប្រែប្រួល បន្តិចបន្តួច ក៏ដោយ។ ដោយឡែក ការចិញ្ចឹមសត្វ និង បសុបក្សី ក្រោយមានការធ្លាក់ចុះក្នុងឆ្នាំ២០១៩ បាន និងកំពុងស្ទុះឡើងវិញ ខណៈ វិស័យផលិតផល ក៏មានសញ្ញាវិជ្ជមានផងដែរ ក្រោយបានធ្លាក់ចុះក្នុងឆ្នាំ២០២០ និង ២០២១ កន្លងទៅ។

តារាងទី 4៖ អត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (%) តាមវិស័យ

ជនស តាមវិស័យ	២០១៨	២០១៩	២០២០	២០២១	២០២២	២០២៣	២០២៤	២០២៥
កសិកម្ម	១.១	-០.៥	០.៦	១.១	០.៧	០.៩	១.១	១.៤
ដំណាំ	១.៣	០.៦	០.៦	២.៦	១.១	១.៤	១.៧	១.៩
ការចិញ្ចឹមសត្វ	-	-២.៦	១.២	២.២	១	០.៨	០.៩	១
ផលិតផល	០.៩	-១.៦	-០.៥	-២.៤	០.២	០.៤	០.៦	០.៨
ឧស្សាហកម្ម	១១.៦	១១.៣	-១.៤	៨.៦	៨.៣	៥	៨.៥	៨.៩
វាយនភណ្ឌ	៩.៦	៦.៦	-៦.១	១០.៨	១០.៨	៤	៩.២	៨.៥
សំណង់	១៧.៥	២០.៨	-១.៨	១.១	០.៥	០.៦	២.៤	៥.៣
ឧស្សាហកម្មផ្សេងៗ	៩.២	១០.៣	១០.៤	១៣.៩	១២.២	១១.៧	១២.៨	១២.៥
សេវាកម្ម	៦.៨	៦.២	-៦.៣	-១.៩	៤.៦	៨.១	៦.៩	៧
សណ្ឋាគារ និង ភោជនីយដ្ឋាន	៥.៥	៣.១	-៣២.២	-៣៩.៥	៣០	៤១.៥	១៥.៧	១១.៥
លក់ដំ និងរាយ	៦.២	៦.៥	-៥.៤	១.៦	៤.៣	៦.៩	៧	៧.១
អចលនទ្រព្យ	៨.៥	៧	-៥	០.៥	០.២	០.៧	២.៧	៤.៧
ដឹកជញ្ជូន និង ទំនាក់ទំនង	៨	៨.៤	-២.៧	២.៨	៦.១	៧.៩	៨	៨.១
កំណើន ជនស (ពិត)	៧.៥	៧.១	-៣.១	៣	៥.២	៥.៦	៦.៦	៧.២

ប្រភពទិន្នន័យ: IMF ២០២៣

៧៧. ដោយសារវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩, វិស័យឧស្សាហកម្មនៅកម្ពុជា ក៏ទទួលរងផលប៉ះពាល់ផងដែរ ដែលក្នុងនោះ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ មានការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យព្រួយបារម្ភ ប៉ុន្តែក្រោយមក ក៏មានការស្ទុះឡើងវិញ ជាបន្តបន្ទាប់។ សម្រាប់វិស័យ វាយនភណ្ឌ ទោះត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងធ្លាក់ចុះនៅឆ្នាំ២០២៣ ដោយសារការបញ្ជាទិញពីសហរដ្ឋអាមេរិក និង សហគមន៍អឺរ៉ុប មានកំណើនយឺតក៏ដោយ ក៏នៅមានសក្តានុពលស្ទុះឡើងវិញខ្ពស់ ផងដែរ។ សម្រាប់ឧស្សាហកម្មសំណង់ ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានសន្ទុះឡើងវិញយឺត ដោយសារលំហូរនៃការវិនិយោគធ្លាក់ចុះ។ ក្រៅពីនេះ វិស័យឧស្សាហកម្មផ្សេងៗទៀត បានបង្ហាញសញ្ញាវិជ្ជមានពីសន្ទុះនៃការឡើងវិញ ផងដែរ។

៧៨. ក្នុងចំណោមវិស័យទទួលរងផលប៉ះពាល់ទាំងអស់ វិស័យសេវាកម្មបានទទួលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងជាងគេ។ វិស័យ សណ្ឋាគារ និង ភោជនីយដ្ឋាន ដែលពឹងផ្អែកខ្លាំងទៅលើវិស័យទេសចរណ៍ បានជួបការលំបាកខ្លាំងក្នុងឆ្នាំ២០២០ និងឆ្នាំ២០២១ ប៉ុន្តែ មានសញ្ញាឡើងវិញ ដោយសារមានកំណើននៃការធ្វើដំណើរកម្សាន្តទាំងក្នុង និង ក្រៅ ស្រុក។ ការលក់ដុំ និងលក់រាយ បានឡើងវិញក្រោយពីរងផលប៉ះពាល់ក្នុងឆ្នាំ២០២០ ដែលក្នុងនោះ មួយផ្នែកធំ

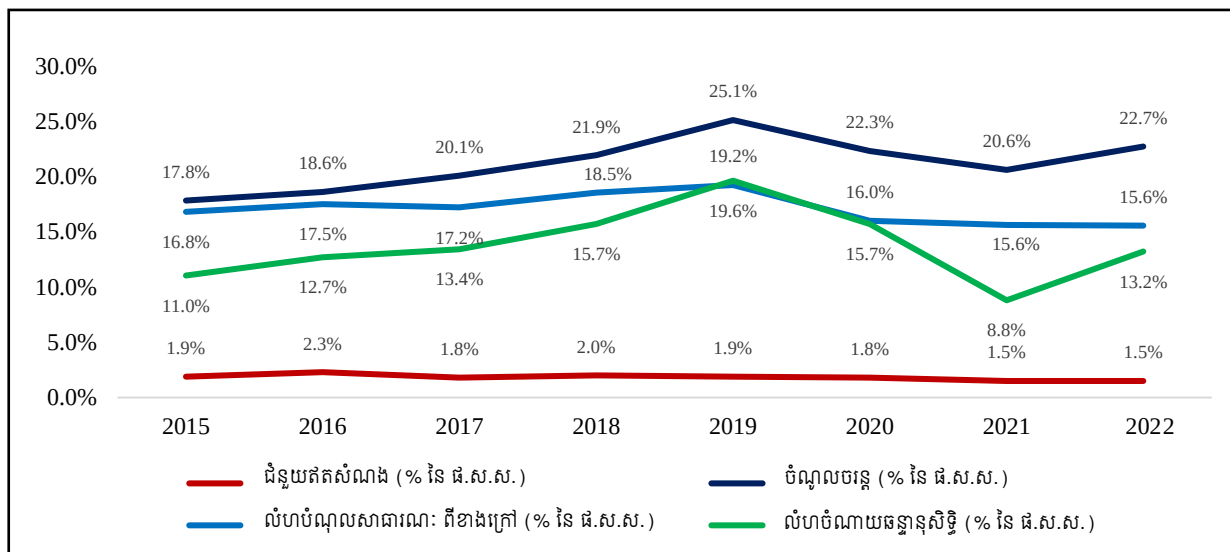
ប្រហែលជាដោយសារមានការកើនឡើងនូវចំណាយក្នុងស្រុក។ វិស័យអចលនទ្រព្យ ក៏រំពឹងថានឹងមានកំណើនឡើងវិញផងដែរ ស្របទៅតាមការកើនឡើងនូវ វិស័យសំណង់។ លើសពីនេះ វិស័យដឹកជញ្ជូន និងទំនាក់ទំនង ក៏មានសន្ទុះងើបឡើងវិញខ្លាំង ផងដែរ។

២.៣. លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

និន្នាការលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅកម្ពុជា

៧៩. លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សំដៅដល់លទ្ធភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការបន្តរក្សាស្ថេរភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួន ខណៈអនុវត្តគោលនយោបាយ ដែលបានដាក់ចេញ។ លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានវាស់វែងដោយប្រើប្រាស់សូចនាករសំខាន់ៗចំនួន ៤ រួមមាន៖ ជំនួយឥតសំណង (Grant), ចំណូលថវិកាជាតិក្នុងស្រុក (Government Domestic Revenue), បំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេស (Public External Debt) និងការកំណត់អាទិភាពចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាលឡើងវិញ (Government Expenditure Reprioritization) ដែលរំលេចក្នុងលំហចំណាយឆន្ទានុសិទ្ធិ (Discretionary Fiscal Space)។ សូចនាករទាំង ៤ នេះ គឺត្រូវធ្វើការវាស់វែងគិតជាភាគរយ ធៀបនឹងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (Gross Domestic Products – GDP)។

ដ្យាក្រាមទី ២៖ សមាសធាតុ នៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កម្ពុជា

ប្រភពទិន្នន័យ៖ កសហវ.

៨០. ដ្យាក្រាមទី២ ខាងលើ បង្ហាញអំពីភាពរួមគ្នា នៃសមាសធាតុលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំង ៤ ដែលត្រូវបានបកស្រាយបន្ថែម ដូចខាងក្រោម៖

- ជំនួយឥតសំណងគិតជាភាគរយ នៃ ផ.ស.ស.៖ សំដៅដល់ហិរញ្ញប្បទានឥតសំណង ដែលធ្វើឱ្យលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កើនឡើង ប៉ុន្តែមិនប៉ះពាល់ដល់ទំហំបំណុលសាធារណៈដោយផ្ទាល់ នោះឡើយ។ ដ្យាក្រាមទី ២ បង្ហាញថា ជំនួយឥតសំណងគិតជាភាគរយ នៃ ផ.ស.ស. មានការថយចុះ ដែលការណ៍នេះ គួរត្រូវបានរំពឹងទុករួចទៅហើយ នៅពេលសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា មានការកើនឡើង

- **ចំណូលថវិកាជាតិក្នុងស្រុកគិតជាភាគរយ នៃ ផ.ស.ស.៖** សំដៅដល់សមាសភាពមួយ នៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលជាទូទៅទទួលបានពីចំណូលសារពើពន្ធ និង ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ។ ដូចគ្នាជាមួយ បង្ហាញថា សូចនាករនេះ ស្ថិតក្នុងកម្រិតល្អ បើធៀបទៅនឹងចំណូលថវិកាជាតិក្នុងស្រុកគិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. ជាមធ្យម សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ និង មាននិន្នាការកើនឡើងរហូតដល់ឆ្នាំ២០១៩។ ដោយឡែក ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ និង ២០២១, និន្នាការនេះ ត្រូវបានគេអង្កេតឃើញថា បានថយចុះមកវិញ ក្រោយរងឥទ្ធិពលពីវិបត្តិ ជំងឺកូវីដ-១៩។
- **ទំហំបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេសគិតជាភាគរយ នៃ ផ.ស.ស.៖** សំដៅដល់ទំហំបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេស ដែលរដ្ឋបាលអាចបង្កើន ក្នុងកម្រិតមួយ ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ចីរភាពបំណុលសាធារណៈរបស់ ប្រទេស ហើយអាចគណនាដោយដក ៤០% ពីតម្លៃបច្ចុប្បន្ន (PV) នៃបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេស (External Public Debt) គិតជាភាគរយ នៃ ផ.ស.ស.។ ដូចគ្នាជាមួយ បង្ហាញថា សូចនាករនេះ មានការកើនឡើងនៅចន្លោះឆ្នាំ ២០១៥ និង ២០១៩ ហើយធ្លាក់ចុះមកវិញក្នុងឆ្នាំ២០២០ និង ២០២១ អំឡុងពេល វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។ និន្នាការនេះ បង្ហាញថា លទ្ធភាពក្នុងការបង្កើនបំណុលសាធារណៈខាងក្រៅ (លទ្ធភាព ក្នុងការខ្ចីបន្ថែម) របស់កម្ពុជា មានការថយចុះ។
- **លំហចំណាយធនាស្តសិទ្ធិគិតជាភាគរយ នៃ ផ.ស.ស.៖** សំដៅដល់លទ្ធភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការវិភាគ ឬ ធ្វើ អាទិការនីយកម្មចំណាយឡើងវិញ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ឬ គោលដៅ គោលនយោបាយណាមួយ ដោយមិនធ្វើឱ្យមានការកើនឡើងនូវសម្ពាធថវិកាជាមួយ។ សូចនាករនេះ អាច គណនាដោយដក ចំណាយមិនមែនធនាស្តសិទ្ធ (ដូចជា ចំណាយលើប្រាក់បៀវត្សសាធារណៈ, ចំណាយលើ អត្ថប្រយោជន៍សង្គម, និង ការទូទាត់បំណុលសាធារណៈ ទាំងប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ ជាដើម) ពីចំណូលចរន្ត និង ប្រាក់សន្សំសរុបរបស់រដ្ឋ។ ដូចគ្នាជាមួយ បង្ហាញថា សូចនាករនេះ មាននិន្នាការកើនឡើងដល់ឆ្នាំ២០១៩ ហើយថយចុះមកវិញក្នុងឆ្នាំ២០២០ និង ២០២១។ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា និន្នាការថយចុះនេះ គឺដោយសារកត្តារួមផ្សំមួយចំនួន ដូចជា ការធ្លាក់ចុះនៃចំណូលនិងប្រាក់សន្សំរបស់រដ្ឋសរុប, ការបង្កើនចំណាយទៅលើ វិធានការអន្តរាគមន៍នានា ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩, និងធានាចំណាយទៅលើចំណាយ មិនមែនធនាស្តសិទ្ធផ្សេងៗ។

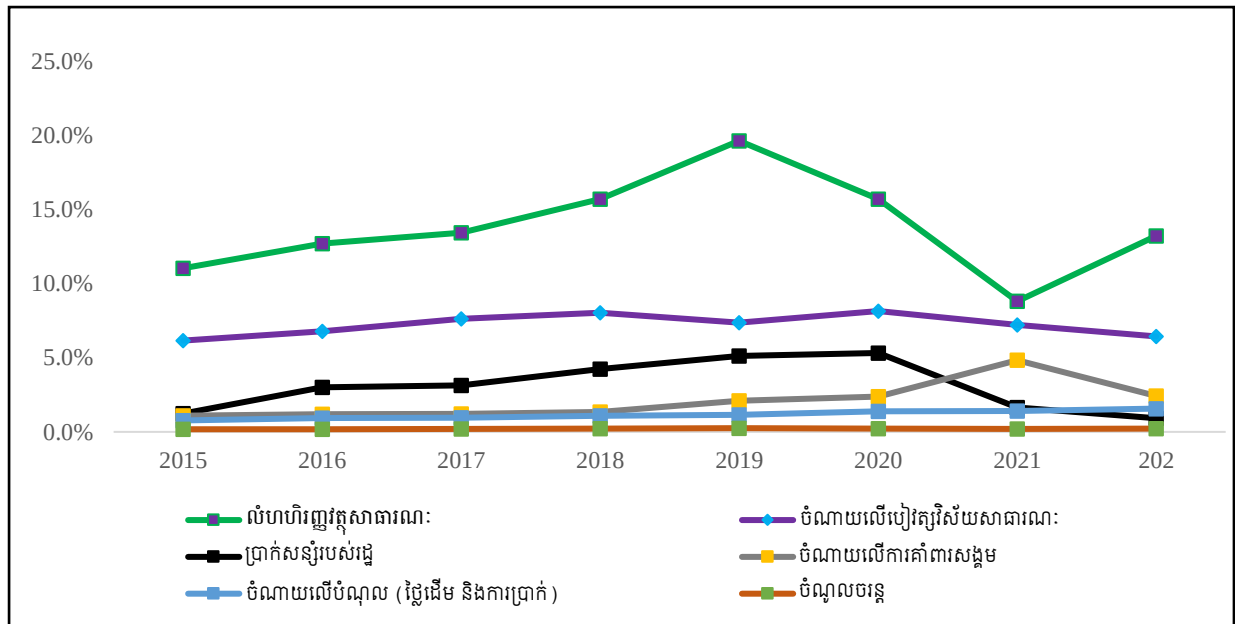
៨១. ជារួម ចន្លោះឆ្នាំ២០២០ ដល់ឆ្នាំ២០២២ លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុក ដោយសារវិបត្តិជំងឺ កូវីដ-១៩ ព្រមទាំងបញ្ហាប្រឈមជាសកល ដូចជា សង្គ្រាមស៊ីវិល-អ៊ុយក្រែន ជាដើម។ ការធ្លាក់ចុះនេះ បង្ហាញពីការ រួមតូចនៃលទ្ធភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការកែសម្រួល ឬ ធ្វើអាទិការនីយកម្មចំណាយ ព្រមទាំងបង្ហាញពីបញ្ហា ប្រឈមនៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ផងដែរ។ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា វិធានការផ្សេងៗ ដែលរដ្ឋាភិបាលបាន ប្រើប្រាស់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងវិបត្តិនានា ដូចជា ជំងឺកូវីដ-១៩, ហានិភ័យភូមិសាស្ត្រនយោបាយសកល, និង ភាព មិនប្រក្រតីផ្សេងៗទៀត គឺជាការចាំបាច់ខានមិនបាន សំដៅកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ដល់សង្គម-សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ទាំង មូល។

ទិដ្ឋភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅកម្ពុជា

៨២. ទិដ្ឋភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅកម្ពុជាសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤ និង ២០២៥ ត្រូវបានវិភាគដោយប្រើប្រាស់ សេណារីយ៉ូ (Scenarios) ចំនួន ២ គឺ៖ សេណារីយ៉ូបង្កាត់មូលដ្ឋាន (Baseline Scenario) និង សេណារីយ៉ូ មានវិបត្តិ (Shock Scenario)។ សេណារីយ៉ូបង្កាត់មូលដ្ឋាន សំដៅដល់ស្ថានភាពមួយ ដែលសន្មតជារួមថានឹង

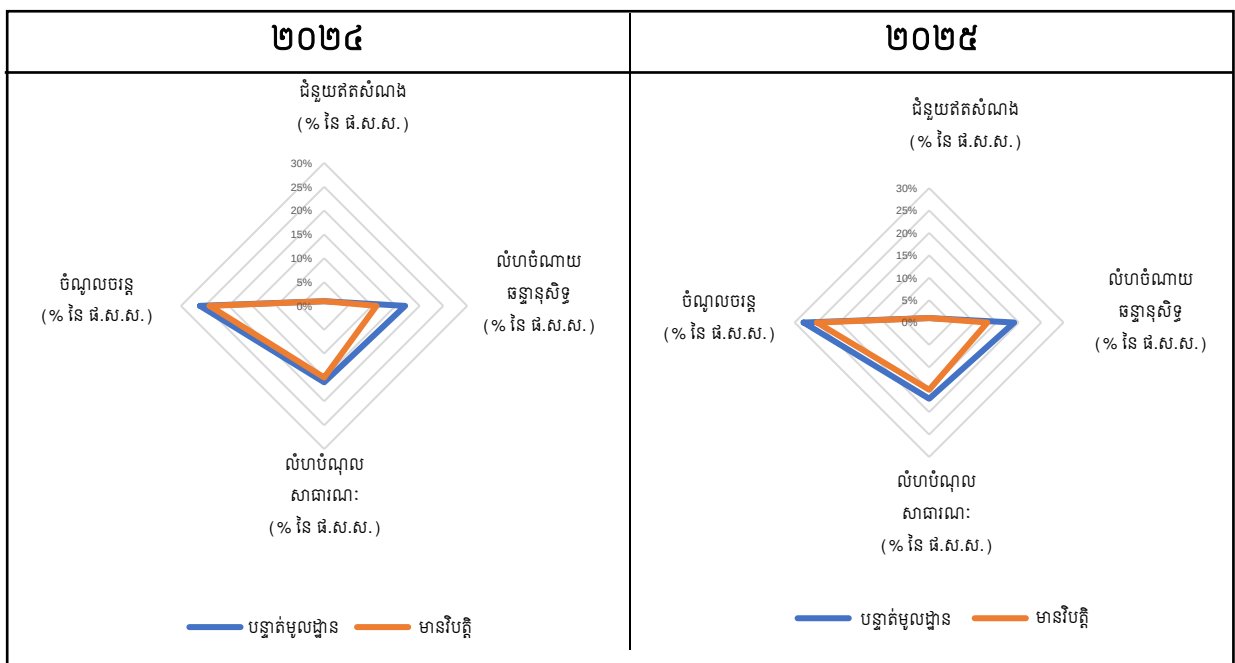
ពុំមានវិបត្តិណាមួយកើតមានឡើងនោះទេ ដូចនេះ អត្រាកំណើនដែលនឹងយកមកប្រើប្រាស់ ដើម្បីវិភាគសូចនាករនីមួយៗ នៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺអត្រាកំណើនជាមធ្យមមុនវិបត្តិកូវីដ-១៩ (Average Pre-Covid Growth Rates) ពោលគឺអត្រាកំណើនក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០១៥ និង ២០១៩។ ផ្ទុយទៅវិញ សេណារីយ៉ូមានវិបត្តិ សំដៅដល់ស្ថានភាព ដែលសន្មត់ជារួមថានឹងមានវិបត្តិប្រហាក់ប្រហែលនឹងវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ដូចនេះ អត្រាកំណើនជាមធ្យមក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០២០ និង ២០២១ ជាពេលដែលកម្ពុជាទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ខ្លាំងជាងគេនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ ក្នុងការវិភាគសូចនាករនីមួយៗ នៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

ដ្យាក្រាមទី ៣៖ លំហចំណាយធនាសិទ្ធិ និងសមាសធាតុ

ប្រភពទិន្នន័យ៖ កសហវិ.

ដ្យាក្រាមទី ៤៖ និន្នាការលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៤ និង ២០២៥

ប្រភពទិន្នន័យ៖ គណនាផ្អែកលើទិន្នន័យពី កសហវិ. (២០២៣)

៨៣. ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមទី ៤ ខាងលើ, ក្នុងឆ្នាំ២០២៤, សេណារីយ៉ូបន្ទាត់មូលដ្ឋាន ព្យាករណ៍ថាទិដ្ឋភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅកម្ពុជា នឹងមានស្ថេរភាព ខណៈសេណារីយ៉ូមានវិបត្តិ ព្យាករណ៍ថាគ្រប់សមាសធាតុនៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងមាននិន្នាការថយចុះ ជាពិសេស លំហចំណាយធនធានសិទ្ធិ។ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៥, សេណារីយ៉ូបន្ទាត់មូលដ្ឋាន បង្ហាញថាសមាសធាតុលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលមាននិន្នាការកើនឡើង រួមមានចំណូលចរន្ត, លំហចំណាយធនធានសិទ្ធិ, និងលំហបំណុលសាធារណៈពីប្រភពខាងក្រៅ។ ដោយឡែក សេណារីយ៉ូមានវិបត្តិ បានព្យាករណ៍ថាសមាសធាតុលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងមានការធ្លាក់ចុះ ជាពិសេស លើលំហចំណាយធនធានសិទ្ធិ។
៨៤. គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា ទិដ្ឋភាពនៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានធ្វើការវិភាគខាងលើ អាចនឹងមានការប្រែប្រួល ក្រោយការផ្លាស់ប្តូរ ផ.ស.ស. ឆ្នាំគោលថ្មី (GDP Rebasing) ដូចនេះ ការបកស្រាយការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះត្រូវធ្វើឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្នបំផុត។ ក្នុងនោះ ប្រសិនបើមានការថយចុះនៃលំហចំណាយធនធានសិទ្ធិគិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. នោះពុំមានន័យថា លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានទំហំតូចជាងមុននោះទេ។ ដោយឡែក ការថយចុះនៃបំណុលសាធារណៈពីប្រភពខាងក្រៅគិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. អាចនឹងផ្លាស់ប្តូរទិដ្ឋភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់កម្ពុជា ពោលគឺអាចផ្តល់លក្ខខណ្ឌអំណោយផលផ្សេងៗ ដល់ការខ្ចីបន្ថែម។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ការផ្លាស់ប្តូរនេះ គួរត្រូវបានគិតគូរក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាក់ស្តែងនៃលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ស្ថិរភាពបំណុលសាធារណៈ របស់កម្ពុជា។ បន្ថែមពីនេះ ចំពោះករណីចំណូលជាតិសរុបធៀបនឹង ផ.ស.ស. ទាបជាងមុន ពុំមានន័យថា ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាត្រូវបានអនុវត្តមិនបានល្អ នោះទេ។ ការវិភាគទាំងនេះ គួរត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយយកចិត្តទុកដាក់បំផុត ដើម្បីចៀសវាងការដាក់ចេញនូវវិធានការប្រមូលពន្ធខុស ដែលអាចនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ច និង ការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។

វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

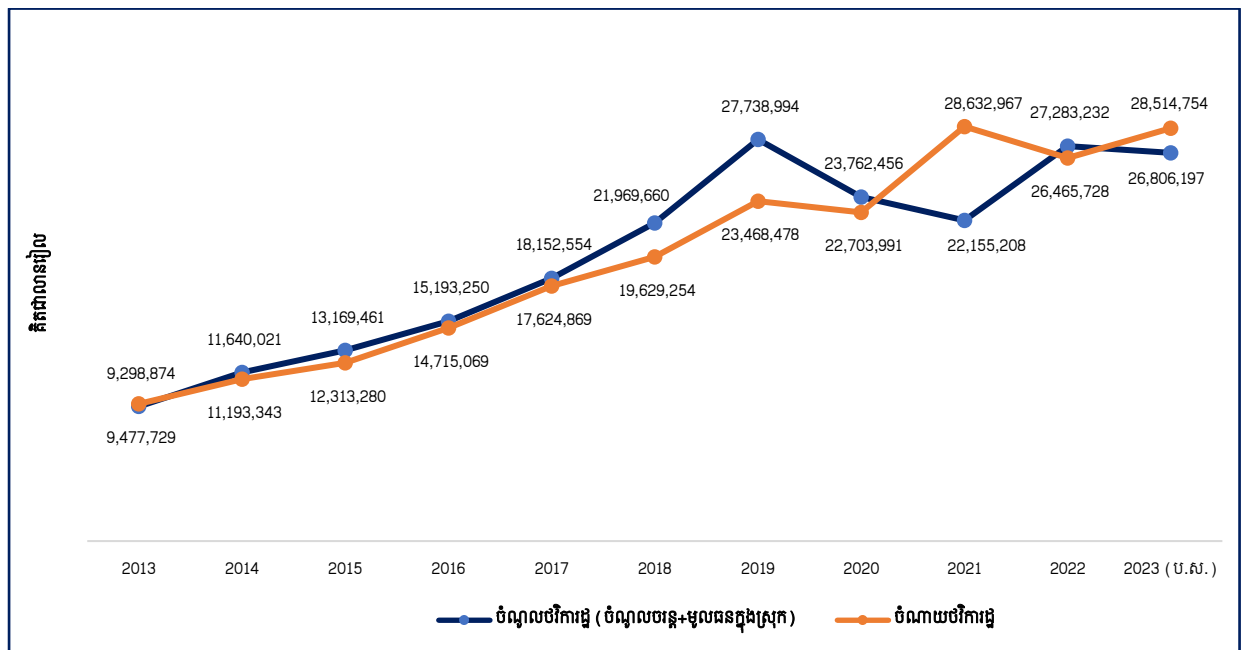
នៃការអនុវត្ត PFMRP ដំណាក់កាលទី៤

៣.១. ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា

៨៥. តាមការរំពឹងទុកពីផ្នែកទី១, ការអនុវត្តថវិកាទាំងចំណូល និងចំណាយ មានភាពធន់មាំ ហើយលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត ថវិកាប្រចាំត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំមានភាពល្អនិងអាចប៉ាន់ប្រមាណបាន ដែលស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់ $\pm 5\%$ នៃច្បាប់ ថវិកា។ ផ្នែកនេះផ្ដោតលើគោលបំណងចំនួន ៤ រួមមាន (១) ការបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូល និង ការអនុវត្ត ផែនការប្រមូលចំណូល, (២) ការបន្តពង្រឹងការរៀបចំផែនការថវិកា (សៀវភៅថវិកា និង កម្មវិធីចំណាយ ឬ ផែន- ការប្រតិបត្តិ) និង ការអនុវត្តផែនការថវិកា, (៣) ការកែលម្អដំណើរការនៃការអនុវត្តនិងការទូទាត់ចំណាយ, (៤) ការកែលម្អដំណើរការនៃការអនុវត្តចំណាយតម្រូវឱ្យមានកិច្ចលទ្ធកម្ម, និង (៥) ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព នៃការគ្រប់- គ្រងបន្ទុកសារពើពន្ធ។ ទន្ទឹមនេះ សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះចំនួន ៩ ត្រូវបានដាក់ចេញដើម្បីវាស់វែងអំពីកម្រិត វឌ្ឍនភាពនៃផ្នែកទី១ នេះ។

ដ្យាក្រាមទី ៥៖ ការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយថវិកា ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានវគ្គនាយកដ្ឋាន (តួលេខបណ្តោះអាសន្ន)

៨៦. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយថវិកាដ្ឋ, ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០២៣, សមិទ្ធកម្ម នៃ ការអនុវត្តចំណូលថវិកាដ្ឋ មានភាពប្រសើរឡើងជាលំដាប់ ជាពិសេសក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ប៉ុន្តែធ្លាក់ចុះមកក្នុងឆ្នាំ ២០២០ និង ២០២១ ដោយសារការប៉ះទង្គិចពីវិបត្តិនៃជំងឺកូវីដ-១៩ និង វិបត្តិសង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន។ បន្ថែមពីនេះ ការប្រមូលចំណូលក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ទាបជាងផែនការ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការប្រមូលចំណូលគយអនុវត្ត បានទាប ជាងគោលដៅ ដោយសារការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី និង ភាពរីកចំរើននៃឧស្សាហកម្ម ក្នុងស្រុក។ ទន្ទឹមនេះ ការអនុវត្តចំណាយក៏អនុវត្តទាបជាងផែនការផងដែរ។ ដូចក្រាមទី៥ ខាងក្រោម បង្ហាញ អំពីស្ថានភាព នៃការប្រមូលចំណូល និង ការអនុវត្តចំណាយថវិកាដ្ឋចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ មកដល់ឆ្នាំ២០២៣ (ទិន្នន័យបណ្តោះ អាសន្នសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣)។

តារាងបំណង១១៖ បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូលនិងការអនុវត្តផែនការប្រមូលចំណូល

សត្វ១៖ ភាគរយនៃការអនុវត្តចំណូលថវិកាជៀបនឹងច្បាប់ថវិកា

តារាងដោះ៖ ការអនុវត្តចំណូលថវិកាដ្ឋត្រូវសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ +/-៥% ជៀបនឹងច្បាប់ថវិកា

៨៧. ក្នុងបរិការណ៍ក្រោយវិបត្តិនៃជំងឺកូវីដ-១៩, ការប្រមូលចំណូលថវិកាដ្ឋមានសម្បុរឡើងវិញជាបណ្តើរៗ។ ចំណូល ថវិកាដ្ឋសរុបឆ្នាំ២០២៣^៥ (ចំណូលចរន្ត និងចំណូលមូលធនក្នុងប្រទេស) ប្រមូលបាន ២៦ ៨០៦ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៦ ៦១៩ លានដុល្លារអាមេរិក (៩១,៨៧% ជៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលថវិកាដ្ឋសរុបនេះ ផ្សំឡើងពីចំណូលពន្ធគយ និងរដ្ឋាករ ៣៤,៤០%, ចំណូលពន្ធដារ ៤៧,២១%, ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធផ្ទាក់- ជាតិ ៩,៥០%, ចំណូលមូលធនក្នុងស្រុក ១,០៥% និងចំណូលថវិកាដ្ឋបាលផ្ទាក់ក្រោមជាតិ ៧,៨៤%។ ចំណូលពន្ធគយ និងរដ្ឋាករប្រមូលបាន ៩ ២២១ ប៊ីលានរៀល ឬស្មើ នឹងប្រមាណ ២ ២៧៧ លានដុល្លារអាមេរិក (៨២,៨% ជៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលពន្ធគយនិងរដ្ឋាករ ប្រមូលបានទាបជាងផែនការ ដោយសារមានកត្តា ធំៗចំនួន ៣ គឺទី១៖ ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាបាត់ចំណូលពីការនាំចូលលើ ប្រភេទទំនិញមួយចំនួន, ទី២៖ កត្តាអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ឧស្សាហកម្ម ផលិតកម្ម កម្មន្តសាលរបស់កម្ពុជា កាន់តែ រីកចម្រើនទៅមុខ ដែលបណ្តាឱ្យកម្ពុជាផលិតនូវទំនិញមួយចំនួន ជំនួសឱ្យការនាំចូល, និង ទី៣៖ ការបើករោង- ចក្រដំណើរការដំឡើងយានយន្តនៅកម្ពុជា ជាបន្តបន្ទាប់។ រីឯចំណូលពន្ធដារ ប្រមូលបាន ១២ ៦៥៦ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៣ ១២៥ លានដុល្លារអាមេរិក (១០៣,០% ជៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ បន្ថែមពីនេះ ចំណូលពន្ធដារ ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ប្រមូលបាន ៨៣៩,៩១ ប៊ីលានរៀល។ ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធផ្ទាក់ជាតិ ប្រមូលបាន ២ ៥៤៧ ប៊ីលានរៀល ឬស្មើនឹងប្រមាណ ៦២៩ លានដុល្លារអាមេរិក (១១៨,៩% ជៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលមូល- ធនក្នុងស្រុក ប្រមូលបាន ២៨០ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៦៩ លានដុល្លារអាមេរិក (២៤,៥% ជៀបនឹង ច្បាប់ថវិកា)។ ចំណូលថវិកាបស់រដ្ឋបាលផ្ទាក់ក្រោមជាតិ (រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត) ប្រមូលបាន ២ ១០២ ប៊ីលាន រៀល ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៥១៩ លានដុល្លារអាមេរិក (៨៥,២% ជៀបនឹងច្បាប់)។

សត្វ២៖ កំណើនចំណូលចរន្តជៀបនឹងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប

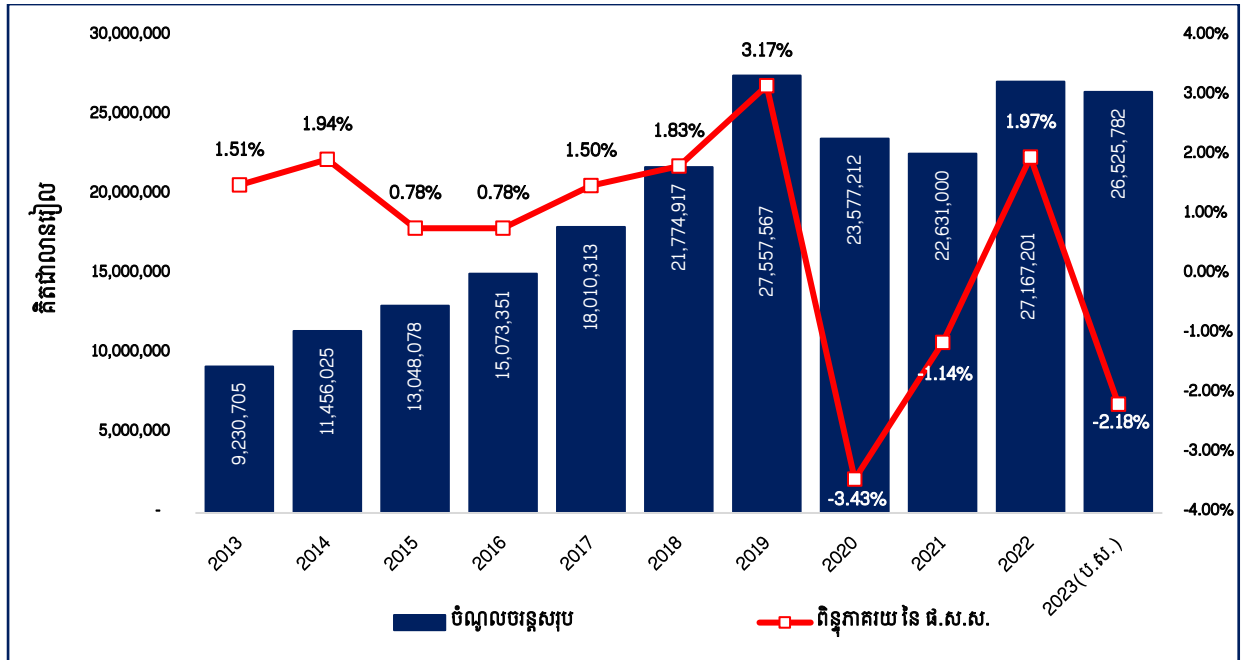
តារាងដោះ៖ យ៉ាងតិច ០,៣ ពិន្ទុភាគរយ នៃ ផ.ស.ស

៨៨. ថ្វីត្បិតចំណូលថវិកាដ្ឋមានសម្បុរឡើងវិញ, ផ្អែកលើទិន្នន័យចំណូលចរន្តថវិកាដ្ឋគិតត្រឹមថ្ងៃទី ១៥ ខែមករា ឆ្នាំ ២០២៣, ពិន្ទុភាគរយ នៃផ.ស.ស. មានកំណើនអវិជ្ជមាន ពោលគឺសម្រេចបាន -២,២១ ពិន្ទុភាគរយ។ ពិន្ទុភាគរយ នៃ ផ.ស.ស. នេះ ជាការវាយតម្លៃបណ្តោះអាសន្នប៉ុណ្ណោះ ដោយសារត្រូវរង់ចាំដល់ការបិទបញ្ជីចំណូល នៅថ្ងៃទី

^៥ ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន

៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤។ ផ្អែកតាមក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០២៤-២០២៦, តាមការប៉ាន់ស្មាន, ចំណូលចរន្តក្នុងឆ្នាំ២០២៣ អាចសម្រេចបាន ២១,៨៣% នៃ ផ.ស.ស. ដែលនាំឱ្យពិន្ទុភាគរយនៃ ផ.ស.ស. មាន ការកើនឡើងបន្តិចពេលគឺសម្រេចបាន -១,១៧ ពិន្ទុភាគរយនៃ ផ.ស.ស.។ ដ្យាក្រាមទី២ ខាងក្រោម បង្ហាញអំពីស្ថានភាពពិន្ទុភាគរយនៃ ផ.ស.ស. ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ រហូតដល់ឆ្នាំ២០២៣។

ដ្យាក្រាមទី ៦៖ ចំណូលចរន្តសរុប និងកំណើនចំណូលចរន្តឆ្នាំ២០១៣-២០២៣

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានវេតនាភារជាតិ

❖ ការអនុវត្តគោលនយោបាយពន្ធ និងរដ្ឋបាលពន្ធ

៨៩. កន្លងមក រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងអាណត្តិមុនៗ បានសម្រេចលុបចោលជាបន្តបន្ទាប់នូវប្រភេទពន្ធមួយចំនួន ដើម្បីសម្រួលដល់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ។ ប្រភេទពន្ធទាំងនោះរួមមានជាអាទិ៍ ពន្ធសត្តយាត; ពន្ធលើរបបម៉ៅការ; ពន្ធតែមប្រើសារពើពន្ធលើលិខិតរដ្ឋបាល, លិខិតតុលាការ និងឯកសារអត្រានុកូលដ្ឋាន; ពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនរួមបញ្ចូលទាំងទោចក្រយានយន្ត, ត្រីចក្រយានយន្ត, ត្រាក់ទ័រ, និងគ្រឿងយន្តប្រហាក់ប្រហែល និង ជលយានយន្តមានកម្លាំងដល់ ១៥០ សេស; និង ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើលិខិតបង្កើតក្រុមហ៊ុន។ បន្ថែមពីនេះ ក៏បានលើកលែងពន្ធមួយចំនួនទៀត ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងអាណត្តិទី៧ នៃរដ្ឋសភា នឹងបន្តអនុវត្តជាគោលការណ៍ គឺ ការមិនយកពន្ធលើដឹកសិកម្ម ដីស្រែ ជាលក្ខណៈគ្រួសារ; ពន្ធនាំចូលសម្ភារៈ កសិកម្ម; កសិផលកសិកម្ម; ពន្ធអចលនទ្រព្យតម្លៃទាបជាង ១០០ ០០០ ០០០ (មួយរយលាន) រៀល; ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនទ្រព្យក្នុងរង្វង់សាច់-ញាតិ; អាករលើតម្លៃបន្ថែមលើមុខទំនិញដែលជាអាហារជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរស់នៅ ប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរហូតដល់ចុងឆ្នាំ២០២៨; និង ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្សអប្បបរមារបស់មន្ត្រីរាជការគ្រប់ប្រភេទ និងប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមារបស់កម្មករនិយោជិត។
៩០. ក្នុងគោលបំណងសម្រាលបន្ទុករបស់ប្រជាជនទូទៅ និងវិស័យឯកជន សំដៅជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងគ្រប់វិស័យឱ្យមានភាពរស់រវើក, រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា សម្រេចផ្តល់ការអនុគ្រោះបន្ថែមលើប្រភេទពន្ធមួយចំនួន។ ការអនុគ្រោះនោះរួមមាន៖ បន្តលើកលែងពន្ធប្រថាប់ត្រាលើការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬ សិទ្ធិកាន់កាប់លំនៅឋានគ្រប់ប្រភេទ ដែលមានលក្ខណៈជាបុរី ដែលមានថ្លៃក្រោម ឬស្មើ ៧ ម៉ឺនដុល្លារអាមេរិក រហូតដល់ ដំណាច់ឆ្នាំ

២០២៤; លើកលែងតែប្រថាប់ត្រាបន្ថែមទៀតលើការផ្ទេរសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់លំនៅឋានគ្រប់ប្រភេទ ដែលមានលក្ខណៈជាបុរី និងមានថ្លៃលើសពី៧ ម៉ឺនដុល្លារអាមេរិក ចេញពីមូលដ្ឋានគិតពន្ធប្រថាប់ត្រា សម្រាប់ ការទិញលំនៅឋានក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍លំនៅឋានជាបុរី ដែលមានអាជ្ញាបណ្ណអាជីវកម្មអចលនវត្ថុ និង បានចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវរហូតដល់ដំណាច់ឆ្នាំ២០២៤; បន្តពន្យារពេលអនុវត្តពន្ធលើចំណេញមូលធនទាំង ៦ ប្រភេទ រហូតដល់ដំណាច់ឆ្នាំ២០២៤ ជាអាទិ៍ ពន្ធលើចំណេញអចលនទ្រព្យ, ភតិសន្យា, ទ្រព្យវិនិយោគ, កេរ្តិ៍ឈ្មោះអាជីវកម្ម, កម្មសិទ្ធិបញ្ញា និង រូបិយវត្ថុបរទេស; លើកលែងទណ្ឌកម្មរដ្ឋបាលលើពន្ធលើអចលនទ្រព្យ និង/ឬ ពន្ធលើដីធ្លីមិនប្រើប្រាស់ ដោយម្ចាស់អចលនទ្រព្យអាចបង់តែប្រាក់ពន្ធ ដោយមិនចាំបាច់បង់ពន្ធបន្ថែម និងការប្រាក់រហូតដល់ដំណាច់ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤។

៩១. តាមការគ្រោងទុកពន្ធលើរូបវន្តបុគ្គលនឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៥។ ដើម្បីត្រៀមលក្ខណៈឱ្យបានរួចរាល់ក្នុងការអនុវត្តប្រព័ន្ធពន្ធលើរូបវន្តបុគ្គល, ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល២០១៩-២០២៣, រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវ “ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ត្រៀមអនុវត្តពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល”។ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនេះ មានចក្ខុវិស័យប្រែក្លាយប្រព័ន្ធពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គលឱ្យមានលក្ខណៈទំនើប, គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងឆ្លើយតបនឹងដំណាក់កាលនៃការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក្នុងបរិការណ៍នៃការប្រែប្រួលនិម្មាបនកម្មសេដ្ឋកិច្ចនិងពាណិជ្ជកម្មសកល។ ដើម្បីសម្រេចចក្ខុវិស័យនេះ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយកំណត់គោលដៅសំខាន់ៗចំនួនពីរ គឺ (១) ធ្វើសុខដុមនីយកម្មគោលនយោបាយពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល ឆ្លើយតបនឹងបរិបទ នៃការអភិវឌ្ឍកម្ពុជា និងឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ និង (២) លើកកម្ពស់សមធម៌ និងយុត្តិធម៌នៃការបង់ពន្ធ។

❖ **ការធ្វើទំនើបកម្ម និងកែទម្រង់រដ្ឋបាលគយ**

៩២. ការធ្វើទំនើបកម្ម និងកែទម្រង់រដ្ឋបាលគយ កំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ។ ចំនួនប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចចំនួន ២ បន្ថែមដែលទទួលបានការអនុញ្ញាត (AEO) ត្រូវបានទទួលស្គាល់ ខណៈប្រព័ន្ធបញ្ជូនតែមួយជាតិ ដំណាក់កាលទី ៣ ត្រូវបានបញ្ចប់ការអភិវឌ្ឍ និងការធ្វើតេស្តសាកល្បងមុខងារផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ លិខិតអនុញ្ញាត និងវិញ្ញាបនបត្រ។ ចំពោះការអនុវត្តកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម សាមញ្ញកម្ម និងទំនើបកម្មកិច្ចប្រតិបត្តិការគយ, អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ បានដាក់ចេញនូវប្រកាសស្តីពីនីតិវិធីបំពេញបែបបទគយមុនពេលទំនិញមកដល់ ហើយបាននិងកំពុងធ្វើតេស្តមុខងារបំពេញបែបបទគយមុនពេលទំនិញមកដល់សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវទឹក។ ទន្ទឹមនេះ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់និងទំនើបកម្មគយ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨ ត្រូវបានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាងសម្រាប់ការកែទម្រង់ និងធ្វើទំនើបកម្មគយ ក្នុងរយៈពេលមធ្យមទៅមុខ។ ចំពោះការរៀបចំសេចក្តីព្រាងបឋមស្តីពីច្បាប់គយ (ថ្មី), អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ បានបញ្ចប់ការធ្វើការវិភាគគម្លាតគតិយុត្តរាងច្បាប់គយជាមួយនឹងអនុសញ្ញា កែសម្រួលទីក្រុងកូតូ (RKC) ដែលជាមូលដ្ឋានអន្តរជាតិសម្រាប់ការងារគយពិភពលោក។ របាយការណ៍វាយតម្លៃរដ្ឋបាលគយដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ DIAMOND ត្រូវបានបញ្ចប់ការរៀបចំ។ របាយការណ៍នេះ ផ្តល់យោបល់សម្រាប់រយៈពេលខ្លីទៅវែង ក្នុងគោលបំណងពង្រឹងសមិទ្ធកម្មគយ តាមរយៈការពង្រឹងសមត្ថភាព និង កែលម្អនីតិវិធី ដើម្បីលើកកម្ពស់កិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងការអនុវត្តច្បាប់ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌការងាររបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករ។

❖ **ការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងកែទម្រង់រដ្ឋបាលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ**

៩៣. ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ត្រូវបាននិងកំពុងកែលម្អ តាមរយៈការដាក់អនុវត្តប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ឬ ហៅកាត់ថា NRMIS។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការពង្រឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណូល មិនមែនសារពើពន្ធ, NRMIS ត្រូវបានពង្រីកអនុវត្តរហូត ដល់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ តាមរយៈសាករណេខ ០១១ ចុះថ្ងៃទី៩

ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ NRMIS ដំណាក់កាលទី២ ជំហានទី៣ នៅ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់។ ជាមួយគ្នានេះ អគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ បានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ NRMIS ជូនមន្ត្រីជំនាញនៅតាមរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ទូទាំងប្រទេស ដោយបែងចែកជា ៧ វគ្គ ចាប់ពីថ្ងៃទី២០ ដល់ថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា និង ថ្ងៃទី ២៥ ដល់ថ្ងៃទី ២៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២៣ ដែលមានអ្នកចូលរួមប្រមាណ ៥០០ នាក់ក្នុងមួយវគ្គ។ បច្ចុប្បន្ន រដ្ឋបាលសង្កាត់នៅរាជធានីភ្នំពេញសរុបមាន ចំនួន ១០៥ សង្កាត់ បានអនុវត្តចាប់តាំងពីថ្ងៃទី១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០២៣ ខណៈ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ផ្សេងទៀត នៅទូទាំងប្រទេស នឹងត្រូវអនុវត្តចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០២៤ តទៅ។

៩៤. ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ពុំទាន់បានអនុម័តនៅឡើយ ដោយសម្រេចពន្យារដល់ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤។ សេចក្តីព្រាងឯកសារគោលនេះ ជាឯកសារសំខាន់សម្រាប់ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ក្នុងរយៈពេលវែងទៅមុខ ដោយចែកជា ៣ ដំណាក់កាល។ រយៈពេលខ្លី (២០២៣-២០២៤) ផ្ដោតលើវិធានការដែលចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗ ដូចជាការបង្កើតលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ការបណ្តុះបណ្តាល និងការលើកកម្ពស់សមត្ថភាព ក៏ដូចជាដាក់ចេញនូវវិធានការបុរេសកម្ម សម្រាប់មន្ត្រីទទួលបន្ទុក និងស្ថាប័នប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីកៀរគរចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ។ រយៈពេលមធ្យម (២០២៥ - ២០៣០) ផ្ដោតលើការលើកកម្ពស់ទំនើបកម្ម និងគុណភាពនៃការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ពិនិត្យការអនុវត្តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តឡើងវិញ ដើម្បីស្នើរៀបចំ ឬ ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ប្រសិនបើមានលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ព្រមទាំងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ រយៈពេលវែង (២០៣១ - ២០៣៥) បន្តផ្ដោតលើការធ្វើទំនើបកម្ម និងស្វ័យប្រវត្តិកម្ម ដោយកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ក្រដាសជាអតិបរមា ស្របតាមឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ហើយកែសម្រួលផ្នែកខាងយន្តការស្ថាប័ន ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ វិធានការចាំបាច់មួយក្នុងចំណោមវិធានការចាំបាច់ផ្សេងទៀត គឺត្រូវជំរុញការរៀបចំសេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីគោលការណ៍ និងនីតិវិធីនៃការប្រើប្រាស់ប្រាក់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យនេះ មិនត្រឹមតែជួយពង្រឹងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន និងធានាសមធម៌នៃការបែងចែកប្រាក់រង្វាន់ក្នុងចំណោមថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីអនុវត្តផ្ទាល់នោះទេ ថែមទាំងជាចំណែកមួយនៃលើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀតផង។

៩៥. វិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ កំពុងដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ ត្រូវបានអនុម័ត និងដាក់ឱ្យប្រើ ដោយបង្កើតឱ្យមាន “អាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ ហៅកាត់ថា អ.ស.ហ.” ដែលមានឯករាជ្យភាពក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ដោយធ្វើសមាហរណកម្មយន្តការ នៃការគ្រប់គ្រងនិងត្រួតពិនិត្យលើវិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារជាអាទិ៍ អនុវិស័យធានារ៉ាប់រងនិងសោធនឯកជន អនុវិស័យមូលបត្រ អនុវិស័យសន្តិសុខសង្គម អនុវិស័យបរិច្ចាគបាលកិច្ច អនុវិស័យគណនេយ្យនិងសវនកម្ម និងអនុវិស័យអចលនវត្ថុ អនុវិស័យបញ្ចាំនិងប្រាតិភោគដោយអនុប្បទាន។ ការធ្វើសមាហរណកម្មយន្តការ ដោយប្រមូលផ្តុំនិយ័តករវិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែន ធនាគារឱ្យស្ថិតនៅក្រោមស្ថាប័នតែមួយ គឺដើម្បី (១) ឆ្លើយតបនឹងវិវឌ្ឍន៍ នៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ, (២) មើលឃើញអំពីទិដ្ឋភាពរួមនៃការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុទាំងមូល និងធានាបាននូវសង្គតិភាព នៃការដាក់ចេញបទបញ្ញត្តិ និងកាត់បន្ថយភាពចន្លោះប្រហោង និងត្រួតស៊ីគ្នា ក្នុងបទបញ្ញត្តិ ជាពិសេសបញ្ញត្តិសម្រាប់សេវាហិរញ្ញវត្ថុថ្មីៗ, (៣) បង្កើនប្រសិទ្ធភាព នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងវិស័យនីមួយៗ តាមរយៈការចែករំលែកព័ត៌មាន និងការសម្របសម្រួលក្នុងការដាក់ចេញបទបញ្ញត្តិឆ្លងវិស័យ, (៤) បន្ស៊ីនូវការដាក់ចេញគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រជំរុញការ-

អភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ និងគោលនយោបាយ និងវិធានការនានាដើម្បីរក្សា បាននូវប្រសិទ្ធភាព ស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ, និង (៥) កាត់បន្ថយចំណាយ (បុគ្គលិក, ពេលវេលា, សម្ភារៈ...) តាមរយៈ ការទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីសហថាមពល (Synergy) ។

❖ **ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល**

៩៦. យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០១៤-២០១៨ បានកំណត់គោលដៅចំនួន ២ គឺ (១) ប្រមូលចំណូលចរន្តសម្រេចបានយ៉ាងតិច ០,៣ ពិន្ទុភាគរយនៃ ផ.ស.ស. ជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំ និង (២) បង្កើនគុណភាពសេវា និង ផលិតភាពក្នុងការផ្តល់សេវាគ្រប់ប្រភេទ នៃរដ្ឋបាលចំណូលសារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយប្រកាន់ខ្ជាប់នូវអភិក្រមចំនួន ៤ ជាអាទិ៍ (១) ធានាចីរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ច, (២) រក្សានូវចីរភាពចំណូលដែលឈានទៅដល់កម្រិតឧត្តមានុពល (Optimal Level), (៣) ធានានូវយុត្តិធម៌ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយសារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធ ព្រមទាំងការប្រមូលចំណូល និង (៤) ធានានូវសមធម៌សង្គមដើម្បីចូលរួមចំណែកបន្ថែមបន្ថែមក្នុងការកែលម្អជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនមានចំណូលទាប, បង្កើនសុខុមាលភាពប្រជាជន និងរក្សាបរិស្ថាន។ ជាលទ្ធផលនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០១៤-២០២៣, រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបាននូវសមិទ្ធកម្មក្នុងការប្រមូលចំណូល, កែលម្អវប្បធម៌ពន្ធ និងពង្រឹងរដ្ឋបាលពន្ធ និងមិនមែនពន្ធ។ ការកែលម្អវប្បធម៌ពន្ធបង់ពន្ធនេះបញ្ចាំងតាមរយៈការកើនឡើងនៃអត្រាបង់ពន្ធ ដែលជាលទ្ធផលនៃការកែលម្អគុណភាពសេវាពន្ធ, និងគោលនយោបាយពន្ធមួយចំនួន ហើយដែលអំណោយផលដល់ការលើកកម្ពស់កិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងសមធម៌ក្នុងការបង់ពន្ធ។ បន្ថែមពីនេះ ប្រសិទ្ធភាពនៃរដ្ឋបាលចំណូល ត្រូវបានកែលម្អ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាម រយៈការអនុវត្តពេញលេញនូវវិធានការកែទម្រង់រដ្ឋបាលពន្ធ និងមិនមែនពន្ធ។ ក្នុងន័យនេះ ការកៀរគរចំណូល មានភាពប្រសើរឡើង ដែលចំណូលចរន្តធៀបនឹង ផ.ស.ស. កើនឡើងពី ១៥,១% ក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ដល់ ២២,០០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ហើយជាកំណើនមធ្យមកើនឡើង ១,៤ ពិន្ទុភាគរយ នៃ ផ.ស.ស. ប្រចាំឆ្នាំ។

៩៧. យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០១៩-២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តដើម្បីធ្វើទំនើបកម្មគោលនយោបាយ និងរដ្ឋបាលចំណូលពន្ធ និងមិនមែនពន្ធ ដើម្បីធានាការប្រមូលចំណូលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធភាព, កែលម្អបរិយាកាសវិនិយោគ, តម្រង់ទិសវិនិយោគ, លើកកម្ពស់ការប្រកួតប្រជែង និងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ មានគោលបំណងសម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅសំខាន់ៗចំនួន២ ជាអាទិ៍ (១) បង្កើនចំណូលចរន្តយ៉ាងតិច ០,៣ ពិន្ទុភាគរយ នៃ ផ.ស.ស. ជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំ, និង (២) កែលម្អគុណភាពសេវា និងផលិតភាពក្នុងការផ្តល់សេវាគ្រប់ប្រភេទ ពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋបាលប្រមូលចំណូលពន្ធនិងមិនមែនពន្ធ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០១៩-២០២៣ ត្រូវបានអនុវត្តក្នុងអំឡុងពេលនៃការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩។ សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច, ការប្រើប្រាស់ និងខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្ម ក្នុងឆ្នាំ២០២០ និង ឆ្នាំ២០២១ ត្រូវបានបន្ទុះបង្អាក់ ដែលធ្វើឱ្យថមថយដល់ការប្រមូលចំណូលចរន្តថវិកាជាតិ។ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាចាប់ផ្តើមស្តារមកវិញក្នុងឆ្នាំ២០២២ ដែលមានន័យថាការប្រមូលចំណូលចរន្តក៏ចាប់ផ្តើមមានភាពប្រសើរឡើងផងដែរ។ ប៉ុន្តែ កំណើនចំណូលចរន្តក្នុងឆ្នាំ២០២២ ក៏មិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបញ្ជាក់អំពីសមិទ្ធកម្មល្អនៅឡើយ។ ពិន្ទុភាគរយ នៃ ផ.ស.ស. កើនឡើងជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំត្រឹម ០,២ ប៉ុណ្ណោះ ពីឆ្នាំ២០១៩ ដល់ឆ្នាំ២០២២ ដែលមានន័យថាទាបជាងគោលដៅ ០,៣ ពិន្ទុភាគរយនៃ ផ.ស.ស.។ សមិទ្ធកម្មទាបជាងគោលដៅ រងបញ្ចប់ពីការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលបានជះឥទ្ធិពលទៅលើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម អំឡុងឆ្នាំ២០២០ និង ២០២១។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បានហុចឱកាសឱ្យកម្ពុជាក្នុងការប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីលើកកម្ពស់ការប្រកួតប្រជែង និងកសាងភាពធន់ ឆ្លើយតបទៅនឹងវិបត្តិជាយថាហេតុនាពេលអនាគត។

៩៨. ផ្អែកតាមពិសោធន៍នៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០១៩-២០២៣ និង ដើម្បីត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ កៀរគរចំណូលក្នុងរយៈពេលមធ្យមទៅមុខ, យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤-២០២៨ ត្រូវបានរៀបចំឡើង ក្នុងគោលបំណងដោះស្រាយនូវបញ្ហាប្រឈមដែលនៅសេសសល់ និង ចាត់វិធានការ ហើយនិងគោលនយោ- បាយ ថ្មីដែលសមស្របសម្រាប់កម្ពុជាក្នុងបរិការណ៍តំបន់និងសកលលោក។ យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤- ២០២៨ ត្រូវបានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាង និងត្រូវចូលជាធរមានក្នុងឆមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខ។ សេចក្តី- ព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រនេះ បានគូសវាសជាបឋមនូវចក្ខុវិស័យដើម្បីប្រែក្លាយប្រព័ន្ធចំណូលរដ្ឋឱ្យមានលក្ខណៈទំនើប ដែលអាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍ និងវិវឌ្ឍន៍នៃចរនាសម្ព័ន្ធសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ហើយនឹងក្លាយ ជាឧបករណ៍គោលនយោបាយមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកៀរគរចំណូលរដ្ឋ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធ- ភាពខ្ពស់ តាមរយៈការដាក់ចេញនូវគោលបំណង និងគោលដៅ ព្រមទាំងវិធានការមុតស្រួច នានាសម្រាប់អនុវត្ត ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំទៅមុខ។

❖ **ប្រព័ន្ធស្តង់ដារតម្លៃ ដែលធានាគម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃចំណាយសាធារណៈ**

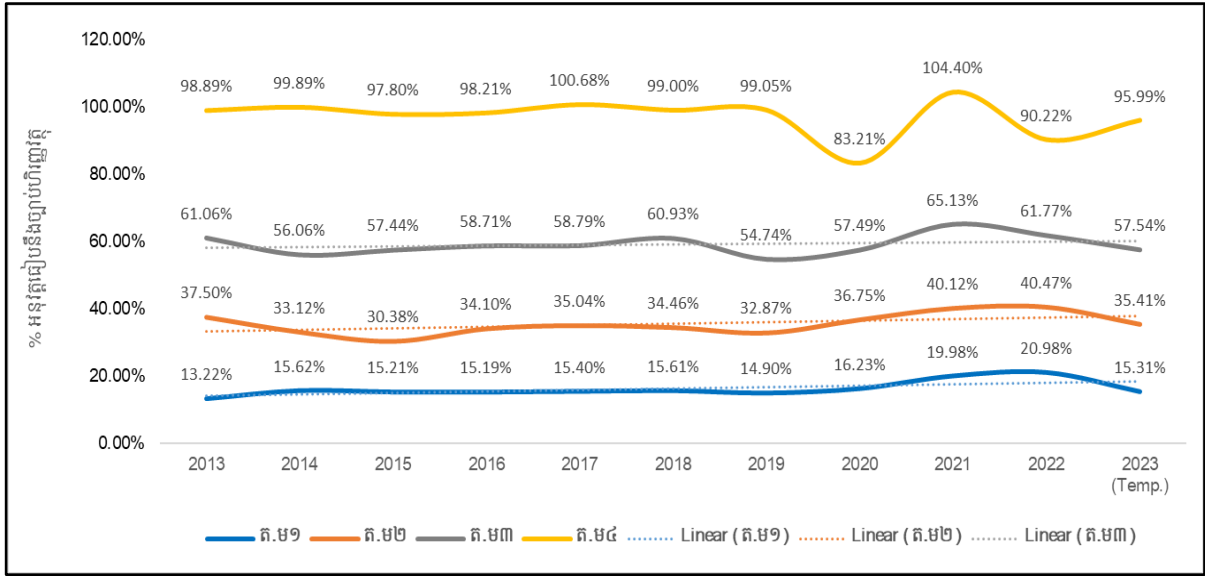
៩៩. ប្រព័ន្ធស្តង់ដារតម្លៃ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីធានាតម្លៃ នៃសាច់ប្រាក់ (Value for Money) ក្នុងការអនុវត្តកិច្ច- លទ្ធកម្មសាធារណៈ។ លទ្ធផលនៃការរៀបចំស្តង់ដារថ្លៃទំនិញនិងសេវា ទទួលបានការឯកភាពដ៏ខ្ពស់ខ្ពស់ពីប្រធាន គ.ហ.ស. ក្នុងនោះរួមមាន៖ លទ្ធផលនៃការរៀបចំបញ្ជីមុខទំនិញ, លទ្ធផលនៃការរៀបចំបញ្ជីថ្លៃ, និង លទ្ធផល និងបច្ចេកទេសនៃការកំណត់ស្តង់ដារថ្លៃ។ បញ្ជីថ្លៃទំនិញ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយឈរលើមូលដ្ឋានមុខទំនិញ និងសេវា ដែលមានការប្រើប្រាស់ជាប្រចាំ និងញឹកញាប់នៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន តាមរយៈការជួបពិភាក្សាប្រមូល ធាតុចូលជាមួយក្រសួង ស្ថាប័ន និងទិន្នន័យដែលបានកត់ត្រានិងរក្សាទុក ក្នុង FMIS។ ការរៀបចំបញ្ជីថ្លៃទំនិញ និងសេវា គឺផ្អែកលើបញ្ជីមុខទំនិញនិងសេវាដែលបានរៀបចំ និងលទ្ធភាពទិន្នន័យ ឬព័ត៌មានថ្លៃដែលប្រមូលបាន ពីក្រុមហ៊ុន ឬអ្នកផ្គត់ផ្គង់ (ដែលបានចុះបញ្ជី) ចំនួន ៧៣ ក្រុមហ៊ុន មានមូលដ្ឋាននៅរាជធានីភ្នំពេញ ហើយមាន វិសាលភាពមុខទំនិញនិងសេវាសរុបប្រមាណជាង ២ ៩៥៦ មុខ។ រីឯ បច្ចេកទេស នៃការកំណត់ ស្តង់ដារថ្លៃឈរ លើមូលដ្ឋាន ថ្លៃទីផ្សារទទួលបានពីក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ទំនិញនិងសេវា, បូកបន្ថែមពន្ធអាករលើតម្លៃបន្ថែម ១០%, បូកបន្ថែមចំណាយផ្សេងៗដែលអាចកើតមានដូចជាថ្លៃដឹកជញ្ជូន, និងបូកបញ្ចូលកត្តាប្រែប្រួលថ្លៃនិងលទ្ធភាព នៃការប្រែប្រួលថ្លៃនៅថ្ងៃខាងមុខ។

១០០. បញ្ជីស្តង់ដារថ្លៃទំនិញនិងសេវា នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័នមួយចំនួន។ ការដាក់ឱ្យ អនុវត្តសាកល្បងនូវបញ្ជីស្តង់ដារថ្លៃទំនិញនិងសេវា នឹងត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងខ្លឹមសារ នៃសារាចរណែនាំស្តីពីការ- រៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ។ ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ៥ ជាអាទិ៍ កសហវ., ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា, ក្រសួងយុត្តិធម៌, ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល និងក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ត្រូវបាន ជ្រើសរើសដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងសម្រាប់ថវិកាកម្មវិធីឆ្នាំ២០២៥ នៃចំណាយចរន្តថវិកាជាតិ។

គោលបំណង១២៖ បន្តពង្រឹងការរៀបចំផែនការថវិកា (សៀវភៅថវិកានិងកម្មវិធីចំណាយឬផែនការ- ប្រតិបត្តិ) និង ការអនុវត្តផែនការថវិកា

សគត៣៖ ភាគរយនៃការអនុវត្តចំណាយធៀបនឹងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ
គោលដៅ៖ ការចំណាយថវិកាសរុបប្រចាំឆ្នាំសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ +/-៥% ធៀបនឹងច្បាប់ថវិកា)

ដ្យាក្រាមទី ៧៖ វិបូលចំណាយថវិការដ្ឋតាមត្រីមាស ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានគណនេយ្យ

១០១. ចំណាយថវិការដ្ឋសម្រេចបានទាបជាងផែនការរៀបចំទៅនឹងច្បាប់ថវិកា។ ចំណាយថវិកាជាតិសរុប^៦ សម្រេចបាន ២៨ ៥១៥ ប៊ីលានរៀល ឬស្មើនឹង ៧ ៨៣៣ លានដុល្លារអាមេរិក (៩៥,៩៩% ធៀបនឹងច្បាប់) ដែលរួមផ្សំដោយចំណាយបៀវត្សរ៍ ៣៦,៣១%, ចំណាយទំនិញ-សេវា ១៦,១៧%, ចំណាយមូលធន ២៩,១៣%, ចំណាយផ្សេងៗ ១៨,៣៩%។ ចំណាយបៀវត្សរ៍សម្រេចបាន ១០ ២៧២ ប៊ីលាន រៀល ឬស្មើនឹងប្រមាណ ២ ៥៣៦ លានដុល្លារអាមេរិក (៩៨,៧៦% ធៀបនឹងច្បាប់), ចំណាយទំនិញ-សេវា សម្រេចបាន ៤ ៥៧៤ ប៊ីលានរៀល ឬ ស្មើនឹង ១ ១២៩ លានដុល្លារអាមេរិក (៩៧,៦៨% ធៀបនឹងច្បាប់), និងចំណាយមូលធនសម្រេចបាន ៨ ២៤១ ប៊ីលានរៀល ឬស្មើនឹងប្រមាណ ២ ០៣៥ លានដុល្លារអាមេរិក (៧៧,៦៦%ធៀបនឹងច្បាប់)។ ចំណាយប្រចាំត្រីមាសនីមួយៗ នៅមានកម្រិតទាប ក្នុងនោះត្រីមាសទី៣ សម្រេចបាន ៥៧,៥៤% ប៉ុណ្ណោះ ខណៈគោលដៅដែលបានដាក់ចេញត្រូវសម្រេចឱ្យបាន ៧០%។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី តាមរយៈមេគុណប្រាប់ទិស (Linear) នៅតាមត្រីមាសទី១, ទី២, និងទី៣ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ មកដល់ឆ្នាំ២០២៣, វិបូលចំណាយមានទិសដៅវិជ្ជមានដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗ នៃការដាក់ចេញនូវវិធានការចាំបាច់មួយចំនួនក្នុងការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា។ ដ្យាក្រាមទី៣ ខាងក្រោម បង្ហាញអំពីវិបូលចំណាយតាមត្រីមាសពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៣។

សគ៤. កាលបរិច្ឆេទនៃការបិទបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ

គោលដៅ៖ ប្រតិបត្តិការថវិកាឆ្នាំ២០២២ ត្រូវបិទបញ្ចប់ត្រឹមខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣

១០២. ប្រតិបត្តិការថវិកាឆ្នាំ២០២២ មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរដោយបានបិទបញ្ចប់តាមការកំណត់។ ប្រតិបត្តិការថវិកាឆ្នាំ២០២២ ត្រូវបានបិទបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣។

❖ ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់

១០៣. ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់មានការកែលម្អ តាមរយៈការអនុវត្តប្រព័ន្ធ Online Web Base Application ប៉ុន្តែត្រូវជំរុញ និងកែលម្អការអនុវត្តបន្ថែមទៀតនៅគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ៣២

^៦ ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន

ក្នុងចំណោមក្រសួង ស្ថាប័ន ទាំង៣៧ បានបញ្ជូនទិន្នន័យនៃការធ្វើផែនការ ឬព្យាករណ៍សាច់ប្រាក់របស់ខ្លួនទៅក្នុងប្រព័ន្ធ Online Web base Application របស់អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ។ ប៉ុន្តែ ទិន្នន័យទាំងនោះមិនបានបញ្ជូនតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ (តាមប្រកាសណែនាំ) ហើយមិនមានភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដោយក្រសួងស្ថាប័នខ្លះបញ្ចូលបានតែចំណូល និងខ្លះទៀតបានតែចំណាយ និងខ្លះទៀតបានតែ ១ ឬ ២ ត្រីមាស តែប៉ុណ្ណោះ។ ក្រសួងមួយចំនួនមិនបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព (៣ ខែរំកិល) និងមួយចំនួនមិនបានបញ្ចូលទិន្នន័យទាំងស្រុងតែម្តង។ ដើម្បីជំរុញកិច្ចការនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ បានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី “ការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់” នៅទីរួមខេត្តសៀមរាប កាលពីថ្ងៃទី០៥ ដល់ទី០៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ ហើយនិងការបង្កើនកិច្ចសហការជាមួយអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ។

❖ **ការតាមដាន និងកែលម្អការអនុវត្តវិធានរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន**

១០៤. វិប្បដ្ឋានតាមត្រីមាសរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀត។ តាមគោលដៅរំពឹងទុកត្រឹមត្រីមាសទី៤, ក្រសួង ស្ថាប័នត្រូវអនុវត្តចំណាយថវិកាឱ្យបានលើសពី ៩៦%។ ប៉ុន្តែ ផ្អែកតាមទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្នទទួលបានពីអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ, ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ២០ អនុវត្តលើសពី ៩៦% ខណៈក្រសួងស្ថាប័នចំនួន ១៥ អនុវត្តក្នុងចន្លោះពី ៨០% ទៅ ៩៦% ហើយមានក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ៣ (ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម, អាជ្ញាធរសេរីភូមិភាគ, និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា) អនុវត្តក្រោម ៨០%។ ថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក និងថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ អនុវត្តក្នុងចន្លោះពី៩០% ទៅ ៩៦%។ ការអនុវត្តវិធានរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ជាចំណែករួមផ្សំដល់វិប្បដ្ឋាន និងភាពល្អនៃការអនុវត្តក្នុងក្របខ័ណ្ឌវិធានការដ្ឋានទាំងមូល។

គោលបំណង១៣៖ កែលម្អដំណើរការនៃការអនុវត្តនិងការទូទាត់ចំណាយ

សគ៥៖ ភាគរយនៃទំហំចំណាយកកស្ទះ

គោលដៅ៖ ចំណាយកកស្ទះមិនលើសពី ២% នៃចំណាយ សរុបប្រចាំឆ្នាំ

១០៥. ចំណាយកកស្ទះគិតត្រឹមអាណត្តិទូទាត់ទៅដល់រតនាគារក្នុងរយៈពេលលើសពី ៦០ថ្ងៃ គឺពុំមាននោះទេ។ ក្រុមការងារ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ បានត្រួតពិនិត្យទិន្នន័យអាណត្តិមកដល់រតនាគារតាមរយៈ FMIS សម្រាប់ត្រីមាស ទី១ ទី២ ទី៣ និងទី៤ ឆ្នាំ២០២៣ ក្នុងគោលបំណងរៀបចំតារាងតាមដានអាណត្តិមកដល់ រតនាគារជាតិ និងថ្ងៃ ទូទាត់ ដើម្បីការពារកុំអោយមានអាណត្តិមិនទាន់ទូទាត់លើសពី ៦០ថ្ងៃ។ ការកំណត់និយមន័យនៃចំណាយកកស្ទះ ៦០ថ្ងៃ នេះ មានភាពខុសគ្នាពីនិយមន័យជាអន្តរជាតិ ដែលគិតចំនួន ៣០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីរំកិលបត្រត្រូវបានទទួល និងចុះបញ្ជីដោយក្រសួង ស្ថាប័នចំណាយនោះ។

សគ៦៖ ចំនួនក្រសួង ស្ថាប័នទូទាត់បុរេប្រទានទាន់ពេលវេលា

គោលដៅ៖ ថវិកាបុរេប្រទានថវិកាចរន្ត ដែលត្រូវទូទាត់ក្នុងឆ្នាំ ត្រូវបានទូទាត់បានទាន់ពេលវេលាតាមសារាចរណែនាំបិទបញ្ជីចំណូល-ចំណាយថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ថវិកាបុរេប្រទានថវិកានិយោគផ្តល់ជូនក្រសួង-ស្ថាប័ន ទាំងអស់ ត្រូវបានទូទាត់ទាន់ពេលវេលាក្នុងឆ្នាំ N+2។

១០៦. គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្ថានភាពបុរេប្រទានក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដែលក្រសួងស្ថាប័នបានបុរេប្រទានមានចំនួនប្រមាណ ១ ៤៣០ ៩៤៦ លានរៀល ក្នុងនោះ ចរន្ត (រៀលនិងដុល្លារ) ចំនួនប្រមាណ ១ ០៣៥ ៤៤៩ រៀល និងវិនិយោគ ចំនួនប្រមាណ ៣៩៥ ៤៩៦ រៀល។ ការជំរុញការទូទាត់បុរេប្រទានឱ្យទាន់ពេលវេលា អគ្គ-

នាយកដ្ឋានវត្តមានជាតិ បានសិក្សា និងរៀបចំទម្រង់របាយការណ៍បុរេប្រទាន ដើម្បីដាក់ចូលក្នុង FMIS ហើយ បានជួបប្រជុំពិភាក្សាជាមួយក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោង FMIS។

❖ **ការបង្កើនអនុលោមភាពនៃការរៀបចំនិងអនុវត្តនីតិវិធីចំណាយ**

១០៧. ការអនុវត្តថវិកានៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន នឹងត្រូវបានកែលម្អថែមមួយកម្រិតទៀត តាមរយៈការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យ អនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឬហៅកាត់ថា FMM។ ជាវឌ្ឍនភាព ក្រសួង-ស្ថាប័ន ចំនួន ២៤ បានដាក់ផែនការសកម្មភាពរៀបចំ FMM នៅក្នុងត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣។ ជាវឌ្ឍនភាព, មគ្គុទ្ទេសក៍ គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុង កសហវិ. ត្រូវបានអនុម័តកាលពីអំឡុងខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ខណៈ ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន៥ ជាអាទិ៍ (១) ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, (២) ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, (៣) ក្រសួង ដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់, (៤) ក្រសួងបរិស្ថាន, និង (៥) ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានជាសេចក្តីព្រាង និងកំពុងបន្តកែសម្រួល។ ការរៀបចំ FMM នៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន នឹងត្រូវបានជំរុញបន្ថែម ទៀត តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្ត PFMM របស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលតាមការគ្រោងទុកនឹងត្រូវអនុម័តក្នុងត្រីមាស ទី១ ឆ្នាំ២០២៤។

១០៨. ក្របខ័ណ្ឌ ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ ដែលរំពឹងថានឹងត្រូវ ដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខ នឹងរួមចំណែកកំណត់បញ្ហាប្រឈមជាក់ស្តែង នៃការគ្រប់គ្រងអនុវត្ត ថវិកានៅចុងឆ្នាំ។ សេចក្តីព្រាងក្របខ័ណ្ឌ ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពនេះ បានគូសរំលេចអំពីបច្ច័យ នៃចំណាយកកស្ទះ ជាអាទិ៍ ការប៉ះពាល់ដល់ប្រតិបត្តិការ, ការកើនឡើងថ្លៃដើម, ការកាត់បន្ថយគុណភាពសេវា, ការអនុវត្តមិនស្របច្បាប់, សម្ពាធលើអត្រាការប្រាក់, អស្ថិរភាពសារពើពន្ធ, និងផលប៉ះពាល់ជាប្រយោល ផ្សេងៗ ទៀត។ សេចក្តីព្រាងនេះ ក៏បានកំណត់មូលហេតុចម្បងៗ ហើយបានផ្តល់នូវអនុសាសន៍មួយចំនួនផងដែរ ក្នុង នោះរួមមាន៖ ការកំណត់ឥណទានថវិកាបុគ្គលសម្រាប់ថវិកាវិនិយោគ, ការបែងចែកថវិកា/កម្មវិធីចំណូល ចំណាយប្រចាំត្រីមាស, ការពង្រឹងការធានាចំណាយ, ការពង្រឹងកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ, ការចេញអាណត្តិបើក ប្រាក់, និងការពង្រឹងដំណើរការអនុវត្តថវិកា។

❖ **បង្កើនការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធធនាគារនិងប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកសម្រាប់ការបើកផ្តល់និងការទូទាត់ចំណាយ**

១០៩. ប្រតិបត្តិការចំណាយទូទាត់តាមប្រព័ន្ធទូទាត់អេឡិចត្រូនិក (EFT) សម្រេចបានតាមផែនការ ពេលក៏សម្រេច បានយ៉ាងតិច ៦០%។ ដើម្បីពង្រឹងលើកិច្ចការនេះបន្ថែមទៀត អគ្គនាយកដ្ឋានវត្តមានជាតិ បានបន្តសហការ ជាមួយវត្តមានជាតិរាជធានីខេត្តទាំង ២៥ ដើម្បីជំរុញការអនុវត្ត EFT របស់ធនាគារពាណិជ្ជ និងសាខាតាមរាជធានី ខេត្ត។

១១០. ការជំរុញការបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារមានវឌ្ឍនភាពសន្សឹមៗនៅឡើយ។ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ ក្រសួង-ស្ថាប័ន សរុបចំនួន ២៤ បានបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារ។ ក្នុងនោះមាន ១៩ ក្រសួង-ស្ថាប័ន អនុវត្តទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ជាអាទិ៍ រដ្ឋសភា, ព្រឹទ្ធសភា, ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ, កសហវិ., ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ក្រសួងព័ត៌មាន, ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា, ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ, ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ, ក្រសួងបរិស្ថាន, ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសប្បុរស, ក្រសួងកិច្ចការនារី, ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល, ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់, ក្រសួងផែនការ, ក្រសួងយុត្តិធម៌, បណ្ឌិតសភាភូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា, ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម និង អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ។ ក្រសួងចំនួន ៤ អនុវត្តសម្រាប់ការបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារតែក្នុងប្រទេស ជាអាទិ៍ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, ក្រសួង

សុខាភិបាល, ក្រសួងធម្មការនិងសាសនា, និងក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម។ រីឯ ១ ស្ថាប័នផ្សេងទៀត គឺ គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត អនុវត្តសម្រាប់តែនៅក្រៅប្រទេស។ ដោយឡែក ក្រសួងការពារជាតិ ស្នើមិនអនុវត្តប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារ។ ដើម្បីជំរុញកិច្ចការនេះ អនុក្រឹត្យលេខ៧២ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការទូទាត់ត្រង់ចូលគណនីបៀវត្សរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ត្រូវបានដាក់ចេញ និង ផ្សព្វផ្សាយនៅគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ទន្ទឹមនេះ អ.គ.ហ. បានរួមចំណែកជំរុញលើកកិច្ចការនេះ តាមរយៈការសម្រប-សម្រួលរៀបចំសិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍ស្តីពីការបើកផ្តល់ប្រាក់អត្ថប្រយោជន៍ របស់មន្ត្រីសាធារណៈ ដោយបង្វែរត្រង់ចូលគណនីបៀវត្សរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ កាលពីអំឡុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣។

គោលបំណង១៤៖ កែលម្អដំណើរការនៃការអនុវត្តចំណាយតម្រូវឱ្យមានកិច្ចលទ្ធកម្ម

សគ៧៖ ភាគរយនៃការអនុម័តផែនការលទ្ធកម្មនិងការផ្តល់របាយការណ៍លទ្ធកម្ម

គោលដៅ៖ ភាគរយផែនការលទ្ធកម្ម ៩៦% និងភាគរយរបាយការណ៍លទ្ធកម្ម ៧០%

១១១. ភាគរយនៃផែនការលទ្ធកម្មឆ្នាំ២០២៤ ដែលទទួលបានការអនុម័ត ទាបជាងគោលដៅ ខណៈរបាយការណ៍ លទ្ធកម្មឆ្នាំ២០២២ លើគោលដៅ។ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ សេចក្តីព្រាងផែនការលទ្ធកម្ម ប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ របស់ស្ថាប័នដែលអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មចំនួន ៦៧ ស្ថាប័ន ក្នុងចំណោម ១២៨ស្ថាប័ន ស្មើនឹង ៥២,៣៤% ទទួលបានការអនុម័ត។ រីឯសេចក្តីព្រាងផែនការលទ្ធកម្ម ប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ របស់អង្គភាពថវិកាចំនួន ១៤៧ ស្ថាប័នក្នុងចំណោម១៣៦អង្គភាពថវិកា ស្មើនឹង ២៣,០៨%ទទួលបានការអនុម័ត។ ដោយឡែក ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ អង្គភាពថវិកា ដែលបានធ្វើរបាយការណ៍អនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ២០២២ មក កសហវ. មានចំនួន សរុប ៥៣១ ឬស្មើនឹង ៨២,៥៨ភាគរយ។

សគ៨៖ % នៃការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងលទ្ធកម្មក្នុងការអនុវត្តថវិកាចរន្ត ត្រូវបានបង្កើន

គោលដៅ៖ ៥៦%

១១២. ការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងកិច្ចលទ្ធកម្ម មានភាពប្រសើរឡើងបើធៀបនឹងការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២១ និង គោលដៅសម្រាប់ការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២២។ ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម/អង្គភាពថវិកា បានចុះកិច្ច-សន្យាលទ្ធកម្មដែលប្រើប្រាស់ចំណាយថវិកាចរន្តសរុបចំនួន ៨ ១៩៤ កិច្ចសន្យា ដែលមានតម្លៃចុះកិច្ចសន្យា សរុបចំនួន ៣ ៦១១ ៨៦៨ លានរៀល ដែលក្នុងនោះការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្មប្រកួតប្រជែងមានចំនួន ៧ ៨៤៧ កិច្ចសន្យា ដែលមានតម្លៃចុះកិច្ចសន្យាសរុបចំនួន ២ ០៥៩ ១២២ លានរៀល ឬស្មើនឹង ៥៧.០១ភាគរយ កើន១% បើធៀបនឹងការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២១ ដែលសម្រេចបាន ៥៦%។

សគ៩៖ វិមជ្ឈការលទ្ធកម្មសាធារណៈត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ

គោលដៅ៖ របាយការណ៍លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ MAPs

១១៣. ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ MAPs ត្រូវបានអាក់ខានក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដោយសារកត្តាសត្វានុម័ត ហើយគ្រោងនឹងវាយតម្លៃក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ដោយចាប់ផ្តើមពីត្រីមាសទី២ តទៅ។ ការ-វាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ នឹងបង្ហាញនូវភាពខ្លាំង និងចំណុចត្រូវបន្តកែលម្អបន្ថែមទៀត ជាពិសេស ក្នុងការវិមជ្ឈការលទ្ធកម្មសាធារណៈ និងជាធាតុចូលសំខាន់សម្រាប់បច្ចុប្បន្នកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ។

❖ **ស្វ័យប្រវត្តិកម្មនីតិវិធីនៃការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ តាម FMIS**

១១៤. មុខងារលទ្ធកម្មពេញលេញនៅក្នុង FMIS ត្រូវបានបន្តដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅមន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត ចំនួន ២៥ តាមរយៈសេចក្តីណែនាំលេខ ០០៦ សហវ.ស.ណ.ន.អល ចុះថ្ងៃទី២២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ “ស្តីពីការដាក់ឱ្យ អនុវត្តមុខងារលទ្ធកម្មពេញលេញនៃ FMIS សម្រាប់អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ និងមន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត ទាំង២៥ ចាប់ពីឆ្នាំ២០២៣។” បន្ថែមពីនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ បានរៀបចំសេចក្តី- ព្រាងសេចក្តីណែនាំ “ស្តីពីនីតិវិធីអនុវត្តការងារថ្មីសម្រាប់គ្រប់មុខសញ្ញាកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ កសហវ. និងក្រសួងបរិស្ថាន តាម FMIS ទាំងស្រុង។” ដោយឡែក ចំពោះការប្រើប្រាស់លទ្ធកម្មរដ្ឋាភិបាល តាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច (e-GP) នឹងត្រូវគិតគូរចាប់ពីឆ្នាំ២០២៤ តទៅ។

❖ **ការរៀបចំច្បាប់ លិខិតគតិយុត្ត និងគោលការណ៍ណែនាំតាមទ្រង់ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម**

១១៥. ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មក្នុងបរិបទ នៃវិមជ្ឈការ, ច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងគោលការណ៍ ណែនាំត្រូវបានរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃ ទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ ក្នុងគោលបំណងធានាឱ្យកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ ប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព សុចរិតភាព ការប្រកួតប្រជែង ភាពយុត្តិធម៌ ប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព ចីរភាព គុណភាព ការ- សន្សំសំចៃ និងភាពទាន់ពេលវេលា។ ប្រកាសលេខ ៨៣៣ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពី ការកំណត់កម្រិតទឹកប្រាក់សម្រាប់អនុវត្តវិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្ម ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ សៀវភៅ ណែនាំស្តីពីការ- ត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មតាមក្រោយ ត្រូវបានរៀបចំកែសម្រួលចេញជាសេចក្តីព្រាង។ បន្ថែមពីនេះ ប្រកាសលេខ ៨៣១ សហវ.ប្រក.អលសាចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការពិនិត្យនិងអនុម័តផែនការលទ្ធកម្មរបស់មន្ទីរ ជំនាញរាជធានី ខេត្ត និងរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។

គោលបំណង១៥៖ ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងបន្ទុកសារពើពន្ធ

សគ១០៖ ប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងបន្ទុកសារពើពន្ធនៅកម្ពុជាត្រូវបានតាមដាននិងវាយការណ៍
គោលដៅ៖ របាយការណ៍នៃការសិក្សាបន្ទុកសារពើពន្ធនៅកម្ពុជាត្រូវបានរៀបចំ

១១៦. របាយការណ៍ នៃការសិក្សាបន្ទុកសារពើពន្ធនៅកម្ពុជាត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ជាសេចក្តីព្រាង។ បន្ទុកសារពើពន្ធជា វាក្យសព្ទថ្មី ដែលពុំទាន់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងឯកសារគតិយុត្តកម្ពុជានៅឡើយ។ ជាការអនុវត្តជាក់ស្តែង ចំណូល ពន្ធដែលមិនត្រូវបានប្រមូល ឬប្រមូលក្នុងកម្រិតអនុគ្រោះមួយផ្នែក ឬទាំងស្រុង ដោយសារការអនុវត្តការលើក ទឹកចិត្តពន្ធនានា ត្រូវបានកត់ត្រាជាចំណាយលើពន្ធអាករបន្ទុករដ្ឋ។ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បាន ចាត់ទុក “ចំណាយលើពន្ធ និងអាករដែលបង់ដោយរដ្ឋ” ជាប្រភេទមួយនៃចំណាយថវិការដ្ឋ។ ជាដំបូងបន្ទាប់ ក្រុមការងារទទួលបន្ទុក នឹងបញ្ចប់ការរៀបចំរបាយការណ៍សិក្សានេះ ហើយកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ សម្គាល់បន្ទុកសារពើពន្ធ និងកែលម្អគុណភាពទិន្នន័យសម្រាប់វិភាគនិងវាយការណ៍ពីបន្ទុកសារពើពន្ធ។

❖ **ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិផលិតភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា**

១១៧. ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិផលិតភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា, សេចក្តីសម្រេចមួយចំនួន និង ប្លង់គំរូ នៃផែនការសកម្មភាពត្រូវបានដាក់ចេញ។ សេចក្តីសម្រេចស្តីពី “ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុម- ការងារបច្ចេកទេស គ.ជ.គ.ផ.” ត្រូវបានដាក់ចេញដោយរាជរដ្ឋាភិបាល កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ និង

សេចក្តីសម្រេចស្តីពី “សមាសភាពនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេស គ.ជ.ផ.ក.” ត្រូវបានដាក់ចេញដោយប្រធាន គ.ជ.ផ.ក. កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ។ ទន្ទឹមនេះ សេចក្តីព្រាងលើប្លង់គំរូនៃ “ផែនការសកម្មភាព និងសូចនាករឆ្នាំ ២០២៣-២០២៥” រួចរាល់ សម្រាប់ដាក់ពិភាក្សានៅក្នុងសិក្ខាសាលាជាមួយក្រុមការងារបច្ចេកទេស គ.ជ.ផ.ក. នៅថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ នឹងចាប់ផ្តើមបំពេញផែនការសកម្មភាព និងសូចនាករ រួចផ្ទេរមកអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.ផ.ក. ដើម្បីធ្វើការបូកសរុប មុននឹងគោរពដាក់ជូន គ.ជ.ផ.ក. ដើម្បីពិនិត្យនិង សម្រេច នៅក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានសម្រាប់ផ្នែកទី១ “ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា”

១១៨. ចំណូលថវិការដ្ឋសម្រេចបានទាបជាងគោលដៅរំពឹងទុក។ ទន្ទឹមនេះ វិបារ និងប្រសិទ្ធភាពចំណាយថវិកាត្រូវបន្ត យកចិត្តទុកដាក់ ដោយសារការអនុវត្តថវិកាតាមត្រីមាសនៅទាបជាងពិត្ន ហើយមាននិន្នាការគណនេយ្យនៅ ចុងឆ្នាំ ដូចការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី មេគុណប្រាប់ទិសដែលមាននិន្នាការវិជ្ជមាន (Linear) នៅតាមត្រីមាសទី១, ទី២, និងទី៣, ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ មកដល់ ឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញថាវិបារចំណាយមាន ការកែលម្អជាបណ្តើរៗ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗ នៃការអនុវត្តវិធានការចាំបាច់មួយចំនួន ក្នុង ការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា។ បន្ថែមពីនេះ សកម្មភាពគន្លឹះមួយចំនួនត្រូវបានពន្យារមកដើមឆ្នាំ២០២៤។ សកម្ម- ភាពគន្លឹះទាំងអស់នេះ ជាពិសេស ក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ ដោះស្រាយ ចំណាយកកស្ទះ និង ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ គួរត្រូវសម្រេចឱ្យ បានតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ក្នុងន័យចៀសវាងបច្ច័យមកលើសកម្មភាពកែទម្រង់ដ៏ទៃទៀតដែលត្រូវសម្រេច ឱ្យបានក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ឬ ឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។

ការងារអាទិភាពក្នុងឆ្នាំ២០២៤
១. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់និងទំនើបកម្មគយ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨ ២. សេចក្តីព្រាងច្បាប់គយ (ថ្មី) ២. យុទ្ធសាស្ត្ររៀបចំចំណូល ២០២៤-២០២៨ ៣. ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ (NRMIS) បន្តអនុវត្តនៅគ្រប់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ទូទាំងប្រទេស ៤. សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីគោលការណ៍ និងនីតិវិធីនៃការប្រើប្រាស់ប្រាក់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តរបស់ក្រសួង- ស្ថាប័ន ៥. ឯកសារគោល ស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ៦. គោលការណ៍ណែនាំរួមស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់ រាជរដ្ឋាភិបាល (PFMM) ៧. គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ៨. គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន បញ្ចូលទិន្នន័យផែនការសាច់ប្រាក់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធ (Web Based Application) ៩. ការបន្តជំរុញក្រសួង-ស្ថាប័នបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារ ១០. សៀវភៅណែនាំស្តីពីការត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មតាមក្រោយ ១១. ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ MAPs

ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ

១១៩. ផ្នែកទី២ ផ្ដោតលើការធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្ម និងពង្រីក FMIS, ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទាន់ពេលវេលា និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ, និង ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ។ គោលបំណងនៃផ្នែកនេះ មានចំនួន ៥ ជាអាទិ៍៖ (១) ការពង្រឹង និង ពង្រីកការប្រើប្រាស់ FMIS, (២) ការពង្រឹងការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យប្រព័ន្ធកត់ត្រា និងប្រព័ន្ធរាយការណ៍ថ្មី, (៣) ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង), (៤) ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ រួមទាំងហានិភ័យ នៃកាតព្វកិច្ចបំណុលយថាហេតុ និងហានិភ័យបំណុលពាក់ព័ន្ធប្រកដោយចីរភាព, និង (៥) ការពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុតាមគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងសហគ្រាសសាធារណៈ។ សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះចំនួន ១២ ត្រូវបានដាក់ចេញ ដើម្បីវាស់វែងអំពីកម្រិតវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តផ្នែកទី២ នេះ។

គោលបំណង២១៖ ពង្រឹង និង ពង្រីកការប្រើប្រាស់ FMIS

សគ១៖ នីតិវិធីថ្មីសម្រាប់អនុវត្តវិភាគតាម FMIS ទាំងស្រុងនៅអង្គភាពថវិកាថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ
គោលដៅ៖ នីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្តគ្រប់មុខសញ្ញា, ចលនាឥណទានថវិកា និង ចំណូលថវិកានៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៦ បន្ថែម; នីតិវិធីចលនាឥណទានថវិកា និងចំណូលថវិកានៅ កសហវ. និង ក្រសួងបរិស្ថាន

១២០. ការធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្មលើនីតិវិធីចំណាយចរន្តតាម FMIS ទាំងស្រុងកំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ ក្នុងបរិការណ៍នៃការឈានទៅអនុវត្តជាមូលដ្ឋាននូវថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មក្នុងឆ្នាំ២០២១។ នីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្តគ្រប់មុខសញ្ញាអនុវត្តតាម FMIS ទាំងស្រុង បានដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៦ បន្ថែម^៧ រួមមាន៖ (១) ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា, (២) អាជ្ញាធរសេដ្ឋកិច្ចជាតិ, (៣) ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា, (៤) ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល, (៥) ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ និង (៦) ក្រសួងយុត្តិធម៌ រួមទាំង អង្គភាពថវិកាអាណាប័ក ផ្ទេរសិទ្ធិមួយចំនួន។ ទន្ទឹមនេះ នីតិវិធីចលនាឥណទានថវិកាតាមប្រព័ន្ធ FMIS ទាំងស្រុង បានដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៨ ជាអាទិ៍៖ (១) កសហវ., (២) ក្រសួងបរិស្ថាន, (៣) ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា, (៤) អាជ្ញាធរសេដ្ឋកិច្ចជាតិ, (៥) ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា, (៦) ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល, (៧) ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ និង (៨) ក្រសួងយុត្តិធម៌ រួមទាំងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិមួយចំនួនទៀត។ ដោយឡែក នីតិវិធីចំណូលថវិកា អនុវត្តតាម FMIS ទាំងស្រុង ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយការធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ (NRMIS)។

សគ២៖ មុខងាររបស់ FMIS ត្រូវបានអភិវឌ្ឍបន្ថែម និង ពង្រីកការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់

គោលដៅ៖ មុខងារស្នូល, មុខងាររៀបចំផែនការថវិកា, មុខងារលទ្ធកម្មពេញលេញ, និង FMIS Portal V1 ត្រូវបានបន្តដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅអង្គភាព/ស្ថាប័ន ថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

១២១. មុខងារស្នូលនៃ FMIS ត្រូវបានបន្តពង្រីកដល់អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិបន្ថែម និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលមួយចំនួន ក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិបន្ថែមថ្មីចំនួន ១០ បន្ថែម បានអនុវត្តមុខងារស្នូល នៃ FMIS ក្នុងនោះរួមមាន៖ (១) អគ្គលេខាធិការដ្ឋានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, (២) អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន នៃគណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), (៣) អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន នៃគណៈកម្មាធិការជាតិសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ផ្លូវគោក (គ.ស.ច.គ), (៤) គណៈកម្មាធិការជាតិប្រឆាំងទារុណកម្ម

^៧ ក្នុងឆ្នាំ២០២២, កសហវ. និងក្រសួងបរិស្ថាន បានអនុវត្តនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្តគ្រប់មុខសញ្ញាតាម FMIS ទាំងស្រុង។

(គ.ជ.ប.ទ), (៥) អគ្គលេខាធិការដ្ឋានអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ, (៦) អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន នៃគណៈ-
កម្មការគ្រប់គ្រងល្បែងពាណិជ្ជកម្ម កម្ពុជា, (៧) និយ័តករបរធនបាលកិច្ច, (៨) និយ័តករធានារ៉ាប់រងកម្ពុជា,
(៩) និយ័តករអាជីវកម្មអចលនវត្ថុ និងបញ្ចាំ និង (១០) អង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៃអាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុ
មិនមែនធនាគារ។ ទន្ទឹមនេះ, មុខងារស្នូលនេះ ក៏បានពង្រីកបន្ថែមទៅកាន់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ចំនួន
៤ រួមមាន៖ (១) គ្រឹះស្ថានអង្គរ, (២) មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលធុរកិច្ចថ្មី «តេជោ», (៣) រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
និង (៤) វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដែលត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ FMIS ជាផ្លូវការ សម្រាប់
ប្រតិបត្តិការឆ្នាំ ២០២៣ ព្រមទាំងបានទទួលបានការគាំទ្រលើការប្រើប្រាស់ ពីក្រុមការងារគ្រប់គ្រង គម្រោង
FMIS។

១២២. មុខងារថ្មីនៃ FMIS ត្រូវបានបន្តដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន អង្គភាពថវិកា និងអង្គភាពនៅ
រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ មុខងាររៀបចំផែនការថវិកាត្រូវបានបន្តដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅក្រសួង-ស្ថាប័ន
ចំនួន ១២ រួមទាំងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិ និង មន្ទីរ សហវ. ២៥ រាជធានី-ខេត្ត ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ បន្ទាប់
ពីបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១៣ និងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញចំនួន ២១
ក្នុងឆ្នាំ២០២២។ មុខងារលទ្ធកម្មពេញលេញ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅ មន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត
ទាំង ២៥ បន្ទាប់ពីត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិទាំងអស់
ក្នុងឆ្នាំ២០២២។ រីឯមុខងារគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋក្នុង FMIS ត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍រួចរាល់ ដែលជាកម្មវត្ថុ នៃការ-
ធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងទិន្នន័យបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (SARMIS)
ដែលត្រូវរៀបចំឱ្យបានរួចរាល់ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៤។

១២៣. ការអនុវត្ត FMIS Portal V1 នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ កំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ និងត្រូវបានបន្តពង្រីក
ដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និង ឃុំសង្កាត់។ FMIS Portal V1 ត្រូវបានចាប់ផ្តើមដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្នុង
ឆ្នាំ២០២២ នៅរដ្ឋបាលស្រុកចំនួន ៧៥ និងរដ្ឋបាលឃុំចំនួន ១៨៥ ហើយក្នុងឆ្នាំ២០២៣ នេះ ត្រូវបានពង្រីក
ទៅគ្រប់រដ្ឋបាល ក្រុង ស្រុក និងឃុំ សង្កាត់ដែលនៅសេសសល់រួមមាន៖ រដ្ឋបាលក្រុងចំនួន ៦, រដ្ឋបាលស្រុក
ចំនួន ៦១, សង្កាត់ចំនួន ២៨ និង រដ្ឋបាលឃុំចំនួន ៤៤៧។

សគ្គ៣៖ FMIS, របាយការណ៍ក្នុង FMIS, និង សន្ទនាកម្ម ត្រូវបានពង្រឹង និង អភិវឌ្ឍបន្ថែម
គោលដៅ៖ ការធ្វើទំនើបកម្ម FMIS បន្ថែម, ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីកំណត់ថវិកាជំនាន់ថ្មី, ការអភិវឌ្ឍរបាយការណ៍ក្នុង
FMIS, ការកសាងសមត្ថភាព និង ការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរ, និង ការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពជំហានទី១

១២៤. ទន្ទឹមនឹងការពង្រីកបន្ថែមលើការអនុវត្តមុខងារស្នូល និងមុខងារបន្ថែមថ្មី, ប្រព័ន្ធរបាយការណ៍ដែលផលិតចេញ
ពីប្រព័ន្ធ FMIS ក៏ត្រូវបាននិងកំពុងកែសម្រួល ហើយអភិវឌ្ឍន៍បន្ថែម ផ្អែកតាមតម្រូវការអ្នកប្រើប្រាស់។ របាយ-
ការណ៍ចំណូល-ចំណាយថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ (R83) ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែឧសភា
ឆ្នាំ ២០២៣ ស្របតាមសារាចរណែនាំលេខ ០១៥ សហវ. ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២១ ស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពី
ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ឆ្នាំ២០២២ របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ របាយការណ៍ចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិ
(R87) ត្រូវបានអភិវឌ្ឍក្នុង FMIS រួចរាល់ និង បានរៀបចំសេចក្តីជូនដំណឹងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ដើម្បីដាក់ជូនថ្នាក់
ដឹកនាំពិនិត្យ និងសម្រេចរួចរាល់ ស្របតាមសារាចរណែនាំ លេខ ០១០ សហវ. ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ
២០២២ ស្តីពីការបិទបញ្ជីចំណូល-ចំណាយថវិកា និងការធ្វើរបាយការណ៍បូកសរុបការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយ
ថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ ២០២២។ ទន្ទឹមនេះ របាយការណ៍វាយតម្លៃនៃការសិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាពនៃការកាត់ត្រាទិន្នន័យ
ចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ ដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេសក្នុង FMIS ត្រូវបានរៀបចំ និង ដាក់ជូនថ្នាក់

ដឹកនាំពិនិត្យរួចរាល់។ កម្មវិធីកំណត់ចំណាំជំនាន់ថ្មី ត្រូវបានដាក់ឱ្យដំណើរការជាផ្លូវការ នៅ អគ្គនាយកដ្ឋានគន្លឹះៗ នៃ កសហវ. ទន្ទឹមគ្នានឹងឧបករណ៍តាមដាន (Dashboard) ដែលមានសមត្ថភាព អាចវាស់វែងរយៈពេលនៃការ- ទូទាត់តាម FMIS។

១២៥. FMIS ត្រូវបានបន្តពង្រឹងសមត្ថភាព និងសុវត្ថិភាពបន្ថែម។ ក្រុមការងារបានទទួលឧបករណ៍ និង កម្មវិធីដើម្បី ពង្រឹងសុវត្ថិភាព ជំហានទី១A (SOC-1A) សម្រាប់មជ្ឈមណ្ឌលទិន្នន័យរបស់គម្រោង FMIS ព្រមទាំងបាន រៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់មជ្ឈមណ្ឌលទិន្នន័យ និងមជ្ឈមណ្ឌលសង្គ្រោះទិន្នន័យរបស់ គម្រោង FMIS ដែលសមត្ថភាពអាចទ្រទ្រង់អ្នកប្រើប្រាស់ FMIS បន្ថែមយ៉ាងតិច ១,០០០ នាក់ ចូលប្រើប្រាស់ FMIS នៅពេលដំណាលគ្នាបាន។

គោលបំណង២២៖ ពង្រឹងការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យ ប្រព័ន្ធកត់ត្រា និងប្រព័ន្ធរាយការណ៍ថ្មី

សគ៤៖ ភាពទាន់ពេលវេលានៃការបិទបញ្ជីគណនេយ្យ

គោលដៅ៖ ការបិទបញ្ជីគណនេយ្យក្នុងរយៈពេល ៩ ខែ ក្រោយការិយបរិច្ឆេទថវិកា

១២៦. បញ្ជីគណនេយ្យឆ្នាំថវិកា២០២២ ត្រូវបានរៀបចំ និងបិទបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS បានក្នុងរយៈពេល ៩ ខែក្រោយ ការិយបរិច្ឆេទថវិកា គឺនៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣។

សគ៥៖ ភាពទាន់ពេលវេលា នៃការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យ

គោលដៅ៖ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២១ តាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ ត្រឹមខែត្រីមាសទី១។

១២៧. របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២១ ត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៣ ដោយអនុលោមតាម ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់។

សគ៦៖ គុណភាពនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុតាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈ

គោលដៅ៖ របាយការណ៍ពិនិត្យគុណភាព នៃសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុតាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈ (មូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់)

១២៨. របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុតាមស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ដែលផលិតដោយអគ្គ- នាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យរួចរាល់ដោយនិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម។

❖ ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានបង្កនៅកម្ពុជា ២០២១-២០៣១

១២៩. បទប្បញ្ញត្តិ/លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តចំនួន ១ សម្រាប់ដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យត្រូវបានរៀបចំ និងអនុម័ត៖ ក្នុងនោះបានសេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈស្តីពី “ការដាក់បង្ហាញ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ”, “របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់” និង “សន្និធិ” ដែលជំនួស “ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុការដាក់ បង្ហាញ” ដាក់ឆ្លងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំនិយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម។

១៣០. ចំនួនស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាទាំងអស់តាមដំណាក់កាលនីមួយៗ ត្រូវបានរៀបចំ និងអនុម័តស្តង់- ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា ចំនួន ០៣ ក្នុងដំណាក់កាលគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ត្រូវបានរៀបចំ និងអនុម័ត ក្នុងនោះ រួមមាន៖ (១) សេចក្តីព្រាងស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈស្តីពី “ការដាក់បង្ហាញរបាយ- ការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ” ដែលត្រូវបានដាក់ឆ្លងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំនិយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម, (២) សេចក្តីព្រាង

ស្តង់ដារសាធារណៈស្តីពី “របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់” ដែលត្រូវបានដាក់ឆ្លងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំនិយ័តគណនេយ្យនិងសវនកម្ម, និង (៣)សេចក្តីព្រាងស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាស្តីពីសន្និធិ (ជំនួសស្តង់ដារឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុការដាក់បង្ហាញ) ក៏ត្រូវបានដាក់ឆ្លងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំនិយ័តគណនេយ្យនិងសវនកម្ម រួចរាល់ផងដែរ។

១៣១. ទម្រង់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ៖ ក្នុងនោះ ទម្រង់និងមាតិកាដែលបានកែសម្រួលនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ អនុលោមតាមគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែសម្រួលត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ក្នុងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំនិយ័តគណនេយ្យនិងសវនកម្ម។ ទន្ទឹមនេះ, របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ ស្តីពីការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការអនុវត្តស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានបង្កើតនៅកម្ពុជា ២០២១-២០៣១ កំពុងត្រូវបានរៀបចំដើម្បីគោរពយករបាយការណ៍ជូនថ្នាក់ដឹកនាំ។

❖ **ការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការគណនេយ្យតាម FMIS**

១៣២. ការផ្ទៀងផ្ទាត់តួលេខអនុវត្តចំណូលចំណាយថវិកាប្រចាំឆ្នាំធ្វើឡើងក្នុង FMIS មុនបិទបញ្ជីប្រចាំឆ្នាំការបិទបញ្ជីគណនេយ្យក្នុងរយៈពេល ៩ ខែ ក្រោយការិយបរិច្ឆេទថវិកា។ ទន្ទឹមនេះ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ឆ្នាំ២០២១ អនុលោមតាមស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជាមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ ក្នុងត្រីមាសទី ១ ឆ្នាំ២០២៣ ព្រមទាំងបានកែសម្រួលនីតិវិធីការងារ និងកំណត់តួលេខពាក់ព័ន្ធនឹងគណនីត្រូវ ទទួល, ប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍គណនេយ្យ និងនីតិវិធីគណនេយ្យសម្រាប់គណនីត្រូវសងបានដាក់អនុវត្ត។

១៣៣. សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយច្បាប់ទូទាត់ត្រូវបានរៀបចំទាន់ពេលវេលា និង ភ្ជាប់ជាមួយរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ៖ តារាងឧបសម្ព័ន្ធចំណូលចំណាយសម្រាប់រៀបចំច្បាប់ទូទាត់ប្រចាំឆ្នាំ២០២២ អាចផលិតចេញពី FMIS ទៅតាមចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាសំខាន់ៗ, សេចក្តីព្រាងបឋមច្បាប់ទូទាត់ប្រចាំឆ្នាំ ភ្ជាប់ដោយរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានរៀបចំ និងធ្វើជូនអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិអំឡុងពេលធ្វើសវនកម្មក្នុងរយៈពេល ៦ ខែ បន្ទាប់ពីការបិទបញ្ជីចំណូលចំណាយថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ។

គោលបំណង២៣៖ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង)

សគលៈ ពង្រីកនិងពង្រឹងការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធ SARMIS

គោលដៅ៖ របាយការណ៍បូកសរុបទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ត្រូវរៀបចំ ដោយរំលេចនូវតារាងកើនឡើងថយចុះនៃទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋតាមអង្គភាពនីមួយៗ

១៣៤. ផ្អែកលើតួលេខដែលក្រុមការងារទទួលបានពីមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត (គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣) ពិនិត្យឃើញថា ទីតាំងដីដែលបានចុះក្នុងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ មានសរុបចំនួន ២៦ ៤៣០ ទីតាំង (តួលេខនេះ ជាតួលេខបណ្តោះអាសន្នដែលអាចនឹងប្រែប្រួលបន្ថែមទៀត) ក្នុងនោះ៖ ទីតាំងដីដែលមានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ និងទីតាំងដីដែលអាចធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិបានមានចំនួន ២០ ៥១៦ ទីតាំង; ទីតាំងដីដែលមិនទាន់ បានដាក់ពាក្យស្នើសុំធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ (ដីពុំមានបញ្ជា) មានចំនួន ៤ ៣៤១ ទីតាំង គិតជាភាគរយ ស្មើនឹង ១៦.៤១%; និង ទីតាំងដីដែលមិនអាចធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិបានមានចំនួន ១ ៥៧៣ ទីតាំង (ក្នុងនោះ ដីមានទំនាស់ ចំនួន ៦៤៤ ទីតាំង, ដីដែលគ្រប់គ្រងដោយអនុក្រឹត្យ, ដីចំណីផ្លូវ ចំណីទន្លេ ចំណីស្ទឹង ជាដើម មានចំនួន ៦២៤ ទីតាំង និងដីដែលកត់ត្រាស្ថានក្នុងបញ្ជីមានចំនួន ៣០៥ ទីតាំង) គិតជាភាគរយ ស្មើនឹង ៥.៩៥%។ តារាងខាងក្រោម

បង្ហាញអំពី តួលេខនៃទីតាំងដីរដ្ឋដែលមានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិមានការកើនឡើង ប្រៀបធៀប នឹងឆ្នាំកន្លងទៅ (គិតត្រឹមត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៣)។

តារាងទី ៥៖ វឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំបណ្ណកម្មសិទ្ធិចាប់ពីឆ្នាំ២០២១ ដល់ឆ្នាំ២០២៣

	២០២១		២០២២		២០២៣	
មានបណ្ណ	១៧ ៧៦៤	៦២%	១៧ ៧៦៤	៦២%	២០ ៥១៦	៧៧,៦៣%
គ្មានបណ្ណ	១០ ៧៩៦	៣៨%	១០ ៧៩៦	៣៨%	៥ ៩១៤	២២,៣៧%
ដ៏សរុប	២៨ ៥៦០	១០០%	២៨ ៥៦០	១០០%	២៦ ៤៣០	១០០%

១៣៥. ទន្ទឹមនេះ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការចុះបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅគ្រប់អាជ្ញាធរកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋទូទាំងប្រទេស ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ គុណភាពបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋត្រូវបានពង្រឹងជាបណ្តើរៗតាមរយៈ (១)ការធ្វើទំនើបកម្មការគ្រប់គ្រងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (SARMIS), (២) ការបណ្តុះបណ្តាលដល់អាជ្ញាធរកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងអង្គភាពប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឱ្យប្រើប្រាស់ SARMIS ក្នុងការកត់ត្រាបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ជាពិសេស, អ.ទ.ច. បានបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលនៃមន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត ពីការប្រើប្រាស់ SARMIS ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលបន្តដល់អាជ្ញាធរកាន់កាប់នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និង (៣)ការពង្រឹងយន្តការជម្រះបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងការរៀបចំគម្រោងជម្រះបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ។

សគតៈ ក្របខ័ណ្ឌរួមសម្រាប់គ្រប់គ្រងនិងចាត់ចាត់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋត្រូវបានរៀបចំនិងអនុវត្ត

គោលដៅ៖ ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋត្រូវបានរៀបចំនិងអនុវត្ត

១៣៦. អគ្គនាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធបានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់លើផែនការគោល ស្តីពីការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ នាថ្ងៃទី០៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣ ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលបន្ថែម ឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដោយសិក្ខាសាលានោះមានការចូលរួមពិភាក្សា និងផ្តល់យោបល់ពីតំណាងក្រសួង ស្ថាប័ន, រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត, សហគ្រាសសាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាល និងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ។ បន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់, ក្រុមការងារបានបូកសរុបមតិយោបល់ និងកែសម្រួលខ្លឹមសារនៃសេចក្តីព្រាងផែនការគោលស្តីពីការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនោះ។

❖ ការរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ

១៣៧. សារាចរណែនាំលេខ០០១ សហវ.សរ.អទច. ស្តីពីការផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់លើទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋត្រូវបានអនុម័ត ដោយ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងផ្សព្វផ្សាយឱ្យអនុវត្តនៅថ្ងៃទី១៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤។ បន្ថែមពីនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិបានរៀបចំរបាយការណ៍គោរពជូន ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ស្តីពីលទ្ធផល នៃកិច្ចប្រជុំពិភាក្សាស្តីពីការអនុវត្តសកល្យងការកត់ត្រាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន៤ រួមមាន៖ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ, ក្រសួងមហាផ្ទៃ (ផ្នែកសន្តិសុខសាធារណៈ), ក្រសួងសុខាភិបាល, និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ស្របតាមប្រកាសលេខ៣៥៤ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីកិច្ច-

បញ្ជីកាតព្វកិច្ចនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង និងទទួលបានគោលការណ៍ឯកភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ពី ឯកឧត្តមអគ្គ-បណ្ឌិតសភាចារ្យ នៅថ្ងៃទី០៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣។

❖ **ការអនុវត្ត SARMIS**

១៣៨. គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ បន្ទាប់ពីគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (ថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត) ទាំងអស់ បានអនុវត្ត SARMIS, SARMIS ត្រូវបានបន្តពង្រីកដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និង ឃុំសង្កាត់។ SARMIS ដំណាក់-កាលទី២ ត្រូវបានបន្តដាក់ឱ្យអនុវត្តតាមរយៈសារាចរណែនាំលេខ ០០៥ សហវ.សវណ.អទច ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ SARMIS ចំពោះអាជ្ញាធរកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដែលជា រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងឃុំ សង្កាត់ ចាប់ពីថ្ងៃទី ០១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២៣។ ទន្ទឹមនេះ, អគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យ សម្បត្តិរដ្ឋនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ក៏បានរៀបចំសិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការប្រើប្រាស់ SARMIS ជូនដល់មន្ត្រីបង្គោលរបស់មន្ទី សហវ. រាជធានី-ខេត្ត ដើម្បីធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលបន្តជូនដល់អាជ្ញាធរ កាន់កាប់ ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
១៣៩. ទន្ទឹមនេះ, តាមរយៈផែនការសកម្មភាពរបស់មន្ទី សហវ. រាជធានី-ខេត្ត ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញ-វត្ថុសាធារណៈ, មន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្តបានរៀបចំកិច្ចប្រជុំផ្សព្វផ្សាយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងជំរុញការធ្វើ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីរដ្ឋ និងការរៀបចំបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋប្រចាំឆ្នាំ ជាពិសេសការបណ្តុះបណ្តាលការប្រើ-ប្រាស់ប្រព័ន្ធ SARMIS ដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
១៤០. ដើម្បីបន្តពង្រឹងការអនុវត្ត SARMIS (និង NRMIS), ក្រុមការងារគ្រប់គ្រង SARMIS និង NRMIS ត្រូវបាន បង្កើតឡើងតាមរយៈប្រកាសលេខ ៣១៦ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣។ ក្រុមការងារនេះ កំពុងតែរៀបចំផែនការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធទាំងពីរ ជាពិសេសការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង SARMIS ជាមួយ FMIS។

គោលបំណង២៤៖ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ រួមទាំងហានិភ័យនៃកាតព្វកិច្ចបំណុល យថាហេតុនិងហានិភ័យបំណុលពាក់ព័ន្ធ ប្រកបដោយចីរភាព

សគ៥៖ សូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ធៀបទៅនឹងពិភព

គោលដៅ៖ សូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ បានត្រូវបន្តរក្សាក្រោមពិភពដែលបានកំណត់នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ ស្តី ពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ

១៤១. លទ្ធផលបឋមនៃការវិភាគចីរភាពបំណុលសាធារណៈរហូតដល់ដំណាច់ឆ្នាំ២០២៣ បង្ហាញថា ទោះបីជាសេដ្ឋ-កិច្ចកម្ពុជាទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ពី ការរីករាលដាលនៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និងពីកត្តាខាងក្រៅផ្សេងទៀតក្តី ក៏ស្ថានភាពបំណុលសាធារណៈកម្ពុជា នៅតែស្ថិតក្នុងភាពអាចគ្រប់គ្រងបាន ពោលគឺនៅមាន «ចីរភាព» និង «ហានិភ័យកម្រិតទាប» ដដែល ដោយរាល់សូចនាករបំណុលគន្លឹះៗទាំងអស់សុទ្ធតែស្ថិតក្រោមអនុបាតគោល ក្នុងនោះសូចនាករសំខាន់ជាងគេ គឺអនុបាតតម្លៃបច្ចុប្បន្ន នៃបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេសធៀបនឹង ផ.ស.ស. មានត្រឹមត្រឹមត ២៤,២% ធៀបនឹងអនុបាតគោល ៤០%។

សគ១០៖ ហានិភ័យបំណុលត្រូវបានកំណត់ វិភាគ និងរាយការណ៍

គោលដៅ៖ របាយការណ៍វឌ្ឍនភាព ដោយរួមទាំងការវិភាគអំពីហានិភ័យ បំណុលសាធារណៈប្រចាំត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវបានរៀបចំ

តារាងទី ៦៖ សូចនាករថ្លៃ និងហានិភ័យគន្លឹះៗ គិតត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣

សូចនាករ	ត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣
អត្រាការប្រាក់មធ្យម (ក្នុងមួយឆ្នាំ)	១,១៦%
បំណុលដែលត្រូវទូទាត់នៅឆ្នាំបន្ទាប់ (% នៃសរុប)	៤%
រយៈពេលមធ្យមដល់ឥណ្ឌូប្រតិទាន (ឆ្នាំ)	១០,៦៦
រយៈពេលមធ្យមនៃការប្រែប្រួលអត្រាការប្រាក់ (ឆ្នាំ)	១០,៥៨
សមាសភាគបំណុលសាធារណៈជាប្រភេទអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួល	០,៥៧%
សមាសភាគបំណុលសាធារណៈជារូបិយប័ណ្ណបរទេស	៩៩,៥៧%

១៤២. របាយការណ៍វឌ្ឍនភាព នៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈត្រូវបានរៀបចំប្រចាំត្រីមាស ក្នុងនោះក៏រំលេចអំពីការវិភាគហានិភ័យបំណុលសាធារណៈផងដែរ។ គិតត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣ រាល់ហានិភ័យបំណុលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ សុទ្ធតែស្ថិតនៅកម្រិតអាចគ្រប់គ្រងបាន ក្នុងនោះស្ថានភាពនៃសូចនាករ ថ្លៃ និងហានិភ័យគន្លឹះៗ មានក្នុងតារាងខាងក្រោម។

១៤៣. នៅក្នុងត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣, ស្ថានភាពហានិភ័យចម្បង ២ គឺហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ និងហានិភ័យរូបិយប័ណ្ណមានបម្រែបម្រួលស្ថានភាពដូចខាងក្រោម៖

ក.ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ (Interest Rate Risk)

១៤៤. ស្ថានភាពអត្រាការប្រាក់នៅទីផ្សារ នៅតែបន្តមាននិន្នាការកើនឡើងដែលបានជំរុញឱ្យដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ជំរុញ ចំនួន ដូចជា៖ ធនាគារវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី, ធនាគារវិនិយោគអឺរ៉ុប, ធនាគារពិភពលោក, ទីភ្នាក់ងារ បារាំងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ, និងទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជប៉ុន ជាដើម ដំឡើងអត្រាការប្រាក់ នៃឥណទានរបស់ខ្លួន ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាពិបាកនឹងស្វែងរកប្រភពហិរញ្ញប្បទានដែលមានកម្រិតសម្បទានខ្ពស់ដូចមុន។ គិតត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣, សមាសភាគបំណុលសាធារណៈជាប្រភេទអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួល មានការកើនឡើងជាងមុនបន្តិចធៀបនឹងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៣ ប៉ុន្តែនៅតែស្ថិតក្នុងភាពអាចគ្រប់គ្រងបាន ពោលគឺ ពី ០,៤៧% ទៅ ០,៥៧% នៃសន្និធិបំណុលសាធារណៈសរុប។ កសហវ. នឹងបន្តតាមដានដោយយកចិត្តទុកដាក់លើបម្រែបម្រួលអត្រាការប្រាក់ទីផ្សារ និងបន្តសិក្សាវិភាគស៊ីជម្រៅមុននឹងសម្រេចទទួលយកឥណទាន ដែលជាប្រភេទអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួលពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីធានាថា ហានិភ័យដែលអាចកើតឡើងស្ថិតក្នុងកម្រិតទាបបំផុត អាចគ្រប់គ្រងបាន និងមិនប៉ះពាល់ ដល់ចីរភាពបំណុលសាធារណៈកម្ពុជា។

ខ.ហានិភ័យរូបិយប័ណ្ណ (Currency Risk)

១៤៥. គិតត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣, ចង្កោមសន្និធិបំណុលសាធារណៈកម្ពុជា គ្របដណ្តប់ស្ទើរទាំងស្រុង ដោយរូបិយប័ណ្ណបរទេស (ប្រមាណ ៩៩,៥៧%) ក្នុងនោះ សមាសភាគរូបិយប័ណ្ណជាដុល្លារអាមេរិក ៤៦%, អេសឌីអិល ២០%, ឃីនេស ១២%, យេនជប៉ុន ១០, ៥%, អឺរ៉ូ ៧%, រ៉ូនកូរ៉េ ៤% និងផ្សេងៗទៀត ៤, ៥%។ តាមរយៈការតាមដានអត្រាប្តូរប្រាក់នៅទីផ្សារ ក្នុងត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣ ឃើញថា, បើធៀបនឹងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៣ តម្លៃរូបិយប័ណ្ណបំណុលមួយចំនួន ធៀបនឹងដុល្លារអាមេរិក មានការធ្លាក់ចុះបន្តិច ក្នុងនោះឃីនេស បានធ្លាក់ចុះជាមធ្យមប្រមាណ ២,៤%, យេនជប៉ុន ៤,៦%, និង រ៉ូនកូរ៉េ ៣,២% ដោយឡែក អឺរ៉ូ បានកើនឡើង ជាមធ្យមប្រមាណ ១,៤%។ ជារួម បើទោះជាបំណុលសាធារណៈកម្ពុជា គ្របដណ្តប់ស្ទើរទាំងស្រុងដោយ បំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេសជារូបិយប័ណ្ណបរទេសក្តី ក៏កម្ពុជាពុំប្រឈមខ្លាំងនឹងហានិភ័យរូបិយប័ណ្ណនោះទេ

ដោយហេតុថា មួយផ្នែកធំ នៃសមាសភាគរូបិយប័ណ្ណបំណុល គឺជាប្រភេទប័ណ្ណដែលមានកម្រិតហានិភ័យទាប។ កសហវ. និងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បាននិងកំពុងបន្តផ្តល់កិច្ចសហការល្អទៅវិញទៅមក ក្នុងការចែករំលែកព័ត៌មាន គ្នាជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីតាមដានលើបម្រែបម្រួលសមាសភាគរូបិយប័ណ្ណបំណុល សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំ យន្តការ បង្ការ ឬបញ្ចៀសនូវការខាតបង់តម្លៃហិរញ្ញវត្ថុ (Hedging Mechanism) នៃបំណុលសាធារណៈ។ ជាមួយ គ្នានេះ ដើម្បីបង្ការ បញ្ចៀសនូវហានិភ័យរូបិយប័ណ្ណ កសហវ. បានអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវប្រកាសស្តីពី «គោល- ការណ៍ និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងការផ្តល់ឥណទានដល់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាល, សហគ្រាសសាធារណៈ, ក្រុមហ៊ុន ចម្រុះដែលរដ្ឋមានភាគហ៊ុនសាធារណៈជាចំនួនតិចតួច និងគ្រឹះស្ថាន ធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ» ដោយផ្តល់ឥណ- ទានបន្តដល់ឥណាយិកជារូបិយប័ណ្ណនៃឥណទានដើម ដែលរដ្ឋខ្ចីពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ហើយឥណាយិកក៏ត្រូវទូទាត់ សេវាបំណុលជូនរដ្ឋតាមអត្រាប្តូរប្រាក់ដែលរដ្ឋទូទាត់ជូនដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដែរ។

❖ **ពិពិធកម្មប្រភពហិរញ្ញប្បទាន**

១៤៦. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ២០២៣-២០២៨ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ ក្របខ័ណ្ឌ គោលនយោបាយនេះ មានចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ដើម្បីធ្វើពិពិធកម្មប្រភពហិរញ្ញប្បទាន តាមរយៈការ- កៀរគរទុនពីទីផ្សារមកបំពេញតម្រូវការវិនិយោគសាធារណៈ និងរួមចំណែកអភិវឌ្ឍទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ សំដៅ ពង្រឹង ភាពប្រកួតប្រជែង និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយចីរភាព និងបរិយាប័ន្ន។ រីឯគោលបំណងគឺដើម្បី គ្រប់គ្រងការបោះផ្សាយ និងការជួញដូរមូលបត្ររដ្ឋប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិ- សិទ្ធភាព ព្រមទាំងធានាបាននូវចីរភាព នៃការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ។ ដើម្បីសម្រេចចក្ខុវិស័យ និងគោល- បំណងនេះ, ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ២០២៣-២០២៨ បានកំណត់គោលដៅ វិធានការគោលនយោបាយសម្រាប់កសាងឱ្យបាននូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងមួយដ៏រឹងមាំ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់ បោះផ្សាយ និងការជួញដូរមូលបត្រនៅក្នុងប្រទេស ត្រឹមឆ្នាំ២០២៨ និងត្រៀមលក្ខណៈឱ្យបាន រួចរាល់ជាមុន ក្នុងការឈានទៅបោះផ្សាយលក់មូលបត្ររដ្ឋ នៅក្រៅប្រទេសក្នុងកាលៈទេសៈចាំបាច់។

គោលបំណង២៥៖ ពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុនៅតាមគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងសហ- គ្រាសសាធារណៈ (គសវ)

សគ១១៖ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាល ត្រូវបានកំណត់ និង បូកសរុប គោលដៅ៖ លក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យអប្បបរមានៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋ- បាល ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត

១៤៧. លក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យអប្បបរមានៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលទទួល បានគោលការណ៍ឯកភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ពីថ្នាក់ដឹកនាំ កសហវ. បាននិងកំពុងរៀបចំជាសេចក្តីណែនាំ ដើម្បីដាក់ឱ្យ អនុវត្តសាកល្បងក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា បានវាយតម្លៃគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលអនុវត្ត តាមលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យអប្បបរមានេះ។ ទន្ទឹមនេះ, កាលពីអំឡុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ អគ្គនាយកដ្ឋាន រតនាគារជាតិ បានរៀបចំវគ្គបំប៉នណែនាំដល់គណនេយ្យករ និងរដ្ឋទេយ្យករប្រចាំគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ទាំង ៣៧ លើ ការងារបិទបញ្ជីគណនេយ្យទូទៅ គណនេយ្យរដ្ឋទេយ្យបុរេប្រទាននិងគណនេយ្យរដ្ឋទេយ្យ ចំណូល ឆ្នាំ២០២៣ និងទិសដៅការងារឆ្នាំ២០២៤។ គិតត្រឹមចុងឆ្នាំ២០២៣, គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលចំនួន ២៧ បានផ្តល់ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមកអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ។

សគ្គ១២៖ មានយន្តការច្បាស់លាស់ក្នុងការតាមដានសហគ្រាសសាធារណៈកម្រិត កសហវិ.

គោលដៅ៖ យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់សហគ្រាសសាធារណៈត្រូវបានអនុម័ត និងច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសសាធារណៈ ត្រូវបានអនុម័ត

១៤៨. យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់សហគ្រាសសាធារណៈ ត្រូវបានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាង។ ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ, អគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ ដោយមានការចូលរួមពីក្រសួង-ស្ថាប័នអាណាព្យាបាល, ថ្នាក់ដឹកនាំតំណាងនិងមន្ត្រីជំនាញពាក់ព័ន្ធនៃសហគ្រាសសាធារណៈទាំងអស់ ព្រមទាំងសមាជិកក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ដែលមានសមាសភាពមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ក្រោមឱវាទកសហវិ., ប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល តំណាង កសហវិ., មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យរដ្ឋអមសហគ្រាសសាធារណៈ ព្រមទាំងបានប្រជុំឆ្លងថ្នាក់ដឹកនាំ កសហវិ. នាថ្ងៃទី ១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២៣។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ គ្រោងនឹងអនុម័តនៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤។
១៤៩. ដោយឡែក, ច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសសាធារណៈ ក៏ត្រូវបានរៀបចំសេចក្តីព្រាង និងត្រូវបានដាក់ឆ្លងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ ចំនួន ២ លើកកាលពីអំឡុង ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ និងអំឡុងខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២៣ ដើម្បីទទួលបានធាតុចូលបន្ថែមឱ្យកាន់តែមានភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ។ សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ទាំង ២ លើក មានការចូលរួមពីក្រសួង-ស្ថាប័នអាណាព្យាបាល, ថ្នាក់ដឹកនាំតំណាង និង មន្ត្រីជំនាញពាក់ព័ន្ធនៃសហគ្រាសសាធារណៈទាំងអស់ ព្រមទាំងសមាជិកក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ដែលមានសមាសភាពមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវិ., ប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល តំណាង កសហវិ., និងមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យរដ្ឋអមសហគ្រាសសាធារណៈ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានសម្រាប់ផ្នែកទី២ “ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ”

១៥០. FMIS ត្រូវបានពង្រីកដាក់ឱ្យអនុវត្តគ្រប់ស្ថាប័នទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ហើយស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ពេញលេញនូវនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្ត ត្រូវបានដាក់ឱ្យដំណើរការជាបណ្តើរៗនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន មួយចំនួន។ ខណៈប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានការអភិវឌ្ឍកាន់តែច្រើន, ការរៀបចំនិម្មាបនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានកាន់តែមានភាពចាំបាច់ និងត្រូវជំរុញ ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា។ ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ បាននិងកំពុងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ IPSAS មូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ និងជាបណ្តើរៗបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់អប្បបរមា ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅអនុវត្តគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែសម្រួលនៅឆ្នាំ២០២៥ ។ ខាងផ្នែកគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ កំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ តាមរយៈការអនុវត្ត SARMIS និងសម្ភារៈកើនឡើងនៃការរៀបចំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីរដ្ឋ ហើយការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងយ៉ាងល្អដោយសូចនាករបំណុលទាំង ៥ ស្ថិតក្រោមពិធាន។ ទន្ទឹមនេះ សកម្មភាពកែទម្រង់គន្លឹះៗ ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តរហូតមកដល់ឆ្នាំ២០២៤ គួរត្រូវសម្រេចឱ្យបានតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ដើម្បីចៀសវាងផលប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពកែទម្រង់ដទៃទៀត។

ការងារអាទិភាពក្នុងឆ្នាំ២០២៤	
១.	នីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្ត តាម FMIS ទាំងស្រុង
២.	នីតិវិធីចលនាឥណទានថវិកា តាម FMIS ទាំងស្រុង

- ៣. មុខងាររៀបចំផែនការថវិកាក្នុង FMIS
- ៤. មុខងារកិច្ចលទ្ធកម្ម ក្នុង FMIS
- ៥. FMIS Portal V1
- ៦. ធ្វើបណ្តុះបណ្តាលសិទ្ធិទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ
- ៧. ប្រព័ន្ធ SARMIS (Online)
- ៨. ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុង ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤
- ៩. សន្ទនាកម្មរវាងប្រព័ន្ធ SARMIS និង FMIS
- ១០. យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ២០២៤-២០២៨
- ១១. សេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ៖ កំពុងពិនិត្យលទ្ធភាពតម្លើងទៅជាច្បាប់
- ១២. សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុង ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤
- ១៣. យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤

ផ្នែកទី៣៖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ

១៥១. ផ្នែកទី៣ ផ្ដោតលើការរៀបចំនិងអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងថវិកាយៈពេលមធ្យម, ការពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាមូលដ្ឋាន, ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ និង ការបន្តជំរុញការធ្វើវិមជ្ឈការប្រព័ន្ធថវិកាជាតិថ្នាក់ជាតិទៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ គោលបំណងចំនួន ៤ ត្រូវបានដាក់ចេញ ក្នុងនោះរួមមាន៖ (១) ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងថវិកាយៈពេលមធ្យម, (២) ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ, (៣) ការពង្រឹងការរៀបចំ និងការអនុវត្តថវិកាមូលដ្ឋាន ដោយផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា, និង (៤) ការជំរុញការធ្វើវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ផ្នែកនេះ បានដាក់ចេញនូវសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះចំនួន ១១ ដើម្បីវាស់វែងអំពីកម្រិតនៃវឌ្ឍនភាព។

គោលបំណង៣១៖ រៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងថវិកាយៈពេលមធ្យម

សគ២៖ ការដាក់ឆ្លង MTFF នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងអនុវត្តជាប្រចាំ

គោលដៅ៖ MTFF ត្រូវបានដាក់ឆ្លងនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

១៥២. ឯកសារ MTFF ត្រូវបានពន្យារពេលមួយឆ្នាំទៀត ដោយគ្រោងអនុវត្តនៅឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ ២០២៥-២០២៧ ផ្អែកលើ ផ.ស.ស. ឆ្នាំគោលថ្មី (GDP Rebasing)។ ក្នុងន័យនេះ ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានបន្តដាក់ឱ្យអនុវត្តសម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០២៤។

សគ២៖ ឯកសារ MTBF ត្រូវបានអនុម័តដោយប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល

គោលដៅ៖ ឯកសារ MTBF (៣ឆ្នាំរំកិល) ត្រូវបានរៀបចំនិងដាក់ឱ្យអនុវត្តតាមក្រសួង ស្ថាប័ន

១៥៣. MTBF (៣ ឆ្នាំរំកិល) មានបញ្ចូលពិធានថវិកាពហុឆ្នាំ ត្រូវបានអនុម័ត និងដាក់ឱ្យអនុវត្តសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ២០២៤។

សគ២៖ BSP ត្រូវបានពង្រឹងគុណភាពដោយមានសូចនាករសមិទ្ធកម្មច្បាស់លាស់

គោលដៅ៖ វាយតម្លៃគុណភាពលើការរៀបចំ BSP របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន

១៥៤. BSP របស់ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ៣០ ត្រូវបានវាយតម្លៃ ដោយប្រើឧបករណ៍វាយតម្លៃ BSP ដែលមានស្រាប់។ ក្រសួង ស្ថាប័នទាំង ៣០ រួមមានជាអាទិ៍៖ រដ្ឋសភា, ព្រឹទ្ធសភា, ក្រសួងការពារជាតិ, ក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែកសន្តិសុខសាធារណៈ, ក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែករដ្ឋបាលទូទៅ, ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ, កសហវ., ក្រសួងព័ត៌មាន, ក្រសួងសុខាភិបាល, ក្រសួងរ៉ែនិងថាមពល, ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម, ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ, ក្រសួងបរិស្ថាន, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា, ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍, ក្រសួងកិច្ចការនារី, ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងយុត្តិធម៌, សាលាឧទ្ធរណ៍, តុលាការកំពូល, ក្រសួងទេសចរណ៍, ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់, ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម, អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ, ក្រសួងការងារ និង បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ, និង ក្រសួងឧស្សាហកម្ម បច្ចេកវិទ្យា និងនានានុវត្តន៍។

❖ ការពង្រឹងស្ថិតិហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋាភិបាល (GFS)

១៥៥. របាយការណ៍ពង្រឹងសង្គតិភាព GFS ត្រូវបានរៀបចំ ក្នុងនោះរួមមាន៖ របាយការណ៍កែលម្អការបន្ស៊ីលេខកូដស្ថិតិ GFS និងចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ចនៃមាតិកាថវិកាត្រូវបានរៀបចំ, របាយការណ៍ពង្រឹងសង្គតិភាពទិន្នន័យស្ថិតិ GFS ក្នុងប្រព័ន្ធស្ថិតិម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច។ ទន្ទឹមនេះ ទិន្នន័យស្ថិតិ GFS ជាទម្រង់ Excel ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយលើគេហទំព័ររបស់ កសហវ.។

គោលបំណង ៣២៖ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ

សគ២៤៖ ពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រងវដ្តគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ

គោលដៅ៖ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនិងអនុម័តលើអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ

១៥៦. អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ គ្រោងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤។ របាយការណ៍វាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) និងរបាយការណ៍ PIMA តាមគោលការណ៍បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ នឹងត្រូវប្រើប្រាស់ជាធាតុចូលដ៏មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពអនុក្រឹត្យនេះ។

❖ ការគាំទ្រការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ

១៥៧. ដើម្បីពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ, គោលការណ៍ណែនាំ និងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ក្នុងនោះរួមមាន៖ (១) គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន, (២) ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ, និង (៣) គោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មគម្រោងក្រោមក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានពីស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, ពីការឱ្យខ្ចីផ្ទាល់ពីរដ្ឋ, និងពីមូលបត្ររដ្ឋ។

គោលបំណង៣៣៖ ពង្រឹងការរៀបចំ និងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី ដោយផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា

សគ៥ ៖ ការកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងពិភាក្សាចំណាយគោលដែលកំណត់ក្នុងសារាចរស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងលទ្ធផលកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ (N+1)

គោលដៅ ៖ % នៃគម្លាតរវាងពិភាក្សាចំណាយគោលដែលកំណត់ក្នុងសារាចរស្តីពីការរៀបចំ BSP និងលទ្ធផលកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្នុងរង្វង់ +/- ១០%

១៥៨. គម្លាតរវាងពិភាក្សាចំណាយគោលដែលកំណត់ក្នុងសារាចរស្តីពីការរៀបចំ BSP និងលទ្ធផលកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ២០២៤ មានកម្រិត -1,2%។

សគ៦ ៖ ការញែកបន្ទុកបុគ្គលិក តាមកម្មវិធីនីមួយៗឆ្នាំ N+1

គោលដៅ ៖ ក្រសួង ស្ថាប័ន មានរបាយការណ៍ស្តីពីចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកដែលត្រូវបានញែកតាមកម្មវិធីនីមួយៗ ដោយប្រើប្រាស់ថវិកាឆ្នាំ N-1

១៥៩. គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន បានរៀបចំរបាយការណ៍ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកញែកតាមកម្មវិធីនីមួយៗ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២២។

សគ៧ ៖ បង្កើនចំនួនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិមិនពេញលេញនិងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញស្របតាម

គោលដៅ ៖ អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិមិនពេញលេញ និងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ

១៦០. បច្ចុប្បន្ន មានអង្គភាពថវិកាសរុបចំនួន២៥៥ ក្នុងនោះអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញសរុបមានចំនួន ៨៧ ហើយ ៣៧ ជាគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។ អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិចំនួន ៥០ នេះ មានតែនៅក្នុងក្រសួងមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ នោះគឺក្រសួងមហាផ្ទៃ-ផ្នែកសន្តិសុខសាធារណៈ (មាន ៤), កសហវ. (មាន ២៧), ក្រសួងសុខាភិបាល (មាន ១), ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា (មាន ៤), ក្រសួងបរិស្ថាន (មាន ៦), ក្រសួងយុត្តិធម៌ (មាន ៧), និងក្រសួងមុខងារសាធារណៈ (មាន១)។

សគ៨ ៖ ការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ (spending review) តាមវិស័យឬគោលនយោបាយ

គោលដៅ ៖ ទស្សនាទានស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ ត្រូវបានរៀបចំ និងអនុម័ត

១៦១. ទស្សនាទានស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ ទទួលបានគោលការណ៍ឯកភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ពី ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។ បច្ចុប្បន្ន អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា នៃ កសហវ. បាននិងកំពុងរៀបចំប្រកាសស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈនេះ។

❖ ការរៀបចំចំណាយគោល និងសមាហរណកម្មថវិកាចរន្តនិងវិនិយោគ

១៦២. ក្រសួងមួយចំនួនត្រូវបានផ្តល់ជាពិភាក្សាចំណាយគោល ដែលមានរំលេចនៅក្នុងសារាចរណែនាំស្តីពីការរៀបចំBSP ២០២៣-២០២៥។ ក្រសួងទាំងនោះរួមមាន៖ ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម, ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ក្រសួងសុខាភិបាល, ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ, ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគម-

នាគមន៍។ ទន្ទឹមនេះ ក្រសួង ស្ថាប័ន ចំនួន៥ ជាអាទិ៍ ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, ក្រសួងធនធាន ទឹកនិងឧតុនិយម, ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងក្រសួងសុខាភិបាល បានរៀបចំ BSP & PB ដោយធ្វើសមាហរណកម្មថវិកាចរន្តនិងវិនិយោគ (គម្រោងវិនិយោគផ្ទាល់) ដែលមានរំលេចនៅក្នុងសារាចរណែនាំ ស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ២០២៣-២០២៥ និងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ២០២៣។

គោលបំណង៣៤៖ ជំរុញការធ្វើវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ

សគ ៩ ៖ តម្រឹម និងធ្វើសមាហរណកម្មផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ

គោលដៅ ៖ រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តចំនួន១៦, រដ្ឋបាល ក្រុង ស្រុកចំនួន ១២០ និងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ចំនួន ៤០០

១៦៣. BSP មន្ទីរជំនាញ ត្រូវបានតម្រឹមជាមួយ BSP រាជធានី ខេត្ត នៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ១៦ ហើយរដ្ឋបាល ក្រុង ស្រុក ១២០ និងឃុំ សង្កាត់ ៤០០ មានផែនការធ្វើសមាហរណកម្ម។

សគ១០៖ កាតរយនៃការផ្ទេរធនធានពីថវិការដ្ឋ ដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានការកើនឡើង

គោលដៅ៖ កំណើននៃកាតរយនៃការផ្ទេរធនធានថវិការដ្ឋទៅក្នុងមូលនិធិក្រុង ស្រុក និងឃុំ សង្កាត់

១៦៤. N/A។

សគ១១ ៖ មានយន្តការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ

គោលដៅ ៖ បញ្ជីគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និង មានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ

១៦៥. បញ្ជីគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវបានរៀបចំ។ មានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ។

❖ ការកែទម្រង់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ

១៦៦. ការកែទម្រង់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ ហើយត្រូវការយកទុកដាក់បន្ថែម។ រដ្ឋបាល ខណ្ឌចំនួន ៥ បន្ថែម បានអនុវត្តថវិកាថវិកា អនុក្រឹត្យចំនួន ៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងនោះរួម៖ អនុក្រឹត្យ ស្តីពីការផ្ទេរធនធានថវិការដ្ឋជូនមូលនិធិក្រុងស្រុក, អនុក្រឹត្យស្តីពីការផ្ទេរធនធានថវិការដ្ឋជូនមូលនិធិឃុំ សង្កាត់, និងអនុក្រឹត្យស្តីពីការផ្ទេរធនធានថវិការដ្ឋជូនរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់សម្រាប់ចំណាយអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន។ ដោយឡែក ឯកសារ MTBF របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្ត ដោយគ្រោងនឹងអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ឆ្នាំថវិកា២០២៥-២០២៧។ រីឯអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត មិនទាន់បានបង្កើត នៅឡើយដោយមានជារបាយការណ៍សិក្សា។ គតិយុត្តចំនួន ២ មានជាសេចក្តីព្រាងបឋម ក្នុងនោះរួមមាន៖ ការ- កែសម្រួលប្រកាសណែនាំលេខ ២៣១ ស្តីពីការងារលទ្ធកម្មរបស់ឃុំ សង្កាត់ និងអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំនិង ប្រព្រឹត្តទៅនៃមូលនិធិភាគរាជ។ ចំពោះការធ្វើវិសោធនកម្ម ច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ២០១១ ពុំទាន់បានបញ្ចប់នៅឡើយ ដោយត្រូវពន្យារពេលដល់ឆ្នាំ២០២៥។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានសម្រាប់ផ្នែកទី៣ “ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ”

១៦៧. ឯកសារ MTFF ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តជាបន្តបន្ទាប់ដោយសារបរិយាកាសមិនអំណោយផល នៃវិបត្តិ នានា នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ២០២៥-២០២៧ ហើយឯកសារ MTBF បាននិងកំពុងដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងបន្តកែលម្អ ដែលការណ៍នេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការគិតគូរក្នុងទស្សនវិស័យរយៈពេល មធ្យម ក្នុងការធានាបាននូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ដោយឡែក ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិ ពេញលេញ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ដែលកិច្ចការនេះគួរត្រូវបន្តជំរុញបន្ថែមទៀត និងខានតែបាន ស្របតាមអនុ-

សាសន៍ណែនាំរបស់ គ.ហ.ស. ទន្ទឹមនឹងត្រូវពង្រឹងគុណភាព BSP និង PB។ កិច្ចការទាំងអស់នេះ នឹងរួម-
ចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។ នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការធ្វើសមាហរណកម្ម
BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត រវាងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តជាមួយថវិកាក្រុង ស្រុក និងថវិកាឃុំ សង្កាត់ និងការតម្រឹម
ជាមួយថវិកាមន្ទីរជំនាញ ត្រូវបន្ថយកម្រិតទុកដាក់ដើម្បីធានាថាសមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត មាន
ភាពពេញលេញតាមយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានដាក់ចេញ។ ការអនុវត្តថវិការបស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ
ដែលបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក នៅពុំទាន់ល្អ ដែលកិច្ចការនេះគួរជំរុញ
ការដោះស្រាយ ដើម្បីពង្រឹងវិស័យការហិរញ្ញវត្ថុ និងបង្កើនគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅមូលដ្ឋាន។

ការងារអាទិភាពក្នុងឆ្នាំ២០២៤	
១. អនុម័ត និងដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ២០២៥-២០២៧ ផ្អែកលើ ផ.ស.ស. ឆ្នាំ គោលថ្មី (GDP Rebasing)	
២. ញែកចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកតាមកម្មវិធីនីមួយៗ	
៣. បច្ចុប្បន្នភាពអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ	
៤. ឯកសារទស្សនាទាននៃគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មគម្រោងក្រោមក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញ- ប្បទានពីស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, ពីការឱ្យខ្ចីផ្ទាល់ពីរដ្ឋ, និងពីមូលបត្ររដ្ឋ	
៥. សមាហរណកម្ម BSP រាជធានី ខេត្ត	
៦. ដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីនៅរដ្ឋបាលខណ្ឌ	
៧. ដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTBF របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	
៨. បង្កើតអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត	
៩. បញ្ចប់ការធ្វើវិសោធកម្មច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោម ជាតិ២០១១	

ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម

១៦៨. ផ្នែកទី៤ ផ្ដោតលើការដាក់ឱ្យអនុវត្ត “ប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម” និង ធានានូវគណនេយ្យសមិទ្ធកម្មនៅក្នុង
វដ្តថវិកា ទាំងចំពោះអង្គនីតិបញ្ញត្តិនិងប្រជាជន។ គោលបំណងចំនួន ៤ ជាអាទិ៍៖ (១) ដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកា
ព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, (២) ដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធតាមដាននិងពិនិត្យសមិទ្ធកម្មតាមក្រសួង ស្ថាប័ន, (៣) ពង្រឹង
ប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងពិនិត្យ(សវនកម្មផ្ទៃក្នុងអធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ និងសវនកម្មឯករាជ្យ), និង (៤) លើក
កម្ពស់តម្លាភាពថវិកា។ ដើម្បីវាស់វែងនូវកម្រិតវឌ្ឍនភាពនៃគោលបំណងទាំងនេះ សូចនាករគោលបំណងចំនួន
៧ ត្រូវបានដាក់ចេញ ក្នុងនោះរួមមាន សូចនាករគោលបំណងទី២ (ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងយន្តការវាយតម្លៃ
សមិទ្ធកម្ម) និង សូចនាករគោលបំណងទី៧ (ព័ត៌មានថវិកាកាន់តែគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងផ្សព្វផ្សាយ) ពុំអាច
វាយតម្លៃបានក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដោយសារត្រូវអនុវត្តចាប់ពីឆ្នាំ២០២៤ តទៅ។

គោលបំណង៤១៖ ដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម

**សគ១ ៖ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំមានភ្ជាប់ឧបសម្ព័ន្ធចំណាត់ថ្នាក់កម្មវិធី, ចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច និង
តារាងសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះសរុប**

គោលដៅ ៖ ឧបសម្ព័ន្ធចំណាត់ថវិកាកម្មវិធីត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយនឹងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ ទៅគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

១៦៩. ឧបសម្ព័ន្ធចំណាត់ថវិកាកម្មវិធី ត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤។

❖ បទដ្ឋានគតិយុត្តដែលជាមូលដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម

១៧០. លិខិតគតិយុត្តចំនួន ២ ជាមូលដ្ឋានឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣។ ច្បាប់នេះជាច្បាប់គោលដែលកំណត់អំពីការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងមានវិសាលភាពចំពោះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគ្រាសសាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងនីតិបុគ្គលដទៃទៀតដែលទទួលបានប្រយោជន៍ពីហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងចំពោះទំនាក់ទំនងនិងអន្តរសកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាតិ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈអន្តរជាតិ ហិរញ្ញវត្ថុឯកជនជាតិ និងហិរញ្ញវត្ថុឯកជនអន្តរជាតិ។ អនុក្រឹត្យលេខ២៨៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ អនុក្រឹត្យនេះ កំណត់អំពីវិធាននិងនីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រងថវិការដ្ឋ ជាពិសេស ការអនុវត្តនិងការត្រួតពិនិត្យថវិកា ព្រមទាំងកំណត់អំពីបទបញ្ជាទូទៅនៃគណនេយ្យសាធារណៈដើម្បីរួមចំណែកធានាប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។
១៧១. ទន្ទឹមនេះ មានកិច្ចការសំខាន់ចំនួន ៣ ដែលត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ក្នុងនោះរួមមាន៖ ផែនការសកម្មភាពចាត់បញ្ចូលក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកា ឱ្យទៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន, ប្រកាសស្តីពីតួនាទី ភារកិច្ច សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកានៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន និង អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល និង គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម។

គោលបំណង៤២៖ ដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្មតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

សគ្គ៖ កម្មវិធីចំណូល-ចំណាយប្រចាំត្រីមាស របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន តាមចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច និងកម្មវិធី
គោលដៅ៖ ការរៀបចំនិងអនុវត្តកម្មវិធីចំណូល-ចំណាយ តាមចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច និងកម្មវិធី

១៧២. ប្រកាសស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តទម្រង់កម្មវិធីចំណូល-ចំណាយតាមចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ចនិងកម្មវិធី ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។

❖ ដាក់ឱ្យអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង កសហវ. និងក្រសួង-ស្ថាប័ន

១៧៣. កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មលើលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំនិងលទ្ធផលចុងក្រោយរវាង កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១០ បន្ថែម (សរុបពីឆ្នាំ២០២២ មកមានចំនួន ១៧) ក្នុងនោះ រួមមាន៖ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម, ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងបរិស្ថាន, ក្រសួងកិច្ចការនារី, ក្រសួងផែនការ, ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ, ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងក្រសួងធម្មការនិងសាសនា។

❖ ការពង្រឹងសមត្ថភាពលើការតាមដាន និងវាយតម្លៃថវិកា

១៧៤. មន្ត្រីជំនាញរបស់ក្រសួង/ស្ថាប័ន ចំនួន ៤០៩ រូប ពីក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ២៩ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការតាមដាន និងវាយតម្លៃថវិកាសមិទ្ធកម្ម ដោយក្នុងនោះ ២១៧រូប បានទទួលការ

បណ្តុះបណ្តាលក្នុងត្រីមាសទី១ និង ១៩២រូបទៀត បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣ កន្លងទៅ។

គោលបំណង៤៣៖ ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ

សគ៤៖ ចំនួនអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៃក្រសួង-ស្ថាប័នធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្ម (២)

គោលដៅ៖ ២ ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

១៧៥. របាយការណ៍តាមដានការធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្មរបស់នាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងក្រសួងចំនួន ២ ត្រូវបានរៀបចំ ក្នុងនោះរួមមាន៖ ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា។

សគ៥៖ ចំនួនអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៃក្រសួង-ស្ថាប័ន ធ្វើសវនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៅក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ន

គោលដៅ៖ ២ ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

១៧៦. របាយការណ៍តាមដានការធ្វើសវនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងក្រសួងចំនួន ២ ត្រូវបានរៀបចំ ក្នុងនោះរួមមាន៖ ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។ បន្ថែមពីនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង នៃកសហវ. បានធ្វើសវនកម្មប្រព័ន្ធការប្រើប្រាស់ FMIS នៅអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ចំនួន ៤ ជាអាទិ៍ អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ, អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា, អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ, និងអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន កសហវ.។

សគ៦៖ ចំនួនរបាយការណ៍សវនកម្មសមិទ្ធកម្មបញ្ជូនស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ

គោលដៅ៖ ៥ របាយការណ៍។

១៧៧. របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មចំនួន ៣ ត្រូវបានផ្ញើជូនស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ។

❖ ការពង្រឹងមុខងារសវនកម្មផ្ទៃក្នុង

១៧៨. អនុក្រឹត្យលេខ២២៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ អនុក្រឹត្យនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាពនៃដំណើរការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង និងអភិបាលកិច្ចល្អរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគ្រាសសាធារណៈ និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។ វិសាលភាពនៃអនុក្រឹត្យនេះ អនុវត្តចំពោះអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងសវនដ្ឋាន នៅតាមបណ្តាក្រសួង-ស្ថាប័ន អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគ្រាសសាធារណៈ និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

❖ រៀបចំនិងតម្រឹមការអនុវត្តមុខងារសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនិងអធិការកិច្ច

១៧៩. ក្របខ័ណ្ឌនិងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនិងអធិការកិច្ច ត្រូវបានព្យាបាលជាបន្តបន្ទាប់។ ក្នុងបរិបទនៃការឈានទៅអនុវត្តចំណុចព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, ការពង្រឹងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យចាំបាច់ត្រូវពង្រឹង។ ជាការសម្រេចថ្មីរបស់ គ.ហ.ស., កិច្ចការនេះ ត្រូវបញ្ចប់នៅត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤។

គោលបំណង៤៤៖ លើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា

១៨០. តម្លាភាពថវិកាត្រូវបានលើកកម្ពស់កាន់តែប្រសើរ នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា, ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ ពីដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣, និងខ្លឹមសារសង្ខេបស្តីពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ ២០២៤ ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ។ វេទិកាសាធារណៈស្តីពីក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២៤-២០២៦ និង ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ ត្រូវបានរៀបចំ។ ទន្ទឹមនេះ ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ និង ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បានរៀបចំវេទិកាសាធារណៈ ស្តីពីកញ្ចប់ថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ២០២៤។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានសម្រាប់ផ្នែកទី៤ “ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម”

១៨១. ការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានត្រៀមខ្លួនជាមូលដ្ឋានចាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ តទៅ តាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ និង អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ, ការគិតគូរជាបណ្តើរៗក្នុងការចាត់បញ្ចូនក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកាឱ្យទៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន ហើយនិងការពង្រឹងការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម។ បន្ថែមពីនេះ ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម គឺមានភាពចាំបាច់ ទន្ទឹមនឹងត្រូវពង្រឹងប្រព័ន្ធតាមដាននិងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម ព្រមទាំងសវនកម្មសមិទ្ធកម្មនិងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។ ខាងផ្នែកតម្លាភាពថវិកា មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា និងការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើក្នុងរយៈពេលមួយសប្តាហ៍។ ទន្ទឹមនេះ ការស្ទង់មុខងាររវាងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ចត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ ខណៈវឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច ក៏នៅមានកម្រិត ដែលកិច្ចការនេះ គួរផ្តួចផ្តើមវិធានការជំរុញបន្ថែមទៀត។

ការងារអាទិភាពក្នុងឆ្នាំ២០២៤	
១.	ផែនការសកម្មភាពចាត់បញ្ចូនក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកា ឱ្យទៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន
២.	ប្រកាសស្តីពីតួនាទី ភារកិច្ច សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកានៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន និងអង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល
៣.	គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម
៤.	ក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាន នៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច
៥.	បន្តដាក់ឱ្យអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម

ផ្នែកទី៥៖ ការគាំទ្រដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ប្រកបដោយបីភាព

១៨២. ផ្នែកទី៥ ផ្តោតលើការរក្សាចលនការនៃការកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប្រកបដោយបីភាព និងការបង្កើនភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នានឹងការកែទម្រង់ផ្សេងទៀត (ការដ្ឋានកែទម្រង់៣ បូក១)។ ផ្នែកនេះ ផ្តោតលើគោលបំណងចំនួន ជាអាទិ៍៖ (១) ពង្រឹងភាពជាអ្នកដឹកនាំ និង សមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រង, ភាពជាម្ចាស់ និង ការទទួលខុសត្រូវក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, (២) ធានាចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញ-

វត្ថុសាធារណៈ, (៣) ពង្រឹងភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នារវាងការដ្ឋាននៃកម្មវិធីកែទម្រង់ផ្សេងៗទៀត, និង (៤) គ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការការងារកែទម្រង់ និងទិសដៅរបស់អង្គភាព និងស្ថាប័ន។ គោលបំណងទាំងនេះ វាស់វែងដោយសូចនាករគោលបំណងចំនួន ៦។

គោលបំណង៥១៖ ពង្រឹងភាពជាអ្នកដឹកនាំ និង សមត្ថភាព ក្នុងការគ្រប់គ្រង, ភាពជាម្ចាស់ និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

សគ១៖ ភាពទាន់ពេលវេលានៃការផ្តល់ GDAP, MAP & PDAP និងរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្ម

គោលដៅ៖ GDAP, MAP & PDAP និងរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវបានផ្តល់ត្រឹមថ្ងៃនៃកាលកំណត់

១៨៣. អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ទាំង១៨, ក្រសួង ស្ថាប័នទាំង៣៧ និងមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្តទាំង២៥ បានរៀបចំផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP/PDAP) និងបានផ្ញើមក អ.គ.ហ.។ ទន្ទឹមនេះ របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, គ្រប់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ.ទាំង ១៨, ក្រសួង ស្ថាប័នទាំង៣៦, និងមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ទាំង២៥ បានផ្ញើមក អ.គ.ហ. ទាន់ពេលវេលា អនុលោមតាមសារាចរលេខ ០៩ សរ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ចុះថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីវិធាន និងនីតិវិធីនៃការរៀបចំ ការអនុវត្ត ការត្រួតពិនិត្យ ការតាមដាន និង ការវាយតម្លៃលើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

សគ២៖ វឌ្ឍនភាពជាភាគរយនៃការអនុវត្ត ផែនការសកម្មភាពលម្អិតនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ដំណាក់កាលទី៤ (SCDP4)

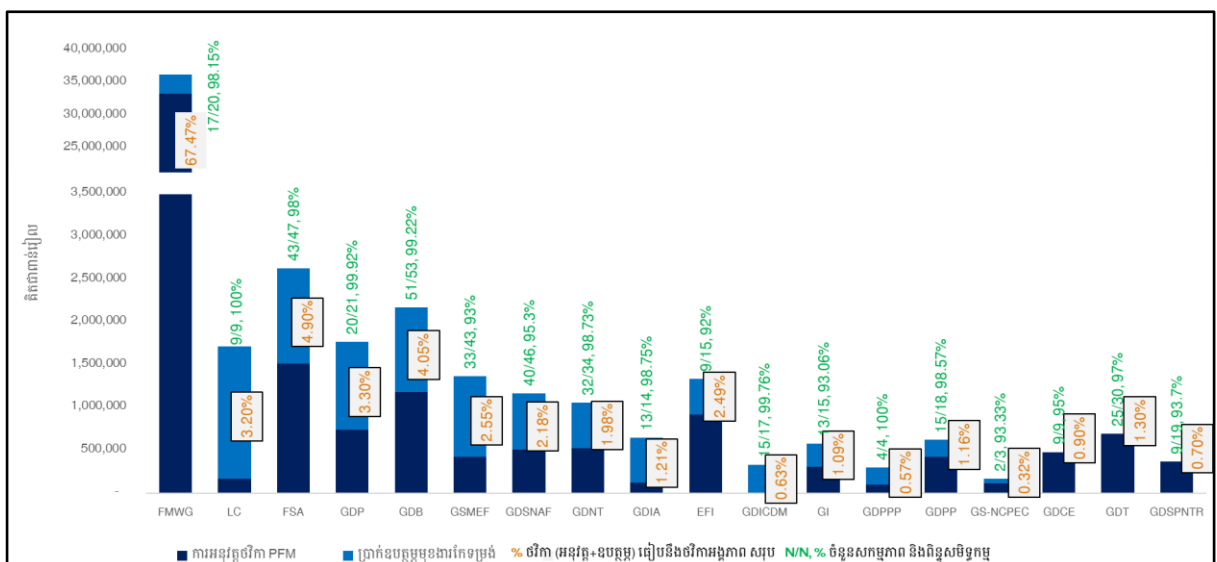
គោលដៅ៖ សម្រេចយ៉ាងតិច ៩០%

១៨៤. N/A

❖ សមិទ្ធកម្ម នៃការអនុវត្ត GDAP/MAP/PDAP

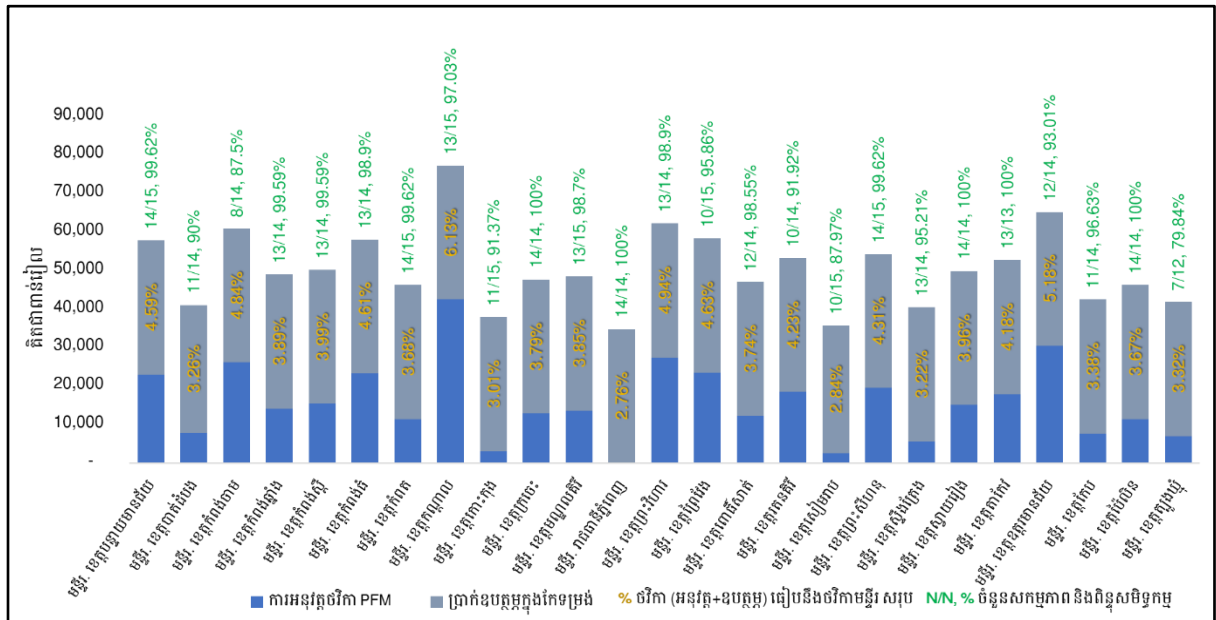
១៨៥. ជាវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត GDAP ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ទាំង១៨ ទទួលបានពិន្ទុសមិទ្ធកម្មលើសពី៩០% ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមខាងក្រោម ភ្ជាប់ជាមួយនឹងភាគរយនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ថវិកាប្រតិបត្តិការ និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្ត) ធៀបនឹងថវិការបស់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. សរុប។

ដ្យាក្រាមទី ៨៖ ការអនុវត្តថវិកា និងវឌ្ឍនភាព (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ក្រោម PFMRP

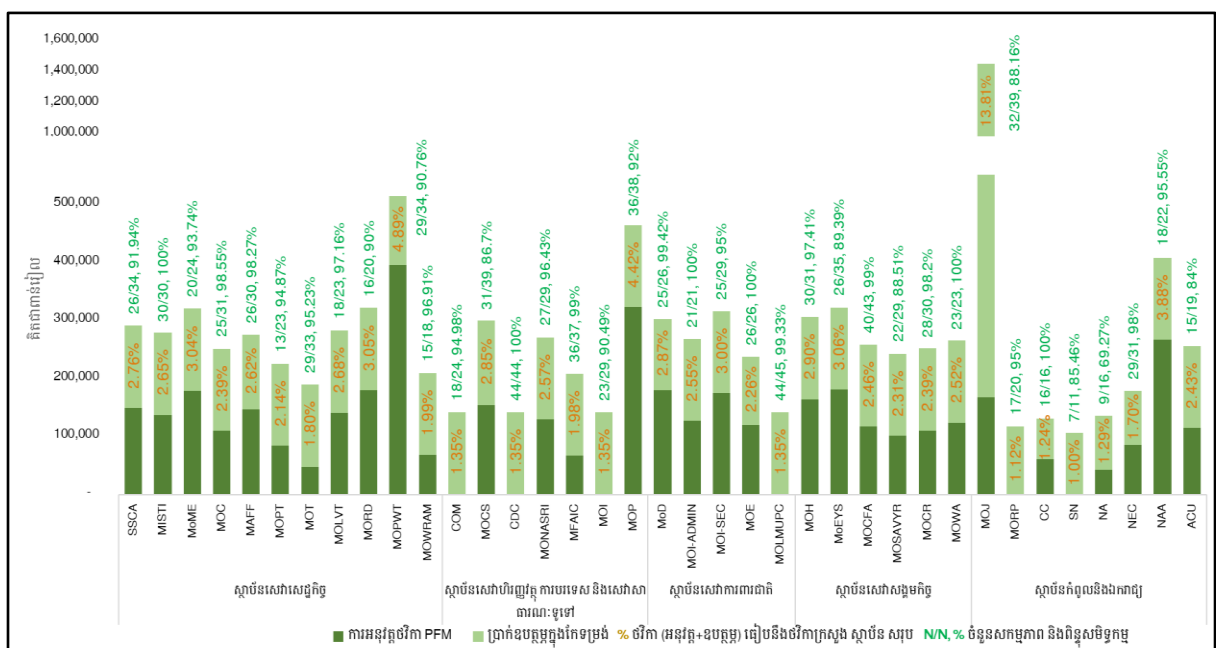
១៨៦. ជាវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត PDAP ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ទទួលបានពិន្ទុសមិទ្ធកម្មលើសពី ៨០% លើកលែងមន្ទីរ សហវ. ខេត្តត្បូងឃ្មុំ ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមខាងក្រោម ភ្ជាប់ជាមួយនឹងភាគរយនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ថវិកាប្រតិបត្តិការ និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្ត) ធៀបនឹងថវិកាបេសអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. សរុប។

ដ្យាក្រាមទី ១៖ ការអនុវត្តថវិកា និងវឌ្ឍនភាព (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ក្រោម PFM RP

១៨៧. ជាវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត MAP ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំង៣៦ ទទួលបានពិន្ទុសមិទ្ធកម្មលើសពី ៨០% លើកលែងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដែលពុំបានធ្វើរបាយការណ៍មក អ.គ.ហ. ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមខាងក្រោម ភ្ជាប់ជាមួយនឹងភាគរយនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា (ថវិកាប្រតិបត្តិការ និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្ត) ធៀបនឹងថវិកាបេសអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. សរុប។

ដ្យាក្រាមទី ១០៖ ការអនុវត្តថវិកា និងវឌ្ឍនភាព (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ក្រោម PFM RP

❖ **ការផ្សព្វផ្សាយ និងកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់អនុវត្ត PFMRP ដំណាក់កាលទី ៤**

១៨៨. សិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍នៃការអនុវត្ត PFMRP ត្រូវបានរៀបចំចំនួន ៣ លើក ក្នុងនោះ ២ លើកជូនសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល សរុបសិក្ខាកាមចំនួនប្រមាណ ៦០០ រូប និងជូនរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិសរុបសិក្ខាកាម មានចំនួនប្រមាណ ២០០ រូប។ ដោយឡែក សិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍អំពី PFMRP ជូនស្ថាប័ននីតិបុព្វត្តិ នៅពុំទាន់បានរៀបចំ។
១៨៩. ទន្ទឹមនេះ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេសកម្រិតវិញ្ញាបនបត្រផ្សារភ្ជាប់មុខតំណែង (Certificate Program) លើ ៤ ជំនាញត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត នៅឆ្នាំ២០២៣ និងមានសិក្ខាកាមសរុបចំនួន ៣៣៣ នាក់ (ស្រី ១៧៤ នាក់) មកពី កសហវិ. និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន។ ជំនាញទាំង៤ នេះ រួមមាន៖ (១) **ជំនាញគណនេយ្យសាធារណៈ - ផ្នែករដ្ឋទេយ្យបុរេប្រទាន** មានសិក្ខាកាមចំនួន ១៤០ នាក់ (១១៩ នាក់បានប្រឡងបញ្ចប់ដោយជោគជ័យ); (២) **ជំនាញគណនេយ្យសាធារណៈ - ផ្នែករដ្ឋទេយ្យចំណូល** មានសិក្ខាកាមសរុប ៥២ នាក់ (ប្រឡងបញ្ចប់ដោយជោគជ័យចំនួន ៤១ នាក់); (៣) **ជំនាញគ្រប់គ្រងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ** មានសិក្ខាកាមសរុប ៧៥ នាក់ (ប្រឡងបញ្ចប់ដោយជោគជ័យចំនួន ៥៨ នាក់); និង (៤) **ជំនាញគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ** មានសិក្ខាកាមសរុប ៦៦ នាក់ (ប្រឡងបញ្ចប់ដោយជោគជ័យចំនួន ៤៣ នាក់)។ បន្ថែមពីនេះ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាសេរីស្តីពី «ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុនៅរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់» ចំនួន ១៤វគ្គ ក៏ត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់សិក្ខាកាមគោលសរុបចំនួន ១ ៦៥២នាក់ ដែលជាជំនួយការហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ទូទាំងប្រទេស ក្នុងគោលបំណងពង្រឹងនិងពង្រីកសមត្ថភាពជំនាញ និងលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងស្តីពី **នីតិវិធីនៃការរៀបចំនិងអនុវត្តថវិកា, នីតិវិធីរដ្ឋទេយ្យបុរេប្រទាននិងកិច្ចបញ្ជីកា, កិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ និង ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ**។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា នៅវគ្គទាំង ១៤នេះ, ៧វគ្គបានអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៣ សម្រាប់សិក្ខាកាមចំនួន ៧៨៧នាក់ ខណៈ ៧វគ្គទៀតបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ សម្រាប់សិក្ខាកាមចំនួន ៨៦៥នាក់។ ក្រៅពីនេះ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកការងារគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធប្រមាណ ១៩៥នាក់ នៅមន្ទីរ/អង្គភាពជំនាញ និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៃខេត្តសៀមរាប និងខេត្តប៉ៃលិន បានទទួលវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី «**នីតិវិធីគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ**»។
១៩០. ស្របជាមួយបរិបទនៃឌីជីថលនីយកម្ម, ឯកសារទស្សនាទានស្តីពីការរៀបចំមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលឌីជីថលត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ និងដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំ កសហវិ. រួចរាល់។

គោលបំណង៥២៖ ធានាចលនាការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

សគម្ពៈ អភិវឌ្ឍ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសមិទ្ធកម្ម និងគណនេយ្យភាព (ហៅកាត់ថា PMAS)

គោលដៅ៖ PMAS ត្រូវបានអនុវត្តដោយអង្គភាព/ស្ថាប័ន

១៩១. ប្រព័ន្ធ PMAS ដំណាក់កាលទី២ ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤ នៅអង្គភាព/ស្ថាប័នមួយចំនួនក្នុងនោះរួមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. ចំនួន ៨ ជាអាទិ៍ អាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ, អគ្គនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ, អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា, អគ្គនាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង, អគ្គាធិការដ្ឋាន, វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន កសហវិ.; ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ៧ ជាអាទិ៍ ក្រសួងយុត្តិធម៌, ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ, ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ, ក្រសួងអធិការកិច្ច, ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍; និងមន្ទីរ សហវិ. ចំនួន ២៥ រាជធានី ខេត្ត។

❖ **ការរៀបចំមូលនិធិគាំទ្រដល់ការអនុវត្ត PFMRP**

១៩២. ដើម្បីរៀបចំមូលនិធិគាំទ្រដល់ការអនុវត្ត PFMRP, លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តម្ភយចំនួន ត្រូវបានរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងនោះរួមមាន៖ អនុក្រឹត្យលេខ២៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើតមូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, សេចក្តីសម្រេចលេខ ២៥ សសរ ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីការបង់ភាគទានរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ចូលក្នុងមូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, និងសារព្រះលេខ ០០៦ សហវ.ស.វ.អគហ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង់ភាគទានចូលក្នុងមូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ បន្ថែមពីនេះ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្តត្រូវបានបើកផ្តល់ប្រមាណ ១៦ ៦០៧ លានរៀល ឬប្រមាណ ៤ លានដុល្លារអាមេរិក ជូនអង្គភាព ក្រោមឱវាទកសហវ. ចំនួន ៥៥២ រូប, មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ចំនួន ៧៥ រូប, និងក្រសួង-ស្ថាប័ន ចំនួន ៣៣៨។

គោលបំណង៥៣៖ ពង្រឹងភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នារវាងការដ្ឋាននៃកម្មវិធីកែទម្រង់ផ្សេងៗទៀត

សគ៥៖ ភាពទៀងទាត់នៃការអនុវត្តយន្តការសម្របសម្រួលអន្តរកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក ១

គោលដៅ៖ កិច្ចប្រជុំកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក ១ ត្រូវបានរៀបចំប្រចាំត្រីមាស/ឆ្នាំ

១៩៣. កិច្ចប្រជុំយន្តការសម្របសម្រួលអន្តរកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក១ ត្រូវបានរៀបចំប្រចាំត្រីមាសទី១ និង ទី២ ក្នុងអំឡុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣។ ការរៀបចំវិបស្សនា ឬកិច្ចសន្ទនារវាងថ្នាក់ដឹកនាំបច្ចេកទេសកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក ១ គ្រោងរៀបចំនៅអំឡុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤។

គោលបំណង៥៤៖ គ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការការងារកែទម្រង់

សគ៥៖ កំណត់និងធានាអត្ថិភាពគុណវុឌ្ឍិមន្ត្រីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

គោលដៅ៖ អនុក្រឹត្យស្តីពីគុណវុឌ្ឍិមន្ត្រីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈត្រូវបានអនុម័ត

១៩៤. សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីការកំណត់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីជំនាញហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានដាក់ឆ្លងកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួង កាលពីអំឡុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។ អនុក្រឹត្យនេះ គ្រោងអនុម័តនៅឆ្នាំ២០២៤។

សគ៦៖ ចំនួនក្រសួង ស្ថាប័នបានរៀបចំការពិពណ៌នាមុខតំណែង ផ្អែកលើគោលការណ៍ណែនាំ

គោលដៅ៖ គោលការណ៍ណែនាំ ត្រូវបានរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តដាក់ឱ្យអនុវត្តត្រូវបានរៀបចំ ១០ ក្រសួង ស្ថាប័ន បានរៀបចំការពិពណ៌នាមុខតំណែង

១៩៥. ការរៀបចំគោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែង មានជាបាយការណ៍រៀបចំនៅឡើយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានសម្រាប់ផ្នែកទី៥ “ការគាំទ្រដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ប្រកបដោយបីភាព”

១៩៦. អង្គភាព/ស្ថាប័នអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានអនុវត្តផែនការ និងបានធ្វើរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មមក អ.គ.ហ. បើទោះជាមានភាពយឺតយ៉ាវចំពោះអង្គភាព/ស្ថាប័នមួយចំនួនក្តី ដែលការណ៍នេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការបន្តចូលរួម និងរួមចំណែកតាមតួនាទីភារកិច្ច ដើម្បីធានាបីភាព និងធានាចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ តួនាទីមន្ត្រីរាជការ នឹងត្រូវបានរៀបចំកាន់តែច្បាស់តាមរយៈ ការអនុវត្តសេចក្តីណែនាំស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែង ដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញនាពេលខាងមុខ។ សមត្ថភាព ជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងត្រូវបានពង្រឹងបន្ថែមមួយកម្រិតទៀត តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្ត

អនុក្រឹត្យស្តីពីគុណវុឌ្ឍិមន្ត្រីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នាពេលខាងមុខផងដែរ។ ការងារកែទម្រង់ប្រទាក់ក្រឡា ត្រូវបានពង្រឹងតាមរយៈយន្តការសម្របសម្រួលការកែទម្រង់ ៣ បូក ១។ បន្ថែមពីនេះ ត្រូវជំរុញការអនុវត្តផែនការ សកម្មភាពការងារកែទម្រង់ ៣ បូក ១ ដើម្បីសម្របសម្រួលភាពប្រទាក់ក្រឡា ក្នុងដំណាក់កាលកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សម្រាប់ការកែទម្រង់ពុំទាន់ស្ថិតក្នុងល្បឿនតាមការចង់បាននៅឡើយ ដោយសារកិច្ចការកែ- ទម្រង់គន្លឹះមួយចំណែកត្រូវបានពន្យារពេលជាបន្តបន្ទាប់។ ការងារកែទម្រង់ ក្នុងដំណាក់កាលទី៤ នេះ ត្រូវការ កម្លាំងជំរុញយ៉ាងខ្លាំងក្លា ទាំងកម្រិតបច្ចេកទេស និងជាពិសេសកម្រិតនយោបាយ។

ការងារអាទិភាពក្នុងឆ្នាំ២០២៤
១. ការរៀបចំវិបស្សនា ឬកិច្ចសន្ទនារវាងថ្នាក់ដឹកនាំបច្ចេកទេសកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក ១
២. អនុក្រឹត្យស្តីពីការកំណត់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីជំនាញហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
៣. គោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែង
៤. ការពិពណ៌នាមុខតំណែងនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន

៣.២. របាយការណ៍សិក្សានិទាយតម្លៃ

៣.២.១. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣

១៩៧. ច្បាប់លទ្ធកម្មសាធារណៈថ្មី ឆ្នាំ២០២៣ បាននាំមកនូវការផ្លាស់ប្តូរសំខាន់ៗ ទៅលើការអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន។ ក្នុងនោះ ការផ្លាស់ប្តូរដ៏សំខាន់មួយ នោះគឺការធ្វើវិសហមជ្ឈការលទ្ធកម្មសាធារណៈពី កសហវិ. ទៅអង្គភាពលទ្ធកម្មផ្សេង ទៀត ទាំងនៅកម្រិតរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្នុងច្បាប់ថ្មីនេះ, កសហវិ. មានតួនាទីត្រួតពិនិត្យកិច្ច- លទ្ធកម្មតាមក្រោយ (Post-Review) និង មានសិទ្ធិធ្វើការត្រួតពិនិត្យដល់កន្លែងមិនឱ្យដឹងមុន (Spot-Check) ក្នុងអំឡុងនៃការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម ក្នុងករណីពិនិត្យឃើញថាមានភាពមិនប្រក្រតីខុសច្បាប់កើតឡើង។ នីតិវិធី ប្តឹងតវ៉ា មានសារៈសំខាន់កាន់តែខ្លាំង ដែលទាមទារការកែសម្រួលផងដែរ។
១៩៨. ក្រៅពីនេះ ការកែប្រែបន្ថែមមួយចំនួនទៀតទៅក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មបច្ចុប្បន្ន រួមមាន (១) នីតិវិធីដេញថ្លៃមានកម្រិត ត្រូវ បានអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់លើសពីគម្រោង ឬ ការងារ ដែលមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសស្តុកស្តាញខ្លាំង ហើយការ- អនុវត្តត្រូវធ្វើជា ២ ដំណាក់កាល រួមមាន៖ ដំណាក់កាលទី១ គឺការវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុ និង សមត្ថភាពរបស់អ្នក ដេញថ្លៃ និង ដំណាក់កាលទី២ គឺការអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកដេញថ្លៃដាក់សំណើរដេញថ្លៃ, (២) ឯកសារដេញថ្លៃ ត្រូវ មានភាពច្បាស់លាស់, ត្រឹមត្រូវ, និង អាចធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់បាន, (៣) ការប្រើប្រាស់ទស្សនទានថ្លៃដើម ដែលមាន លក្ខណៈទូលំទូលាយ និង និរន្តរភាពជាងមុន ពោលគឺគិតគូររហូតដល់ចំណាយដែលអាចកើតឡើងអំឡុងពេល ប្រើប្រាស់ទំនិញ, (៤) ការពង្រឹងសិទ្ធិអ្នកដេញថ្លៃ រួមទាំងសិទ្ធិក្នុងការស្នើសុំការបំភ្លឺពីមូលហេតុ នៃបរាជ័យក្នុង ការដេញថ្លៃរបស់ខ្លួន, (៥) ការបន្ថែមនូវប្រភេទលក្ខណៈបច្ចេកទេស និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យថ្មីមួយចំនួន ក្នុងន័យ ពង្រឹងចីរភាព, (៦) ការបង្កើតតម្រូវការជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់កិច្ចលទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក។

❖ ការកសាងការគាំទ្រសម្រាប់វិសហមជ្ឈការ

១៩៩. ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព គឺជាតម្រូវការចម្បង និងបន្ទាន់ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការធ្វើវិសហមជ្ឈការលទ្ធកម្មសាធារណៈ។ ដើម្បីធានាថា អង្គភាពលទ្ធកម្ម អាចអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព, ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងការ-

ការផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹងបន្ថែម គួរត្រូវបានគិតគូរឱ្យបានដិតដល់។ ការវាយតម្លៃលើតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល (Training Need Assessment) គួរត្រូវបានធ្វើ ដើម្បីកំណត់គោលដៅ និងរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល សម្រាប់មន្ត្រី និងអង្គភាពលទ្ធកម្ម នៅគ្រប់កម្រិតថ្នាក់។ ក្រៅពីនេះ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមពីអាជីវកម្មក្នុងស្រុក ក៏ដូចជាអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត និងដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងបន្ថែមពីសារៈសំខាន់ នៃកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ, កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងផ្សេងៗ គួរត្រូវបានគិតគូរអនុវត្ត។ ម្យ៉ាងវិញទៀត នីតិវិធីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព គួរត្រូវបានចងក្រងជាសៀវភៅណែនាំ ឬគោលការណ៍ណែនាំរួម។

២០០. វិធានការកសាងស្ថាប័ន គួរត្រូវបានរៀបចំ ដើម្បីសម្រួលដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាព និងកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ ព្រមទាំងដើម្បីធានាសុវត្ថិភាព និង ឯករាជ្យភាពរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកលទ្ធកម្មសាធារណៈ។ ប្រព័ន្ធវិញ្ញាបនប័ត្រ (Certification System) និងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលលទ្ធកម្មសាធារណៈ គួរត្រូវបង្កើតឡើង ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ទាំងនេះ។ បន្ថែមពីនេះ ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចដែលមានស្រាប់ អាចគិតគូរអភិវឌ្ឍបន្ថែម ដើម្បីពង្រីកបណ្តាញបណ្តុះបណ្តាល និងបើកឱ្យគ្រប់អង្គភាពលទ្ធកម្មទាំងអស់ ទាំងកម្រិតថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់តំបន់ អាចចូលប្រើប្រាស់បាន។

❖ **ការពង្រឹងមុខងារតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យតាមក្រោយ នៅនឹងកន្លែង**

២០១. ប្រកាសថ្មីស្តីពី នីតិវិធី និងគំរូស្តង់ដារត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ គួរត្រូវបានរៀបចំ ដើម្បី កសាង។ អាចប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានគតិយុត្តបាន។ កសាង។ មានតួនាទីត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មតាមក្រោយ និងមានសិទ្ធិត្រួតពិនិត្យដល់កន្លែងមិនឱ្យដឹងមុន ដែលការងារទាំងនេះ គឺជាការងារពាក់ព័ន្ធនឹងការតាមដានត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាព និងការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ របស់អង្គភាពលទ្ធកម្មសាធារណៈ ក្នុងន័យធានានូវភាពស្របច្បាប់នៃដំណើរការលទ្ធកម្ម និងដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាពលទ្ធកម្មសាធារណៈ រួមទាំងការធានាបាននូវ តម្លៃនៃទឹកប្រាក់ (value for money)។ ដើម្បីផ្តល់នូវមូលដ្ឋានគតិយុត្តវិធីមាំ និងគោលការណ៍ណែនាំច្បាស់លាស់, ប្រព័ន្ធតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យ គួរត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសង្កត់ធ្ងន់លើអនុលោមភាព និងការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្ត ក៏ដូចជាការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវណាមួយ។ ម្យ៉ាងទៀត លទ្ធផលនៃសកម្មភាពតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យ គួរត្រូវបានគិតគូរបញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ។

❖ **ការពង្រឹងតម្លាភាព និងភាពត្រឹមត្រូវ នៃនីតិវិធីប្តឹងតវ៉ា**

២០២. បច្ចុប្បន្ន បែបបទ និងនីតិវិធីប្តឹងតវ៉ាលទ្ធកម្មសាធារណៈ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាលទ្ធកម្ម នៃ កសហវ. ដែលមានអគ្គលេខាធិការដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ជាលេខាធិការដ្ឋាន។ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ និងអនុក្រឹត្យផ្សេងៗជាធរមាន បានគូសបញ្ជាក់ពីតម្រូវការ និងនីតិវិធីដាក់លាក់ សម្រាប់ការរៀបចំដាក់បណ្តឹងតវ៉ា ដែលក្នុងនោះមានដូចជា ពេលវេលាសម្រាប់ការដាក់បណ្តឹងតវ៉ា, ដំណើរការដាក់បណ្តឹងតវ៉ា, និងឯកសារគាំទ្រផ្សេងៗទៀតភ្ជាប់ជាមួយនឹងបណ្តឹងតវ៉ា។ យ៉ាងណាមិញ សិទ្ធិរបស់ភាគីក្នុងដំណើរការបណ្តឹងតវ៉ា នៅមិនទាន់ត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់នៅឡើយ ដោយគតិយុត្តដែលមានស្រាប់ គឺសរសេរក្នុងទម្រង់ទូទៅ នៅឡើយ។ ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីធានាការអនុវត្តច្បាប់ថ្មីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងធានាបាននូវភាពត្រឹមត្រូវ និងតម្លាភាព នៃនីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា, សិទ្ធិរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធគួរត្រូវបានពង្រឹង, ការសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ា គួរត្រូវបានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ, ហើយស្ថាប័នបណ្តឹងតវ៉ាឯករាជ្យ គួរត្រូវបានគិតគូររៀបចំជាផ្នែកមួយនៃការកែទម្រង់ច្បាប់ នាពេលអនាគត។

២០៣. អនុក្រឹត្យស្តីពីបែបបទ និងនីតិវិធី នៃការប្តឹងនិងដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាលទ្ធកម្ម គួរត្រូវបានកែសម្រួល ដោយបញ្ចូលកិច្ចការមួយចំនួន ដូចជា៖ (១) អនុញ្ញាតឱ្យផ្សព្វផ្សាយការសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ា, (២) អនុញ្ញាតឱ្យដាក់បណ្តឹងតវ៉ា ទោះកិច្ចសន្យាត្រូវបានផ្តល់ជូនខុសច្បាប់ក៏ដោយ, (៣) អនុញ្ញាតឱ្យអាចដាក់បណ្តឹងតវ៉ាលើជម្រើសនីតិវិធីលទ្ធកម្ម (៤) ពង្រីកសិទ្ធិរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ (ឧទាហរណ៍៖ សិទ្ធិបញ្ចេញមតិ, សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង, សិទ្ធិចូលប្រើប្រាស់កំណត់ត្រាដែលមានការពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ ជាដើម), (៥) និងបន្ថែមសិទ្ធក្នុងការស្នើសុំការបំភ្លឺពីមូលហេតុនៃបរាជ័យក្នុងការដេញថ្លៃ។

២០៤. ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយការសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ា គួរត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីធានាថា រាល់ការសម្រេចចិត្តលើបណ្តឹងតវ៉ា ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ (ប្រសិនបើអាច គួរផ្សព្វផ្សាយជាសេចក្តីសង្ខេប សម្រាប់ករណីនីមួយៗ)។ ព័ត៌មានសំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលគួររួមបញ្ចូលនៅក្នុងការផ្សព្វផ្សាយ រួមមាន៖ (ក) សេចក្តីសង្ខេបអំពីអង្គហេតុសំខាន់ៗ (Pertinent Factual Circumstances) ដែលមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងករណីបណ្តឹងតវ៉ា, (ខ) គ្រប់អំណះអំណាងដែលលើកឡើងដោយអង្គភាពលទ្ធកម្ម និងអ្នកប្តឹងតវ៉ា, (គ) ការសម្រេចចិត្តរបស់គណៈកម្មាធិការ, និង (ឃ) បុព្វហេតុផ្សេងៗគាំទ្រដល់ការសម្រេចចិត្ត របស់គណៈកម្មាធិការ។ សេចក្តីសង្ខេបតាមករណីនីមួយៗ អាចរៀបចំដោយប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន ដែលបានកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ និងផ្សព្វផ្សាយលើគេហទំព័ររបស់ អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកដាក់ពាក្យបណ្តឹងតវ៉ា (ដើមបណ្តឹង) ជាការសម្ងាត់។

❖ **ការគិតគូរអំពី លទ្ធកម្មប្រកបដោយចីរភាព**

២០៥. ច្បាប់លទ្ធកម្មសាធារណៈថ្មី បានចែងអំពីភាពចាំបាច់ នៃការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មប្រកបដោយចីរភាព ហើយការអនុវត្តកិច្ចការនេះ មិនទាមទារឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរគតិយុត្តប្រតិទិន នោះឡើយ។ ក្នុងនោះ អ្វីដែលត្រូវការបំផុត គឺការកសាងសមត្ថភាព និងការរៀបចំឱ្យមានឧបករណ៍គាំទ្រគ្រប់គ្រាន់ ទាំងលក្ខណៈបច្ចេកទេស និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ សម្រាប់ការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ យោងតាមនិន្នាការសកល កិច្ចការចំនួន ២ ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌលទ្ធកម្មប្រកបដោយចីរភាព រួមមានការការពារបរិស្ថាន និងការការពារសង្គម ដែលក្នុងនោះ ហើយអាទិភាពខ្ពស់បំផុត គឺការការពារបរិស្ថាន។ ក្នុងន័យនេះ គួរពិចារណាលើ៖ (១) សិក្សា និងកំណត់លក្ខណៈបច្ចេកទេស និងយន្តការវាយតម្លៃការអនុលោមបែតង ទាំងក្នុងនិងក្រៅស្រុក ដើម្បីរៀបចំឱ្យមានមូលដ្ឋានទិន្នន័យ (Database) គាំទ្រដល់ក្នុងការអនុវត្ត, (២) រៀបចំសៀវភៅណែនាំ ឬគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីលក្ខណៈបច្ចេកទេសចីរភាព (Sustainable Technical Specification) និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យបឋម (Pre-qualification Criteria), (៣) បង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងការផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹងអំពី លទ្ធកម្មបែតង, និង (៤) លើកទឹកចិត្តឱ្យមានក្រុមលទ្ធកម្មក្នុងតំបន់ក្រៅផ្លូវការ ដើម្បីចែករំលែកបទពិសោធន៍លទ្ធកម្មបែតង និងទិដ្ឋភាពផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចលទ្ធកម្មប្រកបដោយចីរភាព។

❖ **ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តបន្ថែម ដើម្បីជម្រុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣**

២០៦. បន្ថែមពីលើប្រធានបទខាងលើ, ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តផ្សេងៗទៀត ដែលអាចជម្រុញដល់ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ រួមមានដូចខាងក្រោម៖

- **នីតិវិធីវាយតម្លៃ គួររួមបញ្ចូលទស្សនទានថ្លៃដើម** ដែលគិតគូរលើសពីសំណើដេញថ្លៃដែលមានតម្លៃទាបជាងគេ ប៉ុន្តែគិតដល់ការចំណាយនានា ដែលអាចមានក្នុងពេលប្រើប្រាស់ទំនិញដេញថ្លៃនោះ ដូចជា ចំណាយទៅលើការថែទាំ និងការផ្លាស់ប្តូរគ្រឿងបន្លាស់ ជាដើម

- កិច្ចលទ្ធកម្ម ដែលមានលក្ខណៈពិសេស ឬ មានលក្ខណៈបច្ចេកទេសដាច់ដោយឡែក ដែលទាមទារឱ្យមានការស្នើសុំការពិនិត្យ និង សម្រេចពី កសហវិ. ប្រកាសថ្មី គួរត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីជាមូលដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់ការដេញថ្លៃលើប្រភេទកិច្ចលទ្ធកម្មទាំងនេះ
- បង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រ សម្រាប់ការអនុវត្តលទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក៖ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈថ្មី មានចែងពីគោលការណ៍សំខាន់ៗ ដែលត្រូវមានដើម្បីអនុវត្តលទ្ធកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក (e-GP System) ដូចជា៖ (១) ទំនាក់ទំនងតាមអេឡិចត្រូនិក ត្រូវមានតម្លៃស្មើគ្រដាសស្នាម, (២) តម្រូវការនានា ដើម្បីធានានិរន្តរភាពនិងការផ្សារភ្ជាប់រវាងផ្នែកទន់ និងផ្នែករឹង ដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់គាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក, (៣) តម្រូវការនានា ដើម្បីធានាភាពត្រឹមត្រូវ សុចរិតភាព និងការសម្ងាត់ពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ជូន និងការរក្សាទុកឯកសារពាក់ព័ន្ធ។
- ប្រកាសស្តីពី បុរេលក្ខណសម្បត្តិអ្នកដេញថ្លៃ និងលក្ខណសម្បត្តិតាមក្រោយរបស់អ្នកដេញថ្លៃ៖ តម្រូវឱ្យមានការកែសម្រួល ដើម្បីបញ្ចូលគតិយុត្តដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស លើការកំណត់លក្ខណៈសម្បត្តិនិងប្រភេទឯកសារ ដែលអ្នកដេញថ្លៃត្រូវប្រគល់ជូន ដើម្បីបំពេញនូវលក្ខណសម្បត្តិទាំងនោះ ទាំងឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេស (សមត្ថភាព) របស់អ្នកដេញថ្លៃ។
- ប្រកាសស្តីពី ការគ្រប់គ្រងកិច្ចសន្យា៖ ប្រកាសនេះ គួរគិតគូរកែសម្រួល ដើម្បីរំលេចនូវការផ្លាស់ប្តូរនានាដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹងការកែតម្រូវតម្លៃ។
- ប្រកាសស្តីពី ការលើកកម្ពស់អ្នកដេញថ្លៃ និងផលិតផលក្នុងស្រុក៖ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ មានគោលបំណងជំរុញឱ្យមានការចូលរួមពីលទ្ធកម្មក្នុងស្រុក។ ដូច្នេះ ប្រកាសថ្មី គួរគិតគូររៀបចំ ដើម្បីដាក់ចេញនូវគោលការណ៍នានា ស្តីពីការលើកកម្ពស់អ្នកដេញថ្លៃ និងផលិតផលក្នុងស្រុក។
- ប្រកាសស្តីពី នីតិវិធីលទ្ធកម្មសម្រាប់សហគ្រាសរដ្ឋ៖ ប្រកាសនេះ គួរត្រូវបានរៀបចំ ដើម្បីកំណត់ពីភាពបត់បែនផ្សេងៗក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈសម្រាប់សហគ្រាសសាធារណៈ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់សហគ្រាសទាំងនេះ ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មរបស់ខ្លួន។

៣.២.២. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS

២០៧. FMIS មានគួរឱ្យសំខាន់ ក្នុងការគាំទ្រអភិបាលកិច្ចប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងធានាបានវិន័យថវិកា។ ដូចនេះ បញ្ហាប្រឈមនានាក្នុងប្រព័ន្ធ ប្រសិនបើមិនដោះស្រាយ អាចបង្កការរាំងស្ទះ ដល់ប្រតិបត្តិការរបស់ប្រព័ន្ធសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលទាំងមូល។ បញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ កើតមានឡើងក្នុងផ្នែកមួយចំនួន ដូចជា៖ (១) ចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាក្នុង FMIS, (២) ការធ្វើសមាហរណកម្ម, ការធ្វើសន្ទនាកម្ម, និងការធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្ម ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យរវាង FMIS និងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងម៉ូឌុលគាំទ្រការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដទៃ, (៣) ភាពរួចរាល់របស់ FMIS ក្នុងការពង្រីកខ្លួនទៅកាន់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ ក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, និង (៤) រចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រ ដល់ចក្ខុវិស័យឌីជីថលទូលំទូលាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចមានចែងក្នុងគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជាឆ្នាំ ២០២២-២០២៣។

❖ ការអនុម័តប្លង់គណនេយ្យ និងចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា ដែលអាចបត់បែន និងផ្លាស់ប្តូរបាន

២០៨. ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ប្រតិបត្តិការក្នុង FMIS ដោយផ្អែកលើរចនាសម្ព័ន្ធប្លង់គណនេយ្យបច្ចុប្បន្ន (CoA) បង្កឱ្យមានឧបសគ្គមួយចំនួនក្នុងការអនុវត្ត FMIS បានពេញលេញ ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. មួយចំនួន បានបង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានបច្ចេកវិទ្យាដាច់ដោយឡែក សម្រាប់ការអនុវត្តក្នុង

អង្គភាព/ក្រសួង របស់ខ្លួន។ បច្ចុប្បន្ន ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាក្នុង FMIS គឺធ្វើឡើងដោយប្រើប្រាស់ CoA ជាមូលដ្ឋាន ប៉ុន្តែ CoA បច្ចុប្បន្ននៅមិនទាន់មានលក្ខណៈលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីរៀបចំថវិកាឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅឡើយ។ ឧទាហរណ៍៖ «អង្គភាពចំណាយ» (Spending Unit) ដែលមានតួនាទីគ្រប់គ្រងចំណាយនៅក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅមិនទាន់បានកំណត់នៅឡើយ នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធ CoA បច្ចុប្បន្ន។ ក្នុងន័យនេះ កិច្ចការមួយចំនួន ដែលទាមទារទិន្នន័យលម្អិតដល់កម្រិតអង្គភាពចំណាយ ជាពិសេស សម្រាប់គាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រង និង ការវិភាគថវិកាផ្ទៃក្នុង មិនអាចអនុវត្តបាននោះទេ។ ដោយមិនអាចគ្រប់គ្រងការទំលាក់ថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការតាមដានថវិកាដល់កម្រិតអង្គភាពចំណាយបាន, ក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន បានសម្រេចចិត្តអនុវត្ត និងកត់ត្រាប្រតិបត្តិការដោយដៃ ឬ ក្នុងករណីខ្លះ បង្កើតប្រព័ន្ធថ្មីដែលមានសមត្ថភាពអនុវត្តកិច្ចការនេះបាន ជំនួសឱ្យ FMIS។

២០៩. កម្មវិធីធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ថវិកានៅក្នុង FMIS គួរវិវត្តបន្ថែម ដើម្បីចាប់យកប្រភេទប្រតិបត្តិការ, មូលនិធិ, និងប្រភេទអង្គភាពថ្មីបន្ថែមទៀត។ FMIS គ្រោងដាក់ពង្រាយដល់អង្គភាពមួយចំនួនបន្ថែម រួមទាំង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, អង្គភាពអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិ, និង ប្រភេទគម្រោងដែលទទួលបានហិរញ្ញប្បទានពីប្រភពខាងក្រៅ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ, CoA បច្ចុប្បន្ន នៅមិនទាន់មានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មបញ្ចូលគ្នា (ប៉ុន្តែបំបែកជាមួយទៅតាមផ្នែកផ្សេងៗគ្នា) រវាង រដ្ឋបាលកម្រិតខុសៗគ្នា, មូលនិធិពីប្រភពខុសគ្នា (រួមទាំងមូលនិធិក្រៅថវិកា), បុរេប្រទានខុសគ្នា, និងប្រភេទអង្គភាពខុសគ្នា នៅឡើយ។ អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF) ក៏បានលើកឡើងផងដែរ ពីកង្វះខាតនូវកូដ (Coding) ដែលមានលក្ខណៈរួម និង គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ គាំទ្រដល់ការអនុវត្ត FMIS សម្រាប់គម្រោងមូលធន (Capital Projects)។ ក្រៅពីនេះ ពេលរដ្ឋាភិបាល ផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធគណនេយ្យផ្នែកលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ទៅប្រព័ន្ធគណនេយ្យមូលដ្ឋានបង្គរ, FMIS ចាំបាច់ត្រូវមានលទ្ធភាពចាប់យក និង បែងចែកប្រភេទទិន្នន័យ និងអង្គភាពថ្មីៗបន្ថែម ស្របទៅតាម CoA ព្រមទាំងត្រូវរំលេចនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរួម។

២១០. អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោបល់ឱ្យប្រើប្រាស់ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ដែលមានលក្ខណៈបត់បែន (Flexible) និងងាយស្រួលផ្លាស់ប្តូរ (Dynamic) ជាងមុន។ ការផ្តល់យោបល់នេះ គឺផ្អែកទៅលើការសន្និដ្ឋានជារួមថា ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់បច្ចុប្បន្ន គួរវិវត្តបន្ថែម ដើម្បីបំពេញតម្រូវការបច្ចុប្បន្នផង និងតម្រូវការនាពេលអនាគតផង។ ទិន្នន័យដែល FMIS ចាប់បានទាំងអស់ គួរត្រូវធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៅក្នុងសៀវភៅធំ (General Ledger) ដែលជាចំណាត់ថ្នាក់ «កម្រិតបច្ចេកទេស» លម្អិត ជាងចំណាត់ថ្នាក់ដោយប្រើប្រាស់ CoA ឬ ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៅក្នុងសៀវភៅតូច (Subsidiary Ledger) ដែលមានការចាត់ចំណាត់ថ្នាក់កាន់តែលម្អិត មុនបូកសរុបជាមួយបញ្ចូលទៅក្នុងសៀវភៅធំ។ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់បែបនេះ គឺដើម្បីធានាថាមានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីគាំទ្រដល់តម្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុង ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ.។ ការគិតគូរថ្មីនេះ អនុញ្ញាតឱ្យ កសហវិ. គ្រប់គ្រងទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ បានកាន់តែល្អិតជាងមុន សម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់ការវិភាគលើចំណាយផ្សេងៗ។ ដើម្បីឈានដល់ការអនុវត្តការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ដែលមានលក្ខណៈបត់បែន និងងាយស្រួលផ្លាស់ប្តូរនេះ, ផែនការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរ គួរត្រូវបានរៀបចំ ដោយគិតគូរឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនូវចំណុចមួយចំនួន រួមមាន ចន្លោះប្រហោងបច្ចុប្បន្នធៀបនឹងតម្រូវការ, ជម្រើសបច្ចេកទេស ដែលអាចបំពេញតម្រូវការរបស់គ្រប់អ្នកប្រើប្រាស់ទាំងអស់, និង ផែនការសកម្មភាពលម្អិតជាជំហានៗ សម្រាប់ការអនុវត្ត។

❖ **ការពង្រឹង FMIS និងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងម៉ូឌុលគាំទ្រការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**

២១១. ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. មួយចំនួន បានបង្កើតប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានថ្មី ដើម្បីបំពេញតម្រូវការការងារក្នុងអង្គភាព/ក្រសួងរបស់ខ្លួន ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យតួនាទី និងមុខងារមួយចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធថ្មី

ទាំងនេះ ជាន់គ្នាជាមួយ FMIS ហើយប្រព័ន្ធថ្មីទាំងនេះ ក៏ពុំទាន់បានធ្វើសន្ទនាកម្ម ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យជាមួយ FMIS នៅឡើយ។ ទោះបី អភិក្រមម៉ូឌុល (Modular Approach) គាំទ្រការធ្វើវិមជ្ឈការការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ស្របទៅតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងក្នុងស្ថាប័ន/អង្គភាពនីមួយៗ ក៏ដោយ, អភិក្រមនេះ ក៏ទាមទារផងដែរថា FMIS គឺប្រភពព័ត៌មានស្នូលតែមួយ (Single Source of Truth) សម្រាប់ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមិនត្រូវឱ្យមានការលាយឡំជាមួយទិន្នន័យរៀបចំដោយដៃនោះទេ ពោលគឺ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (Ecosystem) ទាំងមូលត្រូវដំណើរការដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដោយមានប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានផ្សេងៗគ្នា ភ្ជាប់គ្នាជាបណ្តាញ។ ក្នុងន័យនេះ ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ដែលត្រូវបានអភិវឌ្ឍ និងប្រើប្រាស់ក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. ទាំងអស់ ត្រូវផ្សារភ្ជាប់ជាមួយ FMIS ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យជាមួយគ្នា ដោយរលូន។

២១២. ប្រព័ន្ធមួយចំនួន ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយមានការចូលរួម ឬ ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ ភាគីពាក់ព័ន្ធតិចតួចបំផុត ដែលធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធទាំងនេះ ផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យជាមួយ FMIS មិនបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ឬពុំមានការធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយ FMIS ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ។ ជាឧទាហរណ៍៖ SARMIS 2.0 ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយមានការធ្វើបទបង្ហាញអំពីប្រព័ន្ធ ជូនអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា បានត្រឹមតែ ១ ដងប៉ុណ្ណោះ។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា SARMIS 2.0 មានទំនាក់ទំនងខ្លាំង ជាមួយទិន្នន័យប្រតិបត្តិការ (Transactional Data) និង មេតាទិន្នន័យ (Metadata) ក្នុង FMIS ដូចជា CoA, ទិន្នន័យវិភាជថវិកា (Budget Allocation), និង ទិន្នន័យក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលថ្លៃដើម (Cost Centers) ជាដើម។ ពេល FMIS បញ្ជូនមេតាទិន្នន័យ ដល់គ្រប់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគាំទ្រការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទាំងអស់, ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានទាំងនោះ ត្រូវបញ្ជូនទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលទទួលបានពីនីតិវិធីអនុវត្តការងារក្នុងប្រព័ន្ធរបស់ខ្លួន មកកាន់ FMIS វិញ។ ដោយសារ SARMIS 2.0 ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធតិចតួច, ប្រព័ន្ធនេះ អាចនឹងជួបប្រទះបញ្ហាខ្វះមុខងារសំខាន់ៗ ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ឬ អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. ដែលការណ៍នេះ អាចធ្វើឱ្យមានការរាំងស្ទះ ពេលដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធនេះក្នុង កសហវិ. ឬ ស្ថាប័នផ្សេងៗ ក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល។

២១៣. ការភ្ជាប់រវាង FMIS តាមរយៈ APIs ជាមួយប្រព័ន្ធសារពើពន្ធ, ASYCUDA, និង NRMIS ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ គឺជាផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យសរុប ដែលការណ៍នេះ នៅមានចំណុចត្រូវកែសម្រួលបន្ថែម។ ទិន្នន័យចំណូល ដែលបញ្ជូនចេញពីប្រព័ន្ធទាំងនេះ ទៅ FMIS គឺជាទិន្នន័យបូកសរុប (សង្ខេប) និងបញ្ជូនស្របតាមពេលវេលាជាក់លាក់ ដែលបានកំណត់ (cut-off timing) ហើយពេលកំណត់នេះ គឺនៅមិនទាន់ស្របទៅនឹងម៉ោងធ្វើការ (business hour) នៅឡើយ។ ដំណើរការនេះ អាចបង្កទៅជាបញ្ហាទិន្នន័យមិនអាចផ្ទៀងផ្ទាត់គ្នាបាន (Reconciliation Problem) ដែលក្រោយមកទាមទារឱ្យមានការអន្តរាគមន៍ដោយដៃ បន្ថែម។ ជាលទ្ធផល ទិន្នន័យចំណូលប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុង FMIS និង ASYCUDA និង SARMIS ត្រូវបានរកឃើញថា មានទំហំខុសគ្នាគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ក្នុងកម្រិតបច្ចេកទេស ប្រព័ន្ធទាំងនេះ គួរប្រើប្រាស់មេតាទិន្នន័យ ស្របទៅតាមមេតាទិន្នន័យក្នុង FMIS ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ ប្រព័ន្ធទាំងនេះ បានប្រើប្រាស់មេតាទិន្នន័យខុសៗគ្នា។ ជាគោលការណ៍ FMIS មានតួនាទីបង្កើត និង ផ្ទុកមេតាទិន្នន័យនៅក្នុង FMIS តែមួយគត់ ហើយ FMIS នឹងបញ្ជូនមេតាទិន្នន័យទាំងនេះ ទៅកាន់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគាំទ្រការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដទៃទៀត ហើយប្រព័ន្ធទាំងនេះ ត្រូវបញ្ជូនទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងហិរញ្ញវត្ថុត្រឡប់មក FMIS ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យ FMIS ក្លាយជាប្រភពព័ត៌មានស្នូលតែមួយ សម្រាប់ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

២១៤. ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោបល់ដូចខាងក្រោម៖

- សម្រាប់ SARMIS 2.0 ៖ គួររៀបចំឱ្យមានការវាយតម្លៃដោយក្រសួង-ស្ថាប័ន និង អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. មួយចំនួន ដើម្បីកំណត់ឱ្យបានច្បាស់នូវ តម្រូវការប្រើប្រាស់មុខងារគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ ក្នុងន័យ ធានាថា SARMIS 2.0 ត្រូវបានអភិវឌ្ឍស្របគ្នាទៅនឹងមុខងារដែលត្រូវការ និង អាចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ FMIS បាន ពោលគឺអាចទាញយកទិន្នន័យមេ និងមេតាទិន្នន័យពី FMIS ហើយអាចបញ្ជូនទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ ពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រព្យសម្បត្តិត្រឡប់ទៅ FMIS វិញ
- បង្កើតវិធីការស្តង់ដារ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរមេតាទិន្នន័យ (Standard Metadata Exchange Protocols) ដើម្បី បញ្ជូនទិន្នន័យចេញពី FMIS និងមក FMIS វិញ ដោយប្រើប្រាស់ស្តង់ដារ APIs។ វិធីការស្តង់ដារទាំងនេះ គួរត្រូវបានរៀបចំឡើង ស្របទៅតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានផ្សេងៗទៀត ដែលបាននិងកំពុងប្រើប្រាស់ ក្នុង កសហវិ. ដើម្បីធានាថា វិធីការស្តង់ដារទាំងនេះ អាចយកមកប្រើប្រាស់ដោយគ្មានបញ្ហា។ ស្តង់ដារនេះ គួរអាចមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តការផ្ទៀងផ្ទាត់ការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យចូលច្រើនភាគី (Inward Data Exchange with Multi-Party Reconciliation Facilitation)។ ដោយឡែក សម្រាប់វិធីការ ផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យចូល និង ចេញ (Inward and Outward Data Exchange Protocol) គួរគិតគូរកំណត់ អត្តសញ្ញាណប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ឱ្យបានច្បាស់ ហើយរៀបចំបង្កើតស្តង់ដារ APIs ដើម្បីប្រើប្រាស់សម្រាប់គ្រប់ប្រព័ន្ធទាំងឡាយណាដែលបញ្ជូនទិន្នន័យ និងមានគោលបំណងស្រដៀងគ្នា។

❖ **ពង្រីកមុខងារ FMIS សម្រាប់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង SNAs**

២១៥. ម៉ូឌុលស្គូលរបស់ FMIS ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយផ្ដោតលើតម្រូវការរបស់ កសហវិ.។ ដូច្នេះ មុខងារស្គូលមួយ ចំនួន នៅមិនទាន់បានពង្រីកការអនុវត្តពេញលេញដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោម- ជាតិ ឬ ក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅឡើយ ដែលការណ៍នេះ បានរួមចំណែកធ្វើឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោម- ជាតិមួយចំនួន ប្រើប្រាស់ FMIS ក្នុងគោលបំណងអនុវត្តវិភាគប៉ុណ្ណោះ ហើយសម្រាប់ការរៀបចំរបាយការណ៍ និងគណនេយ្យផ្ទៃក្នុងផ្សេងៗ, អង្គភាព/ក្រសួងទាំងនេះ ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្ម (Mini FMIS) ផ្ទាល់ខ្លួន ឬ រៀបចំដោយដៃផ្ទាល់តែម្តង។ យ៉ាងណាមិញ FMIS ត្រូវបានគិតគូរពង្រីកបន្ថែមជាបណ្តើរៗ ផងដែរ ដូចជា ការពង្រីកការអនុវត្ត FMIS Portal ដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងថ្នាក់ស្រុក និងការដាក់ឱ្យអនុវត្តម៉ូឌុលរៀបចំ ផែនការថវិកា (Budget Planning) និង ម៉ូឌុលលទ្ធកម្ម (Procurement) ជាដើម។ បន្ថែមពីនេះ FMIS ក៏ត្រូវ បានពង្រីកការប្រើប្រាស់រហូតដល់ថ្នាក់ខេត្ត ហើយតាមរយៈ FMIS Portal ដល់ថ្នាក់ស្រុក។ តែទោះជាមានការ- ពង្រីកជាបន្តបន្ទាប់យ៉ាងនេះក៏ដោយ ដោយសារប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្ម (Mini FMIS) ត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅតាម ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមួយចំនួន ហើយប្រព័ន្ធទាំងនេះ ក៏មិនទាន់បានធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយ FMIS នៅឡើយ ដូចនេះ មានកិច្ចការ និងការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន ត្រូវតែបន្តធ្វើ។
២១៦. ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង EMIS របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និង FMIS ចាំបាច់ត្រូវជំរុញបន្ថែម ដើម្បីធានា ថាតម្រូវការបច្ចុប្បន្ន និងអនាគតត្រូវបានបំពេញ។ ថ្មីៗនេះ គោលដៅរយៈពេលវែង ក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្ម ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន (ប្រសិនបើមាន) ចូលទៅក្នុង FMIS ត្រូវបានអនុម័ត។ EMIS គឺជាប្រព័ន្ធមួយក្នុងចំណោមប្រព័ន្ធ ដែលត្រូវធ្វើសមាហរណកម្មចូលទៅក្នុង FMIS។ EMIS មានមុខងារសំខាន់ៗ មួយចំនួន ដូចជា មុខងារវិភាគថវិកា, មុខងារអនុវត្តថវិកា, និងមុខងាររៀបចំរបាយការណ៍ ហើយប្រព័ន្ធនេះ កំពុង អនុវត្តនៅសាលាប្រមាណ ១៣ ០០០ សាលា ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ បច្ចុប្បន្ន ទិន្នន័យអនុវត្តថវិកា ដែលបានកត់ត្រា ទុកក្នុង EMIS ត្រូវបានបូកសរុប និងបញ្ចូល ទៅក្នុង FMIS ដោយដៃ រៀងរាល់ថ្ងៃ។ យោងទៅតាមផែនការកែ- ទម្រង់វិមជ្ឈការ តម្រូវការប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដែលរឹងមាំនៅកម្រិតអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ និងរដ្ឋបាល

ថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងមានការកើនឡើងជាងមុន។ ដូចនេះ ការអភិវឌ្ឍ FMIS ទាមទារឱ្យមានការគិតគូរបន្ថែមជាងមុន ហើយក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក៏ត្រូវគិតគូរបញ្ចូលការគិតគូរនេះ ទៅក្នុងដំណើរការ នៃការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធ ផងដែរ។

២១៧. យោងទៅតាមបញ្ហាប្រឈម ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ, អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់នូវមតិយោបល់មួយចំនួន សម្រាប់ផែនការសកម្មភាពឆ្នាំ២០២៤ ដូចជា៖ (១) ពន្លឿនការពង្រីកម៉ូឌុលស្នូលទាំង ៦ របស់ FMIS ព្រមទាំងម៉ូឌុលបន្ថែមទាំង ២ ដោយផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ ម៉ូឌុលបន្ថែមទាំង ២ ដែលវឌ្ឍនភាពក្នុងការពង្រីកការប្រើប្រាស់ ហាក់មានភាពយឺតយ៉ាវ, (២) ទាញការរៀនសូត្រពីការអនុវត្ត FMIS Portal ទាំងអត្ថប្រយោជន៍ និងបញ្ហាប្រឈម ដើម្បីពិនិត្យមើលជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការអភិវឌ្ឍមុខងារស្នូលសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រោមគោលបំណងឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់កម្រិតថ្នាក់។ បង្កើតស្តង់ដារ APIs ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន (២. EMIS) បញ្ជូនទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ ដោយស្វ័យប្រវត្តិ មកកាន់ FMIS, (៤) រៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង ដើម្បីពង្រីកការប្រើប្រាស់ FMIS ទៅកាន់គ្រប់អង្គភាពចំណាយ របស់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដោយគិតគូរវិភាគគ្រប់ជម្រើស និងជ្រើសរើសជម្រើសដែលផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ដូចជា ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រដៀងទៅនឹង FMIS Portal ជាដើម ជាជាងការដាក់ឱ្យអនុវត្តមុខងារពេញលេញរបស់ FMIS ទាំងស្រុងដល់គ្រប់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

❖ **ការកែលម្អអភិបាលកិច្ចប្រព័ន្ធទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន**

២១៨. មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ គាំទ្រទិសដៅរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការលើកកម្ពស់ការធ្វើឌីជីថលនីយកម្ម នៅកម្រិតរដ្ឋាភិបាល ដោយបង្កើតប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថលប្រើប្រាស់អភិក្រមម៉ូឌុល (Modular Approach) ដូចមានចែងក្នុងគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជាឆ្នាំ ២០២២-២០២៣។ ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយប្រកបដោយភាពជោគជ័យ ដោយប្រើប្រាស់អភិក្រមម៉ូឌុល ខណៈក្រសួង-ស្ថាប័ន ក៏ដូចជា អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវិ. បាននិងកំពុងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ ដែលមិនទាន់បានធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយ FMIS នៅឡើយ, មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ ផ្តល់យោបល់មួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

- បង្កើតស្ថាប័នត្រួតពិនិត្យ (Design Authority) ៖ ដែលមានតួនាទីរៀបចំ និងអនុម័តក្របខ័ណ្ឌ និងគោលការណ៍ណែនាំនានា សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឌីជីថលរួម របស់ កសហវិ. (MEF's Digital Integrated Financial System) ដឹកនាំដោយ អគ្គលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចឌីជីថល និងមានសមាជិកមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានក្រោមឱវាទ កសហវិ. (ឧ. អគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា, អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគាជាតិ, និងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ជាដើម)
- រៀបចំក្របខ័ណ្ឌអភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ៖ ដើម្បីធានាថារចនាសម្ព័ន្ធទិន្នន័យ ត្រូវបានអនុលោមតាមវិធីការរួម និងត្រូវបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ដោយមានកំណត់ម្ចាស់ទិន្នន័យ, អ្នកប្រើប្រាស់, គោលការណ៍ចូលប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ (Access Rules), និងប៉ារ៉ាម៉ែត្រប្រើប្រាស់ឡើងវិញ (openness) ក្នុងគោលបំណងសម្រួលដល់ការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ និងបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រព័ន្ធផ្សេងៗទៀតក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (Ecosystems)។ ក្របខ័ណ្ឌនេះ គួរត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញជាប្រចាំ ដើម្បីធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាបន្តបន្ទាប់។
- អនុវត្តគោលនយោបាយ ស្តង់ដារ និងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីសុវត្ថិភាពព័ត៌មានវិទ្យា ឱ្យបានច្បាស់លាស់៖ ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពទិន្នន័យ ប្រឆាំងនឹងការវាយប្រហារតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត (Cyber Attacks), ការ-

ចូលប្រើប្រាស់ទិន្នន័យដោយគ្មានការអនុញ្ញាត (Unauthorized Access), ការចូលទៅកែប្រែទិន្នន័យដោយគ្មានការអនុញ្ញាត (Unauthorized Modification), និងការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យមិនត្រឹមត្រូវ (Improper Use of Data) ។

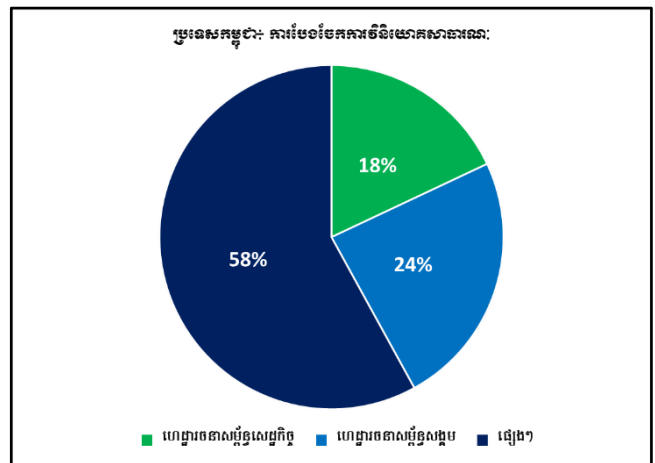
៣.២.៣. ការវាយតម្លៃការវិនិយោគសាធារណៈ

❖ និន្នាការីវិនិយោគសាធារណៈ និងសមាសភាពនៅកម្ពុជា

២១៩. ការវិនិយោគជាមធ្យមរបស់រដ្ឋាភិបាល (General Government) បានកើនឡើងពីប្រមាណ ៥% នៃ ផ.ស.ស. (រវាងឆ្នាំ ១៩៩០ និង ២០០០) ដល់ជាង ៨% នៃ ផ.ស.ស. (ពីឆ្នាំ ២០១០ ដល់ឆ្នាំ ២០២១) ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យរដ្ឋាភិបាល ស្ថិតក្នុងលំដាប់កណ្តាល នៃបណ្តាប្រទេសកំពុងរីកចម្រើន ឬ កំពុងអភិវឌ្ឍន៍ នៅអាស៊ី និងបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានចំណូលទាបដទៃទៀត (LICD)។ ស្របពេលជាមួយគ្នានេះ ភាគរយ នៃមូលនិធិរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការវិនិយោគរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិសរុប (Central Government) បានធ្លាក់ចុះពីប្រមាណ ៨០% ក្នុងឆ្នាំ ២០១០ មកនៅប្រហែលប្រមាណ ៥៨% នៅឆ្នាំ ២០២១ ហើយនិន្នាការនេះត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងបន្តធ្លាក់ចុះ ដោយសារប្រទេសកម្ពុជាក្លាយទៅជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។

២២០. ការវិនិយោគឯកជន មានប្រមាណ ២/៣ នៃការវិនិយោគសរុបនៅកម្ពុជា។ ប្រមាណ ៣ ទសវត្សរ៍ចុះក្រោយនេះ ការវិនិយោគឯកជន មួយផ្នែកធំ គឺទទួលបានពីការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) ដែលឈានដល់ប្រហែល ១៦.៨% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ (ហើយមានការថយចុះក្នុងឆ្នាំ ២០២០ និង ២០២១ មកត្រឹមប្រមាណ ១៦.១% និង ១៦.៥% ដោយសារតែផលប៉ះពាល់ នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩) ។

២២១. ការវិនិយោគក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មួយផ្នែកធំ គឺទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម - មានប្រមាណ ៥៨% និង ២៤% នៃការវិនិយោគរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០។ ទន្ទឹមនេះ, ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជំង ត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេស នៅក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ។

២២២. ខណៈរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ គ្រប់គ្រងលើការវិនិយោគសាធារណៈមួយផ្នែកធំ, តួនាទីរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងបន្តកើនឡើងខ្លាំងជាងមុននៅពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាធ្វើវិបល្លាសនិងវិសាមជ្ឈការពីថ្នាក់ជាតិ ដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ការវិនិយោគរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានកើនឡើងពីតិចជាង ០.៣% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ដល់ ០.៦% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ ២០២១។

២២៣. រដ្ឋាភិបាល បានចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន (PPPs) សារជាថ្មី បន្ទាប់ពីមានការថយចុះក្នុងប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ។ ច្បាប់ថ្មីស្តីពី ភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន ឆ្នាំ២០២១ ត្រូវបានអនុម័ត ហើយអាជ្ញាធរទទួលបន្ទុកពាក់ព័ន្ធ បានរៀបចំគម្រោងប្រើប្រាស់ភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជនដើម្បីមាត្រាយកគម្រោងវិនិយោគធំៗជាងមុន ក្នុងគោលបំណងបង្កើនជម្រើសហិរញ្ញប្បទានច្រើនជាងមុនសម្រាប់ការ-

អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ និងកាត់បន្ថយបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជាពិសេស ក្នុងបរិការណ៍ដែល មូលនិធិពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងថយចុះ ក្នុងរយៈពេលប្រមាណ ១ ទសវត្សរ៍ខាងមុខនេះ។

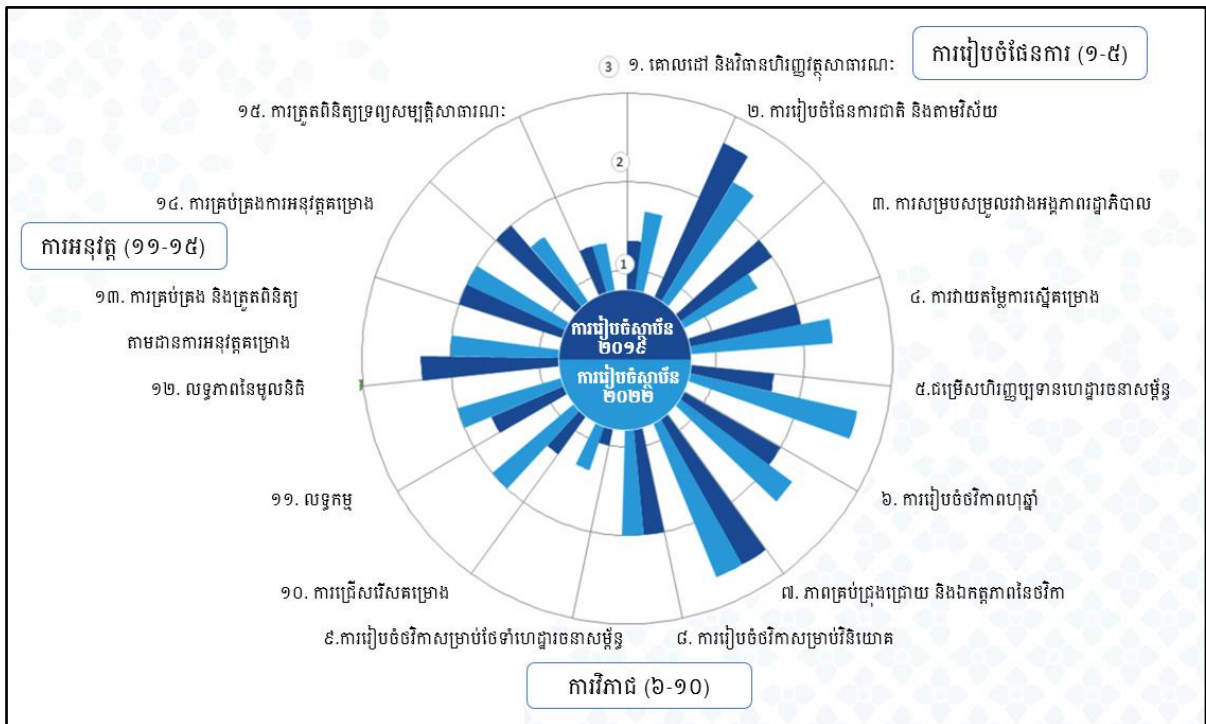
❖ **ប្រសិទ្ធភាព និងបច្ច័យនៃការវិនិយោគសាធារណៈ**

២២៤. ក្នុងរយៈពេលជាច្រើនទសវត្សកន្លងមកនេះ ទោះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តនៅកម្ពុជាមានភាពប្រសើរឡើងគួរឱ្យ កត់សម្គាល់ក៏ដោយ បើធៀបទៅនឹងប្រទេសក្នុងតំបន់ កម្ពុជានៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ។ ឧទាហរណ៍៖ កម្ពុជា សម្រេចបានការផ្តល់ជូនអគ្គិសនី ដល់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួនពីប្រមាណ ៥% ក្នុង ១ ភូមិក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ ដល់ទៅ ប្រមាណ ៩៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១។ ស្របគ្នានេះដែរ ប្រទេសកម្ពុជានៅយឺតជាងប្រទេសផ្សេងទៀតក្នុងតំបន់កលី វ៉ែស៊ីយ៉ូមួយចំនួន។ ឧទាហរណ៍៖ ផ្លូវក្រាលកៅស៊ូដែលស្ថិតក្នុងបណ្តាញផ្លូវថ្នល់ (ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រមាណ ១៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ធៀបនឹងប្រមាណ ២៨% នៅប្រទេសហ្វីលីពីន ឬ ប្រមាណ ៧៦% នៅប្រទេសវៀតណាម) និងចំនួនគ្រូបង្រៀនកម្រិតមធ្យមសិក្សាក្នុងចំណោមមនុស្ស ១,០០០ នាក់ (ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រមាណ ២ រូប ធៀបនឹងជាង ៥ រូប សម្រាប់ប្រទេសក្នុងតំបន់ផ្សេងៗទៀត)។

២២៥. យោងតាមការវាយតម្លៃក្របខ័ណ្ឌ PIMA, ប្រទេសកម្ពុជាបានអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយ ស័ក្តិសិទ្ធិភាព ដែលក្នុងនោះសូចនាករវាយតម្លៃ បានកើនឡើងពីប្រមាណ ៥៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ រហូតដល់ ប្រមាណ ៦១% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ដែលអាចនឹងតាមទាន់បណ្តាលប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានចំណូលទាប ដទៃទៀត និង ជាពិសេស កាន់តែគៀកជិតទៅបណ្តាប្រទេសអាស៊ានដទៃទៀត។ ដើម្បីឱ្យសូចនាករនេះ កាន់តែ មានការកើនឡើង, គួរបន្តពង្រឹងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ បន្ថែម។

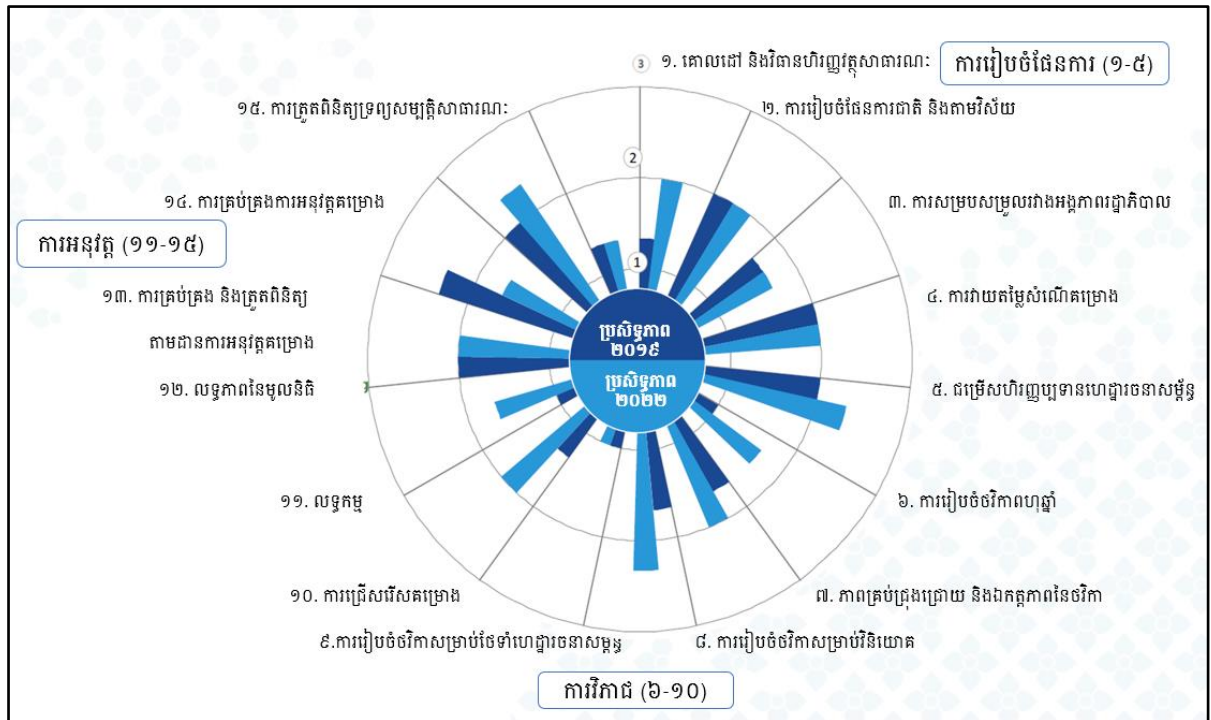
❖ **ក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃ PIMA និង លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃ**

ដ្យាក្រាមទី 11៖ ពិន្ទុ PIMA ឆ្នាំ២០១៩ និង ២០២០ – ការរៀបចំស្ថាប័ន

ប្រភព៖ IMF 2023

ដ្យាក្រាមទី 12៖ ពិន្ទុ PIMA ឆ្នាំ២០១៩ និង ២០២០ – ការអនុវត្ត

ប្រភព៖ IMF 2023

២២៦. ក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃ PIMA វាយតម្លៃទៅលើសសរស្តម្ភចំនួន ១៥ ក្នុងដំណាក់កាលទាំង ៣ នៃការវិនិយោគសាធារណៈ និង វាយតម្លៃទៅលើសសរស្តម្ភអន្តរវិស័យចំនួន ៣ បន្ថែមដែលមានបច្ច័យដល់សសរស្តម្ភគោលទាំង ១៥។ ក្នុងនោះ សសរស្តម្ភអន្តរវិស័យទាំង ៣ រួមមាន៖ ការគាំទ្រព័ត៌មានវិទ្យា, ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត, និង ជំនាញរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកពាក់ព័ន្ធ។ ក្នុងករណីនេះ, សសរស្តម្ភសំដៅដល់បណ្តុំនៃច្បាប់, ទំនាក់ទំនងរវាងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ, និងការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ (PIM)។ ដំណាក់កាលនៃការវិនិយោគសាធារណៈ ទាំង ៣ រួមមាន៖ (១) ការធ្វើផែនការវិនិយោគសាធារណៈ កម្រិតចីរភាព សម្រាប់គ្រប់វិស័យសាធារណៈទាំងអស់, (២) ការបែងចែកការវិនិយោគសាធារណៈ សម្រាប់វិស័យ និងគម្រោងឱ្យបានត្រឹមត្រូវ, និង (៣) ការអនុវត្តគម្រោងឱ្យបានទាន់ពេលវេលា និងស្របទៅតាមថវិកាដែលបានវិភាគជូន។

២២៧. ការវាយតម្លៃជាមុនបានបង្ហាញថា ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈនៅកម្ពុជា មានភាពប្រសើរឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៩ មក ដែលការណ៍នេះ បានធ្វើឱ្យពិន្ទុនៃការវាយតម្លៃក្របខ័ណ្ឌ PIMA ឆ្នាំ ២០២២ មានការកើនឡើង។ បច្ចុប្បន្ន MTF ទោះមិនទាន់ត្រូវបានអនុម័តឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការ បាននិងកំពុងត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់ជាជំនួយក្នុងការរៀបចំផែនការថវិកា។ បញ្ជីបូកសរុបគម្រោងវិនិយោគមូលធនទាំងអស់ ត្រូវបានដាក់ជូនទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីពិនិត្យ និងអនុម័តក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំផែនការថវិកា ហើយមន្ត្រីនាយកដ្ឋានថវិកានីយកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា ក៏មានសិទ្ធិចូលទៅប្រើប្រាស់បញ្ជីសរុបនេះ ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃចំណាយចរន្តពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងទាំងនេះផងដែរ។ គម្រោងវិនិយោគហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកនីមួយៗ (ក្នុងនោះ គម្រោងវិនិយោគមួយចំនួន ត្រូវបានរៀបចំជាបណ្តុំ) ត្រូវបានដាក់ភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធទៅនឹងឯកសារថវិកា។ បន្ថែមពីនេះ អនុក្រឹត្យលេខ ៤១ និង នីតិវិធីប្រតិបត្តិការ នៃការគ្រប់គ្រងរៀបចំ និងអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ (គម្រោងវិនិយោគផ្ទាល់) បានចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដូចជា៖ (១) បានកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យស្តង់ដារក្នុងការជ្រើសរើសគម្រោងវិនិយោគ, (២) ផ្តល់បទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់ កសាហវិ.

ធ្វើជាអង្គភាពកណ្តាលក្នុងការត្រួតពិនិត្យវឌ្ឍនភាពរបស់គម្រោងនីមួយៗ, និង (៣) បកស្រាយគោលការណ៍ណែនាំនានា ពាក់ព័ន្ធនឹងការត្រួតពិនិត្យក្នុងឆ្នាំ លើគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

❖ **លទ្ធផលលម្អិត នៃការវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ PIMA ឆ្នាំ២០២០**

តារាងទី 7៖ លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ PIMA ឆ្នាំ២០២០៖

ល.រ.	ស្ថាប័ន	ភាពខ្លាំង របស់ស្ថាប័ន	ប្រសិទ្ធភាព	អាទិភាព កែទម្រង់
ការរៀបចំផែនការ (១-៥)	1 គោលដៅ និងវិធានហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	មធ្យម	មធ្យម	មធ្យម
	2 ការរៀបចំផែនការជាតិ និងតាមវិស័យ	មធ្យម	មធ្យម	ទាប
	3 ការសម្របសម្រួលរវាងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល	មធ្យម	មធ្យម	ខ្ពស់
	4 ការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង	មធ្យម	មធ្យម	ខ្ពស់
	5 ជម្រើសហិរញ្ញប្បទានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	ខ្ពស់	មធ្យម	ទាប
ការវិភាគ (៦-១០)	6 ការរៀបចំថវិកាបុគ្គល	មធ្យម	មធ្យម	ខ្ពស់
	7 ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងឯកត្តភាព នៃថវិកា	ខ្ពស់	មធ្យម	មធ្យម
	8 ការរៀបចំថវិកាសម្រាប់វិនិយោគ	មធ្យម	មធ្យម	មធ្យម
	9 ការរៀបចំថវិកាសម្រាប់ថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	ទាប	ទាប	ខ្ពស់
	10 ការជ្រើសរើសគម្រោង	មធ្យម	មធ្យម	មធ្យម
ការអនុវត្ត (១១-១៥)	11 លទ្ធកម្ម	មធ្យម	មធ្យម	ខ្ពស់
	12 លទ្ធភាព នៃមូលនិធិ	មធ្យម	មធ្យម	ទាប
	13 ការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគម្រោង	មធ្យម	មធ្យម	ខ្ពស់
	14 ការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តគម្រោង	មធ្យម	មធ្យម	មធ្យម
	15 ការត្រួតពិនិត្យទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ	ទាប	ទាប	ខ្ពស់

២២៨. **ការសម្របសម្រួលរវាងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល៖** មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានលើកឡើងពីបញ្ហាសំខាន់ៗចំនួន ៣ ពាក់ព័ន្ធនឹងការសម្របសម្រួលក្នុងរវាងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល រួមមាន៖ (១) ការសម្របសម្រួលទៅរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ទោះបីជាមានបទដ្ឋានគតិយុត្តទាមទារឱ្យរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគថ្នាក់ក្រោមជាតិក៏ដោយ, (២) ទោះការផ្ទេរថវិកាទៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ភាគច្រើនត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើរូបមន្តច្បាស់លាស់ក៏ដោយ, ថវិកាដែលបានផ្ទេរជូនថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានទំហំខុសគ្នាពីថវិកាដែលបានអនុម័ត, (៣) ទោះមានក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត និង ការរាយការណ៍ជាបន្តបន្ទាប់ពីកាតព្វកិច្ចបំណុលជាហេតុ (Contingent Liabilities) កើតចេញពីសកម្មភាពវិនិយោគរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, សហគ្រាសសាធារណៈ, និង គម្រោងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជនដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខាអនុម័តក្រោយឆ្នាំ២០២១, គតិយុត្តទាំងនេះ ពុំមានសុពលភាពសម្រាប់គម្រោងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមក្របខ័ណ្ឌមុនៗនោះទេ។ ដោយបរិមាណ នៃការវិនិយោគសាធារណៈពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានកើនឡើងទ្វេដងក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ (កើនឡើងដល់ប្រមាណ ៧% នៃការវិនិយោគសាធារណៈសរុប និងប្រមាណ ១៨%

នៃការវិនិយោគហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកសរុប គិតក្នុងឆ្នាំ២០២១) ហើយត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងបន្តកើនឡើងជាពិសេស ក្នុងបរិការណ៍ដែលរដ្ឋាភិបាលកំពុងធ្វើការកែទម្រង់ និងដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រវិមជ្ឈការជាច្រើនផងដែរ។ ដូចនេះ សសរស្មមមួយនេះ (ការសម្របសម្រួលរវាងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល) គួរមានអាទិភាពខ្ពស់ ក្នុងការគិតគូរកែទម្រង់បន្ថែម។

២២៩. **ការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង៖** រដ្ឋាភិបាលបានខិតខំប្រឹងប្រែង ក្នុងការរៀបចំគោលការណ៍ណែនាំប្រតិបត្តិការស្តង់ដារផ្សេងៗ សម្រាប់ការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង, ហើយបច្ចុប្បន្ន កិច្ចការនេះ កាន់តែមានអាទិភាពខ្ពស់ជាងមុនទៅទៀត ជាពិសេស ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំទាំងនេះ និងក្នុងការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពអភិវឌ្ឍគម្រោងក្នុងកម្រិតក្រសួង-ស្ថាប័ន។ ចន្លោះឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២២, គោលការណ៍ប្រតិបត្តិការស្តង់ដារ សម្រាប់គម្រោងវិនិយោគហិរញ្ញប្បទាន ទាំងក្នុង និងក្រៅស្រុក, អនុក្រឹត្យ (លេខ ៤១), និង សភាចរថវិកា ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីគាំទ្រដល់ការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង។ គម្រោងវិនិយោគសាធារណៈហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ (គម្រោងវិនិយោគផ្ទាល់) ដែលមានទំហំមធ្យម និងធំ (ថវិកាលើសពីប្រមាណ ៨០០ លានរៀល) ជាទូទៅ មានលក្ខណៈសុត្រស្មាញខ្លាំង ដែលអាចទាមទារឱ្យមានការកែសម្រួលបន្តបន្ទាប់ក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តជាក់ស្តែង។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ គោលការណ៍ណែនាំប្រតិបត្តិការស្តង់ដារបច្ចុប្បន្ន នៅពុំទាន់អាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនេះបាននៅឡើយ ពោលគឺពុំទាន់មានសេចក្តីណែនាំលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការអនុវត្តការកែសម្រួលនេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ បន្ថែមពីនេះទៀត ការវាយតម្លៃហានិភ័យ (Risk Assessment) ដែលត្រូវបានបញ្ចូលជាសមាសធាតុមួយនៃការពិនិត្យឡើងវិញសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគហិរញ្ញប្បទានក្រៅស្រុក នៅមិនទាន់បានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងគោលការណ៍ណែនាំប្រតិបត្តិការស្តង់ដារសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកមួយចំនួនធំ នៅឡើយ។ ដោយឡែក ការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពលើការវិភាគអត្ថប្រយោជន៍ធៀបនឹងតម្លៃ (cost-benefit analyse), ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ, និង ការអនុវត្តគម្រោងគួរត្រូវបានគិតគូរផ្តល់ជូនដល់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធជាពិសេស សំណើគម្រោងហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក។

២៣០. **ការរៀបចំថវិកាពហុឆ្នាំ៖** មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានសន្និដ្ឋានថា ការរៀបចំថវិកាពហុឆ្នាំសម្រេចបានសមិទ្ធិផលសំខាន់ៗ គួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក៏មានផ្នែកមួយចំនួនដែលទាមទារការកែលម្អបន្ថែម ផងដែរ។ MTBF ជាទូទៅ អាចជឿទុកចិត្តបាន និងអាចប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំ BSP រយៈពេលបីឆ្នាំ។ តែទោះបីជា BSP មានបញ្ចូលការព្យាករណ៍ចំណាយមូលធនរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរយៈពេល ៣ឆ្នាំទៅមុខ ក៏ដោយ, សំណើថវិកា និងបញ្ជីគម្រោងវិនិយោគមូលធន ត្រូវបានយកមកពិភាក្សា ចរចា និងអនុម័ត សម្រាប់តែថវិកាប្រចាំឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ។ បន្ថែមពីនេះ, ទោះការប៉ាន់ស្មានថ្លៃដើមរបស់គម្រោងវិនិយោគមូលធនធំៗសរុប និងផែនការចំណាយរយៈពេល ៣ ឆ្នាំទៅមុខ ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនៅក្នុងកម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈ ក៏ដោយ, ព័ត៌មានដែលបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងឯកសារថវិកា នៅមិនទាន់មានលក្ខណៈពេញលេញនៅឡើយ។ ក្នុងន័យនេះ មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោបល់ឱ្យគិតគូរអភិវឌ្ឍ MTBF បន្ថែម ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំទៅមុខ ដើម្បីបញ្ចូលកម្មវិធី និង រចនាសម្ព័ន្ធថវិការយៈពេលមធ្យម ជាឧបសម្ព័ន្ធរបស់ឯកសារថវិកា និងមានព័ត៌មានលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ ដូចទៅនឹងព័ត៌មានលម្អិតរបស់ថវិកា។ ដោយឡែក សម្រាប់គម្រោងមូលធនវិញ, MTBF គួរមានបញ្ចូលបញ្ជីគម្រោងមូលធនអាទិភាពពហុឆ្នាំធំៗ (Multi-Year Pipeline of Major Capital Projects) ដែលគ្រោងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងគ្រោងថវិកាឆ្នាំបន្ទាប់ៗ ហើយបញ្ជីនេះ ក៏គួរមានបង្ហាញថ្លៃដើមសរុបសម្រាប់គម្រោងនីមួយៗ ព្រមទាំងផែនការបែងចែកថវិកាទៅក្នុងឆ្នាំនីមួយៗ (ទាំង ៣ឆ្នាំ) និង គួររំលេចរាល់ការផ្លាស់ប្តូរទៅលើទំហំថវិកា និងមូលហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរទាំងនោះ ផងដែរ។

២៣១. **ការរៀបចំថវិកាសម្រាប់ថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ៖** ការវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ PIMA បានបង្ហាញថា កម្ពុជាទទួលបានពិន្ទុទាបនៅឡើយ ក្នុងចំណុចនេះ ទាំងការរៀបចំស្ថាប័ន និង ការអនុវត្ត។ ដូចនេះ មូលនិធិរូបិយ-វត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោបល់ឱ្យគិតគូរកែទម្រង់ស្ថាប័ននេះ ជាមួយអាទិភាពកម្រិតខ្ពស់។ របកគំហើញសំខាន់ៗ មួយចំនួន រួមមាន៖ (១) ខណៈគោលការណ៍ណែនាំកម្រិតខ្ពស់ស្តីពីការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ត្រូវបានរៀបចំ សម្រាប់ក្រសួង ដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធទាំង ៣ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, និង ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម), យន្តការស្តង់ដារ សម្រាប់ការថែទាំហេដ្ឋារចនា-សម្ព័ន្ធជាប្រចាំ (Recurrent Maintenance) នៅមិនបានរៀបចំ នៅឡើយ, (២) យន្តការស្តង់ដារ ដើម្បីកំណត់ ពីតម្រូវការថែទាំមូលធន (Capital Maintenance Needs) ពុំទាន់ត្រូវបានរៀបចំនៅឡើយ (២. ពុំទាន់មាន យន្តការណា ដែលទាមទារឱ្យមានការអភិវឌ្ឍបន្ថែម ទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានស្រាប់), (៣) ការថែទាំ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាប្រចាំ ត្រូវបានចាត់ទុកជាចំណាយចរន្ត និងត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងគ្រោងថវិកា ប៉ុន្តែការអភិវឌ្ឍ-ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានទ្រង់ទ្រាយធំ នៅពុំទាន់ត្រូវបានបង្ហាញដាច់ដោយឡែកនៅក្នុងគ្រោងថវិកានៅឡើយ។ ដូចនេះ IMF បានផ្តល់យោបល់ឱ្យ កសហវិ. ទាមទារក្រសួង-ស្ថាប័នរៀបចំស្តង់ដារថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរបស់ ខ្លួន ទាំងការថែទាំជាប្រចាំ និងការថែទាំទ្រង់ទ្រាយធំ (មូលធន) ហើយនិងត្រូវរៀបចំដាច់ដោយឡែកសម្រាប់ ទ្រព្យសម្បត្តិមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ (Non-financial Assets) ។

២៣២. **លទ្ធកម្ម៖** សកម្មភាពកែទម្រង់ជាច្រើន ត្រូវបានអនុវត្តក្រោមក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្ម សាធារណៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥ ដែលក្នុងនោះ រួមមានទាំងការដាក់ចេញនូវច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈឆ្នាំ ២០២៣ ផងដែរ។ ក្រៅពីនេះ ក៏នៅមានសកម្មភាពកែទម្រង់ជាច្រើនទៀត ដែលចាំបាច់ត្រូវផ្តល់អាទិភាព។ សកម្ម-ភាពកែទម្រង់សំខាន់មួយ គឺការរៀបចំការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃ MAPS ដែលបច្ចុប្បន្ន អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ បាននិងកំពុងស្នើសុំការគាំទ្របន្ថែមពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។ ការអនុលោមតាមក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តជាធរមាន គួរត្រូវបានបន្តពង្រឹងបន្ថែម ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹងវិធីសាស្ត្រ លទ្ធកម្មសាធារណៈ។ បន្ថែមពីនេះ អង្គភាពលទ្ធកម្ម គួរត្រូវបានតាមដាន និងជំរុញបន្ថែម ដើម្បីធានាថា ទិន្នន័យ ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចលទ្ធកម្ម ត្រូវបានរាយការណ៍បានត្រឹមត្រូវ ទាន់ពេលវេលា និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ហើយអគ្គនាយក-ដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ គួរត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យរៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍វិភាគផ្សេងទៀតជាប្រចាំ។

២៣៣. **ការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគម្រោង៖** ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យគម្រោង គឺជាតម្រូវការ ដំបូង មុនអាចឈានដល់ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគមូលធន និងថវិកាមូលធន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ដូចនេះ កិច្ចការនេះ គឺជាការងារមានអាទិភាពខ្ពស់។ ការត្រួតពិនិត្យគម្រោង មិនត្រឹមតែអាចកំណត់បាននូវអត្តសញ្ញាញ អតិរេកចំណាយ និងបញ្ហារាំងស្ទះដែលទាមទារការដោះស្រាយភ្លាមៗប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងអាចគាំទ្រដល់ការវិភាជ ថវិកាឡើងវិញពីគម្រោង១ ទៅគម្រោង១ទៀតក្នុងពេលអនុវត្តថវិកា ផងដែរ។ ការណ៍នេះ នឹងជួយពន្លឿនដល់ ការអនុវត្តថវិកា និងពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តបាននៃថវិកា។ លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃ PIMA បានបង្ហាញថា ខណៈ ការត្រួតពិនិត្យលើគម្រោងវិនិយោគ ទាំងគម្រោងហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុក ត្រូវបានអនុវត្តដោយអត្ត-នាយកដ្ឋានទទួលបន្ទុក គឺអគ្គនាយកដ្ឋានសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងគ្រប់គ្រងបំណុល និងនាយកដ្ឋានវិនិ-យោគនៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា, យន្តការពិនិត្យជាប្រព័ន្ធ នៅមិនទាន់មាននៅឡើយ (យន្តការពិនិត្យជាប្រព័ន្ធ សំដៅដល់ការបូកសរុបព័ត៌មានគ្រប់គម្រោងទាំងអស់ជាប្រព័ន្ធដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាញអតិរេកចំណាយ និង បញ្ហារាំងស្ទះដែលទាមទារការដោះស្រាយភ្លាមៗ)។ តែគួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា បច្ចុប្បន្ន គណៈកម្មាធិការវិនិ-យោគសាធារណៈ (គ.វ.ស.) ត្រូវបានបង្កើតនៅក្រោម កសហវិ. ដើម្បីវិភាគ, ត្រួតពិនិត្យ, និងវាយតម្លៃសំណើ

គម្រោងវិនិយោគ និងកំណត់ប្រភពហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគដែលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់។ ប្រសិទ្ធភាពនៃគណៈកម្មាធិការនេះ នឹងត្រូវវាយតម្លៃ ក្នុងការវាយតម្លៃ PIMA បន្ទាប់។

២៣៤. ការត្រួតពិនិត្យទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ៖ ការវាយតម្លៃ PIMA បានបង្ហាញថា ទាំងការរៀបចំស្ថាប័ន និងការអនុវត្ត ទទួលបានពិន្ទុទាប។ ដូចនេះ ស្ថាប័ននេះ គួរផ្តល់អាទិភាពកែទម្រង់ខ្ពស់។ IMF បានរំលេចនូវចំណុចសំខាន់ៗ មួយចំនួន ដូចជា៖ (១) ទោះមានការទាមទារឱ្យកត់ត្រាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មប្រចាំឆ្នាំក៏ដោយ, គុណភាពនៃទិន្នន័យប្រហែលនៅមិនទាន់អាចជឿទុកចិត្តបានទាំងស្រុងនោះទេ ព្រោះ ទិន្នន័យទាំងនេះ ត្រូវបានធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់តែ ១ដងប៉ុណ្ណោះក្នុង ១ឆ្នាំ ហើយការផ្ទៀងផ្ទាត់ទៀតសោធន៍ គឺត្រូវបាន ធ្វើតែលើសំណាកដែលមានទំហំតិចប៉ុណ្ណោះ; (២) ទិន្នន័យទ្រព្យរដ្ឋ ត្រូវបានចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ជា៖ ដី, អាគារ, ឧបករណ៍ឧស្សាហកម្ម, យានជំនិះ និងគ្រឿងសង្ហារឹម ប៉ុន្តែមិនទាន់មានការចាត់ថ្នាក់ជាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ នៅឡើយ, (៣) គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីកិច្ចបញ្ជីកាតព្វកិច្ច នៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ត្រូវបានរៀបចំ ដែល ក្នុងនោះ ទ្រព្យមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ និងទស្សនទានការរំលោះ (Accumulation) ត្រូវបានកំណត់។ តែទោះជា យ៉ាងនេះក្តី របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ មិនទាន់បានដាក់បញ្ចូលនូវប្រភេទទ្រព្យមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ ឬ ការរំលោះលើ ទ្រព្យមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុទាំងនោះ នៅឡើយ។

៣.២.៤. ការវាយតម្លៃថវិកាយេនឌ័រ

❖ សារៈសំខាន់ នៃថវិកាយេនឌ័រ

២៣៥. ថវិកាយេនឌ័រ (Gender Budgetting) ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរួមចំណែកដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូល របស់ប្រទេស។ ការស្រាវជ្រាវដែលធ្វើឡើងដោយ IMF បានបង្ហាញថា ការកើនឡើងវិសមភាពយេនឌ័រ (ខណៈ សន្មត់ថា កត្តាជីវភាពនៅដដែល) មានទំនាក់ទំនងជាមួយការថយចុះនៃកំណើន ផ.ស.ស. និង ការកើនឡើង នៃអស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងវិសមភាពប្រាក់ចំណូល។ ពិតប្រាកដណាស់ ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិត ព្រមទាំងបទដ្ឋាន សង្គម ដែលជាឫសគល់នៃវិសមភាពយេនឌ័រពិតមានសារៈសំខាន់ខ្លាំង, ប៉ុន្តែទន្ទឹមនឹងនេះ ការស្រាវជ្រាវក៏បាន បង្ហាញផងដែរថា គោលនយោបាយអាចមានបច្ច័យកាន់តែខ្លាំងទៅលើការជំរុញសមភាពយេនឌ័រ ពោលគឺគោល នយោបាយអាចធ្វើឱ្យគួរលេខសូចនាករសមភាពយេនឌ័រ កើនឡើងខ្ពស់ជាងគួរលេខដែលការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិត របស់មនុស្ស អាចធ្វើបាន។

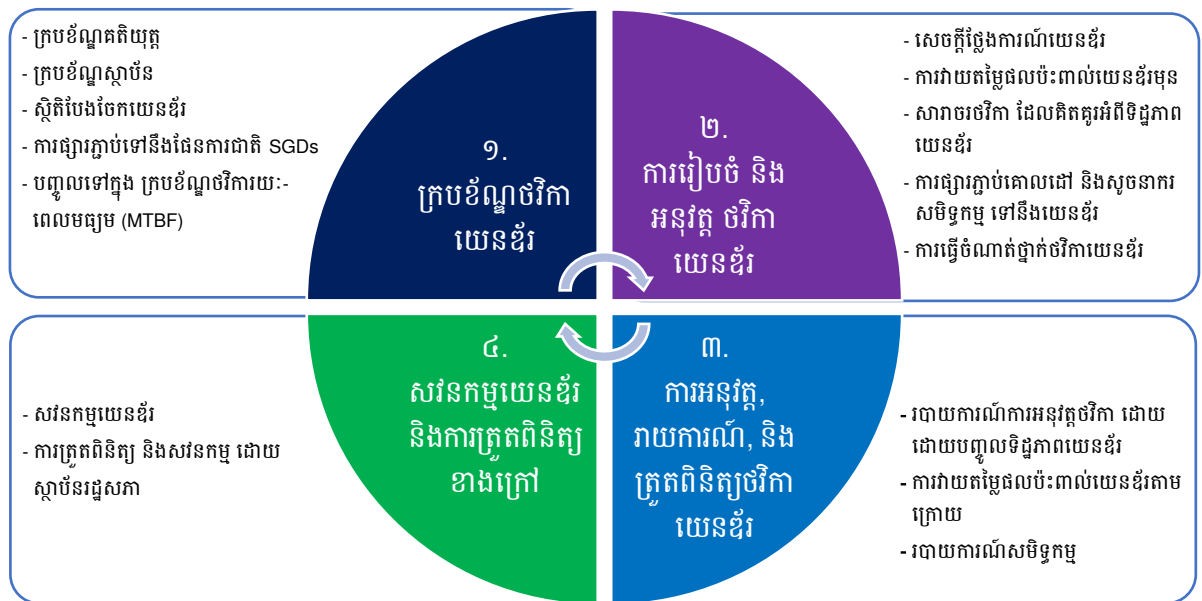
២៣៦. **អត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលកើតចេញពីការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ រួមមាន៖** (១) ជួយកាត់បន្ថយគម្លាត វិសមភាពយេនឌ័រ (២) ជួយលើកកម្ពស់ (ឬ យ៉ាងហោចណាស់រក្សា) សមភាពយេនឌ័រ; (៣) ការប្រើប្រាស់ ធនធានរបស់រដ្ឋាភិបាលឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងតាមរយៈការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ តាមរយៈ ការវាយតម្លៃបច្ច័យគោលនយោបាយ ដែលមានទៅលើគោលដៅនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹង សមភាពយេនឌ័រ; (៤) ជួយពង្រឹង និងធ្វើអាទិភាពនីយកម្មគោលនយោបាយ ដែលការណ៍នេះនឹងរួមចំណែក កាត់បន្ថយចំណាយមិនចាំបាច់ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ទៅលើសូចនាករសមភាពយេនឌ័រ។

២៣៧. បច្ចុប្បន្ន ប្រទេសកម្ពុជា នៅតែមានវិសមភាពយេនឌ័រខ្ពស់នៅឡើយ បើធៀបនឹងប្រទេសផ្សេងៗក្នុងតំបន់។ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ដើម្បីបង្កើនកំណើនសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូល, សមភាពយេនឌ័រ គឺជាធាតុចូលដ៏សំខាន់ ដូចនេះ ថវិកាយេនឌ័រ ដែលមានគោលបំណងលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រតាមរយៈការវាយតម្លៃបច្ច័យប៉ះពាល់របស់ គោលនយោបាយ (ទាំងថ្មី និងចាស់) ទៅលើយេនឌ័រ គួរគិតគូរអនុវត្ត។

❖ **ក្របខ័ណ្ឌថវិកាយេនឌ័រ**

២៣៨. មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាយេនឌ័រ (ដូចក្រាមទី ១៣) ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃ និងផ្តល់អនុសាសន៍សម្រាប់ការអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាយេនឌ័រនៅកម្ពុជា។ ក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃនេះ មានសមាសធាតុសំខាន់ៗ ដូចជា៖ ក្របខ័ណ្ឌគាំទ្រ (១. ក្របខ័ណ្ឌថវិកាយេនឌ័រ) ព្រមទាំងឧបករណ៍និងដំណើរការនានា ក្នុងដំណាក់កាលនីមួយៗនៃវដ្តថវិកា, (២) ការរៀបចំ និងអនុម័តថវិកាយេនឌ័រ, (៣) ការអនុវត្តថវិកា, ការរាយការណ៍ និង ការត្រួតពិនិត្យថវិកាយេនឌ័រ, និង (៤) សវនកម្មយេនឌ័រ និងការត្រួតពិនិត្យខាងក្រៅ។

ដូចក្រាមទី ១៣៖ ក្របខ័ណ្ឌថវិកាយេនឌ័របស់ IMF - វិធីសាស្ត្ររួម ដោយប្រើប្រាស់វដ្តថវិកា

ប្រភព៖ IMF 2023

❖ **ការយល់ដឹងទូទៅ អំពីថវិកាយេនឌ័រនៅកម្ពុជា**

២៣៩. ទស្សនាទានអំពីថវិកាយេនឌ័រ នៅមិនទាន់មានការយល់ដឹងទូលំទូលាយនៅក្នុងជួររដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នៅឡើយ។ ការយល់ច្រឡំទូទៅមួយគឺថា ថវិកាយេនឌ័រ សំដៅដល់ការបន្ថែមថវិកាសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពបញ្ញាបយេនឌ័រដែលមាននៅក្នុងផែនការសកម្មភាពបញ្ញាបយេនឌ័រ (GMAPs)។ តែការពិត, ថវិកាយេនឌ័រ មិនសំដៅដល់ការរៀបចំថវិកាដាច់ដោយឡែកនោះទេ ប៉ុន្តែគឺសំដៅដល់ការបញ្ចូលយេនឌ័រទៅក្នុងដំណើរការវិភាគថវិកា ពោលគឺជាការវាយតម្លៃបច្ច័យ ដែលគោលនយោបាយ និងគម្រោងផ្សេងៗមានទៅលើសមភាពយេនឌ័រ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ មានដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល ក៏ដោយ។ ដូចនេះ ដើម្បីជំរុញសន្ទុះថវិកាយេនឌ័របន្ថែម, ទស្សនាទានអំពីថវិកាយេនឌ័រ ត្រូវតែធ្វើការផ្សព្វផ្សាយបន្ថែម ដើម្បីធានាការយល់ស្របជាមួយន្ទក្នុងគ្រប់អង្គភាពរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់។

❖ **ក្របខ័ណ្ឌអំណោយផលនៃថវិកាយេនឌ័រនៅកម្ពុជា៖**

២៤០. **ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត** ៖ ទោះបី ប្រទេសកម្ពុជាបានបង្ហាញពីចេតនារបស់ខ្លួនក្នុងរបាយការណ៍ឆ្នាំ ២០១៩ លើសេចក្តីប្រកាសទីក្រុងប៉េកាំង ក្នុងការរៀបចំច្បាប់ស្តីពីថវិកាយេនឌ័រក៏ដោយ, បច្ចុប្បន្ន កម្ពុជានៅមិនទាន់មានបទដ្ឋាន

គតិយុត្តជាក់លាក់លើការរៀបចំថវិកាយេនឌ័រនៅឡើយ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ជាជាងរងចាំការធ្វើវិសោធនកម្ម ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត ដែលអាចនឹងទាមទាររយៈពេលយូរ, ការកែទម្រង់ថវិកាយេនឌ័រ នៅតែអាចចាប់ផ្តើម និង ឈានទៅមុខបាន។

២៤១. **ក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន** ៖ ក្រុមការងារ ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ស្ទើរគ្រប់កម្រិតថ្នាក់ រួមទាំងថ្នាក់ក្រោម- ជាតិផងដែរ។ នៅថ្នាក់ជាតិ, ក្រសួងកិច្ចការនារី គឺជាក្រសួងដែលជំរុញសន្ទុះនៃការកែទម្រង់ថវិកាយេនឌ័រ ខណៈ នៅក្នុងគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, ក្រុមការងារបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ (GMAG) ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដឹកនាំដោយរដ្ឋ- លេខាធិការ និងមានសមាជិកមកពីគ្រប់នាយកដ្ឋាននៅក្នុងក្រសួងផ្ទាល់។ ទន្ទឹមនេះ, នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ, គណៈ- កម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់ស្ត្រី និងកុមារខេត្ត-ស្រុក និងគណៈកម្មាធិការឃុំសម្រាប់ស្ត្រី និងកុមារ ត្រូវបានបង្កើត ឡើងដើម្បីជួយជំរុញការងារលើយេនឌ័រ។ ក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្តីពីយេនឌ័រ ក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងផងដែរ ដើម្បីប្រមូលផ្តុំភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល ពិភាក្សាអំពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គួរតែចងចាំ កសហវិ. ដែលជាតួអង្គឈានមុខក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា មិនត្រូវបាន កំណត់ច្បាស់លាស់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ននៅឡើយ។ លើសពីនេះ ក្រុមការងារបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ហាក់មានទំហំ ធំពេក ហើយការងាររបស់ក្រុមការងារនេះផ្តោតខ្លាំង គឺទៅលើសកម្មភាពក្នុងផែនការសកម្មភាពបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ (GMAGs) តែប៉ុណ្ណោះ ដែលសកម្មភាពទាំងនេះ មិនមែនជាសកម្មភាពរបស់ថវិកាយេនឌ័រ នោះទេ។

២៤២. **ក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ** ៖ ទោះបីជាមានឯកសារផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិមួយចំនួននៅថ្នាក់ជាតិ ដែល បញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់ ដែលរដ្ឋាភិបាលទាំងមូលត្រូវជំរុញសមភាពយេនឌ័រក៏ដោយ, សកម្មភាពសំខាន់ៗសម្រាប់ ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ក្នុងផែនការសកម្មភាពបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ មិនទាន់ត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ទៅក្នុងផែនការថវិកាជាតិ នៅឡើយ។ បន្ថែមលើនេះ, ក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ផ្តោតខ្លាំងទៅលើសកម្មភាពយេនឌ័រក្នុងក្របខ័ណ្ឌ របស់ក្រសួង ជាជាងផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ហើយសកម្មភាពទាំងនេះ ក៏មិនទាន់បានធ្វើអាទិ- ភាវូនីយកម្ម នៅឡើយ។

២៤៣. **ក្របខ័ណ្ឌស្ថិតិ** ៖ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ (NIS) ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការប្រមូល (ដោយមន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមជាតិ), ចងក្រង និងបូកសរុបទិន្នន័យសំខាន់ៗក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលក្នុងនោះ ក៏មានទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រផង- ដែរ។ បន្ថែមលើនេះ, ក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន ក៏បាននិងកំពុងប្រមូល និងបោះពុម្ពផ្សាយទិន្នន័យ ដោយបែង- ចែកតាមភេទ និងតាមវិស័យនីមួយៗ ផងដែរ។ ឧទាហរណ៍៖ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានរៀបចំ និង ផ្សព្វផ្សាយទិន្នន័យរបស់ខ្លួន ដោយបែងចែកតាមភេទ ដែលធ្វើឱ្យទិន្នន័យទាំងនេះ ងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរក និងប្រើប្រាស់បាន។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ទិន្នន័យទាំងនេះ នៅមិនទាន់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ទូលំទូលាយ ដើម្បី ជាធាតុចូលក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយ កម្មវិធី ឬគម្រោងលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ នៅឡើយ។

២៤៤. **ក្របខ័ណ្ឌគាំទ្រការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ** ៖ មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោលបំប្លែងមួយចំនួន ដូចជា៖ (១) រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តអចិន្ត្រៃយ៍សម្រាប់ការរៀបចំថវិកាយេនឌ័រ ដើម្បីធានាចីរភាពនៃការអនុវត្ត ដែលក្នុងនោះ ការសិក្សាពីចំណុចខ្វះខាត និងការរៀបចំផែនទីបង្ហាញផ្លូវឆ្ពោះទៅអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រគួរត្រូវបានរៀបចំ, (២) កសហវិ. គួរទទួលបន្ទុកជាស្ថាប័នដឹកនាំក្នុងការជំរុញការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ និងធ្វើការសម្របសម្រួលរវាងក្រសួង កិច្ចការនារី និងក្រសួងស្ថាប័នផ្សេងៗទៀត ហើយត្រូវកំណត់ឱ្យបានច្បាស់នូវតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ គ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់, (៣) ផ្សារភ្ជាប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រដ្ឋាភិបាលទៅនឹងថវិកា។ ទន្ទឹមនឹងនេះ, ផែន- ការយុទ្ធសាស្ត្រយេនឌ័រ (រួមទាំង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ជ្រាបយេនឌ័រ) ត្រូវរៀបចំឱ្យមានផែនការចំណាយ, សកម្មភាពតាមអាទិភាព, និងបញ្ចូលទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា។

❖ **ឧបករណ៍ និងដំណើរការថវិកាយេនឌ័រ បានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងវដ្តថវិកា នៅកម្ពុជា**

២៤៥. “គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីថវិកាសមិទ្ធកម្ម” បានគូសបញ្ជាក់ពីធាតុសំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលអាចជួយសម្រួល និង គាំទ្រដល់ការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ ដែលក្នុងនោះ រួមមាន៖ (១) ការវាយតម្លៃតម្រូវការរបស់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ និង អ្នកទទួលបានផលទាំងអស់ (ទាំងប្រុស និងទាំងស្រី) ដើម្បីជាធាតុចូលក្នុងការធ្វើអាទិភាពនីយកម្មគោលនយោបាយ, (២) ការប្រើប្រាស់ចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី និងរៀបចំឱ្យមានគោលដៅសមិទ្ធកម្មច្បាស់លាស់ និងបញ្ចូលទៅក្នុងក្រប- ខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSPs), (៣) រៀបចំឱ្យមានការព្យាករណ៍រយៈពេលមធ្យម និងផែនការរំកិល ផ្សេងៗ។

២៤៦. បច្ចុប្បន្ន ថវិកាយេនឌ័រ មិនទាន់ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា នៅឡើយ។ ទោះផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រថវិកាត្រូវបានរៀបចំដោយក្រសួង-ស្ថាប័នស្របតាមចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី ដែលក្នុងនោះ កម្មវិធី ខ្លះមានគោលបំណងជម្រុញសមភាពយេនឌ័រក៏ដោយ, កម្មវិធីទាំងនេះ មិនទាន់បានផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងគោលបំណង គោលនយោបាយយេនឌ័រ ឬយុទ្ធសាស្ត្រយេនឌ័រនៅឡើយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត មានក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួនបាន អនុវត្តការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់របស់កម្មវិធី ឬគោលនយោបាយ ទៅលើស្ត្រីនិងបុរស, ប៉ុន្តែការវាយតម្លៃនេះ គឺសម្រាប់ តែករណីដែលកម្មវិធី ឬគោលនយោបាយនោះ មានផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ទៅលើស្ត្រី តែប៉ុណ្ណោះ។ បន្ថែមពីនេះ បច្ចុប្បន្ន គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់រៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា អនុញ្ញាតឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័នរៀបចំចនា- សម្ព័ន្ធកម្មវិធី និងសូចនាករសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័នរបស់ខ្លួន រៀងៗខ្លួន ដែលការណ៍អាចបង្កទៅជា បញ្ហាប្រឈម ជាពិសេស ដោយសារការងារពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រមានចរិតលក្ខណៈប្រទាក់ក្រឡាគ្នា ដែលទាមទារ ឱ្យគិតគូរពិចារណាលើគោលនយោបាយពីរ ឬច្រើនរួមបញ្ចូលគ្នា។ ក្នុងន័យនេះ ការសម្របសម្រួលអន្តរក្រសួង ត្រូវរៀបចំ។

២៤៧. ដំណាក់កាលរៀបចំ និងអនុវត្តថវិកា៖ មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោបល់ ដូចខាងក្រោម៖ (១) ត្រូវ គិតគូរអនុវត្តឧបករណ៍វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់យេនឌ័រ (Gender Impact Assessment – GIA) ជាបណ្តើរៗ ដើម្បីកំណត់ និងពង្រឹងការយល់ដឹងបន្ថែម អំពីផលប៉ះពាល់ខុសៗគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រីនៅពេលដាក់ចេញនូវ កម្មវិធី ឬគោលនយោបាយមួយ ហើយនិងដើម្បីអាចយល់បន្ថែមអំពីតួនាទីរបស់កម្មវិធី ឬគោលនយោបាយក្នុង ការពង្រឹង ឬបង្រួមសមភាពយេនឌ័រ, (២) រៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថវិកាយេនឌ័រ (Gender Budget Statement) ជាមួយនឹងឯកសារថវិកាដទៃទៀត ដើម្បីបង្ហាញពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការជំរុញសមភាពយេនឌ័រ ព្រមទាំងដើម្បីលេចពីធនធានដែលត្រូវបានបែងចែក សម្រាប់កិច្ចការទាំងនេះ, (៣) ពង្រឹងការកំណត់អាទិភាពគោលនយោបាយដែលត្រូវអភិវឌ្ឍ និងធនធានដែលត្រូវបែងចែក ដោយប្រើប្រាស់ “សមភាពយេនឌ័រ” ជាធាតុចូលចាំបាច់នៅពេលពិនិត្យចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី។ កិច្ចការនេះ ទាមទារការកែសម្រួល សារាចរថវិកាទៅជា ២ដំណាក់កាល ដែលក្នុងនោះ ដំណាក់កាលទី១ គឺត្រូវកំណត់ថវិកាមូលដ្ឋាន (baseline budget), សមិទ្ធកម្មមូលដ្ឋាន (baseline performance) និងគោលនយោបាយអាទិភាព ខណៈដំណាក់កាល ទី២ គឺត្រូវវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃសំណើនីមួយៗ (ផ្នែកចំណូលថ្មី, ចំណាយថ្មី, គម្រោងថ្មី, និងការសន្សំសំចៃ ផ្សេងៗ) ធៀបទៅនឹងថវិកាមូលដ្ឋាន និងសមិទ្ធកម្មមូលដ្ឋាន ដែលបានកំណត់ក្នុងដំណាក់កាលទី ១, (៤) បន្ត អនុវត្តការកែទម្រង់ថវិកាកម្មវិធី ឱ្យសម្រេចបានផ្នែក៖ ធ្វើសមាហរណកម្មចំណាយមូលធនទៅក្នុងចនាសម្ព័ន្ធ កម្មវិធី សំដៅធានាថាវាទាំងអស់ រួមទាំងគម្រោងហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូល ទៅក្នុងថវិកា ដើម្បីផ្តល់រូបភាពពេញលេញ អំពីផលប៉ះពាល់ នៃគោលនយោបាយ ទៅលើសមភាពយេនឌ័រ។

២៤៨. **ដំណាក់កាលត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ៖** មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានផ្តល់យោបល់មួយចំនួន រួមមាន៖ (១) កំណត់សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ ព្រមទាំងចំណូលនិងចំណាយទាំងអស់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពទាំងនោះ ហើយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្លាកចំណាំ (Tagging) ដើម្បីតាមដានសកម្មភាពទាំងនេះ, (២) ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការរៀបចំថវិកា ដើម្បីរំលេចអំពីការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍យេនឌ័រថ្មីៗ ដូចជា ឧបករណ៍វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់យេនឌ័រ, សេចក្តីថ្លែងការណ៍ថវិកាយេនឌ័រ ជាដើម, (៣) ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍តាមដានក្នុង FMIS ដើម្បីគាំទ្រដល់ការរៀបចំរបាយការណ៍លើសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ ដែលទទួលបានថវិកាដើម្បីអនុវត្ត, និង (៤) រៀបចំ និងអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃកម្មវិធី ដោយផ្ដោតលើផលប៉ះពាល់យេនឌ័រ។
២៤៩. **ផ្នែកសវនកម្ម៖** បច្ចុប្បន្ន អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ មិនទាន់ចាប់ផ្តើមធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្មយេនឌ័រ នៅឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ បានទទួលស្គាល់ថា នៅពេលសវនកម្មសមិទ្ធកម្មត្រូវបានអនុវត្តទូលំទូលាយ សវនកម្មសមិទ្ធកម្មយេនឌ័រ នឹងត្រូវគិតគូរអនុវត្ត។ ក្នុងន័យនេះ នាពេលអនាគត អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ នឹងសហការជាមួយក្រសួងកិច្ចការនារី ដើម្បីធ្វើសមាហរណកម្មទស្សនៈយេនឌ័រទៅក្នុងគោលការណ៍ណែនាំផ្សេងៗ សំដៅអនុវត្តសវនកម្មសមិទ្ធកម្មយេនឌ័រ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ជាក់ស្តែង, ក្រសួងកិច្ចការនារី បានចាប់ផ្តើមសហការជាមួយលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ រួចទៅហើយ ដើម្បីអនុវត្តសវនកម្មយេនឌ័រ ក្រោមកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
២៥០. **ការត្រួតពិនិត្យដោយស្ថាប័នរដ្ឋសភា៖** បច្ចុប្បន្ន ទោះរដ្ឋសភា ត្រូវដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក៏ដោយ, រដ្ឋសភា នៅមិនទាន់បានចូលរួមជាផ្នែកមួយនៃថវិកាយេនឌ័រ ដោយផ្ទាល់នៅឡើយ។ ប៉ុន្តែ នៅពេលថវិកាយេនឌ័រ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងឯកសារថវិកា និងដាក់ជូនស្ថាប័នរដ្ឋសភា ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេច, រដ្ឋសភា នឹងចាប់ផ្តើមមានការចូលរួមខ្លាំងជាងមុន ហើយនឹងមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការធានាគណនេយ្យភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការវិភាគថវិកា សំដៅលើកកម្ពស់យេនឌ័រ ប្រកបដោយស័ក្តិសិទ្ធភាព។

៣.២.៥. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣

❖ បរិបទយុទ្ធសាស្ត្រ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២៣

២៥១. ការដាក់ចេញ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២៣ ថ្មី គឺជាព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់មួយ ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ គោលបំណងសំខាន់ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺដើម្បីពង្រឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សំដៅអនុវត្តរបៀបវារៈអភិវឌ្ឍប្រទេស, កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងផ្តល់សេវាសាធារណៈប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដូចមានក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។
២៥២. កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណត់ទិសដៅសំខាន់ៗដើម្បីកែទម្រង់ និងបំពេញបន្ថែមដោយផែនការសកម្មភាពលម្អិត ព្រមទាំងយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់សំខាន់ៗ ដែលបានដាក់ចេញជាបន្តបន្ទាប់ សំដៅកែទម្រង់គ្រប់ផ្នែកពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៥។ ក្នុងនោះ យុទ្ធសាស្ត្រដែលបានដាក់ចេញសំខាន់បំផុត គឺយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២៥។

❖ ការផ្សារភ្ជាប់រវាងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២៣ ជាមួយនឹងកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២៥

២៥៣. គោលបំណងរបស់ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១ ស្របទៅតាមគោលបំណង រួមរបស់កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពោលគឺ “ឲ្យសម្រេចបាននូវភាពជឿទុកចិត្តថវិកា គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ និងគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម ក្នុងគោល- បំណងដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងចីរភាពនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុង ការទ្រទ្រង់ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងសមធម៌សង្គម”។

២៥៤. ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី បានប្រមូលផ្តុំឧបករណ៍និងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងថវិកាទាំងអស់ បញ្ចូលទៅ ក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាតិ តាមរយៈមូលដ្ឋានច្បាប់ច្បាស់លាស់ សំដៅគាំទ្រដល់ការកែទម្រង់ ប្រព័ន្ធថវិកា នៅកម្ពុជា។ ឧបករណ៍ និងនីតិវិធីទាំងនោះ រួមមាន ដូចខាងក្រោម៖

តារាងទី ៨៖ ធាតុសំខាន់ៗ របស់យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ធាតុសំខាន់ៗរបស់យុទ្ធសាស្ត្រនៃ ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា	បទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម	មាត្រា ៦០: ផែនការ / របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ
	មាត្រា ៧៧: ប្រព័ន្ធតាមដាននិងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម
ថវិកាកម្មវិធី	មាត្រា ២០: ឥណទានតាមកម្មវិធី និងប្រភេទចំណាយចម្បងៗ
	មាត្រា ៤០: ឥណទានសម្រាប់ការបង្ហាញការផ្តួចផ្តើមថ្មី
ថវិការយៈពេលមធ្យម	មាត្រា ៥១: សារពើពន្ធសម្រាប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា
	មាត្រា ៣៦: ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម (MTFF) និងក្រប- ខណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (MTBF)
	មាត្រា ៤១: ការធានាឥណទានសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគច្រើនឆ្នាំ
ការគ្រប់គ្រងវិនិយោគ សាធារណៈ	មាត្រា ៥៧: ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកា (ចំណាយវិនិយោគ) ទៅនឹងគោលនយោបាយ
	មាត្រា ៤៣: ការយោងឥណទានទៅឆ្នាំបន្ទាប់ សម្រាប់ឥណទានទូទាត់ដែលមិនទាន់ បានប្រើប្រាស់
ធនធានសិទ្ធិរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំ	មាត្រា ៦៧: និយ័តកម្មនៅក្នុងអនុកម្មវិធី
	មាត្រា ៧៥: ការត្រួតពិនិត្យថវិកាដ៏សាមញ្ញ
គណនេយ្យ និងរបាយការណ៍	មាត្រា ៨៧: ប្រព័ន្ធគណនេយ្យផ្អែកលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់
	មាត្រា ៨៩: គណនេយ្យបង្គរទូទៅ
	មាត្រា ៩៩: ការផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនានា
តម្លាភាពថវិកា	មាត្រា ៥១: ការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ថវិកា
	មាត្រា ៥១: ការផ្សព្វផ្សាយក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម (MTFF) និងក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (MTBF)
	មាត្រា ៩៩: ការផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនានា
FMIS	មាត្រា ១៣ និង៨៥: ការប្រើប្រាស់ផ្តាច់មុខនៃ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការ- គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) និងឌីជីថលនីយកម្ម
ធាតុកំណែទម្រង់ផ្សេងទៀត	មាត្រា ១៩: ថវិកាឧបសម្ព័ន្ធ
	មាត្រា ២០: គណនេយ្យពិសេសរតនាគារ
	មាត្រា ៣៥: មូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ
	មាត្រា ១០០-១០៣: ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង សវនកម្មផ្ទៃក្នុង អធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ

២៥៥. ក្រៅពីច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី, មានច្បាប់ផ្សេងៗទៀត ដែលចូលរួមចំណែកក្នុងការគាំទ្រការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកានៅកម្ពុជា ផងដែរ រួមមាន៖ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ, ច្បាប់ស្តីពីសវនកម្ម, ច្បាប់ស្តីពីពន្ធដារ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ, និងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ជាដើម។ បន្ថែមពីនេះ បទប្បញ្ញត្តិ និងលិខិតបទដ្ឋានលម្អិតជាច្រើនទៀត ក៏បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកែទម្រង់ដ៏សំខាន់ ទាំងនេះផងដែរ។

❖ **អនុសាសន៍ និងផែនទីបង្ហាញផ្លូវ សម្រាប់ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**

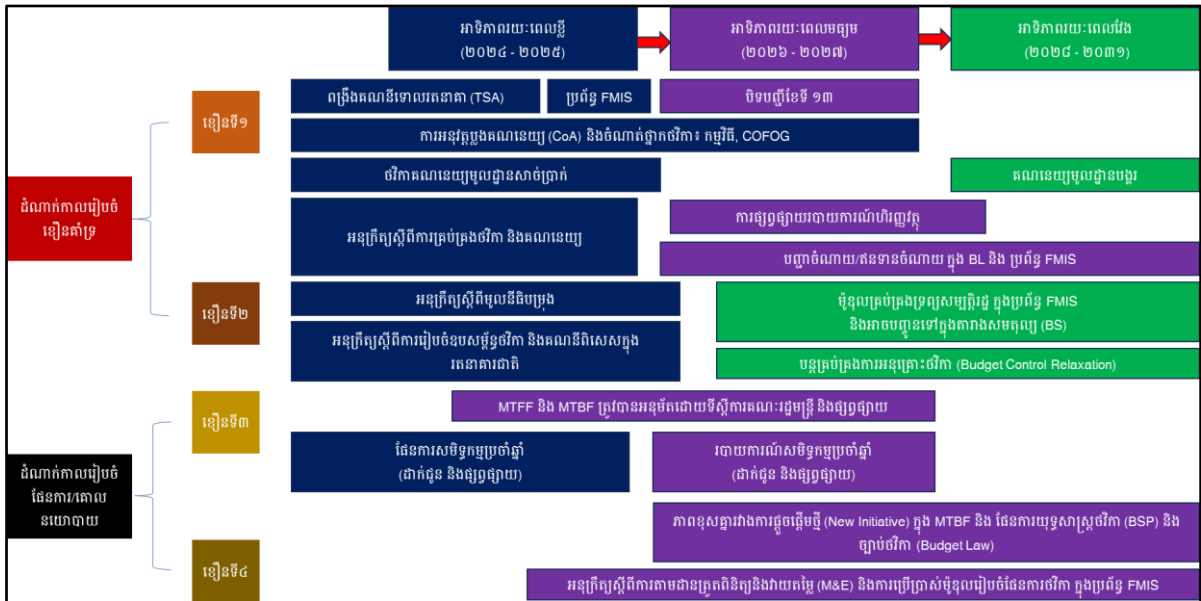
២៥៦. ជាទូទៅ ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធចំណាយសាធារណៈ អាចត្រូវបានគេពិចារណានៅក្នុងបរិបទ ២៖ (១) **ដំណាក់កាលរៀបចំខ្សែនគាំទ្រ (Transaction Platform)** ដែលត្រូវគ្នានឹងខ្សែនទី១ និង ខ្សែនទី២ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅប្រទេសកម្ពុជា និង (២) **ដំណាក់កាលរៀបចំផែនការ/គោលនយោបាយ** ដែលត្រូវជាខ្សែនទី៣ និងខ្សែនទី៤ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅកម្ពុជា។ ការធានាបានដំណាក់កាលរៀបចំខ្សែនគាំទ្ររឹងមាំ គឺជាដំណាក់កាលដំបូងមុនឈានដល់ការអនុវត្តដំណាក់កាលរៀបចំផែនការ និងគោលនយោបាយ។ បន្ថែមពីនេះ ដំណាក់កាលដំបូង ក៏តម្រូវឱ្យមានប្រព័ន្ធរាយការណ៍ និងប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យគ្រប់គ្រាន់ ផងដែរ។

២៥៧. ប្រទេសកម្ពុជា គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ខ្លួនបានយ៉ាងល្អក្នុងរយៈកាលប៉ុន្មានទសវត្សរ៍កន្លងទៅនេះ។ ប៉ុន្តែ ក៏នៅមានចំណុចជាច្រើនក្នុង «**ដំណាក់កាលរៀបចំខ្សែនគាំទ្រ**» ដែលទាមទារឱ្យមានការកែលម្អបន្ថែមដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអនុវត្ត «**ដំណាក់កាលរៀបចំផែនការ/គោលនយោបាយ**»។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា ច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីនេះ គឺជាការចាប់ផ្តើមជំហានថ្មី នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ហើយក៏មិនមែនជាដំណាក់កាលចុងក្រោយ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់នោះដែរ។ ឧបករណ៍ និងដំណើរការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទាំងថ្មី និងចាស់ ទាមទារការត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងកែសម្រួលបន្ថែម នៅពេលចាំបាច់។ ក្នុងនោះ ផ្នែកមួយចំនួនក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំខ្សែនគាំទ្រ ដែលទាមទារការកែលម្អ រួមមាន៖ ការពង្រឹងប្រព័ន្ធរតនាគារ គណនេយ្យ និងការរៀបចំរបាយការណ៍, បន្តពង្រាយប្រព័ន្ធ FMIS, ពង្រឹងចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា និង ប្លង់គណនេយ្យ, និងពង្រឹងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងផ្ទៃក្រៅ។

២៥៨. គួរទទួលស្គាល់ថា ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីនេះ មិនអាចដោះស្រាយគ្រប់ទាំងបញ្ហាប្រឈមរបស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ត្រឹមឆ្នាំ២០២៦ បានឡើយ។ ក្នុងច្បាប់ថ្មីនេះ មានបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួនដែលមិនអាចអនុវត្តបានក្នុងរយៈពេលខ្លីនេះទេ។ ឧទាហរណ៍៖ មាត្រា ៨៩ បានចែងថា គណនេយ្យទូទៅត្រូវរៀបចំឡើងដោយឈរលើមូលដ្ឋានបង្គរ ប៉ុន្តែផែនការយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងផែនទីបង្ហាញផ្លូវទៅកាន់គណនេយ្យមូលដ្ឋានបង្គរ បានព្យាករណ៍ថា គណនេយ្យមូលដ្ឋានបង្គរ មិនអាចអនុវត្តបានពេញលេញមុនឆ្នាំ២០៣១ នោះទេ។ លើសពីនេះ លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមួយចំនួន ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត (អនុក្រឹត្យ ឬប្រកាស) ដែលទាមទារពេលវេលាបន្ថែមដើម្បីរៀបចំ។ ក្រៅពីនេះ មានបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមួយចំនួនទៀត ទាមទារឱ្យមានសកម្មភាពជាបន្ទាន់បន្ថែម ដើម្បីអាចអនុលោមតាមច្បាប់បានពេញលេញ ដូចជា ការរៀបចំ និងដាក់ជូនស្ថាប័នផែនការសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន (មាត្រា ៦០) ជូនរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេចជាដើម។

២៥៩. ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈបានរលូន រាជរដ្ឋាភិបាលគួរគិតគូរធ្វើអាទិភាពនីយកម្មការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមទី ១៤ ខាងក្រោម។

ដ្យាក្រាមទី 14៖ យោបល់របស់សហភាពអឺរ៉ុបលើ ផែនទីចង្អុលផ្លូវ នៃច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ប្រភព៖ សហភាពអឺរ៉ុប ២០២៣

២៦០. ការប្រើប្រាស់ “**អភិក្រមជាខ្សែន**” ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា សម្រាប់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងយន្តការសាកល្បង ព្រមទាំងយន្តការអនុលោមជាបណ្តើរតាមច្បាប់ជាធរមាន ជារួមតែងទទួលបានលទ្ធផលល្អប្រសើរ។ ដូចនេះ សហភាពអឺរ៉ុប បានផ្តល់យោបល់ ឱ្យរដ្ឋាភិបាលបន្តអនុវត្តអភិក្រមនេះទៅទៀត សម្រាប់ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមទី១៤ ខាងលើ។ ដើម្បីអនុវត្តអភិក្រមនេះឱ្យបានល្អប្រសើរ រដ្ឋាភិបាលគួរគិតគូរកំណត់អាទិភាព ដូចខាងក្រោម៖ (១) ដោះស្រាយចន្លោះប្រហោងដែលមាននៅក្នុងសមាសធាតុនីមួយៗ ក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំខ្សែនគាំទ្រ (ខ្សែនទី១ និងខ្សែនទី២ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ), (២) រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តិជាអប្បបរមា សម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, និង (៣) ដាក់ចេញបន្តិចម្តងៗ នូវឧបករណ៍សម្រាប់ដំណាក់កាលរៀបចំផែនការ និងគោលនយោបាយ (ខ្សែនទី៣ និងខ្សែនទី៤ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ)។

២៦១. ក្រសួង-ស្ថាប័ន នីមួយៗ គួរទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យរៀបចំវិភាគកម្មវិធី និងថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ដោយប្រើប្រាស់ទម្រង់ខុសៗគ្នា ជាជាងការប្រកាន់យកអភិក្រម “**មួយសម្រាប់ទាំងអស់ - One-Size-Fits-All**”។ ជាក់ស្តែង កសហវ. បានចង្អុលបង្ហាញជាគោលការណ៍រួចទៅហើយនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួនអំពីការអនុញ្ញាតឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន រៀបចំអភិក្រមដែលមានភាពសាមញ្ញ។ ទោះការកំណត់នេះ មិនបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, អនុក្រឹត្យគាំទ្រផ្សេងៗ បានអនុញ្ញាតឱ្យមានការបត់បែនបាន។

២៦២. ការអនុវត្តវិមជ្ឈការសារពើពន្ធក្នុងបរិបទ នៃកម្មវិធីជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ) នឹងមានសន្ទុះលឿនក្នុងរយៈពេលមធ្យមខាងមុខ ដែលការណ៍នេះនឹងទាមទារការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិបន្ថែម។ បច្ចុប្បន្ន ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញ-

វត្ថុសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ បាននិងកំពុងត្រូវបានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាងនៅឡើយ, ដូចនេះ ភាពប្រទាក់ក្រឡា រវាងច្បាប់ទាំង ២ (ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ) ត្រូវតែគិតគូរយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នបំផុត។

៣.២.៦ ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ក្នុងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

❖ បរិបទ នៃការដាក់ចេញកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម នៅកម្ពុជា

២២៣. យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់យុទ្ធសាស្ត្រប្រព័ន្ធថវិកា ឆ្នាំ២០១៨-២០២៥ បានរំលេចពីការប្រើប្រាស់កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ដើម្បីពន្លឿនការកែទម្រង់ថវិកាកម្មវិធី និងការដាក់ចេញនូវប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ មានទស្សនវិស័យថា ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ៣ឆ្នាំរំកិល របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង ខេត្ត-ក្រុង ដែលបានដាក់ឱ្យអនុវត្តចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១១ កន្លងមក គួរមានដាក់បញ្ចូលនូវសូចនាករសមិទ្ធកម្ម សម្រាប់ទាំង កម្រិតកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី។ តាមរយៈនេះ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា នឹងផ្តល់នូវមូលដ្ឋានព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ជា កម្មវត្ថុនៃការបង្ហាញ និងពិភាក្សាក្នុងកិច្ចចរចាថវិកា ជាមួយ កសហវិ.។
២២៤. ច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី ឆ្នាំ២០២៣ គួរបានដាក់ចេញឧបករណ៍សមិទ្ធកម្មបន្ថែមមួយចំនួន ដូចជា ការតម្រូវឱ្យបញ្ចូលផែនការសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ និងរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃសេចក្តីព្រាង ច្បាប់ថវិកាដាក់ជូនសភា, ច្បាប់នេះ មិនបានបង្ហាញច្បាស់អំពីកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម នៅឡើយ។ កិច្ចព្រមព្រៀង សមិទ្ធកម្ម គឺជាទម្រង់គតិយុត្តម្ភ ដែលបង្ហាញច្បាស់លាស់ពីលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ រវាង កសហវិ. និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្រោយភាគីទាំង ២ បានបញ្ចប់ការចរចាថវិកា និងយល់ព្រមទៅលើថវិកាដែលត្រូវវិភាគជូន។

❖ ប្រព័ន្ធទាំង ៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម

២២៥. ក្នុងដំណាក់កាលសាកល្បងនេះ, កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ដើរតួជាឧបករណ៍មួយ ដែលបានប្រើប្រាស់ដោយ កសហវិ. ដើម្បីបញ្ជ្រាបវប្បធម៌សមិទ្ធកម្មក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័ន តាមរយៈការកំណត់ច្បាស់លាស់នូវបន្ទាត់គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្មទាំង ៣ កម្រិត ពោលគឺ ពី កសហវិ. ទៅក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី (កម្រិតទី ១), ពីក្រសួង-ស្ថាប័ន សាមី ទៅប្រធានកម្មវិធី (កម្រិតទី ២), និង ក្រោយមកពីប្រធានកម្មវិធី ទៅអង្គភាពថវិកា (កម្រិតទី ៣) ដែល ចូលរួមក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធី។ កម្រិតទី ១ ផ្ដោតទៅលើសូចនាករកម្រិតកម្មវិធី, កម្រិតទី២ ផ្ដោតលើសូចនាករ កម្រិតអនុកម្មវិធី, ហើយកម្រិតទី ៣ ផ្ដោតទៅលើសូចនាករកម្រិតចង្កោមសកម្មភាព។ ជាការគិតគូរ កសហវិ. មានគោលបំណងដាក់ចេញកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មជាជំហាន ដូចខាងក្រោម៖
- ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣៖ រៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង កសហវិ. ជាមួយ ក្រសួងចំនួន ៧ ហើយក្រោយ មក នឹងពង្រីកដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងឆ្នាំ២០២៦
 - ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤៖ រៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង-ស្ថាប័ន ជាមួយប្រធានកម្មវិធី នៃ កម្មវិធីនីមួយៗ
 - ក្នុងឆ្នាំ ២០២៥៖ រៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាងប្រធានកម្មវិធី ជាមួយនឹងអង្គភាពថវិកា ដែល ក្នុងដំណាក់កាលនេះ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសមី មានសិទ្ធក្នុងការពន្លឿនការអនុវត្តបាន
២២៦. អត្ថនាយកដ្ឋានថវិកា បានរៀបចំគំរូកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ជា ៣ កម្រិត។ ក្នុងនោះ កម្រិតទី ១ ត្រូវបានដាក់ ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងសម្រាប់រៀបចំការអនុវត្តថវិកាឆ្នាំ២០២៣ ក្នុងក្រសួងចំនួន ៧ ដែលក្នុងនោះ ក៏មានរួមបញ្ចូល ទាំង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ផងដែរ។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា គំរូកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មដែលបានរៀបចំ ដោយអត្ថនាយកដ្ឋានថវិកានេះ មានរចនាសម្ព័ន្ធជា ៣ កម្រិតដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ។

❖ **លទ្ធផល នៃការពិនិត្យលើកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង កសហវិ. និង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា**

២៦៧. **ការរៀបចំផ្ទៃមុខ៖** កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង កសហវិ. និង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀង កម្រិតទី ១ ដែលបានចុះហត្ថលេខាក្នុងថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ បានរៀបចំយោងទៅលើតំរូវ កិច្ចព្រមព្រៀងបឋមរៀបចំដោយ កសហវិ. ជាផ្នែកនៃការអនុវត្តសាកល្បង។ កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មនេះ មាន ដាក់បញ្ចូលសូចនាករគន្លឹះសម្រាប់កម្មវិធីចំនួន ៥ ក្នុងក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា រួមមាន៖

តារាងទី ១៖ ធាតុសំខាន់ៗ របស់យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

គោលបំណងកម្មវិធី	សូចនាករគន្លឹះ	គោលដៅឆ្នាំ ២០២៣
កម្មវិធីទី ១៖ ការអភិវឌ្ឍការអប់រំក្នុង ប្រព័ន្ធ ក្រៅប្រព័ន្ធ និង មិនផ្លូវការ	អត្រាចុះឈ្មោះសិក្សា សម្រាប់កុមារអាយុ ៥ ឆ្នាំ	៦៣,១%
	អត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាកម្រិតបឋមសិក្សា	៨៨,៧%
	អត្រាបញ្ចប់ការសិក្សាកម្រិតមធ្យមសិក្សា	៥៣,១%
	អត្រាយុវជនចេះអក្សរ	៩០,៧%
កម្មវិធីទី ២៖ ការអភិវឌ្ឍឧត្តមសិក្សា និង ការស្រាវជ្រាវ	អត្រាចុះឈ្មោះសិក្សាកម្រិតឧត្តមសិក្សា (១៨-២២ ឆ្នាំ)	១៥,៧%
	ភាគរយ នៃសិស្សចុះឈ្មោះក្នុងកម្មវិធីអប់រំ STEM	៣៣,២%
កម្មវិធីទី ៣៖ ការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំ កាយ និង កីឡា	ចំនួនមេដៃ ក្នុងការប្រកួតប្រជែងអន្តរជាតិ	២៧៤
	ចំនួនធនធានមនុស្សផ្នែកអប់រំកាយ និង កីឡា ដែលត្រូវបាន បណ្តុះបណ្តាល	១ ០៥០
កម្មវិធីទី ៤៖ ការអភិវឌ្ឍយុវជន	ចំនួនយុវជនទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា	២ ៧៧៥
កម្មវិធីទី ៥៖ ការគាំទ្រសេវាអប់រំ និង អភិបាលកិច្ចល្អ	អត្រាការអនុវត្តថវិកា	៩៥%

២៦៨. **ដំណើរការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម៖** កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានរៀបចំក្រោមកិច្ច- សហការជិតស្និទ្ធរវាង អគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយនិងផែនការ និង អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលនិងហិរញ្ញវត្ថុ នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា។ ក្នុងនោះ ប្រធានកម្មវិធី និងអង្គភាពថវិកា មិនបានចូលរួមក្នុងដំណើរការ នៃ ការរៀបចំដោយផ្ទាល់នោះទេ ព្រោះកិច្ចព្រមព្រៀងកម្រិតទី២ និង កម្រិតទី៣ មិនទាន់ត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់ការ- អនុវត្តថវិកាឆ្នាំ២០២៣ នៅឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ដោយប្រធានកម្មវិធី និងអង្គភាពថវិកា បានចូលរួម យ៉ាងសកម្មក្នុងការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ហើយដោយសូចនាករសមិទ្ធកម្ម និងគោលដៅសមិទ្ធកម្មក្នុង កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ក៏ត្រូវបានយកចេញពី ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ផងដែរនោះ, ប្រធានកម្មវិធី និងអង្គភាព ថវិកា ក៏បានរួមចំណែកដោយប្រយោលក្នុងការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដែរ។

២៦៩. **គួរនាំទៅរបស់ប្រធានកម្មវិធី និង អង្គភាពថវិកា៖** ប្រធានកម្មវិធី និងអង្គភាពថវិកា គួរចូលរួមក្នុងការរៀបចំកិច្ច- ព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មកម្រិតទី២ និង កម្រិតទី៣ ដែលគ្រោងនឹងរៀបចំនាពេលអនាគត។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា កិច្ចព្រមព្រៀងទាំង ២ នេះ គឺត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយប្រធានកម្មវិធី (កម្រិតទី២) និងអង្គភាពថវិកា (កម្រិតទី

៣)។ អង្គភាពថវិកា ទាំងអាណាប័ក្រឡើងសិទ្ធិពេញលេញ និងមិនពេញលេញ ត្រូវចូលរួមអនុវត្តអនុកម្មវិធី ដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធ និងស្របទៅតាមកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ អង្គភាពថវិកាអាណាប័ក្រឡើងសិទ្ធិពេញលេញ ដែលជាអង្គភាពទទួលសិទ្ធក្នុងការអនុវត្តថវិកាច្រើនជាង អាចនឹងមានគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្មដោយផ្ទាល់ខ្លាំងជាង បើធៀបនឹង អង្គភាពថវិកាដទៃ។

២៧០. **ការជ្រើសរើសសូចនាករ និង គោលដៅ** ៖ សូចនាករ និង គោលដៅទាំងអស់ ត្រូវបានយកចេញពី ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០២៣-២០២៥ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា និង ជាពិសេស ចេញពីសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ (KPIs) កម្រិតកម្មវិធី។ ដូចនេះ គោលដៅទាំងអស់ ដែលបានកំណត់នៅក្នុងខែមេសា-ឧសភា ឆ្នាំ២០២២ ពោលគឺនៅពេលដែលគោលដៅទាំងនេះត្រូវបានរៀបចំបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា មិនមានការកែសម្រួលបន្ថែមនោះទេនៅពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មត្រូវបានរៀបចំ និងចុះហត្ថលេខាក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។ ដូចគ្នាដែរ ការណ៍នេះក៏អាចបញ្ជាក់បានផងដែរថា លទ្ធផលនៃការចរចាថវិកា មិនទាមទារឱ្យមានការកែសម្រួលទៅលើគោលដៅសមិទ្ធកម្ម នោះទេ។ បន្ថែមពីនេះ សូចនាករ និងគោលដៅសមិទ្ធកម្ម ដែលត្រូវបានសម្រេចជ្រើសរើសដោយក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា មិនត្រូវបានយកមកពិភាក្សាជាមួយនឹង អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា នៃ កសហវិ. នោះទេ ដែលការណ៍នេះ ប្រហែលដោយសារ កសហវិ. បានយល់ស្របទៅនឹងសូចនាករ និងគោលដៅ ដែលបានកំណត់ដោយក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា។

២៧១. **ជារួម សូចនាករ ដែលបានកំណត់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម គឺមានភាពពាក់ព័ន្ធទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយកម្មវិធី** ពោលគឺមានគុណភាពល្អ, លទ្ធផលចុងក្រោយ និងលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ មានភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នា, និងមានទាំងសូចនាករបរិមាណ (Quantitative) និងសូចនាករគុណភាព (Qualitative)។ ភាពល្អប្រសើរក្នុងការរៀបចំសូចនាករទាំងនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីបទពិសោធន៍របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ក្នុងការកំណត់សូចនាករសមិទ្ធកម្ម ក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា តាំងពីឆ្នាំ២០១១ កន្លងមក។ ចំណុចមូលដ្ឋាន (Baseline) គឺត្រូវបានកំណត់យកឆ្នាំទី២ ដែលឆ្នាំនេះគឺសម្រាប់ទាំងគោលដៅដែលបានគ្រោង និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ បន្ថែមពីនេះ សូចនាករទាំងនេះ ក៏អាចប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃបានផងដែរ ដោយសារទាំងប្រភពទិន្នន័យ និង នីតិវិធីវាយតម្លៃត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់។

២៧២. **ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ, ផ្ទុយពីផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម មិនបានបញ្ចូលសូចនាករយេនឌ័រដោយឡែកនោះទេ** (តែគួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាមានលក្ខណៈលម្អិតជាងកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ពោលគឺមានបញ្ចូលសូចនាករដល់កម្រិតអនុកម្មវិធី)។ ជាក់ស្តែង ការកំណត់យកតែសូចនាករគន្លឹះៗ សម្រាប់ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម គឺជាអាទិភាព។ ដោយឡែក ដូចទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាដែរ, កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម មិនមានបង្ហាញជាសំណេរមិតពីភាពខុសគ្នារវាងផែនការ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង, កត្តាផ្សេងៗដែលបានដឹកនាំពលដល់លទ្ធផល, ឬហេតុផលក្នុងការជ្រើសរើសសូចនាករ នោះទេ។

២៧៣. **ការរៀបចំរបាយការណ៍** ៖ ទោះមាត្រាទី ៦ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម បានទាមទារឱ្យមានការរៀបចំរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ និងដាក់ជូន កសហវិ. ក៏ដោយ, ទម្រង់របាយការណ៍នេះ មិនទាន់ត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់នៅឡើយ។ ជាការសន្មត, ព័ត៌មានលើការសម្រេចបានគោលដៅសមិទ្ធកម្មបច្ចុប្បន្ន នឹងត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មបន្ទាប់។ ក្នុងន័យនេះ កសហវិ. គួររៀបចំគំរូរបាយការណ៍ ដែលទាមទារឱ្យមានផ្នែកមួយ ដើម្បីពិពណ៌នាអំពីភាពខុសគ្នារវាងគោលដៅដែលបានគ្រោង និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង។

២៧៤. **ការលើកទឹកចិត្ត និង ការដាក់ទោសទណៈ** ដោយសារកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម គឺជាផ្នែកនៃក្របខ័ណ្ឌថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មនេះ មិនមានបញ្ចូលនូវមាត្រាស្តីពីការលើកទឹកចិត្ត ឬការដាក់ទោសទណៈនោះទេ។

❖ **អនុសាសន៍ក្នុងការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មក្នុងក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា**

២៧៥. សហភាពអឺរ៉ុប បានផ្តល់អនុសាសន៍រួមមួយចំនួន ដល់ កសហវិ. ដែលក្នុងនោះរួមមាន៖

- គួរគិតគូរកែសម្រួលការទាមទារឱ្យមានការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម កម្រិតទី១ ក្នុងច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី ដោយទាមទារឱ្យមានផែនការសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ ព្រោះថា ក្នុងន័យនេះ គណនេយ្យភាពរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ចំពោះសមិទ្ធកម្មរបស់ខ្លួន នឹងត្រូវបានធានាតាមរយៈផែនការសមិទ្ធកម្ម រួចទៅហើយ (ដើម្បីកាត់បន្ថយការទាមទារស្ទួនគ្នា ក្នុងច្បាប់)
- ដើម្បីធានាថាគោលដៅសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកំណត់ប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម ពេលពិភាក្សាលើការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម គួរគិតគូរការរៀបចំគោលដៅសមិទ្ធកម្មថវិកា ឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ
- គួរគិតគូរកែសម្រួលគំរូកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ដោយមានបញ្ចូលផ្នែកមួយ សម្រាប់ការពិពណ៌នាលម្អិតអំពីហេតុផលក្នុងការកំណត់យកសូចនាករ (ហេតុអ្វីសូចនាករនេះ មានភាពពាក់ព័ន្ធនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយ)
- ផ្តល់ការណែនាំបន្ថែមចូលទៅក្នុងគំរូរបាយការណ៍លើការរៀបចំរបាយការណ៍កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ដោយមានរួមបញ្ចូលផ្នែកមួយសម្រាប់ពិពណ៌នាលម្អិតអំពីភាពខុសគ្នារវាងផែនការ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
- គិតគូរបញ្ចូលក្របខ័ណ្ឌកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម (ទាំងកិច្ចព្រមព្រៀង និងរបាយការណ៍នានា) ទៅក្នុងម៉ូឌុលតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃរបស់ FMIS ព្រោះការផ្តល់ជូនព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មទាន់ពេលវេលា គឺជាការទាមទារដំបូងសម្រាប់ការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

២៧៦. ក្រៅពីនេះ សហភាពអឺរ៉ុប ក៏បានផ្តល់អនុសាសន៍រួមមួយចំនួន ដល់ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ផងដែរ៖

- គិតគូរបញ្ចូលការរៀបចំ និងត្រួតពិនិត្យកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មទៅក្នុង ផែនការសកម្មភាព របស់ក្រុមការងាររៀបចំថវិការបស់ក្រសួង
- រំលេចការកែសម្រួលគោលដៅសមិទ្ធកម្ម (ប្រសិនបើមាន) ដែលបានកែនៅក្នុង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាទៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម
- កិច្ចព្រមព្រៀងកម្រិតទី៣ ជាមួយ អង្គភាពថវិកា ប្រហែលត្រូវការពេលវេលាយូរដើម្បីរៀបចំ ដូចនេះ គួរគិតគូររៀបចំអនុវត្តសាកល្បងជាជំហាន ដោយចាប់ផ្តើមសាកល្បងពីអង្គភាព ១ ឬ ២ ជាមុនសិន សម្រាប់ការអនុវត្តថវិកាក្នុង ឆ្នាំ២០២៤
- គិតគូរបញ្ចូលសូចនាករយេនឌ័រ ដាច់ដោយឡែក ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ជាពិសេស សូចនាករពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្រៀន (ឧទាហរណ៍៖ គុណវិឌ្ឍន៍គ្រូបង្រៀន, ការបង្កើនកម្រិតបង្រៀន, ។ល។) ដើម្បីរំលេចពីអាទិភាពគោលដៅទី៤ នៃគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព (SDG)។

៣.២.៧ ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

២៧៧. ជារួម សហភាពអឺរ៉ុប បានបូកសរុបអនុសាសន៍ ដោយបំបែកជា ៥ ផ្នែក រួមមានដូចខាងក្រោម៖

❖ **ការកំណត់គោលដៅបណ្តុះបណ្តាល**

២៧៨. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ស្តីពីការកសាងនិងអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានរៀបចំជាឯកសារផែនការគោលក្នុងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពមន្ត្រី ដោយមានគោលបំណងចុងក្រោយ ប្រកបដោយមហិច្ឆតាខ្ពស់ ដែលការណ៍ទាមទារឱ្យមានការគិតគូរបន្ថែម ជាពិសេស លើការរៀបចំឱ្យមានគោលដៅច្បាស់លាស់បន្ថែម។ ការរៀបចំនេះ គឺដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖ (១) តើគួរបង្រៀនលើប្រធានបទអ្វី?, (២) តើគួរបង្រៀនអ្នកណា?, (៣) តើគួរបង្រៀនក្នុងកម្រិតណា ឬ ត្រូវចំណាយពេលវេលាប៉ុន្មាន ដើម្បីបង្រៀន?, (៤) ដោយគិតគូរពីប្រភពធនធានដែលមានកំណត់ តើគួរផ្តល់អាទិភាពទៅលើចំណុចណា?

២៧៩. ខណៈម៉ូដែលបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាព ដែលមានកំណត់នៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្របច្ចុប្បន្ន បានផ្តល់នូវមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជំនាញ និងសមត្ថភាពក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (រួមចំណែកឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរទី ១ គឺ តើគួរបង្រៀនលើប្រធានបទអ្វី?), ម៉ូដែលនេះ មិនទាន់បានរំលេចពីទិដ្ឋភាពបច្ចុប្បន្នរបស់របៀបវារៈកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅឡើយ ពោលគឺមិនទាន់មានភាពបត់បែនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងគោលគំនិត និងទស្សនទានថ្មីៗ របស់កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅឡើយ។ ដូចនេះ សហភាពអឺរ៉ុប បានណែនាំ ម៉ូដែលបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពថ្មីមួយ ដែលបែងចែកជា ៣ ផ្នែក ដូចមានបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាមទី ១៥។

ដ្យាក្រាមទី 15៖ យោបល់របស់សហភាពអឺរ៉ុបលើ ម៉ូដែលបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពថ្មី

ប្រភព៖ សហភាពអឺរ៉ុប ២០២៣

២៨០. ក្រោយកំណត់ «ប្រធានបទត្រូវបណ្តុះបណ្តាល» និង «មុខសញ្ញា (នរណា) ត្រូវបណ្តុះបណ្តាល», ជំហានបន្ទាប់គឺត្រូវគិតពីកម្រិតនៃការបណ្តុះបណ្តាល (ឧទាហរណ៍ រយៈពេលត្រូវចំណាយលើការបណ្តុះបណ្តាល) ស្របតាមធនធានដែលមាន។ សហភាពអឺរ៉ុប បានផ្តល់ការណែនាំឱ្យបង្កើនការបណ្តុះបណ្តាលជា ៣ កម្រិត រួមមាន៖ (១)

ពី ២ ទៅ ៣ ថ្ងៃសម្រាប់ «ចំណេះដឹងទូទៅ» ក្រោមគោលបំណងបង្កើនការយល់ដឹង, (២) ពី ៥ ទៅ ៨ ថ្ងៃសម្រាប់ជំនាញបច្ចេកទេសមូលដ្ឋានសម្រាប់អង្គភាព ឬ មន្ត្រី ដែលមិនមានការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ ប៉ុន្តែចូលរួមអនុវត្តការងារពាក់ព័ន្ធ ដែលទាមទារឱ្យមានជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, (៣) ពី ១៥ ទៅ ៣០ ថ្ងៃ លើជំនាញបច្ចេកទេស សម្រាប់អង្គភាព ឬ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកដោយផ្ទាល់ ដែលទាមទារជំនាញការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

❖ **ផ្តល់អាទិភាពលើការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូង (Initial Training)**

២៨១. ការខ្វះខាតការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូង នឹងធ្វើឱ្យមានតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមនៅពេលក្រោយ។ ប្រទេសកម្ពុជាបាននិងកំពុងដើរតាមម៉ូដែល «អាជីពរដ្ឋបាលស៊ីវិល» ឬ «Career Civil Service» ដែលគោលការណ៍មូលដ្ឋានរបស់ម៉ូដែលនេះ «ការងារពេញមួយជីវិត»។ យោងតាមបទពិសោធន៍បណ្តាប្រទេសដែលបានអនុវត្តម៉ូដែលនេះ ការរៀបចំឱ្យមានការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូងសម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ដែលគ្រោងនឹងបម្រើការងារក្នុងមុខតំណែងរបស់ពួកគេរយៈពេលវែង គឺជាការចាំបាច់ និងត្រូវរៀបចំឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយដើម្បីអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីទាំងនេះ។ ប្រទេសកម្ពុជា មានទាំងមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា និងមន្ត្រីរាជការក្របខ័ណ្ឌ ដែលក្នុងនោះ មន្ត្រីរាជការក្របខ័ណ្ឌ គឺមានចំនួនច្រើនជាងមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា។ មន្ត្រីរាជការក្របខ័ណ្ឌគឺជាមន្ត្រីដែលប្រើប្រាស់ម៉ូដែល «អាជីពរដ្ឋបាលស៊ីវិល» ដូចនេះ កម្ពុជាត្រូវពង្រឹងការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូងបន្ថែម ក្នុងន័យធ្វើឱ្យមានគុណភាពការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូង និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្តបន្ទាប់ (Ongoing-Training)។

២៨២. ការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូង អាចធ្វើឡើងក្រោម ២ រូបភាព គឺមុនពេលជ្រើសរើសមន្ត្រី និងក្រោយការជ្រើសរើសមន្ត្រី។ ការបណ្តុះបណ្តាលមុនពេលជ្រើសរើសមន្ត្រី អាចធ្វើបានតាមរយៈការពង្រឹងវិញ្ញាសារប្រឡងពេលគឺពង្រឹងកម្រិតបច្ចេកទេសបន្ថែម ដើម្បីជម្រុញមន្ត្រីដែលចង់ប្រឡងចូលក្របខ័ណ្ឌប្រឹងប្រែងសិក្សាដោយខ្លួនឯង (ទម្រង់មួយ នៃការបណ្តុះបណ្តាល)។ ដោយឡែក ការបណ្តុះបណ្តាលក្រោយការជ្រើសរើសមន្ត្រី សំដៅដល់ការបណ្តុះបណ្តាលលើប្រធានបទពាក់ព័ន្ធការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដល់គ្រប់មន្ត្រីថ្មីៗគ្រប់កម្រិតដែលត្រូវបានជ្រើសរើសចូលបម្រើការងារ និងទទួលបន្ទុកលើការងារពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ហើយការបណ្តុះបណ្តាលនេះ គួរត្រូវធ្វើក្នុងចន្លោះ ១០ ទៅ ២០ថ្ងៃក្រោយការជ្រើសរើស និង អាស្រ័យលើកម្រិតនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីថ្មីនេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុក៏ត្រូវយកមកគិតគូរផងដែរអំឡុងពេលរៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដំបូង ប៉ុន្តែត្រូវចងចាំថា ការបណ្តុះបណ្តាលនេះ នឹងចូលរួមកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយលើការបណ្តុះបណ្តាលបន្តបន្ទាប់។

❖ **ការធ្វើសមាហរណកម្មការបណ្តុះបណ្តាលទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស**

២៨៣. ដំណើរការ នៃការអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ន ហាក់មិនទាន់មានការសហការជាមួយអង្គភាពគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សនៅឡើយ។ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស មួយផ្នែកធំ ត្រូវបានរៀបចំបង្កើតដោយអង្គភាពសាមី (ឧ. ដោយអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ, អគ្គភាពថវិកា, អង្គភាពទទួលបន្ទុករៀបចំគណនី ។ល។) ដែលការណ៍នេះ ហាក់ផ្ទុយពីការអនុវត្តទូទៅ ពោលគឺការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សគួរជាការទទួលខុសត្រូវរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន ឬ អង្គភាពគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ដែលមានតួនាទីជ្រើសរើសមន្ត្រី, វាយតម្លៃមន្ត្រី, តំឡើងតួនាទីមន្ត្រី, ចាត់តាំងមន្ត្រី, និងផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តនានាដល់មន្ត្រី។ ក្រៅពីនេះ ដើម្បីធានាការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

ភាព, អង្គភាពគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ក៏ត្រូវកំណត់ពីបន្ទាត់ច្បាប់ ឬគតិយុត្ត ស្តីពីសិទ្ធិនិងតួនាទីរបស់មន្ត្រី ដោយ មានរួមបញ្ចូលទាំងសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ផងដែរ។ ក្នុងន័យនេះ គួរគិតគូរធ្វើសមាហរណ- កម្មការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស។

២៨៤. ការវាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល (Training Need Assessment) គួរត្រូវបានរៀបចំ។ វិធីសាស្ត្រមួយ ដែលអាចធ្វើបាន គឺរៀបចំឱ្យមានកិច្ចសន្ទនារវាងអង្គភាពទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ជាមួយមន្ត្រីម្នាក់ៗ ជាផ្នែកនៃការវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែមពីការបណ្តុះបណ្តាលដែលមន្ត្រីត្រូវការ, ស្វែងយល់អំពី គោលដៅការងាររបស់មន្ត្រី, និងកំណត់ជំនាញផ្សេងៗ ដែលមន្ត្រីត្រូវការដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅរបស់ខ្លួន។ បន្ថែមពីនេះ កិច្ចប្រជុំ ឬសិក្ខាសាលាជាមួយអង្គភាពគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សក្នុងគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន គួរត្រូវបាន រៀបចំដើម្បីតាមដាន និងពិភាក្សាលើវឌ្ឍនភាព បញ្ហាប្រឈម និង នីតិវិធីទៅមុខក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។ មន្ត្រីបង្គោលក្នុងគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន គួរត្រូវរៀបចំជ្រើសរើស ដើម្បីទទួលបន្ទុកសម្របសម្រួល និងដោះស្រាយ បញ្ហានានាពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ជាមួយអង្គភាពគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស។

២៨៥. ដោយឡែក ចំពោះករណីបង្កើនការចូលរួមរបស់អង្គភាពគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ឱ្យបានកាន់តែស៊ីជម្រៅក្នុងការ- រៀបចំគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពមន្ត្រី, វិធានការសំខាន់ៗមួយចំនួន គួរត្រូវបានគិតគូរ រួមមាន៖ (១) ការរៀបចំឱ្យមានឯកសារគោលស្តីពីការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ដែលក្នុងនោះត្រូវកំណត់ឱ្យច្បាស់អំពីសិទ្ធិ តួនាទី និង ភារៈកិច្ចរបស់គ្រប់មន្ត្រីដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធគ្រប់ផ្នែក។ គោលការណ៍ផ្សារភ្ជាប់ «ការបណ្តុះបណ្តាល» ទៅ «ការអភិវឌ្ឍអាជីព» ត្រូវរៀបចំឱ្យបានច្បាស់លាស់ សំដៅធានាផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលចំគោលដៅ និងគ្រប់- គ្រាន់។ ដោយឡែក កម្មវិធីវិញ្ញាបនបត្រដែលបាននិងកំពុងរៀបចំ គួរគិតគូរបញ្ចូលបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រសិទ្ធភាព នៃការបណ្តុះបណ្តាល ពោលគឺការគិតគូរពីទំនាក់ទំនងរវាងការចូលរួមបណ្តុះបណ្តាល និងលទ្ធផលដែលមន្ត្រី ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលទទួលបាន។ ក្នុងន័យនេះ គោលការណ៍គ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សពាក់ព័ន្ធនឹងការចូល- រួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរបស់មន្ត្រី គួរត្រូវរៀបចំ ដើម្បីធានាថាមន្ត្រីដែលចូលរួមបណ្តុះបណ្តាល អាចផ្តោតការយក ចិត្តទុកដាក់លើការបណ្តុះបណ្តាលទាំងស្រុង ហើយការបណ្តុះបណ្តាលគួរត្រូវបានរៀបចំស្របទៅតាមពេលវេលា របស់មន្ត្រី តាមតំបន់ទៅរួច ដើម្បីធានាថាមន្ត្រី និងគ្រូបណ្តុះបណ្តាល មានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួម បណ្តុះបណ្តាល និងមិនចាំបាច់ត្រូវធ្វើការបណ្តើរ ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលបណ្តើរ។

❖ **ការធ្វើពិពិធកម្ម និង ការពង្រឹងវិធីសាស្ត្រ និង ធនធានបណ្តុះបណ្តាល**

២៨៦. បច្ចុប្បន្ន អង្គភាពដែលផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលប្រធានបទពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រួមមាន វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (ស្ថិតនៅក្រោម កសហវិ.), សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល (ស្ថិតនៅក្រោមក្រសួងមុខ- ងារសាធារណៈ), វិទ្យាស្ថានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន (ស្ថិតនៅក្រោមក្រសួងមហាផ្ទៃ), វិទ្យាស្ថានអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ, និង សាលាជាតិគយ។ ទោះអង្គភាពទាំងនេះ បាននិងកំពុងផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលលើប្រធានបទក្រោមឆ័ត្រការ- គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដូចគ្នា ប៉ុន្តែមានដំណើរការឯករាជ្យពីគ្នា ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យមានការបណ្តុះ- បណ្តាលមួយចំនួន មានភាពស្ទួនគ្នា។ ដើម្បីប្រើប្រាស់ធនធានទទួលបានពីគ្រប់អង្គភាពប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្របខ័ណ្ឌរួមសម្រាប់ការសម្របសម្រួល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងគ្រប់អង្គភាពបណ្តុះបណ្តាលទាំងនេះ គួរ ត្រូវបានរៀបចំ។ ក្របខ័ណ្ឌទាំងនេះ គួរត្រូវបានរៀបចំ ដើម្បីប្រមូលផ្តុំធនធានបណ្តុះបណ្តាលបញ្ចូលគ្នា និង ដើម្បី ផ្តល់ឱកាសសម្រាប់អង្គភាពទាំងនេះ បង្កើតនូវគោលគំនិតថ្មីៗសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលរួមគ្នា ដូចជា កម្មវិធី បណ្តុះបណ្តាលគ្រូបណ្តុះបណ្តាល (Training of Trainers) ឬ ការបណ្តុះបណ្តាលតាមប្រព័ន្ធអនឡាញ ជាដើម។

២៨៧. មានជម្រើសមួយចំនួនក្នុងការធ្វើពិធីកម្មធនធានបណ្តុះបណ្តាល រួមមាន៖

- **ការបណ្តុះបណ្តាលដោយប្រើប្រាស់ធនធានក្រៅពីស្ថាប័នរបស់រដ្ឋ៖** ការផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ថាប័នឯកជនផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល នឹងបន្ថែមទំហំធនធានបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមជូនដល់មន្ត្រីរាជការ ខណៈជួយបំផុសស្មារតីដល់អង្គភាពសាធារណៈ ក្នុងការប្រកួតប្រជែងផ្តល់ជូនការបណ្តុះបណ្តាលដែលមានគុណភាពបន្ថែម។
- **ផ្តល់ជូនធនធានបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមទៅក្នុងបណ្តុំនៃធនធានដែលមានស្រាប់៖** ដូចជា ប្រធានបទបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីៗ គ្រូបណ្តុះបណ្តាល និងឧបករណ៍បណ្តុះបណ្តាលជាដើម
- **ទាញការចូលរួមពីអង្គភាពឯកជន៖** បើកឱកាសពេញលេញ ជាពិសេស លើប្រធានបទបច្ចេកទេស ដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាបណ្តុះបណ្តាលឯកជន ដូចជា មហាវិទ្យាល័យ ឬ មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលអន្តរជាតិជាដើម
- **ប្រើប្រាស់មូលនិធិពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព៖** ការណ៍នេះ អាចធ្វើឡើងក្រោម ២រូបភាព គឺ (១) ការស្នើសុំហិរញ្ញប្បទាន ដើម្បីផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពក្រោមក្របខ័ណ្ឌការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬ (២) តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលដោយជំនួយការបច្ចេកទេស (Technical Assistance) ពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អំឡុងពេលចុះបេសកកម្មរបស់ជំនាញការទាំងនោះ។

❖ **ការរៀបចំសំណុំឧបករណ៍ ដើម្បីរៀបចំផែនការនិងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព**

២៨៨. សំណុំឧបករណ៍ និង គោលការណ៍ណែនាំ សម្រាប់រៀបចំផែនការ និងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល គួរត្រូវបានរៀបចំដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម ទៅនឹងកម្មវិធីប្រតិបត្តិការប្រចាំឆ្នាំ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម គួរត្រូវបានរៀបចំ (ឬ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព) ដើម្បីពង្រីកក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាអនុវត្តឱ្យទៅជា ៥ឆ្នាំ, កំណត់គោលដៅផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងអង្គភាពទទួលបន្ទុកនីមួយៗ ឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ជាងមុន, និងប្រសិនបើអាចទៅរួច បញ្ចូលម៉ូឌុលបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាព ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ទៅក្នុងផែនការ ផងដែរ។ បន្ថែមពីនេះ គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវាយតម្លៃជាប្រចាំ គួរត្រូវបានរៀបចំ ដើម្បីតាមដានការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រខាងលើ។ កម្មវិធីប្រតិបត្តិការប្រចាំឆ្នាំ គួរត្រូវបានរៀបចំស្របទៅតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម សម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត និងអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. រួមទាំង មន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត ដោយកំណត់ឱ្យច្បាស់ពីគោលដៅអាទិភាព និងម៉ូឌុលសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល។

ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ធៀបនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ

៤.១. លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០២១ និងការបោះប្រយោលទៅក្រៅឆ្នាំ២០២៧

២៨៩. ក្របខ័ណ្ឌ PEFA ឆ្នាំ២០១៦ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សាកល្បងសម្រាប់ការបោះប្រយោលទៅក្រៅឆ្នាំ២០២៧ ដោយផ្អែកលើការវិភាគក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ និងសន្ទុះនៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ ឆ្នាំ២០២៣-២០២៧។ លទ្ធផលនៃវាយតម្លៃសាកល្បង បានបង្ហាញថា PIs ចំនួន ២៥ ក្នុងចំណោម ៣១ បានកើនឡើង។ ក្នុងនោះរួមមាន៖ PI-2, PI-3, PI-4, PI-5, PI-6, PI-8, PI-9, PI-10, PI-11, PI-12, PI-14, PI-15, PI-16, PI-17, PI-19, PI-20, PI-21, PI-22, PI-23, PI-24, PI-25, PI-26, PI-27, PI-28, និង PI-29។ ការកើនឡើងនៃពិន្ទុសូចនាករ PEFA នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការដើរលើផ្លូវត្រូវនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ក្នុងគន្លងនៃប្រសិទ្ធភាព និងគណនេយ្យភាពផ្សារភ្ជាប់នឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ។ ប៉ុន្តែទាមទារឱ្យគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាល ជំរុញចលនាការនៃសម្ភារៈមួយលឿនជាងមុន ស្របតាមបរិយាកាសសេដ្ឋកិច្ចសកលលោកមួយថ្មីក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។ តារាងទី៥ ខាងក្រោម បង្ហាញអំពីពិន្ទុ PEFA ឆ្នាំ២០២៧ រំពឹងទុក ធៀបទៅនឹងពិន្ទុ PEFA ឆ្នាំ២០២១។

តារាងទី 10៖ ពិន្ទុ PEFA ឆ្នាំ២០២៧ រំពឹងទុក ធៀបទៅនឹងពិន្ទុ PEFA ឆ្នាំ២០២១

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
PI-1 លទ្ធផលអនុវត្តចំណាយសរុប	A	A	ការគោរពវិន័យថវិកា និងប្រសិទ្ធភាពវិភាជន៍ថវិកា ដោយកំណត់ពិធានថវិកាតាមក្រសួងស្ថាប័នទាំងចំណាយចរន្ត និងមូលធន។
PI-2 លទ្ធផលអនុវត្តចំណាយតាមសមាសភាគ (M1)	C+	B	ការរៀបចំនិងដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មនៅឆ្នាំ២០២៦ ពេញលេញនឹងជំរុញការអនុវត្តថវិកាកាន់មានភាពច្បាស់លាស់ផ្សារភ្ជាប់នឹងសមិទ្ធកម្ម និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយទាំងតាមការវិភាគ ចំណាត់ថ្នាក់នៃមាតិកាថវិកា និងទំហំថវិកាមិនបានគ្រោងទុក

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
			កាន់តែមានទំហំ ដែលនឹងធៀបជាមួយកញ្ចប់ ថវិកាសរុប ម្យ៉ាងទៀតដោយសាររដ្ឋាភិបាល បង្កើតឱ្យកញ្ចប់មូលនិធិសម្រាប់សន្សំថវិកា។
2.1 លទ្ធផលអនុវត្តចំណាយ តាមចំណាត់ថ្នាក់រដ្ឋបាល	C	B	ក្របខ័ណ្ឌ MTFF និង MTBF កំណត់ពិធាន តាមវិស័យ និងដែលបង្កើនភាពងាយស្រួលក្នុង ការរៀបចំថវិកា, អនុវត្ត និងសមិទ្ធកម្ម។
2.2 លទ្ធផលអនុវត្តចំណាយ តាមចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច	B	B	
2.3 ចំណាយមិនបានគ្រោងទុក	A	A	
PI-3 លទ្ធផលប្រមូលចំណូល (M2)	C	B	ដូចមានការកំណត់ក្នុង ៣.១
3.1 លទ្ធផលប្រមូលចំណូល សរុប	D	B	ពង្រឹងការព្យាករចំណូល និងការធ្វើទំនើប ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលពន្ធ និងមិនមែនពន្ធ ដើម្បី ប្រមូលចំណូលឱ្យអស់សក្តានុពលខណៈ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងមានកំណើនគួរសម្គាល់ ទាំងក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។
3.2 លទ្ធផលប្រមូលចំណូល តាមសមាសភាគ	B	B	-
PI-4 ចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា	C	B	ការប្រើប្រាស់ចំណាត់ថ្នាក់មុខងារ សម្រាប់ រៀបចំថវិកា, ការកត់ត្រា និងតាមដាន។ ការ- ធ្វើ MAP-PING រវាងចំណាត់ថ្នាក់កម្មវិធី និង ចំណាត់ថ្នាក់មុខ ត្រូវគិតផងដែរការព្រែកបន្ទុក បុគ្គលិកតាមកម្មវិធី ហើយត្រូវប្រើប្រាស់ ចំណាត់មុខងារដូចការគូសបញ្ជាក់ខាងលើ។
PI-5 ឯកសារថវិកា	B	A	ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF ដោយភ្ជាប់ជាមួយ ការវិភាគហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុ។
PI-6 កិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់រដ្ឋបាល ថ្នាក់ជាតិដែលមិនកត់ត្រាក្នុងរបាយ- ការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (M2)	C+	B	គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលអនុវត្តពេញលេញ អនុលោមតាមលិខិតបង្គាន់គតិយុត្ត (ថ្មី) និង កសហវិ. អាចបូកសរុប និងតាមដានបាន ការអនុវត្តថវិការបស់គ្រឹះស្ថាន។
6.1 ចំណាយដែលមិនកត់ត្រា ក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	B	B	-
6.2 ចំណូលដែលមិនកត់ត្រាក្នុង របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	B	B	-

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
6.3 របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៃអង្គភាពស្វ័យ័ត (គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល)	D	B	គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលធ្វើជូនរបាយការណ៍តាម អត្តនាយកដ្ឋាននាគរដ្ឋាភិបាល
PI-7 ការផ្ទេរធនធានទៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (M2)	A	A	រក្សាពិន្ទុដដែល។
7.1 ប្រព័ន្ធវិភាជន៍ធនធានហិរញ្ញវត្ថុដែលបានផ្ទេរ	A	A	-
7.2 ភាពទាន់ពេលវេលានៃព័ត៌មានអំពីការផ្ទេរធនធានហិរញ្ញវត្ថុ	A	A	-
PI-8 ព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ (M2)	C+	B	ក្រសួង ស្ថាប័នអនុវត្តចំណីអាហារសមិទ្ធកម្ម និងបង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធ M&E រួមទាំងសវនកម្មសមិទ្ធកម្ម ដែលក្រសួង ស្ថាប័នអនុវត្តផែនការសមិទ្ធកម្មដើម្បីបង្កើនសេវាសាធារណៈ។ ក្នុងន័យនេះ, 8.1, 8.2 និង 8.4។
8.1 ផែនការសមិទ្ធកម្មនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ	C	B	-
8.2 សមិទ្ធកម្មសម្រេចបាននៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ	C	B	-
8.3 ធនធានដែលអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈទទួលបាន	B	B	-
8.4 ការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មលើការផ្តល់សេវាសាធារណៈ	C	B	ក្រសួង ស្ថាប័នមានប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម។
PI-9 លទ្ធភាពសាធារណជនទទួលបានព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	D	C	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបានទទួលបានព័ត៌មានច្រើនជាងមុន។
PI-10 ការកត់ត្រាហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (M2)	D+	C	កសហវ. បានកំពុងរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីកែទម្រង់សហគ្រាសសាធារណៈ និងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។
10.1 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យសហគ្រាសសាធារណៈ	C	C	ដូចមានក្នុង ១០.២ និង១០.៣។
10.2 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោម	D	C	ច្បាប់ស្តីពីការទូទាត់ថវិកាត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយនឹងត្រូវផ្សព្វផ្សាយក្នុងរយៈពេល ៩ខែ (ក្នុងមាតិកានៃច្បាប់មានថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ)។

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
10.3 កាតព្វកិច្ចបំណុលជាយថា- ហេតុ និងហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈផ្សេងៗ	D	C	កសហវិ.នឹងរៀបចំរបាយការណ៍ហានិភ័យ ហិរញ្ញវត្ថុ (fiscal risk) ដូចមានកំណត់ក្នុង MTFF។
PI-11 ការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសា- ធារណៈ (M2)	D+	C+	ការដាក់ឱ្យអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រង វិនិយោគសាធារណៈ។
11.1 ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ គម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ	C	B	គម្រោងវិនិយោគសាធារណៈនឹងបញ្ចូលការ- វិភាគសេដ្ឋកិច្ច ខណៈទំហំវិនិយោគក្នុងស្រុក កាន់តែប្រសើរឡើង។
11.2 ការជ្រើសរើសគម្រោង វិនិយោគសាធារណៈ	D	C	ការជ្រើសរើសមានកំណត់លក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យ ច្បាស់លាស់។
11.3 ការគណនាតម្លៃការ- ចំណាយនៃគម្រោងវិនិយោគ សាធារណៈ	D	C	ប្រកាសស្តីពីនីតិវិធីប្រតិបត្តិ នៃការគ្រប់គ្រង រៀបចំ និង អនុវត្តគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ ហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាថ្នាក់ជាតិ (គម្រោង វិនិយោគផ្ទាល់)
11.4 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ គម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ	C	C	ក្រសួង ស្ថាប័នមានយន្តការក្នុងតាមដាន គម្រោងវិនិយោគ ប៉ុន្តែពុំទាន់មានការ- ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនៅឡើយ។
PI-12 ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្ម (M2)	C	C+	ដូចបញ្ជាក់ក្នុង 12.2។
12.1 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ អចលកម្មហិរញ្ញវត្ថុ	C	C	
12.2 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋមិនមែនអចល- កម្មហិរញ្ញវត្ថុ	C	B	ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធ SARMIS ដែលនឹង ជួយពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងទ្រព្យ- សម្បត្តិរដ្ឋ
12.3 តម្លាភាពនៃការជម្រះ ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ	C	C	-
PI-13 ការគ្រប់គ្រងបំណុល (M2)	B+	B+	រក្សាពិន្ទុដដែល។
13.1 ការកត់ត្រា និងការរាយ- ការណ៍អំពីបំណុល និង ការ- ធានារបស់រដ្ឋ	C	C	-
13.2 ការអនុម័តពិធាននៃការខ្ចី និងការធានារបស់រដ្ឋ	A	A	-

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
13.3 យុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងបំណុល	A	A	-
PI-14 ការព្យាករណ៍ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (M2)	C+	B	ដូចបញ្ជាក់ក្នុង 14.3។
14.1 ការព្យាករណ៍ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច	B	B	-
14.2 ការព្យាករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	C	B	-
14.3 ការវិភាគវេទនាធាតុចូលម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	C	B	ការបង្កើតសេណារីយ៉ូក្នុងការវិភាគម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច លើការវិភាគវេទនាធាតុចូលម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច
PI-15 យុទ្ធសាស្ត្រហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (M2)	C+	B	ដូចបញ្ជាក់ក្នុង 15.1។
15.1 ផលប៉ះពាល់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៃការស្នើសុំគោលនយោបាយ	C	B	ក្របខ័ណ្ឌ MTFF ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។
15.2 ការអនុម័តយុទ្ធសាស្ត្រហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	C	C	
15.3 ការវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	B	B	
PI-16 ទស្សនវិស័យរយៈពេលមធ្យមក្នុងការគ្រោងចំណាយ (M2)	D+	C+	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង ១៦.១, ១៦.២ និង ១៦.៤។
16.1 ការប៉ាន់ស្មានចំណាយរយៈពេលមធ្យម	D	B	ក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យមត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងកំណត់ពិធានចំណាយរដ្ឋ និងមូលធនតាមរដ្ឋបាល និងសេដ្ឋកិច្ច។
16.2 ពិធានចំណាយរយៈពេលមធ្យម	C	B	
16.3 ការបន្ស៊ីផែនការយុទ្ធសាស្ត្រទៅនឹងថវិកា រយៈពេលមធ្យម	C	C	BSP គឺនៅមានគម្លាតធំ លើចំណាយវិនិយោគ។
16.4 សង្គតិភាពរវាងគម្រោងថវិកា និងតួលេខប៉ាន់ស្មានឆ្នាំមុន	D	C	សង្គតិភាពរវាងគម្រោងថវិកា និងតួលេខប៉ាន់ស្មានឆ្នាំមុននឹងវិភាគ និងកែលម្អ។
PI-17 ដំណើរការរៀបចំថវិកា (M2)	B+	A	ដូចបញ្ជាក់ក្នុង ១៧.២។

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
17.1 ប្រតិទិនថវិកា	A	A	
17.2 គោលការណ៍ណែនាំនៃការរៀបចំថវិកា	C	A	ដូចមានគូសបញ្ជាក់អំពីក្របខ័ណ្ឌ MTFF។
17.3 ការបញ្ជូនគម្រោងថវិកាទៅស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ	A	A	
PI-18 ការពិនិត្យពិនិស្វ័យថវិកាដោយស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ (M1)	C+	C+	ប្រែប្រួលសមាសធាតុ ១៨.១ ប៉ុន្តែរក្សាពិន្ទុរួមដដែល។
18.1 វិសាលភាពនៃការពិនិត្យពិនិស្វ័យថវិកា	C	B	ស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិអាចពិនិត្យមើលក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងថវិកា
18.2 នីតិវិធីពិនិត្យពិនិស្វ័យថវិកាដោយស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ	C	C	-
18.3 កាលកំណត់នៃការអនុម័តថវិកា	A	A	-
18.4 វិធានពាក់ព័ន្ធការកែតម្រូវថវិកាដោយអង្គនីតិប្រតិបត្តិ	A	A	-
PI-19 រដ្ឋបាលចំណូល (M2)	C+	B	ដូចមានការបញ្ជាក់ ១៩.៣ និង១៩.៤។
19.1 សិទ្ធិអំណាច និង ការទទួលខុសត្រូវលើវិធានការចំណូល	A	A	-
19.2 ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យចំណូល	B	B	-
19.3 សវនកម្ម និងការស៊ើបអង្កេតលើចំណូល	D	C	ពង្រឹងលើមុខងារសវនកម្មពន្ធ ដែលគម្រោងផែនការ និងការអនុវត្តមានគម្លាតតូចៗ។
19.4 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យបំណុលចំណូល	D*	C	មានប្រព័ន្ធតាមដានបំណុលចំណូល និងដាក់ចេញជាវិធានការ ដើម្បីកាត់បន្ថយ
PI-20 កិច្ចបញ្ជីកាចំណូល (M1)	C+	B+	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង ២០.៣។
20.1 ព័ត៌មាននៃការប្រមូលចំណូល	A	A	-
20.2 ការបង្វែរចំណូលប្រមូលបាន	A	A	-
20.3 ការផ្ទៀងផ្ទាត់គណនីចំណូល	C	B	ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធ និងសម្ភារកម្មប្រព័ន្ធ NRMIS, Tax system, custom system

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
			និង FMIS ដែលនឹងពង្រឹងការផ្ទៀងផ្ទាត់ចំណូល។
PI-21 ភាពអាចប៉ាន់ប្រមាណបាននៃការវិភាគធនធានក្នុងឆ្នាំ (M2)	C+	B	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង ២១.១។
21.1 ការបូកសរុបសមតុល្យសាច់ប្រាក់	C	A	ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធ FMIS ដើម្បីគ្រប់គ្រងនិងស្វ័យប្រវត្តកម្ម។
21.2 ការព្យាករនិងតាមដានសាច់ប្រាក់	B	B	-
21.3 ព័ត៌មាននៃពិដានធានាចំណាយ	B	B	-
21.4 ទំហំចលនាឥណទានក្នុងឆ្នាំ	C	C	-
PI-22 បំណុលកកស្ទះផ្នែកចំណាយ (M1)	D+	D+	មានវឌ្ឍនភាពក្នុង PI-23.2 ប៉ុន្តែរក្សាពិន្ទុដដែល។
22.1 សន្និធិបំណុលកកស្ទះ	D	D	រក្សាដដែលដោយសារបំណុលចាស់ (អាមេរិកនិង រុស្ស៊ី) នៅមាន
22.2 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យបំណុលកកស្ទះ	C	B	មានការសិក្សា និងត្រូវពិនិត្យលើរបាយការណ៍នេះ ដើម្បីតម្រង់ទិស។
PI-23 ការគ្រប់គ្រងចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក (M1)	D+	C+	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង ២៣.៤។
23.1 សន្ទនាកម្មរវាងតារាងបៀវត្ស និងទិន្នន័យបុគ្គលិក	B	B	ដូចមានកំណត់ក្នុង ២៣.៤។
23.2 ការគ្រប់គ្រងការកែសម្រួលតារាងបៀវត្ស	B	B	
23.3 ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងសម្រាប់តារាងបៀវត្ស	B	B	
23.4 សវនកម្មលើតារាងបៀវត្សនិងការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក	D	C	ការធ្វើសវនកម្មលើបៀវត្ស នឹងចាប់ផ្តើមបណ្តើរៗដូចមានកំណត់ក្នុង CAP3+2 និង CAP4។
PI-24 ការគ្រប់គ្រងលទ្ធកម្មសាធារណៈ (M2)	D+	B+	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង ២៤.២ និង២៤.៣។
24.1 ការតាមដានត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ	D	B	ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានលទ្ធកម្ម/មុខងារលទ្ធកម្មនៅគ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ន

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
24.2 វិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្មសាធារណៈ	D	C	បង្កើនវិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងឱ្យបានលើស ៦០% នៃតម្លៃសរុប។
24.3 លទ្ធភាពសាធារណជនទទួលបានព័ត៌មានលទ្ធកម្មសាធារណៈ	D	A	ការផ្សព្វផ្សាយឯកសារលទ្ធកម្មទាន់ពេលវេលា។
24.4 ការគ្រប់គ្រងយន្តការបណ្តឹងតវ៉ា	A	A	មានយន្តការច្បាស់លាស់។
PI-25 ប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិក (M2)	C	B	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង 25.1, 25.2 និង 25.3។
25.1 ការបែងចែកភារកិច្ច	C	B	ការកែសម្រួលអនុក្រឹត្យលេខ ៨១ និង៨២។
25.2 ប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងធានាចំណាយ	C	B	ការដាក់ឱ្យអនុវត្តផែនការប្រតិបត្តិ។
25.3 អនុលោមភាពនឹងវិធាននិងនីតិវិធីចំណាយ	C	B	ការដាក់ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ FMIS។
PI-26 សវនកម្មផ្ទៃក្នុង (M1)	C+	B+	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង 26.4។
26.1 វិសាលភាពនៃសវនកម្មផ្ទៃក្នុង	A	A	
26.2 ប្រភេទសវនកម្ម និងស្តង់ដារអនុវត្ត	B	B	
26.3 ការអនុវត្តសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនិងការរៀបចំរបាយការណ៍សវនកម្ម	C	B	ជំរុញការរៀបចំរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្ម។
26.4 ការឆ្លើយតបរបាយការណ៍សវនកម្មផ្ទៃក្នុង	C	B	របាយការណ៍សវនកម្មផ្ទៃក្នុងនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង។
PI-27 សុក្រឹតភាពនៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ (M2)	C+	B	ការអនុវត្តប្រព័ន្ធ FMISនឹងកែលម្អ និងពង្រឹងសមាសធាតុ ២៧.២, ២៧.៣ និង២៧.៤
27.1 ការផ្ទៀងផ្ទាត់គណនីធនាគារ	B	B	
27.2 គណនីបណ្តោះអាសន្ន	D	C	
27.3 គណនីបុរេប្រទាន	C	B	

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
27.4 នីតិវិធីដែលធានាសុក្រិតភាពនៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ	B	A	
PI-28 របាយការណ៍អនុវត្តថវិកាក្នុងឆ្នាំ (M2)	C+	B	ក្រសួង ស្ថាប័នប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ FMIS។
28.1 វិសាលភាព និងភាពអាចប្រៀបធៀបបាននៃរបាយការណ៍	C	B	
28.2 កាលកំណត់នៃរបាយការណ៍អនុវត្តថវិកាក្នុងឆ្នាំ	B	B	
28.3 ភាពត្រឹមត្រូវនៃរបាយការណ៍អនុវត្តថវិកាក្នុងឆ្នាំ	C	B	
PI-29 របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ (M1)	D+	C+	ភាពទាន់ពេលវេលានៃការធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទៅគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងអង្គនីតិបញ្ញត្តិ ដូចមានគូសបញ្ជាក់ក្នុង២៩.២។
29.1 ភាពពេញលេញនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ	C	B	ដូចមានបញ្ជាក់ក្នុង សមាសធាតុ ២៩.២។
29.2 ការធ្វើរបាយការណ៍ទៅសវនកម្មផ្ទៃក្រៅ	D	C	របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនឹងត្រូវរៀបចំ និងធ្វើទៅ NAA ក្នុងរយៈពេល ៩ខែ។
29.3 ស្តង់ដារគណនេយ្យ	B	B	-
PI-30 សវនកម្មផ្ទៃក្រៅ (M1)	NU	NU	-
30.1 វិសាលភាព និងស្តង់ដារសវនកម្ម	NU	NU	-
30.2 ការធ្វើរបាយការណ៍សវនកម្មទៅស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ	NU	NU	-
30.3 ការតាមដានអនុសាសន៍សវនកម្មផ្ទៃក្រៅ	NU	NU	-
30.4 ឯករាជ្យភាពនៃស្ថាប័នសវនកម្មកំពូល	NU	NU	-
PI-31 ការពិនិត្យពិនិស្វ័យលើរបាយការណ៍សវនកម្មដោយស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ (M2)	NA	NA	-
31.1 កាលកំណត់នៃការពិនិត្យពិនិស្វ័យលើរបាយការណ៍សវនកម្ម	NA	NA	-

សូចនាករ PEFA (PIs)	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២១	ពិន្ទុឆ្នាំ ២០២៧	អំណះអំណាង
31.2 សវនាការពិនិត្យរបក- គំហើញសវនកម្ម	NA	NA	-
31.3 អនុសាសន៍សវនកម្មផ្តល់ ដោយស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ	NA	NA	-
31.4 តម្លាភាពនៃការពិនិត្យ និស្ស័យរបស់ស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ លើរបាយការណ៍សវនកម្ម	NA	NA	-

៤.២. លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឆ្នាំ២០២១

២៩០. ក្របខ័ណ្ឌ PEFA គឺជាឧបករណ៍សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិផងដែរ។ ខណៈពេលដែលផ្ដោតលើយុត្តាធិការរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិសម្រាប់រដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ (PPCA), ការវាយតម្លៃ PEFA នេះ ក៏កំណត់ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (SNAs) ជាទូទៅ។ ការជ្រើសរើសរដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ការវាយតម្លៃជាបរិមាណតាមសសរស្តម្ភ PEFA ទាំងប្រាំពីរដូចខាងក្រោម៖

- សសរស្តម្ភ SNG៖ ទំនាក់ទំនងថវិកាអន្តររដ្ឋបាល
- សសរស្តម្ភទី១៖ ភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា
- សសរស្តម្ភទី២៖ តម្លាភាពនៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
- សសរស្តម្ភទី៣៖ ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ និងបំណុល
- សសរស្តម្ភទី៤៖ យុទ្ធសាស្ត្រសារពើពន្ធផ្អែកលើគោលនយោបាយ និងថវិកា
- សសរស្តម្ភទី៥៖ ការព្យាករ និងការគ្រប់គ្រងក្នុងការអនុវត្តថវិកា
- សសរស្តម្ភទី៦៖ គណនេយ្យ និងរបាយការណ៍
- សសរស្តម្ភទី៧៖ ការពិនិត្យពិនិស្ស័យ និងសវនកម្មផ្ទៃក្រៅ។

២៩១. ការវាយតម្លៃនេះ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សូចនាករ PEFA (PIs) ចំនួន ៣៤ និងសមាសធាតុនៃការអនុវត្ត ១០១ ដោយមានសូចនាករបន្ថែមចំនួន ៣ ដើម្បីពិនិត្យមើលការផ្ទេរប្រាក់ពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់កណ្តាល ដែលហៅថា ទំនាក់ទំនងថវិកាអន្តររដ្ឋាភិបាល និងការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ។ ការវាយតម្លៃនេះ ក៏ផ្តល់នូវរបាយការណ៍អនុវត្តរួមបញ្ចូលគ្នា ដែលវិភាគលទ្ធផលនៅទូទាំងសូចនាករទាំងអស់ ដោយសង្ខេបអំពីផលប៉ះពាល់សម្រាប់ការអនុវត្តធៀបនឹងលទ្ធផលថវិកាស្តង់ដារចំនួន ៣ ក្នុងនោះរួមមាន៖ វិន័យថវិកា, ប្រសិទ្ធភាពវិភាជន៍ធនធាន និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PPCA នេះ មិនអាចអនុវត្ត សម្រាប់រដ្ឋបាលខេត្តផ្សេងទៀតបានទេ ដោយសារផ្អែកតាមលក្ខណៈពិសេសរបស់រាជធានី។ ប៉ុន្តែលទ្ធផលនេះ គឺជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការវាយតម្លៃបន្ទាប់ ក៏ដូចជាការកែលម្អប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិផងដែរ។

២៩២. ការវាយតម្លៃ PPCA នេះ មានវិសាលភាពលើមុខងារប្រតិបត្តិ, ទីចាត់ការ, អង្គភាពចំណាយ និងក្រុមប្រឹក្សា និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈក្នុងសមត្ថកិច្ច និងសកម្មភាពទំនាក់ទំនងជាមួយថ្នាក់ជាតិ។ ក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់

PPCA គឺមិនមានគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ឬសហគ្រាសសាធារណៈដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងផ្ទាល់របស់ PPCA ទេ។ ដោយឡែក ចំពោះទិន្នន័យគឺប្រើប្រាស់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំ (២០១៨, ២០១៩ និង២០២០) សម្រាប់ សូចនាករមួយចំនួនធំ ខណៈយោងទៅលើដំណើរការ និង/ឬទិន្នន័យក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ផ្អែកតាមតម្រូវការសូចនាករ សមិទ្ធកម្មជាក់លាក់មួយចំនួន។

២៩៣. លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃបង្ហាញថា សូចនាករចំនួន ៤ ក្នុងចំណោម ៣៤ ទទួលបានពិន្ទុ “A” ឬ “B” ដែលស្របទៅ នឹងការអនុវត្តល្អ (Good practice) ជាអន្តរជាតិ; សូចនាករចំនួន ៦ ទទួលបានពិន្ទុ “C” ឬ “C+” ដែលស្ថិតក្នុង កម្រិតមូលដ្ឋាន ហើយសូចនាករចំនួន ១៨ ទទួលបានពិន្ទុ “D” ឬ “D+” ដែលបង្ហាញពីការអនុវត្តខ្សោយ។ ដោយឡែក សូចនាករចំនួន ៣ គឺ “NA-Not Applicable” មានន័យថាពុំមានមុខងារនៅរដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងនោះរួមមានសូចនាករ PI-13, PI-19 និង PI-31 និងសូចនាករចំនួន ៣ គឺ “NU-Not Use” មានន័យថាពុំត្រូវ បានប្រើប្រាស់សម្រាប់រដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងនោះរួមមាន សូចនាករ PI-15, PI-16 និង PI-30។ ការវាយ- តម្លៃ PEFA របស់ PPCA មានបច្ច័យដល់លទ្ធផលចុងក្រោយថវិកាដូចខាងក្រោម៖

❖ **វិន័យថវិកា**

២៩៤. វិន័យថវិកានៅតែជាបញ្ហាកង្វល់សម្រាប់ទាំងការចំណាយ និងការប្រមូលចំណូលដែលមិនមានភាពជាក់ស្តែង និង អនុវត្តដូចដែលបានអនុម័ត។ ការផ្ទេរពីកម្រិតខ្ពស់នៃរដ្ឋាភិបាល (HLG-1 “D”) និងវិធានថវិកា និងការត្រួតពិនិត្យ ស្ថានភាពថវិកា (HLG-2 “C+”)។ លទ្ធផលនៃការចំណាយបានបង្ហាញពីសមិទ្ធកម្មខ្សោយ (PI-1 “D” និង PI-2 “D+”); ចំណាយកកស្ទះនៅតែប្រឈមនឹងការខ្វះខាតនៃនិយមន័យត្រឹមត្រូវសម្រាប់ចំណាយកកស្ទះ ដែលស្រប- តាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ កង្វះដំណើរការត្រួតពិនិត្យលើការចំណាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព (PI-22 “D*”) និង កង្វះការត្រួតពិនិត្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (PI-10 “D”)។

២៩៥. លទ្ធផល នៃការអនុវត្តផែនការប្រមូលចំណូល (PI-3 “D”) បង្ហាញថាលទ្ធផល និងការគ្រោង គឺមានគម្លាតដ៏ធំ ដែលត្រូវការពង្រឹងការព្យាករណ៍ប្រាក់ចំណូល។ បញ្ហាជាមូលដ្ឋានមួយនៃប្រាក់ចំណូលពីការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិ រដ្ឋ គឺការកំណត់ការចុះបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងសារពើភណ្ឌ ដោយសារកង្វះប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន។ PPCA រៀបចំ និងត្រួតពិនិត្យថវិការបស់ខ្លួនដោយផ្អែកលើចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ចតែប៉ុណ្ណោះ។ ឯកសារ ថវិការួមមានការចាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច (PI-4 “D”) និងគុណភាពនៃការអនុវត្ត និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃកម្មវិធីត្រូវកែលម្អ បន្ថែម ទៀត ដោយសារការរៀបចំ BSP របស់ PPCA មិនបានរួមបញ្ចូលនូវផែនការរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ រួមទាំង ការតម្រឹមផែនការរបស់ PPCA និងមន្ទីរជំនាញ។ BSP របស់ PPCA ក៏កំណត់យ៉ាងច្បាស់នូវលទ្ធផល និងលទ្ធផលដែលរំពឹងទុក (PI-8 “D”)។

❖ **យុទ្ធសាស្ត្រវិភាគជន័យធនធាន**

២៩៦. ចំណុចខ្វះខាតនៅតែកើតមានជាមួយនឹងកង្វះភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយឯកសារថវិកា និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ (PI-5 “D” និង PI-4 “D”) និងកង្វះព័ត៌មានដែលអាចទុកចិត្តបាន និងទាន់ពេលវេលាដែលបានផ្តល់ជូនលើការផ្ទេរទៅ PPCA, ខណ្ឌ និង សង្កាត់ដែលរៀបចំថវិកាផ្ទាល់ខ្លួន (PI-7 “C”)។ តម្លាភាពចំពោះសាធារណជនមានកម្រិត ដោយសារកង្វះការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា (PI-9 “D”) និងការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងវដ្តថវិកា (PI- 9bis “D+”)។

២៩៧. ពេលវេលាសម្រាប់ការរៀបចំ BSP គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ PPCA ដើម្បីមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្រួបបង្រួម និងធ្វើឱ្យស្របតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ, ផែនការអភិវឌ្ឍ ៥ ឆ្នាំ, PIP, និង BSP របស់មន្ទីរជំនាញ។ លើសពីនេះទៀត គុណភាពនៃ BSP រួមទាំងរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី និង KPIs សម្រាប់លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងលទ្ធផលចុងក្រោយគឺនៅតែជាចំណុចខ្សោយ ដោយសារតែការមិនត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់ និងផ្តល់គុណភាពល្អសម្រាប់ការវាស់វែងសមិទ្ធកម្ម (PI-14 “D”)។

២៩៨. PPCC ពិនិត្យជាចម្បងលើព័ត៌មានលម្អិតនៃចំណូល និងការចំណាយរួមបញ្ចូលក្នុងសំណើថវិកា ប៉ុន្តែខ្វះគោលការណ៍ពិភាក្សា និងចំណាយថវិការយៈពេលមធ្យម (PI-18 “D+” និង PI-31 “NA”)។

❖ **ប្រសិទ្ធភាព នៃការប្រើប្រាស់ធនធានសម្រាប់ផ្តល់សេវា**

២៩៩. កម្រិតមធ្យមនៃការព្យាករនៅក្នុងមូលនិធិដែលមានសម្រាប់ PPCA កំឡុងពេលអនុវត្តថវិកា (PI-21.2 “B”) និងដល់ខណ្ឌ (PI-7.2 “C”) គាំទ្រការផ្តល់សេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ការផ្តល់សេវាត្រូវតែត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់ PPCA (PI-8 “D”) និងភ្ជាប់ជាមួយការអនុវត្តជាមូលដ្ឋាន នៃការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ (PI-12 “C+”)។ PPCC ពិនិត្យលើការចំណាយថវិការយៈពេលមធ្យម (PI-14 “D”) ដែលប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដោយសាររយៈពេលខ្លីបំផុតដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតក្នុងការអនុវត្តសម្រាប់ដំណើរការនេះ និងជំនួយបច្ចេកទេសដើម្បីធានាឱ្យមានយន្តការត្រួតពិនិត្យ និងសមតុល្យ។

៣០០. តម្លៃនៃកិច្ចសន្យាទាំងអស់ដែលទទួលបានតាមរយៈវិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងក្នុងឆ្នាំហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានបញ្ចប់ចុងក្រោយមានចំនួនតិចជាង ១០% នៃតម្លៃសរុបកិច្ចសន្យាទាំងអស់ ដែលមានន័យថាកាតច្រើននៃលទ្ធកម្ម ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រើវិធីសាស្ត្រមិនប្រកួតប្រជែងប្រហែល ៩០% (PI-24 “D+”)។ គួបផ្សំនឹងចំណាយ កកស្ទះ (PI-22 “D”) ទំនងជាមិនបង្កើតតម្លៃនៃលុយ (Value for money) លើការចំណាយជាតិទេ។

៣០១. កង្វះប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង (PI-23.4 “D”, PI-25.2 “C” និង PI-25.3 “C” និង PI-26 “D”) ទោះបីជាមានការត្រួតពិនិត្យទាន់ពេលវេលា និងពិនិត្យដោយស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិក៏ដោយ (PI-31, វាយតម្លៃ “NA”) និងតម្លាភាពសាធារណៈ (PI-9 “D”) គឺនៅមានកម្រិត ដែលមិនទាន់អាចឆ្លុះបញ្ចាំងនូវប្រសិទ្ធភាពនៅមានកម្រិតក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានសាធារណៈ។

៣០២. ផ្អែកតាមលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃខាងលើ បានបង្ហាញថាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ PPCA ដែលនៅតែស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលដំបូង នៃការអភិវឌ្ឍ ត្រូវការពេលវេលាបន្ថែមទៀតដើម្បីកែលម្អ។ ចំណុចដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍នេះគឺ PPCA ពឹងផ្អែកលើចំណូលប្រភពផ្ទាល់ខ្លួន និងការចែករំលែកចំណូលពន្ធ និងការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំស្របតាមប្រតិទិនផ្ទេរជូន កសហវ. ទាន់ពេលវេលា និងភ្ជាប់ជាមួយធាតុសំខាន់ៗកាតច្រើន។

៣០៣. ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ចំណុចខ្សោយនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ PPCA ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈកិច្ចការមួយចំនួន ជាអាទិ៍៖ (១) កង្វះខាតការសម្របសម្រួលសម្រាប់ការរៀបចំថវិកា (២) យន្តការត្រួតពិនិត្យ និងតុល្យភាពមានកម្រិតរវាងគណៈអភិបាល និងក្រុមប្រឹក្សារាជធានី។ ក្រុមប្រឹក្សារាជធានី កង្វះការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសដើម្បីពិនិត្យ និងវាយតម្លៃលើចំណាយថវិការយៈពេលមធ្យម ផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងការអនុវត្តព្រមទាំងរបាយការណ៍សវនកម្ម (៣) កង្វះតម្លាភាព ដោយសារកង្វះការផ្សព្វផ្សាយឯកសារថវិកាដល់សាធារណជន និងការចូលរួមជាសាធារណៈក្នុងវដ្តថវិកា។ បញ្ហានេះអាចប៉ះពាល់មិនត្រឹមតែសាធារណជនទូទៅប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងការរៀបចំផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីធានាថាសកម្មភាព និងប្រតិបត្តិការរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសារពើពន្ធរបស់រដ្ឋាភិបាល ហើយជាកម្មវត្ថុនៃ

ការគ្រប់គ្រងថវិកា និងការរៀបចំរបាយការណ៍ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់។ (៤) កង្វះការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្មសាធារណៈ ប្រកួតប្រជែងជាសាធារណៈ។ វិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងនេះគឺដើម្បីធានាបាននូវតម្លៃនៃលុយ (value for money), សន្សំសំចៃ និងគណនេយ្យភាព។ (៥) កង្វះយន្តការតាមដាន និងវាយតម្លៃ និងការចាត់ចែងផ្ទៃក្នុងដើម្បីធានាថា ផែនការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ត្រូវបានកំណត់ដោយកម្មវិធី និងដំណើរការមួយដំបូងទៅមុខ។ (៦) កង្វះជំនាញហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេសឱ្យត្រូវនឹងល្បឿននៃការកែទម្រង់។ (៧) កង្វះខាតគុណភាព BSP និង PB តាមកម្មវិធី អនុកម្មវិធី លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ លទ្ធផលចុងក្រោយ សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ និងគោលដៅ និង (៨) ការប៉ាន់ប្រមាណ ការអនុវត្តថវិកាគឺនៅមានកម្រិត។

៣០៤. សរុបមក ការវាយតម្លៃ PEFA សម្រាប់ PPCA បង្ហាញថា មានតម្លៃវិភាគក្នុងការពង្រឹងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅក្នុង PPCA ដើម្បីបង្កើតជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំមួយសម្រាប់ការកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីឱ្យ PPCA រៀបចំផែនការប្រមូល និងប្រើប្រាស់ធនធានស្របតាមចំណាយថវិការយៈពេលមធ្យមក៏ដូចជាផែនការអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ។ ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលមានជាក់ស្តែងនៅមានកម្រិតនៅឡើយ, សមត្ថភាពសម្រាប់ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តនៅមានកម្រិត ហើយការត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្មត្រូវបានពង្រឹងគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ចំណុចខ្វះខាតត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងភាពជឿទុកចិត្ត នៃថវិកា ដែលនៅមានកម្រិតទាបផងដែរ ដែលជាឧបករណ៍មួយដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងគោលនយោបាយកម្រិតខ្ពស់។

ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយសាធារណៈ

៣០៥. អ.គ.ហ. សហការជាមួយ ធនាគារពិភពលោក សិក្សាលើការគ្រប់គ្រងចំណាយសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ ឧបករណ៍ត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (Public Finance Review – PFR) សំដៅគាំទ្រដល់ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងថវិកា។ ការសិក្សានេះ ផ្ដោតលើគោលបំណងសំខាន់ៗ ២ រួមមាន៖ (១) ផ្តល់ធាតុចូលក្នុង ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ដំណាក់កាលបន្ទាប់ នៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់រាជរដ្ឋា- ភិបាលកម្ពុជា និង (២) ផ្តល់ការវិភាគជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងបរិការណ៍ក្រោយ វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។

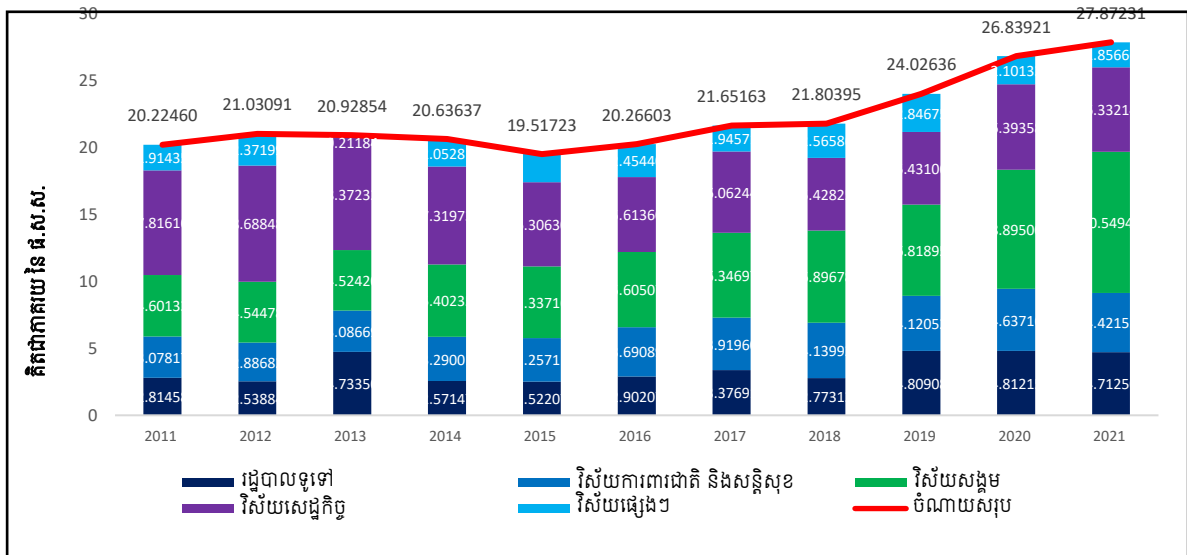
៣០៦. ដើម្បីអនុវត្តកិច្ចការនេះ, ក្រុមការងារចំពោះកិច្ច ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសេចក្តីសម្រេចលេខ ០៧០ សហវ. ចុះ ថ្ងៃទី១៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ដែលក្នុងនោះ មានថ្នាក់ដឹកនាំ និងសមាជិកជាតំណាងមកពី អ.គ.ហ., កសហវ., ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា, ក្រសួងសាធារណៈការ និងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ, ក្រសួងសុខាភិបាល, ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, រដ្ឋបាលខេត្តព្រះសីហនុ, ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ កម្ពុជា, ក្រសួងផែនការ, និងក្រសួងកិច្ចការនារី។ បន្ថែមពីនេះ សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ ក៏ត្រូវបានរៀបចំជា ច្រើនលើក ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលបន្ថែមពីគ្រប់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ, ពិភាក្សាលើបេកគំហើញ និងអនុសាសន៍ផ្សេងៗ ដែលបានស្នើឡើង, និងបញ្ចប់សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍។

៥.១. និន្នាការចំណាយសាធារណៈ

៣០៧. ការរក្សាបានចំណូលហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងប្រាក់សន្សំខ្ពស់ ក្នុងរយៈពេលប្រមាណ១សតវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ បាន អនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាពង្រឹងជំហរហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ខ្លួនកាន់តែប្រសើរ និងអាចមានលទ្ធភាព ប្រើប្រាស់លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្លើយតបទៅនឹងវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និងបង្កើនចំណាយសាធារណៈបន្ថែម។ កត្តាសំខាន់ៗចំនួន ៣ រួមមាន កំណើន ផ.ស.ស. ប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមប្រមាណ ៧,៦% ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩៩៥ ដល់ ឆ្នាំ២០១៩, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរឹងមាំ, និងយុទ្ធសាស្ត្រគៀរគរចំណូល (RMS) គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ បានអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បន្តប្រមូលចំណូលក្នុងស្រុកកើនឡើងពីប្រមាណ ១០,៤% នៃ ផ.ស.ស. សរុបក្នុងឆ្នាំ ២០០៥ ដល់ទៅប្រមាណ ២៥,១% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ខណៈចំណូលសរុប (រួមបញ្ចូលទាំងចំណូល ពីជំនួយឥតសំណង) បានកើនឡើងដល់ប្រមាណ ២៧,០% នៃ ផ.ស.ស.។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ វិបត្តិ ជំងឺកូវីដ-១៩ បានធ្វើឱ្យចំណូលសរុបបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹមប្រមាណ ២៣,៨% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០២០, ២២,០% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ ២០២១, និង ២៣,២% ក្នុងឆ្នាំ២០២២។ តាមរយៈការកើនឡើងនូវចំណូល ទាំងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលមានលទ្ធភាពវិភាគថវិកាចំណាយសាធារណៈបន្ថែមពីប្រមាណ ១៣,៩% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ដល់ប្រមាណ ២៥,៥% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ហើយទំហំចំណាយសាធារណៈសរុបនេះ

បន្តកើនឡើងដល់ប្រមាណ ២៨,៨% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០២០, ២៩,១% ក្នុងឆ្នាំ២០២១, និង ២៧,៩% ក្នុងឆ្នាំ២០២២។

ដ្យាក្រាមទី 16៖ ចំណាយសាធារណៈតាមប្រភេទ គិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. (២០១១ ដល់ ២០២១)

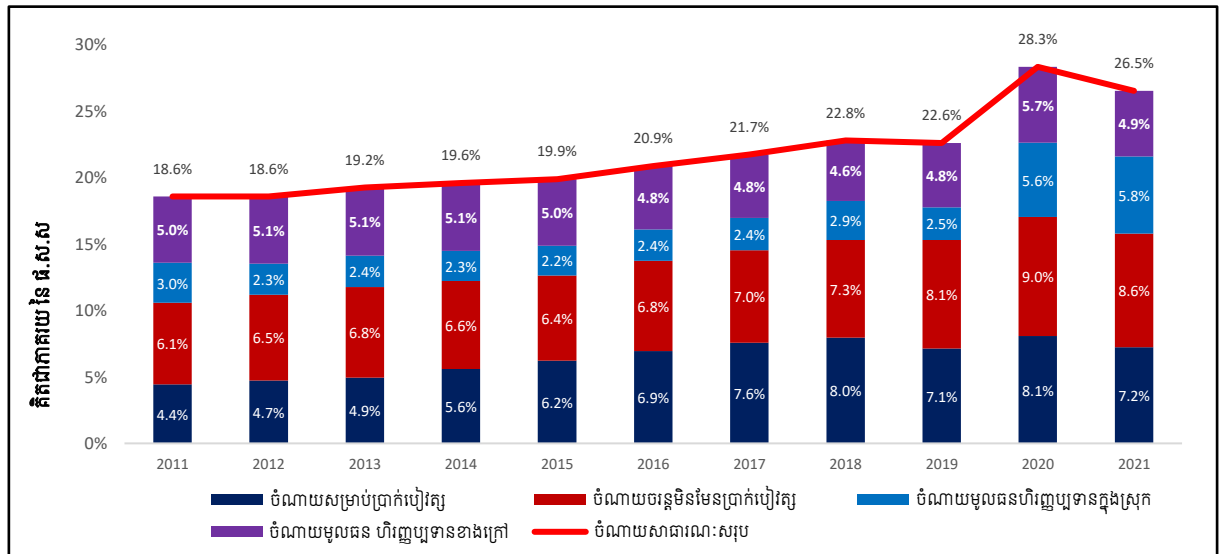
ប្រភព៖ ធនាគារពិភពលោក, ២០២៤

៣០៨. ការកើនឡើងចំណាយសាធារណៈ មួយផ្នែកធំ គឺទៅលើវិស័យសង្គម ជាពិសេសក្នុងវិស័យសុខាភិបាល និងវិស័យអប់រំ។ ចំណាយសាធារណៈ ទៅលើវិស័យសង្គម កើនឡើងពីប្រមាណ ៤,៦% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០១១ ដល់ទៅប្រមាណ ១០,៥% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០២១។ ដោយឡែក ទោះចំណាយសាធារណៈសរុបបានបន្តកើនឡើងក៏ដោយក្នុងចន្លោះឆ្នាំដូចគ្នានេះក៏ដោយ ចំណាយសម្រាប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ច ហាក់មានការថយចុះទៅវិញពោលគឺធ្លាក់ចុះពីប្រមាណ ៧,៨% នៃ ផ.ស.ស. ទៅប្រមាណ ៦,៣% នៃ ផ.ស.ស.។ ចំណាយសាធារណៈក្នុងវិស័យអប់រំឆ្នាំ២០២១ កើនឡើងរហូតដល់ប្រមាណ ៣,១២% នៃ ផ.ស.ស. ប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងចំណាយលើវិស័យអប់រំ របស់បណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់។ ដូចគ្នាដែរ ចំណាយសាធារណៈក្នុងវិស័យសុខាភិបាល កើនឡើងរហូតដល់ប្រមាណ ២,៨% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ឬស្មើនឹងប្រមាណ ៤៧.២% នៃចំណាយសាធារណៈសរុបលើវិស័យសង្គម។ ការបង្កើនចំណាយសាធារណៈលើវិស័យសង្គមនេះ គឺធ្វើឡើងស្របទៅតាមចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសរយៈពេលមធ្យមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលចាត់ទុកការអភិវឌ្ឍមនុស្សជាអាទិភាពដំបូង។

៣០៩. ថវិកាវិភាជសម្រាប់ចំណាយលើប្រាក់បៀវត្ស កើនឡើងលឿនជាងវិភាជន៍សម្រាប់ចំណាយចរន្តមិនមែនប្រាក់បៀវត្ស ឬ ចំណាយមូលធន។ ថវិកាសម្រាប់ចំណាយលើប្រាក់បៀវត្សកើនឡើងពីប្រមាណ ៤,៤% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០១១ ដល់ប្រមាណ ៨,០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបាននូវគោលដៅផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សមន្ត្រីរាជការទាបបំផុត ១លានរៀលក្នុង ១ខែ ឬ ស្មើនឹងកើនឡើងប្រមាណ ៣ ដងធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៣។ ចំណាយលើប្រាក់បៀវត្សនេះ កើនឡើងដល់ចំណុចខ្ពស់បំផុតក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ពោលគឺកើនឡើងរហូតដល់ប្រមាណ ៨,១% នៃ ផ.ស.ស.។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ការកើនឡើងនេះ មានសន្ទុះទាបមកវិញត្រឹមប្រមាណ ៧,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ក្រោយរងឥទ្ធិពលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។ ការវិភាជសម្រាប់ចំណាយចរន្តមិនមែនប្រាក់បៀវត្ស កើនឡើងពីប្រមាណ ៦,១% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០១១ ដល់ប្រមាណ ៧,៣% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ហើយក្រោយមកបន្តកើនឡើងដល់ប្រមាណ ៩,០% នៃ ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០២០ និង ៨,៦% នៃ

ផ.ស.ស. ក្នុងឆ្នាំ២០២១ ដែលនិន្នាការនេះ បង្ហាញថាចំណាយចរន្តមិនមែនបៀវត្ស គួរតែមានការកើនឡើង តែការកើនឡើងនេះ គឺស្ថិតក្នុងកម្រិតទាបជាងចំណាយសម្រាប់ប្រាក់បៀវត្ស។ ដោយឡែក ចំណាយមូលធន ក៏ឃើញមានការកើនឡើងផងដែរ ប៉ុន្តែប្រភពហិរញ្ញប្បទានមួយផ្នែកធំសម្រាប់ចំណាយនេះ មានការប្រែប្រួល ពោលគឺប្រែពីហិរញ្ញប្បទានពីខាងក្រៅ ទៅជាហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកវិញ។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា និន្នាការប្រែប្រួលនេះ គឺអាចចាត់ទុកជាការប្រែប្រួលធម្មតា ជាពិសេស សម្រាប់ប្រទេសដែលមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដូចប្រទេសកម្ពុជា ជាដើម។

ដ្យាក្រាមទី 17៖ ថវិកាតាមប្រភេទ គិតជាភាគរយនៃ ផ.ស.ស. (២០១១ ដល់ ២០២១)

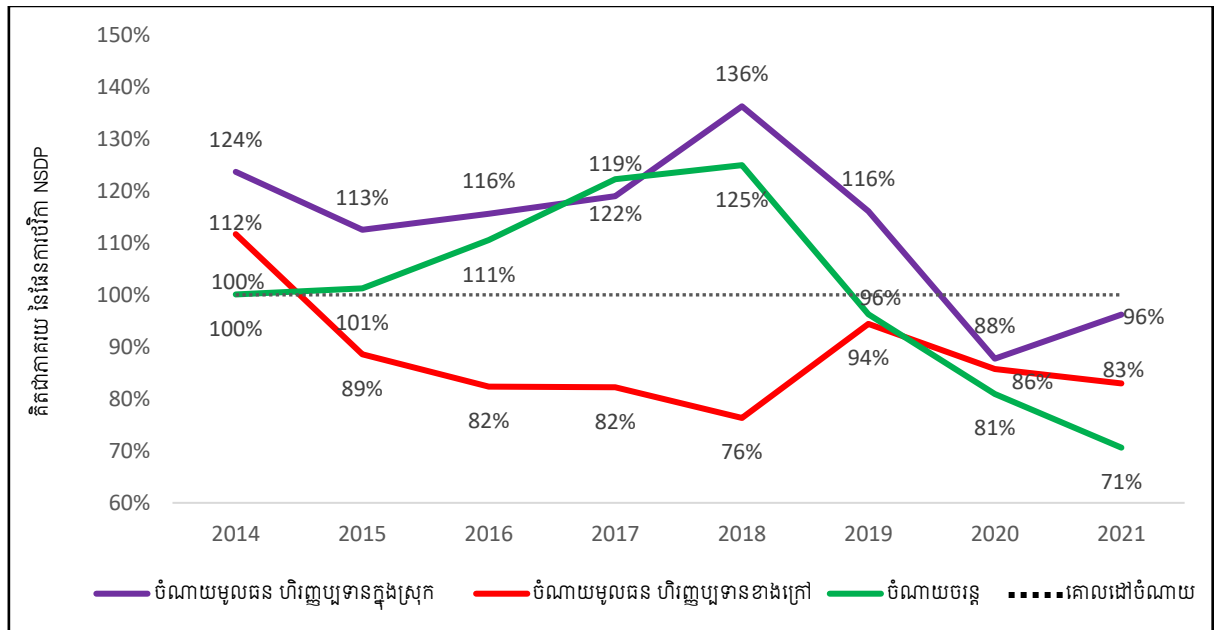

ប្រភព៖ ធនាគារពិភពលោក, ២០២៤

៥.២. អាទិភាពនយោបាយកម្មចំណាយសាធារណៈ

៣១០. គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ ២០១៩-២០២៣ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ (NSDP) ២០១៩-២០២៣ គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រគោលសម្រាប់តម្រង់ទិសការវិភាគថវិការបស់រដ្ឋាភិបាល។ យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ (អនុវត្តពីឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣) ផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ ផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ដើម្បីធានាបាននូវការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។ ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ត្រូវបានចាត់ទុកជាអាទិភាពទី១ ហើយត្រូវបានដាក់ចេញជាមួយនឹងគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រធំៗចំនួន ៤ រួមមាន៖ (១) ធានាឱ្យបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងអត្រាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងរង្វង់ ៧% ប្រកបដោយចីរភាព និងធននឹងវិបត្តិ, (២) បង្កើនការងារឱ្យបានកាន់តែច្រើន ទាំងបរិមាណ និងគុណភាព, (៣) សម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅ នៃការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ឱ្យស្ថិតនៅក្នុងអត្រាទាបជាង ១០%, និង (៤) បន្តពង្រឹងសមត្ថភាព និងអភិបាលកិច្ចនៃស្ថាប័នរដ្ឋ ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវប្រសិទ្ធភាព នៃសេវាសាធារណៈ។ ដោយឡែក ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ផ្តល់នូវគោលនយោបាយក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច (ព្រមទាំងក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃ) និងសកម្មភាពអាទិភាពនានា សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធអនុវត្ត ស្របទៅតាមធនធាន និងភាពចាំបាច់របស់ខ្លួន។

ដ្យាក្រាមទី ១៨៖ ការប្រៀបធៀបរវាងចំណាយជាក់ស្តែង និង ផែនការថវិកា NSDP (២០១៤ ដល់ ២០២១)

ប្រភព៖ ធនាគារពិភពលោក, ២០២៤

៣១១. ចំណាយជាក់ស្តែង ធៀបនឹងថវិកាសម្រាប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ហាក់នៅមានគម្លាតឆ្ងាយនៅឡើយ។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៤ ដល់ឆ្នាំ ២០១៩, ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកជាក់ស្តែង ជាញឹកញយ មានទំហំលើសពីផែនការ ខណៈចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ ជាញឹកញយ ទាបជាងផែនការ ទៅវិញ។ ចំណាយជាក់ស្តែងធៀបនឹងផែនការ មានគម្លាតខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ពោលគឺចំណាយជាក់ស្តែងលើសប្រមាណ ៣៦% នៃផែនការសម្រាប់ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក និង ២៤% ក្រោមផែនការសម្រាប់ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ។ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩, គម្លាតនេះមានភាពប្រសើរឡើងវិញ ជាពិសេស សម្រាប់ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក ដែលក្នុងនោះចំណាយជាក់ស្តែងសម្រេចបានប្រមាណ ៩៦% នៃផែនការក្នុងឆ្នាំ២០២១។ ដោយឡែក ចំណាយចរន្ត មានទំហំប្រមាណ ១២៥% នៃផែនការក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ប៉ុន្តែក្រោយមក បានធ្លាក់ចុះបន្តិចម្តងៗ រហូតដល់ប្រមាណ ៩៨%, ៨១%, និង ៧១% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩, ២០២០, និង ២០២១ រៀងគ្នា។ និន្នាការនេះ បង្ហាញថា រដ្ឋាភិបាលត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមក្នុងការពង្រឹងចំណាយទាំងចំណាយចរន្ត និងចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ។

៥.៣. ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិស័យសាធារណៈ

៣១២. ខណៈថវិកាក្នុងស្រុកសរុបទទួលបាននូវភាពជឿទុកចិត្តបាន ការអនុវត្តចំណាយក្នុងកម្រិតអនុវត្ត និងតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ធៀបទៅនឹងផែនការថវិកា នៅមានចំណុចដែលអាចកែសម្រួលមួយចំនួន។ ការអនុវត្តចំណាយសរុបធៀបនឹងផែនការសម្រេចបានក្នុងទំហំ +/-៥% ធៀបនឹងផែនការក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៧ និង ឆ្នាំ២០២១ ដែលក្នុងនោះ ឆ្នាំ២០២០ សម្រេចបានប្រមាណ ៥,១% ទាបជាងផែនការ។ លទ្ធផលទាំងនេះបង្ហាញពីភាពខ្លាំង នៃភាពជឿទុកចិត្តបាននៃថវិកា ជារួម។ ដោយឡែក ក្នុងកម្រិតអនុវត្ត (Operational Level) ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១២ និង ឆ្នាំ២០២១ ខណៈការអនុវត្តចំណាយចរន្តភាគច្រើន សម្រេចបានប្រមាណ +/-៥% នៃផែនការ (លើកលែងឆ្នាំ២០១៩ ដែលសម្រេចបានប្រមាណ ៦% លើសផែនការ និង ឆ្នាំ២០២១ សម្រេចបានប្រមាណ ១២% លើស

ផែនការ), ការអនុវត្តចំណាយមូលធនមិនទាន់អាចសម្រេចបានស្របទៅតាមគោលដៅ នៅឡើយ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ចំណាយមូលធន ទាំងហិរញ្ញប្បទានក្នុង ឬ ក្រៅស្រុក បាននិងកំពុងមានភាពប្រសើរឡើង បណ្តើរៗក្នុងឆ្នាំ២០២១ ពោលគឺសម្រេចបានប្រមាណ ៩៧% សម្រាប់ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក និង ប្រមាណ ៩៥% សម្រាប់ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ។ ទោះជាយ៉ាងនេះដ៏ដោយ និន្នាការប្រមាណមួយទសវត្សរ៍ចុះក្រោយនេះ បានបង្ហាញថា ប្រសិនបើមិនគ្រប់គ្រងបានល្អ ការអនុវត្តចំណាយនឹងបន្តមានការប្រែប្រួលជាបន្តបន្ទាប់។ ដោយឡែក សម្រាប់ចំណាយតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន, ខណៈមានក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួនសម្រេចបានប្រមាណ +/-៥% ធៀបនឹងផែនការ មានក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួនទៀតមិនទាន់សម្រេចបាននៅឡើយ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងឆ្នាំ២០២១ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អនុវត្តថវិកាចរន្តរបស់ខ្លួនក្រោមផែនការ ពោលគឺទាបជាងប្រមាណ ២២% នៃផែនការ ខណៈក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល សម្រេចបានលើសផែនការប្រមាណ ១៦%។ បន្ថែមពីនេះ ការអនុវត្តវិនិយោគមូលធនក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន បានអនុវត្តលើសពីផែនការ ដូចជា ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បានអនុវត្តបានប្រមាណ ១៥៤% នៃផែនការ, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ អនុវត្តបានប្រមាណ ១៤៩% នៃផែនការ, និងក្រសួងសាធារណៈការ និងដឹកជញ្ជូន សម្រេចបានប្រមាណ ៤០៧% នៃផែនការ។ នៅក្នុងវិស័យ និងក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន ការអនុវត្តថវិកាសម្រាប់ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក៏សង្កេតឃើញថាលើស និងខ្វះមួយចំនួន ផងដែរ។

៣១៣. ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩, ប្រាក់បៀវត្សក្នុងវិស័យសាធារណៈ មានទំហំធំជាងប្រាក់បៀវត្សក្នុងវិស័យឯកជន ដែលការណ៍នេះធ្វើឱ្យការងាររដ្ឋ ជាពិសេស ការងារកម្រិតបច្ចេកទេស មានភាពទាក់ទាញជាងការងារឯកជន។ មុនឆ្នាំ២០១៩ ប្រាក់បៀវត្សឯកជន មានទំហំធំជាងប្រាក់បៀវត្សមន្ត្រីរាជការ ពោលគឺខ្ពស់ជាងប្រមាណ ៣៨,៤% និង ២៥,៤% ក្នុងឆ្នាំ២០០៣ និង ឆ្នាំ ២០១២ រៀងគ្នា។ ការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនក្នុងវិស័យសាធារណៈ ដូចជាបញ្ហាឥទ្ធិពលពន្លឺព្រះច័ន្ទ^១ (Moonlight Effect), មន្ត្រីឈប់ពីការងាររដ្ឋទៅធ្វើការងារឯកជន ដើម្បីទទួលបានប្រាក់បៀវត្សច្រើនជាងមុន, ឬអ្នកមានសមត្ថភាពសម្រេចមិនបម្រើការងាររដ្ឋតែម្តង។ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពក្នុងវិស័យសាធារណៈ ប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់មន្ត្រីគ្រប់កម្រិតថ្នាក់ត្រូវបានតម្លើង ដែលការណ៍នេះធ្វើឱ្យប្រាក់បៀវត្សមន្ត្រីរាជការ កើនឡើងខ្ពស់ជាងប្រាក់បៀវត្សរបស់បុគ្គលិកឯកជន។ ដោយទទួលបានប្រាក់ខែខ្ពស់ រួមទាំងការធានាបានស្ថិរភាពការងារ និងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត បានធ្វើឱ្យការងាររដ្ឋកាន់តែមានភាពទាក់ទាញជាងការងារក្នុងវិស័យឯកជន។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ការកើនឡើងនេះ មួយផ្នែកធំ គឺទៅលើបុគ្គលិកជំនាញ (ដូចជាមន្ត្រីប៉ូលីស, នគរបាល, និងមន្ត្រីរដ្ឋបាលសាធារណៈ ជាដើម) ដែលមន្ត្រីទាំងនេះ ជាមធ្យមទទួលបានប្រាក់បៀវត្សប្រមាណ ៤០,៤% ខ្ពស់ជាងបុគ្គលិកក្នុងវិស័យឯកជន។

៣១៤. ការវិភាគថវិកាសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលគ្រប់កម្រិតថ្នាក់ មានចំណុចដែលអាចធ្វើការកែលម្អបន្ថែម។ ចំនួននៃមន្ត្រីរាជការថ្នាក់ជាតិដែលមានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់ ហាក់មានចំនួនច្រើនជាងមន្ត្រីរាជការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ការណ៍នេះមួយផ្នែក គឺដោយសារការចុះទៅធ្វើការនៅតាមខេត្ត មិនមែនជាជម្រើសដែលពេញនិយម សម្រាប់មន្ត្រីរាជការបច្ចុប្បន្ន។ ជាក់ស្តែង ក្នុងវិស័យធារាសាស្ត្រ មន្ត្រីរាជការធ្វើការក្នុងវិស័យនេះសរុបប្រមាណ ៥០% រស់នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ខណៈនៅតាមបណ្តាខេត្តនីមួយៗ មានមន្ត្រីត្រឹមប្រមាណ ២៥រូប ប៉ុណ្ណោះ។ ដោយឡែក សម្រាប់បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុវិញ ប្រមាណ៩០% នៃថវិកាមូលធន និង ៨៥% នៃថវិកាចរន្ត គឺត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ថ្នាក់ជាតិ ដែលការណ៍នេះធ្វើឱ្យការធ្វើវិមជ្ឈការមុខងារជូនថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្តមុខងារទាំងនោះបានពេញលេញ មានការលំបាកខ្លាំង។ ដូចគ្នាដែរ សម្រាប់វិស័យអប់រំ និងវិស័យសុខាបាល ដែលជាវិស័យ

^១ Moonlight Effect ឬ ឥទ្ធិពលពន្លឺព្រះច័ន្ទ សំដៅដល់ ស្ថានភាពដែលមន្ត្រីរាជការមានមុខរបរ ឬ ការងារបន្ថែមពីតួនាទីជាមន្ត្រីរាជការ។
របាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ៩៣

សង្គមជំងឺទាំង ២, គេអាចសង្កេតឃើញថា ចំនួនគ្រូបង្រៀន និងចំនួនគ្រូពេទ្យ នៅថ្នាក់ជាតិ មានចំនួនច្រើនជាង នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៥.៤. ការពង្រឹងចំណាយសាធារណៈក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍

៥.៤.១. វិស័យអប់រំ

៣១៥. ចំណាយសាធារណៈសរុបក្នុងវិស័យអប់រំ បាននិងកំពុងបន្តកើនឡើងខ្លាំង ដែលការកើនឡើងនេះ មួយផ្នែកធំគឺ ដោយសារការកើនឡើងចំនួនមន្ត្រីក្នុងវិស័យអប់រំ និងប្រាក់បៀវត្ស។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៤ និង ឆ្នាំ២០២០, ប្រាក់ខែដំបូងមធ្យមរបស់គ្រូបង្រៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សា កើនឡើងទ្វេដង ដោយសារការកើនឡើងប្រាក់បៀវត្ស គោល និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភមុខងារ។ បន្ថែមពីនេះ ក្នុងអំឡុងពេលដូចគ្នានេះ ចំនួនមន្ត្រីក្នុងវិស័យអប់រំកើនឡើង ប្រមាណ ៦% គឺកើនឡើងពីចំនួន ១០៧ ៣៩៥ រូប ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ដល់ប្រមាណ ១១៤ ១៧០រូប ក្នុងឆ្នាំ ២០២០។ ការណ៍នេះធ្វើឱ្យចំណាយសរុបសម្រាប់ប្រាក់បៀវត្សរបស់មន្ត្រីក្នុងវិស័យអប់រំ កើនឡើងពីប្រមាណ ៧០% នៃចំណាយសរុបរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ដល់ប្រមាណ ៨០% ក្នុងឆ្នាំ២០២០។
៣១៦. ចំណាយមូលធនហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ បានថយចុះ ធ្វើឱ្យចំណាយមូលធនសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យ អប់រំ ទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៧ និង ឆ្នាំ២០២១ ថវិកាមូលធនហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍ គិតជាភាគរយនៃថវិកាសរុបសម្រាប់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា មានទំហំច្រើនជាងផែនការថវិកា មូលធនសម្រាប់ក្រសួង ប្រមាណពី ១,៥ ទៅ ៣,៣ ដង ធ្វើឱ្យថវិកាមូលធនហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្លាយជាថវិកាចម្បងនៃថវិកាមូលធនសម្រាប់វិស័យអប់រំ។ ថវិកាមូលធនហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ថយចុះ ពីប្រមាណ ១០% នៃចំណាយសម្រាប់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាសរុបក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ មក ត្រឹមប្រមាណ ៩% ក្នុងឆ្នាំ២០២១ និង ក្រោយមក ធ្លាក់ចុះដល់ប្រមាណ ៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១។ បន្ថែមពីនេះ ថវិកាមូលធន សម្រាប់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក៏បានធ្លាក់ចុះផងដែរ ពីប្រមាណ ១២% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ មកប្រមាណ ៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២០ និង ប្រមាណ ៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២១។ ការធ្លាក់ចុះទាំងនេះ ទាំងហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍ និងហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកសម្រាប់វិស័យអប់រំ មានន័យថា ថវិកាសរុបសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធអប់រំ នៅកម្ពុជា មានការថយចុះ។
៣១៧. ទោះបីសូចនាករអប់រំមានភាពប្រសើរឡើងជារួមក៏ដោយ នៅមានផ្នែកមួយចំនួន ដែលទាមទារបន្តពង្រឹងបន្ថែម។ អត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់សិស្សថ្នាក់បឋមសិក្សា, ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាកម្រិតទាប និងមធ្យមសិក្សាកម្រិតខ្ពស់ កើនឡើងពីប្រមាណ ៨១,១% ដល់ ៩០,១%, ៣១,៥% ដល់ ៤៧,៥% និង ១៧,៩% ដល់ ៣០,៩% រៀងគ្នា ពីឆ្នាំ២០០៩ ដល់ ឆ្នាំ២០១៩។ បន្ថែមពីនេះ អត្រាមិនចេះអក្សរសម្រាប់ប្រជាជនអាយុចាប់ពី ១៥ ឆ្នាំឡើងទៅ បានកើនឡើងពីប្រមាណ ៧៣,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ដល់ប្រមាណ ៨១,៩% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩។ ក្រៅពីសូចនាករ ទាំងនេះ មានផ្នែកមួយចំនួន ដែលត្រូវបន្តការយកចិត្តទុកដាក់ រួមមាន ដូចខាងក្រោម៖
- ការបន្តពង្រឹងលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្ស៖ ជាមធ្យម លទ្ធផលប្រឡងរបស់សិស្សថ្នាក់ទី ៦ (គណិតវិទ្យា និង ភាសាខ្មែរ) និង ថ្នាក់ទី ៨ (គណិតវិទ្យា ភាសាខ្មែរ និងរូបវិទ្យា) ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣, ឆ្នាំ ២០១៦, និង ឆ្នាំ ២០២១ បានបង្ហាញថា ទោះមានការកើនឡើងបន្តិចក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ និង ឆ្នាំ២០១៦, លទ្ធផលសិក្សា របស់សិស្សកម្ពុជាជាមធ្យម នៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ។

- **កាត់បន្ថយតម្លាភាពអត្រាចុះឈ្មោះសិក្សានៅទីក្រុង និងនៅជនបទ៖** ទោះមានការខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីកែលម្អអត្រាចុះឈ្មោះសិក្សារបស់សិស្សបឋមសិក្សាជាមួយគ្នា ការចុះឈ្មោះសិក្សាសម្រាប់សិស្សនៅជនបទជាមួយ នៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ ជាពិសេសសម្រាប់សិស្សមធ្យមសិក្សា ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៤ និងឆ្នាំ២០២១។
- **លុបបំបាត់ការខ្វះខាតគ្រូបង្រៀននៅសាលាជនបទ និងទីក្រុង៖** នៅក្នុងឆ្នាំ២០២១ ទោះរដ្ឋាភិបាលបានខិតខំប្រឹងប្រែងកាត់បន្ថយការខ្វះខាតគ្រូបង្រៀនក៏ដោយ ក៏នៅមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនដដែរ ទាំងនៅទីក្រុង និងជនបទ ដែលក្នុងនោះ នៅទីក្រុងខ្វះគ្រូសរុបប្រមាណ ៤៩០រូប ខណៈនៅជនបទ ខ្វះគ្រូសរុបប្រមាណ ១៩ ៨៦៧រូប។ សម្រាប់សាលាជនបទ គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សាខ្វះប្រមាណ ១ ១៤៩រូប ខណៈសម្រាប់មធ្យមសិក្សា ខ្វះប្រមាណ ៧៩០រូប។ ដោយឡែក សម្រាប់សាលានៅទីក្រុង គ្រូបង្រៀនកម្រិតបឋមសិក្សាខ្វះប្រមាណ ១ ១៤៩រូប និង សម្រាប់កម្រិតមធ្យមសិក្សា ខ្វះប្រមាណ ៧៤៩រូប។ ផ្ទុយទៅវិញ គ្រូបង្រៀនកម្រិតមធ្យមសិក្សាលើសប្រមាណ ១ ៤០៨រូប។ ការខ្វះខាតគ្រូបង្រៀនអាចបង្កជាបញ្ហាជាច្រើនរួមមាន៖ (១) វិសមភាពគ្រូបង្រៀន និងសិស្ស (គ្រូមានចំនួនតិចជាងសិស្ស), (២) គ្រូបង្រៀន ១រូប ត្រូវបង្រៀនមុខវិជ្ជាច្រើនមុខ ឬត្រូវបង្រៀនមុខវិជ្ជា ដែលមិនមែនជាជំនាញរបស់ខ្លួន, និង (៣) ការផ្តល់សេវាអប់រំ មិនមានប្រសិទ្ធភាព។
- **ពង្រីកការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ និងបុរេប្រទាន៖** មូលនិធិដំណើរការសាលា (School Operation Fund) ត្រូវបានផ្ទេរទៅសាលារៀននីមួយៗ តាមរយៈធនាគារ ក្នុងទម្រង់ជាបុរេប្រទាន ២ដង ក្នុង ១ឆ្នាំ គឺក្នុងខែមករា និង ខែមិថុនា។ ទោះមានការផ្ទេរ ២ដងក្នុង ១ឆ្នាំក៏ដោយ, សាលានឹងដកប្រាក់ចំនួន ៤ ដងក្នុង ១ឆ្នាំ ពោលគឺដកប្រាក់ត្រឹមត្រូវ ទៅតាមតម្រូវការចាំបាច់។ ក្នុងន័យនេះ ទំហំថវិកាដែលត្រូវបានផ្ទេរក្នុងខែមករា នឹងត្រូវដក ២ដង គឺក្នុងខែមីនា និង ក្នុងខែមិថុនា ហើយប្រាក់ដែលត្រូវបានផ្ទេរក្នុងខែមិថុនា នឹងត្រូវដកក្នុងខែកញ្ញា និង ខែធ្នូ។ ដូចនេះ ថវិកា នឹងត្រូវបានទុកចោលមិនប្រើប្រាស់ក្នុងធនាគារ មួយរយៈពេលមុនពេលសាលាទៅដកមកប្រើប្រាស់។
- **ពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មគ្រូបង្រៀន៖** ស្របទៅតាមគោលការណ៍របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដែលបានដាក់ចេញក្នុងឆ្នាំ ២០១៨, គ្រូ ១រូប គួរបង្រៀន ១៦ម៉ោងក្នុង ១សប្តាហ៍ ប៉ុន្តែការអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន គ្រូ ១រូបបង្រៀនបានត្រឹមប្រមាណ ៥ម៉ោងប៉ុណ្ណោះ ក្នុង ១សប្តាហ៍ ខណៈម៉ោងដែលនៅសេសសល់ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការបង្រៀន ឬការងារផ្ទាល់ខ្លួន។ បន្ថែមពីនេះ ការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មគ្រូបង្រៀន មិនទាន់បានអនុវត្តពេញលេញនៅឡើយ។ ដូចនេះ ទោះបីគ្រូបង្រៀនមិនបានអនុវត្តការបង្រៀនរបស់ខ្លួនបានល្អ ប្រាក់ខែរបស់គ្រូបង្រៀននោះ នឹងត្រូវតម្កើងស្របជាមួយនឹងការតម្កើងប្រាក់បៀវត្ស សម្រាប់មន្ត្រីដទៃទៀត ដូចបានរៀបរាប់ខាងដើម។
- **ពង្រឹងការធ្វើប្រតិភូកម្មសិទ្ធិអំណាចក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានសាលារៀន ដល់សាលារៀន៖** ទោះប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសាលារៀននៅកម្រិតសាលា (School-Based Management System) ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងពង្រីកបន្តបន្ទាប់ក៏ដោយ សិទ្ធិក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានរបស់សាលារៀន មិនទាន់បានផ្ទេរដល់សាលារៀនគ្រប់គ្រាន់ នៅឡើយ។

៣១៨. **មានកត្តាមួយចំនួន រួមចំណែកដល់ការខ្វះ ឬ លើសចំនួនគ្រូបង្រៀន។** ការជ្រើសរើស និងចាត់តាំងគ្រូបង្រៀនត្រូវបានរៀបចំដោយថ្នាក់ជាតិផ្អែកទៅតាមតម្រូវការតាមតំបន់នីមួយៗ។ ប្រព័ន្ធនេះ អាចមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន រួមមាន៖ (១) ព័ត៌មានអំពីចំនួនគ្រូបង្រៀន ចំនួនថ្នាក់រៀន និងចំនួនគ្រូដែលលើស ឬ ខ្វះ នៅមិនទាន់មានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការសម្រេចចិត្ត នៅឡើយ (បច្ចុប្បន្ន EMIS មិនទាន់មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចាប់-

យក និងផ្ទុកទិន្នន័យទាំងនេះនៅឡើយ), (២) ការលើកទឹកចិត្តសម្រាប់ការចុះទៅរស់នៅ និងបង្រៀនក្នុងតំបន់ ងាយរងគ្រោះ នៅមិនទាន់មានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ, (៣) ផលប្រយោជន៍ក្នុងការបង្រៀននៅក្នុងទីក្រុងមានច្រើន ជាពិសេសតាមរយៈការបង្រៀនគ្រូបន្ថែម, និង (៤) កត្តាគ្រួសារ ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ។ បន្ថែមពីនេះ ទោះបីមានការផ្លាស់ប្តូរក៏ដោយ, ទំហំមូលនិធិដំណើរការសាលា ចំនួនប្រមាណ ១០,៨លានរៀល (ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ២ ៦៧៧ ដុល្លារអាមេរិក) មិនអាចអនុញ្ញាតឱ្យសាលាជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀន ដើម្បីបំពេញ ការខ្វះខាតគ្រូបង្រៀន បានឡើយ។

៣១៩. ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមខាងលើ ធនាគារពិភពលោក បានផ្តល់អនុសាសន៍មួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

- **ពង្រឹងការវិភាជន៍និងដំណើរការសាលា ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចំណាយរបស់សាលា៖** (១) ពង្រីក FMIS Portal ដល់កម្រិតសាលារៀន ដើម្បីឱ្យសាលាចូលទៅប្រើប្រាស់មុខងារផ្សេងៗ ដែលមានក្នុងគណនេយ្យ ទោលនៅតាមគោលការណ៍, (២) បន្តអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសាលារៀនក្នុងកម្រិតសាលារៀនឱ្យបានពេញលេញ ខណៈធានាពង្រឹងគណនេយ្យភាពសាលារៀនបណ្តើរៗ, និង (៣) អនុវត្តស្តង់ដារគ្រូបង្រៀន។
- **ពង្រឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស៖** តាមរយៈកិច្ចការមួយចំនួន ដូចជា (១) ពង្រឹងទិន្នន័យចំនួនគ្រូ- បង្រៀនដែលខ្វះ ឬ លើស ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការសម្រេចចិត្ត, (២) ពង្រឹងការជ្រើសរើស និងចាត់តាំង គ្រូបង្រៀន ដើម្បីធានាថាគ្រូបង្រៀនដែលបានជ្រើសរើសថ្មី នឹងបន្តធ្វើការក្នុងទីតាំងដែលបានចាត់តាំងក្នុង រយៈពេលវែង ដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រាផ្ទេរគ្រូបង្រៀន, (៣) លុបបំបាត់គ្រូបង្រៀនដែលបង្រៀនមុខវិជ្ជាដែល មិនមានតម្រូវការ ឬអនុញ្ញាតឱ្យចូលនិវត្តន៍មុនកំណត់ចំពោះគ្រូបង្រៀនណា ដែលមិនបានបង្រៀនស្របទៅ តាមចំនួនម៉ោងដែលបានកំណត់ក្នុងគោលការណ៍ណែនាំ, (៤) អនុវត្តប្រព័ន្ធផ្សារភ្ជាប់ការតម្លើងប្រាក់បៀវត្ស ឬតំណែងទៅនឹងសមិទ្ធកម្មរបស់គ្រូបង្រៀន និងមន្ត្រីក្នុងវិស័យអប់រំ, (៥) បន្តការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន, (៦) កំណត់ស្តង់ដារសាលាគំរូ និងធ្វើប្រតិភូកម្មសិទ្ធិអំណាចដល់សាលារៀនទាំងឡាយណា ដែលបាន បំពេញគ្រប់ទាំងស្តង់ដារ ដើម្បីជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនកិច្ចសន្យា និងបែងចែកធនធានសម្រាប់អនុវត្តកិច្ចការ នេះ, និង (៧) អនុវត្តអាជ្ញាបណ្ណគ្រូបង្រៀន ដែលទាមទារឱ្យគ្រូបង្រៀនត្រូវទៅបន្តធ្វើជាថ្មីជារៀងរាល់ពេល វេលាជាក់លាក់មួយ (ឧ. រៀងរាល់ ៣ឆ្នាំ ១ដង) និង តម្រូវឱ្យគ្រូបង្រៀនចុះទៅបង្រៀនក្នុងទីជនបទក្នុង រយៈពេលកំណត់ជាក់លាក់មួយ។
- **បន្តបណ្តាក់ទុនក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំ៖** ធនាគារពិភពលោកសម្រាប់ចំណាយមូលធនក្នុងវិស័យអប់រំគ្រប់- គ្រាន់ ព្រោះបច្ចុប្បន្ន ខណៈថវិកាចរន្តបាននិងកំពុងកើនឡើង, ថវិកាមូលធនបានធ្លាក់ចុះជាបន្តបន្ទាប់។

៥.៤.២. វិស័យសុខាភិបាល

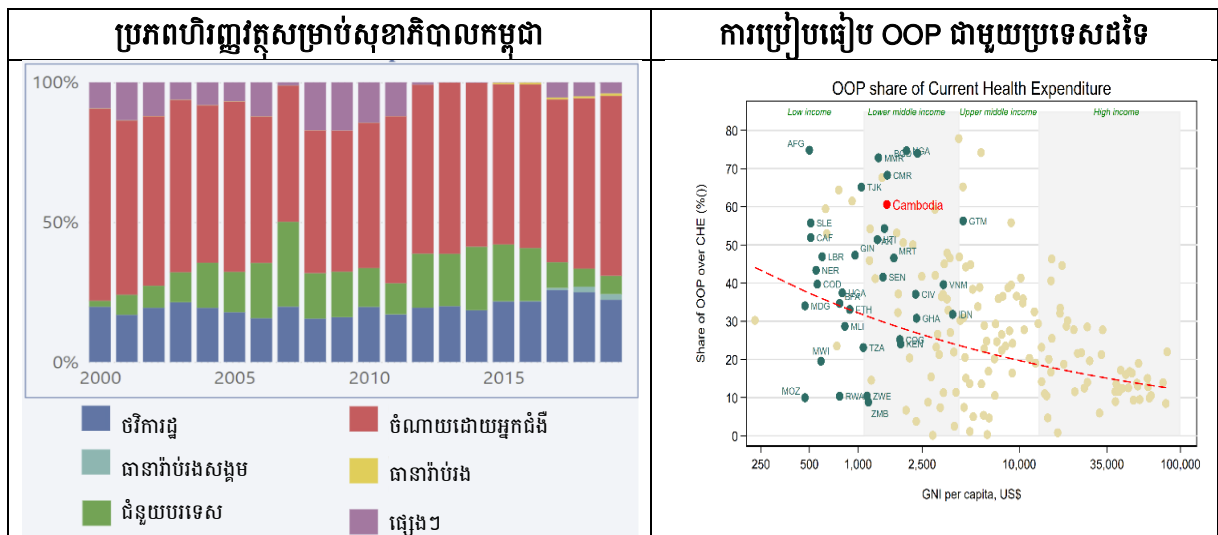
៣២០. ជារួម ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ លទ្ធផលក្នុងវិស័យសុខាភិបាលកម្ពុជា មានការកើនឡើងជា លំដាប់។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៦ និងឆ្នាំ ២០២០, ប្រទេសកម្ពុជា សម្រេចបានសូចនាករគន្លឹះ ១ ក្នុងវិស័យសុខា- ភិបាល ក្នុងចំណោមសូចនាករទាំង ១៤ របស់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព គឺការបង្ការមេរោគអេដស៍។ ក្រៅពីនេះ សូចនាករផ្សេងៗទៀត ដូចជា សូចនាករពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាមរណមាតា ទារក និងក្មេង បាននិងកំពុង មានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ និងអាចនឹងសម្រេចបានជាសារវន្ត នាពេលអនាគត។ ដោយឡែក គម្លាតការទទួលបាន ការថែទាំសុខភាពមាតា រវាងអ្នកមាន និង អ្នកក្រីក្រ ក៏បានកាត់បន្ថយបណ្តើរៗ ផងដែរ។ បន្ថែមពីនេះ អាយុរំពឹងរស់ ក៏មានការរីកចំរើនជាបន្តបន្ទាប់ក្នុងរយៈកាលប្រមាណ ២ ទសវត្សរ៍នេះ ដែលការណ៍នេះធ្វើឱ្យកម្ពុជាសម្រេចបាន អាយុរំពឹងរស់ ក្នុងកម្រិតខ្ពស់ បើធៀបជាមួយប្រទេស ដែលមានកម្រិតចំណូលប្រហាក់ប្រហែលនឹងកម្ពុជា។

៣២១. ទោះមានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់ក៏ដោយ ប្រព័ន្ធសុខាភិបាលកម្ពុជា នៅបន្តជួបប្រទះនឹងបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ទាំងបញ្ហាដែលមានស្រាប់ និងបញ្ហាថ្មីៗ។ ក្នុងនោះ បញ្ហាប្រឈមថ្មី ១ គឺការកើនឡើងចំនួនអ្នកស្លាប់ដោយជំងឺ មិនឆ្លង ដែលការណ៍នេះ កើតឡើងដោយសារការផ្លាស់ប្តូរបរិបទ និងបរិយាកាសនៃការរស់នៅ ដែលទទួលរង ឥទ្ធិពលពីការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃការកើនឡើងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ ដោយឡែក សម្រាប់បញ្ហាដែលមាន ស្រាប់ គឺគម្លាតលទ្ធផលសុខភាពរបស់អ្នកមាន និង អ្នកក្រ និង ទំហំ នៃការប្រើប្រាស់សេវាសុខាភិបាលសាធារណៈ របស់ប្រជាជន ដែលនៅមានកម្រិតទាប។

❖ **ប្រភពហិរញ្ញប្បទានចំណាយសុខាភិបាល៖**

៣២២. ថវិការដ្ឋ គឺជាហិរញ្ញប្បទានធំទី ២ ក្នុងចំណាយលើវិស័យសុខាភិបាលសរុប។ ជាមធ្យម ចំណាយក្នុងវិស័យសុខា- ភិបាលសរុបមានប្រមាណ ៥,៧% នៃ ផ.ស.ស. រវាងឆ្នាំ ២០០៩ និង ឆ្នាំ ២០១៩ និង មានការកើនឡើង ឬ ធ្លាក់ចុះ ក្នុងចន្លោះ ៥,៧% និង ៧,៦% នៃ ផ.ស.ស.។ ចំណាយក្នុងវិស័យសុខាភិបាលសម្រាប់មនុស្សម្នាក់ កើនឡើង ប្រមាណពី ៣៥ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ២០០០ ដល់ប្រមាណ ១១៥ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ២០២០។ ថវិកាដែល បានវិភាជសម្រាប់ក្រសួងសុខាភិបាលគិតជាភាគរយនៃថវិការដ្ឋសរុប ធ្លាក់ចុះបន្តិចពីប្រមាណ ៨,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ (ឬ ស្មើនឹង ១,៩% នៃ ផ.ស.ស.) ដល់ប្រមាណ ៧,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ (ឬ ស្មើនឹង ១,៧% នៃ ផ.ស.ស.) ប៉ុន្តែក្រោយមក ក៏បានកើនឡើងវិញដល់ប្រមាណ ៧,០% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ (ឬ ស្មើនឹង ២,១% នៃ ផ.ស.ស.)។ ចំណាយសាធារណៈសម្រាប់វិស័យសុខាភិបាលសរុបសម្រាប់មនុស្សម្នាក់កើនឡើងពីប្រមាណ ៦៤ ដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ ២០១៧ ដល់ប្រមាណ ៧៩ដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ ២០១៩។ ការកើនឡើងនេះ មួយផ្នែកធំ គឺ ដោយសារការកើនឡើងនូវប្រាក់បៀវត្សមន្ត្រីក្នុងវិស័យសុខាភិបាល, ចំណាយលើការផ្តល់សេវាដល់អ្នកជំងឺសម្រាក នៅមន្ទីរពេទ្យ, និងការធ្វើដំណើររបស់មន្ត្រីក្នុងវិស័យសុខាភិបាលជាដើម (ដ្យាក្រាមទី ១៩)។

ដ្យាក្រាមទី ១៩៖ ប្រភពហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សុខាភិបាលកម្ពុជា និង ការប្រៀបធៀប OOP ជាមួយប្រទេសដទៃ

ប្រភព៖ ធនាគារពិភពលោក, ២០២៣

៣២៣. ចំណាយដោយអ្នកជំងឺ (Out-Of Pocket Spending – OOP) គឺជាប្រភពហិរញ្ញប្បទានធំបំផុត នៃចំណាយ សរុបក្នុង វិស័យសុខាភិបាលក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ខណៈចំណាយដោយរាជរដ្ឋាភិបាល និងជំនួយផ្សេងៗ គឺជា ប្រភពធំទី ២ និងទី៣ រៀងគ្នា។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ចំណាយដោយអ្នកជំងឺ មានប្រមាណ ៦០% នៃចំណាយសរុប ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ហើយក្រៅពីនេះ ប្រភពចំណាយធំបន្ទាប់ គឺថវិការដ្ឋ, ជំនួយពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, និង ប្រភព

ផ្សេងៗ។ ដោយឡែក ប្រទេសដែលមានចំណូលប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងប្រទេសកម្ពុជា, OOP មានប្រមាណ ៣០% ប៉ុណ្ណោះ នៃចំណាយសរុបក្នុងវិស័យសុខាភិបាល។ និន្នាការក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ បានបង្ហាញថា OOP នឹងបន្តរួមចំណែកដ៏ធំក្នុងចំណាយសរុបក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ដូចនេះ រដ្ឋាភិបាលគួរគិតគូរបន្ថែម ដើម្បីកាត់បន្ថយបន្ទុកនេះពីប្រជាពលរដ្ឋ។

៣២៤. OOP មានកម្រិតខ្ពស់ មានន័យថា ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ នឹងងាយរងគ្រោះដោយវិបត្តិប្រាក់ចំណូល, មិនមានលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសុខភាព, និងងាយនឹងប្រឈមនឹងបញ្ហាលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដោយសារចំណាយលើសុខភាពច្រើន^១។ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា, ប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ ១៧% នៃប្រជាជនសរុប ចំណាយប្រមាណយ៉ាងហោចណាស់ ១០% នៃចំណូលរបស់ខ្លួន ទៅលើការមើលថែ និងព្យាបាលសុខភាពរបស់ខ្លួន។ ក្នុងនោះ OOP បានធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ ៤% នៃប្រជាជនសរុប ស្ថិតនៅក្រោមបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ (៥,៥ ដុល្លារអាមេរិក ក្នុង១ថ្ងៃ) និងប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណ ១៥% នៃប្រជាជនសរុប ដែលបាននិងកំពុងស្ថិតក្រោមបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រទៅហើយ នឹងកាន់តែធ្លាក់ទៅក្នុងភាពក្រីក្របន្ថែម។

៣២៥. មូលនិធិខាងក្រៅ (ពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍) ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងប្រព័ន្ធសុខាភិបាលរបស់កម្ពុជា ជាពិសេសសម្រាប់ជាថវិកាមូលធនក្នុងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ មូលនិធិនេះ បាននិងកំពុងថយចុះជាបណ្តើរៗ ខណៈប្រទេសកម្ពុជាបានផ្លាស់ប្តូរពីប្រទេសដែលមានចំណូលទាប ទៅជាប្រទេសដែលមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។ ការណ៍នេះ បានក្លាយជាបញ្ហាប្រឈមមួយ ដែលប្រទេសកម្ពុជាត្រូវគិតគូរដោះស្រាយ។

❖ **វិសមភាពសូចនាករសុខភាពរវាងអ្នកមាននិងអ្នកក្រ**

៣២៦. ទោះអត្រាមរណភូមារ បានធ្លាក់យ៉ាងគំហុកក្នុងរយៈពេល ២ ទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះក្តី នៅមានគម្លាតខ្ពស់រវាងសូចនាករសុខភាពសម្រាប់ប្រជាជននៅទីក្រុង និងជនបទ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ អត្រាមរណភូមារបស់ទារកសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្របំផុត មានប្រមាណ ២២ទារក ក្នុងចំណោមទារក ១ ០០០ ដែលបានកើតក្នុងឆ្នាំ ខណៈអត្រាមរណភូមារបស់ទារកសម្រាប់ប្រជាជនមានបំផុត មានប្រមាណតែ ៦ទារក ប៉ុណ្ណោះ។ ដោយឡែក សម្រាប់អត្រាមរណភូមារបស់កុមារក្រោមអាយុ ៥ឆ្នាំ សម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្របំផុត មានប្រមាណ ២១រូប ក្នុងចំណោមកុមារអាយុក្រោម ៥ឆ្នាំ ១ ០០០រូប ខណៈអត្រាមរណភូមារបស់កុមារក្រោមអាយុ ៥ឆ្នាំ សម្រាប់ប្រជាជនមានបំផុត មានប្រមាណតែ ៧រូបប៉ុណ្ណោះ។

❖ **ការប្រើប្រាស់សេវាសុខភាពសាធារណៈ**

៣២៧. ទោះបីវិភាគសម្រាប់វិស័យសុខាភិបាលមានការកើនឡើងដ៏ដោយ ការប្រើប្រាស់សេវាសុខភាពសាធារណៈ តាមរយៈមណ្ឌលសុខភាពសាធារណៈ នៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០២១, មានប្រជាជនប្រមាណតែ ១៥% ប៉ុណ្ណោះ (ថយចុះពីប្រមាណ ២៣,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ និង ២២,៥% ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០១៩ និង ២០២០) បានជ្រើសរើសមណ្ឌលផ្តល់សេវាសុខភាពសាធារណៈ ជាជម្រើសទី១។ កត្តាដែលធ្វើឱ្យការប្រើប្រាស់សេវាសុខភាពសាធារណៈ នៅមានកម្រិតទាប រួមមានដូចខាងក្រោម៖

- មណ្ឌលសុខភាពនៅឆ្ងាយពីអ្នកជំងឺ៖ ជាមធ្យម ចម្ងាយពីផ្ទះប្រជាជន ទៅ មណ្ឌលសុខភាព មានប្រមាណ ៣,២គីឡូម៉ែត្រ ដូចនេះ ដើម្បីធ្វើដំណើរទៅកាន់មណ្ឌលសុខភាព អ្នកជំងឺត្រូវចំណាយប្រមាណ ៣ ៦១៤ រៀល (គ្រាន់តែសម្រាប់ការធ្វើដំណើរទៅ) ដែលចំណាយនេះ គឺខ្ពស់រួចទៅហើយសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រ

^១ សូចនាករ ២ ប្រភេទ ជាធម្មតា ត្រូវបានប្រើដើម្បីវាយតម្លៃការលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដោយសារការចំណាយលើសុខភាពច្រើន៖ i) ចំនួនប្រជាជនចំណាយលើសុខភាព (OOP) ច្រើនជាងចំណូលរបស់ខ្លួន (១០ ឬ ២០%) និង ii) ចំនួនប្រជាជនដែលត្រូវបានចាត់បញ្ចូលទៅជាប្រជាជនក្រីក្រ (ក្រោមបន្ទាត់ នៃភាពក្រីក្រ) ដោយសារចំណាយលើសុខភាពរបស់ខ្លួន (OOP)

- ដង់ស៊ីតេនៃមន្ត្រីសុខាភិបាល ដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវ នៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ សម្រាប់តំបន់ជនបទ៖ មណ្ឌលសុខភាពប្រមាណ ៦៣% នៅជនបទ និងប្រមាណ ៣៥% នៅទីក្រុង បាន រាយការណ៍ថា មណ្ឌលរបស់ខ្លួនខ្វះបុគ្គលិក។ បន្ថែមពីនេះ នៅពេលមានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ បុគ្គលិកទាំង នោះ នៅមិនទាន់ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់គ្រាន់¹⁰ សម្រាប់ប្រភេទជំងឺមួយចំនួន នៅឡើយ។
- អ្នកជំងឺពេញចិត្តសេវាសុខភាពឯកជន ជាងសេវាសាធារណៈ៖ របាយការណ៍បានបង្ហាញថា ប្រជាជនពេញ ចិត្តចំពោះ សេវាសុខាភិបាលផ្តល់ដោយអង្គភាពឯកជន ជាងសេវាផ្តល់ដោយមណ្ឌលសុខភាពសាធារណៈ ដោយសារអង្គភាពឯកជនផ្តល់ព័ត៌មានល្អជាង និងផ្តល់សេវាដែលមានភាពច្បាស់លាស់ជាង។
- ឧបករណ៍វេជ្ជសាស្ត្រមូលដ្ឋាន និងឱសថចាំបាច់មួយចំនួន នៅមិនទាន់មានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងមណ្ឌលសុខភាព សាធារណៈនៅឡើយ៖ ការស្ទង់មតិរបស់បុគ្គលិកសុខាភិបាលសាធារណៈ ដោយធនាគារពិភពលោក បាន បង្ហាញថា ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ បុគ្គលិកសុខាភិបាលប្រមាណ ៤១,៩% ពេញចិត្តចំពោះឱសថដែលមាននៅក្នុង មណ្ឌលសុខភាពរបស់ខ្លួន ខណៈមានប្រមាណត្រឹម ៤៧,៧% ប៉ុណ្ណោះបានបង្ហាញការពេញចិត្តលើឧប- ករណ៍វេជ្ជសាស្ត្រ ដែលមានក្នុងមណ្ឌលសុខភាពរបស់ខ្លួន ទាំងបរិមាណ និងគុណភាព។
- គុណភាពនៃការផ្តល់សេវាសុខាភិបាល នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ទាំងក្នុងការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការចេញ វេជ្ជបញ្ជាព្យាបាលអ្នកជំងឺ។ ការស្ទង់មតិរបស់ធនាគារពិភពលោក ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍វាយតម្លៃលតា- បត្រ (Vignette Tools) បង្ហាញថា ក្នុងចំណោមអ្នកជំងឺ ពេញចិត្តអ្នកជំងឺ ១រូប ប៉ុណ្ណោះទទួលបានការវិនិច្ឆ័យ ជំងឺត្រឹមត្រូវ ហើយអ្នកដែលទទួលបានការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវនោះ មានតែ ៨២% ប៉ុណ្ណោះទទួលបានវេជ្ជបញ្ជា ព្យាបាលត្រឹមត្រូវ។
- ចំនួនអង្គភាពផ្តល់សេវាសុខាភិបាលក្នុងវិស័យឯកជន¹¹ មានច្រើនជាងអង្គភាពសាធារណៈ៖ ក្នុងឆ្នាំ២០២២ មណ្ឌលសុខភាពសាធារណៈសរុប មានប្រមាណ ១០% (ឬ ស្មើនឹង ១ ៤០៨ កន្លែង) នៃអង្គភាពផ្តល់សេវា សុខភាពសរុបក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ខណៈអង្គភាពផ្តល់សេវាសុខាភិបាលក្នុងវិស័យឯកជន មានប្រមាណ ១៦ ១៨៥ កន្លែង។

❖ កម្មវិធីគាំពារសុខភាពសង្គម

៣២៨. ដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសុខាភិបាល, រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវវិធានការជាច្រើន ដែលក្នុង នោះរួមមាន ការពង្រីកគម្រោងគាំពារសុខភាពសង្គម (Social Health Protection) ផងដែរ។ កម្មវិធីធំៗចំនួន ២ ដែលរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ រួមមាន៖ (១) មូលនិធិសមធម៌សុខភាព (Health Equity Fund) និង បេឡាជាតិរបបសន្តិសុខសង្គម (ប.ស.ស. ឬ National Social Security Fund) ដែលបានគ្រប់ដណ្តប់ប្រមាណ ៣១% និង ២៥% នៃប្រជាជនសរុប រៀងគ្នា ក្នុងឆ្នាំ២០២៣¹²។

៣២៩. ផែនទីបង្ហាញផ្លូវឆ្ពោះទៅការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកលនៅកម្ពុជា ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយរាជរដ្ឋាភិបាល សំដៅកែលម្អកម្មវិធីគាំពារសង្គម និងធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅរកការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកលនៅកម្ពុជា។ ការណ៍ នេះអាចសម្រេចបានតាមរយៈ (១) ការពង្រីកវិសាលភាពកម្មវិធីដែលមានស្រាប់, (២) ពង្រីកការគ្របដណ្តប់

¹⁰ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា មណ្ឌលសុខភាពឯកជន ក៏មានអត្រាប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងមណ្ឌលសុខភាពសាធារណៈ ផងដែរ ដែលក្នុងនោះ បុគ្គលិកសុខាភិបាលក្នុងវិស័យឯកជន មាន ប្រមាណតែ ៥៤% ប៉ុណ្ណោះទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលផ្លូវការ។

¹¹ អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈក្នុងវិស័យឯកជន សំដៅដល់អង្គភាពបីប្រភេទ គឺ ពេទ្យឯកជន គ្លីនិកឯកជន និង ឱសថស្ថានឯកជន។

¹² ទិន្នន័យក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ ពាក់ព័ន្ធនឹងលទ្ធភាពប្រើប្រាស់គម្រោងគាំពារសង្គម ត្រូវបានព្យាករណ៍ដោយយកមូលដ្ឋានទិន្នន័យរៀបចំដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិគាំពារសង្គម។ វិសាលភាពរបស់កម្ម វិធីមូលនិធិសមធម៌សុខភាព ត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងឈានដល់ប្រមាណ ៥លាននាក់ (ឬ ស្មើនឹងប្រមាណ ៣១% នៃចំនួនប្រជាជនសរុប) ខណៈ បេឡាជាតិរបបសន្តិសុខសង្គម អាច សម្រេចបានប្រមាណ ៤លាននាក់។

លើសេវាកម្មតាមរយៈការពង្រឹងការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ, ការអនុវត្តប្រព័ន្ធទទួលស្គាល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសុខាភិបាលសាធារណៈ និងការអនុវត្តការបញ្ជាទិញឱសថ ជាយុទ្ធសាស្ត្រ, និង (៣) ការពង្រឹងការគ្របដណ្តប់លើហិរញ្ញវត្ថុតាមរយៈការរៀបចំឱ្យមានវិធានការបង់ថ្លៃសេវាសុខាភិបាល ក្នុងន័យកាត់បន្ថយចំណាយដោយអ្នកជំងឺ។ វិធានការខាងលើនេះ នឹងទាមទារឱ្យមានការវិភាគធនធានបន្ថែមទៀត ដល់វិស័យសុខាភិបាល។

❖ **អនុសាសន៍កែលម្អវិស័យសុខាភិបាល**

៣៣០. **បង្កើនចំណាយរដ្ឋលើវិស័យសុខាភិបាល** តាមរយៈការពង្រីកមូលដ្ឋានអ្នកចូលរួមទទួលបានក្នុងកម្មវិធីគាំពារសង្គម។ កិច្ចការនេះអាចធ្វើក្រោមរូបភាព ដូចជា៖ (១) ពង្រីកវិសាលភាពកម្មវិធីគាំពារសង្គមដែលមានស្រាប់ (មូលនិធិសមធម៌សុខភាព និងបេឡាជាតិរបបសន្តិសុខសង្គម), (២) បង្កើនចំណាយសាធារណៈសម្រាប់ការទូទាត់សេវាមូលនិធិសមធម៌សុខភាព, (៣) តាមរយៈផែនទីបង្ហាញផ្លូវឆ្ពោះទៅការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកលនៅកម្ពុជា, កំណត់វិធីសាស្ត្រជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីបញ្ចូលប្រជាពលរដ្ឋដែលមិនទាន់បានទទួលបានប្រយោជន៍ពីកម្មវិធីគាំពារសង្គមដែលមានស្រាប់, (៤) ពិនិត្យឡើងវិញនូវអត្ថប្រយោជន៍ ដែលកម្មវិធីគាំពារសង្គមផ្តល់ជូនដើម្បីកែលម្អកាត់បន្ថយការលំបាកហិរញ្ញវត្ថុប្រជាពលរដ្ឋជួបប្រទះ។

៣៣១. **កាត់បន្ថយចំណាយដោយអ្នកជំងឺ** អាចធ្វើបានតាមរយៈវិធានការមួយចំនួន ដូចជា (១) ផ្លាស់ប្តូរម៉ូដែលចំណាយដោយអ្នកជំងឺ ទៅជាកម្មវិធីហិរញ្ញប្បទានសុខភាពផ្សេង ដែលមានប្រព័ន្ធបង់ប្រាក់មុន ក្នុងទម្រង់ជាមូលនិធិសាធារណៈ ឬ ការធានារ៉ាប់រងសុខភាពសង្គម ជាដើម, (២) ប្តូរពីប្រព័ន្ធដែលអ្នកជំងឺត្រូវបង់ប្រាក់ដោយខ្លួនឯងទៅជាប្រព័ន្ធហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់សុខភាព តាមរយៈការបង់ពន្ធ ស្របគ្នាជាមួយការចេញគោលនយោបាយដើម្បីពង្រីកវិសាលភាពនៃកម្មវិធីនេះដល់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ សំដៅកាត់បន្ថយបន្ទុកភាពលំបាកហិរញ្ញវត្ថុក្នុងគ្រួសារជាពិសេស សម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រ ឬ គ្រួសារងាយរងគ្រោះ, និង (៣) ធានាគុណភាព នៃការវិភាគធនធានសាធារណៈដល់មណ្ឌលសុខភាពបឋម ជាពិសេស ដល់ខេត្តដែលសូចនាករសុខភាពទាប នៅឡើយ។

៣៣២. **បង្កើនប្រសិទ្ធភាព នៃការវិភាគ និងកិច្ចប្រតិបត្តិការ** កិច្ចការនេះអាចសម្រេចបានតាមរយៈការពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី, ការបញ្ជាទិញឱសថដែលមានគុណភាពជាមួយនឹងតម្លៃសមរម្យ, និងការសហការជាមួយវិស័យឯកជនក្នុងការផ្តល់សេវាសុខាភិបាល។

៥.៤.៣. វិស័យកសិកម្ម

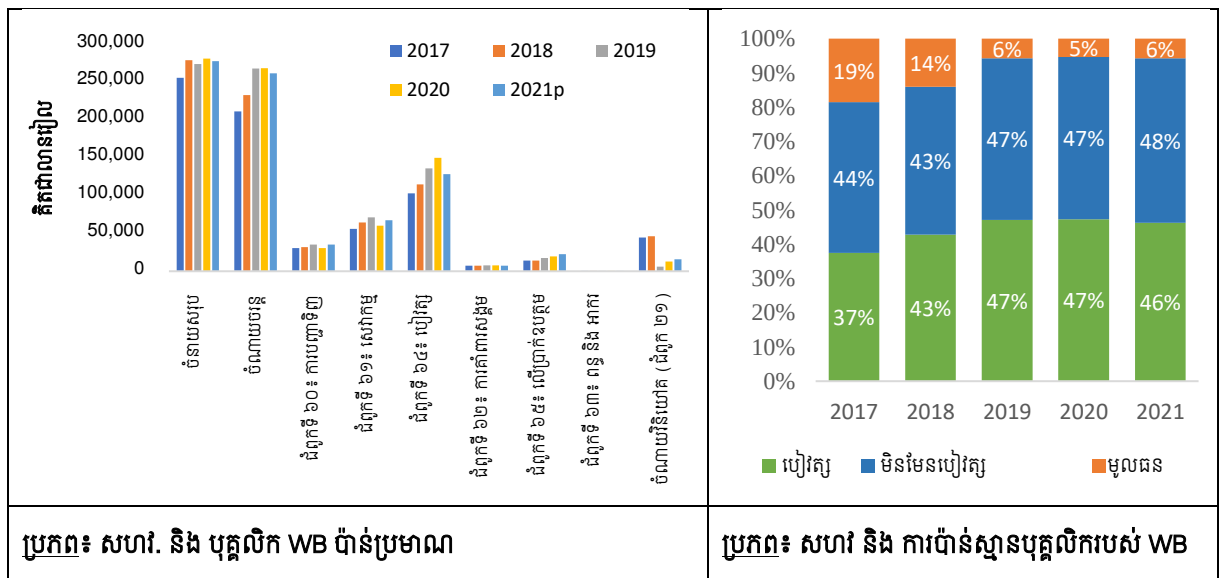
៣៣៣. អង្គភាពក្នុងវិស័យសាធារណៈមួយចំនួន មានសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យកសិកម្ម ប៉ុន្តែថវិកាដ្ឋវិភាគជូនវិស័យនេះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងចំនួន ៣ ប៉ុណ្ណោះ គឺ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ, ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម, និងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។ ក្រុមការងារអន្តរក្រសួង គួរត្រូវបានបង្កើនឡើង ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម សហការជាមួយគ្នាអនុវត្តកិច្ចការពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យកសិកម្ម។

៣៣៤. **ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ** អាចពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព នៃការរៀបចំថវិកា ប៉ុន្តែនៅក្នុងកម្រិតទាបប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារមានការពឹងផ្អែកលើហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ, ការរៀបចំថវិកាត្រូវបានបែងចែកទៅជាផ្នែកៗធ្វើឱ្យក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានការលំបាកក្នុងការអនុវត្តចំណាយរបស់ខ្លួន។ ការណ៍នេះបានធ្វើឱ្យមានបច្ច័យអវិជ្ជមានដល់វិស័យកសិកម្ម។

៣៣៥. ចំណាយលើបៀវត្ស រួមចំណែកមួយផ្នែកធំនៃចំណាយក្នុងស្រុកសរុប ពោលគឺប្រមាណពាក់កណ្តាលនៃចំណាយសរុបរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹង វិស័យកសិកម្ម ក៏ត្រូវបានអនុវត្តដោយក្រសួងដទៃទៀតផងដែរ។ បន្ថែមពីនេះ បច្ចុប្បន្ន ចំណាយលើបៀវត្សសម្រាប់គ្រប់កម្មវិធីទាំងអស់ ត្រូវបានបូកសរុបនៅក្នុងកម្មវិធីទី ៥ របស់ក្រសួង ដែលការណ៍នេះ ធ្វើឱ្យក្រសួងមិនអាចកំណត់បាននូវទំហំចំណាយជាក់ស្តែងរបស់កម្មវិធីនីមួយៗ។

៣៣៦. រចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធីរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវបានរៀបចំស្របទៅតាមរចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលក្រសួង ជាជាងស្របទៅតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់កម្មវិធី ដែលការណ៍នេះអាចបង្អាក់ដល់ការសម្រេចបានគោលដៅគោលនយោបាយថ្មីរបស់ក្រសួង។ ការអនុញ្ញាតឱ្យអង្គភាពចំណាយមួយ ឬ នាយកដ្ឋានក្នុងកម្មវិធីមួយប្រើប្រាស់ថវិការបស់កម្មវិធី ឬ អនុកម្មវិធីមួយទៀត អាចធ្វើឱ្យមានបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងគណនេយ្យភាព និង មានការលំបាកក្នុងអនុវត្តការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤ នេះ។

ដ្យាក្រាមទី ២០៖ ចំណាយតាមជំពូក (លានរៀល) និង ថវិកា (ភាគរយ នៃចំណាយក្នុងស្រុកសរុប) របស់ MAFF

៣៣៧. នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង BSP មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ឥណទានថវិកាឡើយ ហើយខ្លឹមសាររួម នៃ BSP នៅមិនទាន់បានផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងថវិកាកម្មវិធីប្រចាំឆ្នាំពេញលេញ នៅឡើយ។ ក្នុងន័យនេះ ទោះក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ខិតខំប្រឹងប្រែងចំណាយធនធាន ដើម្បីរៀបចំ BSP ស្របទៅតាមសាវ័យនៃការវិនិយោគក្រុមបច្ចេកទេស នៃ កសហវិ. ក៏ដោយ, យុទ្ធសាស្ត្រនេះ នឹងមិនមានផលប្រយោជន៍សម្រាប់ការរៀបចំ និងវិភាគថវិកាប្រចាំឆ្នាំ នោះទេ។

៣៣៨. ការចរចាថវិកាប្រចាំឆ្នាំ មានទំនោរផ្តោតទៅលើការគ្រប់គ្រងពិដានចំណាយសរុប ឬការប្រែប្រួលបន្ថែមទៅលើប្រភេទចំណាយពាក់ព័ន្ធចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ចប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនទាន់បានពិនិត្យនិងពិភាក្សាអំពីភាពសមស្របរបស់កម្មវិធីនីមួយៗ នោះទេ (ភាពសមស្របសំដៅដល់ភាពប្រទាក់ក្រឡាវាងកម្មវិធី, អនុកម្មវិធី, សកម្មភាព, លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ, និងសូចនាករ)។

៣៣៩. ក្នុងដំណាក់កាលនៃការរៀបចំផែនការចំណាយមូលធន នៅមិនទាន់ត្រូវបានគិតគូរដិតដល់នៅឡើយ ដែលធ្វើឱ្យផែនការមានការបែកខ្ញែកគ្នា។ គម្រោងហិរញ្ញប្បទានដោយមូលនិធិខាងក្រៅ មិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងនៅឡើយ ហើយបន្ថែមពីនេះ មួយផ្នែកធំ គឺស្ថិតនៅក្រៅផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទនៅឡើយ។ ការណ៍នេះ អាចបង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រទាក់ក្រឡាវាងគោលដៅក្នុងវិស័យ និង គោលដៅរបស់ក្រសួង។

❖ **អនុសាសន៍របស់ធនាគារពិភពលោក**

៣៤០. ការដាក់ចេញនូវ BSP និង ការសាកល្បងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី គឺជាជំហានយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់នៅក្រោមកម្មវិធី កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីកែលម្អគុណភាពចំណាយសាធារណៈ។ ដើម្បី គាំទ្រដល់ការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មប្រកបដោយជោគជ័យ, កិច្ចការមួយចំនួនគួរផ្តល់អាទិភាព រួមមាន៖ (១) ពិនិត្យ និងកែសម្រួលខ្លឹមសាររបស់ BSP បន្ថែម, (២) តម្រឹម BSP និងដំណើរការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ និងគម្រោងរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង (៣) គិតគូររៀបចំឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ និងក្របខ័ណ្ឌ គតិយុត្តផ្សេងៗទៀត។

៥.៤.៤. វិស័យធនធានទឹកនិងឧតុនិយម

៣៤១. មួយចំណែកធំនៃថវិការបស់ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម ត្រូវបានបែងចែកទៅឱ្យវិស័យធារាសាស្ត្រ ខណៈ មួយផ្នែកតូចទៀតត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក។ ដោយឡែក សម្រាប់ថវិកាទទួលបានពី ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍វិញ គឺផ្ដោតលើទាំងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងការគ្រប់គ្រងទឹក។ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងការគ្រប់គ្រង ធនធានទឹក គឺជាចំណាយដ៏ធំនៃចំណាយសរុបសម្រាប់វិស័យកសិកម្ម។ វិស័យនេះ ពឹងផ្អែកខ្លាំងទៅលើហិរញ្ញប្ប- ទានពីខាងក្រៅ ពោលគឺប្រមាណ ២ ភាគ ៣ នៃថវិកាសរុប។

៣៤២. បញ្ហាប្រឈមចម្បងៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងថវិកាក្នុងវិស័យនេះ រួមមាន៖ (១) ការសម្រប- សម្រួលរវាងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ខណៈគួរនាំ និងការ- ទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់រវាងក្រសួងទាំងពីរ នៅមិនទាន់បានកំណត់ច្បាស់លាស់ នៅឡើយ, (២) ការខ្វះខាត ការផ្សារភ្ជាប់ផែនការទៅនឹងថវិកា ដែលការណ៍នេះ ក្លាយជាឫសគល់ នៃបញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី, (៣) ការរៀបចំផែនការនៅមានកម្រិត, ការព្យាករណ៍ការវិនិយោគរយៈពេលមធ្យម នៅមានចន្លោះប្រហោងច្រើន និងមិនទាន់មានបទដ្ឋានគតិយុត្តច្បាស់លាស់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឥណទានថវិកានៅឡើយ, និង (៤) ការធ្វើ វិសោធន៍ការនៅមានកម្រិតនៅឡើយនៅក្នុងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម ដែលធ្វើឱ្យលទ្ធភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានមនុស្សនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិសម្រាប់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈជូនដល់ នៅមានកម្រិតទាប។

៣៤៣. ការវិភាគថវិកាប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ជំពូកទី២១ មានកម្រិតខ្ពស់ ក្នុងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម។ ការវិភាគ ថវិកាបន្ថែមក្នុងមួយឆ្នាំអាចមានចាប់ពី ០% ទៅ ១០០% នៃថវិកាដែលបានបែងចែកដល់ជំពូកទី ២១។ ការវិភាគ ថវិកាបន្ថែមក្នុងកម្រិតខ្ពស់ និងមិនច្បាស់លាស់នេះ អាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ភាពជឿទុកចិត្តបាន នៃថវិកា ទាំង ការរៀបចំ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ ផ្អែកតាមតារាងខាងក្រោម ចំណាយតាមជំពូកទាំងអស់ លើកលែងតែជំពូក ទី២១ សម្រេចបានតាមផែនការ។

តារាងទី 11៖ ការអនុវត្តថវិកាក្នុង MOWRAM ថ្នាក់ជាតិ (២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២១)

ជំពូក	២០១៧	២០១៨	២០១៩	២០២០	២០២១
សរុប	146.79%	173.89%	99.53%	118.18%	116.61%
ជំពូក ៦០	94.85%	95.80%	94.79%	62.14%	72.09%
ជំពូក ៦១	98.90%	99.43%	99.19%	95.40%	95.86%
ជំពូក ៦២	97.74%	103.27%	98.57%	97.16%	99.91%
ជំពូក ៦៣	174.06%	212.21%	99.87%	131.92%	130.26%

ប្រភព៖ កសហវិ.

៣៤៤. ដោយឡែក បើពិនិត្យតាមមុខងារវិញ, ថវិកាកាតច្រើនដែលបានវិភាគជូនក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម ត្រូវបានចំណាយលើមុខងារ «កសិកម្ម»។ ការណ៍នេះ បង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃការសម្របសម្រួលរវាងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និង ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ទាំងសម្រាប់ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ការសម្របសម្រួលនេះ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ជាពិសេសនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

តារាងទី 12៖ ការអនុវត្តថវិកាក្នុងមន្ទីរធនធានទឹក និង ឧតុនិយម រាជធានី-ខេត្ត (២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២១)

ជំពូក	២០១៧	២០១៨	២០១៩	២០២០	២០២១
សរុប	96.58%	104.69%	98.48%	95.98%	95.57%
ជំពូក ៦០	95.30%	97.43%	97.51%	88.62%	95.71%
ជំពូក ៦១	97.59%	97.85%	98.49%	96.05%	97.64%
ជំពូក ៦៤	95.76%	116.79%	98.75%	98.01%	93.48%
ជំពូក ៦២	98.72%	97.94%	99.79%	96.11%	99.53%

ប្រភព៖ កសហវិ.

តារាងទី 13៖ ការអនុវត្តថវិកាក្នុងមន្ទីរធនធានទឹក និង ឧតុនិយម រាជធានី-ខេត្ត (២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២១)

វិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្មបានប្រើ	២០១៧	២០១៨	២០១៩	២០២០	២០២១
ការដេញថ្លៃដោយការប្រកួតប្រជែងអន្តរជាតិ	0	0	0	0	0
ការដេញថ្លៃដោយការប្រកួតប្រជែងក្នុងស្រុក	2	0	2	4	0
ការប្រើក្បាច់ថ្លៃ	0	0	0	0	0
ការស្ទង់តម្លៃ	0	0	0	0	0
លទ្ធកម្មដាច់ដោយឡែក (ខ. ផ្ទៃក្នុង)	34	52	34	35	38
សរុប	36	52	36	39	38

ប្រភព៖ ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម

៣៤៥. ការអនុវត្តថវិកាមូលធន មានភាពប្រសើរឡើងច្រើន ប៉ុន្តែនៅជួបប្រទះបញ្ហាបច្ចេកទេស មួយចំនួន ដូចជា៖

- **ការខ្វះវិធានសម្រាប់ការយោងឥណទានថវិកាទៅមុខ៖** យោងតាមច្បាប់, ឥណទានថវិកាលើស មិនអាចយោងលើសពីឆ្នាំបច្ចុប្បន្នបានឡើយ (ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ)។ ការអនុវត្តនេះ គឺមិនស្របគ្នាជាមួយនឹងថវិកាជំពូកទី២១ នោះទេ ព្រោះក្នុងនោះមានគម្រោងវិនិយោគធំៗមួយចំនួន ដែលមានតម្រូវការអនុវត្តលើសពី ១ ឆ្នាំ។ កសហវិ. បានទទួលស្គាល់ឧបសគ្គផ្លូវច្បាប់នេះសម្រាប់ថវិកាមូលធន ហើយបាននិងកំពុងស្វែងរកមធ្យោបាយដើម្បីដោះស្រាយលើកិច្ចការនេះ។ ជាដំណោះស្រាយស្របតាមបទពិសោធន៍អន្តរជាតិ គឺអនុញ្ញាតឱ្យមានការយោងឥណទានថវិកាដែលមិនប្រើប្រាស់ និងមិនមែនជា «ការធានាចំណាយថវិកា» ទៅឆ្នាំបន្ទាប់។ ការអនុវត្តនេះជួយកាត់បន្ថយសម្ពាធនៃការមានកញ្ចប់ឥណទានថវិកាទាំងអស់នៅចុងឆ្នាំ។ នៅពេលដែលការអនុវត្តនេះត្រូវបានអនុញ្ញាតសម្រាប់គម្រោងដែលទាមទារការអនុវត្តលើសពី ១ឆ្នាំ, ជាធម្មតា ពិដានមួយគួរត្រូវបានកំណត់សម្រាប់ទំហំនៃថវិកាដែលអាចយោងបាន (ឧ. ៥% នៃឥណទានថវិកាប្រចាំឆ្នាំ)។

- ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ សម្រាប់គម្រោងជំពូកទី ២១៖ ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បាន និងកំពុងអនុវត្តការងារកែទម្រង់សំខាន់ៗទាក់ទងនឹងលទ្ធកម្មសាធារណៈ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មួយផ្នែកនៃគម្រោងជំពូកទី ២១ (និងការងារលទ្ធកម្មផ្សេងទៀត) មិនទាន់ត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរយៈការដេញថ្លៃនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ភាគច្រើននៃគម្រោងនេះត្រូវបានធ្វើតាមរយៈលទ្ធកម្មដាច់ដោយឡែក (ផ្ទៃក្នុង) ដែលមានន័យជាមូលដ្ឋានថា ត្រូវផ្តល់ទៅឲ្យអគ្គនាយកដ្ឋាន ឬនាយកដ្ឋាននៅក្នុងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយមជាអ្នកម៉ៅការ។

៣៤៦. ការបែងចែកចំណាយលើប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដល់ថ្នាក់ខេត្ត មានសមធម៌គួរសម៖ ទិន្នន័យបង្ហាញថា ចំណាយពាក់ព័ន្ធនឹងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនៅក្រោមជំពូកទី២១ និងជំពូកទី ៦១ (ដែលមានទំហំធំជាងគេ), ប្រសិនបើខេត្តនោះមានភាពក្រីក្រខ្លាំង ថវិកានឹងត្រូវបានវិភាជជូនបន្ថែមកាន់តែច្រើន។

❖ **រចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី**

៣៤៧. ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម ក៏បានអនុវត្តគម្រោងថវិកាកម្មវិធី ផងដែរ ដោយកម្មវិធីចំនួនប្រាំបានបែងចែកទៅជាអនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព។ ក្រសួងបានអនុម័ត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ៥ឆ្នាំសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងទឹក និងវិស័យឧតុនិយម (២០១៩-២០២៣) និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ៣ឆ្នាំរំកិល ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការវិភាគថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួនតាមកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី។ បញ្ហាប្រឈមសំខាន់មួយក្នុងការគ្រប់គ្រងថវិកា គឺប្រាក់បន្ទុកបុគ្គលិក (ជំពូកទី ៦៤) មិនត្រូវបានចាត់ចែងក្នុងកម្មវិធីនីមួយៗនោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវបានបញ្ចូលក្រោមកម្មវិធីមួយ (កម្មវិធីទី៥៖ រដ្ឋបាលទូទៅ) ដែលស្រដៀងទៅនឹងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។ ការកំណត់នេះ បង្កឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ការកំណត់ទំហំចំណាយជាក់ស្តែងបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយតាមកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី នីមួយៗ។

❖ **ការតាមដានគម្រោង ការត្រួតពិនិត្យក្រោយបញ្ចប់គម្រោង និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ**

៣៤៨. គម្លាតសំខាន់នៅក្នុងប្រព័ន្ធបច្ចុប្បន្ន គឺកង្វះព័ត៌មានអំពីផលប៉ះពាល់ ដែលបណ្តាលមកពីការវិនិយោគ និងការបង្កើនចំណាយរដ្ឋ។ ព័ត៌មានវាយតម្លៃបច្ច័យនៃការវិនិយោគ និងការបង្កើនចំណាយ គឺជាធាតុចូលដ៏សំខាន់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងថវិកាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ព្រោះ ជាទូទៅ ធនធានជាច្រើនត្រូវបានចំណាយរួចទៅហើយ ទៅលើការស្តារនីតិសម្បទា និងប្រតិបត្តិការ និងការគ្រប់គ្រងគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រក្នុងប៉ុន្មានទសវត្សរ៍កន្លងមក។

៣៤៩. ព័ត៌មានអំពីគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ មានការខ្វះខាត៖ ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ គឺជាផ្នែកសំខាន់មួយនៅក្នុងដំណើរការស្តង់ដារនៃការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ ហើយក៏លើកយកមកពិភាក្សាផងដែរក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធវិនិយោគសាធារណៈ និងឯកសារច្បាប់ផ្សេងទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ សម្រាប់ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និងក្រសួងផ្សេងទៀតនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ការចុះបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រើប្រាស់ SARMIS។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា គោលការណ៍ណែនាំបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់តម្រូវឱ្យប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ចុះបញ្ចូលក្នុងបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ នៅឡើយ ប៉ុន្តែជាកម្មវត្ថុនៃការអនុវត្តនៅដំណាច់បន្ទាប់។

៣៥០. ព័ត៌មានស្តីពីគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនៅកម្ពុជា ត្រូវបានរក្សាទុកក្នុងមូលដ្ឋានទិន្នន័យដាច់ដោយឡែក មិនទាន់ជាផ្នែកនៃការចុះបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិ នៅឡើយ។ ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រជាង ២ ៥០០ កន្លែង ដែលបានចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ជា ៣ប្រភេទ គឺ តូច មធ្យម និងធំ។ ព័ត៌មានអំពីគម្រោងទាំងនេះត្រូវបានប្រមូល និងធ្វើ

បច្ចុប្បន្នភាពនៅក្នុងប្រព័ន្ធមួយហៅថា ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រកម្ពុជា (CISIS)។ CISIS មិនត្រូវបានបង្ហាញជាសាធារណៈនោះទេ ហើយមិនច្បាស់ថាតើព័ត៌មានលំអិតមានអ្វីខ្លះ ហើយជាព័ត៌មានដូចគ្នាទៅនឹងព័ត៌មានក្នុង SARMIS ឬយ៉ាងណា។

❖ **ការគ្រប់គ្រងថវិកាវិនិយោគ**

៣៥១. ការអនុវត្តច្បាប់ថវិកាដោយផ្អែកលើជំពូកទី ២១ បានអនុវត្តតាមដំណើរការជាប្រព័ន្ធបន្ថែមទៀត។ ដំណើរការនេះត្រូវបានចែងនៅក្នុងនីតិវិធីប្រតិបត្តិការស្តង់ដារ សម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគមូលនិធិជាតិ (២០២២) និងប្រកាសរបស់ កសហវ. លេខ ២០៧ សហវ.ប្រក ស្តីពី នីតិវិធីសម្រាប់ការអនុវត្តថវិកាវិនិយោគពីថវិកាជាតិ (ជំពូកទី ២១)។ ការគ្រប់គ្រងថវិកាវិនិយោគ អាចត្រូវបានកែលម្អសម្រាប់ជំហានមួយចំនួន ដោយចាត់ជាក្រុមដូចជា (១) ដំណាក់កាលរៀបចំគម្រោង និងថវិកា, (២) ការអនុវត្តគម្រោង និងថវិកា និង (៣) ការតាមដានគម្រោង ការត្រួតពិនិត្យក្រោយបញ្ចប់គម្រោង និងដំណាក់កាលគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ។

❖ **អនុសាសន៍**

៣៥២. ប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាគថវិកា គួរពង្រឹងបន្ថែមតាមរយៈការតម្រឹមបន្ថែមថវិកា ជាមួយនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយ។ ដោយសម្លឹងឃើញថា រដ្ឋាភិបាលបាននិងកំពុងផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀត មិនត្រឹមតែលើដំណាំស្រូវ និងដំណាំដែលមានតម្លៃខ្ពស់នោះទេ, ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម គួរគិតគូរកែសម្រួលការវិភាគថវិកាក្រសួង តាមរយៈកម្មវិធី និងរចនាសម្ព័ន្ធអនុកម្មវិធីដែលមានស្រាប់ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីអាទិភាពគោលនយោបាយកែទម្រង់ទាំងនេះ។

៣៥៣. ខណៈប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ជាអាទិភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល, នៅក្នុងអាទិភាពនោះ គួរតែយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀតចំពោះគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រតិបត្តិការនៃការស្ដារនីតិសម្បទាន និងការសាងសង់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីកំណត់សមតុល្យឧត្តមានុពលរវាងការវិនិយោគទាំងពីរ, ទិន្នន័យ និងការវិភាគបន្ថែមទៀត គឺត្រូវការជាចាំបាច់។

៣៥៤. ប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាគថវិកា អាចត្រូវបានធានាប្រសិនបើប្រភពហិរញ្ញប្បទានផ្សេងៗគ្នាបំពេញគ្នាទៅវិញទៅមក។ ដើម្បីសម្រេចបានការណ៍នេះ ជំហានដំបូង គឺត្រូវមានទិន្នន័យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអំពីប្រភពហិរញ្ញប្បទានផ្សេងៗគ្នាទាំងនោះ និងរបៀបដែលថវិកាត្រូវបានបែងចែក។ ដូច្នេះ ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម និងដៃគូពាក់ព័ន្ធ គួរគាំទ្រដល់ការសិក្សាផែនទីហិរញ្ញប្បទានតាមវិស័យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដែលគ្របដណ្តប់មិនត្រឹមតែថវិការដ្ឋប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានថវិកាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងវិស័យឯកជនផងដែរ។

៣៥៥. ការធ្វើវិសាមញ្ញការដែលមានកម្រិតនៅក្នុងក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម គួរតែត្រូវបានដោះស្រាយជាប្រព័ន្ធ។ ការបែងចែកតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវគួរតែអនុវត្តតាមការអនុវត្តអន្តរជាតិ ដែលថ្នាក់ជាតិផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការកំណត់គោលនយោបាយ ស្តង់ដារបច្ចេកទេស ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ និងការងារទិន្នន័យ ខណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ គួរផ្ដោតលើការអនុវត្ត និងមានគណនេយ្យភាពចំពោះលទ្ធផលទៅកាន់ថ្នាក់ជាតិ។ ដូចដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងការសិក្សានេះ មានគោលការណ៍ណែនាំបច្ចេកទេស ស្តង់ដារ និងប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃជាច្រើន ដែលចាំបាច់ត្រូវបង្កើតឡើង។ ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយមថ្នាក់ជាតិ គួរផ្ដោតខ្លាំងលើការងារទាំងនេះ ខណៈការអនុវត្តជាក់ស្តែង គួរទុកឱ្យថ្នាក់-

ក្រោមជាតិជាអ្នកអនុវត្ត។ បន្ថែមពីនេះ បញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយបន្ទាន់ រួមមាន បញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងការដាក់ពង្រាយបុគ្គលិក និងវិមជ្ឈការចាំបាច់។

៣៥៦. ការផ្ទេរមុខងារទៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ គួរតែត្រូវបានពន្លឿនដោយអនុលោមតាមអនុក្រឹត្យលេខ ១៨២ ១៨៣ និង ១៨៤ អនក្រ.បក ឆ្នាំ២០១៩។ មុខងារគន្លឹះមួយចំនួនដែលត្រូវផ្ទេរ ដូចជាគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ខ្នាតតូច, O&M, និងការគាំទ្រដល់ FWUCs មានភាពសមស្របសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រោះរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមួយចំនួន បាននិងកំពុងអនុវត្តកិច្ចការនេះ ជាមុខងារជាក់ស្តែងរបស់ខ្លួន រួចទៅហើយ។
៣៥៧. ការកែលម្អការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ អាចជួយបង្កើនប្រសិទ្ធភាពប្រតិបត្តិការ។ ចំណុចគន្លឹះដែលទាមទារឱ្យមានការកែលម្អ រួមមាន (១) បុរេវាយតម្លៃ និងការជ្រើសរើសគម្រោង, (២) ការបង្កើនចំនួនលទ្ធកម្មដេញថ្លៃជាសាធារណៈ, និង (៣) ការអនុញ្ញាតឱ្យមានការយោងឥណទានថវិកាដែលមិនប្រើប្រាស់ទៅឆ្នាំបន្ទាប់។ ទិដ្ឋភាពសំខាន់មួយទៀតនៃការគ្រប់គ្រងជំពូកទី២១ គឺដើម្បីកែលម្អការព្យាករណ៍តម្រូវការ «ការជួសជុលការខូចខាតដោយទឹកជំនន់» ដើម្បីកាត់បន្ថយថវិកាមិនបានគ្រោងទុក/ក្នុងឆ្នាំ ពី «ថវិកាដែលមិនទាន់បានបែងចែក»។
៣៥៨. ធនធានសាធារណៈសំខាន់ៗ (ទាំងក្នុងស្រុក និង ក្រៅស្រុក) ត្រូវបានវិនិយោគក្នុងគម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រប៉ុន្តែទិន្នន័យដែលមាននៅលើលទ្ធផលភាគច្រើន គឺស្ថិតនៅកម្រិតធាតុចេញនៅឡើយ។ អាស្រ័យហេតុនេះ រដ្ឋាភិបាល គួរពិចារណាលើការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់លើចំណាយជំពូកទី២១ ដើម្បីបង្កើតមេរៀនថ្មីៗសម្រាប់ការអនុវត្តទៅមុខ ។

៥.៥. ការពង្រឹងចំណាយសាធារណៈនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ ករណីខេត្តព្រះសីហនុ

៣៥៩. ខេត្តព្រះសីហនុ គឺជាខេត្តមួយក្នុងចំណោមខេត្តទទួលបានវិភាជន៍ថវិកាខ្ពស់។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ខេត្តព្រះសីហនុ គឺជាខេត្តទី៤ ទទួលបានវិភាជន៍ថវិកាខ្ពស់បន្ទាប់ពីរាជធានីភ្នំពេញ, ខេត្តកណ្តាល, និង ខេត្តសៀមរាប និង ជាខេត្តទី៣ (បន្ទាប់ពីរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តកែប) ទទួលបានវិភាជន៍ថវិកាសម្រាប់មនុស្សម្នាក់ៗខ្ពស់។ នៅឆ្នាំ ២០២០, ថវិកាវិភាជន៍ខេត្តព្រះសីហនុសរុបត្រូវបានបែងចែកសម្រាប់រដ្ឋបាលខេត្ត (ប្រមាណ ៤៥%), មន្ទីរ/អង្គភាពជំនាញរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំង ២២ (ប្រមាណ ៤៧%), រដ្ឋបាលស្រុកចំនួន ៣ និង ក្រុងចំនួន ២ (ប្រមាណ ៤%), និង រដ្ឋបាលឃុំចំនួន ២៣ និងសង្កាត់ចំនួន ៦ (ប្រមាណ ៥%)។
៣៦០. ព័ត៌មានអំពីគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ នៅមិនទាន់ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ឱ្យបានពេញលេញនៅឡើយ។ ក្នុងឆ្នាំនីមួយៗ, មានគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ ២ ប្រភេទ គឺគម្រោងទទួលបានហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងគម្រោងទទួលបានហិរញ្ញប្បទានដោយថវិការដ្ឋ។ សម្រាប់គម្រោងថ្នាក់ជាតិ ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានបង្ហាញជាសាធារណៈ ខណៈគម្រោងវិនិយោគហិរញ្ញប្បទានដោយថវិការដ្ឋមិនត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនោះទេ។ ដោយឡែក នៅថ្នាក់ខេត្ត ព័ត៌មានអំពីគម្រោងទាំង២ មិនត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយនៅឡើយ ទោះគម្រោងនោះមានទំហំថវិកាប៉ុណ្ណាក៏ដោយ។
៣៦១. ទោះបីមានក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត និងបទប្បញ្ញត្តិគាំទ្រផ្សេងៗ ព្រមទាំងមានវឌ្ឍនភាពជាប្រចាំប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះក៏ដោយ, នីតិវិធីរៀបចំផែនការនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅមិនទាន់មានលក្ខណៈគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ជាកម្មវត្ថុ នៃការវិភាជថវិកានោះទេ។ ខណៈរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ តម្រូវឱ្យមានផែនការកម្រិតមូលដ្ឋានផ្សេងៗ, ផែនការទាំងនោះ នៅមិនទាន់ត្រូវបានធ្វើសមាហរណកម្មច្របាច់បញ្ចូលគ្នានៅឡើយ។ បន្ថែម

ពីនេះ, ផែនការរៀបចំដោយរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅមិនទាន់ស្របទៅតាមផែនការរៀបចំឡើងដោយមន្ទីរ/ អង្គភាពជំនាញរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅឡើយ។

៤.៥.១. រដ្ឋបាលខេត្តព្រះសីហនុ

❖ ផែនការអភិវឌ្ឍរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ

៣៦២. ផែនការប្រតិបត្តិរយៈពេលបីឆ្នាំរបស់ខេត្ត មានដែនកំណត់ចម្បងៗមួយចំនួន ដូចជា៖ (១) ទោះផែនការនេះ មាន បញ្ចូលគម្រោងហិរញ្ញប្បទានពីមន្ទីរ/អង្គភាពជំនាញរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, ព័ត៌មានអំពីគម្រោងធំៗគ្រប់គ្រង ដោយក្រសួង-ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ នៅមិនទាន់បានបង្ហាញពេញលេញក្នុងផែនការនៅឡើយ។ (២) ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ នឹងការវិនិយោគហិរញ្ញប្បទានដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ឬវិស័យឯកជន នៅមិនទាន់បានបញ្ចូលទៅក្នុងផែន- ការ នៅឡើយ។ បច្ចុប្បន្ន, ក្រសួង-ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ មានសិទ្ធក្នុងការសម្រេចច្រើនលើការវិនិយោគ ការផ្តល់អាជ្ញា- ប័ណ្ណ និងប្រតិបត្តិការរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ខណៈរដ្ឋបាលខេត្ត មានតួនាទីត្រឹមសម្របសម្រួល និងមាន សិទ្ធសម្រេចក្នុងកម្រិតទឹកប្រាក់កំណត់មួយចំនួន ប៉ុណ្ណោះ។ (៣) ខណៈផែនការរៀបចំដែនដីខេត្តព្រះសីហនុ មានភាពជឿនលឿនជាងខេត្តដទៃ, ផែនការនេះទាមទារឱ្យមានការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងផែនការសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមរបស់ ខេត្ត (ដូចជា ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ខេត្តរយៈពេល ៥ឆ្នាំ និង រយៈពេល ៣ឆ្នាំ) ឱ្យបានច្បាស់លាស់ និងមានលក្ខណៈ ជាប្រព័ន្ធ ផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លី។ និង (៤) ការរក្សាទុក ការចែករំលែក និងការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ ជាពិសេស សម្រាប់ការរៀបចំផែនការរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ បច្ចុប្បន្ន, ទិន្នន័យត្រូវ បានប្រមូល និងរក្សាទុកក្នុងទម្រង់ MS Word និង Excel នៅលើកុំព្យូទ័រផ្សេងៗ ដែលការណ៍នេះធ្វើឱ្យមានហា- និភ័យខ្ពស់ក្នុងការបាត់បង់, ការកែប្រែដោយមិនមានការអនុញ្ញាត, ឬ ការបញ្ចូលទិន្នន័យច្រលំ។

❖ ការរៀបចំ BSP

៣៦៣. ដោយការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា នៅខេត្តព្រះសីហនុ ទើបចាប់ផ្តើមមិនទាន់បានយូរនៅឡើយ, មាន បញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនទាមទារឱ្យមានការដោះស្រាយ ដូចជា៖ (១) សមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិកបច្ចេកទេស, (២) ការប្រមូលទិន្នន័យពីភាគីពាក់ព័ន្ធ (ដូចជា រដ្ឋបាលខេត្ត, រដ្ឋបាលក្រុង, ឃុំ, សង្កាត់, មន្ទីរ/អង្គភាពរបស់ក្រសួង- ស្ថាប័ន, អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងភាគីពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត), និង (៣) ការធ្វើសមាហរណកម្មផែនការរបស់រដ្ឋ- បាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់កម្រិតថ្នាក់បញ្ចូលគ្នា។

❖ ប្រាក់ចំណូល

៣៦៤. ចំណូលរបស់រដ្ឋបាលខេត្តភាគច្រើនបានមកពីចំណូលសារពើពន្ធ ដែលស្មើនឹងប្រមាណ ៨០% នៃចំណូលសរុប ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៨ ដល់ ២០២០។ ចំណូលនេះ មួយផ្នែកធំ បានមកពីការលក់អចលនទ្រព្យ (ប្រមាណ ៦៦% នៃចំណូលក្នុងឆ្នាំ ២០២០) និង ការជួល (ប្រមាណ ៩% នៃប្រាក់ចំណូលសរុបក្នុងឆ្នាំ ២០២០)។ ដោយឡែក ប្រាក់ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ទោះមានទំហំតូចជាងចំណូលសារពើពន្ធក៏ដោយ ចំណូលនេះ មានសញ្ញា កើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដោយសារមានការកើនឡើងខ្លាំងនៃចំណូលសេវារដ្ឋបាល ជាពិសេស សេវាតាមរយៈ ការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ ដែលបានប្រតិបត្តិការពេញលេញក្នុងឆ្នាំ ២០២០។

៣៦៥. ការព្យាករណ៍ប្រាក់ចំណូលនៅតែជាបញ្ហាប្រឈមក្រោមហេតុផលចម្បងចំនួន ២ គឺ (១) ខ្វះទិន្នន័យដែលមានភាពច្បាស់លាស់ ឬ មិនទាន់មានយុទ្ធសាស្ត្រព្យាករណ៍ និង (២) គួនាទី និងគណនេយ្យភាព រវាងរដ្ឋបាលខេត្ត និងសាខាពន្ធដារខេត្ត មិនទាន់ត្រូវបានកំណត់ ឬ យល់បានច្បាស់លាស់ នៅឡើយ។ ដូចនេះ ថវិកាដែលបានគ្រោង និងចំណាយជាក់ស្តែង មានគម្លាតពីគ្នាខ្លាំង ជាពិសេស ពីប្រភពចំណូលសារពើពន្ធទាំង ២ ខាងលើ។ ក្នុងន័យនេះ ការព្យាករណ៍ប្រាក់ចំណូល ទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ និងកែលម្អបន្ថែម ព្រោះការព្យាករណ៍មិនបានត្រឹមត្រូវ អាចធ្វើឱ្យការវិភាគថវិកាមិនមានប្រសិទ្ធភាព។

៣៦៦. ដោយឡែក សម្រាប់ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ក៏នៅមានចំណុចត្រូវកែសម្រួល ផងដែររួមមាន៖ (១) កែសម្រួលប្រព័ន្ធ ដំណើរការ និងសមត្ថភាពក្រុមការងារទទួលបន្ទុកលើការគ្រប់គ្រងចំណូល, (២) ផ្ទេរមុខងារពីថ្នាក់ជាតិទៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិបន្ថែម និងត្រូវផ្ទេរប្រកបដោយភាពច្បាស់លាស់ និងតាមដំណាក់កាល, (៣) នៅពេលដែលសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមានភាពប្រសើរឡើង រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិអាចពិចារណាបន្តផ្ទេរមុខងារចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដល់រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក។

❖ **ការគ្រប់គ្រងចំណាយ**

៣៦៧. ចំណាយភាគច្រើន គឺទៅលើការជួសជុល និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលមានទំហំប្រមាណ ៧០% នៃថវិការដ្ឋបាលខេត្តសរុបក្នុងឆ្នាំ២០២០។ ក្នុងនោះ គ្រោងចំណាយ និងចំណាយជាក់ស្តែង នៅមានគម្លាតខ្ពស់នៅឡើយពេលគឺប្រមាណ ១៧០% ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៨ និង ឆ្នាំ ២០១៩ និង ប្រមាណ ៧៥% ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៩ និង ឆ្នាំ២០២០។ ដោយឡែក សម្រាប់ចំណាយលើបុគ្គលិក មានការកើនឡើងប្រមាណពី ៤% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដល់ប្រមាណ ១២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដែលមួយភាគធំគឺដោយសារប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្ត ផ្តល់ជូនបុគ្គលិកនិងបុគ្គលិកពីមន្ទីរ/អង្គភាពរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលធ្វើការក្នុងអង្គភាពច្រកចេញចូលតែមួយ។

៣៦៨. ក្រៅពីនេះ ចំណុចវិជ្ជមានមួយចំនួនដែលគួរត្រូវបានរំលេច រួមមាន៖ (១) ជំពូកថវិកាសំខាន់ៗ (២) ចំណាយលើបុគ្គលិក និងការទិញទំនិញនិងសេវាកម្ម) បានដំណើរការយ៉ាងរលូន, (២) ផែនការលទ្ធកម្មត្រូវបានអនុម័តទាន់ពេលវេលា ដែលការណ៍នេះ បានជួយកាត់បន្ថយការពន្យារពេលកិច្ចលទ្ធកម្ម និងការអនុវត្តចំណាយ, (៣) ការផ្ទេរចំណូលសារពើពន្ធពីរដ្ឋបាលខេត្ត ទៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ឃុំ និងសង្កាត់ មិនបានជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមធំៗអ្វីឡើយ។

❖ **ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ**

៣៦៩. ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ចាប់ផ្តើមអនុវត្តមិនទាន់បានយូរនៅឡើយ ដូចនេះការងារនេះទាមទារការគាំទ្របន្ថែម រយៈពេលវែង។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ ព័ត៌មានអំពីទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ នៅមិនទាន់មានភាពពេញលេញ ឬអាចជឿទុកចិត្តបានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ។ ស្ថាប័នសាធារណៈជាច្រើន រួមទាំងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បាននិងកំពុងប្រឈមនឹងបញ្ហាប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ដោយសារដីទាំងនោះ ជាដីមានជម្លោះ។ ការដោះស្រាយដីមានជម្លោះ ទាមទារការអន្តរាគមន៍ពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ខេត្ត និងក្រសួង-ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ។

❖ **ការគ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ**

៣៧០. ការគ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ មានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន រួមមាន៖ ១) មិនមានលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់ក្នុងការបែងចែករវាង «ការជួសជុល និងការថែទាំ» និង «ការវិនិយោគមូលធនថ្មី» ដែលនាំឱ្យចំណាយទាំង ២ ប្រភេទនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកដូចគ្នានឹង «គម្រោងវិនិយោគ», (២) ផែនការវិនិយោគ និងការ-

អនុវត្តជាក់ស្តែង នៅមានគម្លាតពីគ្នានៅឡើយ, (៣) ការអនុវត្តថវិកា ត្រូវបានរុញទៅក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយ និង ខែចុងឆ្នាំ (២. ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២០, ចំណាយលើការជួសជុល និងថែទាំ មានប្រមាណ៨២% ខណៈចំណាយ វិនិយោគ មានប្រមាណ ៧៤%)។

៣៧១. កត្តាសំខាន់ ២ ដែលធ្វើឱ្យចំណាយក្នុងត្រីមាសទី៤ ខ្ពស់ រួមមាន៖ (១) ការព្យាករណ៍ប្រាក់ចំណូលសារពើពន្ធ មិនបានត្រឹមត្រូវ ដែលនាំឱ្យមានការស្នើសុំថវិកាបន្ថែមខ្ពស់នៅចុងឆ្នាំ ដែលជាធម្មតា គឺនៅក្នុងខែកញ្ញា ឬ រហូត ដល់ខែតុលា និង (២) ភាពយឺតយ៉ាវក្នុងដំណើរការលទ្ធកម្ម ដោយសារគម្រោងជាច្រើនត្រូវបានចាត់ទុកថាជា គម្រោងលទ្ធកម្មលើសកម្រិតទឹកប្រាក់ (ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ គម្រោងលទ្ធកម្មចំនួន ៩ ក្នុងចំណោមគម្រោងទាំង ១១ នៅខេត្តព្រះសីហនុ ត្រូវបានចាត់ទុកថាលើសកម្រិតទឹកប្រាក់សម្រេច)។ គម្រោងលើសកម្រិតទឹកប្រាក់សម្រេច ទាមទារឱ្យមានការអនុម័តពីរដ្ឋបាលខេត្ត មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុរាជធានី-ខេត្ត ព្រមទាំងអគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ របស់ កសហវ. រាជធានីភ្នំពេញ។

❖ **ចំណាយកកស្ទះ**

៣៧២. របាយការណ៍ចំណាយកកស្ទះលើចំណាយចរន្ត មិនទាន់ត្រូវបានរៀបចំនៅឡើយ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩, ចំណាយ ត្រូវឆ្លងកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈចំណាយពេលប្រមាណ ៧ថ្ងៃកន្លះ (ជាមធ្យម) ដោយគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលចុះហត្ថលេខាលើបញ្ជាទូទាត់ (Date of the Payment Order) ដោយរដ្ឋបាលខេត្ត រហូតដល់ថ្ងៃទូទាត់ដោយរតនាគារ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០, កិច្ចការនេះបានឈានទៅដល់ប្រមាណ ១០ថ្ងៃកន្លះ ជាមធ្យម។ ដោយឡែក, ចំណាយឆ្លងកាត់ កិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយសារតែមិនមានតម្រូវការសម្រាប់ការភ្ជាប់ «វិក្កយបត្រ» ជាឯកសារគាំទ្រសម្រាប់ ដំណើរការទូទាត់ «កាលបរិច្ឆេទបញ្ជាទូទាត់» និង «កាលបរិច្ឆេទវិក័យបត្រ» មិនអាចផ្ទៀងផ្ទាត់គ្នាបាននោះទេ។ ដូច្នេះ ចំណាយកកស្ទះ មិនទាន់ត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណបាន នៅឡើយ។

❖ **ការរាយការណ៍ ការកត់ត្រា និង FMIS**

៣៧៣. FMIS ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិចាប់ពីឆ្នាំ ២០២២ កន្លងមក។ ដូចនេះ FMIS គឺជា ការអនុវត្តថ្មីសម្រាប់រដ្ឋបាលខេត្តព្រះសីហនុ។ បន្ថែមពីលើការបណ្តុះបណ្តាល, ការបន្តតាមដាន និងវាយតម្លៃ ការអនុវត្តប្រព័ន្ធ ក៏ជាការចាំបាច់ សំដៅធានាកែលម្អមុខងាររបស់ប្រព័ន្ធ ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការការងារនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

❖ **អនុសាសន៍**

៣៧៤. ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាគថវិកា, ផែនការរដ្ឋបាលខេត្ត ទាមទារការកែលម្អបន្ថែម ដោយធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយផែនការរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិផ្សេងៗទៀត ក្នុងន័យធានាឱ្យមានសង្គតិភាពនៃផែនការរបស់គ្រប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងមន្ទីរ/អង្គភាពរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។ ចំណុចគួរពិចារណា រួមមាន៖
- ពង្រឹងការរៀបចំ BSP ថ្នាក់ខេត្ត ដោយប្រើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យវាយតម្លៃនាពេលខាងមុខ រួមជាមួយនឹងការបន្តពង្រឹងសមត្ថភាព និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមលើការងារសម្រាប់មន្ត្រីរៀបចំផែនការ និងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខេត្ត។
 - ពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីតាមគោលការណ៍ណែនាំ រួមទាំងត្រួតពិនិត្យមុខងារ នៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីមានស្រាប់ និង រៀបចំផែនការ និង របាយការណ៍ដោយប្រើរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី។

- កែលម្អការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ សម្រាប់ជាធាតុចូលក្នុងការរៀបចំផែនការរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយ (១) បន្តផ្តល់សេចក្តីណែនាំស្តីពីការចែករំលែកទិន្នន័យតាមប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ និងអ៊ីនធឺណិតឱ្យបានច្រើនជាងមុន, (២) រៀបចំឱ្យមានតារាងទិន្នន័យសម្រាប់គ្រប់ទាំងសមាសភាពទាំងអស់ ដែលជាធាតុចូលក្នុងការរៀបចំផែនការ, និង (៣) ពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីបន្ថែម។
- វិភាជថវិកាបន្ថែមសម្រាប់មន្ទីររៀបចំផែនការខេត្ត សំដៅជំរុញការសហការជាមួយរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីបញ្ចប់ការរៀបចំផែនការរៀបចំផែនការសម្រាប់ខេត្ត។
- កំណត់មុខងាររបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមកម្រិតនីមួយៗ ដើម្បីកាត់បន្ថយការវិនិយោគស្ទួន និងតម្រូវឱ្យមានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងគោលនយោបាយច្បាស់លាស់។
- កំណត់ និងរៀបចំតួនាទីរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការគាំពារសង្គម ជាពិសេស ជំនួយសង្គម ដូចជាគម្រោងផ្ទេរប្រាក់ជាដើម។ វិបត្តិកូវីដ-១៩ បានបង្ហាញពីតួនាទីយ៉ាងសំខាន់របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការបង្ការ និងអន្តរាគមន៍ជំងឺរាតត្បាត ដែល បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់បានកំណត់ច្បាស់លាស់ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ នៅឡើយ។

៣៧៥. ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជថវិកា ចាំបាច់ត្រូវបង្កើនការព្យាករណ៍ប្រាក់ចំណូលរួម ពោលគឺទាំងចំណូលសារពើពន្ធ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដោយអនុវត្តជំហានដូចខាងក្រោម៖

- កែលម្អការព្យាករណ៍ចំណូលសារពើពន្ធ ជាពិសេស សម្រាប់ចំណូលពន្ធសំខាន់ៗ ដូចជា៖ ពន្ធប្រថាប់ត្រាជាដើម។ បន្ថែមពីនេះ, ចាំបាច់ត្រូវកំណត់ និងរៀបចំខ្សែបន្ទាត់គណនេយ្យភាពរវាងសាខាពន្ធដារខេត្ត និងរដ្ឋបាលខេត្ត។
- ពង្រឹងការព្យាករណ៍ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ជាពិសេស សម្រាប់ចំណូលទទួលបានពីទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋដែលមិនទាន់ត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានល្អ និងប្រភេទចំណូលដែលគម្លាតរវាងផែនការ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅមានកម្រិតខ្ពស់។
- បង្កើតរូបមន្តសម្រាប់ការវិភាជថវិកាឆ្លងកាត់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំង ៣ កម្រិត ដើម្បីសម្រេចបានសមតុល្យបញ្ឈរ (Vertical balance) និងឆ្លងកាត់តាមតំបន់ផ្សេងៗគ្នា ក្នុងន័យសម្រេចបានសមតុល្យផ្នែក (horizontal balance) ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងការវិភាជថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីបំពេញអតិរេកថវិកា និងបែងចែកចំណូលពីកម្រិតខេត្ត ទៅ ក្រុង ស្រុក ឃុំ និងសង្កាត់។
- កែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងស្វែងរកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ព្រមទាំងដំណើរការនិងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងចំណូល។ បន្ថែមពីនេះ បន្តផ្ទេរមុខងារចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ពីក្រសួង ជូនទៅរដ្ឋបាលខេត្ត និង ក្រុង ស្រុក។

៣៧៦. បន្ថែមនេះ, ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ចាំបាច់ត្រូវវាយតម្លៃឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងត្រឹមត្រូវ ជាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងការកំណត់តម្លៃនៃទ្រព្យនោះ។ ជាកិច្ចការបន្ទាប់ ចាំបាច់ត្រូវអភិវឌ្ឍការរៀបចំអភិបាលកិច្ច ដើម្បីគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងការធានាឱ្យមានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ ដែលសង្គតិភាពជាមុន។

៤.៥.២. រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

❖ ចំណូល និងចំណាយ

៣៧៧. ចំណូលរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ មួយភាគធំ ពឹងផ្អែកទៅលើថវិកាជាតិ (ប្រមាណ ៧០% នៃចំណូលសរុបក្នុងឆ្នាំ ២០២០) និងរដ្ឋបាលខេត្ត (ប្រមាណ ៤% នៃចំណូលសារពើពន្ធសរុបដែលរដ្ឋបាលខេត្ត

ប្រមូលបាន)។ ក្រៅពីប្រភពទាំងនេះ ក៏មានចំណូលបន្ថែមផងដែរ ដូចជា ថ្លៃសេវាដែលទទួលបានពីការផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៅការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយរបស់ស្រុក និងក្រុង។

៣៧៨. សម្រាប់ចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០២០, ប្រមាណ ៦៣% នៃថវិកាសរុបត្រូវបានចំណាយលើបៀវត្ស ខណៈប្រមាណ ២២% ត្រូវបានប្រើប្រាស់ទុកសម្រាប់ការជួសជុល និងការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី ថវិកាវិភាជជូនរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ដើម្បីលើកកម្ពស់បរិមាណ និងគុណភាព នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៅមានទំហំតិចតួចនៅឡើយ ដោយសារប្រាក់ចំណូលទាបធៀបនឹងចំណាយដែលមានកម្រិតខ្ពស់ ជាពិសេស លើប្រាក់បៀវត្ស។

៣៧៩. នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៩, មានការកែទម្រង់សំខាន់ៗនៅថ្នាក់ស្រុក និងក្រុងមួយចំនួន ដូចជាការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធ, ការធ្វើសមាហរណកម្ម, និងការផ្ទេរមុខងារទាំង ៥៥ និងបុគ្គលិកប្រមាណ ២០,០០០ នាក់ទៅទូទាំងប្រទេស។ ដោយឡែក, ដោយសារបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗ ការផ្ទេរមុខងារទាំងនេះ នៅមិនទាន់ទទួលបានជោគជ័យនៅឡើយ។ (ទី១) គោលនយោបាយគាំទ្រសំខាន់ៗនៅមិនទាន់បានរៀបចំ និងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីអនុវត្តនៅមានកម្រិត។ (ទី២) តួនាទី និងភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជនក្នុងការផ្តល់សេវាសំខាន់ៗ នៅមិនទាន់បានសិក្សាស្វែងយល់ឱ្យបានម៉ត់ចត់ នៅឡើយ។ (ទី៣) ខណៈមន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុកបានយល់ដឹងអំពីការផ្លាស់ប្តូរសំខាន់ៗ, ការយល់ដឹងលម្អិតអំពីរបៀបអនុវត្តមុខងារទាំងនោះ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ (ទី៤) ការផ្លាស់ប្តូរមន្ត្រី (ការចាត់តាំងមន្ត្រី) នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម ជាពិសេស ជាមួយនឹងការផ្ទេរចេញឬចូលញឹកញាប់ពេក នាពេលថ្មីៗនេះ។ (ទី៥) ទំនាក់ទំនងការងាររវាងរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក និងមន្ទីរក្រោមឱវាទក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ដែលការនេះទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែម ដើម្បីធានាការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ជូនប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

❖ **អនុសាសន៍ជាមួយ**

៣៨០. ទោះបីការរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុកមានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ក៏ដោយ ទំហំនេះនៅទាបនៅឡើយសម្រាប់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ក្នុងន័យនេះ ចាំបាច់ត្រូវគិតគូរបន្ថែមទំហំថវិកា ជូនរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុកបន្ថែម ដើម្បីពង្រឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។ វិភាជន៍ថវិកាបន្ថែមនេះ អាចធ្វើស្របជាមួយនឹងការផ្ទេរមុខងារទាំង ៥៥ ដល់រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក ដើម្បីធានាមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអនុវត្តមុខងារទាំង ៥៥ នោះ។

៣៨១. លើកទឹកចិត្ត ឬតម្រូវឱ្យរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក បង្កើតយន្តការច្បាស់លាស់ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពទិន្នន័យស្តីពីការចូលរួមរបស់វិស័យឯកជនក្នុងការផ្តល់ជូន និងអភិវឌ្ឍន៍សេវាកម្មសាធារណៈក្នុងក្រុង-ស្រុក ដោយធ្វើតាមតម្រូវការក្នុងសភាពរណែនាំលេខ ១៨២ និង លេខ១៨៤ ក៏ដូចជាទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងផែនការជាតិដំណាក់កាលទី ២។

៣៨២. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងមន្ត្រីគួរទទួលបានអាទិភាពខ្ពស់ក្នុងការដោះស្រាយ ជាពិសេស បញ្ហាខ្វះខាតមន្ត្រីផ្តល់សេវាសាធារណៈមួយចំនួន រួមមាន សេវាកម្មផ្គត់ផ្គង់ទឹក សេវាកម្មគ្រប់គ្រងកាកសំណល់រឹង និងសេវាកម្មគ្រប់គ្រងរ៉ែ ជាដើម។ បន្ថែមពីនេះ, ចាំបាច់ត្រូវរៀបចំកំណត់តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីជំនាញបច្ចេកទេស ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចការប្រចាំថ្ងៃរបស់ខ្លួន ក្នុងបរិការណ៍នៃការផ្ទេរមុខងារ។

៣៨៣. កិច្ចសហការរវាងរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក និងមន្ទីរ/អង្គភាពរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយ ដែលក្នុងនោះរួមមានដូចខាងក្រោម៖

- បទដ្ឋានគតិយុត្តតាមវិស័យដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ចាំបាច់ត្រូវកែសម្រួល និងកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីឱ្យមានលក្ខណៈស្របទៅតាមការកែទម្រង់រដ្ឋការ និងវិសហមជ្ឈការ។
- ធានាមន្ទីរ/អង្គភាពរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ បញ្ចូលមុខងារថ្មីៗដែលបានផ្ទេរជូនដល់រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក ទៅក្នុងផែនការ និងការអនុវត្តថវិកាជាប្រចាំរបស់ខ្លួន។

- ដោះស្រាយបញ្ហាទិន្នន័យមិនមានសង្គតិភាពរវាងរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក និងមន្ទីរ/អង្គភាពរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើម្បីជាធាតុចូលក្នុងការរៀបចំផែនការ និងសម្រាប់តាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តផែនការ។

៤.៥.៣. រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់

៣៨៤. ថវិការដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ ស្ទើរតែទាំងស្រុង ទទួលបានពីការផ្ទេរពីថ្នាក់ជាតិ (ប្រមាណ ៩៧% ក្នុងឆ្នាំ២០២០)។ ក្នុងនោះ ប្រមាណ ៥៦% នៃថវិកាសរុប ត្រូវបានផ្ទេរសម្រាប់ចំណាយមូលធន ខណៈប្រមាណ ៣១%ទៀត ត្រូវបានផ្ទេរសម្រាប់ចំណាយលើបៀវត្ស។
៣៨៥. ថវិការបស់រដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ ត្រូវបានបែងចែកអនុវត្តទៅតាមខេត្តមួយៗក្នុងឆ្នាំ ហើយមួយផ្នែកធំ (ប្រមាណ ៣០% នៃថវិកាសរុប ឆ្នាំ២០២០) ត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងខេត្ត។ ដោយឡែក សម្រាប់ការរៀបចំកិច្ចលទ្ធកម្ម, ខណៈមិនមានបញ្ហាធំអ្វីត្រូវព្រួយបារម្ភ ការរៀបចំឯកសាររបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍឃុំ-សង្កាត់ នៅត្រូវបានរៀបចំយឺតយ៉ាវនៅឡើយ។
៣៨៦. ក្រោយអនុម័តសារាចរណែនាំថ្មីស្តីពីការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មរបស់រដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់, ត្រូវគិតគូរបន្ថែមលើការងារពាក់ព័ន្ធនឹងការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ព្រមទាំងការពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុក។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា សារាចរនេះ នឹងដើរតួជាគោលនយោបាយ និងឯកសារគតិយុត្តដ៏សំខាន់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការពន្យារពេលការរៀបចំគម្រោងអភិវឌ្ឍឃុំ-សង្កាត់។ ដើម្បីធានាថាសារាចរនេះ អាចអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព, មន្ត្រីឃុំ-សង្កាត់ទាំងអស់ ត្រូវស្វែងយល់ពីសារាចរនេះ និងត្រូវមានឆន្ទៈក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ។ បន្ថែមពីនេះ ការអនុវត្ត ក៏ត្រូវតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃជាប្រចាំផងដែរ ដើម្បីជាធាតុចូលសម្រាប់ការកែសម្រួល និងកែលម្អគតិយុត្តដែលមានស្រាប់។

អនុសាសន៍របស់ គ.ហ.ស. និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរួម

៦.១. អនុសាសន៍របស់ គ.ហ.ស

៣៨៧. ផ្អែកតាមខ្លឹមសារនៃរបាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ គួបផ្សំនឹងរបកគំហើញនៃរបាយការណ៍សិក្សាបន្ថែម និងវាយតម្លៃ, គ.ហ.ស. បានផ្តល់អនុសាសន៍ ស្របតាមការស្នើ របស់ អ.គ.ហ. ដើម្បីបន្តសម្រេចបានលទ្ធផលស្របតាមទិសដៅនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម ទៅមុខចំនួន ៧ ចំណុច ដូចខាងក្រោម៖
៣៨៨. (ទី១) វិធានការជាការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. ដែលនៅសេសសល់ចំនួន ៣៤ ចំណុច ត្រូវកំណត់ទៅជាសូចនាករសមិទ្ធកម្ម បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) របស់អង្គភាព ក្រោមឱវាទ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័ន។ វិធានការទាំងអស់ត្រូវសម្រេចឱ្យបានយ៉ាងយូរត្រឹមត្រឹមសទី២ ឬ ត្រឹមសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤។ អ.គ.ហ. ត្រូវសម្របសម្រួលជាមួយអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ កំណត់កាលស្ថានសម្រាប់វិធានការនីមួយៗ ទៅតាមលទ្ធភាពជាក់ស្តែង ប៉ុន្តែត្រូវឈរលើគោលការណ៍សម្រេច ឱ្យបានលឿនជាងគោលការណ៍ដែលបានកំណត់។ កិច្ចការទាំងនេះ ត្រូវសម្របសម្រួលរៀបចំឱ្យបានរួចរាល់ មុនកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដែលប្រព្រឹត្តទៅនៅដើមខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខ។ កិច្ចការនេះទទួលបន្ទុកដោយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ., ក្រសួង ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ និង អ.គ.ហ.។
៣៨៩. (ទី២) រៀបចំនិម្មាបនកម្ម និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធដីជម្រកដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ក្នុងបរិបទដីជម្រកនីយកម្ម, ការបង្កើតប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទាំងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នផ្សេងទៀត (ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធតាមវិស័យ) មាននិន្នាការកើនឡើង។ ការគិតគូរក្នុងអភិក្រមជាប្រព័ន្ធ រចនាសម្ព័ន្ធ និងយុទ្ធសាស្ត្រតាមរយៈការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធដីជម្រកដល់គាំទ្រ ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺមានភាពចាំបាច់បំផុត។ កិច្ចការនេះទទួលបន្ទុកដោយក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៃកសហវ.។
៣៩០. (ទី៣) បន្តកែលម្អការរៀបចំ BSP និង PB ហើយ និងការបង្កើនអង្គភាព ថវិកាអាជ្ញាធរសិទ្ធិពេញលេញនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាស អំណោយផលសម្រាប់អនុវត្ត ជាមូលដ្ឋាននូវថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម

នៅឆ្នាំ២០២១។ គម្លាតនៃ BSP និងកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំមានការកែលម្អ កាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការកំណត់ ពិភាក្សាថវិកានៅក្នុងឯកសារ MTBF។ BSP និង PB នឹងបន្តកែលម្អបន្ថែមទៀត និងផ្អែកតាមតម្រូវការស្នើសុំ របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ជាពិសេសការគិតគូរក្នុងបច្ចុប្បន្នកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា។ ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ នេះ ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ ត្រូវជំរុញបន្ថែម ជាពិសេសចំពោះក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលបានអនុវត្តស្វ័យប្រវត្តិកម្មនីតិវិធីចំណាយចរន្តទាំងស្រុងតាម FMIS។ កិច្ចការនេះទទួលបន្ទុក ដោយគ្រប់ ក្រសួង ស្ថាប័ន។

៣៩១. (ទី៤) បន្តដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនៃការផ្ទេរមុខងារ ៥៥ របស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើ សមាហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃការអនុវត្តថវិកា ការអនុវត្ត FMIS និងបន្ទាត់គណនេយ្យភាព។ ការអនុវត្តថវិការបស់ការិយាល័យជំនាញ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើសមាហរណកម្ម ចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក មិនទាន់មានភាពល្អនៅឡើយ។ ទន្ទឹមនេះ ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ FMIS នៅតាមអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង ស្ថាប័ន និងបន្ទាត់គណនេយ្យភាព ត្រូវអនុវត្តឱ្យស្រប ទៅតាម បរិបទ និង ទិសដៅនៃកែទម្រង់វិស័យការនិងវិសហមជ្ឈការ សំដៅចៀសវាងបញ្ហាដែលអាចកើតឡើង នាពេល អនាគត។ កិច្ចការនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា, អគ្គនាយកដ្ឋាន FMIS, និង អ.គ.ហ.។

៣៩២. (ទី៥) បញ្ចប់ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌនិងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនិងអធិការកិច្ច ត្រឹមត្រឹមស ទី៣ ឆ្នាំ២០២៤។ ក្នុងបរិបទនៃការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យ (សវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច) ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹង។ កិច្ចការនេះទទួលបន្ទុកដោយអគ្គាធិការដ្ឋាន និងចូលរួមអនុវត្តដោយអគ្គនាយក ដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង។

៣៩៣. (ទី៦) រៀបចំ វាយតម្លៃ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសា- ធារណៈ ឱ្យបានរួចរាល់មុនដំណាច់ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤ ដោយផ្អែកលើគោលណ៍សមកាលកម្ម ក្នុងនោះ រួមមាន៖ យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ឆ្នាំ២០១៨-២០២៥ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤- ២០២៨), យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា ថ្មីឆ្នាំ២០២៤-២០២៨), យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ២០១៩-២០២៥ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨), ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកសាង និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ PFMRP ដំណាក់កាលទី៤ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨), យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែ- ទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥ (ត្រូវត្រួតពិនិត្យពាក់កណ្តាលអាណត្តិ – Midterm Review), យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ២០២៤-២០២៨ និងយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ដំណាក់កាលទី៣។ កិច្ចការនេះ ទទួលបន្ទុកដោយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ., និង អ.គ.ហ.។

៣៩៤. (ទី៧) រៀបចំកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសា- ធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដោយគោរពអញ្ជើញវត្តមានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល ចូលរួមជាអធិបតីនៅ ក្នុងកម្មវិធីបិទ។ ក្នុងអាណត្តិរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា និងបរិការណ៍នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែ- ទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដែលជាដំណាក់កាលចុងក្រោយ និងជាការកែទម្រង់ កម្រិតខ្ពស់, វត្តមានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងកម្មវិធីបិទកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃ ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ គឺជាកម្លាំងជំរុញដ៏មានភាពចាំបាច់ បំផុត។ កិច្ចការនេះទទួលបន្ទុកដោយ អ.គ.ហ.។

៦.២. សេចក្តីសន្និដ្ឋានរួម

៣៩៥. ភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា រក្សាបានជាសារវន្តនូវភាពធន់ និងរឹងមាំ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការទប់ទល់មិនឱ្យ ចំណូលថវិកាជាតិមានសភាពទន់ខ្សោយក្នុងបរិបទនៃវិបត្តិនានា និងមានសម្ភារៈឡើងវិញជាបណ្តើរៗ ក្នុងគន្លង សេដ្ឋកិច្ចមួយថ្មី ក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ខណៈបំណុលសាធារណៈត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានល្អ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំង តាមរយៈការធានាបាននូវសូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ស្ថិតក្រោមពិភាក្សា។
៣៩៦. គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបាននិងកំពុងកសាង តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ ជា ជំហានៗ និងការពង្រឹង ការអនុវត្តមុខងារស្នូលក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS និងការដាក់ឱ្យដំណើរការស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ជាដំណាក់កាល។ ការបង្កើតនូវនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង ប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល នឹងអនុញ្ញាតឱ្យ រាជរដ្ឋាភិបាលអាចទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាក្នុងបរិបទ ឌីជីថលនីយកម្ម។
៣៩៧. ប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ត្រូវបានពង្រឹង និងកែលម្អជាលំដាប់ តាមរយៈការ- ដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF), MTBF, ការចាត់វិធានការកែលម្អគុណភាព BSP និង PB, ការបង្កើនអង្គភាពថវិកា អាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ និងការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ (Spending Review) ។
៣៩៨. គណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗតាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, ការដាក់អនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ, ក្របខ័ណ្ឌ ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, និងក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្ម។ ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ នឹងក្លាយជាប្រព័ន្ធបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់អនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម។
៣៩៩. ចរន្តការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានបន្តចីរភាព តាមរយៈការចូលរួមអនុវត្ត និង ការរួមចំណែក ពីគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងក្របខ័ណ្ឌដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង ជា ពិសេស តាមរយៈការបន្តកសាងសមត្ថភាពក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងមន្ត្រីរាជការ ទាំងនៅ រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ប៉ុន្តែសម្ភារៈនៃការអនុវត្តការងារកែទម្រង់នៅយឺតនៅឡើយ ដែល ត្រូវការកម្លាំងជំរុញខ្លាំងក្លា ទាំងទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស និងជាពិសេសទិដ្ឋភាពនយោបាយ។ ទិសដៅ នៃការកែទម្រង់ ឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងត្រូវសម្រេចកាន់តែ ច្បាស់ តាមរយៈការវាយតម្លៃ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ព្រមទាំងការសម្របសម្រួល និងជំរុញល្បឿនការងារកែទម្រង់៣ បូក១។
៤០០. ជារួម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើវិថី នៃគន្លងឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារ និងឧត្តមានុវត្តន៍ អន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព គម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយ មានភាពបត់បែន និងធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម នៃសកលលោក ជាពិសេសនឹងរួមចំណែកសម្រេច ឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅឆ្នាំ២០៣០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ និង ឆ្នាំ២០៥០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។

ឧបសម្ព័ន្ធ

**ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស.
ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣**

វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស.

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
I. ក្របខ័ណ្ឌ គតិយុត្ត គោលការណ៍ណែនាំ					
០១	សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ	GDSPNTR	ត.ម.២ (ខែមិថុនា) ២០២៤	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ និង ភាគហ៊ុនរបស់រដ្ឋ កាលពីថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ និងថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២៣ - បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ លើកទី២ រួចរាល់ នៅថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣
០២	ការរៀបចំនិងកែសម្រួលប្រកាសអន្តរក្រសួងពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ការផ្អាកពិន័យ និងការបែងចែកចំណូល	GDSPNTR	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- ប្រកាសអន្តរក្រសួងលេខ៤១០ សហវ.ប្រក.អទច ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការពិន័យអន្តរការណ៍ចំពោះបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីសុវត្ថិភាពម្ហូបអាហារ។ - ប្រកាសអន្តរក្រសួងលេខ៤១១ សហវ.ប្រក.អទច ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការផ្តល់សេវាសាធារណៈ លើការជូនដំណឹងការចេញវិញ្ញាបនបត្រជាមុន និងការចុះបញ្ជីការរួមបញ្ចូលគ្នានៃធុរកិច្ច។ - ប្រកាសអន្តរក្រសួងលេខ៤១២ សហវ.ប្រក.អទច ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបែងចែកចំណូលពីសេវាសាធារណៈលើការជូនដំណឹងការចេញវិញ្ញាបនបត្រជាមុន និងការចុះបញ្ជីការរួមបញ្ចូលគ្នានៃធុរកិច្ច និងការពិន័យចំពោះបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីសុវត្ថិភាពម្ហូបអាហារ។

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
០៣	សិក្សាអំពីការរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីគោលការណ៍រួមសម្រាប់ការបែងចែករង្វាន់លើកទឹកចិត្តទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	GSC	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បាននឹងកំពុងវិភាគធាតុចូល និងពិភាក្សាជាមួយភាគី ពាក់ព័ន្ធ
០៤	ការរៀបចំឯកសារប្រព័ន្ធស្តង់ដាតម្លៃ	GDP	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកចំណូលសារពើពន្ធ	- បានដាក់សេចក្តីព្រាងឯកសារប្រព័ន្ធស្តង់ដាតម្លៃ គោរពជូន ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យពិនិត្យ និងអនុម័តដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់
០៥	ក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ	GSC	ត.ម.១ (ខែកុម្ភៈ) ២០២៤	ផ្នែកអនុវត្តវិភាគ	- បានរៀបចំ សេចក្តីព្រាងក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ ត្រូវបានពិនិត្យ និងកែសម្រួល ព្រមទាំងគ្រោងរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ ក្នុងសប្តាហ៍ទី៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤។
០៦	សេចក្តីព្រាងផែនការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌនិងវិធានស្តីពីសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនិងអធិការកិច្ច	GDI, GDIA	ត.ម. ៤ ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- បានទទួលរបាយការណ៍លទ្ធផលនៃការសិក្សា របស់ជំនួយការបច្ចេកទេសបារាំង និងបានប្រជុំពិនិត្យ និងឆ្លើយតបលើសំណួរដែលជំនួយការបច្ចេកទេសបានស្នើសុំ - គ្រោងបំពេញទស្សនកិច្ចសិក្សា ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលបន្ថែមក្នុងការរៀបចំ សេចក្តីព្រាង ក្របខ័ណ្ឌ តែទស្សនកិច្ចសិក្សា ត្រូវបានភាគីបារាំងស្នើសុំលើកពេលមកឆ្នាំ២០២៤
០៧	គោលការណ៍ណែនាំរួមស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន	LMs	ត.ម.១, ២០២៥	ផ្នែកអនុវត្តវិភាគ	- បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយ ក្នុងទម្រង់ថ្មីរួចរាល់ហើយ នៅដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំពិនិត្យសម្រេច និងប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខនេះ។

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
យុទ្ធសាស្ត្រ					
០៨	ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	GDSPNTR	ត.ម.១ (ខែមករា) ២០២៤	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងផែនការគោលស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងបានឆ្លងកិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រោមការដឹកនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី.កសហវ.។ - បានបញ្ជូនសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយទៅលេខាធិការដ្ឋាន នៃគណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រួមទាំង.អគហ. ប្រជុំកែសម្រួលខ្លឹមសារចុងក្រោយនាថ្ងៃទី ០៨ ខែមករា ឆ្នាំ ២០២៤ រួចបន្តស្នើសុំប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលអនុម័ត ដាក់ឱ្យអនុវត្តផ្លូវការត្រឹម-មាសទី ១ ប្រចាំឆ្នាំ ២០២៤។
០៩	ឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ	GDSPNTR	ត.ម.២ (ខែមិថុនា) ២០២៤	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានដាក់ សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ស.ស ក្នុងកិច្ចប្រជុំ ក្រោមអធិបតីភាព ឯកឧត្តមបណ្ឌិត អៀង ស៊ុនលី រដ្ឋលេខាធិការ និងជាប្រធានក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងស.ស នាថ្ងៃទី២៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ដោយមានការចូលរួមពីក្រសួង-ស្ថាប័នអាណាព្យាបាល, ថ្នាក់ដឹកនាំតំណាងនិង មន្ត្រីជំនាញពាក់ព័ន្ធនៃសហគ្រាសសាធារណៈទាំងអស់ ព្រមទាំងសមាជិកក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ស.ស ដែលមានសមាសភាពមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
					តំណាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, មន្ត្រីត្រួតពិនិត្យរដ្ឋអមសហគ្រាសសាធារណៈ។ - ឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រនេះប្រជុំឆ្លងថ្នាក់ដឹកនាំ កសហវ នាថ្ងៃទី ១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២៣ ដើម្បីកែសម្រួលបន្ថែមឱ្យមានខ្លឹមសារគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ។
១០	ឯកសារគោលស្តីពីការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ	GDSPNTR	ត.ម.១ (មករា) ២០២៤	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ លើផែនការគោល (Blueprint) ស្តីពីការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ - នាថ្ងៃទី ០៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០២៣ ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលបន្ថែម ឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងមានការចូលរួមពីតំណាងក្រសួង ស្ថាប័ន, រដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត, សហគ្រាសសាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាល និងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ ឱ្យផែនការគោលនេះមានភាពគ្រប់ជ្រុង។ - ទទួលបានធាតុចូលបន្ថែមពីបណ្តាក្រសួងនានា និងកំពុងរៀបចំធ្វើការកែសម្រួលបន្ត។
យន្តការ					
១១	ការវាយតម្លៃការផ្ទេរមុខងារ ៥៥ ក្នុងគោលដៅសម្របសម្រួល និងធានាថាធនធានហិរញ្ញវត្ថុ, ធនធានមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ និងចំណូលដែលបានផ្ទេរទៅដល់អង្គភាពអនុវត្តផ្ទាល់ នឹងមានភាពសមស្រប ទៅនឹងមុខងារដែលបានប្រគល់ជូនរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក	GDSNAF	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានរៀបចំក្រុមការងារ - មានរបាយការណ៍សិក្សាបឋម - ស្នើក្នុងGDAPបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
១២	ការសិក្សាបញ្ចូលរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ចូលរួមអនុវត្ត PFMRP	GSC, GDSNAF	ត.ម. ៤, ២០២៣	ផ្នែកចំណូលសារពើពន្ធ	- មានសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍សិក្សា និងស្នើក្នុងGDAP សុំបញ្ចប់ (របាយការណ៍លទ្ធផលនិងផែនការសកម្មភាព ដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំពិនិត្យផ្តល់យោបល់) ក្នុងត្រីមាសទី៣ឆ្នាំ ២០២៤
១៣	ការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មក្នុងក្របខ័ណ្ឌ PFMRP ដោយផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្ត	GSC	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកចំណូលសារពើពន្ធ	- ក្រុមការងារបានរៀបចំសេចក្តីព្រាងកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មក្នុងក្របខ័ណ្ឌ PFMRP និងគ្រោងដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅ ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤
១៤	ការសិក្សានិងវាយតម្លៃអំពីមុខងារភារកិច្ចរបស់មន្ទីរ សហវ. តាមទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ក្រោម PFMRP និង សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី)	GSMEF	២០២៤	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និង នវានុវត្តន៍	- បានប្រមូល និងសិក្សាឯកសារបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ - បានកំពុងរៀបចំកែសម្រួលសមាសភាពក្រុមការងារ - បានរៀបចំកិច្ចប្រជុំលើការងារវិភាគមុខងាររបស់មន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ចំនួន ៤លើក ដោយសម្រេចបានលទ្ធផល ការងារដូចខាងក្រោម៖ • តារាងធាតុចូលបញ្ជីមុខងារភារកិច្ចកែសម្រួលថ្មី កម្រិតកិច្ចប្រជុំរវាងអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន ជាមួយ នឹងមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត • ក្របខណ្ឌពេលវេលា និងយន្តការ/ សកម្មភាព ការងារ ដោយត្រូវកែសម្រួលប្រកាស ៦២៤ និង រៀបចំសកម្មភាពអនុវត្តការងារលម្អិត • សម្រាប់ជំរុញការអនុវត្តមុខងារភារកិច្ចរបស់ មន្ទីរ សហវ. ។

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
១៥	ការរៀបចំវេទិកាសាធារណៈអំពីកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងរៀបចំសៀវភៅថវិកាពលរដ្ឋ	MOWRAM, MISTI, MoEYS, MOSAVYR	ត.ម.២, ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ បានរៀបចំវេទិកាសាធារណៈអមសន្និបាតក្រសួង និងរៀបចំសៀវភៅថវិកាពលរដ្ឋរួចរាល់។ - ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា បានរៀបចំសៀវភៅសៀវភៅថវិកាសង្ខេប(Budget in Brief) និងសៀវភៅថវិកាពលរដ្ឋ ប៉ុន្តែពុំបានរៀបចំវេទិកាសាធារណៈដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ។ - ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម បានរៀបចំវេទិកាសាធារណៈ និងរៀបចំសៀវភៅថវិកាពលរដ្ឋកាលពីត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៣ - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានរៀបចំវេទិកាសាធារណៈ និងរៀបចំសៀវភៅថវិកាពលរដ្ឋ
១៦	ការពង្រឹងគុណភាពបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ	GDSPNTR	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានពង្រឹងគុណភាពបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋឱ្យមានលក្ខណៈស្ថិតិត្រឹមត្រូវ,លឿនរហ័ស, ងាយស្រួលលើប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងការងារបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋទូទាំងប្រទេស តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធសម្របសម្រួល SARMIS គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ន គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋ-បាល រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
១៧	កម្មវិធីសិក្សាភ្ជាប់វិញ្ញាបនបត្រ (Certificate Program) ដោយផ្សារភ្ជាប់មុខតំណែងឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ (អនុក្រឹត្យ	EFI	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- បានរៀបចំ សេចក្តីប្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីការកំណត់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈជំនាញហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានរៀបចំ និង បានដាក់ឆ្លងកិច្ចប្រជុំអន្តរអគ្គនាយកដ្ឋាននៃ កសហវ.

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
	ស្តីពីការកំណត់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីជំនាញហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ				និង បានឆ្លងកិច្ចប្រជុំក្រសួងស្ថាប័ន។ វសហ កំពុងបន្តនីតិវិធីរៀបចំរបាយការណ៍និងសេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យចុងក្រោយ គោរពជូនឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី កសហវ ពិនិត្យនិងផ្តល់ការណែនាំ
១៨	ការបង្កើតអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង នៅតាមរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត	GDSNAF	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- បានរៀបចំរបាយការណ៍សិក្សាពីការរៀបចំបង្កើតអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត - បានដាក់ស្នើក្នុងGDAP គ្រោងនឹងបញ្ចប់ក្នុងត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៤
១៩	គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នជំរុញការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ Web-based ឱ្យបានពេញលេញ សម្រាប់ការគ្រោងរំហូរសាច់ប្រាក់	LMs	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកអនុវត្តវិភាគ	- ក្រុមការងារ FMIS នៃក្រសួងមុខងារសាធារណៈ បានបញ្ចូលផែនការសាច់ប្រាក់តាមកាលកំណត់សម្រាប់ការអនុវត្ត។
ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន					
២០	សន្ទនាកម្មរវាង FMIS និង EFMS របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា លើ មុខងារការទិញ (PO) និងមុខងារគណនីត្រូវសង (AP)	FMIS, MoEYS	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- ក្រុមការងារទាំង ពីរ បានសិក្សាផ្នែកបច្ចេកទេស លើមុខងារការទិញ (PO) និង មុខងារគណនីត្រូវសង (AP)។ ដោយមានការណែនាំបន្ថែមពីថ្នាក់ដឹកនាំ លើផែនការសកម្មភាពការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង FMIS ជាមួយ EFMS អាស្រ័យដូចនេះ ក្រុមការងារត្រូវរង់ចាំការសម្រេចពីថ្នាក់ដឹកនាំលើកិច្ចការបន្ត
២១	ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាងប្រព័ន្ធ NRMIS និងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់អង្គភាពច្រកចេញចូលតែមួយ	GDSPNTR, គជអប	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកសម្របសម្រួលការកែទម្រង់	- យោងតាមលិខិតរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃលេខ៖ ៣៣៥៣/សជណ ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីសំណើសុំ

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
					សហការ និងពង្រីកការធ្វើសន្ទនា កម្មវិធីប្រព័ន្ធ NRMIS និងកម្មវិធីព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង និងផ្តល់ សេវា នៅ អង្គភាព ច្រកចេញចូលតែមួយនៃរដ្ឋ-បាលខេត្ត ចំនួន២៣ខេត្ត បន្ថែមទៀត។ ជាលទ្ធផលនៃការធ្វើសន្ទនា កម្ម៖ ១-បានបញ្ចប់ការធ្វើសន្ទនាកម្មទិន្នន័យ នៃរដ្ឋបាលរាជធានីភ្នំពេញ និងរដ្ឋបាលកំពង់ចាម ២-ក្រសួងមហាផ្ទៃស្នើសុំក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសន្ទនាកម្មនេះដល់ថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ឱ្យមុនដាក់ឱ្យដំណើរសន្ទនាកម្មនៅទូទាំងប្រទេស ៣-ក្រោយពេលរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរួចរាល់ ក្រសួងមហាផ្ទៃនឹងបើកទិន្នន័យរដ្ឋបាល ទាំង២៣ខេត្ត នោះ មកប្រព័ន្ធ NRMIS ដើម្បីបន្តនីតិវិធីកត់ត្រាចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ។
២២	ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាងប្រព័ន្ធ FMIS និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង បៀវត្សមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ឱ្យបានពេញលេញ	FMIS, MCS	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និង នវានុវត្តន៍	- បានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញក្នុងក្របខណ្ឌក្រសួង ស្ថាប័ន ចំនួន២២បន្ថែមទៀត - លើកលែងក្រសួងចំនួន៩ ដែលមិនទាន់អាចធ្វើសន្ទនាកម្មបានដោយមូលហេតុក្រសួងទាំង៩នោះពុំទាន់មានទិន្នន័យឆ្លងកាត់ប្រព័ន្ធដាក់លាក់ លាក់ការសម្ងាត់។ (មានរបាយការណ៍បញ្ជាក់)

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
					- ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង FMIS និង ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបៀវត្សមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ កាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៦ កាលពីខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២ ព្រមទាំងបន្តពង្រីកការដាក់ឱ្យអនុវត្តទៅកាន់ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ២២ និង អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញចំនួន ២ កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ។ សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ននៅសេសសល់ ពុំទាន់មានការឆ្លងបៀវត្សទៅកាន់ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ដូចនេះពុំមាននូវទិន្នន័យបៀវត្ស ក្នុងការផ្តល់តាមរយៈសន្ទនាកម្ម មកកាន់ FMIS បានទេ ជានីតិវិធីរួមបញ្ចូលប្រព័ន្ធ តម្រូវឱ្យមានការចុះប្រតិបត្តិការទិន្នន័យបៀវត្សនៅក្នុង FMIS ជា Manual
២៣	ការរៀបចំផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ធ្វើសមាហរណកម្ម និងសន្ទនាកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ជាមួយនឹងប្រព័ន្ធ FMIS	GD-PFMIT	២០២៤	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី បានផ្តល់ចំណាត់ការ លើលិខិតលេខ ៥០៥ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ របស់ក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោង FMIS ស្តីពីការស្នើសុំគោលការណ៍ឯកភាព និង ចុះហត្ថលេខាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់លើលិខិតស្នើសុំផ្តល់កិច្ចសហការចាត់ថ្នាក់ដឹកនាំថ្នាក់រដ្ឋលេខាធិការ ដើម្បីចូលរួមជាសមាជិកក្រុមការងារអន្តរក្រសួង-ស្ថាប័នក្នុងការរៀបចំ “ផែនទីចង្អុលផ្លូវសមាហរណកម្មប្រព័ន្ធគោលនានានៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ជាមួយ FMIS” ឱ្យបង្អង់ការនេះសិនដោយត្រូវរង់ចាំរៀបចំ

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
					និម្មាបនកម្មនៃ Eco-system សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សិន ។
២៤	ការរៀបចំទម្រង់របាយការណ៍ក្នុង FMIS ឱ្យមានសង្គតិភាពជាមួយទម្រង់របាយការណ៍ ក្នុងសារាចរណែនាំស្តីពី ការបិទបញ្ជីចំណូល-ចំណាយថវិកា	FMIS	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- របាយការណ៍ចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិ (R87) ក្នុងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) ស្របតាមសារាចរណែនាំ លេខ ០១០ សហវ. ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២ ស្តីពីការបិទបញ្ជីចំណូល ចំណាយថវិកា ក្រុមការងារបានបញ្ចប់ការអភិវឌ្ឍរួចរាល់ និង កំពុងបន្តតេស្តសាកល្បង ព្រមទាំងបានរៀបចំសេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីការប្រើប្រាស់រួចរាល់ផងដែរ សម្រាប់ដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំពិនិត្យនិងសម្រេច
២៥	ការប្រើប្រាស់ FMIS តាមអនុញ្ញាតសម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំជា Approver	FMIS	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការរួចរាល់កាលពីដើមខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ សម្រាប់ផែនការនៃការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់បន្ត រង់ចាំការសម្រេចពីថ្នាក់ដឹកនាំ
២៦	គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នរៀបចំការបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារ	LMs	ត.ម.៤, ២០២៣	ផ្នែកអនុវត្តថវិកា	- ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ២០២៣ រួចរាល់ហើយពាក់ព័ន្ធនឹងបេសកកម្មក្នុងនិងក្រៅប្រទេស រួមទាំងប្រាក់ម៉ោងគ្រូនៅសាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល។
ការសម្រេចបន្ថែម					

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
២៧	ត្រូវរៀបចំផែនការសកម្មភាព និងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាសម្រាប់រៀបចំនិងអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តតាមទៅតាមលំដាប់លំដោយអាទិភាព សម្រាប់ច្បាប់នានា និងអនុក្រឹត្យដូចខាងក្រោម៖ - ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, - ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ, - ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ, - ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ - ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង ការប្រើប្រាស់ និងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ - អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកានិងគណនេយ្យសាធារណៈ	[GDB, GDPP, GDT, GDSPNTR;	២០២៤	ផ្នែកចំណូលសារពើពន្ធ	- បានរៀបចំផែនការសកម្មភាពកសាងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនាឆ្នាំ២០២៤ (ភ្ជាប់ឧបសម្ព័ន្ធ)
២៨	សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីវិធាននិងនីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រងមូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ	GDB,	២០២៤	ផ្នែកគោលនយោបាយ និងរៀបចំថវិកា	-
២៩	ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង FMIS និង SARMIS	[ក្រុមការងារ SARMIS &FMWG;	២០២៤	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- កិច្ចការងារនេះនឹងគិតគូរក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ លើការងារសន្ទនាកម្ម។
៣០	យន្តការនៃការចាត់ថ្នាក់ “ការបង្វែរសង់អាករតម្លៃបន្ថែម (VAT)” ពីបន្ទុកថវិកា ទៅជាបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ	GDB	២០២៤	ផ្នែកគោលនយោបាយ និងរៀបចំថវិកា	-

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
៣១	ការរៀបចំនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន	ក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៃកសហវ.,	២០២៤	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- បានព្រាងរៀបចំបទបង្ហាញទស្សនាទាននៃប្រព័ន្ធខ្ចីដីចំណាត់ថ្នាក់ដល់ PFM - បានព្រាងរៀបចំជាមាតិកាសម្រាប់ការរៀបចំឯកសារ - បានស្រាវជ្រាវនិងចាប់ផ្តើមរៀបចំឯកសារក្របខណ្ឌនិម្មាបនកម្ម ប្រព័ន្ធខ្ចីដីចំណាត់ថ្នាក់ដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (PFM) - ក្រុមការងាររំពឹងថានឹងបញ្ចប់ឯកសារនេះនៅក្នុងកំឡុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤
៣២	រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តគោលគាំទ្រការអនុវត្ត FMIS ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តថវិកា និង រតនាគារ	[GD-FMIS&LCs;	២០២៤	ផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងនវានុវត្តន៍	- កិច្ចការងារនេះ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៤ ក្រុមការងារមានផែនការរៀបចំខ្លឹមសារមាតិកា សំខាន់ៗសម្រាប់រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តគោលគាំទ្រការអនុវត្ត FMIS ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តហិរញ្ញវត្ថុ ថវិកា និង រតនាគារ មិនមែនតែថវិកា និង រតនាគារនោះទេ។
៣៣	សេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីលក្ខខណ្ឌ កម្រិតទឹកប្រាក់ នីតិវិធី និងការផ្តល់ប្រព្រឹត្តិកម្មអនុគ្រោះ សម្រាប់អនុវត្តវិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្មទំនិញ សំណង់ និងសេវាកម្ម	GDPP,	២០២៤	ផ្នែកអនុវត្តថវិកា	- បានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវឯកសារពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍រួមមាន៖ ឯកសាររបស់ ADB និង World Bank ជាដើម និងបានដកស្រង់បទពិសោធន៍ពីបណ្តាប្រទេសមួយចំនួននៅអាស៊ាន (ប្រទេសថៃ វៀតណាម ម៉ាឡេស៊ី ឥណ្ឌូនេស៊ី ហ្វីលីពីន) បណ្តាប្រទេសមួយចំនួននៅទ្វីបអាស៊ី (ប្រទេសស្រីលង្កា និងប្រទេសប៊ូតាន) និងបណ្តាប្រទេសមួយចំនួនទ្វីបអាហ្វ្រិក (សាធារណរដ្ឋណាមីប៊ី , សាធារណរដ្ឋម៉ូរីស, និងសាធារណរដ្ឋទ្រីនីដាដ និងតូហ្គា

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
					ហ្គោ) ដើម្បីជាធាតុចូលសម្រាប់រៀបចំតាក់តែងជំហានដំបូងនូវសេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីការផ្តល់ប្រព្រឹត្តកម្មអនុគ្រោះលទ្ធកម្ម។ - បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងបឋមប្រកាសស្តីពីការផ្តល់ប្រព្រឹត្តកម្មអនុគ្រោះលទ្ធកម្ម និងបានដាក់ប្រជុំផ្ទៃក្នុងអគ្គនាយកដ្ឋានចំនួន ២លើក។ - បានរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីការរៀបចំសេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីការផ្តល់ប្រព្រឹត្តកម្មអនុគ្រោះលទ្ធកម្មដើម្បីគោរពរាយការណ៍ជូនសម្តេចធិបតី នាយករដ្ឋមន្ត្រី តាមរយៈលិខិតលេខ ១១៩៣២ សហវ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។
វិធានការសម្រេចបាន					
៣៤	គោលការណ៍ណែនាំរួមស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល (PFMM)				
៣៥	ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើតាមរយៈព្រះរាជក្រឹត្យលេខនស/រកម/០៣២៣/០០១ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣	-	-		-
៣៦	អនុក្រឹត្យលេខ២៨៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ	-	-		-

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
៣៧	អនុក្រឹត្យលេខ៧២ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីការទូទាត់ក្នុងចូលគណនីបៀវត្សរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ	-	-		-
៣៨	អនុក្រឹត្យលេខ២៨៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីគោលការណ៍ និងនីតិវិធីបន្ថែមសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការផ្ទេរមុខងារ និងការចែករំលែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	-	-		-
៣៩	អនុក្រឹត្យលេខ៦៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើតមូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ	-	-		-
៤០	ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ២០២៣ - ២០២៨	-	-		-
៤១	ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការតាមដាន និងវាយតម្លៃថវិកាសមិទ្ធកម្មជូនក្រសួង ស្ថាប័ន ដោយគ្រូបង្គោលគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល។	-	-		-
៤២	សារាចរពង្រឹងការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ដើម្បីបង្ការបច្ច័យទៅលើដំណើរការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត	-	-		-

ល.រ.	ការសម្រេចរបស់ គ.ស.ហ.	អង្គភាពទទួលបន្ទុក	គោលដៅបញ្ចប់	ផ្នែកនៃ អ.គ.ហ. ទទួលបន្ទុក	វឌ្ឍនភាព
៤៣	សារាចរ/គោលការណ៍ណែនាំ ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តវិកាកម្មវិធីនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីបង្ការការអនុវត្តវិកាផ្ដោតតែទៅលើមាតិកាសេដ្ឋកិច្ច	-	-		-
៤៤	ការដកស្រង់បទពិសោធន៍ និងការសិក្សាឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ អំពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដើម្បីរៀបចំក្របខណ្ឌគតិយុត្តបន្ថែម	-	-		-
៤៥	ការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតរដ្ឋទេយ្យបុរេប្រទានមិនឱ្យលើស ៣០% សម្រាប់គណនី និងអនុគណនី ដែលមានកញ្ចប់វិកាតូច	-	-		-

**ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ការវាស់វែងកម្រិតវិវត្តន៍ និងសមិទ្ធកម្ម របស់អង្គភាព
ក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣**

តារាងអនុវត្តថវិកា និងសមិទ្ធកម្ម របស់អង្គការក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

ល. រ.	អង្គការក្រោមឱវាទ គណនេយ្យ	ការអនុវត្ត ថវិកា PFM	ប្រាក់ខ្ទមកម្ម ក្នុងកំណើតប្រចាំ	ថវិកាសរុប	ចំនួនសកម្មភាព សម្រេចបាន	ចំនួនសកម្មភាព សម្រេចបាន (%)
1	ក្រុមការងារ FMIS	33,402,330	2,894,755	36,297,085	17/20	98.15%
2	ក្រុមប្រឹក្សានីតិកម្ម	172,735	1,548,861	1,721,596	9/9	100.00%
3	អាជ្ញាធរសេវាហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ	1,516,256	1,120,802	2,637,058	43/47	98.00%
4	អគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ	748,989	1,028,234	1,777,223	20/21	99.92%
5	អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា	1,184,252	992,347	2,176,600	51/53	99.22%
6	អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន កសបវ.	426,880	943,122	1,370,002	33/43	93.00%
7	អគ្គនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	511,688	663,617	1,175,305	40/46	95.30%
8	អគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគារជាតិ	531,698	532,243	1,063,941	32/34	98.73%
9	អគ្គនាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង	127,996	523,169	651,165	13/14	98.75%
10	វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ	926,223	412,954	1,339,176	9/15	92.00%
11	អគ្គនាយកដ្ឋានសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងគ្រប់គ្រងបំណុល	-	336,300	336,300	15/17	99.76%
12	អគ្គាធិការការដ្ឋាន	311,739	273,874	585,613	13/15	93.06%
13	អគ្គនាយកដ្ឋានភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន	102,421	204,014	306,436	4/4	100.00%
14	អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ	425,549	200,640	626,189	15/18	98.57%
15	អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា	117,159	53,990	171,150	2/3	93.33%
16	អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា	486,239	-	486,239	9/9	95.00%
17	អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	697,229	-	697,229	25/30	97.00%
18	អគ្គនាយកដ្ឋានទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនិងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	378,108	-	378,108	9/19	93.70%
សរុបរួម		42,067,491	11,728,923	53,796,414	-	-

**ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ការវាស់វែងកម្រិតនៃការអនុវត្តកិច្ចការ និងសមិទ្ធផល របស់មន្ទីរ សហវ.
រាជធានី ខេត្ត ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣**

តារាងអនុវត្តថវិកា និងសមិទ្ធកម្ម របស់ មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី-ខេត្ត ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

ល.រ.	មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី-ខេត្ត	ការអនុវត្ត ថវិកា PFM	ប្រាក់ខ្ទមក្នុង ក្នុងកំណើន	ថវិកាសរុប	ចំណូលសកម្មភាព សរុបរួមបញ្ចូល	ចំណូលសកម្មភាព សរុបរួមបញ្ចូល (%)
១	មន្ទីរ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ	23,084	34,838	57,922	14/15	99.62%
២	មន្ទីរ ខេត្តបាត់ដំបង	7,947	33,096	41,043	11/14	90.00%
៣	មន្ទីរ ខេត្តកំពង់ចាម	26,170	34,838	61,008	8/14	87.50%
៤	មន្ទីរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង	14,201	34,838	49,039	13/14	99.59%
៥	មន្ទីរ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ	15,450	34,838	50,288	13/14	99.59%
៦	មន្ទីរ ខេត្តកំពង់ធំ	23,300	34,838	58,138	13/14	98.90%
៧	មន្ទីរ ខេត្តកំពត	11,530	34,838	46,368	14/15	99.62%
៨	មន្ទីរ ខេត្តកណ្តាល	42,497	34,838	77,335	13/15	97.03%
៩	មន្ទីរ ខេត្តកោះកុង	3,100	34,838	37,938	11/15	91.37%
១០	មន្ទីរ ខេត្តក្រចេះ	12,908	34,838	47,746	14/14	100.00%
១១	មន្ទីរ ខេត្តមណ្ឌលគិរី	13,655	34,838	48,493	13/15	98.70%
១២	មន្ទីរ រាជធានីភ្នំពេញ	-	34,838	34,838	14/14	100.00%
១៣	មន្ទីរ ខេត្តព្រះវិហារ	27,435	34,838	62,273	13/14	98.90%
១៤	មន្ទីរ ខេត្តព្រៃវែង	23,515	34,838	58,354	10/15	95.86%
១៥	មន្ទីរ ខេត្តពោធិ៍សាត់	12,258	34,838	47,096	12/14	98.55%
១៦	មន្ទីរ ខេត្តពនធានី	18,528	34,838	53,367	10/14	91.92%
១៧	មន្ទីរ ខេត្តសៀមរាប	2,688	33,096	35,784	10/15	87.97%
១៨	មន្ទីរ ខេត្តព្រះសីហនុ	19,544	34,838	54,382	14/15	99.62%
១៩	មន្ទីរ ខេត្តស្ទឹងត្រែង	5,712	34,838	40,551	13/14	95.21%
២០	មន្ទីរ ខេត្តស្វាយរៀង	15,120	34,838	49,958	14/14	100.00%
២១	មន្ទីរ ខេត្តតាកែវ	17,884	34,838	52,722	13/13	100.00%
២២	មន្ទីរ ខេត្តឧត្តរមានជ័យ	30,449	34,838	65,288	12/14	93.01%
២៣	មន្ទីរ ខេត្តកែប	7,790	34,838	42,628	11/14	96.63%
២៤	មន្ទីរ ខេត្តប៉ៃលិន	11,470	34,838	46,308	14/14	100.00%
២៥	មន្ទីរ ខេត្តព្យាបាល	7,055	34,838	41,893	7/12	79.84%
សរុបរួម		393,289	867,476	1,260,765	-	-

**ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ តារាងអនុវត្តវិភាគ និងសមិទ្ធកម្ម របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន
ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣**

តារាងអនុវត្តថវិកា និងសមិទ្ធកម្ម របស់ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

ល.រ.	ក្រសួង-ស្ថាប័ន	ការអនុវត្ត ថវិកា PFM	ប្រាក់ខ្ទមកម្ម ក្នុងគណនី	ថវិកាសរុប	ចំនួនសកម្មភាព សម្រេចបាន	ចំនួនសកម្មភាព សម្រេចបាន (%)
១. ស្ថាប័នសេវាសេដ្ឋកិច្ច						
១	រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានអាគារសាលាស៊ីវិល	149,015	141,600	290,615	26/34	91.94%
២	ក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍	137,219	141,600	278,819	30/30	100.00%
៣	ក្រសួង រ៉ែ និងថាមពល	178,561	141,600	320,161	20/24	93.74%
៤	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម	109,704	141,600	251,304	25/31	98.55%
៥	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	145,973	129,600	275,573	26/30	98.27%
៦	ក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	83,420	141,600	225,020	13/23	94.87%
៧	ក្រសួងទេសចរណ៍	47,574	141,600	189,174	29/33	95.23%
៨	ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	140,844	141,600	282,444	18/23	97.16%
៩	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	179,715	141,600	321,315	16/20	90.00%
១០	ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន	394,836	120,000	514,836	29/34	90.76%
១១	ក្រសួងធនធានទឹក និង ឧតុនិយម	67,579	141,600	209,179	15/18	96.91%
២. ស្ថាប័នសេវាបញ្ជូនកម្ម ការបរិច្ចាគ និងសេវាសាធារណៈទូទៅ						
១២	ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	-	141,600	141,600	18/24	94.98%
១៣	ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ	154,196	145,200	299,396	31/39	86.70%
១៤	ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា	-	141,600	141,600	44/44	100.00%
១៥	ក្រសួងអធិការកិច្ច	129,276	141,600	270,876	27/29	96.43%
១៦	ក្រសួងការបរទេស និង សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ	66,637	141,600	208,237	36/37	99.00%
១៧	ក្រសួងព័ត៌មាន	-	141,600	141,600	23/29	90.49%
១៨	ក្រសួងផែនការ	323,063	141,600	464,663	36/38	92.00%
១៩	ក្រសួងការពារជាតិ	180,229	121,600	301,829	25/26	99.42%
៣. ស្ថាប័នសេវាការពារជាតិ						
២០	ក្រសួងមហាផ្ទៃ (រដ្ឋបាលទូទៅ)	126,797	141,600	268,397	21/21	100.00%
២១	ក្រសួងមហាផ្ទៃ (សន្តិសុខសាធារណៈ)	174,538	141,600	316,138	25/29	95.00%
២២	ក្រសួងបរិស្ថាន	120,122	117,600	237,722	26/26	100.00%
២៣	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីកម្ម និង សំណង់	-	141,600	141,600	44/45	99.33%
២៤	ក្រសួងសុខាភិបាល	163,909	141,600	305,509	30/31	97.41%
៤. ស្ថាប័នសេវាសង្គមកិច្ច						
២៥	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	180,755	141,600	322,355	26/35	89.39%
២៦	ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ	116,894	141,600	258,494	40/43	99.00%
២៧	ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និង យុវនីតិសម្បទា	101,064	141,600	242,664	22/29	88.51%
២៨	ក្រសួងធម្មការ និង សាសនា	109,831	141,600	251,431	28/30	98.20%
២៩	ក្រសួងកិច្ចការនារី	123,511	141,600	265,111	23/23	100.00%
៥. ស្ថាប័នកំពូលនិងឯកភាព						
៣០	ស្ថាប័នក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌	167,723	1,285,200	1,452,923	32/39	88.16%
៣១	ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង	-	117,600	117,600	17/20	95.00%
៣២	អគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ	60,977	69,600	130,577	16/16	100.00%

ល.រ.	ក្រសួង-ស្ថាប័ន	ការអនុវត្ត ថវិកា PFM	ប្រាក់ខ្ទបក្នុង ក្នុងគណនី	ថវិកាសរុប	ចំនួនសកម្មភាព សម្រេចបាន	ចំនួនសកម្មភាព សម្រេចបាន (%)
៣៣	អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា	-	105,600	105,600	7/11	85.46%
៣៤	អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា	41,974	93,600	135,574	9/16	69.27%
៣៥	គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត	84,818	93,600	178,418	29/31	98.00%
៣៦	អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ	266,661	141,600	408,261	18/22	95.55%
៣៧	អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ	114,041	141,600	255,641	15/19	84.00%
សរុប		4,441,455	6,080,800	10,522,255	-	-

**ឧបសម្ព័ន្ធទី៥៖ សុន្ទរកថាបើករបស់
ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន**

សុន្ទរកថាបើក

**របស់ អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី,
រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធាន
គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ
សាធារណៈ**

ថ្លែងក្នុង

**កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់
ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ - ដំណាក់កាលទី ៤**

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃអង្គារ ៤ កើត ខែមាឃ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ១៣ ខែ កុម្ភៈ គ.ស. ២០២៤

* * * * *

- ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, សមាជិក, សមាជិកា នៃរាជរដ្ឋាភិបាល;
- ឯកឧត្តម ទ្រីសម៉ាន់ អ៊ីហ្គោរ (Driesmans Igor) ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុប
ប្រចាំកម្ពុជា និង ជាតំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍;
- ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, ថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការនៃក្រសួង-
ស្ថាប័ន, ជាទីមេត្រី!

ថ្ងៃនេះ, ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយយ៉ាងក្រៃលែង ដោយបានមកចូលរួមបើក និង
ដឹកនាំ «កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យ ប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ
សាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤ ៖ គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» ដែលនឹងបាយពេល
អស់មួយថ្ងៃកន្លះ ។ នៅក្នុងពិធីបិទកិច្ចប្រជុំរបស់យើង នាថ្ងៃស្អែក, សម្តេចមហា-
បវរវេជ្ជបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នឹងអញ្ជើញ
ចូលរួម ជាអធិបតីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ព្រមទាំង ថ្លែងសុន្ទរកថាគន្លឹះ ដើម្បីតម្រង់ទិសបន្ថែមដល់

យើងទាំងអស់គ្នា លើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យកាន់តែ មានប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

ក្នុងនាមជាប្រធានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ក្នុងនាមជាអធិបតី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ, ខ្ញុំ សូមសម្តែងនូវការស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ ចំពោះ ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, ជាថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការនៃក្រសួង-ស្ថាប័ន, តំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, តំណាងរដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត, ដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំ នាថ្ងៃនេះ ។ ការណ៍នេះ បានញ៉ាំងឱ្យកម្មវិធីរបស់យើង ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងអធិកអធម និង វិសេសវិសាល ព្រមទាំងឆ្លុះបញ្ចាំងពីការយកចិត្តទុកដាក់ និង ការពូនផ្គុំកម្លាំង ដើម្បីជំរុញការងារ កែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យបន្តមានសម្បុរខ្លាំងក្លាទៅមុខជានិច្ច ។

ជំនួបរបស់យើងថ្ងៃនេះ គឺជាកិច្ចប្រជុំលើកដំបូងនៃការត្រួតពិនិត្យការងារ កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ៤ ដែលផ្ដោត លើ គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម ។ កាន់តែសំខាន់ថែមទៀត, កិច្ចប្រជុំនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ស្របគ្នានឹងការចាប់ផ្តើមដំណើរការការងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃ រដ្ឋសភា, ក្រោមការដឹកនាំដ៏ស្វាហាប់, ឈ្លាសវៃ និង ប៉ិនប្រសព្វ របស់ សម្តេចមហា- បវរធិបតី **ហ៊ុន ម៉ាណែត** ក្នុងឋានៈជា នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, និង ជាអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ វ័យក្មេងដ៏ឆ្នើម, ពោរពេញដោយសមត្ថភាព, ចំណេះដឹង និង ថាមពល, ដែលបន្តផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ ដល់ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ចាត់ទុកការកែទម្រង់នេះ ជាកត្តាគន្លឹះមួយ សម្រាប់កំណត់ជោគជ័យ ក្នុងការ- អនុវត្តរបៀបវារៈគោលនយោបាយអាទិភាពទាំងឡាយផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានដាក់ ចេញ នៅក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ជាក់គោល-ដំណាក់កាលទី ១** ។

ក្នុងន័យនេះ, កិច្ចប្រជុំរបស់យើងនៅថ្ងៃនេះ គឺជាឱកាសសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាល ធ្វើការពិនិត្យ និង ការវាយតម្លៃ លើវឌ្ឍនភាពសំខាន់ៗនៃការងារកែទម្រង់ ឆ្នាំ ២០២៣ ដែលយើងទាំងអស់គ្នាខិតខំសម្រេចបាន និង ក៏ជាវេទិកាសម្រាប់ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវ សមិទ្ធផល សម្រេចបានពីការងារកែទម្រង់ ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការបោះជំហាន បន្តទៀត នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ៤ ឆ្ពោះទៅគោលដៅនៃការធានា **គណនេយ្យភាព សមិទ្ធកម្ម** ។ រហូតមកដល់ពេលនេះ, យើងនៅតែបន្តប្រកាន់យកទស្សនៈវិជ្ជា

«កែទម្រង់-រស់, មិនកែទម្រង់-ស្លាប់» ដោយខិតខំកែទម្រង់ជាបណ្តើរៗផង និង ទាញយកផលប្រយោជន៍ ពីការងារកែទម្រង់បណ្តើរៗផង; ហើយទន្ទឹមនេះ, ឈរលើសមិទ្ធផលដែលសម្រេចបានកន្លងមក, បន្តប្រឹងប្រែងរុញច្រាន និង អូសទាញការងារកែទម្រង់ ឱ្យបន្តមានសម្ភារៈទៅមុខទៀតផង, ដោយមិនរង់ចាំរហូតដល់កិច្ចការកែទម្រង់តាមដំណើរនីមួយៗ ត្រូវបានបញ្ចប់ទាំងស្រុងនោះទេ ។ មួយវិញទៀត, យើងក៏មានភាពចាំបាច់ ក្នុងការប្រែក្លាយលទ្ធផលនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលសម្រេចបានកន្លងមក ឱ្យទៅជាឧបករណ៍ដ៏មានប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់ការឈានទៅបង្កើតឡើងនូវសមិទ្ធផលជាក់ស្តែងផ្សេងទៀត ឆ្លើយតបនឹងរបៀបវារៈគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា ។

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី !

ជាការពិត, ឆ្លងកាត់ការអនុវត្ត អស់រយៈពេលជាង ២០ ឆ្នាំ រហូតមកដល់ដំណាក់កាលទី ៤ នៅពេលនេះ, កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រេចបានវឌ្ឍនភាពជាច្រើន គួរជាទីមោទនៈ ។ សមិទ្ធផលដ៏សំខាន់បំផុតមួយក្នុងពេលថ្មីៗចុងក្រោយនេះ គឺ ការណ៍ដែលកម្ពុជាបានពុះពារជម្នះឆ្លងកាត់បានដោយជោគជ័យ នូវវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩, ខណៈស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់ជាតិ ត្រូវបានរក្សាក្នុងសភាពរឹងមាំល្អ, ស្របពេលដែលប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍតិចតួចមួយចំនួនទៀតនៅលើពិភពលោក, ថ្វីត្បិតថា អាចឆ្លងកាត់វិបត្តិជាសកលនេះ បានជោគជ័យ ក៏ពិតមែន, ប៉ុន្តែ បានធ្លាក់ជាប់ផ្ទុះក្នុងស្ថានភាពបំណុលកម្រិតខ្ពស់ ។ ការណ៍នេះ សម្រេចបានមក នៅលើមូលដ្ឋាននៃជោគជ័យក្នុងការកសាងបានពេញលេញជាបណ្តើរៗ តាមដំណាក់កាលនីមួយៗនៃការកែទម្រង់ នូវបណ្តាសមាសធាតុស្នូល ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ជាតិ រួមមាន ៖ ការកសាង និង ការកែលម្អប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច, ការរៀបចំក្របខណ្ឌគតិយុត្ត, ការកែទម្រង់ស្ថាប័ន និង ការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស, ព្រមទាំងកសាងប្រព័ន្ធថវិកា ដែលអាចទុកចិត្តបាន ។ ទាំងអស់នេះ បានផ្តល់នូវជំនឿទុកចិត្តខ្ពស់ ដល់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការឈានទៅអនុវត្ត «ប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម» ឱ្យបានពេញលេញ និងបង្កើត «វប្បធម៌សមិទ្ធកម្ម» នៅក្នុងក្របខណ្ឌអភិបាលកិច្ចនៃរាជរដ្ឋាភិបាលទាំងមូល ។

ជោគជ័យនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទាំង ៣ ដំណាក់កាល កន្លងទៅនេះ បានផ្តល់ផលជាបណ្តើរៗ លើការពង្រឹងគុណភាព «អភិបាលកិច្ច» តាមរយៈការកសាងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមួយរឹងមាំ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាល អាចបម្រើ និង ឆ្លើយតបនឹងបំណងប្រាថ្នារបស់ប្រជាជនទូទាំងប្រទេស បានកាន់តែប្រសើរឡើង ។ លទ្ធផលដ៏ប្រសើរក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងកៀរគរ និង កែលម្អ ការគ្រប់គ្រងចំណូល ក៏ដូចជាក្នុងការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយ បានអនុញ្ញាតឱ្យ រាជរដ្ឋាភិបាល មានលទ្ធភាពបង្កើនធនធានកាន់តែច្រើនឡើង ទៅលើការអនុវត្ត របៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន, ជាពិសេស លើការអភិវឌ្ឍ មូលធនមនុស្ស ឱ្យកាន់តែមានគុណភាព និង ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ចាំបាច់នានា រួមមានជាអាទិ៍៖ ប្រព័ន្ធផ្លូវគមនាគមន៍, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ, បណ្តាញ ទូរគមនាគមន៍, បណ្តាញអគ្គិសនី, ប្រព័ន្ធទឹកស្អាត, មន្ទីរពេទ្យ និង មណ្ឌលសុខភាព, បានកាន់តែច្រើន និង មានគុណភាពកាន់តែប្រសើរ ដើម្បីគោលដៅនៃការលើកស្ទួយ ជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

ជាមួយនឹងមោទនភាពខ្ពស់, ខ្ញុំសូមយកឱកាសដ៏កម្រនេះ គូសរំលេចនូវវឌ្ឍនភាព គន្លឹះៗ ដែលសម្រេចបាន នៅក្រោម «កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ» ដូចខាងក្រោម ៖

ទី១. ទំនុកចិត្តថវិកានៅតែបន្តរក្សាបានជាសារវ័ន្ត ។ ជាក់ស្តែង, ការអនុវត្ត យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលរយៈពេលមធ្យម បានធ្វើឱ្យចំណូលជាតិ កើន ឡើងជាលំដាប់, ក្នុងទំហំប្រមាណជិត ២០ ដង, ខណៈចំណាយថវិកា ជាតិសរុប បានកើនឡើង ជិត ១៥ ដង, នៅក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំ កន្លងទៅ ។ ជាការពិត, វិបត្តិនៃជំងឺកូវីដ-១៩ បានបន្ទុចបង្អាក់មួយចំនួន ដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងនៃការប្រមូលចំណូល ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ, ការប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋ, ទាំង ចំណូលសារពើពន្ធ និង ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ, បានចាប់ផ្តើម មានសម្ភារៈឡើងវិញ បន្ទាប់ពីវិបត្តិនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ ២០២៣, រំហូរចំណាយមានទិសដៅវិជ្ជមាន ដែលឆ្លុះបញ្ចាំង អំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗ នៃការដាក់ចេញនូវវិធានការចាំបាច់ ក្នុង

ការកែលម្អការអនុវត្តចរិកា, នេះម្យ៉ាង; ម្យ៉ាងទៀត, ក្នុងផ្នែកចំណាយ, ការរៀបចំចរិកាតាមកម្មវិធី បានផ្តល់លទ្ធភាពក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព នៃការវិភាជន៍ចរិកា ឱ្យកាន់តែចំគោលដៅ និង ផ្តល់នូវភាពទន់ភ្លន់ ក្នុងការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តចំណាយ កាន់តែគត់មត់ ។

ទី២. គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ មានមូលដ្ឋានកាន់តែរឹងមាំ តាមរយៈ ការ-
ពង្រឹង និង ការពង្រីកការអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ។ ក្នុង
ពេលនេះ, គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, រួមទាំងអង្គភាពចរិកាអាណាប័កផ្ទេរ
សិទ្ធិពេញលេញ, មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី-ខេត្ត, រតនា-
គារ រាជធានី-ខេត្ត និង រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ទាំង ២៥, បានប្រើ-
ប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសា-
ធារណៈ (FMIS) ជាផ្លូវការ ហើយស្វ័យប្រវត្តិកម្មលើនីតិវិធីចំណាយ
មួយចំនួន នៅក្នុងប្រព័ន្ធនេះ ក៏ត្រូវបានអនុវត្តជាបណ្តើរៗ ។ មិនតែ-
ប៉ុណ្ណោះ, នៅក្នុងពិធីបិទកិច្ចប្រជុំរបស់យើង នាថ្ងៃស្អែក, **សម្តេចបដិបត្តិ**
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នឹងប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនេះ ដល់រដ្ឋបាល
ក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ចំនួន ៤៤ បន្ថែមទៀត ដែលនេះ គឺជាការបោះជំហាន
ដ៏សំខាន់មួយទៀត ក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ ទន្ទឹមនេះ, ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា,
ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ, ក៏ត្រូវបានរៀបចំ
ដាក់អនុវត្ត ដោយអនុលោមតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ, ហើយ ជាបណ្តើរៗ
បំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់អប្បបរមា ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅអនុវត្ត
គណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែតម្រូវ នៅឆ្នាំ ២០២៥ ខាងមុខ ។
ជាមួយគ្នានេះ, ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ត្រូវបានកែលម្អកាន់តែ
ប្រសើរ តាមរយៈការអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន គ្រប់គ្រងទិន្នន័យ
បញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (SARMIS) និង សម្ភារៈកើនឡើង
នៃការរៀបចំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ស្របគ្នានឹងការត្រៀមដាក់
ឱ្យអនុវត្តនូវ ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ
រដ្ឋ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ នេះ ។ បន្ថែមពីលើនេះ, បំណុលសាធារណៈ

ត្រូវបានគ្រប់គ្រងយ៉ាងល្អ តាមរយៈការអនុវត្ត យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការ-
គ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ និង ការដាក់ចេញនូវយន្តការតាមដាន និង
ត្រួតពិនិត្យ ជាប់ជាប្រចាំ ។ ជាមួយគ្នា, ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
របស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និង សហគ្រាសសាធារណៈ ក៏ត្រូវ
បានកែលម្អបន្ថែម ជាបន្តបន្ទាប់ តាមរយៈការអនុវត្តលក្ខណវិនិច្ឆ័យ
អប្បបរមា និង ការដាក់ចេញ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ នេះ នូវយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពី
ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ និង ច្បាប់ស្តីពីការ-
គ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ។

ទី៣. ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ មានឧបករណ៍គ្រប់គ្រាន់ ។
ថវិកាកម្មវិធី ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង គ្រប់
រដ្ឋបាល រាជធានី-ខេត្ត ដែលបានធ្វើឱ្យការគ្រប់គ្រងថវិកា មានលក្ខណៈ
កាន់តែប្រសើរ ។ កាលពីមុន, ការគ្រប់គ្រងថវិកានៅតាមក្រសួង-
ស្ថាប័ន មានលក្ខណៈមជ្ឈការ; ប៉ុន្តែ, បច្ចុប្បន្ន, ជារួម ការគ្រប់-
គ្រងថវិកា មានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ ។ ទន្ទឹមនេះ, ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ
ថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក៏ត្រូវបានរៀបចំជាទៀងទាត់ ជាឧបករណ៍
សម្រាប់កំណត់ទិសដៅការងារ និង តម្រូវការធនធាន រយៈពេល
មធ្យម ។ ផែនការនេះ ជាចំណែកដ៏សំខាន់ ក្នុងការរៀបចំកម្មវិធី និង
ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ឱ្យបានកាន់តែត្រឹមត្រូវ ។ លើសពីនេះ, ការរៀបចំ និង ការ-
ដាក់ឱ្យអនុវត្ត នូវ ក្របខណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម និង
ក្របខណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម បានក្លាយជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំ ក្នុង-
ការធានានូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។

ទី៤. មូលដ្ឋានគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗ ។
ក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្ត ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម នៅឆ្នាំ
២០២៦, យើងសម្រេចបាននូវការកសាងបទដ្ឋានគតិយុត្តជាគ្រឹះ
សំខាន់មួយចំនួន រួមមាន ៖ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
ដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០២៣ រួមជាមួយនឹងអនុក្រឹត្យស្តីពី
ការគ្រប់គ្រងថវិកា និង គណនេយ្យសាធារណៈ ស្របពេលនឹងការគិតគូរ

ចាត់បញ្ជូនក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកា ឱ្យទៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន ។ ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ រវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក៏ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត, ដែលកិច្ចការនេះគឺជាកត្តាគន្លឹះសម្រាប់ការលើកកម្ពស់ការទទួលខុសត្រូវ និង គណនេយ្យភាព ចំពោះលទ្ធផល ដែលក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី ត្រូវសម្រេចឱ្យបាននៅក្នុងឆ្នាំអនុវត្ត ។

ទី៥. តម្លាភាពថវិកា មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ ។ ស្របតាមការកំណត់នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ កន្លងទៅ, យើងបានផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០២៤ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា និង បានផ្សព្វផ្សាយច្បាប់នេះ បន្ទាប់ពីត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងរយៈពេលមួយសប្តាហ៍ ។ ច្បាប់ទូទាត់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ក៏ត្រូវបានរៀបចំទាន់ពេលវេលាដែរ ។

ទី៦. ចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានរក្សា និង មានការចូលរួមចំណែកពីគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ។ ជាការកត់សម្គាល់, ការចូលរួមរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅក្នុងសកម្មភាពកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានការរីកចម្រើនជាលំដាប់, ដែលត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងជាពិសេស តាមរយៈការរៀបចំផែនការសកម្មភាពលម្អិត (MAP) និង ការរាយការណ៍អំពីវឌ្ឍនភាពប្រចាំត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ ។ ការណ៍នេះ បង្ហាញអំពីឆន្ទៈ, ការចូលរួម និង ការទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការងារកែទម្រង់ ។

ទី៧. ភាពប្រទាក់ក្រឡានៃការកែទម្រង់ ត្រូវបានបន្តតម្រឹមតម្រង់ ឱ្យត្រូវជំហានគ្នា និង បំពេញគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ជារួម, ភាពប្រទាក់ក្រឡានេះ ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងឯកសារចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីសុខដុមនីយកម្មការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ និង យន្តការសម្របសម្រួលការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ ។ យន្តការនេះ ត្រូវមានដំណើរការជាប្រចាំ សម្រាប់ផ្តល់ព័ត៌មានទៅវិញទៅមក អំពីវឌ្ឍនភាព និង ជំហាននៃការដ្ឋានកែទម្រង់នីមួយៗ ។

ជារួម, ផ្អែកលើវឌ្ឍនភាព ដែលបាន និង កំពុង លេចរូបរាងឡើង តាំងពី ដំណាក់កាលទី ១ មកដល់ ដំណាក់កាលទី ៤ នេះ, យើងអាចវាយតម្លៃបានថា ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់កម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើវិថីនៃគន្លងឆ្ពោះទៅ កាន់ស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវ ប្រសិទ្ធភាព, ស័ក្តិ- សិទ្ធភាព, តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយមានភាពបត់បែន និង ធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលនៃស្ថានភាពសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច នៃសកលលោក ។

ឯកឧត្តម, លោកជំនាញ, លោក, លោកស្រី !

វឌ្ឍនភាពគន្លឹះៗខាងលើ និង ភាពត្រឹមត្រូវនៃការកែទម្រង់កន្លងមក បាន បញ្ជាក់ច្បាស់ថា ការងារកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កាន់តែមានសារៈសំខាន់ ថែមទៀត នៅក្នុងបរិការណ៍ដែលសេដ្ឋកិច្ចសកល បន្តមានភាពមិនប្រាកដប្រជា ខ្ពស់ និង ការបែកខ្ញែកនៃភូមិសាស្ត្រនយោបាយ ក្នុងក្របខណ្ឌនយោបាយអន្តរ- ជាតិតហុប្បិល, នេះម្យ៉ាង; ម្យ៉ាងទៀត, ការងារកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺជា វិភាគទានចាំបាច់មិនអាចខ្វះបាន ក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការប្រែក្លាយកម្ពុជា ទៅជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិត ខ្ពស់ នៅឆ្នាំ ២០៣០ និង ក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ នៅឆ្នាំ ២០៥០ ។ យ៉ាងណាមិញ, យើងក៏ទទួលស្គាល់ដែរថា ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤ នៅមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដូចខាង ក្រោម ៖

- ទី១.** ការកៀរគរចំណូលទទួលបានលទ្ធផលល្អ ក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំ ចុង ក្រោយ, ប៉ុន្តែ, ចាំបាច់ត្រូវរក្សាឱ្យបាននូវចីរភាព និង ការបន្តធ្វើបរមូ- បនីយកម្ម តាមរយៈការកែលម្អបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូល ផង, ការធានាសម្រេចបាននូវសមធម៌សង្គមផង និង ការខិតខំបញ្ចៀស ឱ្យបាននូវការបង្ករការភាពដល់សេដ្ឋកិច្ចផង ។ ទន្ទឹមនេះ, យើងក៏មាន តម្រូវការចាំបាច់ ក្នុងការពង្រឹងបន្ថែមទៀតផងដែរ នូវ ការកៀរគរ និង

ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដែលជាសសរស្តម្ភទី ៣ នៃ ចំណូលថវិការដ្ឋ ។

ទី២. FMIS, ថ្វីត្បិតត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន, ទាំង ថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ជាមួយនឹងវឌ្ឍនភាពល្អនៃការធ្វើ ស្វ័យប្រវត្តិកម្ម លើការអនុវត្តនីតិវិធីចំណាយចរន្ត, ក៏ប៉ុន្តែ, ការបន្ត ជំរុញការធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្មតាម FMIS ទាំងស្រុង ឱ្យសម្រេចបាន ជោគជ័យពេញលេញតាមផែនការ ទាមទារឱ្យមានការគាំទ្រ និង ការ- ចូលរួមខ្លាំងក្លា, ទាំងនៅកម្រិតបច្ចេកទេស និង កម្រិតនយោបាយ, ពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ, ទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោម ជាតិ ។

ទី៣. ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាជាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ ស្ថិតនៅក្នុង សភាពង្រឹងនៅឡើយ បើធៀបទៅនឹងឆ្នាំកន្លងទៅ ។ ជាការកត់- សម្គាល់, ក្រសួង-ស្ថាប័នមួយចំនួន នៅបន្តរក្សាការគ្រប់គ្រងថវិកា តាម បែបប្រមូលផ្តុំនៅឡើយ ដោយអង្គភាពថវិកានៅមានចំនួនតិច ។ ការ- បង្កើនអង្គភាពថវិកា ជាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ មានភាពចាំបាច់ បំផុត ក្នុងការធានាបាននូវភាពជោគជ័យ នៃការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មាន សមិទ្ធកម្ម ។

ទី៤. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) និង ថវិកាកម្មវិធី (PB) ត្រូវបាន ដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅក្រសួង-ស្ថាប័ន និង រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត និង រដ្ឋបាលខណ្ឌមួយចំនួន, ប៉ុន្តែ ថវិកាកម្មវិធី ពុំទាន់ត្រូវបានដាក់ឱ្យ អនុវត្តដល់ក្រុង-ស្រុក នៅឡើយ ។ ទន្ទឹមនេះ, ការរៀបចំសូចនាករ សមិទ្ធកម្មគន្លឹះ (KPIs) និង គោលដៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ថវិកា ពុំទាន់មានភាពជាក់ស្តែងនិយមនៅឡើយ ហើយពុំទាន់មាន សង្គតិភាពពេញលេញ ជាមួយថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ។

ទី៥. មុខងារ ៥៥ នៃការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលត្រូវបានធ្វើ សមាហរណកម្ម ទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក នៅតែពុំទាន់

អនុវត្តបានរលូន និង ពេញលេញនៅឡើយ ដែលតម្រូវឱ្យពន្លឿនការដោះស្រាយ, ទាំងការផ្ទេរធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និង មិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ ។

ទី៦. ស្របពេលនឹងការឈានទៅអនុវត្តចរិតៈព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម និង កិច្ចព្រមព្រៀងលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ រវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន, ការរៀបចំឱ្យមានក្របខណ្ឌតាមដាន និង វាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មរឹងមាំ ព្រមទាំងសវនកម្មសមិទ្ធកម្ម និង បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានមានភាពចាំបាច់បំផុត ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវគណនេយ្យភាពពេញលេញចំពោះសមិទ្ធកម្ម ។

ទី៧. ភាពស្មុនស្មាញក្នុងមុខងារ រវាងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច បន្តមាននៅឡើយ ហើយវឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំក្របខណ្ឌ និង វិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច ក៏នៅមានភាពយឺតយ៉ាវ ដែលជាប្រការទាមទារនូវការយកចិត្តទុកដាក់ និង ការចាត់វិធានការជំរុញបន្ថែម ។

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី !

លើមូលដ្ឋាននៃវឌ្ឍនភាព និង បញ្ហាប្រឈម ដូចបានគូសរំលេចខាងលើ, ក្នុងនាមគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារ កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ក្នុងនាមក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ, ខ្ញុំសូមស្នើដាក់ចេញនូវវិធានការជាអាទិភាពមួយចំនួន ដើម្បីតម្រង់ទិស និង បង្កើនប្រសិទ្ធភាព ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ និង ឆ្នាំខាងមុខ ដូចខាងក្រោម ៖

ទី១. សូមបន្តជំរុញបញ្ចប់ការរៀបចំ និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤-២០២៨ និង បញ្ចប់ការរៀបចំ និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តឯកសារគោល ស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីបង្កើនភាពរឹងមាំដល់ចំណូលថវិការដ្ឋ មួយកម្រិតបន្ថែមទៀត ។

- ទី២.** សូមយកសេចក្តីសម្រេចប្រតិបត្តិរបស់ គ.ហ.ស. ដែលនៅសេសសល់ទៅរៀបចំកំណត់ជាសូចនាករសមិទ្ធកម្ម ដោយបញ្ចូលក្នុងផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) របស់អង្គភាពក្រោមឱវាទនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ។
- ទី៣.** សូមជំរុញការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និង ក្របខណ្ឌប្រព័ន្ធខ្ចីជីថល គាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដោយគិតគូរក្នុងអភិក្រមជាប្រព័ន្ធ, រចនាសម្ព័ន្ធ និង យុទ្ធសាស្ត្រ តាមរយៈការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និង ក្របខណ្ឌប្រព័ន្ធខ្ចីជីថលគាំទ្រ ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។
- ទី៤.** សូមបន្តកែលម្អការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) និង ថវិកាកម្មវិធី (PB) និង ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់អនុវត្តជាមូលដ្ឋាន នូវថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម នៅឆ្នាំ ២០២៦ ។
- ទី៥.** សូមបន្តជំរុញដោះស្រាយឱ្យបានឆាប់ នូវបញ្ហាប្រឈមនៃការផ្ទេរមុខងារ ៥៥ របស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលត្រូវបានធ្វើសមាហរណកម្ម ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក, ទាំងក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តថវិកា, ការអនុវត្ត FMIS និង បន្ទាត់គណនេយ្យភាព ។
- ទី៦.** សូមជំរុញបញ្ចប់ការរៀបចំក្របខណ្ឌ និង វិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច ត្រឹមដំណាច់ឆ្នាំ ២០២៤ ដើម្បីឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ជាមួយនឹងការធានាបាននូវសង្គតិភាព និង ប្រសិទ្ធភាព នៃប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យ ។
- ទី៧.** សូមរៀបចំវាយតម្លៃ និង ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យបានរួចរាល់មុនដំណាច់ត្រីមាសទី ៣ ឆ្នាំ ២០២៤ ដើម្បីជំរុញការអនុវត្ត ។
- ទី៨.** សូមជំរុញការងាររៀបចំវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ក្របខណ្ឌ MAPs ។ ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈនឹងបង្ហាញនូវភាពខ្លាំង និង ចំណុចត្រូវបន្តកែលម្អបន្ថែមទៀត, ជាពិសេស ក្នុងការងារវិមជ្ឈការលទ្ធកម្មសាធារណៈ និង ជាធាតុចូល

ដ៏សំខាន់ សម្រាប់បច្ចុប្បន្នកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្ម
សាធារណៈ ។

ទី៩. សូមរៀបចំធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មផែនការសកម្មភាពរួម (CAP4) សម្រាប់អនុ-
វត្ត ក្នុងរយៈពេលនៃឆ្នាំ ២០២៥-២០២៧ ។

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី !

ច្បាស់ណាស់ថា ការងារកែទម្រង់ខាងលើ អាចសម្រេចជោគជ័យទៅបាន លុះ-
ត្រាតែមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និង កិច្ចសហការល្អ ក្នុងចំណោមគ្រប់គ្នាអង្គអនុ-
វត្ត ដែលមានការពាក់ព័ន្ធទាំងអស់, ជាពិសេស ក្រសួង-ស្ថាប័នផ្ទាល់ ។ ជាក់-
ស្តែង, ការងារកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវរចនាឡើង និង ដាក់ឱ្យអនុវត្ត
ក្នុងគោលដៅធានាផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យបានពេញលេញ ជូនដល់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុង
ការបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួន ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព, ជាពិសេស
ក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ ។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
ត្រៀមជាស្រេច ក្នុងការស្តាប់, ការពិភាក្សា និង ការសហការជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័ន
ទាំងអស់ ដើម្បីកែលម្អប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង
សំដៅបម្រើឧត្តមប្រយោជន៍នៃប្រទេសជាតិ និង ប្រជាជន ។

មុននឹងបញ្ចប់, ខ្ញុំសូមយកឱកាសដ៏វិសេសនេះ វាយតម្លៃខ្ពស់ និង ផ្តល់
មូលវិចារដ៏ថ្លៃថ្លា ចំពោះសហការីនៃរាជរដ្ឋាភិបាល, ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួង-ស្ថាប័ន,
អង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបាន
ខិតខំជំរុញអនុវត្តសកម្មភាពទាំងឡាយ នៅក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង
ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រហូតសម្រេចបានលទ្ធផលល្អ គួរជាទីមោទនៈ ។ ខ្ញុំក៏សូម
យកឱកាសនេះ ថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដល់សហគមន៍អឺរ៉ុប, ធនាគារអភិ-
វឌ្ឍន៍អាស៊ី, ធនាគារពិភពលោក, មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ, អង្គការយូនីសេហ្វ,
រដ្ឋាភិបាលបារាំង តាមរយៈ ទីភ្នាក់ងារបារាំងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ, រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រា-
លី, និង ស្ថាប័នអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ដែលបាន និង កំពុងបន្តផ្តល់ជំនួយ, ទាំង

ហិរញ្ញវត្ថុ និង បច្ចេកទេស, ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទាំង ៣ ដំណាក់កាល កន្លងទៅ និង ក្នុងដំណាក់កាលទី ៤ នា ពេលនេះ ។

នៅចុងបញ្ចប់, ខ្ញុំសូមជូនពរ ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, ជា ថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការ នៃក្រសួង-ស្ថាប័ន, តំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, តំណាង រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត, បានប្រកបដោយពុទ្ធពរ និង ពរ ទាំង ៥ ប្រការ គឺ៖ អាយុ, វណ្ណៈ, សុខៈ, ពលៈ និង បដិកាណៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

ខ្ញុំមានកិត្តិយស សូមប្រកាសបើក «កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យ ប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤» ចាប់ពី ពេលនេះតទៅ ។

សូមអរគុណ !

**ឧបសម្ព័ន្ធទី៦៖ មតិយោបល់និងប្រតិបត្តិការរបស់
ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន**

មតិណែនាំ និង បូកសរុប

**របស់ អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី,
រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធានគណៈកម្មាធិការ
ដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**

ផ្នែកក្នុង

**កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់
ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ-ជំណាក់កាលទី ៤**

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃអង្គារ ៤ កើត, ខែ មាឃ, ឆ្នាំ ថោះ បញ្ចស័ក, ព.ស. ២៥៦៧

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ១៣ ខែ កុម្ភៈ គ.ស. ២០២៤

* * * * *

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី !

តាមរយៈបទបង្ហាញយ៉ាងក្បោះក្បាយ របស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការ
ដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, បទអន្តរាគមន៍របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន
និង ការដ្ឋានកែទម្រង់គន្លឹះៗ គួបផ្សំនឹងមតិយោបល់ របស់តំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, យើង
ពិនិត្យឃើញកាន់តែច្បាស់ អំពីជវិភាគ, ចលនការ និង ចីរភាព នៃការងារកែទម្រង់ការ-
គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលសម្រេចបានវឌ្ឍនភាពល្អ គួរឱ្យកត់សម្គាល់ ក្នុងរយៈពេល
មួយឆ្នាំ ២០២៣ កន្លងទៅ ជាមួយនឹងការដាក់ចេញនូវផែនការសកម្មភាព សម្រាប់អនុវត្ត
ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ ។

ក្នុងឱកាសនេះ, ខ្ញុំសូមមិនរំលឹកឡើងវិញទេ អំពីការវាយតម្លៃលើការងារកែទម្រង់ការ-
គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលខ្ញុំបានគូសបញ្ជាក់រួចហើយ នៅក្នុងសុន្ទរកថាបើក
កាលពីព្រឹកមិញ ។

ក្នុងនាមជាប្រធាន គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ក្នុងនាមជាអធិបតី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ, ខ្ញុំសូមធ្វើការវាយតម្លៃ ជារួម និង សង្កត់ធ្ងន់ម្តងទៀត លើ អាទិភាពការងារមួយចំនួន សម្រាប់ជាការតម្រង់-ទិស ដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ និង បណ្តាឆ្នាំខាងមុខ ដូចខាងក្រោម ៖

- ទី១.** ជារួម, អង្គប្រជុំរបស់យើងបានឯកភាពលើខ្លឹមសារនៃរបាយការណ៍តាមដាន, ត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ ក៏ដូចជា ផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) ឆ្នាំ ២០២៤ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤ ។
- ទី២.** ដើម្បីបន្តពង្រឹង និង បង្កើនភាពរឹងមាំ ដល់ចំណូលថវិការដ្ឋ, យើងត្រូវខិតខំជំរុញបញ្ចប់ការរៀបចំ «យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤-២០២៨» និង ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ឱ្យបានឆាប់, ពេលគឺ យ៉ាងយូរបំផុត នៅត្រឹមត្រឹមសទី ៣ ឆ្នាំ ២០២៤ នេះ ។
- ទី៣.** អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គ.ហ.ស. ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ និង តាមដានការអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ លើរាល់វិធានការដែលត្រូវបានដាក់ចេញ តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចប្រតិបត្តិរបស់ គ.ហ.ស. ដែលត្រូវបានកំណត់ជាសូចនាករសមិទ្ធកម្មបញ្ចូលក្នុងផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) របស់អង្គភាពក្រោម-ឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ។
- ទី៤.** អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវផ្តល់ការសម្របសម្រួល និង កិច្ចសហការទៅវិញទៅមក ឱ្យបានខ្ពស់បំផុត លើការរៀបចំ និង ការអនុវត្ត ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ស្របតាមនិម្មាបនកម្ម និង ក្របខណ្ឌប្រព័ន្ធខ្ចីដីថិចវិទ្យា គាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលនឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តនាពេលខាងមុខ ។

- ទី៥.** ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ ទៅលើការបង្កើនចំនួនអង្គភាពថវិកា អាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ និង ត្រូវលើកកម្ពស់គុណភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) និង ថវិកាកម្មវិធី (PB) តាមរយៈការកែលម្អគុណភាពសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ (KPIs) និង គោលដៅរំពឹងទុក (Target) ឱ្យមានភាពជាក់ស្តែង, គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និង អាចសម្រេចបាន ។
- ទី៦.** ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្តដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន បន្តជំរុញការរៀបចំ និង កែលម្អការពិពណ៌នាមុខតំណែង នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ដើម្បីលើកកម្ពស់សមត្ថភាព និង សមិទ្ធកម្ម របស់មន្ត្រីរាជការសាធារណៈ សំដៅឆ្លើយតបទៅនឹងគោលបំណងនៃការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ។
- ទី៧.** អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវសហការជិតស្និទ្ធ ជាមួយលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការជាតិ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីជំរុញដោះស្រាយឱ្យបានឆាប់ នូវបញ្ហាប្រឈមនៃការផ្ទេរមុខងារ ៥៥ របស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលត្រូវបានធ្វើសមាហរណកម្មក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក, ទាំងក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តថវិកា, ការអនុវត្ត FMIS និង បន្ទាត់គណនេយ្យភាព ។
- ទី៨.** អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបន្តកិច្ចសហការស្តិតល្អិតជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីបញ្ចប់ការរៀបចំក្របខណ្ឌ និង វិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច ដើម្បីធានាសុខដុមនីយកម្ម និង សង្គត្តិភាព ព្រមទាំងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព នៃប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យ ក្នុងបរិបទនៃការឈានទៅអនុវត្តជាមូលដ្ឋាន នូវថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ក្នុងឆ្នាំ ២០២៦ ខាងមុខ ។
- ទី៩.** ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃ និង ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្ម ឱ្យបានរួចរាល់ យ៉ាងយូរនៅត្រឹមដំណាច់ត្រីមាសទី ៣ ឆ្នាំ ២០២៤ នូវ យុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានជាអាទិ៍ ៖ យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែ-

ទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិ, យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ, យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ, ផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកសាង និង ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាដូចជា បាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ។ អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គ.ហ.ស. ត្រូវសម្របសម្រួលកិច្ចការនេះ ឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ និង ត្រូវបូកសរុប ដើម្បីដាក់ឆ្លងគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពិនិត្យ និង សម្រេច ។

ទី១០.អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គ.ហ.ស. ត្រូវប្រមូលប្រមូលធាតុចូលទាំងអស់ ដែល ទទួលបានពីរបាយការណ៍តាមដាន, ត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃ ប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤, រកកំហើញនៃរបាយការណ៍វាយតម្លៃការដ្ឋានកែទម្រង់ គន្លឹះៗ, មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ នាពេលកន្លងមក, និង ជាពិសេស មតិ យោបល់ ដែលតំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ បានលើកឡើងមុននេះបន្តិច ដើម្បីធ្វើ បច្ចុប្បន្នកម្មផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី ៤ (CAP4) សម្រាប់អនុវត្ត ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០២៥-២០២៧ ដោយឈរលើស្មារតីនៃការធ្វើទំនើបកម្ម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឱ្យក្លាយជាប្រព័ន្ធដែលផ្អែកលើធាតុចេញ ឬ លទ្ធផល និង មានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ ស្របតាមស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍ជា អន្តរជាតិ ។ និង

ទី១១.ត្រូវបន្តពង្រឹងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការដ្ឋានកែទម្រង់គន្លឹះៗ មានជាអាទិ៍៖ ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ការកែទម្រង់វិមជ្ឈការ និង វិសហមជ្ឈការ, ការកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និង ការកែទម្រង់ច្បាប់ និង ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ តាមរយៈការអនុវត្តឯកសារចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីសុខដុមនីយកម្មការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ និង យន្តការសម្របសម្រួលជាប្រចាំ ដើម្បីផ្តល់ ព័ត៌មានទៅវិញទៅមក ឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និង ទាន់ពេល អំពីវឌ្ឍនភាព និង ជំហាននៃការកែទម្រង់របស់ការដ្ឋានកែទម្រង់នីមួយៗ ។

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី!

ខ្ញុំជឿជាក់ថា, ការគាំទ្រ និង ការណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ជាប់ជាប្រចាំ របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន**, អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី, ប្រកបដោយចក្ខុវិស័យ វែងឆ្ងាយ នាពេលកន្លងទៅ និង ការតម្រង់ទិសបន្ថែមដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ **សម្តេចអគ្គមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, នៅក្នុងពិធីបិទកម្មវិធីប្រជុំរបស់យើង នាថ្ងៃស្អែក, ក្នុងស្មារតីបុរេសកម្ម, ម៉ឺងម៉ាត់, ម៉ត់ចត់, ច្បាស់លាស់, និង វៃឆ្លាត, សំដៅជំរុញការអនុវត្តការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ និង បណ្តាឆ្នាំខាងមុខ, នឹងបង្កើតបានជាថាមពលដ៏វិសុទ្ធ ក្នុងជវភាពថ្មី និង ជាកម្លាំងចលករដ៏ខ្លាំងក្លា ដែលនឹងជួយជំរុញឱ្យយើងទាំងអស់គ្នា ឈានទៅសម្រេចបាននូវបង្គោលចម្លើយទៀត នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ហើយបង្កើតបាន នូវ **វប្បធម៌សមិទ្ធកម្ម** ជាក់ស្តែង នៅក្នុងក្របខណ្ឌអភិបាលកិច្ចនៃរាជរដ្ឋាភិបាលទាំងមូល និង ដក់ជាប់ជានិច្ច ក្នុងស្មារតីរបស់មន្ត្រីរាជការគ្រប់រូប ។

ជាថ្មីម្តងទៀត, ក្នុងនាមជាប្រធានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ក្នុងនាមជារដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ, ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណ និង កោតសរសើរ ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការ នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការងារកែទម្រង់ និង សូមលើកទឹកចិត្តឱ្យការចូលរួមនេះ កាន់តែសកម្មខ្លាំងឡើង ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ។ ជាមួយគ្នា, ខ្ញុំក៏សូមកោតសរសើរ និង វាយតម្លៃខ្ពស់ ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការនៃក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ, ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ដែលបានចូលរួមក្នុងការដឹកនាំ និង ការអនុវត្តការងារកែទម្រង់ យ៉ាងសកម្ម និង ជិតស្និទ្ធ ប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និង បានធ្វើឱ្យការងារកែទម្រង់ដ៏លំបាកនេះ ទទួលបាននូវផ្លែផ្កាជាវិជ្ជមាន គួរជាទីមោទនៈ ។ ដូចខ្ញុំបានធ្លាប់បានគូសបញ្ជាក់ជារឿយៗថា ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈមិនមែនជាការងារដោយឡែក របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ នោះទេ តែជាការងារកែទម្រង់របស់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

ខ្ញុំក៏សូមអរគុណសារជាថ្មីម្តងទៀត ចំពោះបណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដែលបានបន្តផ្តល់ការគាំទ្រចាំបាច់នានា, ទាំងជាហិរញ្ញប្បទាន និង ជាជំនួយបច្ចេកទេស, ប្រកបដោយសុឆន្ទៈ និង ជានិច្ចកាលតែងតែបានលើកតម្កើងភាពជាម្ចាស់របស់កម្ពុជា ។ ខ្ញុំរំពឹងទុកថា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់យើង នឹងបន្តធ្វើការជិតស្និទ្ធ ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងបុព្វហេតុនៃការកែលម្អប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា និង ដោយធានាបាននូវការគោរពភាពជាម្ចាស់ និង សេចក្តីត្រូវការជាក់ស្តែងរបស់កម្ពុជា ។

ខ្ញុំក៏សូមយកឱកាសនេះ វាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះអគ្គលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានប្រឹងប្រែង និង លះបង់អស់កម្លាំងកាយ-ចិត្ត និង ប្រាជ្ញា-ស្មារតី ក្នុងការសម្របសម្រួល និង ការជំរុញការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង សូមលើកទឹកចិត្តឱ្យបង្កើនការប្រឹងប្រែងកាន់តែខ្លាំងឡើងបន្ថែមទៀត នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ នេះ និង បណ្តាឆ្នាំខាងមុខ ដើម្បីជាឧត្តមប្រយោជន៍របស់ប្រទេសជាតិ និង ប្រជាជនកម្ពុជាយើង ។

នៅទីបញ្ចប់, ជាថ្មីម្តងទៀត, ខ្ញុំសូមជូនពរឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, សមាជិក-សមាជិកាទាំងអស់នៃអង្គពិធី សូមបានប្រកបដោយពុទ្ធពរ និង ពរ ទាំង ៥ ប្រការគឺ៖ អាយុ, វណ្ណៈ, សុខៈ, ពលៈ និង បដិកាណៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូមអរគុណ!

**ឧបសម្ព័ន្ធទី៧៖ សុន្ទរកថាស្វាគមន៍និទាយការណ៍ របស់
ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន**

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍ និង រាយការណ៍
របស់ អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
និង ជាប្រធានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់
ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
ថ្លែងក្នុង
កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃការអនុវត្ត
កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃពុធ ៥ កើត ខែមាយ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ១៤ ខែ កុម្ភៈ គ.ស. ២០២៤

សទាស ៖ ២៥២៤

- ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ជូនចំពោះ **សម្តេចមហាបវរ ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា !
- សូមគោរព ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, សមាជិក-សមាជិក នៃអង្គពិធីទាំងមូល !

ថ្ងៃនេះ, ខ្ញុំពិតជាមានកិត្តិយសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ និង សេចក្តីសោមនស្សឥតឧបមា និង សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុត ជូនចំពោះ **សម្តេចមហាបវរ ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានផ្តល់កិត្តិយសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ អញ្ជើញចូលរួមជាអធិបតី ក្នុងពិធីបិទ «កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យ ប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ-ដំណាក់កាលទី

៤» ។ ខ្ញុំក៏សូមសម្តែងនូវការស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ ជូនចំពោះ ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួង-ស្ថាប័ន នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, មន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់, តំណាងអង្គទូត និង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, ដែលបានអញ្ជើញមកចូលរួម ក្នុងពិធីដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ ។ ពិធីដ៏អធិកអធម នាថ្ងៃនេះ ក៏ជាថ្ងៃប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីមួយទៀតរបស់កម្ពុជា ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង នៅដើមអាណត្តិនៃរាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា, ក្រោមការដឹកនាំដ៏ស្វាហាប់, ឈ្លាសវៃ និង ប៉ិនប្រសព្វបំផុត របស់ **សម្តេចបណ្ឌិត ហ៊ុន សែន**, ជាអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍វ័យក្មេងដ៏ឆ្នើម ដែលពោរពេញដោយសមត្ថភាព, ចំណេះដឹង, និង ថាមពល, នៅក្នុងបរិការណ៍ដែលប្រទេសជាតិយើង មានស្ថិរភាពនយោបាយ និង ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចនៅក្រោមម្លប់នៃសុខសន្តិភាពពេញផ្ទៃប្រទេស ដែល **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន**, អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី, បាននាំមកជូនប្រទេសជាតិ និង ប្រជាជនកម្ពុជា ។

ខ្ញុំសូមគោរពរាយការណ៍ជូន **សម្តេចបណ្ឌិត នាយករដ្ឋមន្ត្រី** និង អង្គពិធីទាំងមូល មេត្តាជ្រាបដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ថា កាលពីម្សិលមិញ, ដែលជាថ្ងៃទីមួយនៃកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដំណាក់កាលទី ៤, យើងបានពិនិត្យ, ពិភាក្សា និង វាយតម្លៃវឌ្ឍនភាពនៃការងារកែទម្រង់ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ កន្លងទៅ និង បានលើកទិសដៅ សម្រាប់ការងារកែទម្រង់ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ នេះ ដោយមានការចូលរួមពីគ្រប់គូអង្គពាក់ព័ន្ធ រួមមាន៖ ក្រសួង-ស្ថាប័ននៃរាជរដ្ឋាភិបាល, ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ព្រមទាំងតំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ។ យើងទាំងអស់គ្នា បានឯកភាពចំពោះវឌ្ឍនភាពដែលយើងសម្រេចបាន និង បញ្ហាប្រឈមដែលយើងបានជួបប្រទះ នៅឆ្នាំ ២០២៣ ក៏ដូចជាចំពោះផែនការសកម្មភាព សម្រាប់អនុវត្ត នៅឆ្នាំ ២០២៤ នេះ ។

កម្មវិធីព្រឹកនេះ ជាថ្ងៃទីពីរ និង ជាការបិទបញ្ចប់នៃកិច្ចប្រជុំដ៏មានសារៈសំខាន់របស់យើង ។ ក្នុងឱកាសដ៏វិសេសនេះ, ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតគោរពរាយការណ៍ ជូន **សម្តេចបណ្ឌិត នាយករដ្ឋមន្ត្រី** និង អង្គពិធីទាំងមូល មេត្តាជ្រាបដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ អំពីសាវតារនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង សមិទ្ធផលគន្លឹះ ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ ក្នុងរយៈកាលកន្លងទៅ ដូចខាងក្រោម ៖

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចាប់ផ្តើមដាក់ចេញនូវវិធានការកែទម្រង់នានា ចាប់តាំងពីដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០០០ មកម្ល៉េះ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រួមមាន ៖ ភាពរ៉ាំរ៉ៃនៃកង្វះសាច់ប្រាក់, ភាពទន់ខ្សោយនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគណនីទោលរតនាគារជាតិ, កិច្ចប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុដោយដៃ និង ផ្អែកលើសាច់ប្រាក់, ភាពខ្វះចន្លោះនៃប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និង ប្រព័ន្ធរាយការណ៍ ។ល។

ក្នុងបរិការណ៍នោះ, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, ក្រោមការដឹកនាំ ប្រកបដោយគតិ-បណ្ឌិតដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន**, បានរៀបចំផ្ដួចផ្ដើមដាក់ឱ្យអនុវត្ត នូវ «កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ» មួយដែលមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និង គ្របដណ្តប់លើគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់ជាតិ ។ កម្មវិធីនេះ ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការ នៅថ្ងៃទី ៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៤ ក្រោមអធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ **សម្តេចតេជោ** ក្នុងឋានៈសម្តេចជា នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នាពេលនោះ ។

ចក្ខុវិស័យនៃកម្មវិធីកែទម្រង់នេះ គឺ៖ ប្រែក្លាយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ពីប្រព័ន្ធព្រៃប្រែប្រួលទៅជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដែលផ្តោតលើធាតុចូល និង មានលក្ខណៈមជ្ឈការ, ទៅជាប្រព័ន្ធដែលផ្តោតលើលទ្ធផល ឬ សមិទ្ធកម្ម និង មានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ, ស្របតាមស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ។ កម្មវិធីកែទម្រង់នេះ ផ្តោតសំខាន់លើការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងចំណូល និង ចំណាយថវិការដ្ឋ ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៍ ដល់ការគាំទ្រការអនុវត្តគោលនយោបាយ តាមវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ដើម្បីសម្រេចចក្ខុវិស័យនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានកំណត់យកយុទ្ធសាស្ត្រ បោះជំហានតាមដំណាក់កាល ឬ អភិក្រមជាខ្សែន តាមរយៈក្របខណ្ឌផែនការសកម្មភាពរួមដ៏លម្អិតមួយ ដែលផ្សំឡើងពី ៖ (១).បណ្តាសកម្មភាពចាំបាច់ សម្រាប់ការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះ នៅតាមដំណាក់កាលនីមួយៗ; និង (២).សកម្មភាពចាំបាច់នានា ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមសាកល្បងដកពិសោធន៍ ជាបណ្តើរៗ មុនឈានចូលទៅដល់ដំណាក់កាលបន្ទាប់ ។ ក្នុងនោះ, កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានបែងចែកជា ៤ ដំណាក់កាល រួមមាន៖

- ដំណាក់កាលទី ១ ផ្តោតលើ ការកសាងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា;
- ដំណាក់កាលទី ២ ផ្តោតលើ ការកសាងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ;

- ដំណាក់កាលទី ៣ ផ្ដោតលើ ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ; និង
- ដំណាក់កាលទី ៤ ផ្ដោតលើ ការកសាងគណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម ។

ការប្រកាន់យកចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រខាងលើនេះ បានបង្ហាញអំពីមហិច្ឆតា និង ឆន្ទៈមោះមុត របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការប្រែក្លាយប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ឱ្យឆ្លើយតបបាន ទៅនឹងតម្រូវការជាក់ស្ដែងក្នុងបរិបទកម្ពុជា ផង និង ធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព ស្របតាមឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ផង ។ ជាមួយនឹងឆន្ទៈមុតស្រួចឥតរាថយ និង ឥតងាករេ, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, ក្នុងនីតិកាលកន្លងទៅ, បានឆ្លងកាត់ដំណាក់កាល ទាំង ៣ នៃការកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ប្រកបដោយជោគជ័យ ដោយទទួលបានផលផ្នែក គួរជាទីមោទនៈបំផុត ។

ដំណាក់កាលទី ១ បានចាប់ផ្ដើមឡើង នៅចុងឆ្នាំ ២០០៤ ដោយផ្ដោតលើ «**ការកសាងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា**» ដែលត្រូវបានអនុវត្ត រហូតដល់ឆ្នាំ ២០០៨ ដោយសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលគន្លឹះជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការបោះជំហានទៅកាន់ដំណាក់កាលបន្ទាប់, ពោលគឺ៖ ការដោះស្រាយបានដោយជោគជ័យ នូវបញ្ហាបំណុលសាច់ប្រាក់ដ៏រ៉ាំរ៉ៃ, ការអនុវត្តពេញលេញ នូវប្រព័ន្ធគណនីទោលរតនាគារជាតិ, ការធ្វើទំនើបកម្មច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ការកែទម្រង់កិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ, ការបង្កើតអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង ។ល។ ទាំងអស់នេះ គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏ចាំបាច់ និងជាបុរេលក្ខខណ្ឌ មិនអាចខ្វះបាន សម្រាប់ការចាប់ផ្ដើមដំណាក់កាលទី ២, ដោយផ្ដោតលើ «**ការកសាងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ**», ដែលត្រូវបានអនុវត្តពីឆ្នាំ ២០០៩ ដល់ឆ្នាំ ២០១៥ ។ ដំណាក់កាលទី ២ ត្រូវបានអនុវត្ត ជាដំបូង តាមរយៈក្របខណ្ឌផែនការសកម្មភាព រយៈពេល ៥ឆ្នាំ, និង បន្ទាប់ពីបានឆ្លងការវាយតម្លៃ, ត្រូវបានបន្ថែមសកម្មភាព សម្រាប់អនុវត្ត រយៈពេលប្រមាណ ២ ឆ្នាំបន្តទៀត ដោយសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលជាសារវន្តមួយចំនួន មានជាអាទិ៍៖ ការបើកផ្តល់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការតាមប្រព័ន្ធធនាគារ, ការពង្រីកអង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង, ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS), និង ការចាប់ផ្ដើមសាកល្បងអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី នៅតាមក្រសួងមួយចំនួន ។

បន្ទាប់ពីត្រូវបានវាយតម្លៃយ៉ាងម៉ត់ចត់ លើវឌ្ឍនភាពរយៈពេល ៧ ឆ្នាំ នៃដំណាក់កាលទី ២ រួចមក, រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចចាប់ផ្ដើមអនុវត្ត ដំណាក់កាលទី ៣ ដែល

ជាដំណាក់កាលយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់មួយទៀត ដោយផ្ដោតលើ «**ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកា ទៅនឹងគោលនយោបាយ**» ។ ដំណាក់កាលទី ៣ នេះ ត្រូវបានអនុវត្ត ពីឆ្នាំ ២០១៦ ដល់ឆ្នាំ ២០២២ ។ ខ្ញុំសូមរំលឹកថា ដំណាក់កាលទី ៣ គ្រោងបញ្ចប់ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០; ប៉ុន្តែ, ដោយសារកត្តាសត្យានុម័ត, ជាពិសេស វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩, គោលដៅគន្លឹះមួយចំនួន មិនអាចសម្រេចបាន តាមកាលកំណត់នោះឡើយ ដែលជាហេតុតម្រូវឱ្យមានការ- ពន្យារពេលចំនួន ២ ឆ្នាំបន្ថែមទៀត, គឺ ឆ្នាំ ២០២១ ដល់ឆ្នាំ ២០២២ ។

ក្រៅពីការពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈ ការពង្រីក និង ការពង្រឹងការ- អនុវត្តថវិកាកម្មវិធី ក៏ដូចជា ការកែលម្អប្រព័ន្ធគណនេយ្យសាធារណៈ និង ប្រព័ន្ធសវន- កម្ម និង អធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ, ជាពិសេស ការចាប់ផ្ដើមដាក់ឱ្យអនុវត្តជាដំហានៗ នូវ ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS), សមិទ្ធ- ផលនៃដំណាក់កាលទី ៣ ក៏រួមបញ្ចូលផងដែរ នូវយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់សំខាន់ៗដែលជា មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការកសាង «ប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម» រួមមាន ៖ យុទ្ធសាស្ត្រនៃ ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិ, យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ ក្រោមជាតិ, យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលរយៈពេលមធ្យម, យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធ លទ្ធកម្មសាធារណៈ, យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ, និង យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ ។

ទន្ទឹមនេះ, ច្បាប់គោលសំខាន់ៗ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋាន ក្នុងការធ្វើឱ្យកាន់- តែប្រសើរឡើង នូវការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ត្រូវបានអនុម័ត និង ដាក់ឱ្យប្រើ- ប្រាស់ មានជាអាទិ៍ ៖ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) ឆ្នាំ ២០២៣, ច្បាប់ស្តីពី សារពើពន្ធ (ថ្មី) ឆ្នាំ ២០២៣, ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ឆ្នាំ ២០២២, ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង ការប្រើប្រាស់ និង ការចាត់ចែងលើទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឆ្នាំ ២០២០, ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) ឆ្នាំ ២០២៣, ច្បាប់ស្តីពីមូលបត្ររដ្ឋ ឆ្នាំ ២០២០, និង ច្បាប់ស្តីពីភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និង ឯកជន ឆ្នាំ ២០២១ ។

- **សម្ដេចបិបតី នាយករដ្ឋមន្ត្រី, ជាតិគោរពជំនុំជំនះបំផុត !**
- **ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី !**

យើងទាំងអស់គ្នា ពិតជាមានមោទនភាព និង សូមសម្តែងនូវការរីកក្តី ព្រមទាំង ដឹងគុណដ៏ថ្លៃថ្លាបំផុត ជូនចំពោះ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលតែងតែបានផ្តល់ការគាំទ្រខ្ពស់បំផុត ចំពោះ វិធានការកែទម្រង់ជាច្រើន ក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាំងពីដើមរៀង មក ។

ផ្អែកលើសមិទ្ធផល ក្នុងរយៈពេលជិត ២០ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលមាន មូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការចាប់ផ្តើមអនុវត្ត ដំណាក់កាលទី ៤ ផ្ដោតលើ «**គណនេយ្យ- ភាពសមិទ្ធកម្ម**» ដែល សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** បានប្រកាស ដាក់ឱ្យអនុវត្ត កាលពីថ្ងៃទី ២០ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០២៣ ។ ឆ្នាំដំបូង នៃការអនុវត្តដំណាក់- កាលទី ៤ នេះ គឺជាឆ្នាំពិសេស ដោយហេតុថា នោះ គឺជាឆ្នាំ ដែលកម្ពុជាត្រូវរៀបចំការ បោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ នីតិកាលទី ៧ ។ ក្នុងបរិការណ៍នេះ, ការអនុវត្តការងារ កែ ទម្រង់ មានលក្ខណៈបត់បែន និង ទន់ភ្លន់ ។ ខ្ញុំសូមគោរពរាយការណ៍ជូន **សម្តេច- ធិបតី នាយករដ្ឋមន្ត្រី** និង អង្គប្រជុំ មេត្តាជ្រាបដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ អំពីសមិទ្ធផលសំខាន់ៗ នៃ ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី ៤ ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ កន្លងទៅ ដូចខាងក្រោម៖

ទី១. ទំនុកចិត្តថវិកា នៅតែបន្តរក្សាបានជាសារវន្ត ។ ជាក់ស្តែង, ការអនុវត្តយុទ្ធ- សាស្ត្រកៀរគរចំណូលរយៈពេលមធ្យម បានធ្វើឱ្យចំណូលជាតិ កើនឡើងជា លំដាប់, ក្នុងទំហំប្រមាណជិត ២០ ដង, ខណៈចំណាយថវិកាជាតិសរុប បានកើនឡើង ជិត ១៥ ដង, នៅក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំ កន្លងទៅ ។ ជា ការពិត, វិបត្តិនៃជំងឺកូវីដ-១៩ បានបន្ទុចបង្អាក់មួយចំនួន ដល់កិច្ចប្រឹងប្រែង នៃការប្រមូលចំណូល ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ យ៉ាង ណាក៏ដោយ, ការប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋ, ទាំងចំណូលសារពើពន្ធ និង ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ, បានចាប់ផ្តើមមានសម្បុរឡើងវិញ បន្ទាប់ពី វិបត្តិនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ ២០២៣, រហូតចំណាយ មានទិសដៅវិជ្ជមាន ដែលឆ្លុះបញ្ចាំង អំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗ នៃការ- ដាក់ចេញនូវវិធានការចាំបាច់ ក្នុងការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា, នេះម្យ៉ាង; ម្យ៉ាងទៀត, ក្នុងផ្នែកចំណាយ, ការរៀបចំថវិកាតាមកម្មវិធី បានផ្តល់លទ្ធភាព

ក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព នៃការវិភាជន៍ថវិកា ឱ្យកាន់តែចំគោលដៅ និង ផ្តល់នូវភាពទន់ភ្លន់ ក្នុងការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តចំណាយ កាន់តែគត់មត់ ។

ទី២. គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ មានមូលដ្ឋានកាន់តែរឹងមាំ តាមរយៈការពង្រឹង និង ការពង្រីកការអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ។ ក្នុងពេលនេះ, គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, រួមទាំងអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ, មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី-ខេត្ត, រតនាគារ រាជធានី-ខេត្ត និង រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ទាំង ២៥, បានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) ជាផ្លូវការ ហើយ ស្វ័យប្រវត្តិកម្មលើនីតិវិធីចំណាយមួយចំនួន នៅក្នុងប្រព័ន្ធនេះ ក៏ត្រូវបាន អនុវត្តជាបណ្តើរៗ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ, បន្តិចទៀត, **សម្ពេចធិបតី នាយក-រដ្ឋមន្ត្រី** នឹងប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនេះ ដល់រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ចំនួន ៤៤ បន្ថែមទៀត ដែលនេះ គឺជាការបោះជំហានដ៏សំខាន់មួយទៀត ក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ ទន្ទឹមនេះ, ស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈកម្ពុជា, ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ, ក៏ត្រូវបានរៀបចំដាក់អនុវត្ត ដោយអនុលោមតាម ស្តង់ដាអន្តរជាតិ, ហើយ ជាបណ្តើរៗ បំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ អប្បបរមា ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅអនុវត្តគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែតម្រូវ នៅឆ្នាំ ២០២៥ ខាងមុខ ។ ជាមួយគ្នានេះ, ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ត្រូវបានកែលម្អកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន គ្រប់គ្រងទិន្នន័យបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (SARMIS) និង សម្រុះ កើនឡើងនៃការរៀបចំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ស្របគ្នានឹងការត្រៀម ដាក់ឱ្យអនុវត្ត នូវ ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ រដ្ឋ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ នេះ ។ បន្ថែមពីលើនេះ, បំណុលសាធារណៈ ត្រូវ បានគ្រប់គ្រងយ៉ាងល្អ តាមរយៈការអនុវត្ត **យុទ្ធសាស្ត្រ ស្តីពីការគ្រប់គ្រង បំណុលសាធារណៈ** និង ការដាក់ចេញនូវយន្តការតាមដាន និង ត្រួតពិនិត្យ ជាប់ជាប្រចាំ ។ ជាមួយគ្នា, ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់គ្រឹះស្ថាន សាធារណៈរដ្ឋបាល និង សហគ្រាសសាធារណៈ ក៏ត្រូវបានកែលម្អបន្ថែម ជាបន្តបន្ទាប់ តាមរយៈការអនុវត្តលក្ខណវិនិច្ឆ័យអប្បបរមា និង ការដាក់ចេញ

ក្នុងឆ្នាំ ២០២៤ នេះ នូវ យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ និង ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ។

ទី៣. ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ មានឧបករណ៍គ្រប់គ្រាន់ ។
ថវិកាកម្មវិធី ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង គ្រប់រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ដែលបានធ្វើឱ្យការគ្រប់គ្រងថវិកា មានលក្ខណៈកាន់តែប្រសើរ ។ កាលពីមុន, ការគ្រប់គ្រងថវិកានៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន មានលក្ខណៈមជ្ឈការ; ប៉ុន្តែ, បច្ចុប្បន្ន, ជារួម ការគ្រប់គ្រងថវិកា មានលក្ខណៈវិមជ្ឈការ ។ ទន្ទឹមនេះ, ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក៏ត្រូវបានរៀបចំជាទៀងទាត់ ជាឧបករណ៍សម្រាប់កំណត់ទិសដៅការងារ និង តម្រូវការធនធាន រយៈពេលមធ្យម ។ ផែនការនេះ ជាចំណែកដ៏សំខាន់ ក្នុងការរៀបចំកម្មវិធី និង ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ឱ្យបានកាន់តែត្រឹមត្រូវ ។ លើសពីនេះ, ការរៀបចំ និង ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត នូវ ក្របខណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រយៈពេលមធ្យម និង ក្របខណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម បានក្លាយជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំក្នុងការធានានូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។

ទី៤. មូលដ្ឋានគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗ ។ ក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្ត ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម នៅឆ្នាំ ២០២៦, យើងសម្រេចបាននូវការកសាងបទដ្ឋានគតិយុត្តិជាគ្រឹះសំខាន់មួយចំនួន រួមមាន ៖ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០២៣ រួមជាមួយនឹងអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និង គណនេយ្យសាធារណៈ ស្របពេលនឹងការគិតគូរចាត់បញ្ចូលក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកា ឱ្យទៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន ។ ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ រវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក៏ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត, ដែលកិច្ចការនេះ គឺជាកត្តាគន្លឹះសម្រាប់ការលើកកម្ពស់ការទទួលខុសត្រូវ និង គណនេយ្យភាព ចំពោះលទ្ធផលដែលក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី ត្រូវសម្រេចឱ្យបាននៅក្នុងឆ្នាំអនុវត្ត ។

ទី៥. តម្លាភាពថវិកា មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ ។ ស្របតាមការកំណត់នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ កន្លងទៅ, យើង

បានផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ឆ្នាំ ២០២៤ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា និង បានផ្សព្វផ្សាយច្បាប់នេះ បន្ទាប់ពី ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងរយៈពេលមួយសប្តាហ៍ ។ ច្បាប់ទូទាត់ថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ ក៏ត្រូវបានរៀបចំទាន់ពេលផងដែរ ។

ទី៦. ចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបាន រក្សា និង មានការចូលរួមចំណែកពីគ្រប់គូអង្គពាក់ព័ន្ធ ។ ជាការកត់- សម្គាល់, ការចូលរួមរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅក្នុងសកម្មភាពកែទម្រង់ការ- គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានការរីកចម្រើនជាលំដាប់, ដែលត្រូវបាន ឆ្លុះបញ្ចាំងជាពិសេស តាមរយៈការរៀបចំផែនការសកម្មភាពលម្អិត (MAP) និង ការរាយការណ៍អំពីវឌ្ឍនភាព ប្រចាំត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ ។ ការណ៍នេះ បង្ហាញអំពីឆន្ទៈ, ការចូលរួម និង ការទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការងារកែទម្រង់ ។

ទី៧. ភាពប្រទាក់ក្រឡានៃការកែទម្រង់ ត្រូវបានបន្តតម្រឹមតម្រង់ ឱ្យត្រូវ ជំហានគ្នា និង បំពេញគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ជាមួយ, ភាពប្រទាក់ក្រឡា នេះ ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងឯកសារចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពី សុខដុមនីយកម្មការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ និង យន្តការសម្របសម្រួល ការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ ។ យន្តការនេះ ត្រូវមានដំណើរការជាប្រចាំ សម្រាប់ ផ្តល់ព័ត៌មានទៅវិញទៅមក អំពីវឌ្ឍនភាព និង ជំហាននៃការដ្ឋានកែទម្រង់ នីមួយៗ ។

ជាមួយ, ផ្អែកលើវឌ្ឍនភាព ដែលបាន និង កំពុង លេចរូបរាងឡើង តាំងពី ដំណាក់កាលទី ១ មកដល់ ដំណាក់កាលទី ៤ នេះ, យើងអាចវាយតម្លៃបានថា ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់កម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើវិថីនៃគន្លងឆ្ពោះទៅកាន់ ស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវ ប្រសិទ្ធភាព, ស័ក្តិសិទ្ធភាព, តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយមានភាពបត់បែន និង ធន់ទៅនឹង ការប្រែប្រួលនៃស្ថានភាពសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច នៃសកលលោក ។ លទ្ធផលដ៏ប្រសើរក្នុងកិច្ច- ប្រឹងប្រែងកៀរគរ និង កែលម្អការគ្រប់គ្រងចំណូល ក៏ដូចជាក្នុងការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព ចំណាយ បានអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាល មានលទ្ធភាពបង្កើនធនធានកាន់តែច្រើនឡើង ទៅលើការអនុវត្តរបៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន, ជាពិសេស

លើការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស ឱ្យកាន់តែមានគុណភាព និង ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ រូបវន្តចាំបាច់នានា រួមមានជាអាទិ៍៖ ប្រព័ន្ធផ្លូវគមនាគមន៍, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ, បណ្តាញ ទូរគមនាគមន៍, បណ្តាញអគ្គិសនី, ប្រព័ន្ធទឹកស្អាត, មន្ទីរពេទ្យ និង មណ្ឌលសុខភាព, បាន កាន់តែច្រើន និង មានគុណភាពកាន់តែប្រសើរ ដើម្បីគោលដៅនៃការលើកស្ទួយជីវភាព របស់ប្រជាជន ។

ច្បាស់ណាស់ថា សមិទ្ធផលនៃការកែទម្រង់ និង ការអភិវឌ្ឍ, ដែលយើងទាំងអស់គ្នា កំពុងតែក្រេបជញ្ជក់ជាមនុញ្ញផលនេះ, អាចសម្រេចបានមក ដោយសារកិច្ចប្រឹងប្រែង រួមជាមួយ ជាមួយនឹងឆន្ទៈមុត្រស្រួចឥតរាថយ ពីសំណាក់ថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រី រាជការពាក់ព័ន្ធគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៃគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ននានា នៅក្រោមម្លប់ដ៏ត្រជាក់នៃ «**សន្តិភាព**» និង «**ស្ថិរភាព**» ដែល **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** បាននាំមកជូនប្រទេសជាតិ និង ប្រជាជនកម្ពុជា តាមរយៈការតស៊ូប្តូរផ្តាច់ ដោយយក ជីវិតទៅប្រថុយ ប្រកបដោយមនសិការស្នេហាជាតិដ៏ជ្រាលជ្រៅជាទីបំផុត ។

បទពិសោធន៍នៃការកែទម្រង់កន្លងទៅ បានផ្តល់មេរៀនដ៏មានតម្លៃជាច្រើន អនេក និង បានធ្វើឱ្យយើងរឹតតែជឿជាក់ លើភាពត្រឹមត្រូវនៃទស្សនៈវិស័យរបស់យើង, បានន័យថា យើងត្រូវកែទម្រង់តាមសេចក្តីត្រូវការ និង សភាពការណ៍ជាក់ស្តែង របស់កម្ពុជា, ពោលគឺ ក្នុងបរិបទសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច, ស្ថាប័ន និង រដ្ឋបាល របស់កម្ពុជា, ក្នុងភាពជាម្ចាស់ និង ភាពជាអ្នកដឹកនាំ របស់កម្ពុជា, ជាពិសេស ក្នុងការទទួលខុសត្រូវរបស់កម្ពុជា ចំពោះជោគវាសនាអនាគតជាតិ ដោយខ្លួនឯង ស្របតាម បាវចនា ២ គឺ ៖ «**កែទម្រង់ខាងក្នុង និង បង្កើនមិត្តខាងក្រៅ ក្នុងស្មារតីឯករាជ្យ**»; និង អភិក្រម ៥ គឺ៖ «**ឆ្លុះកញ្ចក់, ទូតទឹក, ដុសតែង, ព្យាបាល និង វះកាត់**» ។

បន្ថែមលើនេះ, ឱវាទានុសាសន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** កន្លងទៅ គឺ «**កែទម្រង់-សេ, មិនកែទម្រង់-ស្លាប់**» នៅតែមានតម្លៃ មិនអាចគណនាបាន សម្រាប់តម្រង់ទិសនៃការអនុវត្តការងារកែទម្រង់របស់យើង ។ ឱវា- ទានុសាសន៍នេះ បានរំលឹក និង ជាសំស្មារតីយើងទាំងអស់គ្នាថា យើងគ្មានជម្រើសអ្វី ល្អជាងការកែទម្រង់នោះឡើយ, ពោលគឺ «**កែឱ្យបានល្អ, កែឱ្យកាន់តែមាន ប្រសិទ្ធភាព និង កែឱ្យបានរីកចម្រើនរួចរៀងបន្ថែមទៀត**» ។

- សម្តេចបិបតី នាយករដ្ឋមន្ត្រី, ជាទីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត !
- ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី !

ឆ្នាំ ២០២៤ នេះ គឺជាឆ្នាំទី ២ នៃការអនុវត្តដំណាក់កាលទី ៤ ផ្ដោតលើ «គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើរតួនាទីកាន់តែសំខាន់ឡើង ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ ក្នុងនាមជា ប្រតិបត្តិករ, ខណៈក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ មានតួនាទីជា និម្មាបនករ ។ ក្នុងន័យនេះ, គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កាន់តែត្រូវការនូវការគាំទ្រ និង ការចូលរួមកាន់តែសកម្មឡើង ពីសំណាក់តួអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងអស់, ជាពិសេស ពីសំណាក់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន នៃរាជរដ្ឋាភិបាល, ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

ដើម្បីសម្រេច ឱ្យបានជោគជ័យ នូវគោលដៅនៃការកែទម្រង់ ក្នុងដំណាក់កាលទី ៤ នេះ, ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតគូសរំលេច នូវការងារជាអាទិភាពគន្លឹះមួយចំនួន សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៤ ដូចខាងក្រោម ៖

- ទី១. ការពិនិត្យ និង ការធ្វើវិសោធនកម្មលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹង ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) ឆ្នាំ ២០២៣ ។
- ទី២. ការពិនិត្យឡើងវិញ ក៏ដូចជាការរៀបចំ និង ការជំរុញការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់សំខាន់ៗ ដែលត្រូវបានដាក់ចេញរួចហើយ ដើម្បីបន្តផ្តល់ការគាំទ្រ ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះរឹងមាំ ដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់របស់យើងទៅមុខទៀត ក្នុងនោះ មានជាអាទិ៍ ៖ យុទ្ធសាស្ត្រការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាជាតិ, យុទ្ធសាស្ត្រការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលរយៈពេលមធ្យម, យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ, យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ, និង យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគណនេយ្យ ។
- ទី៣. ការផ្តល់អាទិភាពលើ «សមិទ្ធកម្ម» ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ ក្នុងការចរចា និង ការអនុម័តថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ។
- ទី៤. ការបន្តជំរុញការរៀបចំ និង ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាចំណាយកកស្ទះ និង ការពង្រឹងការរៀបចំ និង ការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMM) របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ។

- ទី៥. ការពង្រីកវិសាលភាព និង ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS), ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។
- ទី៦. ការបន្តជំរុញឱ្យបានរីកចម្រើនបន្ថែមទៀត នូវវិស័យឌីជីថល តាមរយៈការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និង ក្របខណ្ឌប្រព័ន្ធឌីជីថល គាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។
- ទី៧. ការជំរុញការរៀបចំក្របខណ្ឌ និង វិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច ដើម្បីជូនរាជរដ្ឋាភិបាល ពិនិត្យ និង សម្រេច ។
- ទី៨. ការបន្តពង្រឹងយន្តការសម្របសម្រួល, សង្គតិភាព និង ភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នានៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជាមួយនឹងកម្មវិធីកែទម្រង់ផ្សេងទៀត របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ស្របតាមឯកសារ ចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីសុខដុមនីយកម្មការកែទម្រង់ ៣ បូក ១ ។

មុននឹងបញ្ចប់, ខ្ញុំសូមយកឱកាសដ៏ថ្លៃថ្លានេះ ថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដល់ថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៃក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់, ជាពិសេស ឯកឧត្តម និង លោកជំទាវ ជាតំណាងនៃក្រសួង-ស្ថាប័ន នៅក្នុងគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននានា ដែលបានចូលរួមអនុវត្តផែនការសកម្មភាពកែទម្រង់យ៉ាងស្រស់ស្រាយ រហូតមកដល់ដំណាក់កាលចុងក្រោយនេះ ។

ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅផងដែរ ដល់បណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ដែលបានផ្តល់នូវកិច្ចសហការ និង ការឧបត្ថម្ភគាំទ្រ, ទាំងផ្នែកបច្ចេកទេស និង ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ, សម្រាប់កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដោយគោរពយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន នូវភាពជាម្ចាស់របស់កម្ពុជា ។

នៅចុងបញ្ចប់, ខ្ញុំសូមវាយតម្លៃខ្ពស់ និង កោតសរសើរ ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រី-បុគ្គលិកនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលកន្លងមក បានបំពេញការងារជាសេនាធិការដ៏ល្អ ប្រកប-

ដោយសារតើទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ជាមួយនឹងការឧទ្ទិសខ្លួនពេញទំហឹងចំពោះការងារកែ-
ទម្រង់ ។

ខ្ញុំសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា ក្រោមម្លប់ដ៏ត្រជាក់នៃ «**សុខសន្តិភាព**» និង «**ស្ថិរភាព**»
គួបផ្សំនឹងការរួមគ្នាជាឆ្លងមួយ ព្រមទាំងការឧទ្ទិសនូវកម្លាំងកាយ-ចិត្ត និង ប្រាជ្ញា-
ស្មារតី ក្នុងឆន្ទៈមោះមុតឥតរាថយ ចំពោះកិច្ចការកែទម្រង់, យើងនឹងទទួលបាន
ជោគជ័យថ្មីជាច្រើនបន្ថែមទៀត ។

ក្នុងន័យនេះ, យើងទាំងអស់គ្នាទន្ទឹងរង់ចាំត្រង់ត្រាប់ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ នូវ
អនុសាសន៍ណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ពីសំណាក់ **សម្តេចមហាបវរវេជ្ជបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត**
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តុង្គឧត្តម នៃការជំរុញ
កិច្ចការកែទម្រង់ដ៏មានសារៈសំខាន់មួយនេះ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

សូមអរគុណ !

ឧបសម្ព័ន្ធទី៨៖ សុន្ទរកថាបិទកិច្ចប្រជុំគ្រួសពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣
សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត នាយករដ្ឋមន្ត្រី
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សុន្ទរកថាបិទ

របស់សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត

នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ថ្លែងក្នុងកម្មវិធីបិទ នៃកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣

នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃពុធ ៥ កើត ខែមាឃ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ១៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២៤

សសស ៖ ២២២២

- ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, សមាជិក-សមាជិកា នៃរាជរដ្ឋាភិបាល, ថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការ នៃក្រសួង-ស្ថាប័ន;
- ឯកឧត្តម ឌ្រីសម៉ាន់ អ៊ីហ្គោរ (Driesmans Igor) ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុប ប្រចាំនៅកម្ពុជា;
- ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, អគ្គរាជទូត, អគ្គរដ្ឋទូត, និង តំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ !

ថ្ងៃនេះ, ខ្ញុំពិតជាមានសេចក្តីសោមនស្សក្រៃលែង ដោយបានមកចូលរួមជាអធិបតី នៅក្នុងពិធីបិទកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃ “**កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**” ដែលជាកម្មវិធីកែទម្រង់អន្តរវិស័យគន្លឹះមួយ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ផ្អែកលើរបាយការណ៍លម្អិតរបស់ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ **អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធានគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មុននេះ, ខ្ញុំសូមចូលរួមអបអរសាទរជាមួយអង្គពិធី ដែលកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំនេះ បានប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូន ក្នុងរយៈពេល ១ ថ្ងៃកន្លងទៅ ដោយមានការចូលរួមពីថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការ មកពីគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ព្រមទាំងតំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ ហើយទទួលបាននូវលទ្ធផលល្អប្រសើរ តាមរយៈការពិភាក្សាផ្លាស់ប្តូរយោបល់គ្នាយ៉ាងសស្រាក់សស្រាំ សំដៅជួយកែលម្អយុទ្ធសាស្ត្រឈានទៅមុខនៃកម្មវិធីកែទម្រង់នេះ ។

ពិតណាស់, កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ដែលជារបៀបវារៈអាទិភាព នៅក្នុង «យុទ្ធសាស្ត្របត្យកោណ» ទាំង ៤ ដំណាក់កាល របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុង ៤ នីតិ- កាល បន្តបន្ទាប់កន្លងទៅ, បានបង្កើតសមិទ្ធផលជាប្រវត្តិសាស្ត្រជាច្រើននៅកម្ពុជា, ទាំងសមិទ្ធផល ក្នុងការកែលម្អអភិបាលកិច្ចនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ទាំងសមិទ្ធផល ក្នុងទិដ្ឋភាពនៃការរីកចម្រើនផ្នែកសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច របស់កម្ពុជា ។ លើមូលដ្ឋាននេះ, រាជរដ្ឋា- ភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា នៅតែបន្តផ្តល់សារៈសំខាន់ខ្ពស់ លើកម្មវិធីកែទម្រង់នេះ ដោយ កំណត់ «កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ» ជារបៀបវារៈ គោលនយោបាយអាទិភាពរបស់ខ្លួន ក្នុង «មុំទី ២» នៃ «ស្នូល» និង ក្នុង «មុំទី ៣» នៃ «បរិស្ថាន គ្របដណ្តប់» របស់ «យុទ្ធសាស្ត្របត្យកោណ-ដំណាក់កាលទី ១» ។

ក្នុងស្មារតីមោទនភាពខ្ពស់, ខ្ញុំសូមយកឱកាសដ៏មានអត្ថន័យនេះ ធ្វើការកត់សម្គាល់ មួយចំនួន លើដំណើរផ្លូវ និង សមិទ្ធផល នៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រយៈពេល ២០ ឆ្នាំ (២០០៤-២០២៤) កន្លងទៅ ដូចខាងក្រោម ៖

ទី១. យើងបានចាប់ផ្តើមកែទម្រង់ ក្នុងកាលៈទេសៈដ៏លំបាក ។ ខ្ញុំចង់ចាំ មិនភ្លេចនូវប្រសាសន៍ដ៏ថ្លៃថ្លារបស់ **សម្តេចតេជោ** អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណា- ចក្រកម្ពុជា ក្នុងពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី ៤ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់នេះ កាលពី ដើមឆ្នាំមុន ថា : «កន្លងមក, យើងមិនបានរង់ចាំទាល់តែទទួលបានសុខសន្តិភាពបរិបូរណ៍ ពេញផ្ទៃប្រទេស ទើបចាប់ផ្តើមកិច្ចការកែទម្រង់នោះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ, ដោយតម្កល់ឧត្តម ប្រយោជន៍ជាតិ និង ប្រជាជន ជាធំ, យើងបានចាប់ផ្តើមធ្វើការកែទម្រង់លើគោលនយោ- បាយរបស់យើង ជាបន្តបន្ទាប់ ដោយផ្ដោតលើអាទិភាពបន្ទាន់ទាំងឡាយ ស្របតាមបរិ- ការណ៍ និង កាលៈទេសៈ នៃសម័យកាលនីមួយៗ ចាប់តាំងពីក្រោយការដួលរលំនៃរបប ប្រល័យពូជសាសន៍មកម៉្លេះ ។ យ៉ាងណាមិញ, សុខសន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ និង ឯកភាពជាតិពេញផ្ទៃប្រទេស, ដែលយើងសម្រេចបានមកដោយលំបាកបំផុត, បានផ្តល់ ឱកាសឱ្យយើងអាចកែលម្អ និង ស្ថាបនាបន្ថែមទៀត លើប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ចរបស់យើង តាមរយៈការរៀបចំការងារកែទម្រង់ជាប្រព័ន្ធ និង ក្នុងលក្ខណៈជាកម្មវិធីរយៈពេលវែង ដែលមានការកំណត់ច្បាស់យ៉ាងច្បាស់, មានការបែងចែកជាដំណាក់កាល ប្រកប- ដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម ជាមួយនឹងគោលដៅជាក់លាក់, ព្រមទាំងមានរចនាសម្ព័ន្ធដឹកនាំ និង មានយន្តការអនុវត្តច្បាស់លាស់ ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ បានបង្ហាញអំពីសេចក្តីក្លាហាន, មហិច្ឆតា និង ឆន្ទៈមោះមុតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើការកែទម្រង់ ដោយតម្រូវទៅតាម

បរិបទកម្ពុជា និង ឆ្លើយតបបានតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់កម្ពុជា ប្រកបដោយមោទនភាព, ប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព» ។

ទី២. ការកែទម្រង់នៅកម្ពុជា ប្រើប្រាស់អភិក្រមនៃការបោះជំហាន ជាដំណាក់កាល ។ គ្មានការសង្ស័យឡើយថា ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ដូចជាការកែទម្រង់គន្លឹះផ្សេងទៀត គឺជាឆន្ទៈផ្ទាល់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងទស្សនវិស័យវែងឆ្ងាយនៃការអភិវឌ្ឍជាតិ និង មាតុភូមិ ឱ្យកាន់តែរីកចម្រើនរុងរឿង និង ជឿនលឿន ។ ទន្ទឹមនេះ, អភិក្រម ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃការកែទម្រង់ គឺជាបញ្ហាដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ ដើម្បី, ម៉្យាង, ធានាថា ការកែទម្រង់អាចប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូន ជាមួយនឹងការរក្សាបាននូវស្ថិរភាព, ទាំងក្នុងក្របខណ្ឌស្ថាប័នអនុវត្ត ក៏ដូចជាក្នុងក្របខណ្ឌនៃសង្គមជាតិទាំងមូល; និង ម៉្យាងទៀត, ធានាថា ការកែទម្រង់ នឹងចូលរួមចំណែកជាវិជ្ជមាន ជាជំហានៗ ដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងជំរុញការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ។ ដូចនេះ, ការកែទម្រង់តាមអភិក្រម «រៀនបណ្តើរ-ធ្វើបណ្តើរ» គឺជាស្មារតីដែលថ្នាក់ដឹកនាំយើងតែងតែប្រកាន់យក ។ គុណតម្លៃដ៏សំខាន់មួយទៀតនៃ **អភិក្រម : កែទម្រង់ដោយបោះជំហាន ជាដំណាក់កាល** (Platform approach) នេះ គឺការផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យយើង អាចដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខដែលជាអាទិភាពបន្ទាន់ផង, ទន្ទឹមនឹងការអាចចាប់ផ្តើមអនុវត្តសកល្បង នូវសមាសធាតុគន្លឹះនានា ដែលចាំបាច់សម្រាប់ត្រៀមលក្ខណៈមុនការមកដល់នៃដំណាក់កាលបន្ទាប់ផង ។ ជាឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែង, ថវិកាកម្មវិធី ដែលជាសសរស្តម្ភនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ត្រូវបានអនុវត្តសកល្បង (Piloting) តាំងពីក្នុងដំណាក់កាលទីមួយ (២០០៤-២០០៨) មកម្ល៉េះ ក្នុងគ្រាដែលយើងត្រូវដោះស្រាយចំពោះមុខ ជាបន្ទាន់ នូវ **បញ្ហាកង្វះសាច់ប្រាក់ដ៏រ៉ាំរ៉ៃ (Cash shortage)** ។ ក្នុងន័យនេះ, អភិក្រមនៃការកែទម្រង់ ដោយបោះជំហានជាដំណាក់កាលនេះ អនុញ្ញាតឱ្យយើងកាត់បន្ថយបានជាអតិបរមា នូវហានិភ័យដែលអាចកើតមានជាយថាហេតុ ពីការអនុវត្តដែលមានលក្ខណៈប្រញាប់ប្រញាល់ខ្លាំង (Drastic) ហើយជួនកាលឃ្លាតចេញពីតថភាពសង្គម ។ ជារួម, អភិក្រមជាយុទ្ធសាស្ត្រនេះ បានបង្ហាញអំពីសេចក្តីក្លាហាន, មហិច្ឆតា និង ឆន្ទៈមោះមុត របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លើការកែទម្រង់; ប៉ុន្តែ ទន្ទឹមនេះ, ដោយតម្រូវទៅតាមបរិបទកម្ពុជា ផង និង ឆ្លើយតបបាន តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់កម្ពុជា ផង ។

ទី៣. សមិទ្ធផលគន្លឹះធំៗ នៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំកន្លងមក ។ ជាការពិត, ការរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងស្អិតល្អិត ជាមួយនឹងសមិទ្ធកម្មនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ

សាធារណៈ របស់ជាតិ ។ ក្នុងស្មារតីនេះ, ខ្ញុំសូមគូសរំលេចនូវសមិទ្ធផលគន្លឹះដ៏មួយចំនួន ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នាពេលកន្លងមក សម្រាប់ ជាមូលដ្ឋាននៃត្រៀមរៀបចំខ្លួនរបស់យើង ឈានឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅនៃដំណាក់កាល បន្តខាងមុខ ដូចខាងក្រោម ៖

សមិទ្ធផលគន្លឹះទី១ : ការកសាងបាននូវភាពជឿទុកចិត្តបាននៃថវិកា (Budget Credibility) ។ ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ដំបូងនៃការអនុវត្តដំណាក់កាលទី ១ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់, យើងបានធ្វើឱ្យថវិកាជាតិ ទទួលបាននូវ «ភាពជឿទុកចិត្ត», ដែលទទួលបាននូវការវាយតម្លៃ ខ្ពស់ ពីតួអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងអស់, ទាំងប្រជាពលរដ្ឋ មន្ត្រីរាជការ និង ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុជាតិ និង អន្តរជាតិ, តាមរយៈកិច្ចប្រឹងប្រែងកៀរគរចំណូល, ជាពិសេស ការពង្រឹងស្ថាប័ន និង ការធ្វើ ទំនើបកម្មរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ; ការកែទម្រង់លើការព្យាករណ៍ចំណូល និង ការប៉ាន់ស្មាន ចំណាយ តាមត្រីមាស និង ប្រចាំឆ្នាំ; ការលើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា; ការធ្វើផែនការថវិកា; ការកែលម្អប្រព័ន្ធកត់ត្រា ក៏ដូចជាប្រព័ន្ធរាយការណ៍ និង ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ ជាដើម; ដែលទាំងអស់នេះ សុទ្ធសឹងជាសមាសធាតុគន្លឹះ ចូលរួមចំណែកដល់ការបង្កើន ទំហំ និង ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូលថវិការដ្ឋ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាព ក្នុង ការគ្រប់គ្រងចំណាយ ។

សមិទ្ធផលគន្លឹះទី ២ : ការកសាងបានជាមូលដ្ឋាន នូវសមាសធាតុចាំបាច់ទាំង- ឡាយនៃប្រព័ន្ធថវិកាទំនើប ឆ្លើយតបនឹងឧត្តមានុវត្តជាអន្តរជាតិ ។ ក្នុងរយៈពេល ២០ ឆ្នាំ កន្លងមកនេះ, យើងកសាងបាននូវប្រព័ន្ធថវិកាមួយ ពីប្រព័ន្ធដែលការខ្វះចន្លោះជាច្រើន មកជា ប្រព័ន្ធដែលមានសមាសធាតុគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដោយចាប់ផ្តើមពីដំណាក់កាលដំបូងនៃការធ្វើ ឱ្យថវិកាមាន «ភាពជឿទុកចិត្ត»; បន្ទាប់មក, ក្នុងដំណាក់កាលទី ២ គឺការបន្តពង្រឹង «គណ- នេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ»; ហើយបន្តមកទៀត, ក្នុងដំណាក់កាលទី ៣ គឺការសម្រេចបានជាសារ- វ័ន្ត នូវសមាសធាតុគន្លឹះទាំងឡាយនៃ «ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ» តាម- រយៈការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី សំដៅធ្វើឱ្យថវិការបស់យើងកាន់តែផ្លាស់ប្តូរ ទៅជាថវិកាបែបវិមជ្ឈ- ការ និង ផ្ដោតលើលទ្ធផល និង សមិទ្ធកម្ម ។ នៅខាងទិដ្ឋភាពឌីជីថល, ការគ្រប់គ្រងថវិកា, ទាំង ថវិកាថ្នាក់ជាតិ និង ថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ក៏ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរជាបណ្តើរៗ ទៅកាន់ការគ្រប់គ្រង តាមរយៈប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) ។ បន្តិចទៀត, ខ្ញុំនឹងប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនេះ ដល់រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ចំនួន ៤៤ បន្ថែមទៀត ដែលតាមរយៈនេះ រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌទាំងអស់នោះ នឹងត្រូវអនុវត្ត

នីតិវិធីចំណាយចរន្តតាមប្រព័ន្ធ FMIS ទាំងស្រុង ពោលគឺលែងប្រើប្រាស់នីតិវិធីដោយក្រដាស ទៀតហើយ ។ ក្នុងន័យនេះ, បើពិនិត្យលើវដ្តជីវិត (Budget cycle), ទាំងក្នុងដំណាក់កាល រៀបចំថវិកា, អនុម័តថវិកា, អនុវត្តថវិកា, ត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និង វាយតម្លៃថវិកា, គឺប្រព័ន្ធ ថវិការបស់យើងមានសមាសធាតុចាំបាច់គ្រប់គ្រាន់, ទាំងលើទិដ្ឋភាពស្ថាប័ន, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង, ក្របខណ្ឌគតិយុត្ត, យន្តការ, និង ធនធានមនុស្ស, ដែលធ្វើឱ្យស្ថាប័នរដ្ឋមានសមត្ថភាព អាច ឆ្លើយតបបានកាន់តែប្រសើរឡើង ទៅនឹងបញ្ហានានា, ជាពិសេស នៅពេលមានវិបត្តិមិនអាច ស្មានទុកជាមុនបាន ។

សមិទ្ធផលគន្លឹះទី ៣ : រាជរដ្ឋាភិបាលបានត្រៀមលក្ខណៈរួចរាល់ សម្រាប់ការចាប់ យក «ប្រព័ន្ធថវិកាផ្អែកលើសមិទ្ធកម្ម» ដែលជាគោលដៅចុងក្រោយនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការ- គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមរយៈការសម្រេចឱ្យបាន នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ៤ (២០២៣-២០២៧) នេះ នូវ «គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» ដែលមានន័យថា ជាការទទួល- ខុសត្រូវលើលទ្ធផលចុងក្រោយ ។

សមិទ្ធផលគន្លឹះទី ៤ : ការសម្រេចបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដ៏រឹងមាំ និង ប្រកប- ដោយភាពធន់ និង ចីរភាព ក្នុងរយៈពេលវែង ។ បើគិតចាប់ពីឆ្នាំ ២០០៤ មក, កម្ពុជាមាន កំណើនសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងល្អ ក្នុងរង្វង់ ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ជាមួយនឹងការរក្សាបាននូវអត្រាអតិ- ផរណាទាប ក្នុងរង្វង់ ៣% ប្រចាំឆ្នាំ និង អត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាព, លើកលែងតែក្នុងអំឡុង នៃវិបត្តិកូវីដ-១៩ ប៉ុណ្ណោះ ដែលកំណើនមានការធ្លាក់ចុះ ដូចស្ថានភាពដែលប្រទេសសឹងទាំង អស់ទូទាំងពិភពលោក បានជួបប្រទះ ។ ជាការពិត, ក្រោយពីស្ថានភាពនៃវិបត្តិកូវីដ-១៩ បាន ថមថយ, ទោះបីជាសេដ្ឋកិច្ចសកលនៅបន្តជួបនឹងបញ្ហាប្រឈម និង ភាពមិនប្រាកដប្រជា ខ្ពស់យ៉ាងណាក៏ដោយ, ក៏សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានស្ទុះងើបឡើងវិញយ៉ាងរហ័ស មករកអត្រា កំណើនជាសក្តានុពលឡើងវិញ ។ ច្បាស់ណាស់ថា កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ បានដើរតួជាកត្តាមួយដ៏សំខាន់ ក្នុងការរួមចំណែកធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា មាន ភាពរឹងមាំយ៉ាងដូច្នេះ ។ ជារួម, លទ្ធផលដ៏ល្អនៅក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ គឺជាឃ្លាស់សេដ្ឋកិច្ចដ៏សំខាន់បំផុតមួយ ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាសម្រេចបាន កំណើនខ្ពស់ និង បន្តស្ថិរភាពនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាបន្តបន្ទាប់ រហូតដល់សម្រេចបាននូវ ចំណាត់ថ្នាក់ជា ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប នៅឆ្នាំ ២០១៥ ហើយបន្តជម្នះ បានដោយជោគជ័យ នូវវិបត្តិផងទាំងពួង និង កំពុងបោះជំហានប្រកបដោយភាពជឿជាក់ ទៅកាន់ឋានៈជា ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ នៅឆ្នាំ ២០៣០ និង ជា ប្រទេស

មានចំណូលកម្រិតខ្ពស់ នៅឆ្នាំ ២០៥០ ។ សមិទ្ធកម្មដ៏ប្រសើរនេះ ក៏បានផ្តល់លទ្ធភាព កាន់តែខ្ពស់ ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ទូទៅ ក៏ដូចជាលើកកម្ពស់ជីវភាព និង គុណភាពរបស់មន្ត្រីរាជការ, ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព ស្ថាប័នសាធារណៈ, និង បម្រើសេវាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ បានកាន់តែល្អឡើង ជាលំដាប់ ។

សមិទ្ធផលគន្លឹះទី ៥ : ការពង្រឹងឯករាជ្យជាតិ និង អធិបតេយ្យជាតិ។ ក្នុងបុព្វហេតុ ឯករាជ្យ និង អធិបតេយ្យជាតិ, សមិទ្ធកម្មដ៏ល្អនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ បានពង្រឹងឱ្យកាន់តែមាំមួនឡើង នូវភាពជាម្ចាស់ និង តួនាទីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការទទួលខុសត្រូវលើជោគវាសនារបស់ប្រទេសជាតិ ដោយបានកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើការខ្ចីពីក្រៅប្រទេស ដែលបច្ចុប្បន្ន ការខ្ចីពីក្រៅប្រទេសប្រចាំឆ្នាំ មានទំហំមិនដល់ ២០ ភាគរយនៃថវិកាជាតិសរុបនោះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ, នៅក្នុង អតីតកាល ៣០ ឆ្នាំមុន, ចំណូលក្នុងស្រុកដែលយើងរកបានដោយខ្លួនឯង មានត្រឹម ប្រមាណមួយភាគបីនៃថវិកាជាតិសរុប តែប៉ុណ្ណោះ, បានន័យថា តម្រូវការប្រមាណពីរភាគ បីនៃថវិកាជាតិ ត្រូវបានដោះស្រាយដោយប្រភពធនធាន ជាជំនួយហិរញ្ញវត្ថុពីក្រៅប្រទេស ។

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, អង្គពិធីជាទីមេត្រី !

បន្ទាប់ពីចំណាប់អារម្មណ៍លើសមិទ្ធផល រយៈពេល ២០ ឆ្នាំកន្លងទៅ, ខ្ញុំសូមបែរការយកចិត្តទុកដាក់មកលើទិសដៅអនាគតដែលនៅចំពោះមុខយើងវិញម្តង ។ ខ្ញុំសូមយកឱកាស ដ៏ពិសេសនេះ ដើម្បីចែករំលែកការយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំ, ក្នុងនាមជាប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល, ទៅលើទិសដៅអនាគតដែលយើងត្រូវធ្វើដំណើររួមគ្នា លើវិធីនៃការកែទម្រង់ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ កាន់តែមុតស្រួច និង កាន់តែស៊ីជម្រៅ ។ នៅក្នុងសេចក្តីដែលខ្ញុំលើកឡើងខាងក្រោមនេះ ក៏មាននូវអនុសាសន៍មួយចំនួន ដែលគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ រួមទាំងគណៈកម្មាធិការ ដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ អាចយកទៅធ្វើជាធាតុចូលបន្ថែម សម្រាប់ការតម្រង់ទិសការងារ និង ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រតទៅមុខ ផងដែរ ៖

ទី១. របៀបវារៈគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ ត្រូវបាន រំលេចច្បាស់លាស់រួចហើយ ក្នុង កម្មវិធីនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ, និង គោលនយោបាយតាម វិស័យនានា, ជាពិសេស ក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ជូនកោល-ដំណាក់កាលទី ១** ដើម្បី កំណើន ការងារ សមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និង ចីរភាព : កសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះឆ្ពោះទៅសម្រេចចក្ខុ-

វិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០ ដែលខ្ញុំបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកដំបូង នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា, កាលពីថ្ងៃទី ២៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២៣ ។ ខ្ញុំសូម ទាញចំណាប់អារម្មណ៍អង្គពិធីថា «ស្គាល់» នៃយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ គឺ **ការកែទម្រង់ និង ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ច**, ហើយកាលណានិយាយពីការកែទម្រង់អភិបាលកិច្ច គឺ យើងត្រូវគិតដល់ការកែទម្រង់ផ្នែកគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន, ប្រព័ន្ធថវិកា, ក្របខណ្ឌគតិយុត្ត, និង ធនធានមនុស្ស, ជាកញ្ចប់តែមួយ សំដៅធ្វើទំនើបកម្មស្ថាប័នរដ្ឋ ឱ្យក្លាយជាដ្ឋបាលសាធារណៈទំនើប ប្រកបដោយសមត្ថភាពខ្ពស់, ខ្លាំង, វៃឆ្លាត និង ស្អាតស្អំ តាមរយៈ ការអនុវត្តសិទ្ធិ អំណាចរដ្ឋ ខាងផ្នែកនយោបាយ, សេដ្ឋកិច្ច និង រដ្ឋបាល ក្នុងការដឹកនាំ, ការគ្រប់គ្រង និង ការចាត់ចែងកិច្ចការប្រទេសជាតិ, ពិសេស ការធានានិរន្តរភាពនៃតួនាទី និង ដំណើរការរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដោយយកចិត្តទុកដាក់លើផលប្រយោជន៍ប្រជាជន, ព្រមជាមួយនឹងការកសាងជាតិ និង ការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ សំដៅគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយបរិយាបន្ន និង ចីរភាព ។ ក្នុងស្មារតីនេះ, ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តទទួលដឹកនាំផ្ទាល់ លើការងារពាក់ព័ន្ធនឹង «វិធានការគន្លឹះ» ចំនួន ៣ ក្នុងចំណោមវិធានការគន្លឹះទាំង ៥ ដែលខ្ញុំបានប្រកាសដាក់ចេញ ជាមួយ **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១** ក្នុងសម័យប្រជុំដំបូងនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី គឺ ៖ ១. ការកែទម្រង់គុណភាពរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដោយផ្ដោតជាពិសេសលើការជ្រើសរើសមន្ត្រី, ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពស្ថាប័ន, និង ការរៀបចំនូវប្រព័ន្ធលើកទឹកចិត្តមួយដែលផ្អែកលើសមិទ្ធកម្ម; ២. ការកែទម្រង់គុណភាពវិស័យអប់រំ, ជាពិសេស ពីថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា ដល់មធ្យមសិក្សា; និង ៣. ការកែទម្រង់គុណភាពវិស័យសុខាភិបាល, ជាពិសេស នៅតាមមណ្ឌលសុខភាព និង មន្ទីរពេទ្យបង្អែកនៅទូទាំងប្រទេស ។ ច្បាស់ណាស់ថា របៀបវារៈជាអាទិភាពទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែមានការពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ ជាមួយនឹង «កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ» ដែលខ្ញុំនឹងអធិប្បាយបន្ថែមខ្លះទៀត ក្នុងចំណុចបន្តបន្ទាប់ខាងក្រោម ។

ទី២. ពិតណាស់, ការកំណត់ និង ការដាក់ចេញ នូវ គោលនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ និង កម្មវិធីអាទិភាពនានា ដែលមានភាពច្បាស់លាស់, ចំគោលដៅ និង គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សំដៅឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម ក៏ដូចជាឆ្លើយតបនឹងបំណងប្រាថ្នារបស់ប្រជាជន គឺជាកិច្ចការដ៏មានសារៈសំខាន់ ។ ក៏ប៉ុន្តែ, អ្វីដែលរឹតតែសំខាន់ជាងនេះទៅទៀតនោះ គឺប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត ដើម្បីប្រែក្លាយគោលនយោបាយ ឬ កម្មវិធីកែទម្រង់ទាំងឡាយដែលយើងបានដាក់ចេញមកនោះ ឱ្យស្តែងឡើងជាលទ្ធផល ក្នុងភាពជាក់ស្តែង តាមការរំពឹងទុក ។ នេះ គឺជាចំណុចសំខាន់ ដែលយើងត្រូវពង្រឹង ចាប់ពីពេលនេះ

តទៅ ។ ក្នុងស្មារតីនេះ, ខ្ញុំក៏បានលើកឡើងជារឿយៗកន្លងមកហើយដែរថា អាណត្តិទី ៧ នេះ គឺជាអាណត្តិនៃការពង្រឹងគុណភាព និង សមត្ថភាពស្ថាប័ន លើមូលដ្ឋានដែលយើងមានស្រាប់ ជាជាងការពង្រីក ។ ក្នុងន័យនេះ, ដើម្បីឱ្យគោលនយោបាយ និង ការកែទម្រង់របស់យើង មានប្រសិទ្ធភាព និង ផ្តល់ផលជាក់ស្តែង បានល្អតាមការរំពឹងចង់បាន, ខ្ញុំសូមផ្តល់អនុសាសន៍ ឱ្យគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ នៅគ្រប់កម្រិត ត្រូវប្រកាន់យក «អភិក្រមធ្វើការប្រទាក់ក្រឡា គ្នាជាអាណត្តិទាំងមូល» (Whole of government approach) ឬ «អភិក្រមជីវភាពនៃ ប្រព័ន្ធតួចអង្គតែមួយ», ទាំងនៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំ និង ដំណាក់កាលអនុវត្ត នូវ គោល- នយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ និង កម្មវិធីនានា, ជាពិសេស ចំពោះការងារដែលមានចរិតអន្តរវិស័យ, មានភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នា, និង ត្រូវការកិច្ចសហការរវាងតួអង្គច្រើន, ចៀសវាងធ្វើការងារដាច់- ដោយជុំៗ ដែលជាហេតុអាចនាំទៅដល់ការបាត់បង់នូវប្រសិទ្ធភាព និង ប្រសិទ្ធផលនៃការងារ ក៏ដូចជាបង្កនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ក្នុងការទទួលខុសត្រូវ ។ បច្ចុប្បន្ន, យើងមានយន្តការ ប្រទាក់ក្រឡាអន្តរកែទម្រង់មួយ ដើម្បីសម្របសម្រួលរវាងកម្មវិធីកែទម្រង់គន្លឹះ ចំនួន ៤ គឺ : កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, កម្មវិធីកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ, កម្ម- វិធីកែទម្រង់តាមបែបវិស័យការ និង វិសហមជ្ឈការ, និង កម្មវិធីកែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ។ ក្នុង ស្មារតីធានាជំរុញបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងារ, ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្តឱ្យបន្តពង្រឹង, និង ក្នុងករណី ចាំបាច់, ពិនិត្យកែសម្រួលយន្តការនេះផងដែរ ដើម្បីឱ្យយន្តការនេះ ក្លាយទៅជាគំរូមួយ ក្នុង ការអនុវត្ត «អភិក្រមអាណត្តិទាំងមូល» ឬ «អភិក្រមជីវភាពនៃប្រព័ន្ធតួចអង្គតែមួយ» ដូចខ្ញុំ បានលើកឡើងពីខាងលើ ។

ទី៣. នៅក្នុងគោលដៅនៃ «**ការពង្រឹងគុណនយោបាយសមិទ្ធកម្ម**» ដែល សំដៅទៅដល់ការទទួលខុសត្រូវផ្នែកលើលទ្ធផល, ការកែទម្រង់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានឈានចូលមកដល់ដំណាក់កាលយុទ្ធសាស្ត្រកម្រិតខ្ពស់ ដែលជាគោលដៅដ៏ចម្បង របស់យើង នោះគឺ ការប្រែប្រួលជាសារវ័ន្ត ផ្នែកគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រអាទិ- ភាព ដែលសំដៅដល់ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព, គុណភាព និង ការទទួលខុសត្រូវ លើលទ្ធផល នៃការអនុវត្តរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈ និង មន្ត្រីរាជការ ក្នុងក្របខណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាលទាំង- មូល ។ ក្នុងន័យនេះ, សម្រាប់កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ជាមួយនឹងការ- ទទួលបាននូវការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាច ក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួន, ក្រសួង-ស្ថាប័ន នីមួយៗ នឹងត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ លើការប្រើប្រាស់ថវិកាឱ្យបានប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព ព្រមទាំងចំគោលដៅកំណត់, ពេលគឺ, ម្ខាង, ត្រូវទទួលខុស-

ត្រូវលើការសម្រេចឱ្យបាន នូវគោលបំណងគោលនយោបាយ, បេសកកម្ម និង សូចនាករ លទ្ធផលរំពឹងទុករបស់ខ្លួន អនុលោមតាមគោលការណ៍នៃ «**ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ**»; និង ម្ខាងទៀត, ត្រូវទទួលខុសត្រូវយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ លើការប្រើប្រាស់ថវិកាដែលត្រូវបានអនុម័តផ្តល់ជូន ឱ្យបានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព, តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ព្រមទាំងធានាបាននូវ «**តម្លៃនៃលុយ**» ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជាធរមាន ។ ក្នុងស្មារតីនេះ, ខ្ញុំសូមស្នើថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការនៃគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលជាតួអង្គនិម្មាបនករ និង ប្រតិបត្តិករ នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើកិច្ចការគន្លឹះមួយចំនួន ដោយរួមបញ្ចូល នូវ ៖ (១). ត្រូវបង្កើនភាពជាម្ចាស់ក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ដោយរដ្ឋមន្ត្រី និង ប្រធានស្ថាប័ន ត្រូវជំរុញអនុវត្តប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់ នូវកិច្ចការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទៅតាមគោលការណ៍រួមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល; (២). ត្រូវអនុវត្តឱ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួននូវ «**ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**» ឆ្នាំ ២០២៣ និង ត្រូវរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តចាំបាច់ទាំងឡាយ សម្រាប់អនុវត្តច្បាប់នេះ ឱ្យបានទាន់ពេល; (៣). ត្រូវបន្តជំរុញអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា និង យុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ឱ្យសម្រេចបានលទ្ធផល តាមការគ្រោងទុក; (៤). ត្រូវជំរុញការរៀបចំ និង ការអនុវត្តវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព; (៥). ត្រូវជំរុញការរៀបចំ និង ការអនុម័តលើក្របខណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម; (៦). ត្រូវរៀបចំការវិភាគគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដើម្បីកំណត់កម្រិតសុគតស្មាញនៃបញ្ហាទាំងអស់ នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា, ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, និង ត្រូវស្វែងរកយុទ្ធសាស្ត្រដោះស្រាយ ឱ្យចំរិតនៃបញ្ហានីមួយៗ សំដៅធានាថា ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ផ្អែកលើគោលការណ៍ «**គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម**» នឹងសម្រេចបានតាមគោលដៅកំណត់; និង (៧). ត្រូវបន្តធ្វើការសិក្សាលើក្របខណ្ឌសិទ្ធិអំណាច និង បន្ទាត់គណនេយ្យភាព ដែលត្រូវបានដាក់ចេញកន្លងមក ក្នុងក្របខណ្ឌការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និង អង្គភាពថវិកា, តាំងពីកម្រិតគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្រិតកម្មវិធី រហូតដល់កម្រិតសកម្មភាពប្រតិបត្តិ ហើយរៀបចំបន្សំជាមួយនឹងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់ស្ថាប័ន ។

ទី៤. ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្ត ដល់ គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យបន្តជំរុញលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ក្នុង

ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដោយបន្ស៊ី និង ប្រទាក់ក្រឡាគ្នា ជាមួយនឹងកម្មវិធីកែ-
ទម្រង់ផ្សេងទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ទី៥. ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព និង ស័ក្តិសិទ្ធភាព ក្នុងការអនុវត្តការងាររបស់ខ្លួន,
រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវការជាចាំបាច់នូវប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និង វាយតម្លៃ ប្រកបដោយ
សង្គតិភាព និង គុណភាព ។ បច្ចុប្បន្ន, យើងមានមុខងារសវនកម្ម និង អធិការកិច្ច ដែលកំពុង
អនុវត្តដោយក្រសួង-ស្ថាប័ននានា រួមមាន : អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ, ក្រសួងអធិការកិច្ច, ក្រសួង
សេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ, ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ, ព្រមទាំងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច
នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ។ ក្រៅពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាពនេះ, យើងក៏បាន
និង កំពុង ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ «ត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និង វាយតម្លៃ» (M&E) ផងដែរ ។
ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យទាំងនេះ ពិតជាមានសារៈសំខាន់មិនអាចខ្វះបាន សម្រាប់ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព
ក្នុងការអនុវត្តមុខងារ និង ភារកិច្ចរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក៏ដូចជាក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ
សាធារណៈ ។ ដូចនេះ, ទន្ទឹមនឹងការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាច, មុខងារ និង ការគ្រប់គ្រងថវិកា ទៅ
កាន់អង្គភាពថវិកានានា ក៏ត្រូវមានការធានាផងដែរថា មុខងារត្រួតពិនិត្យទាំងនេះ ត្រូវបាន
ពង្រឹង ដើម្បីជាកញ្ចក់ឆ្លុះដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិ សម្រាប់ជួយដល់ក្របខណ្ឌបន្ទាត់គណនេយ្យភាព ឱ្យ
មានដំណើរការល្អ ។ យ៉ាងណាមិញ, រាជរដ្ឋាភិបាលក៏ទទួលស្គាល់ដែរថា ការអនុវត្តមុខងារ
អធិការកិច្ច, សវនកម្ម, ត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និង វាយតម្លៃ ដោយក្រសួង-ស្ថាប័នច្រើនផ្សេងគ្នា
ក៏អាចបង្កើតជាបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដែលដាក់បន្ទុកលើប្រសិទ្ធភាពការងារនៃវិស័យសា-
ធារណៈ និង វិស័យឯកជន ផងដែរ ។ ដូច្នេះ, ខ្ញុំក៏សូមលើកទឹកចិត្តឱ្យគណៈកម្មាធិការដឹកនាំ
ការងារកែទម្រង់ការងារគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជំរុញធ្វើការសិក្សា និង ស្នើឡើងនូវក្រប-
ខណ្ឌធ្វើសុខដុមនីយកម្មមុខងារប្រព័ន្ធអធិការកិច្ច និង សវនកម្ម ដើម្បីជូនរាជរដ្ឋាភិបាលពិនិត្យ
និង សម្រេច ឱ្យបានឆាប់ ផងដែរ។

ទី៦. ខ្ញុំក៏សូមគូសរំលឹកបន្ថែមនូវភាពចាំបាច់នៃការផ្សារភ្ជាប់ «ការពង្រឹងគណនេយ្យ-
ភាពសមិទ្ធកម្ម» នៅក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទៅនឹង «ការលើក-
តម្កើងវប្បធម៌គុណាធិបតេយ្យ» ផងដែរ, ពោលគឺ ការប្រកាន់យកគោលការណ៍ «គុណភាព,
សមត្ថភាព និង គុណាធិបតេយ្យ» ជាវប្បធម៌ការងារ, ពិសេស នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធាន
មនុស្ស ។ ប្រការនេះ សំដៅដល់ភាពចាំបាច់ក្នុងការផ្តល់នូវឱកាស និង ការលើកទឹកចិត្ត, ទាំង
ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និង មិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ, ប្រកបដោយសមធម៌ និង យុត្តិធម៌, ជូនដល់មន្ត្រី-
បុគ្គលិកគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដោយផ្អែកលើគុណសម្បត្តិ ស្របតាមគុណវុឌ្ឍិ, បទពិសោធន៍, សមត្ថ-

ភាព, ឆន្ទៈ និង វិន័យ ក្នុងការបំពេញការងារ ។ គោលការណ៍នេះ ត្រូវអនុវត្តមិនត្រឹមតែក្នុង ក្របខណ្ឌនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប៉ុណ្ណោះទេ, ប៉ុន្តែ វាត្រូវតែ ក្លាយទៅជាគោលការណ៍អាទិភាពមួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល សម្រាប់ពង្រឹងអភិបាលកិច្ច និង សមត្ថភាពស្ថាប័ន នៅគ្រប់កម្រិត ។

ទី៧. ចំណុចចុងក្រោយដែលខ្ញុំចង់លើក គឺពាក់ព័ន្ធទៅនឹងភាពចាំបាច់ ក្នុងការបន្ត ជ្រោងឱ្យកាន់តែខ្ពស់នូវ «ស្មារតីកែទម្រង់» ។ រយៈពេល ២០ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ, កម្ពុជាបានធ្វើ ដំណើរឆ្លងកំណាត់ផ្លូវដ៏វែងឆ្ងាយនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។ ជាការ- ពិត, សមិទ្ធផលទាំងឡាយនៃការកែទម្រង់នេះ មិនមែនទទួលបានមកដោយងាយស្រួលនោះ ទេ ។ ជាសត្យានុម័ត, ទាំងក្នុងអតីតកាល, ទាំងក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល, និង តទៅអនាគតកាល, គ្មានកិច្ចការកែទម្រង់ណាមួយដែលងាយស្រួលនោះទេ, ហើយក៏មិនមានសមិទ្ធផលណាមួយ នៃកិច្ចការកែទម្រង់ ដែលអាចសម្រេចបានមក ដោយគ្មានការបង់ថ្លៃនោះដែរ ។ ដូចខ្ញុំធ្លាប់ បានលើកឡើងក្នុងវេទិកាមួយចំនួន នាពេលកន្លងទៅ, កិច្ចការកែទម្រង់ដែលជោគជ័យ ត្រូវតែ ផ្អែកលើកត្តាសំខាន់បួន គឺ ៖ **ទី១. ត្រូវមានចក្ខុវិស័យច្បាស់លាស់; ទី២. ត្រូវ មានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់; ទី៣. ត្រូវមានការចូលរួមដោយស្មោះត្រង់; និង ទី៤. ត្រូវមានការលះបង់ ។** លើមូលដ្ឋាននេះ, ខ្ញុំសូមគូសបញ្ជាក់ជាថ្មីម្តងទៀតថា រាជរដ្ឋាភិ- បាល អាណត្តិទី ៧ នឹងបន្តជ្រោងកាន់តែខ្ពស់ នូវ «ស្មារតីនៃការកែទម្រង់» និង នៅតែប្រកាន់ ខ្ជាប់ នូវអភិក្រមទាំង ៥ ប្រការ របស់ **សម្តេចតេជោ អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី** សម្រាប់ការ- បំពេញការងាររបស់ខ្លួន ដែលជាស្មារតីបុរេសកម្ម, ភ្ញាក់រលឹក និង ម៉ឺងម៉ាត់ ក្នុងការកែទម្រង់ មុតស្រួច, ស៊ីជម្រៅ និង គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ពោលគឺ ៖ **ឆ្លុះកញ្ចក់, ទូតទឹក, ជុសកែល, ព្យាបាល និង វះកាត់ ។**

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, លោក, លោកស្រី, អង្គពិធីជាទីមេត្រី !

មុននឹងបញ្ចប់, ខ្ញុំសូមវាយតម្លៃខ្ពស់ ចំពោះ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ **អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធាន គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានដឹកនាំ ផ្ទាល់ និង ជាប់លាប់ តាំងពីដើមទី លើការងារនេះ ប្រកបដោយភាពជាអ្នកដឹកនាំ និង វិជ្ជា- ជីវៈខ្ពស់ ។ ខ្ញុំក៏សូមកោតសរសើរដោយស្មោះ ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការទាំង-

អស់នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ក៏ដូចជាគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលបានចូលរួមអនុវត្ត កម្មវិធីកែទម្រង់នេះ ប្រកបដោយភាពអត់ធ្មត់ និង ភាពជាម្ចាស់ ។ មួយវិញទៀត, ខ្ញុំក៏សូម ថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដល់បណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងឡាយ ដែលតែងតែបានគាំទ្រ, ទាំងជាជំនួយបច្ចេកទេស និង ទាំងជាជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ, ជាបន្តបន្ទាប់, តាំងពីដំណាក់កាលទី ១ រហូតមកដល់ដំណាក់កាលទី ៤ ដែលជាដំណាក់កាលចុងក្រោយនេះ ។

បន្ថែមលើនេះ, ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, ខ្ញុំសូមផ្តាំផ្ញើ និង ជំរុញ, ជាថ្មីម្តងទៀត, ឱ្យគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ បន្តសកម្មចូលរួមអនុវត្ត តាមបេសកកម្ម, មុខងារ, កម្មវិធីការងារ និង គណនេយ្យភាពរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយភាពជាម្ចាស់ និង ឆន្ទៈកែទម្រង់ មោះមុត នៅក្នុងកម្មវិធីកែទម្រង់នេះ ដូចត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងឯកសារ «ចក្ខុវិស័យ និង យុទ្ធសាស្ត្រ ស្តីពីកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ-ដំណាក់កាលទី ៤» ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ដំណាក់កាលទី ៤ នឹងត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយជោគជ័យ ជាមួយនឹងការ- ដកស្រង់នូវមេរៀន និង ពិសោធន៍ល្អៗ ព្រមទាំងការតាមដាន, ការត្រួតពិនិត្យ និង ការវាយតម្លៃ ជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីរួមគ្នាដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម និង ជម្នះនូវឧបសគ្គផងទាំងពួង ប្រកប- ដោយស្មារតីសាមគ្គី, កិច្ចសហការ និង ការសម្របសម្រួលខ្ពស់ ក្នុងគោលបំណងសម្រេចឱ្យ បាន នូវចក្ខុវិស័យ **កសាងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឱ្យ ឆ្លើយតបទៅតាមស្តង់ដារ និង ឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ** ។

នៅចុងបញ្ចប់, ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយក្នុងការប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) សម្រាប់ការអនុវត្តនីតិវិធីចំណាយ ចរន្តទាំងស្រុង ដល់រដ្ឋបាលក្រុង-ស្រុក-ខណ្ឌ ចំនួន ៤៤ បន្ថែមទៀត ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ដែលនេះ គឺជាជោគជ័យដ៏សំខាន់មួយទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការងារកែទម្រង់ការគ្រប់- គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង សូមប្រកាសបិទ កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃកម្មវិធី កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នាពេលនេះ !

សូមអរគុណ !

ឧបសម្ព័ន្ធទី៩៖ បទបញ្ញត្តិសម្រាប់កិច្ចប្រជុំ គ.ក.បា. នៃ កសបាវ.

កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មការកែទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

របាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤

“ការកសាង និងកែលម្អប្រព័ន្ធ, អភិបាលកិច្ច, ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត, ស្ថាប័នីយកម្ម និងធនធានមនុស្ស”

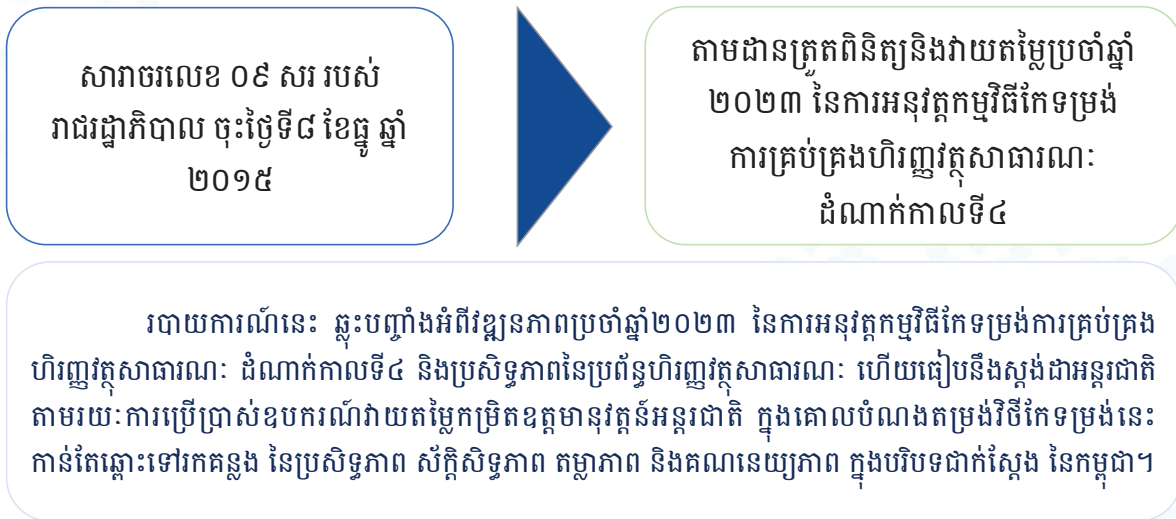
ថ្ងៃអង្គារ ១៣រោច ខែមិគសិរ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៤

1

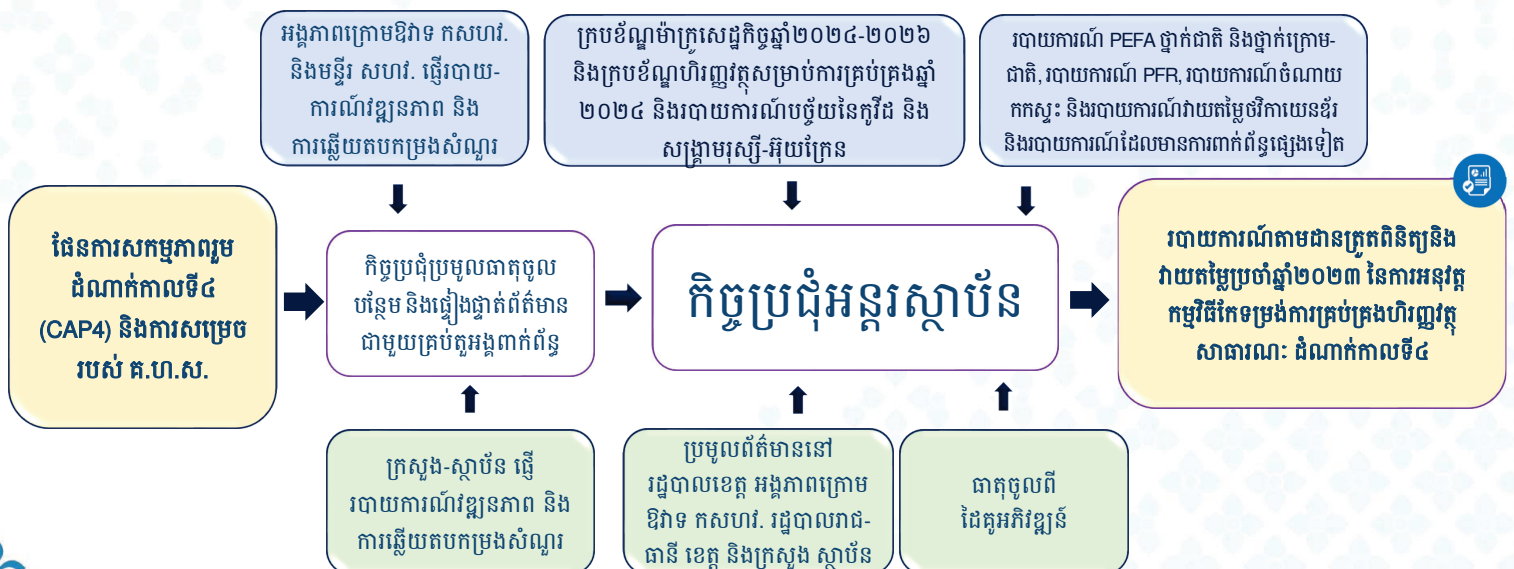
មាតិកា

១. សេចក្តីផ្តើម
២. វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤
៣. របកគំហើញនៃរបាយការណ៍សិក្សា និងវាយតម្លៃ
៤. ចំណុចពិភាក្សា និងសំណូមពរ
៥. សន្និដ្ឋានរួម

១. សេចក្តីផ្តើម – សាវតារ និងគោលបំណង

១. សេចក្តីផ្តើម – វិធីសាស្ត្ររៀបចំរបាយការណ៍

២. វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤

- វឌ្ឍនភាពតាមផ្នែកទាំង៥ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤
- វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស.

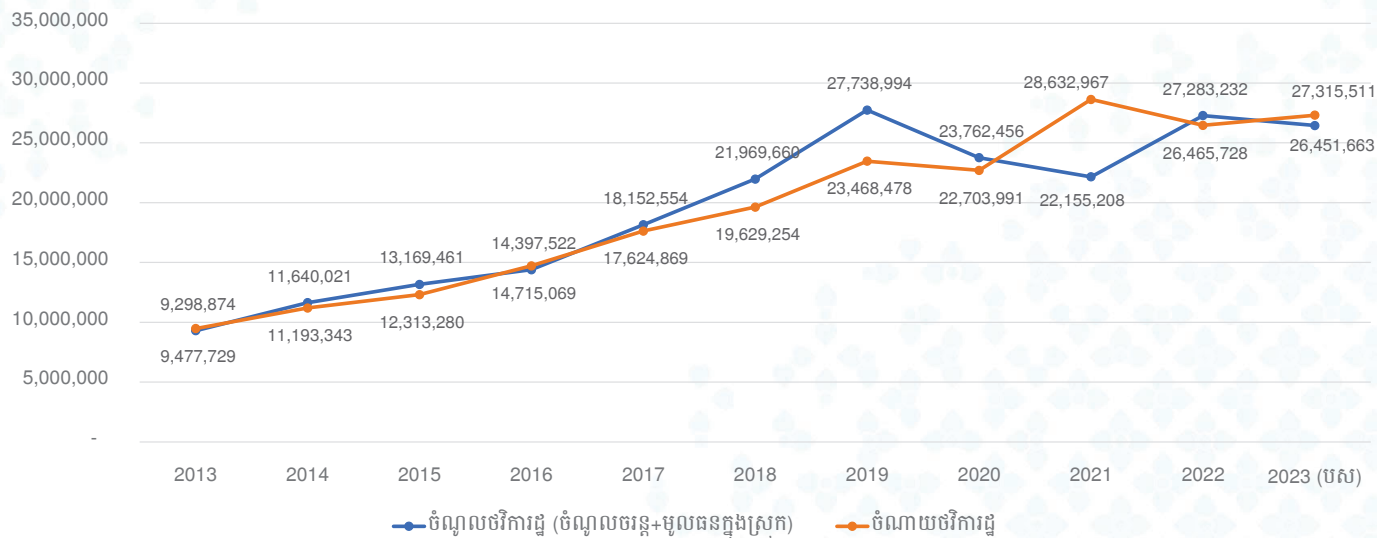
ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះទាំង៦

ទំហំ គ.ហ.ស. ឆ្នាំ២០២៣ = ១៣០ ៨០៥ ប៊ីលានរៀល (ប្រភព៖ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៦)
 ចំណូលចរន្តធៀបនឹង គ.ហ.ស. ឆ្នាំ២០២២ = ២២,៤៥% នៃ គ.ហ.ស. ឆ្នាំ២០២៣ = ២០,០១% នៃ គ.ហ.ស. (ប្រភេទ៖អាសន្ន)
 ប្រភព៖អគ្គនាយកដ្ឋានគណនាជាតិ។ ទិន្នន័យចំណូល-ចំណាយថវិកា គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ (ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន) ។

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – ចំណូល-ចំណាយថវិការដ្ឋ

ចំណូល-ចំណាយថវិការដ្ឋ ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣

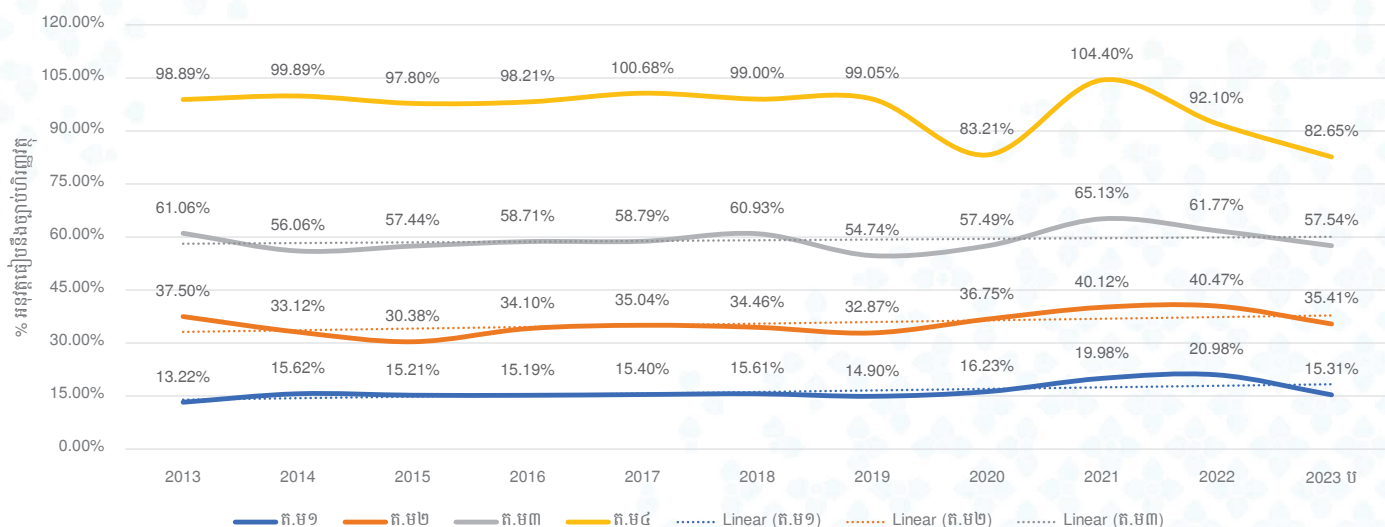

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានគណនាជាតិ។ ទិន្នន័យចំណូល-ចំណាយថវិកាឆ្នាំ២០២៣ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ (ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន)។

៧

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – វិបារនៃការអនុវត្តថវិការដ្ឋតាមត្រីមាស

វិបារនៃការអនុវត្តថវិការដ្ឋប្រចាំត្រីមាសឆ្នាំ ២០១៣-២០២៣

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានគណនាជាតិ។ ទិន្នន័យចំណាយថវិកាឆ្នាំ២០២៣ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ (ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន)។
កំណត់សម្គាល់៖ គោលដៅតាមត្រីមាស គឺ ត.ម ១=២០%, ត.ម ២=៤៥%, ត.ម ៣=៧០%, ត.ម ៤=១០០%។

៨

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា (ត...)

❖ ការរៀបចំផែនការ/ការគ្រប់គ្រងចំណូលសារពើពន្ធ

- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយអាករពិសេស៖ ត្រូវបានឯកភាពកម្រិត កសហវិ. ■
- ពន្ធលើរូបវន្តបុគ្គល (EU)៖ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ត្រៀមអនុវត្ត ទទួលបានការអនុម័ត ■
- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់និងទំនើបកម្មគយ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨៖ មានសេចក្តីព្រាង ■
- សេចក្តីព្រាងបឋមស្តីពីច្បាប់គយ (ថ្មី)៖ បានបញ្ចប់ការធ្វើវិភាគគម្លាតគតិយុត្ត ▲
- យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលដំណាក់កាលទី៣៖ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤ ●
- ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញមូលធន(EU)៖ពន្យារការអនុវត្តដល់ដំណាច់ឆ្នាំ២០២៤។ ●

❖ ការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តចំណាយ

- ប្រតិបត្តិការថវិកាឆ្នាំ២០២២ ត្រូវបានបិទបញ្ចប់ត្រឹមខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ (EU)៖ បានបិទបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ■
- ការបញ្ចូលទិន្នន័យផែនការសាច់ប្រាក់របស់ក្រសួង ស្ថាប័នក្នុងប្រព័ន្ធ Web Based Application (EO)៖ ក្រសួង ស្ថាប័ន ចំនួន ៣២ បានបញ្ចូលទិន្នន័យ ■
- ការបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារ (EO)៖ ១៩ ក្រសួង (ក្នុង និងក្រៅប្រទេស), ៤ ក្រសួង (ក្នុងប្រទេស), និង ១ ស្ថាប័ន (ក្រៅប្រទេស) ▲
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឬ FMM (EO)៖ ១ ក្រសួង អនុម័ត និង ៥ ក្រសួងមានសេចក្តីព្រាង ▲
- ក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនការបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ (EO)៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤។ ●

❖ ការបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

- NRMIS ត្រូវបានពង្រីកដល់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ■
- សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីគោលការណ៍ និងនីតិវិធីនៃការប្រើប្រាស់ប្រាក់រង្វាន់ លើកទឹកចិត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន៖ កំពុងប្រមូលឯកសារពាក់ព័ន្ធ ●
- ឯកសារគោល ស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ (EO)៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០២៤។ ●

❖ ការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ

- ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣៖ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ■
- ភាគរយនៃការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងកិច្ចលទ្ធកម្មក្នុងការអនុវត្តថវិកា ចរន្ត ឆ្នាំ២០២២៖ អនុវត្តបាន ៥៧,០១% ■
- សៀវភៅណែនាំស្តីពីការត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មតាមក្រោយ៖ មានសេចក្តីព្រាងបឋម ▲
- ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ (MAPs)៖ បានបង្កើតក្រុមការងារវាយតម្លៃ ●
- ឯកសារគតិយុត្តស្តីពីការទប់ស្កាត់ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មដោយផ្ទាល់៖ គិតគូររៀបចំ ក្នុងឆ្នាំ២០២៤។ ●

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម● មិនបានវិនិច្ឆ័យភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ● វិកលក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា ៩

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – សន្និដ្ឋាន

ចំណូលថវិការដ្ឋសម្រេចបានទាបជាងគោលដៅរំពឹងទុក។ ទន្ទឹមនេះ វិហូរ និងប្រសិទ្ធភាពចំណាយថវិកាត្រូវបន្ថយកម្រិត ទុកដាក់ ដោយសារការអនុវត្តថវិកាតាមត្រីមាសនៅទាបជាងពិគាត ហើយមាននិន្នាការការអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ ដូចការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ កន្លងទៅ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី មេគុណប្រាប់ទិសដែលមាននិន្នាការវិជ្ជមាន (Linear) នៅតាមត្រីមាសទី១, ទី២, និងទី៣, ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៣ មកដល់ ឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញថាវិហូរចំណាយមានការកែលម្អជាបណ្តើរៗ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗ នៃការអនុវត្តវិធានការចាំបាច់មួយចំនួនក្នុងការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា។

បន្ថែមពីនេះ សកម្មភាពគន្លឹះមួយចំនួនត្រូវបានពន្យារមកដើមឆ្នាំ២០២៤។ សកម្មភាពគន្លឹះទាំងអស់នេះ ជាពិសេស ក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនការបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ និង ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ គួរត្រូវសម្រេចឱ្យបានតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ក្នុងន័យចៀសវាងបច្ច័យមកលើសកម្មភាពកែទម្រង់ ដ៏ទៃទៀតដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបានក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ឬ ឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។

ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ

❖ គណនេយ្យសាធារណៈ និងការប្រើប្រាស់ FMIS

- នីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្ត តាម FMIS ទាំងស្រុង៖ ៨ ក្រសួង ស្ថាប័ន ■
- នីតិវិធីចំណាយថវិកាថវិកា តាម FMIS ទាំងស្រុង៖ ៨ ក្រសួង ស្ថាប័ន ■
- មុខងាររៀបចំផែនការថវិកាក្នុង FMIS៖ ១២ ក្រសួងបន្ថែម និង ២៥ មន្ទីរ សហវ. ■
- មុខងារកិច្ចលទ្ធកម្ម ក្នុង FMIS៖ ២៥ មន្ទីរ សហវ. ■
- FMIS Portal V1៖ អនុវត្តនៅរដ្ឋបាលក្រុង៦, ស្រុក៦១, សង្កាត់ ២៨, ឃុំ ៤៤៧, ■
- ឧបករណ៍តាមដាន (Dashboard) (EU)៖ បានអភិវឌ្ឍរួចរាល់ ■
- ការបិទបញ្ជីគណនេយ្យឆ្នាំថវិកា២០២២ ក្នុង FMIS នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ■
- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០២១ អនុលោមតាមស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ កម្ពុជាលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់។ ■

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ និងហានិភ័យ

- សូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ៖ ស្ថិតក្រោមពិការភាព ■
- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ២០២៣ - ២០២៨៖ បានអនុម័ត ■
- យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ២០២៤-២០២៨៖ មានសេចក្តីព្រាង ■
- សេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ៖ កំពុងពិនិត្យលទ្ធភាពដំឡើងទៅជាច្បាប់។ ▲

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ

- ដីរដ្ឋដែលបានចុះក្នុងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ៖ ៧៧,៦៣% មានបណ្ណ-កម្មសិទ្ធិ និងបានដាក់ពាក្យស្នើសុំធ្វើបណ្ណកម្មសិទ្ធិ។ ■
- SARMIS ដំណាក់កាលទី២ ចំពោះអាជ្ញាធរកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជារដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និង រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់៖ បានដាក់ឱ្យអនុវត្ត (Offline) ■
- ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ(EO)៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ ●
- សន្ទនាកម្មរវាង SARMIS និង FMIS៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៤ ●

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅ PAEs និង SOEs

- លក្ខណវិនិច្ឆ័យអប្បបរមានៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល៖ បានវាយតម្លៃគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលអនុវត្តតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យអប្បបរមា ■
- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ (EO) ●
- យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ (EO)។ ●

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ● វិធានការបន្តពេលវេលា

ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ – សន្និដ្ឋាន

FMIS ត្រូវបានពង្រីកដាក់ឱ្យអនុវត្តគ្រប់ស្ថាប័នទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ហើយស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ពេញលេញនូវនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្ត ត្រូវបានដាក់ឱ្យដំណើរការជាបណ្តើរៗនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័នមួយចំនួន។ ខណៈប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានការអភិវឌ្ឍកាន់តែច្រើន, ការរៀបចំនិម្មាបនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានកាន់តែមានភាពចាំបាច់ និងត្រូវជំរុញ ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា។ ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ បាននិងកំពុងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ IPSAS មូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ និងជាបណ្តើរៗបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់អប្បបរមា ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅអនុវត្តគណនេយ្យមូលដ្ឋានបង្កនៅឆ្នាំ២០២៥ ដែលកិច្ចការនេះ នឹងអំណោយផលដល់ការរៀបចំ MTFF (ផ្នែកទី៣)។

ខាងផ្នែកគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ កំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ តាមរយៈការអនុវត្ត SARMIS និងសម្ភ័កើនឡើងនៃការរៀបចំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីរដ្ឋ ហើយការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានយ៉ាងល្អដោយសូចនាករបំណុលទាំង ៥ ស្ថិតក្រោមពិការភាព។ ទន្ទឹមនេះ សកម្មភាពកែទម្រង់គន្លឹះៗ ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តរហូតមកដល់ឆ្នាំ២០២៤ គួរត្រូវសម្រេចឱ្យបានតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ដើម្បីជៀសវាងផលប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពកែទម្រង់ដទៃទៀត។

ផ្នែកទី៣៖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ

❖ ការរៀបចំ និងការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF និង MTBF

- ឯកសារ MTBF (៣ ឆ្នាំរំកិល)៖ បានអនុវត្តសម្រាប់រៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ ■
- របាយការណ៍ស្តីពីការសិក្សាអំពីវិធីសាស្ត្រ និងយន្តការនៃការវាយតម្លៃហានិភ័យ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ បានរៀបចំរបាយការណ៍ ■
- ឯកសារ MTFF៖ ត្រូវបានពន្យារពេល ដោយគ្រោងអនុវត្តនៅឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ២០២៤-២០២៧ ផ្អែកលើ ផ.ស.ស. ឆ្នាំគោលថ្មី (GDP Rebasng)^១●

❖ ការពង្រឹងការអនុវត្ត BSP និង ថវិកាកម្មវិធី (ថ្នាក់ជាតិ)

- ការវាយតម្លៃគុណភាពនៃការរៀបចំ BSP៖ បានវាយតម្លៃនៅ ១០ ក្រសួង ■
- សមាហរណកម្មចំណាយចរន្តនិងចំណាយវិនិយោគផ្ទាល់៖ ៥ ក្រសួង ស្ថាប័ន ■
- % នៃ គម្លាតពិការភាពចំណាយគោលនិងលទ្ធផលកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ៖ -១,២% ■
- របាយការណ៍ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកតាមកម្មវិធីនីមួយៗ ដោយប្រើប្រាស់ថវិកាឆ្នាំ N-1 ៖ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នបានរៀបចំរបាយការណ៍សម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ■
- ស្ថិតិអង្គភាពថវិកា៖ មានចំនួនអង្គភាពថវិកាប្រកបដោយសមត្ថភាព ■
- ទស្សនាទានស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ៖ ទទួលបានការអនុម័ត។■

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ

- របាយការណ៍វាយតម្លៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA)៖ បានបញ្ចប់ ■
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមយន្តការ PPP៖ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ■
- ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ៖ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ■
- បច្ចុប្បន្នភាពអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ៖ បានរៀបចំ ឯកសារសម្រាប់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ▲
- ឯកសារទស្សនាទាននៃគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មគម្រោង ក្រោមក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានពីស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, ពីការឱ្យខ្ចី ផ្ទាល់ពីរដ្ឋ, និងពីមូលបត្ររដ្ឋ៖ បានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាង។ ▲

❖ ការផ្ទេរមុខងារ និងវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ (ថ្នាក់ក្រោមជាតិ)

- BSP មន្ទីរជំនាញ ត្រូវបានតម្រើមជាមួយ BSP រាជធានី ខេត្ត៖ រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ១៦ ■
- ក្រុង ស្រុក ឃុំ សង្កាត់ មានផែនការធ្វើសមាហរណកម្មនៅក្នុង BSP រាជធានី ខេត្ត៖ រដ្ឋបាលក្រុងស្រុក ១២០ និងឃុំសង្កាត់ ៤០០ មានផែនការធ្វើសមាហរណកម្ម ■
- រដ្ឋបាលខណ្ឌអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី៖ រដ្ឋបាលខណ្ឌចំនួន ៥ បានអនុវត្ត ■
- ធនធានរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និង រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបានបង្កើន ■
- MTBF របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ គ្រោងដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ២០២៤ ▲
- អង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត(EO)៖ មានរបាយការណ៍សិក្សា ▲
- សេចក្តីព្រាងនៃវិសោធកម្មច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ២០១១៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥។●

កំណត់សម្គាល់៖ ■ ពេញលេញ ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពេញលេញ ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពេញលេញ ● មិនទាន់ផ្សព្វផ្សាយ, និង ពេញលេញ៖ ● វិធានក្របខ័ណ្ឌពេញលេញ

១៣

ផ្នែកទី៣៖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ – សន្និដ្ឋាន

ឯកសារ MTFF ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តជាបន្តបន្ទាប់ដោយសារបរិយាសមិនអំណោយផល នៃវិបត្តិនានា នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ២០២៤-២០២៧ ហើយឯកសារ MTBF បាននិងកំពុងដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងបន្តកែលម្អ ដែលការណ៍នេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការគិតគូរក្នុងទស្សនវិស័យយៈពេលមធ្យម ក្នុងការធានាបាននូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

ដោយឡែក ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ដែលកិច្ចការនេះគួរត្រូវបន្តជំរុញបន្ថែមទៀត និងខានតែបាន ស្របតាមអនុសាសន៍ណែនាំរបស់ គ.ហ.ស. ទន្ទឹមនឹងត្រូវពង្រឹងគុណភាព BSP និង PB។ កិច្ចការទាំងអស់នេះនឹងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។

នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការធ្វើសមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត រវាងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តជាមួយថវិកាក្រុង ស្រុក និងថវិកាឃុំ សង្កាត់ និងការតម្រើមជាមួយថវិកាមន្ទីរជំនាញ ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីធានាថាសមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តមានភាពពេញលេញតាមយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានដាក់ចេញ។ ការអនុវត្តថវិកាបស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក នៅពុំទាន់រលូន ដែលកិច្ចការនេះគួរជំរុញការដោះស្រាយ ដើម្បីពង្រឹងវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ និងបង្កើនគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅមូលដ្ឋាន។

១៤

ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម

❖ ការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម

- ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣៖ បានដាក់ឱ្យប្រើ ■
- អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ៖ បានដាក់ឱ្យប្រើ ■
- ឧបសម្ព័ន្ធចំណាត់ថវិកាកម្មវិធី៖ បានភ្ជាប់ជាមួយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ■
- ផែនការសកម្មភាពចាត់បញ្ចូលក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកា ឱ្យទៅអមក្រសួង ស្ថាប័ន៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤●
- ប្រកាសស្តីពីតួនាទី ភារកិច្ច សិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកានៅអមក្រសួង-ស្ថាប័ន និងអង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤●
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤។●

❖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ

- របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មបញ្ជូនទៅស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ៖ របាយការណ៍ចំនួន ៣ បានធ្វើជូនស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ ▲
- អង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៃក្រសួង ស្ថាប័នធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្ម និងសវនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (EO) ៖ មានរបាយការណ៍តាមដានការធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្មចំនួន ២ និងរបាយការណ៍តាមដានការធ្វើសវនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានចំនួន ២។▲
- សេចក្តីព្រាងផែនការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាន នៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច (EO) ៖ ពុំទាន់មានសេចក្តីព្រាង។●

❖ ការអនុវត្តប្រព័ន្ធតាមដាន និងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មតាមក្រសួង ស្ថាប័ន

- កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម៖ ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ១០ បន្ថែម រៀបចំសម្រាប់ថវិកាឆ្នាំ ២០២៤ ■
- ទម្រង់ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម៖ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន បានប្រើប្រាស់ទម្រង់ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ■
- ប្រកាសស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តទម្រង់កម្មវិធីចំណូលចំណាយតាមចំណាត់សេដ្ឋកិច្ច និងកម្មវិធី៖ បានរៀបចំប្រកាស។■

❖ ការលើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា

- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤៖ បានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា■
- ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤៖ បានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣■
- វេទិកាសាធារណៈស្តីពីក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២៤-២០២៦ និងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤៖ បានរៀបចំ ■
- ក្រសួង ស្ថាប័នរៀបចំវេទិកាសាធារណៈស្តីពីកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ (EO)៖ MOWRAM និង MISTI បានរៀបចំ។▲

កំណត់សម្គាល់៖ ■ ពេញលេញ ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ▲ ពេញលេញ ■ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ● ពេញលេញ ● មិនទាន់រៀបចំ, និង ពេញលេញ៖ ● វិស័យក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា ១៥

ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម – សន្និដ្ឋាន

ការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានត្រៀមខ្លួនជាមូលដ្ឋានចាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ តទៅ តាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ និង អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ, ការគិតគូរជាបណ្តើរៗក្នុងការចាត់បញ្ចូលក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកាឱ្យទៅអមក្រសួង ស្ថាប័ន ហើយនិងការពង្រឹងការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម។ បន្ថែមពីនេះ ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម គឺមានភាពចាំបាច់ ទន្ទឹមនឹងត្រូវពង្រឹងប្រព័ន្ធតាមដាននិងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម ព្រមទាំងសវនកម្មសមិទ្ធកម្មនិងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។

ខាងផ្នែកតម្លាភាពថវិកា មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា និងការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើក្នុងរយៈពេលមួយសប្តាហ៍។ ទន្ទឹមនេះ ការស្ទង់មុខងាររវាងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ ខណៈវឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច ក៏នៅមានកម្រិត ដែលកិច្ចការនេះ គួរផ្តួចផ្តើមវិធានការជំរុញបន្ថែមទៀត។

ផ្នែកទី៥៖ ការកែទម្រង់ប្រកបដោយចីរភាព និងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការកែទម្រង់

❖ ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ភាពជាម្ចាស់ និងការទទួលខុសត្រូវ

- សិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍ស្តីពី PFM៖ បានរៀបចំចំនួន ៣ ដង■
- GDAP ទទួលបាន ១៧/១៨, PDAP ទទួលបាន ២៥/២៥, MAP ទទួលបាន ៣៦/៣៧▲
- របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត GDAP ទទួលបាន ១៨/១៨, MAP ទទួលបាន ៣៥/៣៧, PDAP ទទួលបាន ២៥/២៥▲
- សិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍ស្តីពី PFM ជូនស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ៖ មិនមានវឌ្ឍនភាព។●

❖ ចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

- មូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ បានដាក់ឱ្យអនុវត្តអនុក្រឹត្យលេខ៦៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ■
- ប្រព័ន្ធ PMAS ដំណាក់កាលទី២៖ បានជ្រើសរើសអង្គភាព/ស្ថាប័ន និងដាក់ឱ្យអនុវត្តសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤។■

❖ ពង្រឹងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការកែទម្រង់ផ្សេងៗ

- កិច្ចប្រជុំយន្តការសម្របសម្រួលអន្តរកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក១៖ បានរៀបចំកិច្ចប្រជុំប្រចាំត្រីមាសទី១ និង ទី២ ក្នុងអំឡុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣▲
- ការរៀបចំវិបស្សនា ឬកិច្ចសន្ទនារវាងថ្នាក់ដឹកនាំបច្ចេកទេសកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក១៖ គ្រោងរៀបចំនៅអំឡុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤។●

❖ ការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការកែទម្រង់

- ឯកសារទស្សនាទានស្តីពីការរៀបចំមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលឌីជីថល៖ បានរៀបចំ■
- ការបណ្តុះបណ្តាល Certificate Program៖ សិក្ខាកាមចំនួន ៣៣៣ បានចូលរួមទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ក្នុងនោះ ២៦១ រូប ប្រឡងជាប់ជាស្ថាពរ■
- អនុក្រឹត្យស្តីពីការកំណត់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីជំនាញហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ បានដាក់ឆ្លងកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួង ▲
- គោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែង៖ មានរបាយការណ៍រៀបចំ។▲

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ● វិកលក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា

ផ្នែកទី៥៖ ការកែទម្រង់ប្រកបដោយចីរភាព និងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការកែទម្រង់ – សន្និដ្ឋាន

អង្គភាព/ស្ថាប័នអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានអនុវត្តផែនការ និងបានឆ្លើយតបការណ៍សមិទ្ធកម្ម អ.គ.ហ. បើទោះជាមានភាពយឺតយ៉ាវចំពោះអង្គភាព/ស្ថាប័នមួយចំនួនក្តី ដែលការណ៍នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការបន្តចូលរួម និងរួមចំណែកតាមតួនាទីភារកិច្ច ដើម្បីធានាចីរភាព និងធានាចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

តួនាទីមន្ត្រីរាជការ នឹងត្រូវបានរៀបចំកាន់តែច្បាស់តាមរយៈការអនុវត្តសេចក្តីណែនាំស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែងដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញនាពេលខាងមុខ។ សមត្ថភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងត្រូវបានពង្រឹងបន្ថែមមួយកម្រិតទៀត តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នាពេលខាងមុខផងដែរ។

ការងារកែទម្រង់ប្រទាក់ក្រឡា ត្រូវបានពង្រឹងតាមរយៈយន្តការសម្របសម្រួលការកែទម្រង់ ៣ បូក ១។ បន្ថែមពីនេះ ត្រូវជំរុញការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការងារកែទម្រង់ ៣ បូក១ ដើម្បីសម្របសម្រួលភាពប្រទាក់ក្រឡា ក្នុងជំហានសមកាលកម្ម។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សម្ភារៈនៃការកែទម្រង់ពុំទាន់ស្ថិតក្នុងល្បឿនតាមការចង់បាននៅឡើយ ដោយសារកិច្ចការកែទម្រង់គន្លឹះមួយចំណែកត្រូវបានពន្យារពេលជាបន្តបន្ទាប់។ ការងារកែទម្រង់ក្នុងដំណាក់កាលទី៤ នេះ ត្រូវការកម្លាំងជំរុញយ៉ាងខ្លាំងក្លាទាំងកម្រិតបច្ចេកទេស និងជាពិសេសកម្រិតនយោបាយ។

❖ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. – វឌ្ឍនភាពសម្រេចបាន

□ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ មានចំនួន ៤៥ វិធានការ ក្នុងនោះសម្រេចបានវិធានការ ចំនួន១១។ រីឯចំនួន ៣៤ ទៀតកំពុងមានវឌ្ឍនភាព ក្នុងនោះមាន ៧ ចំណុចបន្ថែមថ្មី។ ទន្ទឹមនេះ វិធានការចំនួន ១២ ក្នុងចំណោម ៣៤ ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងវឌ្ឍនភាពផ្នែកទាំង ៥ នៃ CAP4។

១. ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ■
២. អនុក្រឹត្យលេខ២៨៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ ■
៣. អនុក្រឹត្យលេខ៧២ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការទូទាត់ ត្រង់ចូលគណនីបៀវត្សរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ■
៤. អនុក្រឹត្យលេខ២៨៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីគោល- ការណ៍ និងនីតិវិធីបន្ថែមសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ក្នុង ក្របខ័ណ្ឌនៃការផ្ទេរមុខងារ និងការចែករំលែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធពី រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ■
៥. អនុក្រឹត្យលេខ៦៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើត មូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ■

៦. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ២០២៣ - ២០២៨ ■
៧. សភាចរាជ្រើងការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ដើម្បីបង្ការ បង្កើនទៅលើដំណើរការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ■
៨. សភាចរាជ្រើងការការណែនាំ ដើម្បីជ្រើងការអនុវត្តថវិកាមួយវិធីនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោម- ជាតិ ដើម្បីបង្ការការអនុវត្តថវិកាផ្ដោតតែទៅលើមាតិកាសេដ្ឋកិច្ច ■
៩. ការដកស្រង់បទពិសោធន៍ និងការសិក្សាឧត្តមានវត្តមានអន្តរជាតិ អំពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដើម្បីរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តបន្ថែម និងយន្តការ នៃការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថាន ■
១០. ការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតរដ្ឋទេយ្យបុរេប្រទានមិនឱ្យលើស ៣០% សម្រាប់គណនី និងអនុគណនី មានកញ្ចប់ថវិកាតិច ■
១១. ការបណ្តុះបណ្តាលអំពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការតាមដាន និងវាយតម្លៃថវិកាសមិទ្ធកម្ម ជូនក្រសួង ស្ថាប័ន ដោយគ្រូបង្គោលគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល។ ■

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ ● វិធីសាស្ត្របង្កើតពេលវេលា

❖ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. – វឌ្ឍនភាពបន្តតាមដាន

□ ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត/គោលការណ៍ណែនាំ

១. គោលការណ៍ណែនាំរួមស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ របស់ រាជរដ្ឋាភិបាល (PFMM) [GSC; ត.ម.៤, ២០២៣] ▲
២. ការរៀបចំ និងកែសម្រួលប្រកាសអន្តរក្រសួងពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវា សាធារណៈ ការផ្អាកពិន័យ និងការបែងចែកចំណូល [GDSPNTR; ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
៣. សិក្សាអំពីការរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីគោលការណ៍រួមសម្រាប់ ការបែងចែករង្វាន់លើកទឹកចិត្តទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាល ថ្នាក់ក្រោមជាតិ [GSC, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
៤. ការរៀបចំឯកសារប្រព័ន្ធស្តង់ដារជាតិ [GDP, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲

□ យន្តការ

៥. ការវាយតម្លៃការផ្ទេរមុខងារ ៥៥ ក្នុងគោលដៅសម្របសម្រួល និងធានាថាធនធានហិរញ្ញវត្ថុ, ធនធានមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ និងចំណូលដែលបានផ្ទេរទៅដល់អង្គភាពអនុវត្តផ្ទាល់ នឹងមាន ភាពសមស្របទៅនឹងមុខងារដែលបានប្រគល់ជូនរដ្ឋបាល ក្រុង ស្រុក [GDSNAF, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
៦. ការសិក្សាបញ្ចូលរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ចូលរួមអនុវត្ត PFMRP [GSC & GDSNAF, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
៧. ការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មក្នុងក្របខ័ណ្ឌ PFMRP ដោយផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការផ្តល់ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើកទឹកចិត្ត [GSC, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
៨. ការពង្រឹងគុណភាពបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ [GDSPNTR; ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
៩. ការសិក្សានិងវាយតម្លៃអំពីមុខងារការកិច្ចរបស់មន្ទីរ សហវ. ស្របតាមទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ក្រោម PFMRP និងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) [GSMEF; ២០២៤] ●

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ ● វិធីសាស្ត្របង្កើតពេលវេលា

❖ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. – វឌ្ឍនភាពបន្តតាមដាន និងបន្ថែមថ្មី

□ ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន

- ១០. សន្ទនាកម្មរវាង FMIS និង EFMS របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា លើមុខងារការទិញ (PO) និងមុខងារគណនីត្រូវសង (AP) [FMIS & MoEYS ; ត.ម.៤, ២០២៣] ▲
- ១១. សន្ទនាកម្មរវាងប្រព័ន្ធ NRMIS និង ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់អង្គភាព ច្រកចេញចូលតែមួយ [GDSPNTR, NCDD; ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
- ១២. ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាងប្រព័ន្ធ FMIS និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបៀវត្សមន្ត្រី រាជការស៊ីវិល ឱ្យបានពេញលេញ [FMWG & MCS, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
- ១៣. ការរៀបចំផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ធ្វើសមាហរណកម្ម និងសន្ទនាកម្ម ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងប្រព័ន្ធ FMIS [GD-FMIS, ត.ម. ២០២៤?] ▲
- ១៤. រៀបចំទម្រង់របាយការណ៍ក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS ឱ្យមានសង្គតិភាពជាមួយ ទម្រង់របាយការណ៍ ក្នុងសាវ័យណែនាំស្តីពីការបិទបញ្ជីចំណូល- ចំណាយថវិកា [FMWG, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲
- ១៥. ការប្រើប្រាស់ FMIS តាមអនុញ្ញាតសម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំជា Approver [FMWG, ត.ម.៤ ២០២៣] ▲

□ ការសម្រេចបន្ថែមរបស់ គ.ហ.ស.

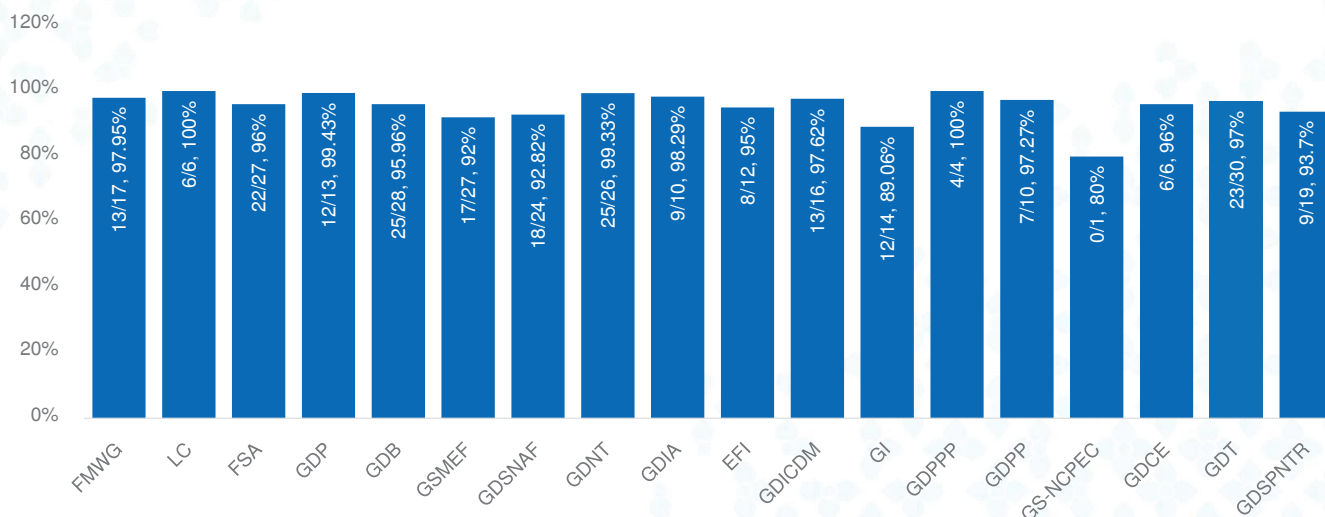
- ១៦. ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ, ច្បាប់ស្តីពី សារពើពន្ធ, ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងច្បាប់ស្តីពី ការគ្រប់គ្រង ការប្រើប្រាស់ និងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ, ព្រមទាំងអនុក្រឹត្យស្តីពី ការគ្រប់គ្រងថវិកានិងគណនេយ្យសាធារណៈ ត្រូវរៀបចំផែនការសកម្មភាព និង ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាសម្រាប់រៀបចំនិងអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តតាមទៅតាម លំដាប់លំដោយអាទិភាព [GDB, GDPP, GDT, GDSPNTR; ២០២៤]
- ១៧. សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីវិធាននិងនីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រងមូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ [GDB, ២០២៤]
- ១៨. ការធ្វើសន្ទនាកម្មរវាង FMIS និង SARMIS [ក្រុមការងារ SARMIS & FMWG; ២០២៤]
- ១៩. យន្តការនៃការចាត់ថ្នាក់ “ការបង្វែរសងអាករតម្លៃបន្ថែម (VAT)” ពីបន្ទុកថវិកា ទៅជា បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ [GDB, ២០២៤]
- ២០. ការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធដីជម្រកដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ [ក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៃកសហវ., ២០២៤]
- ២១. រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តគោលគាំទ្រការអនុវត្ត FMIS ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តថវិកា និង រកនាគារ [GD-FMIS&LCs; ២០២៤]
- ២២. សេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីលក្ខខណ្ឌ កម្រិតទឹកប្រាក់ នីតិវិធី និងការផ្តល់ប្រព្រឹត្តិកម្ម អនុគ្រោះ សម្រាប់អនុវត្តវិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្មទំនិញ សំណង់ និងសេវាកម្ម [GDPP, ២០២៤]

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ ● វិធីសាស្ត្រប្រតិបត្តិការពេលវេលា

២១

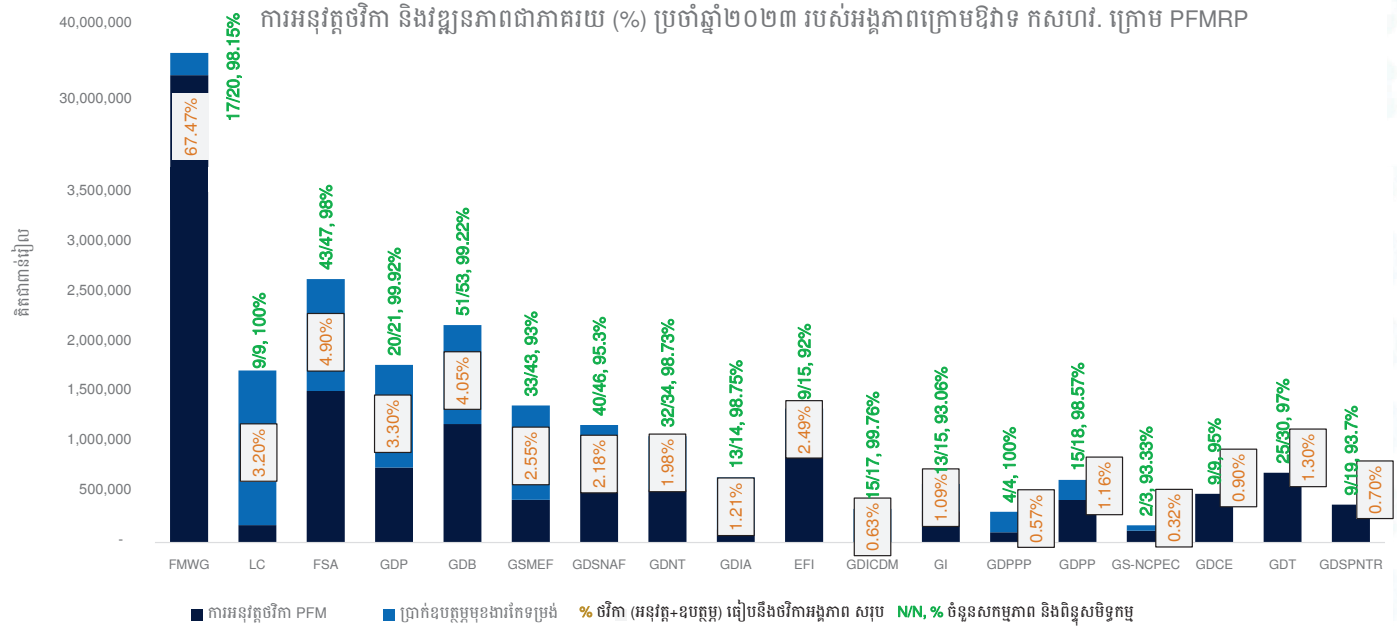
❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំឆ្នាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

វឌ្ឍនភាព (%) តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំឆ្នាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

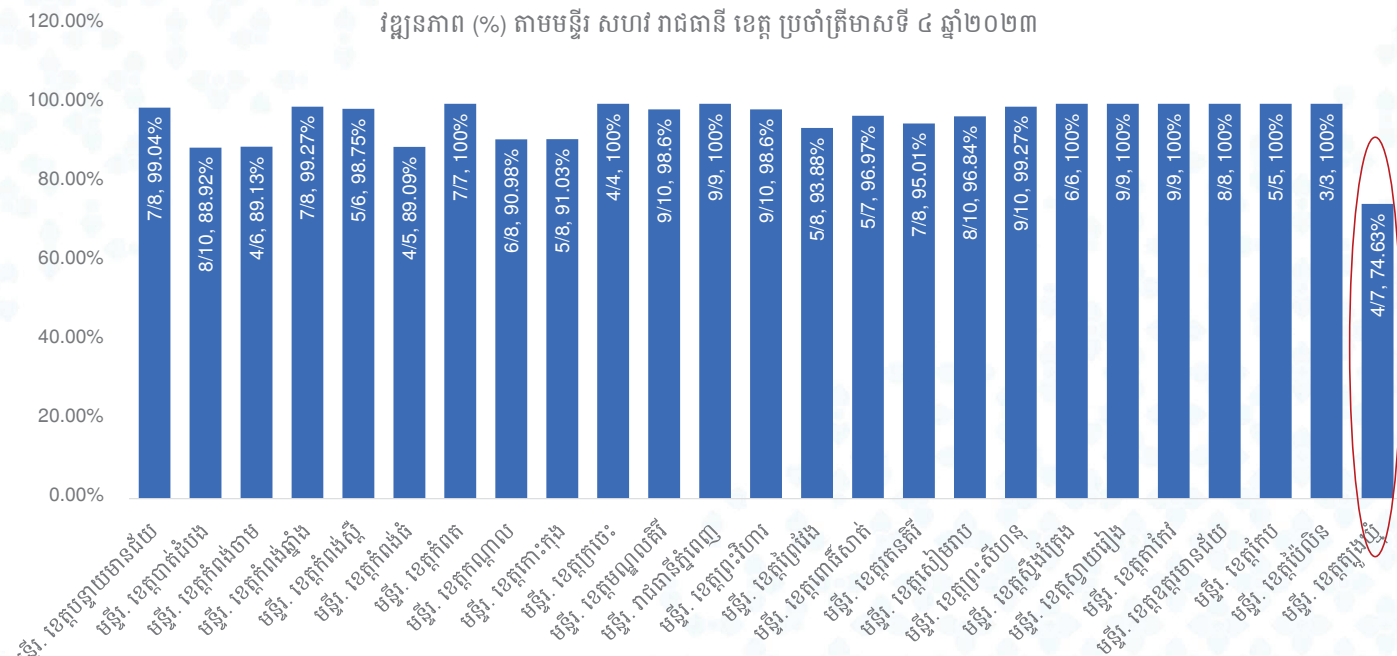

២២

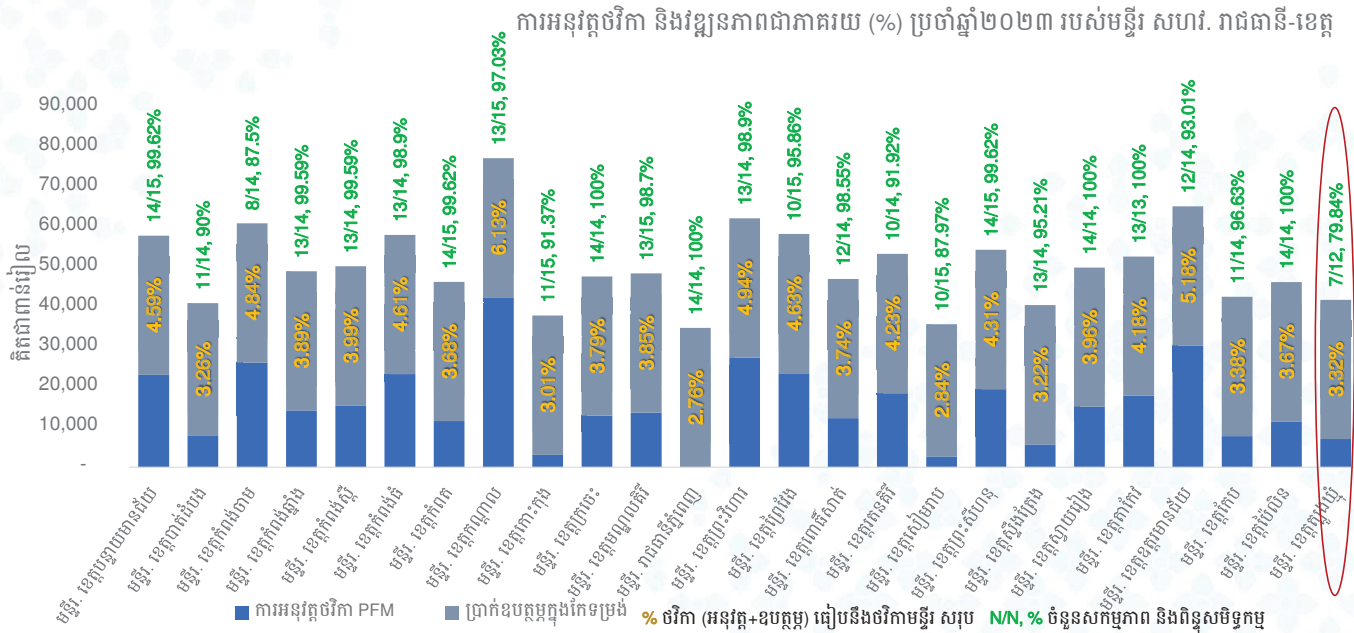
❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ប្រចាំត្រីមាសទី ៤ ឆ្នាំ២០២៣

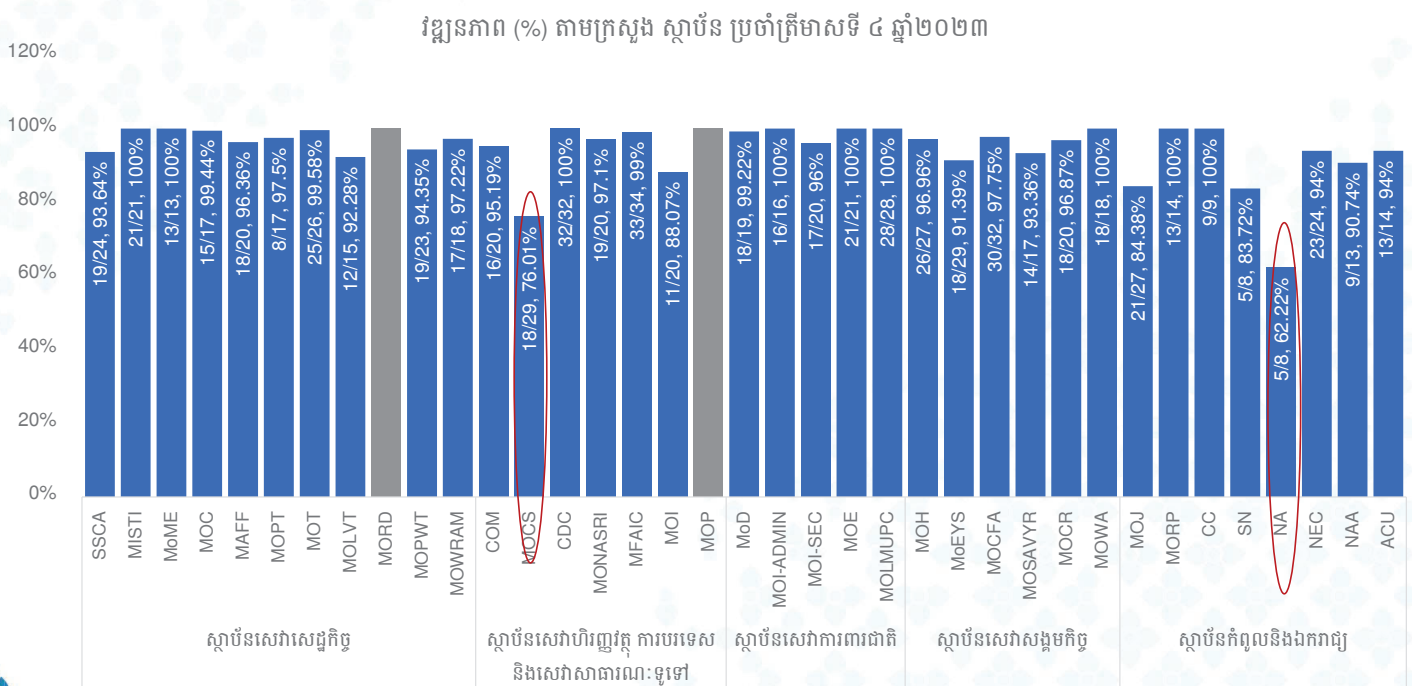

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

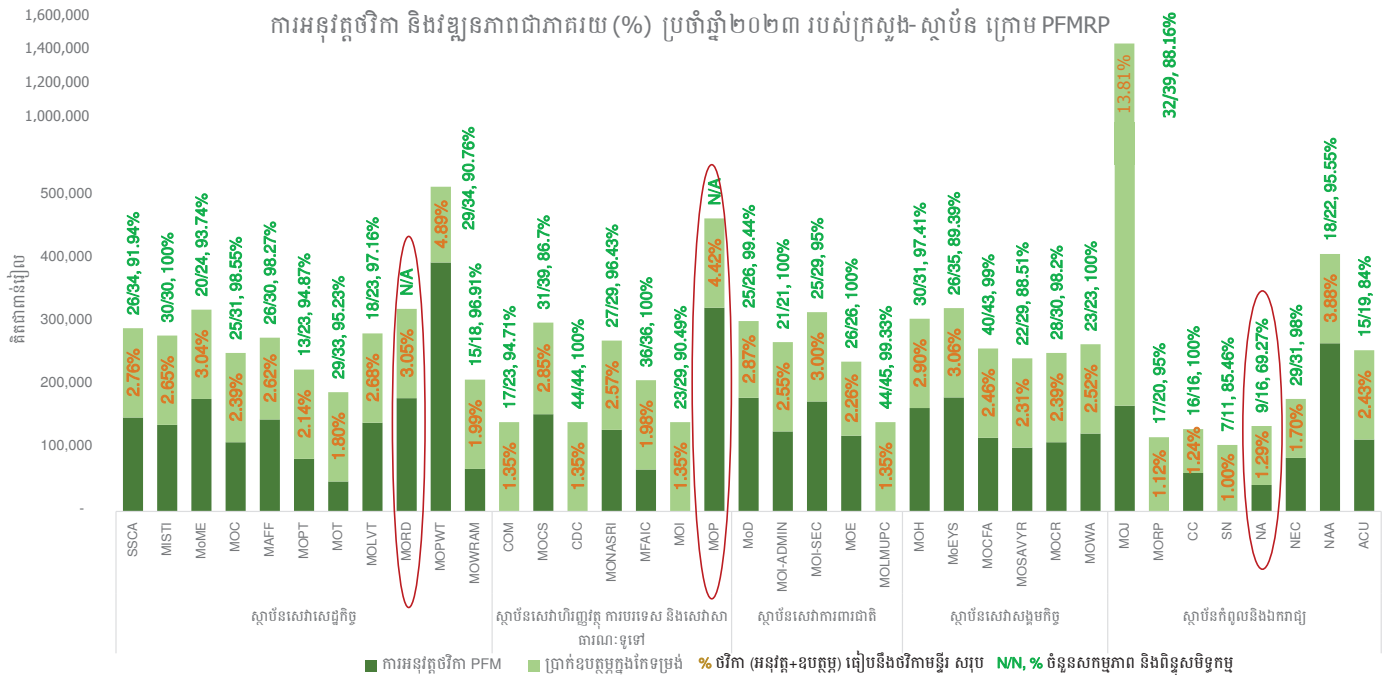
២៥

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមក្រសួង ស្ថាប័ន ប្រចាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

២៦

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមក្រសួង ស្ថាប័ន ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

២៧

៣. បេក្ខភាពនៃរបាយការណ៍សិក្សា និងវាយតម្លៃ

ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការកែទម្រង់ ទៅលើការកែលម្អប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, អ.គ.ហ. បានសិក្សា និងសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (សហគមន៍អឺរ៉ុប – EU, ធនាគារពិភពលោក – WB, និង មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ – IMF) រៀបចំការវាយតម្លៃទៅលើទិដ្ឋភាពកែទម្រង់ចំនួន ១១។

❑ ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (អ.គ.ហ.)

៣.២. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣

(EU និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ

៣.៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS (IMF និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី៣៖ ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ (WB និង អ.គ.ហ.)

៣.៥. ការវាយតម្លៃការវិនិយោគសាធារណៈ (IMF និង អ.គ.ហ.)

៣.៦. ការវាយតម្លៃថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ (IMF និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម

៣.៧. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ (EU និង អ.គ.ហ.)

៣.៨. ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម – ករណីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

(EU និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី៥៖ ចីរភាព នៃការកែទម្រង់

៣.៩. ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

(EU និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្សេងៗ៖ ការរៀបចំប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ

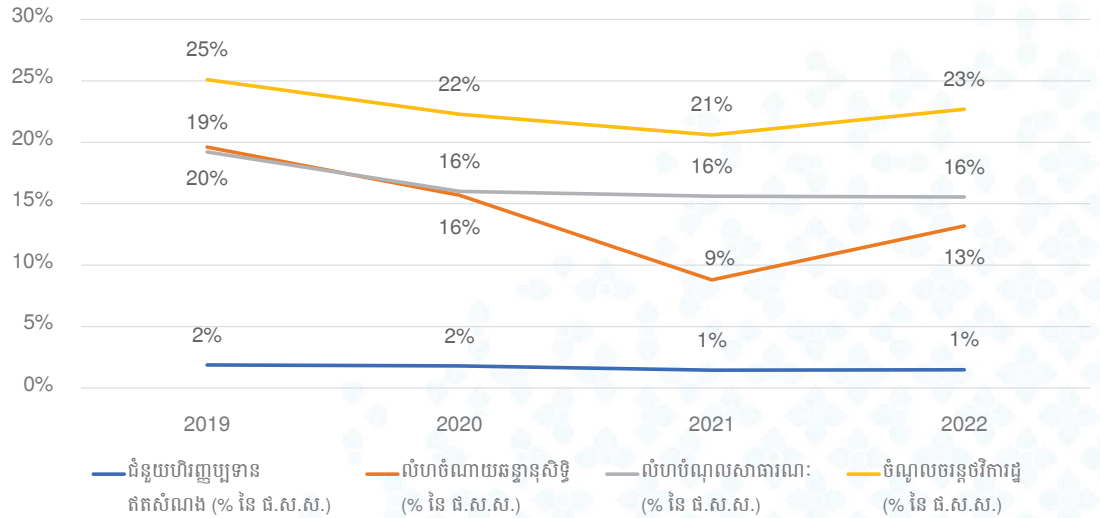
៣.១០. ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ PEFA សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (អ.គ.ហ.)

២៨

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (Fiscal Space)

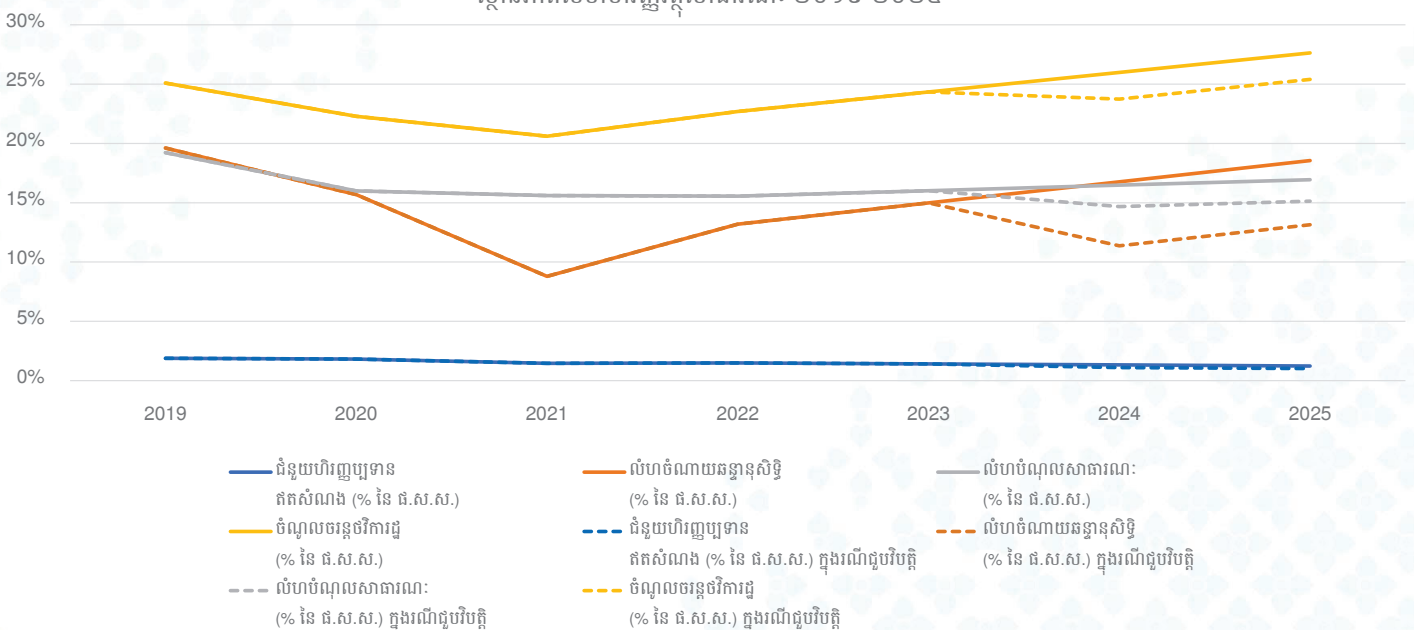
- ❖ សមាសធាតុចំនួន ៤ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលរួមមានជាអាទិ៍ (១) ជំនួយហិរញ្ញប្បទានឥតសំណង, (២) ចំណូលចរន្តថវិកាជាតិ, (៣) លំហចំណូលសាធារណៈ, និង (៤) លំហចំណាយឆន្ទានុសិទ្ធិ។
- ❖ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ឆ្នាំ២០២២, លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានសភាពថមថយ ដោយសារការប៉ះទង្គិចពីវិបត្តិនានា។

ស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២២

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ត...)

ស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ២០១៩-២០២៥

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

❖ យោបល់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តារសេដ្ឋកិច្ច

□ ការវិនិយោគសាធារណៈ

- បង្កើនការវិនិយោគសាធារណៈ នៅក្នុងវិស័យគន្លឹះៗ ដូចជា សុខាភិបាល, អប់រំ, និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខ្ចីដីថ្នល់
- លើកកម្ពស់យន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន ដើម្បីទាញសក្តានុពលពីវិនិយោគវិស័យឯកជននៅក្នុងគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងវិស័យគន្លឹះផ្សេងទៀត
- វិនិយោគទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានភាពធំទៅនឹងអាកាសធាតុ និងបច្ចេកវិទ្យាសាកលវិទ្យាល័យដើម្បីកាត់បន្ថយបង្គុយនៃប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

□ ការអភិវឌ្ឍជំនាញ

- វិនិយោគលើកម្មវិធីអភិវឌ្ឍជំនាញ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដោយផ្ដោតលើការតម្រើមកម្លាំងពលកម្ម ជាមួយតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា
- រក្សាភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជនដើម្បីបំពេញគម្លាតជំនាញ (Skill Gap) និងបង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលចំគោលដៅ
- លើកកម្ពស់ការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញខ្ចីដីថ្នល់ ដើម្បីត្រៀមកម្លាំងពលកម្មសម្រាប់កំណើនបច្ចេកវិទ្យាខ្ចីដីថ្នល់។

□ កម្មវិធីជំនួយសង្គម

- បន្តអនុវត្តកម្មវិធីផ្ទេរសាច់ប្រាក់ ជាពិសេសគាំទ្រដល់ធុរកិច្ច និងគ្រួសារដែលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំង
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តកម្មវិធីធានារ៉ាប់រងនិកម្មភាព ដើម្បីផ្តល់ការការពារសុវត្ថិភាព (Safety net) សម្រាប់កម្មករនិយោជិត
- លើកកម្ពស់កម្មវិធីជំនួយសង្គម ហើយពង្រីកវិសាលភាពដល់ជនងាយរងគ្រោះ និងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ។

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

❖ យោបល់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់

□ ចំណូលចរន្តថវិកាជាតិ

- បន្តលើកកម្ពស់រដ្ឋបាលពន្ធ និងធ្វើទំនើបកម្ម
- បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាល និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និង
- បន្តគិតគូរលើបន្ទុកសារពើពន្ធ

□ ការធានាចីរភាពចំណូលសាធារណៈ

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងចំណូលសាធារណៈ (២០២៤-២០២៨)
- បន្តលើកកម្ពស់គុណភាពគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដោយធ្វើការបង្វែរអាទិភាពវិនិយោគដែលលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ (Connectivity), ផលិតភាពសេដ្ឋកិច្ច, និងការប្រកួតប្រជែង និង
- បន្តធ្វើពិពិធកម្មប្រកួតប្រជែងហិរញ្ញប្បទាន ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យចំណូល និងជំរុញការអនុវត្តយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន និងការបោះផ្សាយមូលបត្ររដ្ឋ ជាដើម។

□ ការវិភាគធនធានចំណាយឆន្ទានុសិទ្ធិឆ្ពោះទៅវិស័យគន្លឹះៗ

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តពេញលេញនូវ MTFF និង MTBF ខណៈត្រូវពង្រឹងគុណភាព BSP និង PB
- បន្តលើកកម្ពស់កិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈប្រកួតប្រជែង និងតម្លាភាព
- បន្តធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS, រៀបចំឧបករណ៍វិភាគប្រសិទ្ធភាពចំណាយ (ឧទា. Spending Review)
- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ដើម្បីធានាការឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាព និង
- លើកកម្ពស់ការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។

□ ការត្រៀមសម្រាប់វិបត្តិជាយថាហេតុ

- រៀបចំមូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ (មានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) និងទទួលបានការណែនាំដ៏ខ្លាំងខ្លាំងពី ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឱ្យជំរុញលើកិច្ចការនេះ)
- សមាហរណកម្មការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (បានគិតគូរក្នុង MTFF ២០២៤-២០២៧)
- បង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តសម្រាប់ការវិភាគថវិកា និងបង្វែរចំណាយទៅកម្រិតអាទិភាព និង
- បង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់លទ្ធកម្មសាធារណៈបន្ទាន់ (Emergency Procurement Procedures)។

៣.២. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ – យោបល់

- ❑ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣។
- ❑ ច្បាប់នេះ មានគោលបំណងធានាឱ្យកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព សុចរិតភាព ការប្រកួតប្រជែង ភាពយុត្តិធម៌ ប្រសិទ្ធភាព សិទ្ធិសិទ្ធភាព ចីរភាព គុណភាព ការសន្សំ-សំចៃ និងភាពទាន់ពេល។
- ❑ វិធានការពង្រឹងស្ថាប័ន
 - ពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលជំនាញលទ្ធកម្មសាធារណៈ (កិច្ចការនេះ អាចប្រគល់ជូន វ.ស.ហ.)
 - កែលម្អកិច្ចសម្របសម្រួលតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក
 - បង្កើតប្រព័ន្ធវិញ្ញាបនបត្រសម្រាប់មន្ត្រីលទ្ធកម្ម (កិច្ចការនេះ អាចប្រគល់ជូន វ.ស.ហ.) និង
 - ពង្រឹងការការពារសុចរិតភាពមន្ត្រីនៅក្នុងស្ថាប័នលទ្ធកម្ម។
- ❑ ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង
 - កំណត់តម្រូវការជំនាញសម្រាប់ការងារថ្មីតាមទិសដៅកែទម្រង់ និងអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញដែលមានស្រាប់
 - វាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល
 - បង្កើតសកម្មភាពលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និង
 - បង្កើតគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការ និងការវាយតម្លៃការដេញថ្លៃ។
- ❑ ការតាមដានតាមក្រោយ (Ex post spot checks)
 - បង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់ spot check
 - បង្កើតទម្រង់ស្តង់ដាររបាយការណ៍សម្រាប់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម និង
 - បង្កើតនីតិវិធីស៊ើបអង្កេតសម្រាប់អន្តរាគមន៍ចាំបាច់ណាមួយចំពោះកិច្ចលទ្ធកម្មដែលកំពុងដំណើរការ ក្នុងករណីពិនិត្យឃើញថាមានភាពមិនប្រក្រតីកើតឡើង។
- ❑ សុចរិតភាព នៃនីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា
 - កំណត់ទំហំ និងប្រភេទបណ្តឹងតវ៉ា
 - បង្កើតប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ាទៀតទាក់ទងនឹង GDP
 - បញ្ចូលការវិភាគនិន្នាការបណ្តឹងតវ៉ាទៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ។
- ❑ កិច្ចលទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព
 - កំណត់លក្ខខណ្ឌបច្ចេកទេស និងវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗសម្រាប់កិច្ចលទ្ធកម្មបែកតែង
 - បង្កើតគោលការណ៍ណែនាំអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអំពីការធ្វើបុរេលក្ខណៈសម្បត្តិ និងលក្ខណៈបច្ចេកទេសសម្រាប់លទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព និង
 - បង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកិច្ចលទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព។
- ❑ ការរៀបចំ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលិខិតគតិយុត្តសម្រាប់គាំទ្រការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី)
 - នីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា និង នីតិវិធីវាយតម្លៃសំណុំរឿងស្នើសុំដេញថ្លៃគម្រោងលទ្ធកម្មដែលមានទឹកប្រាក់ធំ មានចរិតជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសដោយឡែកសម្រាប់គ្រប់គ្រង និងគម្រោងដែលមានវេទយ៉ាងតិចខ្ពស់ដែលតម្រូវឱ្យមានការអនុម័តពី កសហវ.
 - លទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព
 - លទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក (e-procurement)
 - ការតាមដាននៅកម្រិត កសហវ. (MEF Monitoring) និង
 - វិធានពិសេសសម្រាប់សហគ្រាសសាធារណៈ។

៣.៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS – របកគំហើញ និងយោបល់

- ❑ ប្លង់គណនេយ្យ និងចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា
 - របកគំហើញគន្លឹះៗ
 - ចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាក្នុង FMIS ដែលផ្តោតលើរចនាសម្ព័ន្ធប្លង់គណនេយ្យ (CoA) បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់មានវិសាលភាពដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន (ឧទា. សាលារៀន) និង
 - ការកត់ត្រាក្នុង FMIS គួរត្រូវបានពង្រីក ដើម្បីបញ្ចូលទិន្នន័យចំណាយវិនិយោគសាធារណៈដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស។
 - យោបល់កែលម្អ
 - វាយតម្លៃតម្រូវការរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ. និង
 - វាយតម្លៃជម្រើសបច្ចេកទេស សម្រាប់អនុវត្ត COA ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ.។
- ❑ ការពង្រីកមុខងារ FMIS សម្រាប់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
 - របកគំហើញគន្លឹះៗ
 - FMIS ពុំទាន់ពង្រីកវិសាលភាពអនុវត្តដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន (ឧទា. សាលារៀន)
 - ការធ្វើសន្ទនាគម្រោង FMIS និង EFMS ត្រូវបានជំរុញ ប៉ុន្តែពុំទាន់មានវឌ្ឍនភាពប្រសើរឡើយ។
 - យោបល់កែលម្អ
 - ពន្លឿនការពង្រីកមុខងារស្នូលរបស់ FMIS និងមុខងាររៀបចំផែនការថវិកា និងមុខងារកិច្ចលទ្ធកម្ម
 - កសហវ. គួរដកពិសោធន៍នៃការប្រើប្រាស់ FMIS Portal សម្រាប់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ដោយវាយតម្លៃអំពីតម្រូវការ និងបញ្ហាប្រឈម ដើម្បីពង្រីកទៅកាន់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈផ្សេងទៀត និង
 - ផែនការរយៈពេលមធ្យមទៅវែង គួរត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់ពង្រីកការអនុវត្ត FMIS ទៅកាន់កម្រិតអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង ស្ថាប័ន។

៣.៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS – របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

❑ ពង្រឹងការអនុវត្ត FMIS និង មុខងារប្រព័ន្ធផ្សេង

➢ របកគំហើញគន្លឹះៗ

- ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាផ្សេងៗ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បី បំពេញមុខងាររៀងៗខ្លួន (ឧទា. DMFAS, ASYCUDA, ប្រព័ន្ធពន្ធដារ, NRMIS, EFMS, SARMIS និងប្រព័ន្ធផ្សេងទៀត)
- ការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យរវាងប្រព័ន្ធផ្សេងៗ នៅមានកម្រិត ឬ មិនមានការធ្វើសន្ទនាកម្ម (ឧទា. FMIS និង SARMIS) និង
- ការចែករំលែកទិន្នន័យកន្លងមករវាង FMIS ជាមួយប្រព័ន្ធពន្ធដារ, ASYCUDA, និង NRMIS ក៏នៅមានកម្រិតផងដែរ។

➢ យោបល់កែលម្អ

- បង្កើត Protocols ផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យសម្រាប់បញ្ជូនទៅ និង ពី FMIS ដោយប្រើប្រាស់ APIs ស្តង់ដា។

❑ កែលម្អទិន្នន័យ និងអភិបាលកិច្ចប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន

➢ របកគំហើញគន្លឹះៗ

- អត្ថលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចឌីជីថល បានដាក់ចេញនូវទស្សនវិស័យ លើកកម្ពស់ការធ្វើឌីជីថលនីយកម្ម នៅកម្រិតរដ្ឋាភិបាល ដោយបង្កើតជាប្រព័ន្ធ Eco ឌីជីថល
- រដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថល ឆ្នាំ២០២២-២០២៣៥ និង
- បើទោះជាមានក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវបានដាក់ចេញ, ក្រសួង ស្ថាប័នបានផ្តួចផ្តើមរៀបចំប្រព័ន្ធរណប្រទេសផ្សេងៗ ទៅតាមតម្រូវការរៀងៗខ្លួន។

➢ យោបល់កែលម្អ

- បង្កើតគណៈកម្មាធិការ រៀបចំនិងឯកភាពលើក្របខ័ណ្ឌ និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសមាហរណកម្ម ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកសហវិ. (បច្ចុប្បន្នភាព មានក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន)
- បង្កើតអភិក្រមជារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីធានាថានិម្មាបនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន មានផ្នែក Hardware, software, APIs, ឧបករណ៍ផ្ទុក (Storage Device), និង សមាសធាតុហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំង។
- រៀបចំក្របខ័ណ្ឌអភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ ដើម្បីធានានូវរចនាសម្ព័ន្ធទិន្នន័យ ទៅតាម Protocol រួម និង ចាត់ថ្នាក់ទៅតាមតម្រូវការអង្គភាព/ស្ថាប័នដែលគ្រប់គ្រងផ្ទាល់លើប្រព័ន្ធផ្សេងៗ និង
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវគោលនយោបាយសុវត្ថិភាពព័ត៌មាន និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ទិន្នន័យសុវត្ថិភាព។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ- របកគំហើញ និងយោបល់

❑ ភាពមានកម្រិតនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងការអនុវត្តថវិកា

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការនូវ MTFF ដើម្បីជាមូលដ្ឋានស្រាប់រៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍
- ធានានូវវិន័យថវិកាពេញលេញនៅគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន។

❑ ភាពមានកម្រិតនៃការកំណត់គោលដៅលទ្ធផលចុងក្រោយនៃកម្មវិធី

- កំណត់គោលដៅជាក់ស្តែងនិយម (Realistic target) ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការវិភាគចំណាយថវិកា
- បង្កើតប្រព័ន្ធ M&E ដើម្បីតាមដានការអនុវត្តគោលដៅដែលបានដាក់ចេញ។

❑ ចំណាយថវិកាផ្សារភ្ជាប់ជាមួយ Outcome នៅមានកម្រិត

- កែលម្អ BSP ដោយកំណត់សូចនាករ Outcome និងព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មដែលមានភាពជាក់ស្តែងនិយម
- ផ្ទេរសិទ្ធិជូនអាណាប័កកម្មវិធី ក្នុងការវិភាគធនធាន ហើយមានគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម
- ត្រួតពិនិត្យនិងកែសម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី
- ធានាកម្មវិធីនេះបញ្ចាំងពេញលេញនូវចំណាយ និង អនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មពេញលេញ។

❑ បញ្ហាប្រឈម នៃការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវិនិយោគសាធារណៈ សម្រាប់ហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ, ពង្រឹងការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង និងការជ្រើសរើសគម្រោង, ពង្រឹងសមត្ថភាពសម្រាប់ក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងធំៗ
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នក្នុងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈស្របជាមួយនឹងគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។

❑ ការបង្កើនបៀវត្សរ៍ ពុំទាន់ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការបង្កើនសមិទ្ធកម្ម

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តកម្មវិធីជាតិសម្រាប់កំណត់ទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ៖ កែលម្អការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (HR) ដោយការអនុវត្តប្រព័ន្ធ HRMIS, ដាក់ឱ្យអនុវត្តការគ្រប់គ្រងផ្នែកលើសមិទ្ធកម្ម សម្រាប់កម្រិតអគ្គនាយកដ្ឋាន និងនាយកដ្ឋាន ហើយផ្សារភ្ជាប់បៀវត្សរ៍ជាមួយសមិទ្ធកម្ម
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តការគ្រប់គ្រងផ្នែកលើសមិទ្ធកម្ម សម្រាប់គ្រប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងផ្សារភ្ជាប់បៀវត្សរ៍ជាមួយសមិទ្ធកម្ម

❖ ធនធានមិនគ្រប់គ្រាន់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដើម្បីអនុវត្តមុខងារផ្ទេរ

- បង្កើតផែនការវិមជ្ឈការសម្រាប់ក្រសួងផ្តល់សេវាសាធារណៈ
- បង្កើតក្របខ័ណ្ឌ M&E ដើម្បីតាមដាន និងកែលម្អការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅមូលដ្ឋាន
- ធានាធនធានគ្រប់គ្រាន់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ- របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

❑ វិស័យអប់រំ

- ប្រគល់សិទ្ធិអំណាចជូនអាណាប័កកម្មវិធីសម្រាប់សម្រួលដល់ នីតិវិធីអនុវត្តចំណាយថវិកា
- វិភាគចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកតាមកម្មវិធី
- បន្តរួមបញ្ចូលគម្រោងមូលនិធិហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូ ទៅក្នុង BSPs
- ពង្រីកវិសាលភាព និងមូលនិធិ នៃកម្មវិធីជំនួយថ្លៃសិក្សាដើម្បីកាត់បន្ថយ ឱកាសនៃការបោះបង់ការសិក្សា
- ពង្រាយគ្រូទៅតាមតំបន់ តាមរយៈការបន្តលើកទឹកចិត្តជាថវិកា និងប្រាក់ ឧបត្ថម្ភសម្រាប់សោហ៊ុយធ្វើដំណើរ
- ជំរុញការអនុវត្តសមាមាត្រសិស្សនិងគ្រូ
- បង្កើនការចូលរួមរបស់មាតាបិតា ក្នុងការកែលម្អលទ្ធផលរបស់សិស្ស
- លើកកម្ពស់គុណភាពគ្រូបង្រៀន និងកាត់បន្ថយអវត្តមានគ្រូ។

❑ វិស័យសុខាភិបាល

- កែលម្អរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី៖ ការវិភាគចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកនៅតាមកម្មវិធី នីមួយៗ និងការប្រគល់សិទ្ធិអំណាចក្នុងប្រើប្រាស់ធនធានជូនអាណាប័កកម្មវិធី
- រៀបចំវិធីសាស្ត្រ និងឧបករណ៍ថវិកា ដើម្បីវិភាគចំណាយ ស្របទៅតាមកម្មវិធីនីមួយៗ និង ពង្រឹងប្រព័ន្ធ M&E
- បន្តលើកកម្ពស់វិស័យសុខាភិបាលដើម្បីកាត់បន្ថយ Out of Pocket តាមរយៈកម្មវិធី ជំនួយសុខមាលភាពសង្គម (ប.ស.ស.)
- បន្តវិភាគធនធាន ឆ្ពោះទៅមណ្ឌលសុខភាព ដោយផ្ដោតលើខេត្តដែលមានគ្រួសារ ក្រីក្រច្រើន
- បញ្ចូលវិស័យកាត់បន្ថយប្រព័ន្ធផ្តល់សេវាសុខាភិបាល៖ ពង្រីកកម្មវិធីជំនួយសង្គម ដោយបង្កើនការចូលរួមពីវិស័យឯកជន។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ- របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

❑ វិស័យកសិកម្ម

- កែលម្អ PB ដោយផ្ដោតលើការវិភាគចំណាយតាមកម្មវិធី ទន្ទឹមនឹងគ្រូ តម្រឹមជាមួយ BSP
- វិភាគថវិកាតាមកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី ហើយផ្តល់ភាពទន់ភ្លន់ក្នុងការអនុវត្ត នីតិវិធីថវិកា។
- កាត់បន្ថយ និងធ្វើសាមញ្ញកម្មនូវចំនួនសូចនាករសមិទ្ធកម្ម
- ពង្រឹងការចែករំលែកទិន្នន័យរវាងក្រសួង និងមន្ទីរ។
- តម្រឹម BSP ជាមួយ MTBF និង MTFE
- ពង្រឹងការសម្របសម្រួលក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធកសិកម្ម ក្នុងក្រសួងគន្លឹះ ទាំង ៣ តាមរយៈយន្តការគណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង។

❑ វិស័យធនធានទឹក

- បន្តតម្រឹមការវិភាគថវិកាជាមួយគោលបំណងគោលនយោបាយ
- សិក្សាអំពីហិរញ្ញប្បទានក្នុងវិស័យ ប្រកបដោយភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ
- ពង្រឹងតួនាទី និងភារកិច្ចរវាងក្រសួងថ្នាក់កណ្តាល និងមន្ទីរ
- ជំរុញការអនុវត្តមុខងារដែលបានផ្ទេរទៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក
- ពង្រឹងការប៉ាន់ស្មានតម្រូវការជួសជុលទីតាំងដែលរងគ្រោះដោយសារ ទឹកជំនន់ ដើម្បីកាត់បន្ថយថវិកាចំពោះកិច្ចក្នុងឆ្នាំ។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ៖ របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

❑ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ ករណីខេត្តព្រះសីហនុ

❖ ថ្នាក់ខេត្ត

- ពង្រឹងសមត្ថភាពរៀបចំផែនការ (សមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត)
- កែលម្អសមត្ថភាពព្យាករចំណូលសារពើពន្ធ និង ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ
- បង្កើតនិងពង្រឹងយន្តការរវាងថ្នាក់ខេត្ត ជាមួយវិស័យឯកជន និងកំណត់មុខងារច្បាស់លាស់រវាងថ្នាក់ខេត្ត និងក្រុង
- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (បញ្ជីសារពើភ័ណទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែង)
- កែលម្អដំណើរការអនុវត្តថវិកា (កែលម្អពេលវេលានៃការរៀបចំនិងកិច្ចលទ្ធកម្មគម្រោង)

❖ ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក

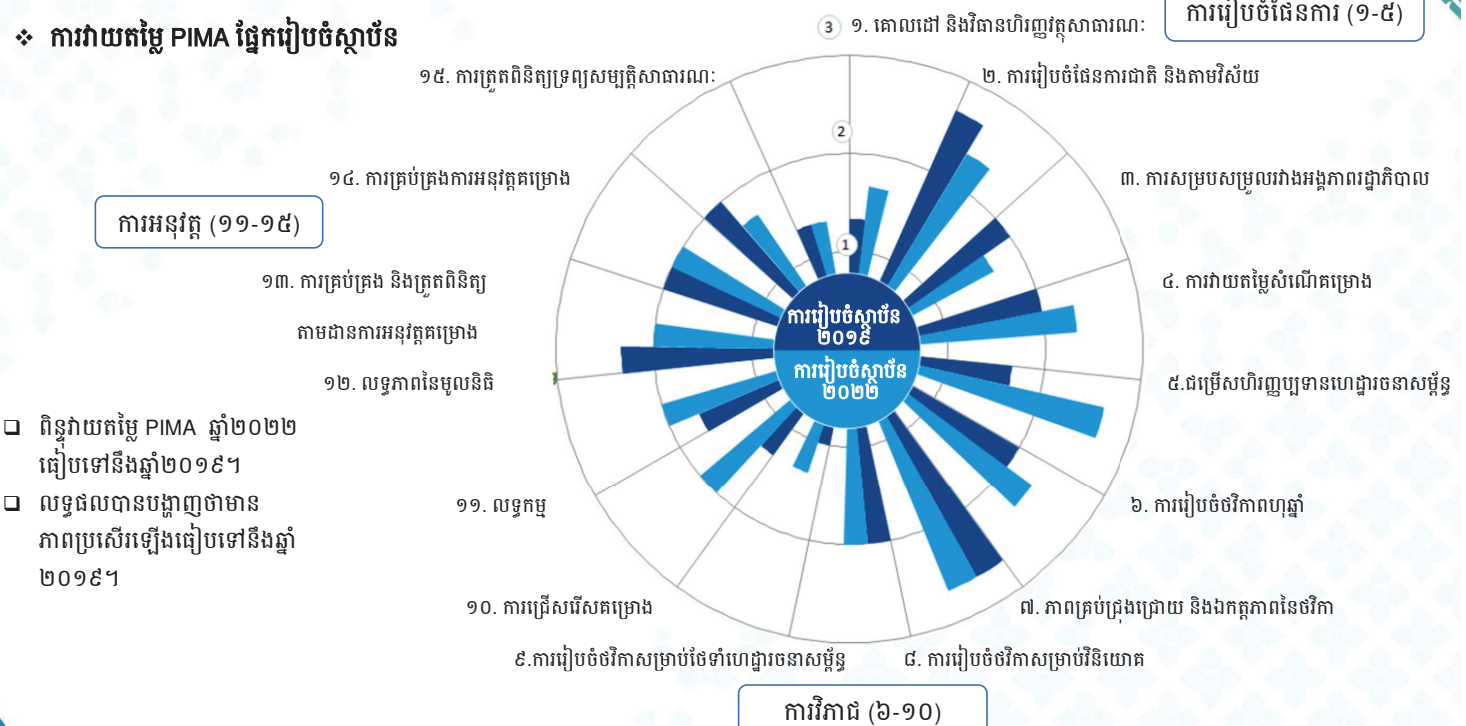
- កែលម្អលទ្ធភាពថវិកា និងការអនុវត្តមុខងារ (វិភាគចំណាយសម្រាប់មុខងារ និងរៀបចំ និងកែសម្រួលគតិយុត្ត ស្របទៅនឹងការកែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ)
- ការកែលម្អការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (ដោះស្រាយបញ្ហាកង្វះបុគ្គលិករដ្ឋសម្រាប់សេវាគន្លឹះ (ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងសំណល់រឹង) និង រៀបចំលក្ខខណ្ឌយោងការងារសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ក្នុងបរិបទនៃការកែទម្រង់ថ្មីៗ។

❖ ថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់

- ដោះស្រាយភាពយឺតពេលនៃការរៀបចំ និងអភិវឌ្ឍន៍គម្រោង ដោយគាំទ្រមន្ត្រីឃុំ សង្កាត់អនុវត្តសាច់ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ និងតាមដានការអនុវត្ត។

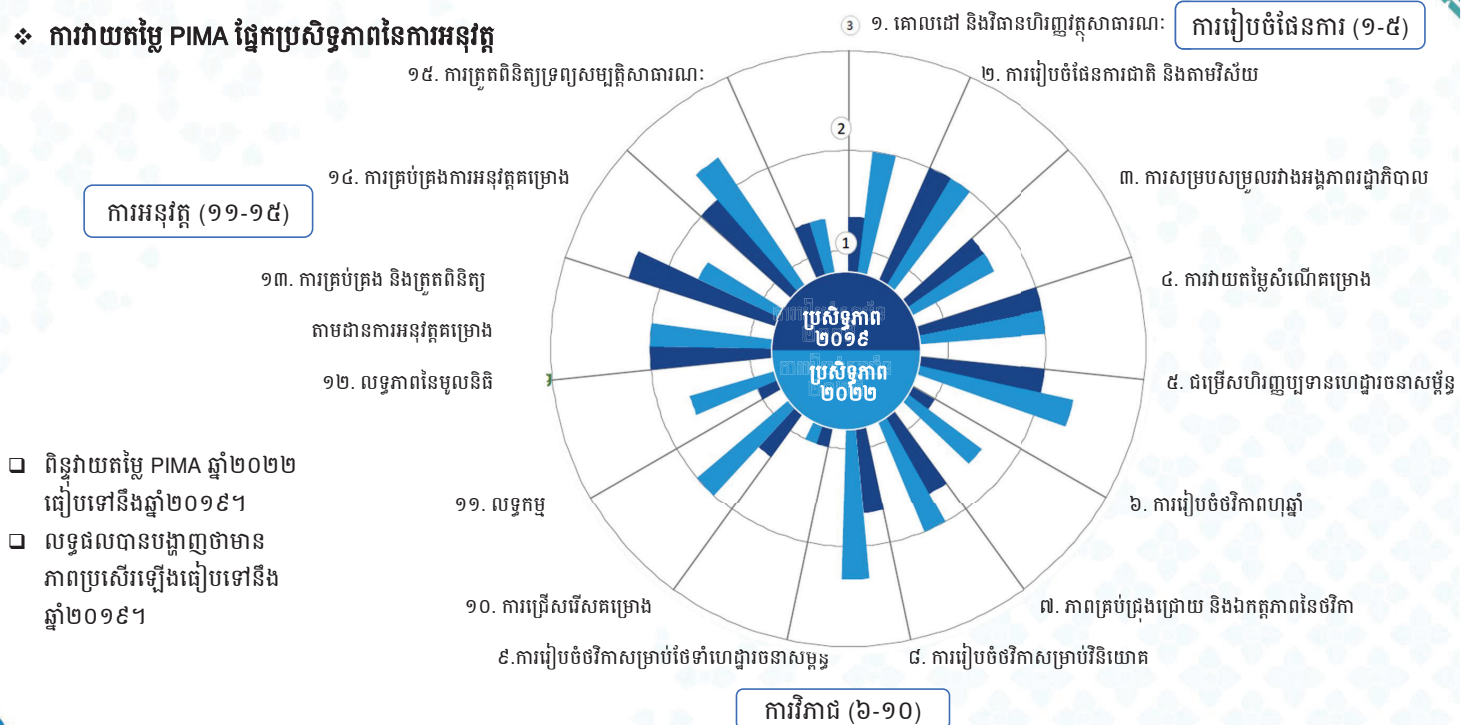
៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA ផ្នែករៀបចំស្ថាប័ន

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) (ត...)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA ផ្នែកប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត

- ❑ ពិន្ទុវាយតម្លៃ PIMA ឆ្នាំ២០២២ ធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩។
- ❑ លទ្ធផលបានបង្ហាញថាមានភាពប្រសើរឡើងធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩។

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) (ត...)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA

- ❑ ជាទូទៅ ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈមានការកែលម្អ ទាំងការរៀបចំស្ថាប័ន និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត បើធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩។
- ❑ ចំណុចមួយចំនួន ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីកែលម្អការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈនៅកម្ពុជា ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។

❑ យោបល់លើការកែលម្អ

- ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួលលើការវិនិយោគសាធារណៈ រវាងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល
- ពង្រឹងសមត្ថភាព និងកែលម្អក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាចំពោះវិធីសាស្ត្រនិងគតិយុត្តនៅក្នុងការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង និងរៀបចំគម្រោង
- បន្តរៀបចំវិភាគហានិភ័យធនធានហានិភ័យ ដែលជាផ្នែកមួយនៃក្របខ័ណ្ឌវិភាគហានិភ័យពេលមធ្យម
- រៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
- លើកកម្ពស់កិច្ចលទ្ធកម្មក្នុងស្រុក និងតម្រូវការអនុវត្តគម្រោង ស្របតាមស្តង់ដារដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់គម្រោងហិរញ្ញប្បទានពីប្រភពខាងក្រៅ
- ការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគម្រោង ដោយគិតគូរទាំងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង
- អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៃការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ ដែលមានលក្ខណៈសម្របសម្រួល (PIM IT Coordination) ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ កសហវ. និងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល។

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) (ត...)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA ក្នុងក្របខ័ណ្ឌបម្រែបម្រួល (C-PIMA)

- ❑ C-PIMA ត្រូវបានគិតគូរដាក់បញ្ចូលក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយតម្លៃ ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ដោយផ្ដោតតែទៅលើផ្នែករៀបចំស្ថាប័នប៉ុណ្ណោះ។
- ❑ លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃ C-PIMA បានបង្ហាញថា សសរស្តម្ភ ចំនួន២ ទទួលបានពិន្ទុមធ្យម។ ចំណែកសសរស្តម្ភ៣ ផ្សេងទៀត (សសរស្តម្ភទី២-ការសម្របសម្រួលអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល, ទី៣-ការវាយ តម្លៃសំណើគម្រោង និងការជ្រើសរើសគម្រោង, និងទី៤-ថវិកា នីយកម្ម និងការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តគម្រោង) ទទួលបានពិន្ទុទាប។
- ❑ ចំណុចមួយចំនួន ត្រូវបន្ថយកម្រិតទុកដាក់ ដើម្បីកែលម្អ PIM ក្នុង ក្របខ័ណ្ឌបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។

❑ យោបល់លើការកែលម្អ

- បង្កើតផ្នែកហានិភ័យអាកាសធាតុ (Climate Risk Section) នៅក្នុង MTF
- ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួល ស្តីពីអាកាសធាតុ និងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគ
- បញ្ចូលការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ ទៅក្នុងទិដ្ឋភាពគតិយុត្តរភាពពីការរៀបចំការវាយ- តម្លៃសំណើគម្រោង និងជ្រើសរើសគម្រោងសំខាន់ៗ
- គិតគូររៀបចំចំណាយអាកាសធាតុនៅក្នុងដំណើរការថវិកា
- រៀបចំវិធីសាស្ត្រស្តង់ដារសម្រាប់ផែនការ និងប៉ាន់ស្មានអំពីតម្រូវការថែទាំ
- ប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដើម្បីផ្តល់ នូវការឆ្លើយតបរយៈពេលវែងទៅនឹងហានិភ័យបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។

៣.៦. ការវាយតម្លៃថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ – របកគំហើញ និងយោបល់

❑ សមាសធាតុមូលដ្ឋានសម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ

- មូលដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ បានកំណត់ ក្នុងច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ។
- ការគាំទ្រផ្នែកនយោបាយកម្រិតខ្ពស់លើសមភាពយេនឌ័រ
- មានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ និងក្របខ័ណ្ឌគោល- នយោបាយ ពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ
- ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីក្រសួងកិច្ចការនារី
- ការបញ្ចូលយេនឌ័រ ត្រូវបានជ្រួតជ្រាបទូទាំងក្រសួង ស្ថាប័ន និងមានការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាសមភាពយេនឌ័រ ជាពិសេសមានក្រុមការងារយេនឌ័រ
- មានក្របខ័ណ្ឌថវិកាសមិទ្ធកម្ម និងកម្មវិធី
- មានទិន្នន័យបែងចែកតាមយេនឌ័រ (ស្ត្រី និងបុរស)
- មាន FMIS សម្រាប់ការអនុវត្តថវិកា។

❑ ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន និង គតិយុត្ត សម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ

- (១) រៀបចំមូលដ្ឋានគតិយុត្តអចិន្ត្រៃយ៍, (២) កំណត់រចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន, (៣) កសាង ធ្វើ សមាហរណកម្មទិដ្ឋភាពយេនឌ័រ ចូលក្នុងវដ្តថវិកា, និង (៤) ពង្រឹងទំនាក់ទំនង និងការយល់ដឹងអំពី ថវិកាយេនឌ័រ។

❑ សមាហរណកម្មឧបករណ៍ថវិកាយេនឌ័រ ទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា

- (១) ពង្រឹងការកំណត់អាទិភាពសម្រាប់ការរៀបចំ គោលនយោបាយ និងការវិភាគធនធាន, (២) កែ- លម្អក្របខ័ណ្ឌរបាយការណ៍, (៣) រៀបចំ និង អនុវត្តក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់វាយតម្លៃកម្មវិធី, (៤) និងប្រើប្រាស់ FMIS។

❑ ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវឧបករណ៍គាំទ្រថវិកា យេនឌ័រ

- (១) ការវិភាគ និងចំណាយថវិកា ដែលមានបច្ច័យដល់ សមភាពយេនឌ័រ, (២) រៀបចំ និងអនុវត្តការវាយតម្លៃបច្ច័យ យេនឌ័រ, (៣) រៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីថ្លែងហេតុថវិកា យេនឌ័រ និង (៤) ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលការណ៍ណែនាំពាក់ព័ន្ធ នឹងការរៀបចំថវិកា ដើម្បីបញ្ចាំងអំពីឧបករណ៍យេនឌ័រ។

❑ ប្រើប្រាស់យន្តការកែទម្រង់ PFM ដើម្បី គាំទ្រការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ

- ការកែទម្រង់ថវិកាកម្មវិធីត្រូវបានពិនិត្យឃើញថាជាឱកាសល្អ សម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ តាមរយៈការធ្វើសមាហរណកម្មចំណាយ មូលធន ទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី។ ចំណាយទាំងអស់បូករួម ទាំងចំណាយគម្រោងហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវ បានកត់សម្គាល់ក្នុងថវិកាដើម្បីបង្ហាញអំពីទិដ្ឋភាពពេញលេញ នៃបច្ច័យគោលនយោបាយ លើយេនឌ័រ។

៣.៧. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ— របកគំហើញ

- ❑ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី ១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣។
- ❑ ច្បាប់នេះកំណត់គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវភាពជឿទុកចិត្តនៃ ថវិកា, គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ, ការផ្សារ ភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ និង គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម ក្នុងគោលបំណង ធានាប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងចីរភាពនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុងការទ្រទ្រង់ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងសមធម៌សង្គម។

❑ សមាសធាតុសំខាន់ៗ នៃការកែទម្រង់ថវិកាតាមរយៈ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី)

- ការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម (ការភ្ជាប់ផែនការសមិទ្ធកម្មជាមួយច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងភ្ជាប់របាយការណ៍សមិទ្ធកម្ម, កសហវ. បង្កើតប្រព័ន្ធតាមដាន និងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម)
- ថវិកាកម្មវិធី (ផ្លាស់ប្តូរទម្រង់គណនាថវិកា ពីសមាសធាតុចំណាយទៅជាចំណាយតាមកម្មវិធី)
- ទិដ្ឋភាពនៃការរៀបចំថវិការយៈពេលមធ្យម (MTFF, MTBF, BSP, គណនាថវិកាមូលធន – គណនាទូទាត់ប្រចាំឆ្នាំ និងធានាចំណាយពហុឆ្នាំ)
- ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ (សមាហរណកម្មការវិនិយោគសាធារណៈ ទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី)
- ការបង្កើនស្វ័យប្រវត្តិកម្មគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ការត្រួតពិនិត្យថវិកា និងការនិយ័តថវិកា)
- ការកែទម្រង់គណនេយ្យសាធារណៈ និងការរៀបចំរបាយការណ៍ (ផ្លាស់ប្តូរពីមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ទៅជាមូលដ្ឋានបង្ករ)
- លើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា និងពិនិស្វ័យ (ការផ្សព្វផ្សាយ MTFF, MTBF, ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ, របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ, ការពិនិស្វ័យដោយសមាជិកកសា)
- ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត FMIS (ការរៀបចំថវិកា, អនុវត្តថវិកា, គណនេយ្យ, របាយការណ៍, តាមដាន និងសវនកម្ម)
- ការកែទម្រង់ផ្សេងទៀត និងនវានុវត្តន៍ (ការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង, សវនកម្ម និងអធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ, គណនីពិសេសរតនាគារ, មូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ)។

៣.៧. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ— យោបល់រៀបចំផែនការសកម្មភាព

❑ រយៈពេលខ្លី (២០២៤-២០២៥)

- ការពង្រឹងការអនុវត្តគណនីទោលរតនាគារ (TSA)
- ការបន្តពង្រីក FMIS និងការប្រើប្រាស់មុខងារថ្មី (មុខងាររៀបចំផែនការថវិកា, កិច្ចលទ្ធកម្ម និងគ្រប់គ្រងកិច្ចសន្យា)
- ការធានាអនុលោមភាព នៃរបាយការណ៍ជាមួយប្រព័ន្ធចំណាត់ថ្នាក់មុខងារ (COFOG) នៃមាតិកាថវិកា
- ការកែលម្អជាបណ្តើរៗ នូវរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី
- ការអនុវត្ត MTFF និង MTBF ២០២៥-២០២៧
- រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់អនុញ្ញាតឱ្យយោងគណនាទូទាត់ទៅឆ្នាំបន្ទាប់
- សាកល្បងអនុវត្តផែនការនិរាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ
- ការរៀបចំគតិយុត្តសម្រាប់មូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ
- ។ល។

❑ រយៈពេលមធ្យម (២០២៦-២០២៧)

- ឈប់ទទួលសលាកបត្របង្វែរចំណូល និងអាណត្តិបើកប្រាក់ ត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ ២០២៧ សម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធគ្រប់ឆ្នាំ
- រៀបចំរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នក្នុងឆ្នាំ២០២៧ សម្រាប់ថវិកាឆ្នាំ២០២៦
- រៀបចំ និងអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីក្របខ័ណ្ឌតាមដាននិងវាយតម្លៃ, វិធីសាស្ត្រ, យន្តការ, និងនីតិវិធី
- ប្រើប្រាស់មុខងាររៀបចំផែនការថវិកាក្នុង FMIS ដើម្បីកត់ត្រា និងតាមដានផែនការ/របាយការណ៍សមិទ្ធកម្ម
- រៀបចំវិធាននិងនីតិវិធីអំពីផែនការសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ ហើយនិងរៀបចំអនុក្រឹត្យពាក់ព័ន្ធ
- ។ល។

❑ រយៈពេលវែង (ត្រឹមឆ្នាំ២០២៨)

- បន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការអនុវត្តស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានបង្ករនៅកម្ពុជា ២០២១-២០៣១
- រៀបចំ និងកែសម្រួលប្រកាសស្តីពីការបន្តបន្ថយការត្រួតពិនិត្យថវិកាមុន (Ex ante budget control) សម្រាប់សមាសធាតុចំណាយមួយចំនួន ឬ អង្គភាពថវិកា។
- អនុវត្តមុខងារគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ និងសន្និធិក្នុង FMIS ដែលអំណោយផលជាស្វ័យប្រវត្តិដល់តារាងតុល្យការ (Balance Sheet)
- ។ល។

៣.៨. ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម – ករណីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

- ❑ កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម (PA) រវាង កសហវ. និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គឺស្ថិតកម្រិតទី១ ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។
- ❑ របាយការណ៍សិក្សាបឋមក្រោមកិច្ចសហការជាមួយសហគមន៍អឺរ៉ុប បានបង្ហាញនូវរបកគំហើញសំខាន់ៗ ភ្ជាប់មកជាមួយនូវយោបល់មួយចំនួន។

❑ របកគំហើញ

- PA បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់បង្ហាញអំពីយន្តការ និងដំណើរការសម្រាប់គណនេយ្យភាព (ឧទា. ការរៀបចំ និងការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍, និងការវិភាគសមិទ្ធកម្ម។ល។)
- PA កម្រិត១ រវាង កសហវ. និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា មានគុណភាពល្អ ដែលអំណោយផលពីបទពិសោធន៍នៃការរៀបចំ KPIs និង M&E របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និង
- ការផ្សារភ្ជាប់គោលដៅសមិទ្ធកម្ម និងការវិភាគថវិកា នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។

❑ យោបល់

- គិតគូរលើផែនការសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, ធានាគោលដៅសមិទ្ធកម្មផ្អែកលើថវិកាមានភាពជាក់ស្តែងនិយម, កែសម្រួលទម្រង់ PA ដោយបញ្ចូលសនិទានភាព, និងបន្ថែមការណែនាំសម្រាប់របាយការណ៍ PA
- សមាហរណកម្មការរៀបចំ និងការត្រួតពិនិត្យ PA ទៅក្នុងផែនការ នៃក្រុមការងាររៀបចំថវិកា ហើយ PA កម្រិត ៣ ជាមួយអង្គភាពថវិកា គួរសាកល្បងជាបណ្តើរៗជាមួយ ១ ឬ ២ អង្គភាពថវិកាសម្រាប់ថវិកា ឆ្នាំ២០២៤ និង
- គិតគូរបន្ថែមលើការប្រើប្រាស់ប្រភពទិន្នន័យដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព។

៣.៩. ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ – យោបល់

- ❑ របកគំហើញបឋម បានផ្តល់យោបល់ចំនួន ៥ ចំណុច ដូចខាងក្រោម៖

កំណត់គោលដៅបណ្តុះបណ្តាល (Training Target)៖

- មុខវិជ្ជាបណ្តុះបណ្តាលចែកជា ៣ កម្រិត៖ PFM ស្នូល, ជំនាញបច្ចេកទេសជាក់លាក់, និងការកែទម្រង់ថ្មីៗ
- អ្នកចូលរួមបណ្តុះបណ្តាលចែកតាមប្រភេទចំនួន ៤៖ ស្ថាប័ន, កម្រិត, អាជីពភាពការងារ, និងតាមយេនឌ័រ
- កម្រិតជំនាញ៖ វប្បធម៌ទូទៅ (២ ទៅ ៣ ថ្ងៃ), ជំនាញវិជ្ជាជីវៈមូលដ្ឋាន (៦ ទៅ ៨ ថ្ងៃ), និងជំនាញការ (១៥ ទៅ ៣០ ថ្ងៃ)។

ការផ្តាច់ទៅលើការបណ្តុះបណ្តាលជំនួញ៖

- (ជម្រើសទី១) មុនពេលជ្រើសរើសជាមន្ត្រី (Recruitment)៖ លើកកម្ពស់ការប្រឡងលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង,
- (ជម្រើសទី២) បន្ទាប់ពីជ្រើសរើសជាមន្ត្រី (Recruitment)៖ បង្កើតមុខវិជ្ជា PFM សម្រាប់មន្ត្រីជ្រើសរើសថ្មី គ្រប់កម្រិត។

សមាហរណកម្មការបណ្តុះបណ្តាលទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (HR)

- សិក្សាអំពីតម្រូវការ និងរៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល
- កំណត់វិធាននៃការផ្សារភ្ជាប់ការបណ្តុះបណ្តាលជាមួយការអភិវឌ្ឍអាជីព
- កំណត់វិធាន HR ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់មន្ត្រី
- កំណត់សិទ្ធិនិងតួនាទីអង្គពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល
- រៀបចំកិច្ចពិភាក្សា ឬសិក្ខាសាលាគ្រប់នាយកដ្ឋាន HR

បញ្ហាប្រឈម និង ពិធីកម្មធនធានបណ្តុះបណ្តាល

- បញ្ហាប្រឈម៖ រៀបចំក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួល និងសហប្រតិបត្តិការរវាងអង្គភាពបណ្តុះបណ្តាលរដ្ឋបាលសាធារណៈ, បង្កើតអាងស្តុកធនធាន ទាំងគ្រូ និងឯកសារបណ្តុះបណ្តាល, និងបង្កើត TOT
- ពិធីកម្ម៖ កៀរគរធនធានខាងក្រៅ, បង្កើតកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នបណ្តុះបណ្តាលក្រៅប្រទេស, ជួលសេវាកម្មបណ្តុះបណ្តាលខាងក្រៅ, និងកៀរគរហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ។

រៀបចំឧបករណ៍ និងផែនការបណ្តុះបណ្តាល

- នីតិវិធី និងឧបករណ៍រៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល ភ្ជាប់ជាមួយយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម និងផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំ
- គោលការណ៍និងខ្លឹមសារ នៃនីតិវិធី និងឧបករណ៍រៀបចំផែនការត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគ្រប់អង្គពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៣.១០. ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ PEFA សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

❑ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០២១ (កម្រិតម៉ាក្រូ)

❖ វិធីសាស្ត្រវិភាគសាធារណៈ

ចំពោះការអនុវត្តចំណាយថវិកាបង្ហាញថាមានភាពកាន់តែប្រសើរ ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយលើចំណាយកកស្ទះ (ទាំងផ្នែកនិយមន័យ និង បំណុលចាស់) និងការអនុវត្តចំណូលថវិកាត្រូវបន្តពង្រឹងការព្យាករណ៍ចំណូល, ពង្រឹងរដ្ឋបាលប្រមូលចំណូលជាពិសេសអនុលោមភាព និង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (Fiscal Risks), ព្រមទាំងតាមដានលើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅតាមគ្រឹះស្ថាន សាធារណៈរដ្ឋបាល និង សហគ្រាសសាធារណៈ។

❖ ប្រសិទ្ធភាពវិភាគន័យថវិកា

ថវិកាប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានរៀបចំស្របតាមប្រតិទិនថវិកា ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវបង្កើនគុណភាព និងភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ នៃឯកសារថវិកាបន្ថែម ទៀត។ ការរៀបចំថវិការយៈពេលមធ្យមគឺស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលចាប់ផ្តើមនៅឡើយ ដោយហេតុថាគ្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេលមធ្យម ពុំទាន់ត្រូវបានអនុវត្ត និងថវិការយៈពេលមធ្យមត្រូវបានអនុវត្តសាកល្បងចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩។

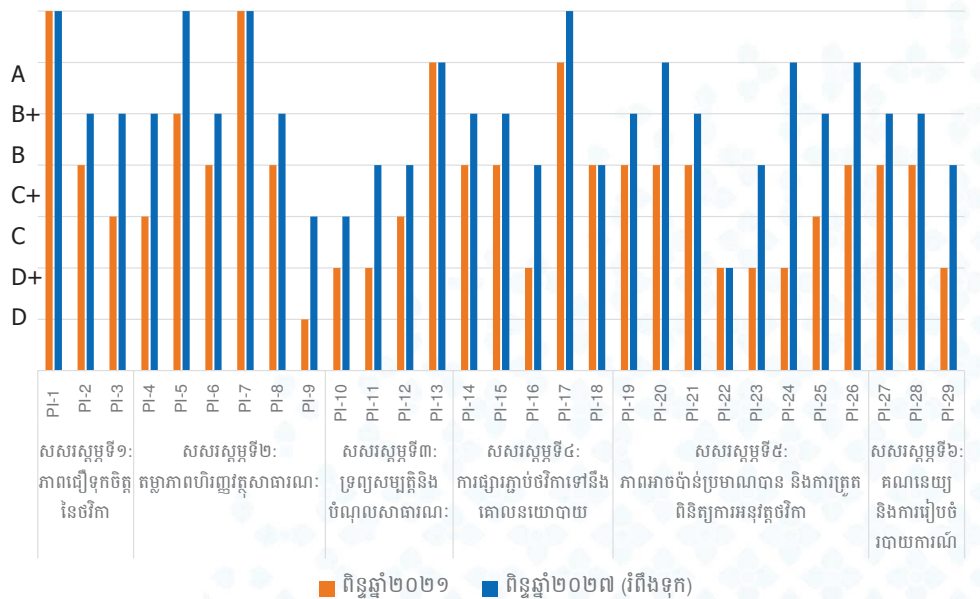
❖ សិទ្ធិសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ

មិនទាន់អនុវត្តបាននៅឡើយ ជាពិសេសកង្វះប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃសិទ្ធិកម្ម, ការប្រកួតប្រជែងក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មនៅ មានកម្រិត, និង តម្លាភាពថវិកា ក៏នៅមានកម្រិត ផងដែរ។

៣.១០. ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ PEFA សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ត...)

❑ ការរំពឹងទុកអំពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០២៧ ធៀបទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ

✓ គ្របខ័ណ្ឌ PEFA ឆ្នាំ២០១៦ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សាកល្បងសម្រាប់ការបោះប្រយោល ទៅរកឆ្នាំ២០២៧ ដោយផ្អែកលើការវិភាគ គ្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ និងការអនុវត្តផែនការ សកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ ឆ្នាំ២០២៣-២០២៧។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃសាកល្បង បានបង្ហាញថា PIs ចំនួន ២៤ ក្នុង ចំណោម ៣១ បានកើនឡើង ធៀបនឹង លទ្ធផល PEFA ឆ្នាំ២០២១។

៤. ចំណុចពិភាក្សា និងសំណូមពរ

ទី១៖ សំណូមពរវាយតម្លៃ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រព្រឹត្តិការណ៍ និងធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ដោយរួមបញ្ចូលការគិតគូរអំពីផែនការធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយប្រព័ន្ធផ្សេងៗ ព្រមទាំងការបង្កើនគុណភាពរបាយការណ៍។

- ការពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្ត FMIS មានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ តាមគោលដៅរំពឹងទុក ជាពិសេសការធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS លើនីតិវិធីចំណាយចរន្តនៅក្រសួងមួយចំនួន។ តាមរយៈរបាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣, បង្ហាញថា FMIS មានចំណុចត្រូវបន្ថយកម្រិតទុកដាក់ ជាអាទិ៍៖ ការពង្រីកវិសាលភាពកត់ត្រាក្នុង FMIS, ការធ្វើសន្ទនាកម្មជាមួយប្រព័ន្ធផ្សេងៗ, ការចែករំលែកទិន្នន័យ និងការពង្រីកការប្រើប្រាស់ FMIS ដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង ស្ថាប័ន។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោង FMIS។

ទី២៖ សំណូមពរការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធដីជម្រកទ្រង់ទ្រាយដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដោយគិតគូរអំពីអភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ (Data Governance) និងគោលនយោបាយសុវត្ថិភាពព័ត៌មាន ហើយរៀបចំផែនការសកម្មភាពសម្រាប់អនុវត្ត ក្នុងរយៈពេលមធ្យម ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព និង សុវត្ថិភាព នៃការគ្រប់គ្រងថវិកា។

- ការពិភាក្សាប្រជុំវឌ្ឍនភាព ប្រចាំត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៣ នៃ PFMRP, ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ បានណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ឱ្យក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន នៃកសហវ. រៀបចំនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (IT Architecture) គាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ បច្ចុប្បន្ន ការបង្កើតប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ទាំងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នផ្សេងទៀត (ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធតាមវិស័យ) មាននិន្នាការកើនឡើង។ ក្នុងន័យនេះ ការគិតគូរក្នុងអភិបាលកិច្ចជាប្រព័ន្ធ រចនាសម្ព័ន្ធ និងយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺមានភាពចាំបាច់បំផុត។ តាមរយៈរបាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញអំពីសារៈសំខាន់នៃការរៀបចំអភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ និងសុវត្ថិភាពព័ត៌មាន។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន នៃ កសហវ.។

៤. ចំណុចពិភាក្សា និងសំណូមពរ (ត្រឹម...)

ទី៣៖ សំណូមពរគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើគុណភាព BSP និង PB ហើយជំរុញបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កឆ្នេរសិទ្ធិពេញលេញ នៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលដល់ការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មក្នុងឆ្នាំ២០២៦។

- ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន មិនទាន់មានសង្គតិភាពពេញលេញជាមួយ BSP ខណៈ BSP ដើរតួជាឧបករណ៍ផែនការថវិកាពហុឆ្នាំដ៏សំខាន់របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន។ ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកភាគច្រើនត្រូវបានវិភាគនៅក្នុងកម្មវិធីតែមួយ ដែលមិនអំណោយផលដល់ការវិភាគ និងគណនាចំណាយ (Costing) តាមកម្មវិធីនីមួយៗ (កិច្ចការនេះ កំពុងត្រូវបានកែលម្អជាបណ្តើរៗ)។ ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កឆ្នេរសិទ្ធិពេញលេញនៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ គិតមកត្រឹមឆ្នាំ២០២៣, អង្គភាពថវិកាអាណាប័កឆ្នេរសិទ្ធិពេញលេញសរុបមានចំនួន ៨៧ ក្នុងនោះ ៣៧ ជាគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ហើយ ៥០ មានតែនៅក្នុងក្រសួងចំនួន ៧ ប៉ុណ្ណោះ។ ការឆ្ពោះទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម តម្រូវឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើការរៀបចំ BSP និង PB ហើយជាពិសេសត្រូវឆ្ពោះសិទ្ធិអំណាចក្នុងការចាត់ចែង និងប្រើប្រាស់ធនធាន ជូនអាណាប័ក កម្មវិធី (Program Manager) ឬ អង្គភាពអនុវត្តផ្ទាល់។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន

ទី៤៖ សំណូមពរកំណត់ពេលវេលាដាក់លាក់សម្រាប់បញ្ចប់ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច។

- វឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ ក្នុងបរិបទនៃការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ (សវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអគ្គាធិការកិច្ច) គួរត្រូវបានពង្រឹង។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយអគ្គាធិការដ្ឋាន និង អគ្គ.សវនកម្មផ្ទៃក្នុង។

៤. ចំណុចពិភាក្សា និងសំណូមពរ (ត...)

ទី៥៖ សំណូមពរកំណត់ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ដើម្បីអនុវត្តវិធានការដែលបានដាក់ចេញដោយ គ.ហ.ស. ដែលមានចំនួន ៣៤ ចំណុច លើកលែងវិធានការដែលទទួលបានការឯកភាពលើក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មីរួចហើយ ក្នុងនោះ៖

- វិធានការចំនួន ២៧ ត្រូវបញ្ចប់ត្រឹមត្រឹមសទី១ ឬ យ៉ាងយូរត្រឹមសទី២ ឆ្នាំ២០២៤ និង
- វិធានការចំនួន ៧ ដែលជាការសម្រេចថ្មីៗ ត្រូវបញ្ចប់យ៉ាងយូរត្រឹមត្រឹមសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤។

ទន្ទឹមនេះ អ.គ.ហ. បានសម្របសម្រួលជាមួយអង្គភាព/ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ បញ្ចូលទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) រួចហើយ។

- ការអនុវត្តវិធានការដែលជាការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. នៅមានសម្លេងនៅឡើយ និងមានការស្នើពន្យារជាបន្តបន្ទាប់។ ការពន្យារពេល នេះ ប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពកែទម្រង់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ឬ ឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។ វិធានការមួយចំនួនមានលក្ខណៈប្រទាក់ក្រឡាគ្នារវាងអង្គភាព ក្រោមឱវាទ កសហវ. ដែលតម្រូវឱ្យផ្តល់កិច្ចសហការគ្នាយ៉ាងពេញលេញ។ វិធានការមួយចំនួនផ្សេងទៀត ជាគន្លឹះនៃការកែទម្រង់ (Trigger) ដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបានតែបាន ហើយវិធានការខ្លះ អាចមានបច្ច័យដល់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយគ្រប់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ., ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង អ.គ.ហ.។

៥៣

៤. ចំណុចពិភាក្សា និងសំណូមពរ (ត...)

ទី៦៖ សំណូមពរត្រួតពិនិត្យ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រនានា ដោយបញ្ចប់ត្រឹមត្រឹមសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤ ក្នុងនោះរួមមានដូចខាងក្រោម៖

(១) យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០១៨-២០២៥, (២) យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាដូចជាលក្ខណៈក្រោមជាតិ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥, (៣) យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥, (៤) យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ២០១៩-២០២៥, និង (៥) ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកសាង និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌ PFMRP ដំណាក់កាលទី៤។

- វិធានការដែលបានដាក់ចេញក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រនានា មួយចំណែកធំសម្រេចបានតាមបង្គោលចរ (Milestone) ខណៈវិធានការមួយចំណែកទៀត ត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្ត អាស្រ័យលើលទ្ធភាព និងកត្តាសក្តានុពលមួយចំនួន ជាពិសេសនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះ គួរត្រូវបានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ដោយផ្អែកលើស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន និងធាតុចូលពីរបាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ ដើម្បីសម្រេចទិសដៅរួមគ្នាឆ្ពោះទៅកសាងប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្របតាមទិសដៅនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយ អគ្គ. ថវិកា, អគ្គ.ហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, អគ្គ. លទ្ធកម្មសាធារណៈ, អ.គ.ហ. និង វ.ស.ហ.។

ទី៧៖ សំណូមពរគោរពយការណ៍ជូនប្រមុខរដ្ឋាភិបាល អំពីស្ថានភាពនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងទិសដៅបន្តដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ដែលជាគន្លឹះនៃការសម្រេចបាននូវរបៀបវារៈគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា និងនីតិកាលបន្តបន្ទាប់។

- ក្នុងអាណត្តិរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា និង ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដែលជាដំណាក់កាលចុងក្រោយ និងជាការកែទម្រង់កម្រិតខ្ពស់, ការវាយការណ៍ជូនប្រមុខរដ្ឋាភិបាល ជាការចាំបាច់បំផុត ជាពិសេសអាចទទួលបានការណែនាំតម្រង់ទិសបន្ថែមជាយថាហេតុ។
- **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបានបន្ទុកដោយ អ.គ.ហ.។

៥៤

៥. សន្និដ្ឋានរួម

- ❑ **ភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា** រក្សាបានជាសារវន្តនូវភាពធន់ និងរឹងមាំ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការទប់ទល់មិនឱ្យចំណូលថវិកាជាតិមានសភាពទន់ខ្សោយក្នុងបរិបទនៃវិបត្តិនានា និងមានសម្ភារៈឡើងវិញជាបណ្តើរៗ ក្នុងគន្លងសេដ្ឋកិច្ចមួយថ្មី ក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ខណៈបំណុលសាធារណៈត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានល្អ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការធានាបាននូវសូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ស្ថិតក្រោមពិការភាព។
- ❑ **គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ** ត្រូវបាននឹងកំពុងកសាង តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យសាធារណៈ ជាជំហានៗ និងការពង្រឹងការអនុវត្តមុខងារស្នូលក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS និងការដាក់ឱ្យដំណើរការស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ជាដំណាក់កាល។ ការបង្កើតនូវនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង អេកូឌីជីថល នឹងអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ក្នុងបរិបទឌីជីថលនីយកម្ម។
- ❑ **ប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ** ត្រូវបានពង្រឹង និងកែលម្អជាលំដាប់ តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម (MTFF), ក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (MTBF), ការចាត់វិធានការកែលម្អគុណភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) និង ថវិកាកម្មវិធី (PB), ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ និងការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ (Spending Review)។

៥. សន្និដ្ឋានរួម (ត...)

- ❑ **គណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម** ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗតាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, ការដាក់អនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ, ក្របខ័ណ្ឌថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, និងក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្ម។ ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ នឹងក្លាយជាប្រទីបង្ហាញនូវសម្រាប់អនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម។
- ❑ **ចរន្តការងារនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ** ត្រូវបានបន្តចីរភាព តាមរយៈការចូលរួមអនុវត្ត និងការរួមចំណែក ពីគ្រប់គូអង្គពាក់ព័ន្ធ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងក្របខ័ណ្ឌដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងជាពិសេសតាមរយៈការបន្តកសាងសមត្ថភាពក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងមន្ត្រីរាជការ ទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ប៉ុន្តែសម្ភារៈនៃការអនុវត្តការងារកែទម្រង់នៅយឺតនៅឡើយ ដែលត្រូវការកម្លាំងជំរុញខ្លាំងក្លា ទាំងទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស និងជាពិសេសទិដ្ឋភាពនយោបាយ។
- ❑ **ទិសដៅនៃការកែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម** ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងត្រូវសម្រេចកាន់តែច្បាស់ តាមរយៈការវាយតម្លៃ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងការសម្របសម្រួល និងជំរុញល្បឿនការងារកែទម្រង់៣ បូក១។

៥. សន្និដ្ឋានរួម (ត...)

ជារួម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើវិថី នៃគន្លងឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដា និងឧត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព គម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយមានភាពបត់បែន និង ឆន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម នៃសកលលោក ជាពិសេសនឹងរួមចំណែកសម្រេចឱ្យបាននូវ ចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅឆ្នាំ២០៣០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ និងឆ្នាំ២០៥០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។

សូមអរគុណ!

អតិក្រមការងារ ៤ ប្រការ

អនុវត្តការងារប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ និងគោរពក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ
អនុវត្តការងារជាក្រុម
ប្រកាន់ខ្ជាប់ស្មារតីបុរេសកម្ម និងគោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាពថវិកា
មិនត្រូវមើលរំលងកំហុសខ្លួនឯង

ឧបសម្ព័ន្ធទី១០៖ បទបញ្ញត្តិសម្រាប់កិច្ចប្រជុំគ្រួសារពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣
(ភាសាខ្មែរ)

កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣
នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤

របាយការណ៍តាមដានគ្រួសពិនិត្យនិទាយសង្ខេបប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤

“ការកសាង និងកែលម្អប្រព័ន្ធ, អភិបាលកិច្ច, ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត, ស្ថាប័ននីយកម្ម និងធនធានមនុស្ស”

ថ្ងៃអង្គារ ៤កើត ខែមាឃ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស. ២៥៦៧
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤

1

មាតិកា

១. សេចក្តីផ្តើម

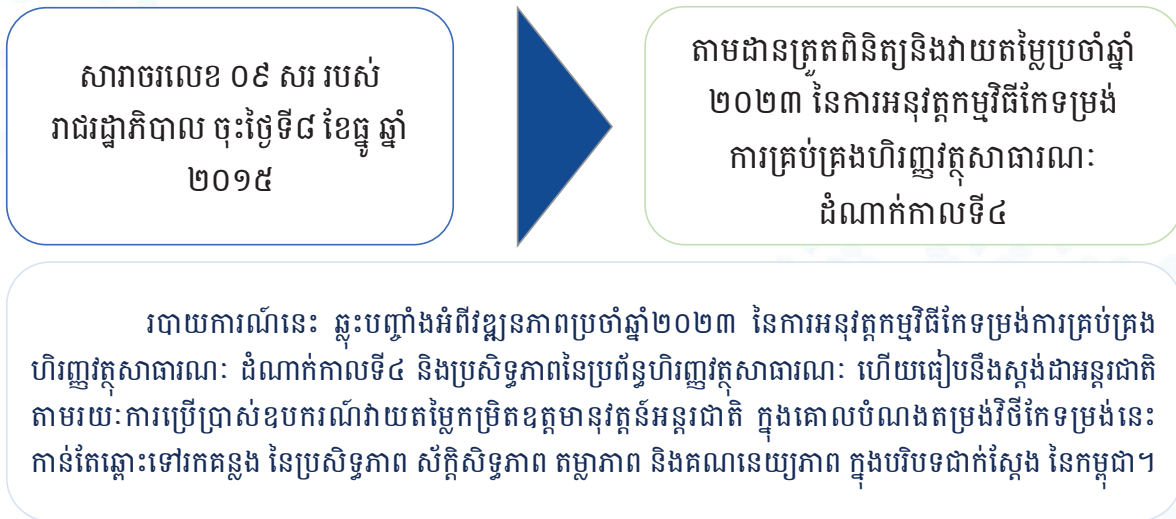
២. វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤

៣. របកគំហើញនៃរបាយការណ៍សិក្សា និងវាយតម្លៃ

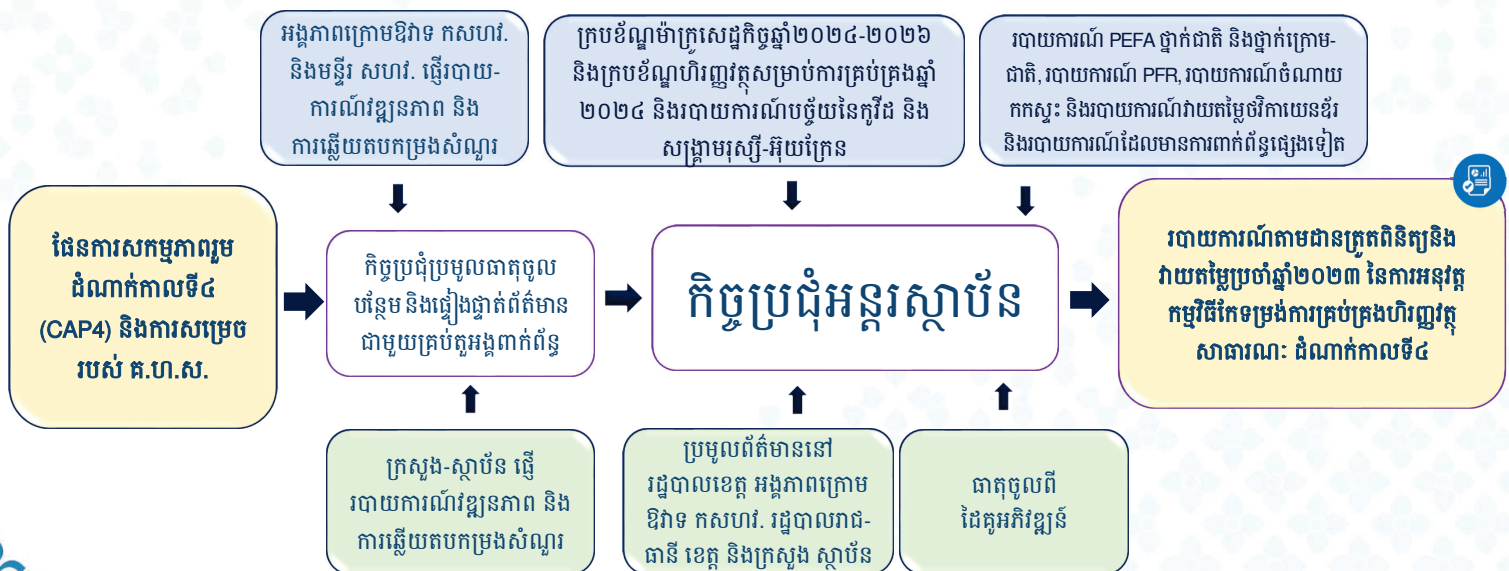
៤. ការចាត់វិធានការបន្ថែម

៥. សន្និដ្ឋានរួម

១. សេចក្តីផ្តើម – សាវតារ និងគោលបំណង

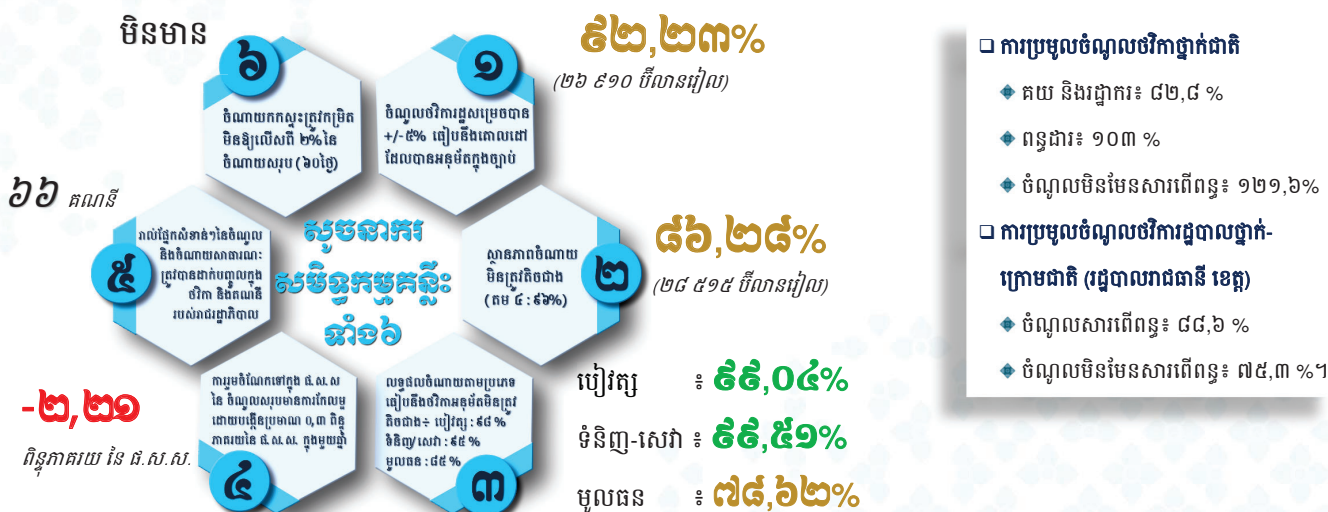
១. សេចក្តីផ្តើម – វិធីសាស្ត្ររៀបចំរបាយការណ៍

២. វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤

- វឌ្ឍនភាពតាមផ្នែកទាំង៥ នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤
- វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស.

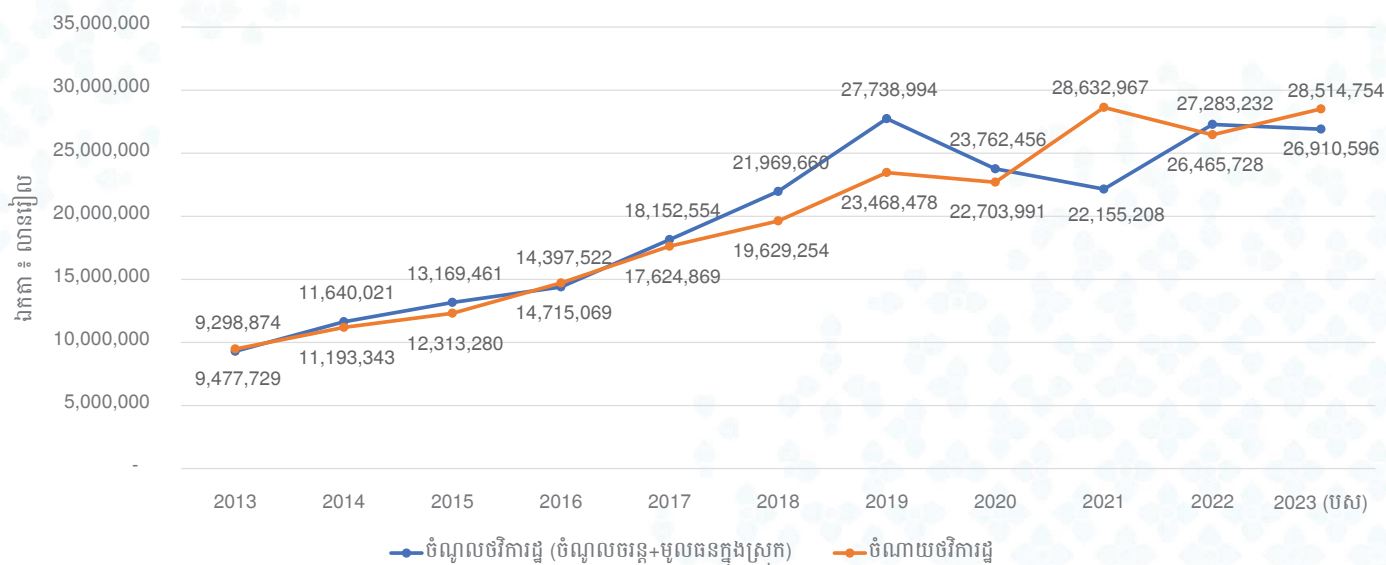
ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – សូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះទាំង៦

ទំហំ ជ.ស.ស. ឆ្នាំ២០២៣= ១៣០ ៨០៥ ប៊ីលានរៀល (ប្រភព៖ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៦)
ចំណូលចរន្តធៀបនឹង ជ.ស.ស. ឆ្នាំ២០២២ = ២២,៤៥% នៃ ជ.ស.ស. ឆ្នាំ២០២៣ = ២០,២៨ នៃ ជ.ស.ស (បណ្តោះអាសន្ន)
ប្រភព៖អង្គនាយកដ្ឋានគណនេយ្យជាតិ។ ទិន្នន័យចំណូល-ចំណាយថវិកា (ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន) ។

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – ចំណូល-ចំណាយថវិការដ្ឋ

ចំណូល-ចំណាយថវិការដ្ឋ ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣

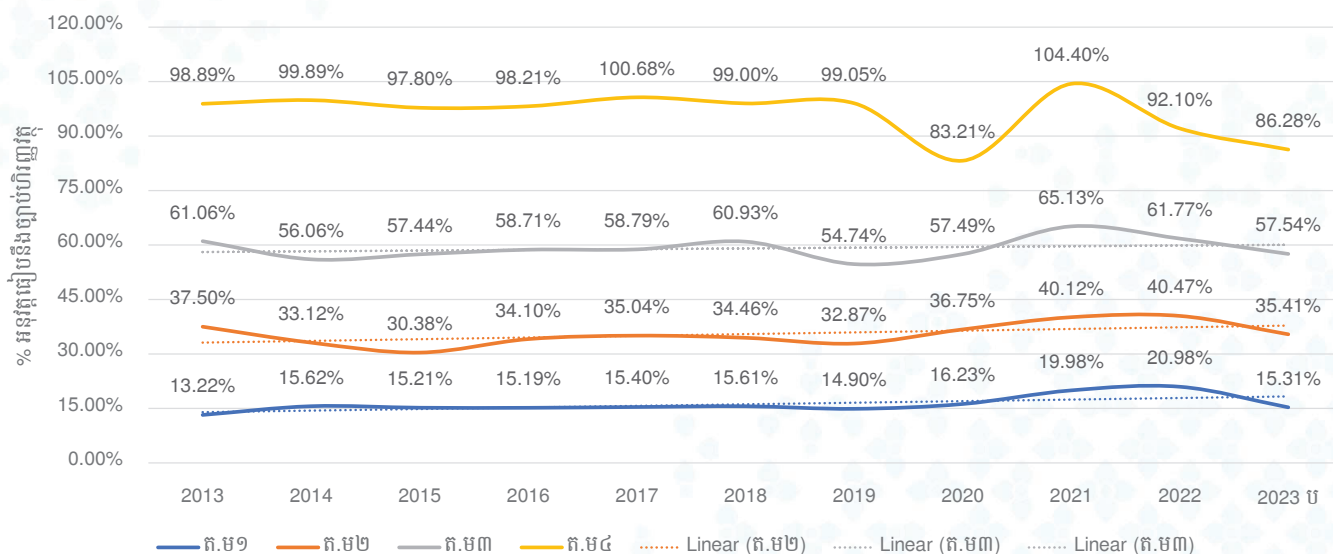

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានគណនាជាតិ។ ទិន្នន័យចំណូល-ចំណាយថវិកាឆ្នាំ២០២៣ (ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន)។

៧

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – វិប្បនៃការអនុវត្តថវិការដ្ឋតាមត្រីមាស

វិប្បនៃការអនុវត្តថវិការដ្ឋតាមត្រីមាស ឆ្នាំ២០១៣-២០២៣

ប្រភព៖ អគ្គនាយកដ្ឋានគណនាជាតិ។ ទិន្នន័យចំណាយថវិកាឆ្នាំ២០២៣ (ទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន)។
កំណត់សម្គាល់៖ គោលដៅតាមត្រីមាស គឺ ត.ម ១=២០%, ត.ម ២=៤៥%, ត.ម ៣=៧០%, ត.ម ៤= ឬ >៩២%។

៨

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា (ត...)

❖ ការរៀបចំចំណូល/ការគ្រប់គ្រងចំណូលសារពើពន្ធ

- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយអាករពិសេស៖ ត្រូវបានឯកភាពកម្រិត កសហវ. ■
- ពន្ធលើរូបវន្តបុគ្គល (EU)៖ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ត្រៀមអនុវត្តទទួលបានការអនុម័ត ■
- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់និងទំនើបកម្មគយ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨៖ មានសេចក្តីព្រាង ■
- សេចក្តីព្រាងបឋមស្តីពីច្បាប់គយ (ថ្មី)៖ បានបញ្ចប់ការធ្វើវិភាគឆ្លាតគតិយុត្ត ▲
- យុទ្ធសាស្ត្ររៀបចំចំណូលដំណាក់កាលទី៣៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ●
- ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញមូលធន(EU)៖ ពន្យារការអនុវត្តដល់ដំណាច់ឆ្នាំ២០២៤។ ●

❖ ការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តចំណាយ

- ប្រតិបត្តិការថវិកាឆ្នាំ២០២២ ត្រូវបានបិទបញ្ចប់ត្រឹមខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ (EU)៖ បានបិទបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ■
- ការបញ្ចូលទិន្នន័យផែនការសាច់ប្រាក់របស់ក្រសួង ស្ថាប័នក្នុងប្រព័ន្ធ Web Based Application)៖ ក្រសួង ស្ថាប័ន ចំនួន ៣២ បានបញ្ចូលទិន្នន័យ ■
- ការបើកប្រាក់បេសកកម្មតាមប្រព័ន្ធធនាគារ៖ ១៩ ក្រសួង (ក្នុង និងក្រៅប្រទេស), ៤ ក្រសួង (ក្នុងប្រទេស), និង ១ ស្ថាប័ន (ក្រៅប្រទេស) ▲
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ឬ FMM៖ ១ ក្រសួង អនុម័ត និង ៥ ក្រសួងមានសេចក្តីព្រាង ▲
- ក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤។ ●

❖ ការបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

- NRMIS ត្រូវបានពង្រីកដល់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ■
- សេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីគោលការណ៍ និងនីតិវិធីនៃការប្រើប្រាស់ប្រាក់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន៖ កំពុងប្រមូលឯកសារពាក់ព័ន្ធ ●
- ឯកសារគោល ស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ៖ ត្រូវបញ្ចប់នៅដើមត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤។ ●

❖ ការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ

- ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣៖ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ■
- ភាគរយនៃការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែងកិច្ចលទ្ធកម្មក្នុងការអនុវត្តថវិកាចរន្ត ឆ្នាំ២០២២៖ អនុវត្តបាន ៥៧,០១% ■
- សៀវភៅណែនាំស្តីពីការត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្មតាមក្រោយ៖ មានសេចក្តីព្រាងបឋម ▲
- ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ (MAPs)៖ វាយតម្លៃក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ●

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ ● រក្សាប្រមូលពេលវេលា ៩

ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា – សន្និដ្ឋាន

ចំណូលថវិការដ្ឋសម្រេចបានទាបជាងគោលដៅរំពឹងទុក។ ទន្ទឹមនេះ វិហារ និងប្រសិទ្ធភាពចំណាយថវិកាត្រូវបន្ថយកម្រិតទុកដាក់ ដោយសារការអនុវត្តថវិកាតាមត្រីមាសនៅទាបជាងពិគាត ហើយមាននិន្នាការការអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ ដូចការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី មេគុណប្រាប់ទិស (Linear) ដែលមានទិសដៅវិជ្ជមាន នៅតាមត្រីមាសទី១, ទី២, និងទី៣, ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៣ មកដល់ ឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញថាវិហារចំណាយមានការកែលម្អជាបណ្តើរៗ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីប្រសិទ្ធភាពជាបណ្តើរៗនៃការអនុវត្តវិធានការចាំបាច់ក្នុងការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា។

បន្ថែមពីនេះ សកម្មភាពគន្លឹះមួយចំនួនត្រូវបានពន្យារមកដើមឆ្នាំ២០២៤។ សកម្មភាពគន្លឹះទាំងអស់នេះ ជាពិសេស ក្របខ័ណ្ឌរួម ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ដោះស្រាយចំណាយកកស្ទះ និង ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ គួរត្រូវសម្រេចឱ្យបានតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ក្នុងន័យចៀសវាងបច្ច័យមកលើសកម្មភាពកែទម្រង់ដ៏ទៃទៀតដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបានក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ឬ ឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។

ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ

❖ គណនេយ្យសាធារណៈ និងការប្រើប្រាស់ FMIS

- នីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្ត តាម FMIS ទាំងស្រុង៖ ៨ ក្រសួង ស្ថាប័ន ■
- នីតិវិធីចំណាយថវិកាថេរ តាម FMIS ទាំងស្រុង៖ ៨ ក្រសួង ស្ថាប័ន ■
- មុខងាររៀបចំផែនការថវិកាក្នុង FMIS៖ ១២ ក្រសួងប៉ុន្តែម និង ២៥ មន្ទីរ សហវ. ■
- មុខងារកិច្ចលទ្ធកម្ម ក្នុង FMIS៖ ២៥ មន្ទីរ សហវ. ■
- FMIS Portal V1៖ អនុវត្តនៅរដ្ឋបាលក្រុង៣១, ស្រុក១៦៣, សង្កាត់២៦២, ឃុំ១៣៩០, ■
- ឧបករណ៍តាមដាន (Dashboard) (EU)៖ បានអភិវឌ្ឍរួចរាល់ ■
- ការបិទបញ្ជីគណនេយ្យឆ្នាំថវិកា២០២២ ក្នុង FMIS នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ■
- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០២១ អនុលោមតាមស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ កម្ពុជាលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់។ ■

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ និងហានិភ័យ

- សូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ៖ ស្ថិតក្រោមពិការភាព ■
- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ២០២៣ - ២០២៨៖ បានអនុម័ត ■
- យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ២០២៤-២០២៨៖ មានសេចក្តីព្រាង ■
- សេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ៖ កំពុងពិនិត្យលទ្ធភាពដំឡើងទៅជាច្បាប់។ ▲

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ

- ដីរដ្ឋដែលបានចុះក្នុងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ៖ ៧៧,៦៣% មានបណ្ណ-កម្មសិទ្ធិ និងបានដាក់ពាក្យស្នើសុំធ្វើបណ្ណកម្មសិទ្ធិ។ ■
- SARMIS ដំណាក់កាលទី២ ចំពោះអាជ្ញាធរកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាប្រជាប្រតិភូ ក្រុង ស្រុក និង រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់៖ បានដាក់ឱ្យអនុវត្ត (Offline) ■
- ឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០២៤ ●
- សន្ទនាកម្មរវាង SARMIS និង FMIS៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៤ ●

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅ PAEs និង SOEs

- លក្ខណវិនិច្ឆ័យអប្បបរមានៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល៖ បានវាយតម្លៃគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលអនុវត្តតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យអប្បបរមា ■
- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ (EO) ●
- យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ (EO)។ ●

កំណត់សម្គាល់៖ ■ ពណ៌បៃតង ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ ● កំពុងត្រូវបង្កើនការពេលវេលា

ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ – សន្និដ្ឋាន

FMIS ត្រូវបានពង្រីកដាក់ឱ្យអនុវត្តគ្រប់ស្ថាប័នទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ហើយស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ពេញលេញនូវនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្ត ត្រូវបានដាក់ឱ្យដំណើរការជាបណ្តើរៗនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័នមួយចំនួន។ ខណៈប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានការអភិវឌ្ឍកាន់តែច្រើន, ការរៀបចំនិម្មាបនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានកាន់តែមានភាពចាំបាច់ និងត្រូវជំរុញ ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា។ ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ បាននិងកំពុងអនុលោមតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ IPSAS មូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ និងជាបណ្តើរៗបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់អប្បបរមា ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅអនុវត្តគណនេយ្យមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់កែតម្រូវនៅឆ្នាំ២០២៥។

ខាងផ្នែកគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ កំពុងមានវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ តាមរយៈការអនុវត្ត SARMIS និងសម្ភ័កៈកើនឡើងនៃការរៀបចំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីរដ្ឋ ហើយការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានយ៉ាងល្អដោយសូចនាករបំណុលទាំង ៥ ស្ថិតក្រោមពិការភាព។ ទន្ទឹមនេះ សកម្មភាពកែទម្រង់គន្លឹះៗ ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តរហូតមកដល់ឆ្នាំ២០២៤ គួរត្រូវសម្រេចឱ្យបានតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ដើម្បីជៀសវាងផលប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពកែទម្រង់ដទៃទៀត។

ផ្នែកទី៣៖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ

❖ ការរៀបចំ និងការដាក់ឱ្យអនុវត្ត MTFF និង MTBF

- ឯកសារ MTBF (៣ ឆ្នាំរំកិល)៖ បានអនុវត្តសម្រាប់រៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ ■
- របាយការណ៍ស្តីពីការសិក្សាអំពីវិធីសាស្ត្រ និងយន្តការនៃការវាយតម្លៃហានិភ័យ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ បានរៀបចំរបាយការណ៍ ■
- ឯកសារ MTFF៖ ត្រូវបានពន្យារពេល ដោយគ្រោងអនុវត្តនៅឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ២០២៥-២០២៧ ផ្អែកលើ ជ.ស.ស. ឆ្នាំគោលថ្មី (GDP Rebased)។^១ ■

❖ ការពង្រឹងការអនុវត្ត BSP និង ថវិកាកម្មវិធី (ថ្នាក់ជាតិ)

- ការវាយតម្លៃគុណភាពនៃការរៀបចំ BSP៖ បានវាយតម្លៃនៅ ១០ ក្រសួង ■
- សមាហរណកម្មចំណាយចរន្តនិងចំណាយវិនិយោគផ្ទាល់៖ ៥ ក្រសួង ស្ថាប័ន ■
- % នៃ គម្លាតពិការភាពចំណាយគោលនិងលទ្ធផលកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ៖ -១,២% ■
- របាយការណ៍ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកតាមកម្មវិធីនីមួយៗ ដោយប្រើប្រាស់ថវិកាឆ្នាំ N-1 ៖ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នបានរៀបចំរបាយការណ៍សម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ■
- ស្ថិតិអង្គភាពថវិកា៖ មានចំនួនអង្គភាពថវិកាបូកសរុប ■
- ទស្សនាទានស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ៖ ទទួលបានការអនុម័ត។ ■

❖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ

- របាយការណ៍វាយតម្លៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA)៖ បានបញ្ចប់ ■
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ តាមយន្តការ PPP៖ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ■
- ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ៖ បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ■
- ឯកសារទស្សនាទាននៃគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មគម្រោង ក្រោមក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានពីស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, ពីការឱ្យខ្ចី ផ្ទាល់ពីរដ្ឋ, និងពីមូលបត្ររដ្ឋ៖ បានបញ្ចប់ការរៀបចំឯកសារទស្សនាទាន។ ■
- បច្ចុប្បន្នភាពអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ៖ បានរៀបចំ ឯកសារសម្រាប់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ▲

❖ ការផ្ទេរមុខងារ និងវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ (ថ្នាក់ក្រោមជាតិ)

- BSPមន្ទីរជំនាញ ត្រូវបានតម្រឹមជាមួយ BSPរាជធានី ខេត្ត៖ រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ១៦ ■
- ក្រុង ស្រុក ឃុំ សង្កាត់ មានផែនការធ្វើសមាហរណកម្មនៅក្នុង BSP រាជធានី ខេត្ត៖ រដ្ឋបាលក្រុងស្រុក ១២០ និងឃុំសង្កាត់ ៤០០ មានផែនការធ្វើសមាហរណកម្ម ■
- រដ្ឋបាលខណ្ឌអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី៖ រដ្ឋបាលខណ្ឌចំនួន ៥ បានអនុវត្ត ■
- ធនធានរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និង រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ត្រូវបានបង្កើន ■
- MTBF របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ គ្រោងដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅឆ្នាំ២០២៤ ▲
- អង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៅរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត៖ មានរបាយការណ៍សិក្សា ▲
- សេចក្តីព្រាងនៃវិសោធកម្មច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ២០១១៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥។ ●

កំណត់សម្គាល់៖ ■ ដំណើរការ ■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង ▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ ● កំហុសក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា

១៣

ផ្នែកទី៣៖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ – សន្និដ្ឋាន

ឯកសារ MTFF ដែលត្រូវបានពន្យារពេលអនុវត្តជាបន្តបន្ទាប់ដោយសារបរិយាសមិនអំណោយផល នៃវិបត្តិនានា នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌថវិកាឆ្នាំ២០២៥-២០២៧ ហើយឯកសារ MTBF បាននិងកំពុងដាក់ឱ្យអនុវត្ត និងបន្តកែលម្អ ដែលការណ៍នេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការគិតគូរក្នុងទស្សនវិស័យយៈពេលមធ្យម ក្នុងការធានាបាននូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

ដោយឡែក ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ដែលកិច្ចការនេះគួរត្រូវបន្តជំរុញបន្ថែមទៀត និងខានតែបាន ស្របតាមអនុសាសន៍ណែនាំរបស់ គ.ហ.ស. ទន្ទឹមនឹងត្រូវពង្រឹង BSP និង PB។ កិច្ចការទាំងអស់នេះនឹងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។

នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការធ្វើសមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត រវាងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តជាមួយថវិកាក្រុង ស្រុក និងថវិកាឃុំ សង្កាត់ និងការតម្រឹមជាមួយថវិកាមន្ទីរជំនាញ ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីធានាថាសមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តមានភាពពេញលេញតាមយុទ្ធសាស្ត្រដែលបានដាក់ចេញ។ ការអនុវត្តថវិកាបស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក នៅពុំទាន់រលូន ដែលកិច្ចការនេះគួរជំរុញការដោះស្រាយ ដើម្បីពង្រឹងវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុ និងបង្កើនគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅមូលដ្ឋាន។

១៤

ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម

❖ ការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម

- ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣៖ បានដាក់ឱ្យប្រើ ■
- អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ៖ បានដាក់ឱ្យប្រើ ■
- ឧបសម្ព័ន្ធចំណាត់ថវិកាកម្មវិធី៖ បានភ្ជាប់ជាមួយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ■
- ប្រកាសស្តីពីការបង្កើតនិងការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកា នៅអមក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល៖ បានអនុម័ត■
- ប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិអំណាច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អភិបាលថវិកា៖ បានអនុម័ត■
- ផែនការសកម្មភាពចាត់បញ្ជូនក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកា ឱ្យទៅអមក្រសួង ស្ថាប័ន៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤●
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម៖ ត្រូវបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ២០២៤។●

❖ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ

- របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មបញ្ជូនទៅស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ៖ របាយការណ៍ចំនួន ៣ បាន ធ្វើជូនស្ថាប័ននីតិប្បញ្ញត្តិ ▲
- អង្គភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនៃក្រសួង ស្ថាប័នធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្ម និងសវនកម្មបច្ចេក- វិទ្យាព័ត៌មាន (EO) ៖ មានរបាយការណ៍តាមដានការធ្វើសវនកម្មសមិទ្ធកម្មចំនួន ២ និងរបាយការណ៍តាមដានការធ្វើសវនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានចំនួន ២។▲
- សេចក្តីព្រាងផែនការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និងវិធាន នៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ច (EO) ៖ ពុំទាន់មានសេចក្តីព្រាង។●

❖ ការអនុវត្តប្រព័ន្ធតាមដាន និងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្មតាមក្រសួង ស្ថាប័ន

- កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម៖ ក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ១០ បន្ថែម រៀបចំសម្រាប់ថវិកាឆ្នាំ ២០២៤ ■
- ទម្រង់ថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម៖ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន បានប្រើប្រាស់ទម្រង់ថវិកា ព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មសម្រាប់ការរៀបចំគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ■
- ប្រកាសស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តទម្រង់កម្មវិធីចំណូលចំណាយតាមចំណាត់សេដ្ឋកិច្ច និងកម្មវិធី៖ បានរៀបចំប្រកាស។■

❖ ការលើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា

- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤៖ បានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា■
- ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤៖ បានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣■
- វេទិកាសាធារណៈស្តីពីក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២៤-២០២៦ និងក្របខ័ណ្ឌ ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤៖ បានរៀបចំ ■
- ក្រសួង ស្ថាប័នរៀបចំវេទិកាសាធារណៈស្តីពីកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ (EO)៖ MOWRAM និង MISTI បានរៀបចំ។▲

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម● មិនទាន់ឱ្យនូវភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ● វិស័យក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា ១៥

ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម – សន្និដ្ឋាន

ការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានត្រៀមខ្លួនជាមូលដ្ឋានចាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ តទៅ តាមរយៈការដាក់ឱ្យ ប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ និង អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ, ការគិតគូរ ជាបណ្តើរៗក្នុងការចាត់បញ្ជូនក្រុមមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យថវិកាឱ្យទៅអមក្រសួង ស្ថាប័ន ហើយនិងការពង្រឹងការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តកិច្ច ព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម។ បន្ថែមពីនេះ ការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីគោលការណ៍ចំណាយ និងនីតិវិធីអនុវត្តថវិកា សមិទ្ធកម្ម គឺមានភាពចាំបាច់ ទន្ទឹមនឹងត្រូវពង្រឹងប្រព័ន្ធតាមដាននិងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម ព្រមទាំងសវនកម្មសមិទ្ធកម្មនិងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។

ខាងផ្នែកតម្លាភាពថវិកា មានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីព្រាងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភា និងការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ បន្ទាប់ពីប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើក្នុងរយៈពេលមួយសប្តាហ៍។ ទន្ទឹមនេះ ការស្ទង់មុខងាររវាងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ ខណៈវឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ និង វិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច ក៏នៅមានកម្រិត ដែលកិច្ចការនេះ គួរផ្តួចផ្តើមវិធានការជំរុញបន្ថែមទៀត។

ផ្នែកទី៥៖ ការកែទម្រង់ប្រកបដោយចីរភាព និងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការកែទម្រង់

❖ ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ភាពជាម្ចាស់ និងការទទួលខុសត្រូវ

- សិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍ស្តីពី PFM៖ បានរៀបចំចំនួន ៣ ដង ■
- GDAP ទទួលបាន ១៨/១៨, PDAP ទទួលបាន ២៥/២៥, MAP ទទួលបាន ៣៧/៣៧ ■
- របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្ត GDAP ទទួលបាន ១៨/១៨, MAP ទទួលបាន ៣៧/៣៧, PDAP ទទួលបាន ២៥/២៥ ■
- សិក្ខាសាលាចែករំលែកបទពិសោធន៍ស្តីពី PFM ជូនស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ៖ មិនមានវឌ្ឍនភាព។●

❖ ចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

- មូលនិធិកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ បានដាក់ឱ្យអនុវត្តអនុក្រឹត្យលេខ៦៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣ ■
- ប្រព័ន្ធ PMAS ដំណាក់កាលទី២៖ បានជ្រើសរើសអង្គភាព/ស្ថាប័ន និងដាក់ឱ្យអនុវត្តសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤។■

❖ ពង្រឹងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការកែទម្រង់ផ្សេងៗ

- កិច្ចប្រជុំយន្តការសម្របសម្រួលអន្តរកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក១៖ បានរៀបចំកិច្ចប្រជុំប្រចាំត្រីមាសទី១ និង ទី២ ក្នុងអំឡុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣▲
- ការរៀបចំវិបស្សនា ឬកិច្ចសន្ទនារវាងថ្នាក់ដឹកនាំបច្ចេកទេសកម្មវិធីកែទម្រង់ ៣ បូក១៖ គ្រោងរៀបចំនៅអំឡុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៤។●

❖ ការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការកែទម្រង់

- ឯកសារទស្សនាទានស្តីពីការរៀបចំមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលឌីជីថល៖ បានរៀបចំ■
- ការបណ្តុះបណ្តាល Certificate Program៖ សិក្ខាកាមចំនួន ៣៣៣ បានចូលរួមទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ក្នុងនោះ ២៦១ រូប ប្រឡងជាប់ជាស្ថាពរ■
- អនុក្រឹត្យស្តីពីការកំណត់គុណវុឌ្ឍិវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីជំនាញហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ បានដាក់ឆ្លងកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួង ▲
- គោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែង៖ មានរបាយការណ៍រៀបចំ។▲

កំណត់សម្គាល់៖ ពណ៌បៃតង■ សម្រេចបានពេញលេញ, ពណ៌លឿង▲ សម្រេចបានមិនពេញលេញ, ពណ៌ក្រហម● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ពណ៌ប្រផេះ● កំហុសក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា

១៧

ផ្នែកទី៥៖ ការកែទម្រង់ប្រកបដោយចីរភាព និងភាពប្រទាក់ក្រឡា នៃការកែទម្រង់ – សន្និដ្ឋាន

អង្គភាព/ស្ថាប័នអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានអនុវត្តផែនការ និងបានឆ្លើយតបការណ៍សមិទ្ធកម្មក អ.គ.ហ. បើទោះជាមានភាពយឺតយ៉ាវចំពោះអង្គភាព/ស្ថាប័នមួយចំនួនក្តី ដែលការណ៍នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការបន្តចូលរួម និងរួមចំណែកតាមតួនាទីភារកិច្ច ដើម្បីធានាចីរភាព និងធានាចលនការនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

តួនាទីមន្ត្រីរាជការ នឹងត្រូវបានរៀបចំកាន់តែច្បាស់តាមរយៈការអនុវត្តសេចក្តីណែនាំស្តីពីការពិពណ៌នាមុខតំណែងដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញនាពេលខាងមុខ។ សមត្ថភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នឹងត្រូវបានពង្រឹងបន្ថែមមួយកម្រិតទៀត តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីគុណវុឌ្ឍិមន្ត្រីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នាពេលខាងមុខផងដែរ។

ការងារកែទម្រង់ប្រទាក់ក្រឡា ត្រូវបានពង្រឹងតាមរយៈយន្តការសម្របសម្រួលការកែទម្រង់ ៣ បូក ១។ បន្ថែមពីនេះ ត្រូវជំរុញការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការងារកែទម្រង់ ៣ បូក១ ដើម្បីសម្របសម្រួលភាពប្រទាក់ក្រឡា ក្នុងជំហានសមកាលកម្ម។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សម្ភារៈនៃការកែទម្រង់ពុំទាន់ស្ថិតក្នុងល្បឿនតាមការចង់បាននៅឡើយ ដោយសារកិច្ចការកែទម្រង់គន្លឹះមួយចំណែកត្រូវបានពន្យារពេលជាបន្តបន្ទាប់។ ការងារកែទម្រង់ក្នុងដំណាក់កាលទី៤ នេះ ត្រូវការកម្លាំងជំរុញយ៉ាងខ្លាំងក្លាទាំងកម្រិតបច្ចេកទេស និងជាពិសេសកម្រិតនយោបាយ។

១៨

❖ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស.

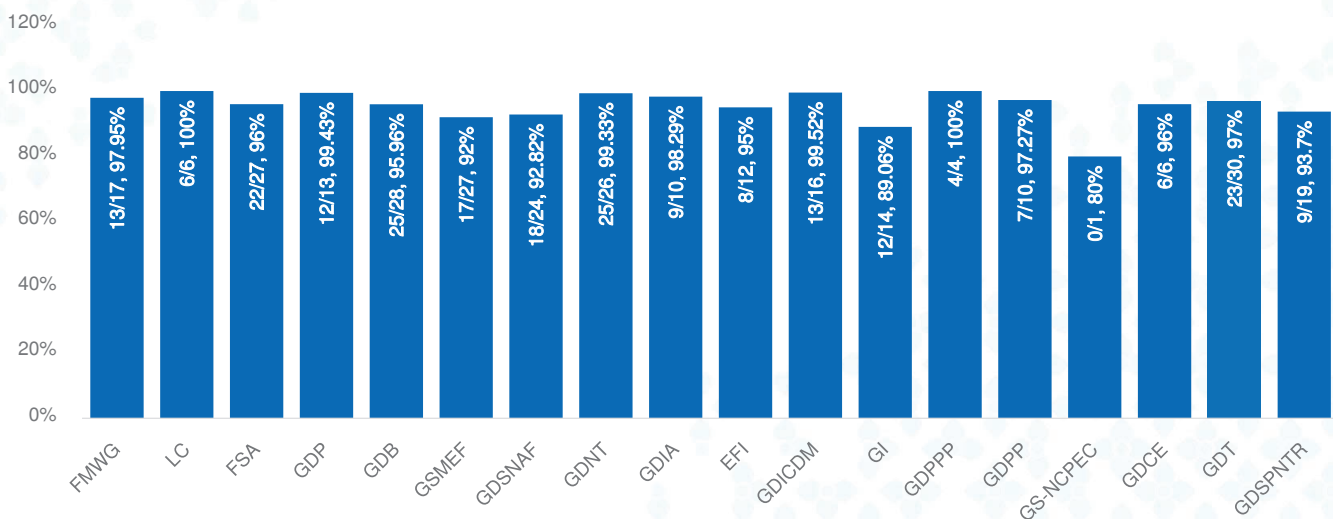
- ❑ ការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. មានចំនួន ៤៥ វិធានការ ក្នុងនោះសម្រេចបានវិធានការចំនួន១៣។ វិធានការចំនួន ៣២ ទៀត កំពុងមានវឌ្ឍនភាព ហើយត្រូវបានសម្របសម្រួលបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) ឆ្នាំ២០២៤ របស់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ស្របតាមអនុសាសន៍ណែនាំរបស់ គ.ហ.ស.។

កំណត់សម្គាល់៖ ៣ដំណើរការ ▲ សម្រេចបានពេញលេញ ៣ដំណើរការ ● មិនមានវឌ្ឍនភាព, និង ៣ដំណើរការ៖ ● វិស័យក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា

១៩

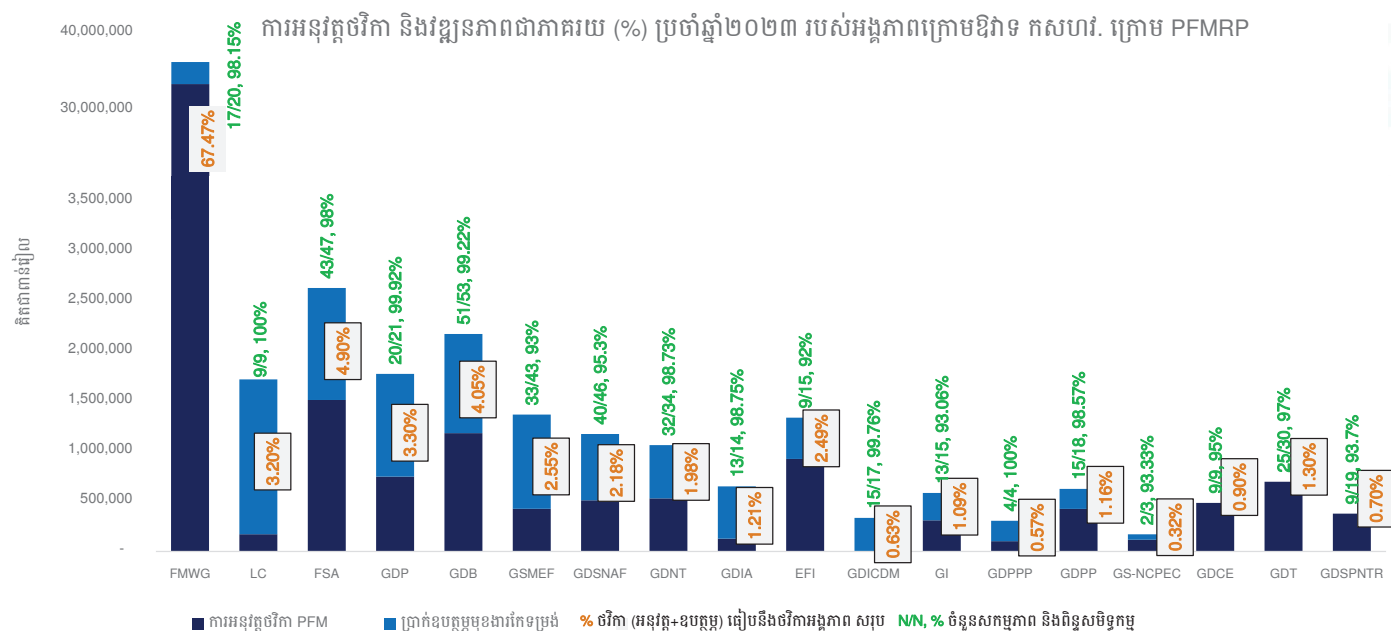
❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

វឌ្ឍនភាព (%) តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

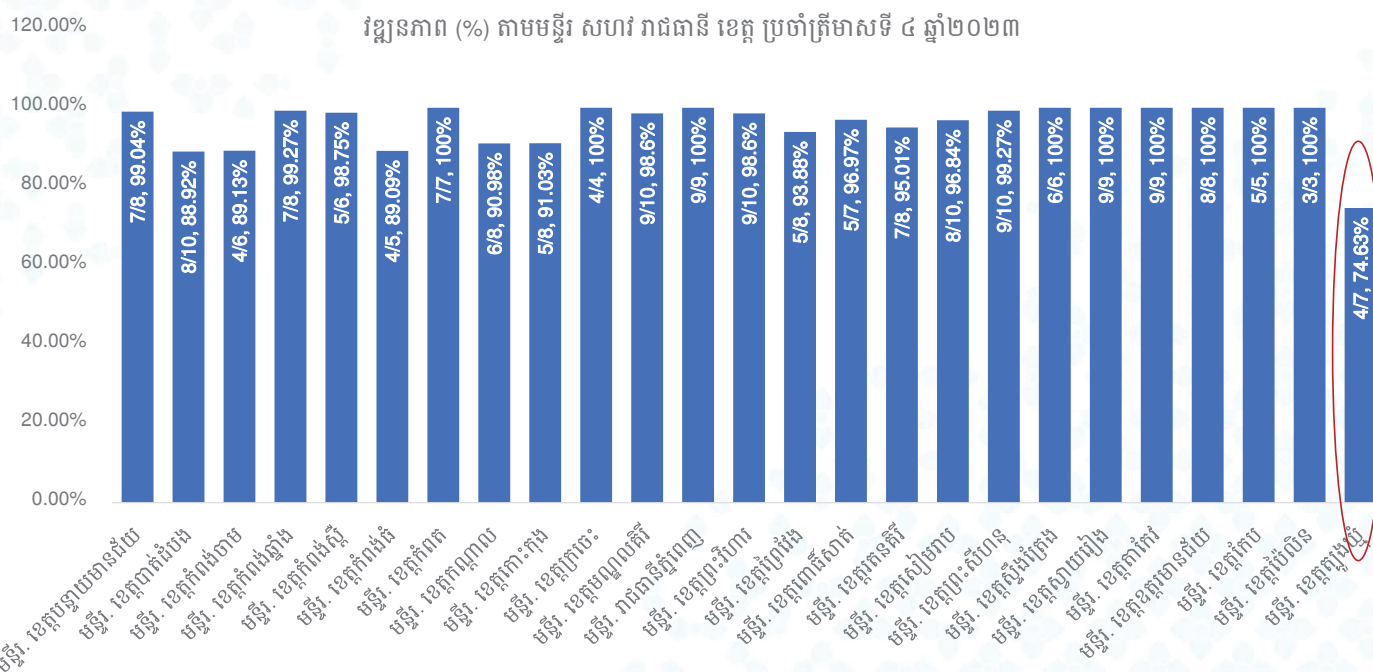

២០

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

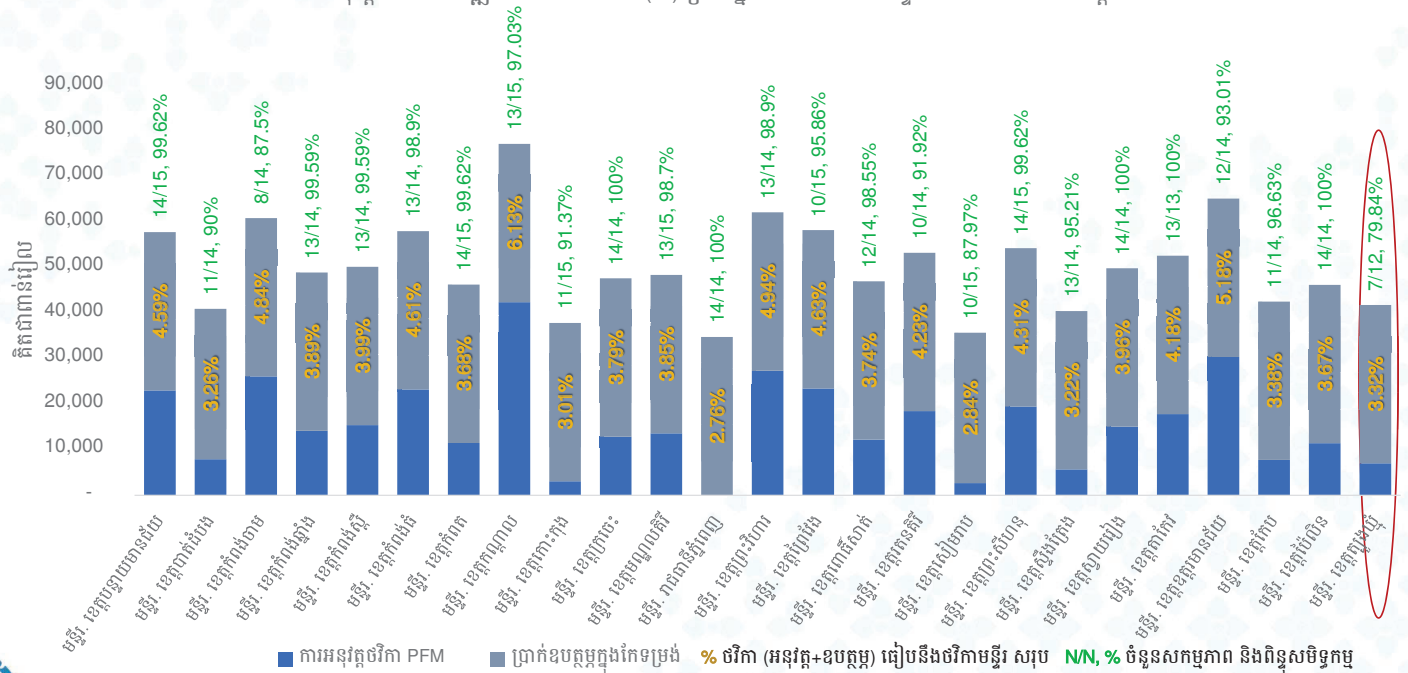

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមមន្ត្រី សហវ. រាជធានី ខេត្ត ប្រចាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

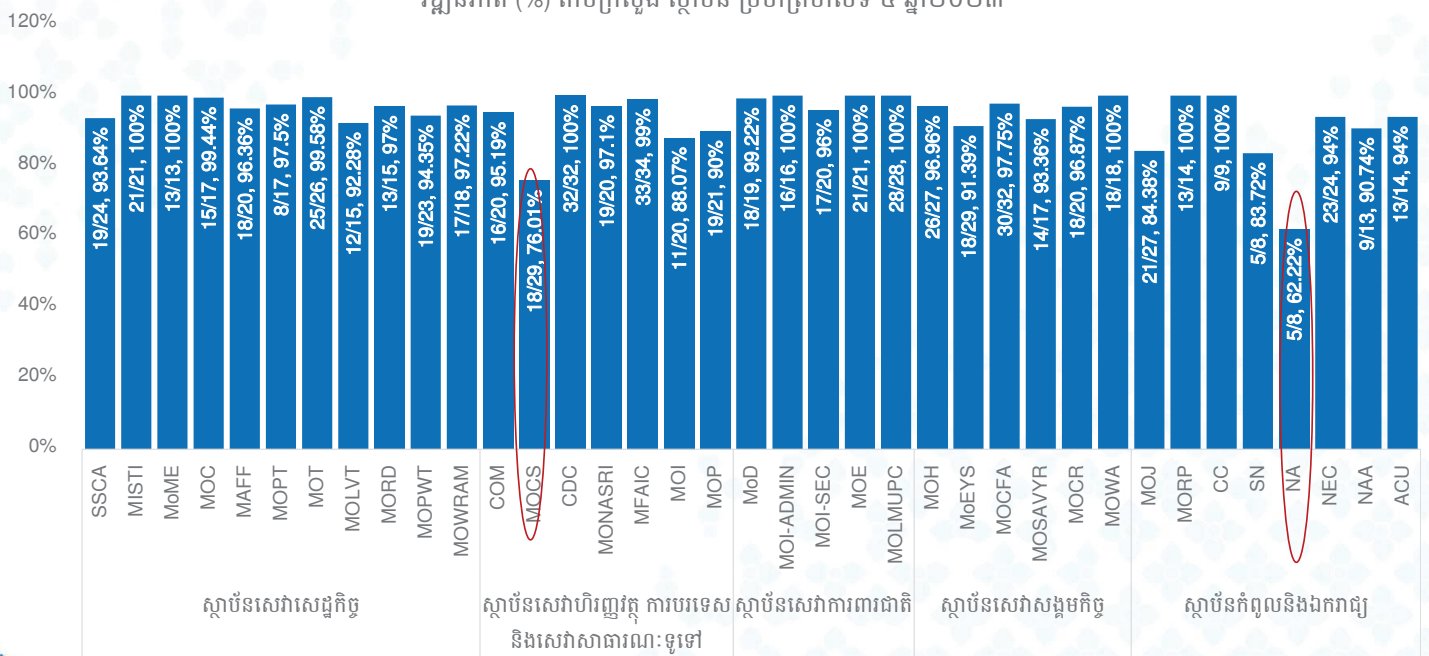
❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមមន្ទីរ សហវ. រាជធានី ខេត្ត ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

ការអនុវត្តវិវិកា និងវឌ្ឍនភាពជាភាគរយ (%) ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ របស់មន្ទីរ សហវ. រាជធានី-ខេត្ត

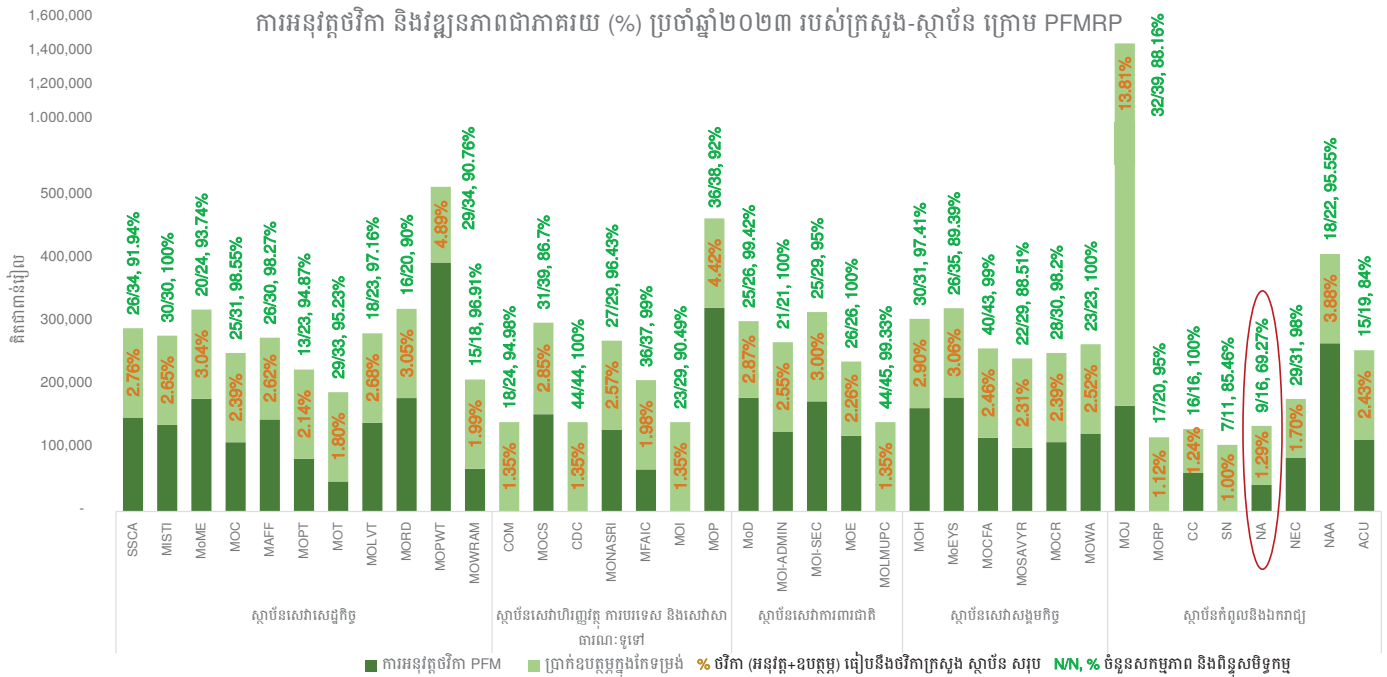

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមក្រសួង ស្ថាប័ន ប្រចាំត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២៣

វឌ្ឍនភាព (%) តាមក្រសួង ស្ថាប័ន ប្រចាំត្រីមាសទី ៤ ឆ្នាំ២០២៣

❖ វឌ្ឍនភាព (%) តាមក្រសួង ស្ថាប័ន ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

៣. មេគង្គហេតុនៃរបាយការណ៍សិក្សា និងវាយតម្លៃ

ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការកែទម្រង់ ទៅលើការកែលម្អប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ឆ្ពោះទៅរកប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, អ.គ.ហ. បានសិក្សា និងសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (សហគមន៍ អឺរ៉ុប – EU, ធនាគារពិភពលោក – WB, និង មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ – IMF) រៀបចំការវាយតម្លៃទៅលើ ទិដ្ឋភាពកែទម្រង់ចំនួន ១០។

❑ ផ្នែកទី១៖ ការបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា

- ៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (អ.គ.ហ.)
- ៣.២. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ (EU និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី២៖ ការបន្តពង្រឹងគុណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ

- ៣.៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS (IMF និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី៣៖ ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ

- ៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ (WB និង អ.គ.ហ.)
- ៣.៥. ការវាយតម្លៃការវិនិយោគសាធារណៈ (IMF និង អ.គ.ហ.)
- ៣.៦. ការវាយតម្លៃថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ (IMF និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី៤៖ ការកសាងគុណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម

- ៣.៧. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ (EU និង អ.គ.ហ.)
- ៣.៨. ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម – ករណីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា (EU និង អ.គ.ហ.)

❑ ផ្នែកទី៥៖ ចីរភាព នៃការកែទម្រង់

- ៣.៩. ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (EU និង អ.គ.ហ.)

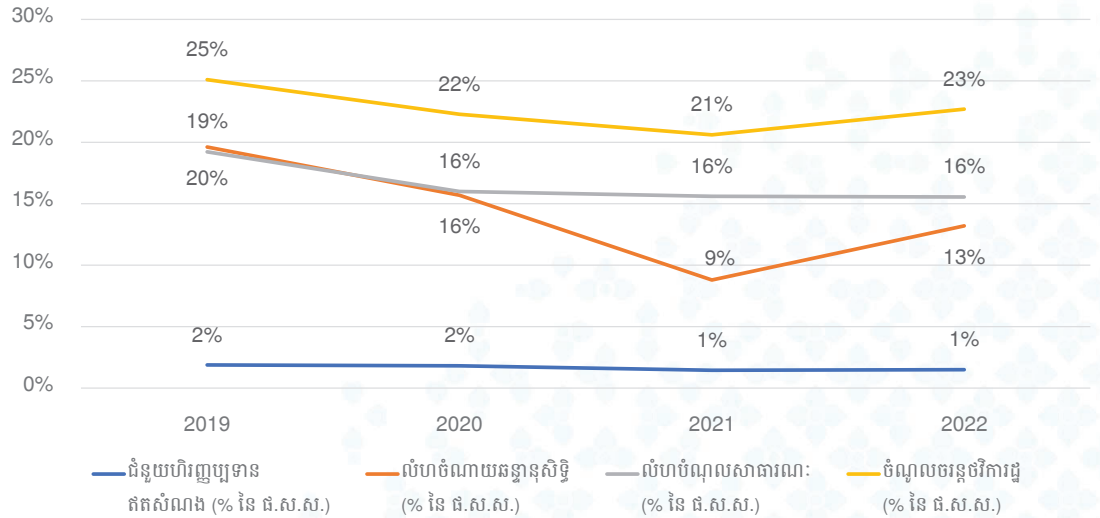
❑ ផ្នែកទី៦៖ ការរៀបចំប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ

- ៣.១០. ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ PEFA សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (អ.គ.ហ.)

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (Fiscal Space)

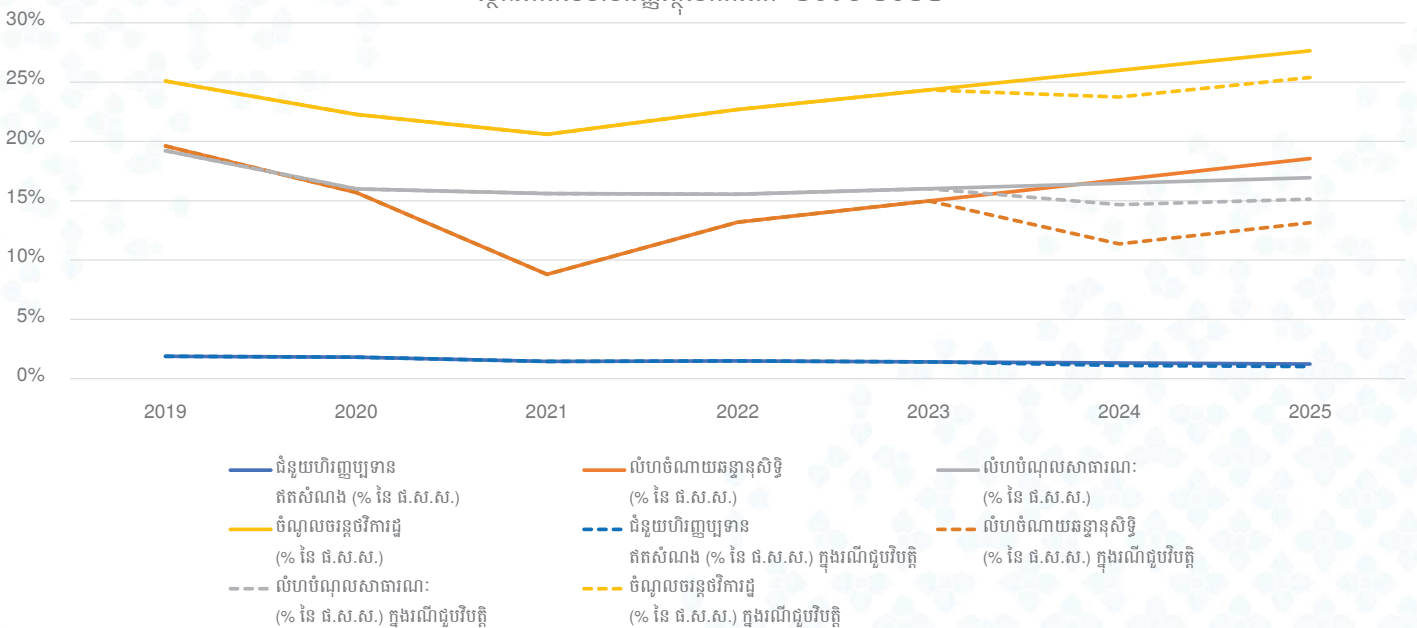
- ❖ សមាសធាតុចំនួន ៤ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលរួមមានជាអាទិ៍ (១) ជំនួយហិរញ្ញប្បទានឥតសំណង, (២) ចំណូលចរន្តថវិកាជាតិ, (៣) លំហចំណូលសាធារណៈ, និង (៤) លំហចំណាយឆន្ទានុសិទ្ធិ។
- ❖ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ ដល់ ឆ្នាំ២០២២, លំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មានសភាពថមថយ ដោយសារការប៉ះទង្គិចពីវិបត្តិនានា។

ស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២២

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ត...)

ស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ២០១៩-២០២៥

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ត...)

❖ យោបល់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តារសេដ្ឋកិច្ច

□ ការវិនិយោគសាធារណៈ

- បង្កើនការវិនិយោគសាធារណៈ នៅក្នុងវិស័យគន្លឹះៗ ដូចជា សុខាភិបាល, អប់រំ, និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខ្ទីរដឹកជញ្ជូន
- លើកកម្ពស់យន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន ដើម្បីទាញសក្តានុពលពីវិនិយោគវិស័យឯកជននៅក្នុងគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងវិស័យគន្លឹះផ្សេងទៀត
- វិនិយោគទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានភាពធំទៅនឹងអាកាសធាតុ និងបច្ចេកវិទ្យាសាកលវិទ្យាល័យដើម្បីកាត់បន្ថយបច្ច័យនៃប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

□ ការអភិវឌ្ឍជំនាញ

- វិនិយោគលើកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដោយផ្ដោតលើការតម្រើមកម្លាំងពលកម្ម ជាមួយតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា
- រក្សាភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជនដើម្បីបំពេញគម្លាតជំនាញ (Skill Gap) និងបង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលចំគោលដៅ
- លើកកម្ពស់ការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញខ្ទីរដឹកជញ្ជូន ដើម្បីត្រៀមកម្លាំងពលកម្មសម្រាប់កំណើនបច្ចេកវិទ្យាខ្ទីរដឹកជញ្ជូន។

□ កម្មវិធីជំនួយសង្គម

- បន្តអនុវត្តកម្មវិធីផ្ទេរសាច់ប្រាក់ ជាពិសេសគាំទ្រដល់ធុរកិច្ច និងគ្រួសារដែលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំង
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តកម្មវិធីធានារ៉ាប់រងនិកម្មភាព ដើម្បីផ្តល់ការការពារសុវត្ថិភាព (Safety net) សម្រាប់កម្មករនិយោជិត
- លើកកម្ពស់កម្មវិធីជំនួយសង្គម ហើយពង្រីកវិសាលភាពដល់ជនងាយរងគ្រោះ និងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ។

៣.១. ការពិនិត្យមើលស្ថានភាពលំហហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ត...)

❖ យោបល់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់

□ ចំណូលចរន្តថវិកាជាតិ

- បន្តលើកកម្ពស់រដ្ឋបាលពន្ធ និងធ្វើទំនើបកម្ម
- បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាល និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និង
- បន្តគិតគូរលើបន្ទុកសារពើពន្ធ

□ ការធានាចីរភាពចំណូលសាធារណៈ

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តយន្តការស្រួលគ្រប់គ្រងចំណូលសាធារណៈ (២០២៤-២០២៨)
- បន្តលើកកម្ពស់គុណភាពគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដោយធ្វើការបង្វែរអាទិភាពវិនិយោគដែលលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ (Connectivity), ផលិតភាពសេដ្ឋកិច្ច, និងការប្រកួតប្រជែង និង
- បន្តធ្វើពិពិធកម្មប្រកបហិរញ្ញប្បទាន ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យចំណូល និងជំរុញការអនុវត្តយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន និងការបោះផ្សាយមូលបត្ររដ្ឋ ជាដើម។

□ ការវិភាគធនធានចំណាយឆន្ទានុសិទ្ធិឆ្ពោះទៅវិស័យគន្លឹះៗ

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តពេញលេញនូវ MTFF និង MTBF ខណៈត្រូវពង្រឹងគុណភាព BSP និង PB
- បន្តលើកកម្ពស់កិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈប្រកួតប្រជែង និងតម្លាភាព
- បន្តធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS, រៀបចំឧបករណ៍វិភាគប្រសិទ្ធភាពចំណាយ (ឧទា. Spending Review)
- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ដើម្បីធានាការឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាព និង
- លើកកម្ពស់ការអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។

□ ការត្រៀមសម្រាប់វិបត្តិដោយចៃដន្យ

- រៀបចំមូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ (មានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) និងទទួលបានការណែនាំដ៏ខ្លាំងខ្លស់ពី ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឱ្យជំរុញលើកិច្ចការនេះ)
- សមាហរណកម្មការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (បានគិតគូរក្នុង MTFF ២០២៤-២០២៧)
- បង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តសម្រាប់ការវិភាគថវិកា និងបង្វែរចំណាយទៅកអាទិភាព និង
- បង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់លទ្ធកម្មសាធារណៈបន្ទាន់ (Emergency Procurement Procedures)។

៣.២. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ – យោបល់

- ❑ ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣។
- ❑ ច្បាប់នេះ មានគោលបំណងធានាឱ្យកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយតម្លាភាព គណនេយ្យភាព សុចរិតភាព ការប្រកួតប្រជែង ភាពយុត្តិធម៌ ប្រសិទ្ធភាព សិទ្ធិសិទ្ធភាព ចីរភាព គុណភាព ការសន្សំ-សំចៃ និងភាពទាន់ពេល។
- ❑ វិធានការពង្រឹងស្ថាប័ន
 - ពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលជំនាញលទ្ធកម្មសាធារណៈ (កិច្ចការនេះ អាចប្រគល់ជូន វ.ស.ហ.)
 - កែលម្អកិច្ចសម្របសម្រួលតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក
 - បង្កើតប្រព័ន្ធវិញ្ញាបនបត្រសម្រាប់មន្ត្រីលទ្ធកម្ម (កិច្ចការនេះ អាចប្រគល់ជូន វ.ស.ហ.) និង
 - ពង្រឹងការការពារសុចរិតភាពមន្ត្រីនៅក្នុងស្ថាប័នលទ្ធកម្ម។
- ❑ ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង
 - កំណត់តម្រូវការជំនាញសម្រាប់ការងារធ្វើតាមទិសដៅកែទម្រង់ និងអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញដែលមានស្រាប់
 - វាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល
 - បង្កើតសកម្មភាពលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និង
 - បង្កើតគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការ និងការវាយតម្លៃការដេញថ្លៃ។
- ❑ ការតាមដានតាមក្រោយ (Ex post spot checks)
 - បង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់ spot check
 - បង្កើតទម្រង់ស្តង់ដាររបាយការណ៍សម្រាប់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម និង
 - បង្កើតនីតិវិធីស៊ើបអង្កេតសម្រាប់អន្តរាគមន៍ចាំបាច់ណាមួយចំពោះកិច្ចលទ្ធកម្មដែលកំពុងដំណើរការ ក្នុងករណីពិនិត្យឃើញថាមានភាពមិនប្រក្រតីកើតឡើង។
- ❑ សុចរិតភាព នៃនីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា
 - កំណត់ទំហំ និងប្រភេទបណ្តឹងតវ៉ា
 - បង្កើតប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ាទៀតទាក់ទងនឹង GDP
 - បញ្ចូលការវិភាគនិន្នាការបណ្តឹងតវ៉ាទៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ។
- ❑ កិច្ចលទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព
 - កំណត់លក្ខខណ្ឌបច្ចេកទេស និងវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗសម្រាប់កិច្ចលទ្ធកម្មបែកតែង
 - បង្កើតគោលការណ៍ណែនាំអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអំពីការធ្វើបុរេលក្ខណៈសម្បត្តិ និងលក្ខណៈបច្ចេកទេសសម្រាប់លទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព និង
 - បង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកិច្ចលទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព។
- ❑ ការរៀបចំ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលិខិតគតិយុត្តសម្រាប់គាំទ្រការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី)
 - នីតិវិធីបណ្តឹងតវ៉ា និង នីតិវិធីវាយតម្លៃសំណុំរឿងស្នើសុំដេញថ្លៃគម្រោងលទ្ធកម្មដែលមានទឹកប្រាក់ធំ មានចរិតជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសដោយឡែកសម្រាប់គ្រប់គ្រង និងគម្រោងដែលមានវេទយ៉ាងខ្ពស់ដែលតម្រូវឱ្យមានការអនុម័តពី កសហវ.
 - លទ្ធកម្មតាមគោលការណ៍ចីរភាព
 - លទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក (e-procurement)
 - ការតាមដាននៅកម្រិត កសហវ. (MEF Monitoring) និង
 - វិធានពិសេសសម្រាប់សហគ្រាសសាធារណៈ។

៣.៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS – របកគំហើញ និងយោបល់

- ❑ ប្លង់គណនេយ្យ និងចំណាត់ថ្នាក់ថវិកា
 - របកគំហើញគន្លឹះៗ
 - ចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាក្នុង FMIS ដែលផ្តោតលើរចនាសម្ព័ន្ធប្លង់គណនេយ្យ (CoA) បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់មានវិសាលភាពដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន (ឧទា. សាលារៀន) និង
 - ការកត់ត្រាក្នុង FMIS គួរត្រូវបានពង្រីក ដើម្បីបញ្ចូលទិន្នន័យចំណាយវិនិយោគសាធារណៈដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស។
 - យោបល់កែលម្អ
 - វាយតម្លៃតម្រូវការរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ. និង
 - វាយតម្លៃជម្រើសបច្ចេកទេស សម្រាប់អនុវត្ត COA ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់របស់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ.។
- ❑ ការពង្រីកមុខងារ FMIS សម្រាប់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
 - របកគំហើញគន្លឹះៗ
 - FMIS ពុំទាន់ពង្រីកវិសាលភាពអនុវត្តដល់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន (ឧទា. សាលារៀន)
 - ការធ្វើសន្ទនាមួយរវាង FMIS និង EFMS ត្រូវបានជំរុញ ប៉ុន្តែពុំទាន់មានវឌ្ឍនភាពប្រសើរឡើយ។
 - យោបល់កែលម្អ
 - ពង្រីកមុខងារស្នូលរបស់ FMIS និងមុខងាររៀបចំផែនការថវិកា និងមុខងារកិច្ចលទ្ធកម្ម
 - កសហវ. គួរដកពិសោធន៍នៃការប្រើប្រាស់ FMIS Portal សម្រាប់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ដោយវាយតម្លៃអំពីតម្រូវការ និងបញ្ហាប្រឈម ដើម្បីពង្រីកទៅកាន់អង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈផ្សេងទៀត និង
 - ផែនការរយៈពេលមធ្យមទៅវែង គួរត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់ពង្រីកការអនុវត្ត FMIS ទៅកាន់កម្រិតអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង ស្ថាប័ន។

៣.៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត FMIS – របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

❑ ពង្រឹងការអនុវត្ត FMIS និង មុខងារប្រព័ន្ធផ្សេង

➢ របកគំហើញគន្លឹះៗ

- ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាផ្សេងៗ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបំពេញមុខងាររៀងៗខ្លួន (ឧទា. DMFAS, ASYCUDA, ប្រព័ន្ធពន្ធដារ, NRMIS, EFMS, SARMIS និងប្រព័ន្ធផ្សេងទៀត)
- ការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យរវាងប្រព័ន្ធផ្សេងៗ នៅមានកម្រិត ឬមិនមានការធ្វើសន្ទនាកម្ម (ឧទា. FMIS និង SARMIS) និង
- ការចែករំលែកទិន្នន័យកន្លងមករវាង FMIS ជាមួយប្រព័ន្ធពន្ធដារ, ASYCUDA, និង NRMIS ក៏នៅមានកម្រិតផងដែរ។

➢ យោបល់កែលម្អ

- បង្កើត Protocols ផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យសម្រាប់បញ្ជូនទៅ និងពី FMIS ដោយប្រើប្រាស់ APIs ស្តង់ដារ។

❑ កែលម្អទិន្នន័យ និងអភិបាលកិច្ចប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន

➢ របកគំហើញគន្លឹះៗ

- អត្ថលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចឌីជីថល បានដាក់ចេញនូវទស្សនវិស័យលើកកម្ពស់ការធ្វើឌីជីថលនីយកម្ម នៅកម្រិតរដ្ឋាភិបាល ដោយបង្កើតជាប្រព័ន្ធ Eco ឌីជីថល
- រដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថល ឆ្នាំ២០២២-២០២៣៥ និង
- បើទោះជាមានក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវបានដាក់ចេញ, ក្រសួង ស្ថាប័នបានផ្តួចផ្តើមរៀបចំប្រព័ន្ធរណប្រទេសៗ ទៅតាមតម្រូវការរៀងៗខ្លួន។

➢ យោបល់កែលម្អ

- បង្កើតគណៈកម្មាធិការ រៀបចំនិងឯកភាពលើក្របខ័ណ្ឌ និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសមាហរណកម្ម ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកសហវិ. (បច្ចុប្បន្នភាព មានក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន)
- បង្កើតអភិក្រមជារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីធានាថានិម្មាបនកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន មានផ្នែក Hardware, software, APIs, ឧបករណ៍ផ្ទុក (Storage Device), និង សមាសធាតុហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំង។
- រៀបចំក្របខ័ណ្ឌអភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ ដើម្បីធានានូវរចនាសម្ព័ន្ធទិន្នន័យ ទៅតាម Protocol រួម និងចាត់ថ្នាក់ទៅតាមតម្រូវការអង្គភាព/ស្ថាប័នដែលគ្រប់គ្រងផ្ទាល់លើប្រព័ន្ធផ្សេងៗ និង
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវគោលនយោបាយសុវត្ថិភាពព័ត៌មាន និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ទិន្នន័យសុវត្ថិភាព។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ– របកគំហើញ និងយោបល់

❑ ភាពមានកម្រិតនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងការអនុវត្តថវិកា

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការនូវ MTFF ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់រៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍
- ធានានូវវិន័យថវិកាពេញលេញនៅគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន។

❑ ភាពមានកម្រិតនៃការកំណត់គោលដៅលទ្ធផលចុងក្រោយនៃកម្មវិធី

- កំណត់គោលដៅជាក់ស្តែងនិយម (Realistic target) ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការវិភាគចំណាយថវិកា
- បង្កើតប្រព័ន្ធ M&E ដើម្បីតាមដានការអនុវត្តគោលដៅដែលបានដាក់ចេញ។

❑ ចំណាយថវិកាផ្សារភ្ជាប់ជាមួយ Outcome នៅមានកម្រិត

- កែលម្អ BSP ដោយកំណត់សូចនាករ Outcome និងព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មដែលមានភាពជាក់ស្តែងនិយម
- ធ្វើសិទ្ធិជូនអាណាប័កកម្មវិធី ក្នុងការវិភាគធនធាន ហើយមានគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម
- ត្រួតពិនិត្យនិងកែសម្រួលរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី
- ធានាកម្មវិធីនេះបញ្ចាំងពេញលេញនូវចំណាយ និង អនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មពេញលេញ។

❑ បញ្ហាប្រឈម នៃការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការវិនិយោគសាធារណៈ សម្រាប់ហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ, ពង្រឹងការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង និងការជ្រើសរើសគម្រោង, ពង្រឹងសមត្ថភាពសម្រាប់ក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងធំៗ
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នក្នុងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈស្របជាមួយនឹងគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។

❑ ការបង្កើនបៀវត្សរ៍ ពុំទាន់ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការបង្កើនសមិទ្ធកម្ម

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តកម្មវិធីជាតិសម្រាប់កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ៖ កែលម្អការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (HR) ដោយការអនុវត្តប្រព័ន្ធ HRMIS, ដាក់ឱ្យអនុវត្តការគ្រប់គ្រងផ្នែកលើសមិទ្ធកម្ម សម្រាប់កម្រិតអគ្គនាយកដ្ឋាន និងនាយកដ្ឋាន ហើយផ្សារភ្ជាប់បៀវត្សរ៍ជាមួយសមិទ្ធកម្ម
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តការគ្រប់គ្រងផ្នែកលើសមិទ្ធកម្ម សម្រាប់គ្រប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងផ្សារភ្ជាប់បៀវត្សរ៍ជាមួយសមិទ្ធកម្ម

❖ ធនធានមិនគ្រប់គ្រាន់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដើម្បីអនុវត្តមុខងារផ្សេង

- បង្កើតផែនការវិមជ្ឈការសម្រាប់ក្រសួងផ្តល់សេវាសាធារណៈ
- បង្កើតក្របខ័ណ្ឌ M&E ដើម្បីតាមដាន និងកែលម្អការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅមូលដ្ឋាន
- ធានាធនធានគ្រប់គ្រាន់នៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ— របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

□ វិស័យអប់រំ

- ប្រគល់សិទ្ធិអំណាចជូនអាណាប័កកម្មវិធីសម្រាប់សម្រួលដល់ នីតិវិធីអនុវត្តចំណាយថវិកា
- វិភាគចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកតាមកម្មវិធី
- បន្តរួមបញ្ចូលគម្រោងមូលនិធិហិរញ្ញប្បទានដោយផ្ទៃក្នុង ទៅក្នុង BSPs
- ពង្រីកវិសាលភាព និងមូលនិធិ នៃកម្មវិធីជំនួយថ្លៃសិក្សាដើម្បីកាត់បន្ថយ ឱកាសនៃការបោះបង់ការសិក្សា
- ពង្រាយគ្រូទៅតាមតំបន់ តាមរយៈការបន្តលើកទឹកចិត្តជាថវិកា និងប្រាក់ ឧបត្ថម្ភសម្រាប់សោហ៊ុយធ្វើដំណើរ
- ជំរុញការអនុវត្តសមាមាត្រសិស្សនិងគ្រូ
- បង្កើនការចូលរួមរបស់មាតាបិតា ក្នុងការកែលម្អលទ្ធផលរបស់សិស្ស
- លើកកម្ពស់គុណភាពគ្រូបង្រៀន និងកាត់បន្ថយអវត្តមានគ្រូ។

□ វិស័យសុខាភិបាល

- កែលម្អរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី៖ ការវិភាគចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកនៅតាមកម្មវិធី នីមួយៗ និងការប្រគល់សិទ្ធិអំណាចក្នុងប្រើប្រាស់ធនធានជូនអាណាប័កកម្មវិធី
- រៀបចំវិធីសាស្ត្រ និងឧបករណ៍ថវិកា ដើម្បីវិភាគចំណាយ ស្របទៅតាមកម្មវិធីនីមួយៗ និង ពង្រឹងប្រព័ន្ធ M&E
- បន្តលើកកម្ពស់វិស័យសុខាភិបាលដើម្បីកាត់បន្ថយ Out of Pocket តាមរយៈកម្មវិធី ជំនួយសុខុមាលភាពសង្គម (ប.ស.ស.)
- បន្តវិភាគធនធាន ឆ្ពោះទៅមណ្ឌលសុខភាព ដោយផ្ដោតលើខេត្តដែលមានគ្រួសារ ក្រីក្រច្រើន
- បញ្ចូលវិស័យឯកជនជាប្រព័ន្ធផ្តល់សេវាសុខាភិបាល៖ ពង្រីកកម្មវិធីជំនួយសង្គម ដោយបង្កើនការចូលរួមពីវិស័យឯកជន។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ— របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

□ វិស័យកសិកម្ម

- កែលម្អ PB ដោយផ្ដោតលើការវិភាគចំណាយតាមកម្មវិធី ទន្ទឹមនឹង ត្រូវតម្រឹមជាមួយ BSP
- វិភាគថវិកាតាមកម្មវិធី និងអនុកម្មវិធី ហើយផ្តល់ភាពទន់ភ្លន់ក្នុងការ អនុវត្តនីតិវិធីថវិកា
- កាត់បន្ថយ និងធ្វើសាមញ្ញកម្មនូវចំនួនសូចនាករសមិទ្ធកម្ម
- ពង្រឹងការចែករំលែកទិន្នន័យរវាងក្រសួង និងមន្ទីរ
- តម្រឹម BSP ជាមួយ MTBF និង MTFF និង
- ពង្រឹងការសម្របសម្រួលក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធកសិកម្ម ក្នុងក្រសួងគន្លឹះ ទាំង ៣ តាមរយៈយន្តការគណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង។

□ វិស័យធនធានទឹក

- បន្តតម្រឹមការវិភាគថវិកាជាមួយគោលបំណងគោលនយោបាយ
- សិក្សាអំពីហិរញ្ញប្បទានក្នុងវិស័យ ប្រកបដោយភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ
- ពង្រឹងតួនាទី និងភារកិច្ចរវាងក្រសួងថ្នាក់កណ្តាល និងមន្ទីរ
- ជំរុញការអនុវត្តមុខងារដែលបានផ្ទេរទៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និង
- ពង្រឹងការប៉ាន់ស្មានតម្រូវការជួសជុលទីតាំងដែលរងគ្រោះដោយសារ ទឹកជំនន់ ដើម្បីកាត់បន្ថយថវិកាចំពោះកិច្ចក្នុងឆ្នាំ។

៣.៤. ការវាយតម្លៃចំណាយសាធារណៈ៖ របកគំហើញ និងយោបល់ (ត...)

❑ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ ករណីខេត្តព្រះសីហនុ

❖ ថ្នាក់ខេត្ត

- ពង្រឹងសមត្ថភាពរៀបចំផែនការ (សមាហរណកម្ម BSP រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត)
- កែលម្អសមត្ថភាពព្យាករណ៍សារពើពន្ធ និង ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ
- បង្កើតនិងពង្រឹងយន្តការរវាងថ្នាក់ខេត្ត ជាមួយវិស័យឯកជន និងកំណត់មុខងារច្បាស់លាស់រវាងថ្នាក់ខេត្ត និងក្រុង
- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (បញ្ជីសារពើពន្ធទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែង)
- កែលម្អដំណើរការអនុវត្តថវិកា (កែលម្អពេលវេលានៃការរៀបចំនិងកិច្ចលទ្ធកម្មគម្រោង)

❖ ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក

- កែលម្អលទ្ធភាពថវិកា និងការអនុវត្តមុខងារ (វិភាគចំណាយសម្រាប់មុខងារ និងរៀបចំ និងកែសម្រួលគតិយុត្ត ស្របទៅនឹងការកែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ)
- ការកែលម្អការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (ដោះស្រាយបញ្ហាកង្វះបុគ្គលិករដ្ឋសម្រាប់សេវាគន្លឹះ (ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងសំណល់រឹង) និង រៀបចំលក្ខខណ្ឌយោងការងារសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ក្នុងបរិបទនៃការកែទម្រង់ថ្មីៗ។

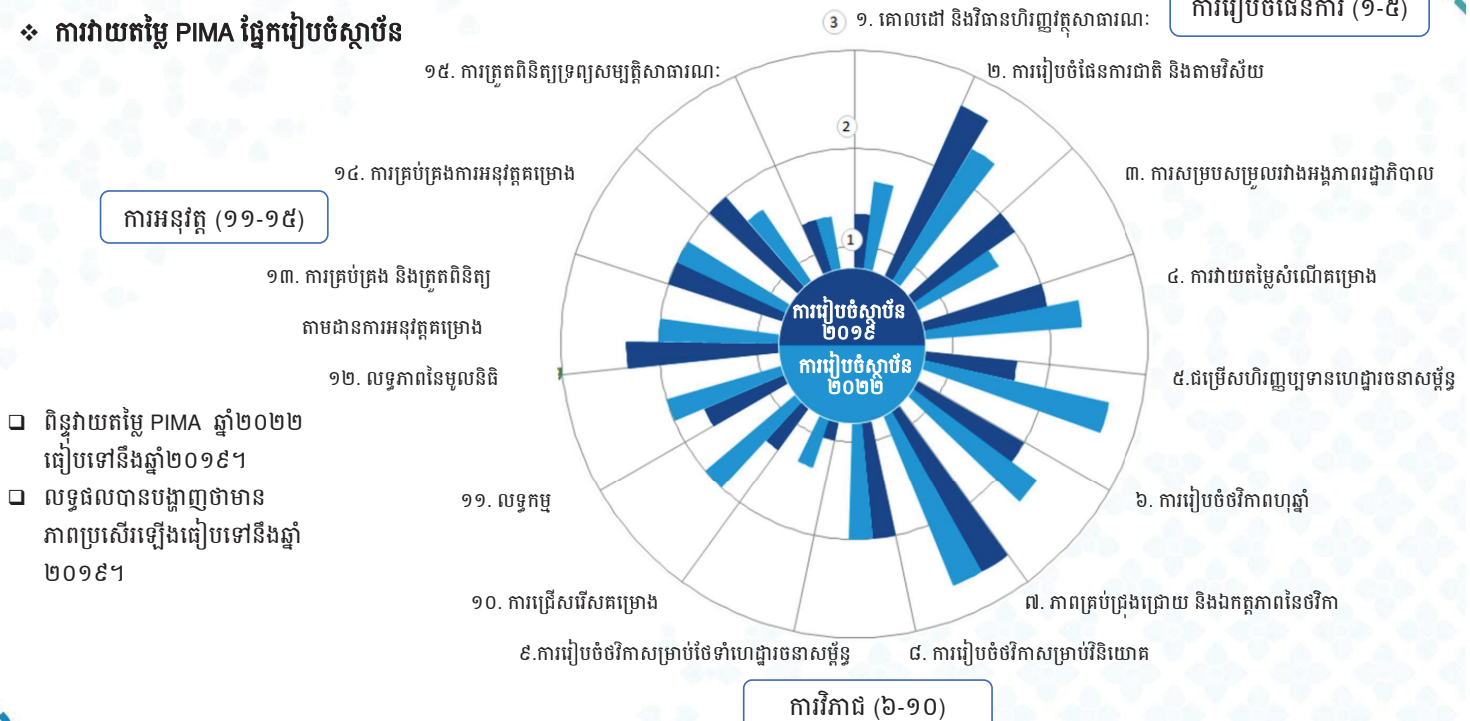
❖ ថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់

- ដោះស្រាយភាពយឺតពេលនៃការរៀបចំ និងអភិវឌ្ឍន៍គម្រោង ដោយគាំទ្រមន្ត្រីឃុំ សង្កាត់អនុវត្តសកាចរណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ និងតាមដានការអនុវត្ត។

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA)

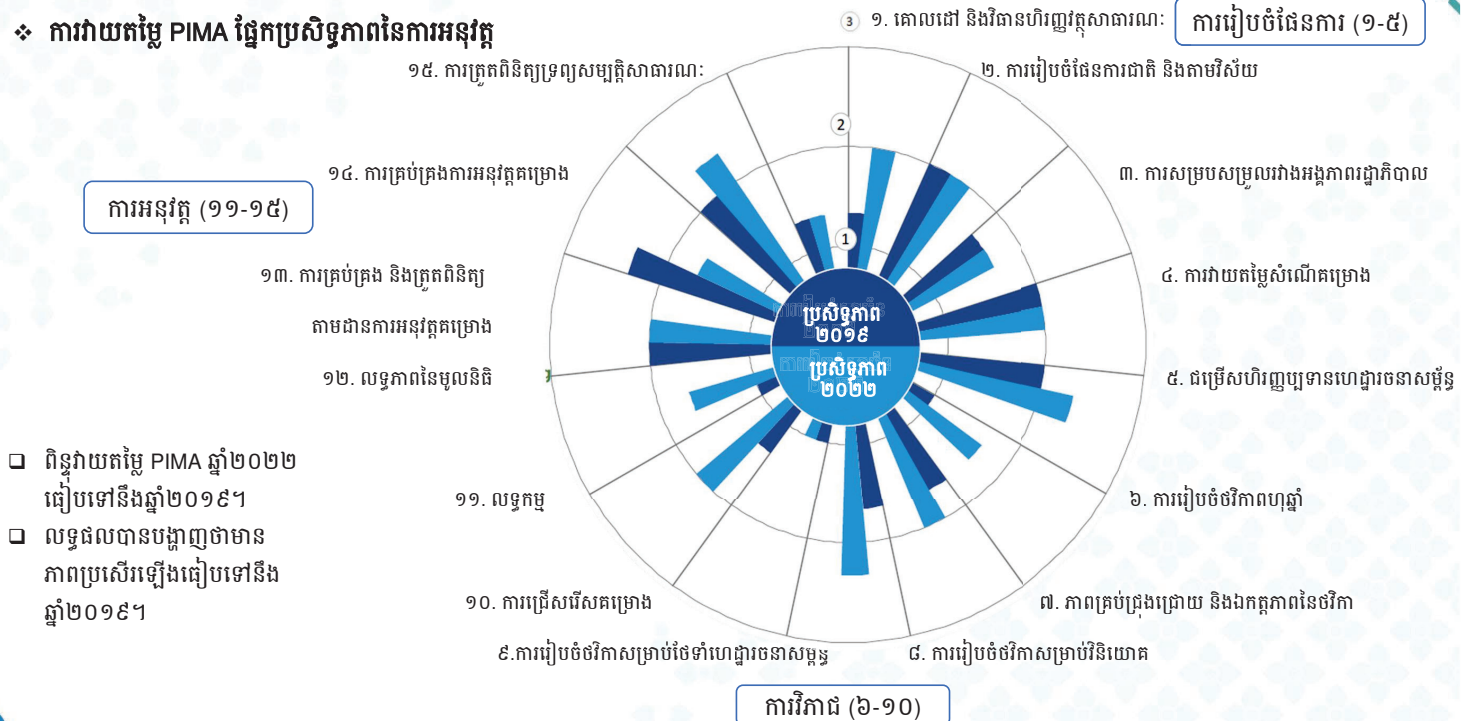
❖ ការវាយតម្លៃ PIMA ផ្នែករៀបចំស្ថាប័ន

ការរៀបចំផែនការ (១-៥)

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) (ត...)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA ផ្នែកប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត

- ❑ ពិន្ទុវាយតម្លៃ PIMA ឆ្នាំ២០២២ ធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩។
- ❑ លទ្ធផលបានបង្ហាញថាមានភាពប្រសើរឡើងធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩។

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) (ត...)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA

- ❑ ជាមួយ ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ មានការកែលម្អ ទាំងការរៀបចំស្ថាប័ន និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត បើធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៩។
- ❑ ចំណុចមួយចំនួន ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីកែលម្អការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈនៅកម្ពុជា ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។

❑ យោបល់លើការកែលម្អ

- ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួលលើការវិនិយោគសាធារណៈ រវាងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល
- ពង្រឹងសមត្ថភាព និងកែលម្អក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាចំពោះវិធីសាស្ត្រនិងគតិយុត្តនៅក្នុងការវាយតម្លៃសំណើគម្រោង និងរៀបចំគម្រោង
- បន្តរៀបចំវិភាគមូលធនពហុឆ្នាំ ដែលជាផ្នែកមួយនៃក្របខ័ណ្ឌវិភាគវិស័យពេលវេលា
- រៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការចំណាយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
- លើកកម្ពស់កិច្ចលទ្ធកម្មក្នុងស្រុក និងតម្រូវការអនុវត្តគម្រោង ស្របតាមស្តង់ដារដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់គម្រោងហិរញ្ញប្បទានពីប្រភពខាងក្រៅ
- ការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគម្រោង ដោយគិតគូរទាំងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង
- អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៃការគ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ ដែលមានលក្ខណៈសម្របសម្រួល (PIM IT Coordination) ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ កសហវ. និងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល។

៣.៥. ការវាយតម្លៃវិនិយោគសាធារណៈ (PIMA) (ត...)

❖ ការវាយតម្លៃ PIMA ក្នុងក្របខ័ណ្ឌបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ (C-PIMA)

- ❑ C-PIMA ត្រូវបានគិតគូរដាក់បញ្ចូលក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយតម្លៃ ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ដោយផ្ដោតតែទៅលើផ្នែករៀបចំស្ថាប័នប៉ុណ្ណោះ។
- ❑ លទ្ធផល នៃការវាយតម្លៃ C-PIMA បានបង្ហាញថា សសរស្តម្ភ ចំនួន២ ទទួលបានពិន្ទុមធ្យម។ ចំណែកសសរស្តម្ភ៣ ផ្សេងទៀត (សសរស្តម្ភទី២-ការសម្របសម្រួលអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល, ទី៣-ការវាយ តម្លៃសំណើគម្រោង និងការជ្រើសរើសគម្រោង, និងទី៤-ថវិកា នីយកម្ម និងការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តគម្រោង) ទទួលបានពិន្ទុទាប។
- ❑ ចំណុចមួយចំនួន ត្រូវបន្ថយកម្រិតទុកដាក់ ដើម្បីកែលម្អ PIM ក្នុង ក្របខ័ណ្ឌបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។

❑ យោបល់លើការកែលម្អ

- បង្កើតផ្នែកហានិភ័យអាកាសធាតុ (Climate Risk Section) នៅក្នុង MTFF
- ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួល ស្តីពីអាកាសធាតុ និងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគ
- បញ្ចូលការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ ទៅក្នុងទិដ្ឋភាពគតិយុត្តរភាពការរៀបចំការវាយ- តម្លៃសំណើគម្រោង និងជ្រើសរើសគម្រោងសំខាន់ៗ
- គិតគូររៀបចំចំណាយអាកាសធាតុនៅក្នុងដំណើរការថវិកា
- រៀបចំវិធីសាស្ត្រស្តង់ដារសម្រាប់ផែនការ និងប៉ាន់ស្មានអំពីតម្រូវការថែទាំ
- ប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដើម្បីផ្តល់ នូវការឆ្លើយតបរយៈពេលវែងទៅនឹងហានិភ័យបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។

៣.៦. ការវាយតម្លៃថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ – របកគំហើញ និងយោបល់

❑ សមាសធាតុមូលដ្ឋានសម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ

- មូលដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ បានកំណត់ ក្នុងច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ។
- ការគាំទ្រផ្នែកនយោបាយកម្រិតខ្ពស់លើសមភាពយេនឌ័រ
- មានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ និងក្របខ័ណ្ឌគោល- នយោបាយ ពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ
- ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីក្រសួងកិច្ចការនារី
- ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ត្រូវបានជ្រួតជ្រាបទូទាំងក្រសួង ស្ថាប័ន និងមានការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាសមភាពយេនឌ័រ ជាពិសេសមានក្រុមការងារយេនឌ័រ
- មានក្របខ័ណ្ឌថវិកាសមិទ្ធកម្ម និងកម្មវិធី
- មានទិន្នន័យបែងចែកតាមយេនឌ័រ (ស្ត្រី និងបុរស)
- មាន FMIS សម្រាប់ការអនុវត្តថវិកា។

❑ ពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន និង គតិយុត្ត សម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ

- (១) រៀបចំមូលដ្ឋានគតិយុត្តអចិន្ត្រៃយ៍, (២) កំណត់រចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន, (៣) កសាង ធ្វើ សមាហរណកម្មទិដ្ឋភាពយេនឌ័រ ចូលក្នុងវដ្តថវិកា, និង (៤) ពង្រឹងទំនាក់ទំនង និងការយល់ដឹងអំពី ថវិកាយេនឌ័រ។

❑ សមាហរណកម្មឧបករណ៍ថវិកាយេនឌ័រ ទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា

- (១) ពង្រឹងការកំណត់អាទិភាពសម្រាប់ការរៀបចំ គោលនយោបាយ និងការវិភាគធនធាន, (២) កែ- លម្អក្របខ័ណ្ឌរបាយការណ៍, (៣) រៀបចំ និង អនុវត្តក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់វាយតម្លៃកម្មវិធី, (៤) និងប្រើប្រាស់ FMIS។

❑ ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវឧបករណ៍គាំទ្រថវិកា យេនឌ័រ

- (១) ការវិភាគ និងចំណាយថវិកា ដែលមានបច្ច័យដល់ សមភាពយេនឌ័រ, (២) រៀបចំ និងអនុវត្តការវាយតម្លៃបច្ច័យ យេនឌ័រ, (៣) រៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីថ្លែងហេតុថវិកា យេនឌ័រ និង (៤) ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលការណ៍ណែនាំពាក់ព័ន្ធ នឹងការរៀបចំថវិកា ដើម្បីបញ្ចាំងអំពីឧបករណ៍យេនឌ័រ។

❑ ប្រើប្រាស់យន្តការកែទម្រង់ PFM ដើម្បី គាំទ្រការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ

- ការកែទម្រង់ថវិកាកម្មវិធីត្រូវបានពិនិត្យឃើញថាជាឱកាសល្អ សម្រាប់ថវិកាយេនឌ័រ តាមរយៈការធ្វើសមាហរណកម្មចំណាយ មូលធន ទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី។ ចំណាយទាំងអស់បូករួម ទាំងចំណាយគម្រោងហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវ បានកត់សម្គាល់ក្នុងថវិកាដើម្បីបង្ហាញអំពីទិដ្ឋភាពពេញលេញ នៃបច្ច័យគោលនយោបាយ លើយេនឌ័រ។

៣.៧. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ— របកគំហើញ

- ❑ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ ២០២៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី ១០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣។
- ❑ ច្បាប់នេះកំណត់គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវភាពជឿទុកចិត្តនៃ ថវិកា, គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ, ការផ្សារ ភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ និង គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម ក្នុងគោលបំណង ធានាប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងចីរភាពនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុងការទ្រទ្រង់ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងសមធម៌សង្គម។

❑ សមាសធាតុសំខាន់ៗ នៃការកែទម្រង់ថវិកាតាមរយៈ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី)

- ការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម (ការភ្ជាប់ផែនការសមិទ្ធកម្មជាមួយច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងភ្ជាប់របាយការណ៍សមិទ្ធកម្ម, កសហវ. បង្កើតប្រព័ន្ធតាមដាន និងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម)
- ថវិកាកម្មវិធី (ផ្លាស់ប្តូរទម្រង់គណនាថវិកា ពីសមាសធាតុចំណាយទៅជាចំណាយតាមកម្មវិធី)
- ទិដ្ឋភាពនៃការរៀបចំថវិការយៈពេលមធ្យម (MTFF, MTBF, BSP, គណនាថវិកាមូលធន – គណនាទូទាត់ប្រចាំឆ្នាំ និងធានាចំណាយពហុឆ្នាំ)
- ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ (សមាហរណកម្មការវិនិយោគសាធារណៈ ទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធី)
- ការបង្កើនស្វ័យប្រវត្តិកម្មគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ការត្រួតពិនិត្យថវិកា និងការនិយ័តថវិកា)
- ការកែទម្រង់គណនេយ្យសាធារណៈ និងការរៀបចំរបាយការណ៍ (ផ្លាស់ប្តូរពីមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ទៅជាមូលដ្ឋានបង្គរ)
- លើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា និងពិនិស្វ័យ (ការផ្សព្វផ្សាយ MTFF, MTBF, ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ, របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ, ការពិនិស្វ័យដោយសមាជិកកសា)
- ការដាក់ឱ្យអនុវត្ត FMIS (ការរៀបចំថវិកា, អនុវត្តថវិកា, គណនេយ្យ, របាយការណ៍, តាមដាន និងសវនកម្ម)
- ការកែទម្រង់ផ្សេងទៀត និងនវានុវត្តន៍ (ការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង, សវនកម្ម និងអធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ, គណនីពិសេសរតនាគារ, មូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ)។

៣.៧. ការជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ— យោបល់រៀបចំផែនការសកម្មភាព

❑ រយៈពេលខ្លី (២០២៤-២០២៥)

- ការពង្រឹងការអនុវត្តគណនីទោលរតនាគារ (TSA)
- ការបន្តពង្រីក FMIS និងការប្រើប្រាស់មុខងារថ្មី (មុខងាររៀបចំផែនការថវិកា, កិច្ចសម្រប និង គ្រប់គ្រងកិច្ចសន្យា)
- ការធានាអនុលោមភាព នៃរបាយការណ៍ជាមួយ ប្រព័ន្ធចំណាត់ថ្នាក់មុខងារ (COFOG) នៃមាតិកា ថវិកា
- ការកែលម្អជាបណ្តើរៗ នូវរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី
- ការអនុវត្ត MTFF និង MTBF ២០២៥-២០២៧
- រៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់អនុញ្ញាតឱ្យយោង គណនាទូទាត់ទៅឆ្នាំបន្ទាប់
- សាកល្បងអនុវត្តផែនការនិរាយការណ៍ សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ
- ការរៀបចំគតិយុត្តសម្រាប់មូលនិធិបម្រុងហិរញ្ញវត្ថុ
- ។ល។

❑ រយៈពេលមធ្យម (២០២៦-២០២៧)

- ឈប់ទទួលសលាកបត្របង្វែរចំណូល និង អាណត្តិបើកប្រាក់ ត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ ២០២៧ សម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធប២០២៦
- រៀបចំរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នក្នុងឆ្នាំ២០២៧ សម្រាប់ថវិកាឆ្នាំ២០២៦
- រៀបចំ និងអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីក្របខ័ណ្ឌតាម ដាននិងវាយតម្លៃ, វិធីសាស្ត្រ, យន្តការ, និងនីតិវិធី
- ប្រើប្រាស់មុខងាររៀបចំផែនការថវិកាក្នុង FMIS ដើម្បីកត់ត្រា និងតាមដានផែនការ/ របាយការណ៍សមិទ្ធកម្ម
- រៀបចំវិធាននិងនីតិវិធីអំពីផែនការសវនកម្ម ផ្ទៃក្នុង និង អធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ ហើយនិង រៀបចំអនុក្រឹត្យពាក់ព័ន្ធ
- ។ល។

❑ រយៈពេលវែង (ត្រឹមឆ្នាំ២០២៨)

- បន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការអនុវត្តស្តង់ដារ គណនេយ្យសាធារណៈមូលដ្ឋានបង្គរនៅកម្ពុជា ២០២១-២០៣១
- រៀបចំ និងកែសម្រួលប្រកាសស្តីពីការបន្តបន្ថយ ការត្រួតពិនិត្យថវិកាមុន (Ex ante budget control) សម្រាប់សមាសធាតុចំណាយមួយ ចំនួន ឬ អង្គភាពថវិកា។
- អនុវត្តមុខងារគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ និងសន្និធិ ក្នុង FMIS ដែលអំណោយផលជាស្វ័យប្រវត្តិ ដល់តារាងតុល្យការ (Balance Sheet)
- ។ល។

៣.៨. ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម – ករណីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

- ❑ កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម (PA) រវាង កសហវ. និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គឺស្ថិតកម្រិតទី១ ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។
- ❑ របាយការណ៍សិក្សាបឋមក្រោមកិច្ចសហការជាមួយសហគមន៍អឺរ៉ុប បានបង្ហាញនូវ របកគំហើញសំខាន់ៗ ភ្ជាប់មកជាមួយនូវ យោបល់មួយចំនួន។

❑ របកគំហើញ

- PA បច្ចុប្បន្ន មិនទាន់បង្ហាញអំពីយន្តការ និងដំណើរការសម្រាប់គណនេយ្យភាព (ឧទា. ការរៀបចំ និងការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍, និងការវិភាគសមិទ្ធកម្ម។ល។)
- PA កម្រិត១ រវាង កសហវ. និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា មានគុណភាពល្អ ដែលអំណោយផលពីបទពិសោធន៍នៃការរៀបចំ KPIs និង M&E របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និង
- ការផ្សារភ្ជាប់គោលដៅសមិទ្ធកម្ម និងការវិភាគថវិកា នៅមានកម្រិតនៅឡើយ។

❑ យោបល់

- គិតគូរលើផែនការសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, ធានាគោលដៅសមិទ្ធកម្មផ្អែកលើថវិកាមានភាពជាក់ស្តែងនិយម, កែសម្រួលទម្រង់ PA ដោយបញ្ចូលសនិទានភាព, និងបន្ថែមការណែនាំសម្រាប់របាយការណ៍ PA
- សមាហរណកម្មការរៀបចំ និងការត្រួតពិនិត្យ PA ទៅក្នុងផែនការ នៃក្រុមការងាររៀបចំថវិកា ហើយ PA កម្រិត ៣ ជាមួយអង្គភាពថវិកា គួរសាកល្បងជាបណ្តើរៗជាមួយ ១ ឬ ២ អង្គភាពថវិកាសម្រាប់ថវិកា ឆ្នាំ២០២៤ និង
- គិតគូរបន្ថែមលើការប្រើប្រាស់ប្រភពទិន្នន័យដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព។

៣.៩. ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ – យោបល់

- ❑ របកគំហើញបឋម បានផ្តល់យោបល់ចំនួន ៥ ចំណុច ដូចខាងក្រោម៖

កំណត់គោលដៅបណ្តុះបណ្តាល (Training Target)៖

- មុខវិជ្ជាបណ្តុះបណ្តាលចែកជា ៣ កម្រិត៖ PFM ស្នូល, ជំនាញបច្ចេកទេសជាក់លាក់, និងការកែទម្រង់ថ្មីៗ
- អ្នកចូលរួមបណ្តុះបណ្តាលចែកតាមប្រភេទចំនួន ៤៖ ស្ថាប័ន, កម្រិត, អាជីវភាពការងារ, និងតាមយេនឌ័រ
- កម្រិតជំនាញ៖ វប្បធម៌ទូទៅ (២ ទៅ ៣ ថ្ងៃ), ជំនាញវិជ្ជាជីវៈមូលដ្ឋាន (៦ ទៅ ៨ ថ្ងៃ), និងជំនាញការ (១៥ ទៅ ៣០ ថ្ងៃ)។

ការផ្ដោតទៅលើការបណ្តុះបណ្តាលជំនួញ៖

- (ជម្រើសទី១) មុនពេលជ្រើសរើសជាមន្ត្រី (Recruitment)៖ លើកកម្ពស់ការប្រឡងលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង,
- (ជម្រើសទី២) បន្ទាប់ពីជ្រើសរើសជាមន្ត្រី (Recruitment)៖ បង្កើតមុខវិជ្ជា PFM សម្រាប់មន្ត្រីជ្រើសរើសថ្មី គ្រប់កម្រិត។

សមាហរណកម្មការបណ្តុះបណ្តាលទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស (HR)

- សិក្សាអំពីតម្រូវការ និងរៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល
- កំណត់វិធាននៃការផ្សារភ្ជាប់ការបណ្តុះបណ្តាលជាមួយការអភិវឌ្ឍអាជីព
- កំណត់វិធាន HR ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់មន្ត្រី
- កំណត់សិទ្ធិនិងតួនាទីអង្គពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល
- រៀបចំកិច្ចពិភាក្សា ឬសិក្ខាសាលាគ្រប់នាយកដ្ឋាន HR

បញ្ហាប និង ពិពិធកម្មធនធានបណ្តុះបណ្តាល

- បញ្ហាប្រឈម៖ រៀបចំក្របខ័ណ្ឌសម្របសម្រួល និងសហប្រតិបត្តិការរវាងអង្គភាពបណ្តុះបណ្តាលរដ្ឋបាលសាធារណៈ, បង្កើតអាងស្តុកធនធាន ទាំងគ្រូ និងឯកសារបណ្តុះបណ្តាល, និងបង្កើត ToT
- ពិពិធកម្ម៖ កៀរគរធនធានខាងក្រៅ, បង្កើតកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នបណ្តុះបណ្តាលក្រៅប្រទេស, ជួលសេវាកម្មបណ្តុះបណ្តាលខាងក្រៅ, និងកៀរគរហិរញ្ញប្បទានខាងក្រៅ។

រៀបចំឧបករណ៍ និងផែនការបណ្តុះបណ្តាល

- នីតិវិធី និងឧបករណ៍រៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល ភ្ជាប់ជាមួយយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម និងផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំ
- គោលការណ៍និងខ្លឹមសារ នៃនីតិវិធី និងឧបករណ៍រៀបចំផែនការត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគ្រប់គូអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៣.១០. ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ PEFA សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

❑ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ PEFA ថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០២១ (កម្រិតម៉ាក្រូ)

❖ វិធីសាស្ត្រវិភាគសាធារណៈ

ចំពោះការអនុវត្តចំណាយថវិកាបង្ហាញថាមានភាពកាន់តែប្រសើរ ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយលើចំណាយកកស្ទះ (ទាំងផ្នែកនិយមន័យ និង បំណុលចាស់) និងការអនុវត្តចំណូលថវិកាត្រូវបន្តពង្រឹងការព្យាករណ៍ចំណូល, ពង្រឹងរដ្ឋបាលប្រមូលចំណូលជាពិសេសអនុលោមភាព និង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (Fiscal Risks), ព្រមទាំងតាមដានលើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនៅតាមគ្រឹះស្ថាន សាធារណៈរដ្ឋបាល និង សហគ្រាសសាធារណៈ។

❖ ប្រសិទ្ធភាពវិភាគធនធាន

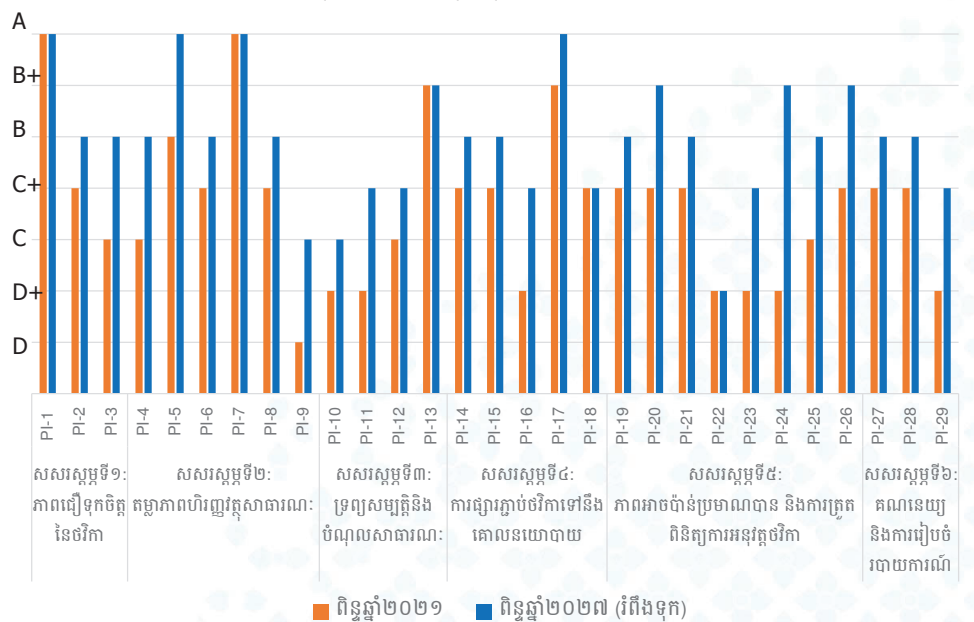
ថវិកាប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានរៀបចំស្របតាមប្រតិទិនថវិកា ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវបង្កើនគុណភាព និងភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ នៃឯកសារថវិកាបន្ថែម ទៀត។ ការរៀបចំថវិការយៈពេលមធ្យមគឺស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលចាប់ផ្តើមនៅឡើយ ដោយហេតុថាគ្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេលមធ្យម ពុំទាន់ត្រូវបានអនុវត្ត និងថវិការយៈពេលមធ្យមត្រូវបានអនុវត្តសាកល្បងចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩។

❖ សិទ្ធិសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ

មិនទាន់អនុវត្តបានល្អនៅឡើយ ជាពិសេសកង្វះប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃសិទ្ធិកម្ម, ការប្រកួតប្រជែងក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មនៅ មានកម្រិត, និង តម្លាភាពថវិកា ក៏នៅមានកម្រិត ផងដែរ។

៣.១០. ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ PEFA សម្រាប់វាយតម្លៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ត...)

❑ ការរំពឹងទុកអំពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០២៧ ធៀបទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ

✓ គ្របខ័ណ្ឌ PEFA ឆ្នាំ២០១៦ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សាកល្បងសម្រាប់ការបោះប្រយោល ទៅរកឆ្នាំ២០២៧ ដោយផ្អែកលើការវិភាគ គ្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ និងការអនុវត្តផែនការ សកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ ឆ្នាំ២០២៣- ២០២៧។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃសាកល្បង បានបង្ហាញថា PIs ចំនួន ២៤ ក្នុង ចំណោម ៣១ បានកើនឡើង ធៀបនឹង លទ្ធផល PEFA ឆ្នាំ២០២១។

៤. ការវាស់វែងការបន្ថែម

ទី១៖ វិធានការជាការសម្រេចរបស់ គ.ហ.ស. ដែលនៅសេសសល់ចំនួន ៣២ ចំណុច ត្រូវកំណត់ទៅជាសូចនាករសមិទ្ធកម្ម បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពលម្អិត (GDAP/MAP) របស់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័ន។

➢ វិធានការទាំងអស់ត្រូវសម្រេចឱ្យបានយ៉ាងយូរត្រឹមត្រឹមត្រូវ ឬត្រឹមត្រូវ ឆ្នាំ២០២៤។ អ.គ.ហ. ត្រូវសម្របសម្រួលជាមួយអង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ កំណត់កាលវេលាសម្រាប់វិធានការនីមួយៗ ទៅតាមលទ្ធភាពជាក់ស្តែង ប៉ុន្តែត្រូវឈរលើគោលការណ៍សម្រេចឱ្យបានលឿនជាងគោលការណ៍ដែលបានកំណត់។ កិច្ចការទាំងនេះ ត្រូវសម្របសម្រួលរៀបចំឱ្យបានរួចរាល់ មុនកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅដើមខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបន្ទុកដោយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ., ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង អ.គ.ហ. ។

ទី២៖ រៀបចំនិម្មាបនកម្ម និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធខ្ចីជីថលគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

➢ ក្នុងបរិបទខ្ចីជីថលនីយកម្ម, ការបង្កើតប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទាំងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌ កសហវ. និងក្រសួង ស្ថាប័នផ្សេងទៀត (ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធតាមវិស័យ) មាននិរន្តរភាពកើនឡើង។ ការគិតគូរក្នុងអភិបាលកិច្ចប្រព័ន្ធ រចនាសម្ព័ន្ធ និងយុទ្ធសាស្ត្រ តាមរយៈការរៀបចំនិម្មាបនកម្ម និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធខ្ចីជីថលគាំទ្រ ដើម្បីទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺមានភាពចាំបាច់បំផុត។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបន្ទុកដោយក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន នៃ កសហវ. ។

៤. ការវាស់វែងការបន្ថែម (តិ...)

ទី៣៖ បន្តកែលម្អការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) និងថវិកាកម្មវិធី (PB) ហើយនិងការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាជ្ញាធរសិទ្ធិពេញលេញ នៅតាមក្រសួង ស្ថាប័ន ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់អនុវត្តជាមូលដ្ឋាននូវថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មនៅឆ្នាំ២០២៦។

➢ គម្លាតនៃ BSP និងកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំមានការកែលម្អកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈការកំណត់ពិធានថវិកានៅក្នុងឯកសារ MTBF។ BSP និង PB នឹងបន្តកែលម្អបន្ថែមទៀត និងផ្អែកតាមតម្រូវការស្នើសុំរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ជាពិសេសការគិតគូរក្នុងបច្ចុប្បន្នកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា។ ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ នេះ ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាជ្ញាធរសិទ្ធិពេញលេញ ត្រូវជំរុញបន្ថែម ជាពិសេសចំពោះក្រសួង ស្ថាប័នដែលបានអនុវត្តស្វ័យប្រវត្តិកម្មនីតិវិធីចំណាយចរន្តទាំងស្រុងតាម FMIS។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបន្ទុកដោយក្រសួង ស្ថាប័ន។

ទី៤៖ បន្តដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនៃការផ្ទេរមុខងារ ៥៥ របស់ការិយាល័យជំនាញ ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃការអនុវត្តថវិកា ការអនុវត្ត FMIS និងបន្ទាត់គណនេយ្យភាព។

➢ ការអនុវត្តថវិការបស់ការិយាល័យជំនាញ២០ វិស័យ ដែលបានធ្វើសមាហរណកម្មចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល ក្រុង ស្រុក មិនទាន់មានភាពរលូននៅឡើយ។ ទន្ទឹមនេះ ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ FMIS នៅតាមអង្គភាពផ្តល់សេវាសាធារណៈ នៃក្រសួង ស្ថាប័ន និងបន្ទាត់គណនេយ្យភាព ត្រូវអនុវត្តឱ្យស្របទៅតាមបរិបទ និង ទិសដៅនៃការកែទម្រង់វិស័យការងារនិងវិស័យបង្កើនការ សំដៅចៀសវាងបញ្ហាដែលអាចកើតឡើងនាពេលអនាគត។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** អគ្គនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា, អគ្គនាយកដ្ឋាន FMIS, និង អ.គ.ហ. ។

ទី៥៖ បញ្ចប់ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌនិងវិធាននៃប្រព័ន្ធសវនកម្មផ្ទៃក្នុងនិងអធិការកិច្ច ត្រឹមត្រឹមត្រូវ ឆ្នាំ២០២៤។

➢ ក្នុងបរិបទនៃការឈានទៅអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ (សវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងអធិការកិច្ច) ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹង។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបន្ទុកដោយអគ្គនាយកដ្ឋាន និង អគ្គ.សវនកម្មផ្ទៃក្នុង។

៤. ការចាត់វិធានការបន្ថែម (ត...)

ទី៦៖ រៀបចំ វាយតម្លៃ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យបានរួចរាល់មុនដំណាច់ក្រីមាស ទី៣ ឆ្នាំ២០២៤ ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍សមភាពកម្ម ក្នុងនោះរួមមានដូចខាងក្រោម៖

- យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ឆ្នាំ២០១៨-២០២៥ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨)
- យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨)
- យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ២០១៩-២០២៥ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨)
- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកសាង និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌ PFMRF ដំណាក់កាលទី៤ (ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨)
- យុទ្ធសាស្ត្រ នៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥ (ត្រូវត្រួតពិនិត្យពាក់កណ្តាលអាណត្តិ – Midterm Review)
- យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ២០២៤-២០២៨ និង
- យុទ្ធសាស្ត្ររៀបចំលទ្ធផល ដំណាក់កាលទី៣។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបន្ទុកដោយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទ កសហវ., និង អ.គ.ហ.។

ទី៧៖ រៀបចំកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដោយគោរពអញ្ជើញ វត្តមានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល ចូលរួមជាអធិបតីនៅក្នុងកម្មវិធីបិទ។

➢ ក្នុងអាណត្តិរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភា និងបរិការណ៍នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ដែលជាដំណាក់កាលចុងក្រោយ និងជាការកែទម្រង់កម្រិតខ្ពស់, វត្តមានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងកម្មវិធីបិទកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ គឺជាកម្លាំងជំរុញដ៏មានភាពចាំបាច់បំផុត។

➢ **កំណត់សម្គាល់៖** ទទួលបន្ទុកដោយ អ.គ.ហ.។

៥. សន្និដ្ឋានរួម

- ❑ **ភាពជឿទុកចិត្តនៃថវិកា** រក្សាបានជាសារវន្តនូវភាពធន់ និងរឹងមាំ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការទប់ទល់មិនឱ្យចំណូលថវិកាជាតិមាន សភាពទន់ខ្សោយក្នុងបរិបទនៃវិបត្តិនានា និងមានសម្ភារៈឡើងវិញជាបណ្តើរៗ ក្នុងគន្លងសេដ្ឋកិច្ចមួយថ្មី ក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ខណៈបំណុលសាធារណៈត្រូវបានគ្រប់គ្រងបានល្អ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការធានាបាននូវសូចនាករបំណុលគន្លឹះទាំង ៥ ស្ថិត ក្រោមពិភាក្សា។
- ❑ **គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ** ត្រូវបាននិងកំពុងកសាង តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តស្តង់ដារគណនេយ្យសាធារណៈ ជាជំហានៗ និង ការពង្រឹងការអនុវត្តមុខងារស្នូលក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS និងការដាក់ឱ្យដំណើរការស្វ័យប្រវត្តិកម្ម FMIS ជាដំណាក់កាល។ ការបង្កើតនូវ និម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង ប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល នឹងអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលអាចទាញប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់ ការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ក្នុងបរិបទឌីជីថលនីយកម្ម។
- ❑ **ប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ** ត្រូវបានពង្រឹង និងកែលម្អជាលំដាប់ តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្ត ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម (MTFF), ក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (MTBF), ការចាត់វិធានការកែលម្អ គុណភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) និង ថវិកាកម្មវិធី (PB), ការបង្កើនអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ និង ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ (Spending Review)។

៥. សន្និដ្ឋានរួម (ត...)

- ❑ គណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានកសាងជាបណ្តើរៗតាមរយៈការដាក់ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, ការដាក់អនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ, ក្របខ័ណ្ឌថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម, និងក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសមិទ្ធកម្ម។ ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣ នឹងក្លាយជាប្រទីបបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់អនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម។
- ❑ ចន្លោះការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានបន្តចំណែក តាមរយៈការចូលរួមអនុវត្ត និងការរួមចំណែក ពីគ្រប់តួអង្គពាក់ព័ន្ធ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងក្របខ័ណ្ឌដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងជាពិសេសតាមរយៈការបន្តកសាងសមត្ថភាពក្រុមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងមន្ត្រីរាជការ ទាំងនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ប៉ុន្តែសម្លេងនៃការអនុវត្តការងារកែទម្រង់នៅយឺតនៅឡើយ ដែលត្រូវការកម្លាំងជំរុញខ្លាំងក្លា ទាំងទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស និងជាពិសេសទិដ្ឋភាពនយោបាយ។
- ❑ ទិសដៅនៃការកែទម្រង់ឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តប្រព័ន្ធថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងត្រូវសម្រេចកាន់តែច្បាស់ តាមរយៈការវាយតម្លៃ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រនានា ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងការសម្របសម្រួល និងជំរុញល្បឿនការងារកែទម្រង់៣ បូក១។

៥. សន្និដ្ឋានរួម (ត...)

ជារួម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា កំពុងធ្វើដំណើរនៅលើវិថី នៃគន្លងឆ្ពោះទៅរកស្តង់ដារ និងខុត្តមានុវត្តន៍អន្តរជាតិ ដែលធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ហើយមានភាពបត់បែន និងឆន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម នៃសកលលោក ជាពិសេសនឹងរួមចំណែកសម្រេចឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅឆ្នាំ២០៣០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ និងឆ្នាំ២០៥០ ក្នុងឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់។

សូមអរគុណ!

អភិក្រមការងារ ៤ ប្រការ

អនុវត្តការងារប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ និងគោរពក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ

អនុវត្តការងារជាក្រុម

ប្រកាន់ខ្ជាប់ស្មារតីបុរេសកម្ម និងគោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាពថវិកា

មិនត្រូវមើលរំលងកំហុសខ្លួនឯង

**ឧបសម្ព័ន្ធទី១១៖ ការឆ្លើយតបទៅនឹងមតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
(តារាងខ្មែរ)**

**ការឆ្លើយតបទៅនឹងមតិយោបល់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍លើរបាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យ
និងវាយតម្លៃប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង
ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤**

ល.រ.	មតិយោបល់
I. មតិយោបល់ទូទៅ	
១	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍៖ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍អបអរសាទររាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាពិសេស អ.គ.ហ. និង ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (កសហវ.) ចំពោះសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤ ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ក្នុងនោះបូកបញ្ចូលទាំងការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ(ថ្មី) និងច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី)
	១.១. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ហ. (ផ្នែករដ្ឋបាល ហិរញ្ញវត្ថុ និង ត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ) ទៅលើ “សមិទ្ធផលគន្លឹះនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដំណាក់កាលទី៤ ក្នុងឆ្នាំ២០២៣”។ កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រេចបានសមិទ្ធផលជាច្រើនរយៈពេល ២០ ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ពោលគឺចាប់តាំងពីដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០០៤ កន្លងមក។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនដែលទាមទារការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែម ដើម្បីធានាចីរភាពនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និង ជាពិសេស ក្នុងការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្នុងវិថីដ៏ត្រឹមត្រូវ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងស្តង់ដារ និងឧត្តមានុវត្តន៍ជាអន្តរជាតិ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ បានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលទាំងនេះ តាមរយៈការផ្តល់ជំនួយទាំងផ្នែកហិរញ្ញប្បទាន និងផ្នែកបច្ចេកទេស។ តួយ៉ាង ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ អ.គ.ហ. បានសហការជាមួយសហភាពអឺរ៉ុប (EU) ធនាគារពិភពលោក (WB) និង មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF) សិក្សាទៅលើសមាសធាតុសំខាន់ៗ នៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ដើម្បីជាធាតុចូលក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពប្រចាំឆ្នាំ២០២៣ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសា-

	ធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤។ ក្នុងន័យនេះ អ.គ.ហ. សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងសូមស្វាគមន៍បន្តកិច្ចការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅរួម។ ១.២. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា ទៅលើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) បន្ទាប់ច្បាប់ស្តីពី ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) ត្រូវបានអនុម័ត និងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់, ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បានផ្តល់អនុសាសន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដល់គ្រប់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ. រៀបចំបញ្ជីឯកសារបទដ្ឋានគតិយុត្តិ ដែលមានភាពចាំបាច់ត្រូវរៀបចំ ឬធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ក្នុងគោលបំណងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ សម្រាប់ អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា, អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ ត្រូវបានរៀបចំ និងអនុម័តដោយប្រមុខរដ្ឋាភិបាល នៅថ្ងៃទី ២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ហើយអនុក្រឹត្យផ្សេងៗទៀត ក៏បាននិងកំពុងរៀបចំ ជាបន្តបន្ទាប់ផងដែរ។ ១.៣. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ទៅលើច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) បន្ទាប់ពីច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) នេះ ត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្ត អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ បានរៀបចំបញ្ជីលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ (ថ្មី) ដែលត្រូវធ្វើការរៀបចំកែសម្រួល ឬ រៀបចំថ្មី ស្របតាមអនុសាសន៍ណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលក្នុងនោះរួមមានអនុក្រឹត្យចំនួន ៦ និងប្រកាសចំនួន ២៣។ ក្នុងចំណោមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធខាងលើ, កសហវ. បានរៀបចំនិងប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវប្រកាសចំនួន ៣ រួមមាន៖ ១. ប្រកាសលេខ ៨៣១ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការពិនិត្យនិងអនុម័តផែនការលទ្ធកម្មរបស់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ, ២. ប្រកាសលេខ ៨៣២ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើនកម្រិតទឹកប្រាក់សិទ្ធិសម្រេចក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ និង ៣. ប្រកាសលេខ ៨៣៣ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការកំណត់កម្រិតទឹកប្រាក់សម្រាប់អនុវត្តវិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្ម។
២	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍៖ ខណៈរក្សាបាននូវចីរភាព នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនិងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ, កម្ពុជាបច្ចុប្បន្នប្រឈមនឹងភាពងាយរងគ្រោះទៅនឹងហានិភ័យអាកាសធាតុ។ ការដោះស្រាយបញ្ហាបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ

	និងការការពារបរិស្ថាន មានសារៈសំខាន់ចំពោះកំណើនប្រកបដោយចីរភាព ហើយនឹងតម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហការរួមគ្នា និងអភិក្រមពហុវិស័យ រួមបញ្ចូលទាំងវឌ្ឍនភាពលើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍លើកទឹកចិត្តរាជរដ្ឋាភិបាលបញ្ជ្រាបសកម្មភាពការងារពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ ទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះៗ ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ការណ៍នេះ ផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ (CAP4) ដោយតម្រឹមជាមួយរបៀបវារៈកែទម្រង់ផ្សេងៗ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាឆ្នាំ២០២៤-២០២៨ និង រៀបចំលំដោយលំដោយនៃការងារកែទម្រង់។
	២.១. ឆ្លើយតបដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយទៅលើ “ខណៈរក្សាបាននូវចីរភាព នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនិងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ, កម្ពុជាបច្ចុប្បន្នប្រឈមនឹងភាពងាយរងគ្រោះទៅនឹងហានិភ័យអាកាសធាតុ។ ការដោះស្រាយបញ្ហាបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងការការពារបរិស្ថាន មានសារៈសំខាន់ចំពោះកំណើនប្រកបដោយចីរភាព ហើយនឹងតម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហការរួមគ្នា និងអភិក្រមពហុវិស័យ រួមបញ្ចូលទាំង វឌ្ឍនភាពលើការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ផលប៉ះពាល់ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិបានម្តង ម្តង សម្រាប់សកលលោកនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី, សម្រាប់បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ភាគច្រើនដែលធនធានមានកំណត់, ការដោះស្រាយបញ្ហាបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងការការពារបរិស្ថាន ស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលចាប់ផ្តើមនៅឡើយ ដោយសារការវិនិយោគបែតងទាមទារនូវទំហំហិរញ្ញប្បទានធំ ដែលត្រូវធ្វើឡើងក្រោមស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់។ យ៉ាងណាមិញ, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានីតិកាលទី៧ បានចាត់ទុកការដោះស្រាយបញ្ហាបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងការការពារបរិស្ថាន ជាអាទិភាពដើម្បីធានានូវកំណើនប្រកបដោយចីរភាពដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៥ នៃយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ក្នុងការធានាចីរភាព នៃការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច និងកសាងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ក្នុងន័យនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានគិតគូររៀបចំ និងដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធជាច្រើន ដើម្បីជាផែនទីចង្អុលផ្លូវអន្តរកាលបែតងជារួម (Collective Actions) និងបញ្ជ្រាបទស្សនាទាននៃអន្តរកាលបែតងទៅតាមវិស័យនានា (Multi Sectoral Approach) តាមរយៈការដាក់ចេញនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបែតង ២០១៣-២០៣០, យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេលវែងប្រកបដោយអព្យាក្រឹតភាពកាបូន (LTS4CN), គោលនយោបាយជាតិស្តីពីប្រសិទ្ធភាពថាមពល ២០២២-២០៣០, ផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍វិស័យថាមពល ២០២២-២០៤០, យុទ្ធសាស្ត្រចក្រាវិស័យ

	បរិស្ថាន ២០២៣-២០២៨ និងយុទ្ធសាស្ត្រមួយចំនួនទៀត ដែលសមិទ្ធផលទាំងនេះមួយចំនួន ត្រូវបានរៀបចំឡើង និងអនុវត្តក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ទន្ទឹមនេះដែរ, កសហវ. ទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់ នៃកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានបង្កើតនាយកដ្ឋានវិស័យសេដ្ឋកិច្ចថ្មី នៅក្រោមអគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ។ បច្ចុប្បន្ន អគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ កំពុងសហការជាមួយទីភ្នាក់ងារបារាំងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ (AFD) ដើម្បីឈានទៅរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចបែកចែក ដែលអាចផ្តល់ជាផែនទីចង្អុលផ្លូវ ក្នុងការបញ្ឈប់ទស្សនាទានសេដ្ឋកិច្ចបែកចែក ទៅក្នុងសកម្មភាពអន្តរវិស័យនានា ព្រមទាំងអាចផ្តល់ជាធាតុចូលក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការសកម្មភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ផងដែរ។ ជារួម, ការគិតគូរលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការការពារបរិស្ថាន ស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៅឡើយ ប៉ុន្តែកម្ពុជាបានបង្ហាញការប្តេជ្ញាចិត្តជាមួយសហគមន៍អន្តរជាតិ និងមានមូលដ្ឋានក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយរឹងមាំ និងគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីជំរុញសកម្មភាពនេះ។ ២.២. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ហ. (ផ្នែកគោលនយោបាយ និងរៀបចំថវិកា) លើ “ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍លើកទឹកចិត្តរាជរដ្ឋាភិបាលបញ្ឈប់សកម្មភាពការងារពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ ទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះៗក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ការណ៍នេះ ផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ (CAP4) ដោយ តម្រឹមជាមួយរបៀបវារៈកែទម្រង់ផ្សេងៗក្នុងក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាឆ្នាំ២០២៤-២០២៨ និង រៀបចំលំដោយលំដោយនៃការងារកែទម្រង់។ អ.គ.ហ. សូមអរគុណសម្រាប់ការគូសបញ្ជាក់អំពីសារៈសំខាន់ នៃការតម្រឹមសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ អ.គ.ហ. នឹងសិក្សា និងពិនិត្យអំពីសកម្មភាព និងទិដ្ឋភាពអាកាសធាតុ ដែលមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ អ.គ.ហ. ស្វាគមន៍ធាតុចូលរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ហើយគិតគូរបញ្ចូលទៅក្នុងបច្ចុប្បន្នកម្មផែនការសកម្មភាពរួមដំណាក់កាលទី៤ (CAP4)។
៣	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍៖ ទៅថ្ងៃខាងមុខ, ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះៗទាំងនេះ នឹងធានានូវចលនការនៃរបៀបវារៈកែទម្រង់ និងការផ្លាស់ប្តូរជាមូលដ្ឋានជាក់ស្តែង។ ការផ្ដោតកាន់តែច្រើនទៅលើការគ្រប់គ្រងការងារកែ-

	ទម្រង់, ប្រាស្រ័យទាក់ទងលើទិសដៅនៃគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់, ការតាមដាននិងវាយតម្លៃផ្នែកលើលទ្ធផល និងការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរ នឹងមានអត្ថប្រយោជន៍ចំពោះការអនុវត្តក្នុងដំណើរការនៃការងារកែទម្រង់។
	៣.១. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ហ. (ផ្នែករដ្ឋបាល ហិរញ្ញវត្ថុ និង ត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃ) អ.គ.ហ. យល់ស្របទៅការលើកឡើងដែលថា ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះៗទាំងនេះ នឹងធានានូវចលនការ នៃរបៀបវារៈកែទម្រង់ និងការផ្លាស់ប្តូរជាមូលដ្ឋានជាក់ស្តែង។ លើសពីនេះទៀត យុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះៗទាំងនេះ ក៏ត្រូវទាមទារឱ្យមានការពិនិត្យ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មបន្ថែមទៀតផងដែរ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបទដ្ឋានគតិយុត្តិធម៌ៗ ដែលបានដាក់ចេញ, ក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័ន, និងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា។ ក្នុងគោលបំណងនេះ អ.គ.ហ. នឹងពិនិត្យ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រមួយចំនួនក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឱ្យបានរួចរាល់ក្នុងត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤ ដោយជ្រើសរើសនូវក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាថ្មី (២០២៤-២០២៨) ដូចខាងក្រោម៖ • យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា • យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ • យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ • ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកសាង និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ • យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ • យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ដំណាក់កាលទី៣ បន្ថែមពីនេះ យុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឆ្នាំ២០១៩-២០២៥ នឹងត្រូវត្រួតពិនិត្យពាក់កណ្តាលអាណត្តិ ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្រៅពីនេះ យុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនង ក៏បាននិងកំពុងរៀបចំ ដើម្បីជាឯកសារគោល សម្រាប់តម្រង់ទិស នៃការផ្សព្វផ្សាយបញ្ជ្រាបការយល់ដឹងអំពីរបៀបវារៈ នៃការងារកែទម្រង់ និងដាក់ចេញនូវយន្តការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរ ក្រោមគោលបំណងកៀរគរការចូលរួម និងបង្កើនភាពជាម្ចាស់ក្នុងការងារកែទម្រង់ ពីគ្រប់បណ្តាអង្គភាព និងស្ថាប័នដែលមានការពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។

II. មតិយោបល់ជាក់លាក់	
៤	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍៖ ចំណូលនិងចំណាយ៖ ប្រសិទ្ធភាព នៃការកៀរគរចំណូលក្នុងស្រុក គឺជាសសរស្តម្ភសម្រាប់កំណើនប្រកបដោយចីរភាព។ យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤-២០២៨ ដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញនៅពេលខាងមុខ គួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប្រុងប្រយ័ត្ន នឹងធានាបានចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ខណៈលើកកម្ពស់បរិយាកាសអំណោយផលដល់ការធ្វើធុរកិច្ច, ការវិនិយោគ, និងពាណិជ្ជកម្ម និងធានាបានចីរភាពមូលដ្ឋានច្បាប់ សម្រាប់វិស័យឯកជន ផងដែរ។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃការបង្កើនការកៀរគរចំណូល, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អាចពិចារណាទៅលើ៖ (ក) គិតគូរលើទិដ្ឋភាពសមធម៌ពន្ធដារ និងអមជាមួយវិធានការគាំពារសង្គម (សមាមាត្រនៃការកើនឡើង នៃការយកពន្ធប្រយោលណាមួយ មានបច្ច័យអវិជ្ជមានដល់កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ) (ខ) គិតគូរពីកម្រិត នៃការយកពន្ធលើផលិតផលដែលមានផលប៉ះពាល់សុខភាព ដូចជាថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងផលិតផលដែលមានជាតិស្ករខ្ពស់ ជាដើម (គ) វាយតម្លៃទៅលើប្រព័ន្ធពន្ធដារ និងដំណើរការពន្ធដារ ក្នុងការសម្របសម្រួលដល់ការធ្វើធុរកិច្ច និងការទាក់ទាញការវិនិយោគ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (ឃ) ព្យាករណ៍ និងគិតគូរលើការធ្វើសនិទានកម្មលើការលើកលែងពន្ធ (ង) ពង្រឹងការបោះផ្សាយលក់មូលបត្ររដ្ឋ និងការអភិវឌ្ឍទីផ្សារសម្រាប់មូលបត្ររដ្ឋ (ច) ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាពចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ដោយប្រើប្រាស់ការវិភាគថវិកាគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងឧបករណ៍ថ្មីៗ ដូចជាការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយសាធារណៈ (Spending Review) ជាដើម។
	៤.១. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ ទៅលើ “យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤-២០២៨ ដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញនៅពេលខាងមុខ គួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប្រុងប្រយ័ត្ន នឹងធានាបានចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ខណៈបង្កើនបរិយាកាសអំណោយផលដល់ការធ្វើធុរកិច្ច, ការវិនិយោគ, និងពាណិជ្ជកម្ម និងធានាបានចីរភាពមូលដ្ឋានច្បាប់ សម្រាប់វិស័យឯកជន ផងដែរ។”

	ជាមួយ ការព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០២៤-២០២៨ (RMSIII) បានឆ្លុះបញ្ចាំងគ្រប់គ្រាន់ពីមតិរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ខាងលើ និង គោលបំណងនៃ RMSIII គឺពង្រឹងការប្រមូលចំណូលឱ្យកាន់តែប្រសើរ ដោយថ្លឹងថ្លែងការបន្តរក្សាឱ្យបាននូវចលនការ និងសម្ភារៈនៃសេដ្ឋកិច្ច, ផ្តល់នូវភាពត្រឹមត្រូវ, តម្លាភាពនិងភាពយុត្តិធម៌ក្នុងការវាយតម្លៃពន្ធ និងដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ដោយផ្ដោតលើចំណូលដែលជាសក្តានុពល និងមិនប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ច។ ដូចនេះ, ការរៀបចំវិធានការគោលនយោបាយ និងសេចក្តីព្រាងទាំងមូលត្រូវអនុលោមតាមអភិក្រម (គោលការណ៍) ចំនួន ៤ រួមមាន៖ ១). ធានាកំណើនសេដ្ឋកិច្ច, បង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលដល់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងជំរុញសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម, ២). មិនបង្កើតបន្ទុកពន្ធច្រើ, បន្តការលើកលែងពន្ធដែលមានស្រាប់ និងធានាយន្តការប្រមូលពន្ធមិនត្រួតស៊ីគ្នា ព្រមទាំងពង្រឹងយន្តការឆ្លើយតបជាមួយប្រជាជន តាមរយៈការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា និងពង្រឹងក្រមសីលធម៌មន្ត្រីប្រមូលចំណូល, ៣). រៀបចំវិធានការ ដែលមានលក្ខណៈយុទ្ធសាស្ត្រមុតស្រួច និងមានចំនួនតិច ដែលមានចរិតបង្កើតចំណូល ប៉ុន្តែបង្កឱ្យមានការរំខានសេដ្ឋកិច្ច (economic distortion) និង ធានាបាននូវសមធម៌ (equity), និង ៤). ធានាការចូលរួមពី វិស័យឯកជន ដើម្បីធានាទស្សនៈរួម, ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និង ភាពជាក់ស្តែងនិយម។ ជាមួយ, ក្រុមការងារបាននិងកំពុងពិចារណាលើអនុសាសន៍ទាំងនេះ និងដាក់ចេញជាវិធានការជាក់ស្តែង និងអនុវត្ត ផ្អែកលើតថវិកាជាក់ស្តែង។ ៤.២. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ លើចំណុច (ក) ដល់ (ឃ) <u>ចំណុច (ក)៖</u> ប្រព័ន្ធពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល (PIT) នឹងត្រូវរៀបចំផ្អែកទៅតាមដំណាក់កាល ដោយផ្អែកទៅលើ ៣ ដំណាក់កាល រួមមាន៖ ដំណាក់កាលរៀបចំ ដំណាក់កាលធ្វើសុខដុមនីយកម្ម និងដំណាក់កាលអនុវត្តពេញលេញ។ ក្របខ័ណ្ឌនៃការរៀបចំពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល ដែលរួមបញ្ចូលទាំងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ និងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋបាល នឹងដាក់ចេញនូវវិធានការណែនាំការរៀបចំ និងការអនុវត្តពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល ដោយផ្ដោតលើទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗចំនួន ៤ រួមមាន៖ (១) ការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធ នៃប្រព័ន្ធពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល, (២) ការរៀបចំគោលនយោបាយពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល, (៣) បង្កើតរដ្ឋបាលពន្ធ ដើម្បីគ្រប់គ្រង, (៤) បង្កើតស្តង់ដារគតិយុត្តិ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គ្រប់គ្រង និងអនុវត្តពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល។ ក្របខ័ណ្ឌ

	គតិយុត្តិ រួមមាន៖ (១) រចនាសម្ព័ន្ធ នៃប្រព័ន្ធពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល និង (២) គោលនយោបាយពន្ធលើប្រាក់ចំណូលរូបវន្តបុគ្គល។ ក្របខ័ណ្ឌនេះកំណត់នូវវិធានការដាក់លាក់មួយចំនួនដោយបែងចែកជាបីដំណាក់កាល៖ វិធានការរយៈពេលខ្លីឆ្នាំ ២០២៣-២០២៥, វិធានការរយៈពេលមធ្យម ២០២៦-២០២៨, និងវិធានការរយៈពេលវែងចាប់ពីឆ្នាំ ២០២៩។ ក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋបាល រួមមាន៖ (១) ការបង្កើតគតិយុត្តិ និងរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល និង (២) រៀបចំមុខងារប្រតិបត្តិស្នូល។ ក្របខ័ណ្ឌនេះកំណត់នូវវិធានការដាក់លាក់មួយចំនួនដោយបែងចែកជាបីដំណាក់កាល៖ វិធានការរយៈពេលខ្លី ២០២៣-២០២៥, វិធានការរយៈពេលមធ្យម ២០២៦-២០២៨, និងវិធានការរយៈពេលវែងចាប់ពីឆ្នាំ ២០២៩។ ថ្មីៗនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បាននិងបន្តគិតពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) លើមុខទំនិញម្ហូបអាហារដែលជាតម្រូវការសម្រាប់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាបន្ទុករបស់រដ្ឋ រហូតដល់ដំណាច់ឆ្នាំ ២០២៥។ យ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកជំនាញរបស់ធនាគារពិភពលោក ដែលបានចូលរួមផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេសសម្រាប់ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ដំណាក់កាលទី៣ បានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យកាត់បន្ថយការលើកលែងពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម ឬអត្រាពន្ធលើតម្លៃបន្ថែមក្នុងអត្រា ០%, ដែលការណ៍នេះ ហាក់ដូចជាផ្ទុយទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល។ <u>ចំណុច (ខ)៖</u> អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានចូលរួមក្នុងការរៀបចំសេចក្តីព្រាងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការកែទម្រង់ពន្ធអាករ ២០២៤-២០២៨ ដែលដឹកនាំដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ។ នៅក្នុងគោលការណ៍ណែនាំនេះ មានវិធានការមួយចំនួនដែលបានស្នើឡើងទាក់ទងនឹងមូលដ្ឋានគិតពន្ធ, វិធីសាស្ត្រគណនា, ផែនទីបង្ហាញផ្លូវ, រយៈពេលមានប្រសិទ្ធភាព, និងផលិតផល (ថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងផលិតផលដែលមានជាតិស្ករ) និងសេវាកម្មដែលត្រូវបង់ពន្ធអាករ ជាដើម។ ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចពន្ធរបស់សហគ្រាសក្នុងវិស័យថ្នាំជក់ នៅតែជាបញ្ហាប្រឈមដែលមិនអាចដោះស្រាយបាន ដែលក្នុងនោះរួមមានទាំងករណីបារីក្លែងក្លាយក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំ ដែលត្រូវទាមទារឱ្យមានកិច្ចសហការពីស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដើម្បីដោះស្រាយ និងករណីសហគ្រាសមិននាំចូលបារី។ បញ្ហាពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម រួមទាំងការនាំចូលដែលមានបំណងនាំចេញ ឬលក់ក្នុងស្រុក បានធ្វើឱ្យបាត់បង់ចំណូលពន្ធ, ការប្រកួតប្រជែងមិនស្មើភាពរវាងសហគ្រាសនាំចូល និងសហគ្រាសផលិតក្នុងស្រុក។ <u>ចំណុច (គ)៖</u>

	កាលពីមុន អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ធ្លាប់បានចូលរួមវាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាព នៃរដ្ឋបាលពន្ធដារ ក្រោមក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃ TADAT។ តាមរយៈការវាយតម្លៃនេះ ចំណុចដែលត្រូវកែលម្អមួយចំនួន នៃរដ្ឋបាលពន្ធដារ នឹងត្រូវគិតគូរជាធាតុចូលក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររៀបចំចំណូល ដំណាក់កាលទី៣។ នៅឆ្នាំ ២០២៣, អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានរៀបចំយុទ្ធនាការស្ទង់មតិលើកម្រិតនៃការពេញចិត្តរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ លើសេវាចុះបញ្ជីពន្ធ, សេវាប្រកាសពន្ធ, សេវាប្រថាប់ត្រា, និងសេវាពន្ធអចលនទ្រព្យ ហើយទទួលបានលទ្ធផល៖ ៣៩,៧៣% ពេញចិត្តខ្លាំង, ៤៥,៤៨% ពេញចិត្ត, ១១,៩៧% ពេញចិត្តមធ្យម, ១,៩៩% មិនពេញចិត្ត, និង ០,៨២% មិនពេញចិត្ត។ <u>ចំណុច (ឃ)៖</u> អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានចូលរួមក្នុងក្របខ័ណ្ឌពិនិត្យលើចំណាយពន្ធ ដែលដឹកនាំដោយ អ.គ.ហ.។ អ្នកជំនាញការរបស់ធនាគារពិភពលោក បានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យគិតគូរលើការធ្វើសនិទានកម្មលើការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តពន្ធ ទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្របង្កើនចំណូល ២០២៤-២០២៨ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ កាត់បន្ថយការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តពន្ធ ដែលគ្មានប្រសិទ្ធភាព និងដើម្បីបង្កើនការប្រមូលប្រាក់ចំណូលក្នុងកាលៈទេសៈអំណោយផលនាពេលអនាគត។ ៤.៣. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងគ្រប់គ្រងបំណុល លើចំណុច (ង) ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបោះផ្សាយលក់មូលបត្ររដ្ឋ និងជំរុញការអភិវឌ្ឍទីផ្សារ, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានអនុម័ត និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ២០២៣-២០២៨ កាលពីថ្ងៃទី២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ សំដៅកសាងឱ្យបាននូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងមួយដ៏រឹងមាំ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់ការបោះផ្សាយ និងជួញដូរមូលបត្ររដ្ឋនៅក្នុងប្រទេស និងត្រៀមលក្ខណៈឱ្យបានរួចរាល់ជាមុនក្នុងការឈានទៅបោះផ្សាយលក់មូលបត្ររដ្ឋនៅក្រៅប្រទេស ក្នុងកាលៈទេសៈចាំបាច់។ ក្នុងគោលបំណងគ្រប់គ្រងការបោះផ្សាយ និងការជួញដូរមូលបត្ររដ្ឋប្រកបដោយតម្លាភាព, គណនេយ្យភាព, ប្រសិទ្ធភាព, និងស័ក្តិសិទ្ធភាព ព្រមទាំងធានាបាននូវចីរភាពនៃការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ, កសហវ. សហការជាមួយគ្រប់តួអង្គពាក់ព័ន្ធ បាននិងកំពុងអនុវត្តយ៉ាងសកម្មនូវរាល់វិធានការ និងផែនការសកម្មភាព ដែលបានដាក់ចេញក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនេះ ក្នុងនោះមានផែនការសកម្មភាពអាទិភាពមួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបចំនិម្មាបនកម្មទីផ្សារតាមប្រព័ន្ធរបស់ធនា-

	ការជាតិនៃកម្ពុជាទាំងស្រុង សម្រាប់រាល់ប្រតិបត្តិការបោះឆ្នោតក្នុងទីផ្សារជំរុញ, ការជួញដូរក្នុងទីផ្សារបន្ទាប់, ការទូទាត់ និងរក្សាទុកមូលបត្ររដ្ឋ។ ជារួម, វិធានការក្នុងការពង្រឹងការបោះឆ្នោតយល់កម្ពុលបត្ររដ្ឋ និងការអភិវឌ្ឍទីផ្សារ ត្រូវបានរួមបញ្ចូលយ៉ាងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍមូលបត្ររដ្ឋ ២០២៣-២០២៨ ។ ដូច្នេះ, រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវការការគាំទ្រទាំងផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុពីដៃគូអភិវឌ្ឍ ដើម្បីជួយជំរុញការអនុវត្តវិធានការ និងផែនការសកម្មភាពទាំងនេះ។ ៤.៤. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា លើចំណុច (ង) យោងតាមផែនការសកម្មភាព នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឆ្នាំ២០២៣, នាយកដ្ឋានតាមដាន និងវាយតម្លៃ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងទស្សនាទានស្តីពីការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយ ដោយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវផ្ទៃក្នុង និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមជំនាញការបារាំង AFD និង IMF។ សេចក្តីព្រាងទស្សនាទាននេះ ទទួលបានការអនុម័តពីរដ្ឋមន្ត្រីកសហវ. កាលពីថ្ងៃទី ២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក៏បានសម្រេចផ្លាស់ប្តូរឈ្មោះនៃក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃនេះពី “ការពិនិត្យឡើងវិញនៃចំណាយ” (Spending Review) ទៅជា “ការពិនិត្យឡើងវិញ នៃចំណាយសាធារណៈ” (Public Expenditure Review)។ ហេតុផល នៃការអនុម័តឈ្មោះថ្មី គឺដោយសារតែមានពាក្យ “ការពិនិត្យចំណាយសាធារណៈឡើងវិញ” កំណត់រួចហើយនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ២០១៨-២០២៥។ ទន្ទឹមនឹងនេះ នាយកដ្ឋានតាមដាននិងវាយតម្លៃ បាននិងកំពុងរៀបចំសេចក្តីព្រាងប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំលើការអនុវត្តការពិនិត្យឡើងវិញ នៃចំណាយសាធារណៈ ដែលនឹងត្រូវដាក់ឱ្យសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ នៅក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤ ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលបន្ថែមពីក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។ ប្រកាសនេះ គ្រោងនឹងដាក់ជូន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ពិនិត្យនិងសម្រេច នៅក្នុងត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤។
៥	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្របខ័ណ្ឌនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថលគាំទ្ររួម សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ ការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថល គឺជាសសរស្តម្ភគន្លឹះ នៃយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ ហើយ

	ការកែទម្រង់សំខាន់ៗក្នុងការធ្វើឌីជីថលនីយកម្មសេវាសាធារណៈ ក៏បាននិងកំពុងមានវឌ្ឍនភាពផងដែរ។ រដ្ឋាភិបាល បានសម្រេចយកអភិក្រមជាប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល ឬ អភិក្រមមុខងារ (Ecosystem/Modular Approach) ក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីផ្តល់ជូននូវភាពបទបែន, ប្រសិទ្ធភាពចំណាយ, ភាពជាម្ចាស់ដោយនាយកដ្ឋាន និងក្រសួង-ស្ថាប័នជំនាញ, និងអន្តរប្រតិបត្តិការ និងការធ្វើសន្ទនាកម្មផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ អភិក្រមបែបនេះ អាចអនុវត្តសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពបាន លុះត្រាតែមានការគិតគូរផ្តល់នូវមុខងារស្នូលក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដល់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS)។ ក្របខ័ណ្ឌដ៏រឹងមាំសម្រាប់គ្រប់គ្រងការធ្វើសន្ទនាកម្មផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ និងអន្តរប្រតិបត្តិការ គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់គាំទ្រដល់ការអនុវត្តប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថលសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ លើកទឹកចិត្តបង្កើតចក្ខុវិស័យ និងផែនទីបង្ហាញផ្លូវរួមមួយ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈបច្ចុប្បន្នដែលមានភាពបែកខ្ញែកគ្នា ទៅជាក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល ដែលភ្ជាប់គ្នាទៅវិញទៅមក។ ស្របគ្នានោះ ក៏មានភាពចាំបាច់ក្នុងការរៀបចំឱ្យមានក្របខ័ណ្ឌអភិបាលកិច្ចរួម និងទូលំទូលាយមួយ សម្រាប់ប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថលនេះ ផងដែរ ដែលក្នុងនោះ ត្រូវទាមទារឱ្យមានការចូលរួមពីតំណាងក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក៏ដូចជាការសម្របសម្រួលពីគ្រប់អង្គភាពក្រោមឱវាទ កសហវ។ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការផ្លាស់ប្តូរនេះ ប្រព័ន្ធ FMIS ដែលជាប្រព័ន្ធស្នូល ក៏ត្រូវធ្វើការកែលម្អ ក្នុងពេលប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខនេះ ផងដែរ។
	៥.១. ការឆ្លើយតបរបស់គណៈកម្មាធិការសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចឌីជីថល លើការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថលគាំទ្ររួម សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ យល់ស្របចំពោះមតិយោបល់ពាក់ព័ន្ធនឹងការជំរុញការរៀបចំនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យា ព័ត៌មាន និងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីជីថលរួម នៃការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីគាំទ្រដល់ចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែងរបស់ការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនេះ។ គណៈកម្មាធិការសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចឌីជីថល សូមធ្វើការកោតសរសើរចំពោះកិច្ចគាំទ្រពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការលើកទឹកចិត្តដល់ការអភិវឌ្ឍចក្ខុវិស័យរួមនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីជីថលនៃការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងផែនទីចង្អុលផ្លូវផងដែរ។ បច្ចុប្បន្ន, គណៈកម្មាធិការសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចឌីជីថលបាននិងកំពុងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីជីថល

នេះ ដោយបានសហការជាមួយលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននៃ កសហវ។ ក្នុងការរៀបចំនិម្មាបនកម្មប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីជីថល, ដែលក្នុងនោះ បានគិតគូរពីការរួមបញ្ចូលប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីជីថលរួម នៃការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ផងដែរ។ ជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនេះ យើងនឹងរៀបចំនូវផែនទីចង្អុលផ្លូវមួយ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការផ្លាស់ប្តូរពីនិម្មាបនកម្មដែលមានស្រាប់ និងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានក្រោមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយស្រ្តយ ទៅជាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីជីថលដ៏រឹងមាំ ស្របតាមលទ្ធផលរំពឹងទុក។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះនឹងត្រូវបានគាំទ្រដោយការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌអន្តរប្រតិបត្តិការ, ការផ្លាស់ប្តូរទិន្នន័យ និងអភិបាលកិច្ចទិន្នន័យ ស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំអន្តរជាតិ។ ទន្ទឹមនឹងការផ្លាស់ប្តូរនេះ, ការពង្រឹងបន្ថែម និងការកែលម្អទៅលើមុខងារស្នូល នៃប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) និងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានក្រោមការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈផ្សេងទៀត ក៏មានភាពចាំបាច់ក្នុងការអនុវត្ត ផងដែរ។ ៥.២. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ទៅលើ “ដើម្បីគាំទ្រដល់ការផ្លាស់ប្តូរនេះ ប្រព័ន្ធ FMIS ដែលជាប្រព័ន្ធស្នូល ក៏ត្រូវធ្វើការកែលម្អ ក្នុងពេលប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខនេះ ផងដែរ” យើងខ្ញុំសូមទទួលស្វាគមន៍ចំពោះការផ្តួចផ្តើមឱ្យមានការធ្វើសមាហរណកម្ម ដែលមាន FMIS ជាប្រព័ន្ធស្នូល នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឌីថល PFM (PFM Digital Ecosystem Framework) ដែលជួយផ្តល់នូវភាពសន្សំសំចៃ និង ប្រសិទ្ធភាព ដោយផ្តោតលើអត្ថប្រយោជន៍រួមរបស់ប្រទេសជាតិ ក៏ដូចជា ប្រជាជន។ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចបាននូវ និម្មាបនកម្ម PFM រួមមួយ ចាំបាច់តម្រូវឱ្យមានការកែលម្អទៅលើមុខងារ និង សមត្ថភាពរបស់ FMIS ដើម្បីគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់កម្ពុជាទាំងមូល មិនត្រឹមតែសម្រាប់ កសហវ។ ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគឺសម្រាប់គ្រប់អង្គភាពចំណាយទាំងអស់។ កិច្ចការនេះ នឹងត្រូវផ្តោតសំខាន់លើការពង្រឹង និងការពង្រីកមុខងារ និង សមត្ថភាពរបស់ FMIS ក្នុងការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការ, ការកែសម្រួលលើការកាត់តម្រឹមនីតិវិធីអនុវត្តការងារឱ្យកាន់តែប្រសើរ, ការរៀបចំរបាយការណ៍ និង ឃ្លាំងទិន្នន័យសម្រាប់ព័ត៌មានគាំទ្រដល់ការសម្រេចចិត្តរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំជាដើម។ ជាក់ស្តែង បច្ចុប្បន្ន ក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោង FMIS បានចាប់ផ្តើម និងកំពុងបន្តជាបណ្តើរៗ លើការងារអភិវឌ្ឍរបាយការណ៍ស្តង់ដាររួមស្របតាមសាមញ្ញណែនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលកន្លងមកក្រុមការងារបានខិតខំចំណាយពេលជាច្រើនឆ្នាំ ក្នុងការអភិវឌ្ឍរបាយការណ៍តាមតម្រូវការរបស់អង្គភាព

ពាក់ព័ន្ធ (អគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធគន្លឹះ) និង តាមការស្នើសុំកែសម្រួលលើរបាយការណ៍ជារៀងៗ និង មិនចេះចប់ ធ្វើឱ្យការអភិវឌ្ឍរបាយការណ៍ខ្លះប្រើប្រាស់រយៈពេលច្រើនឆ្នាំទៀតផង។ ទោះបីជាក្រុមការងារបានខិតខំអភិវឌ្ឍរបាយការណ៍តាមតម្រូវការជាច្រើនយ៉ាងនេះក្តី ក៏នៅទទួលបានការលើកឡើងនូវបញ្ហាប្រឈមថា របាយការណ៍ដែលផលិតចេញពីប្រព័ន្ធមិនទាន់ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់។ អាស្រ័យហេតុនេះ ក្រុមការងារបានគិតគូរ និង បានបោះជំហានក្នុងការរៀបចំអភិវឌ្ឍនូវរបាយការណ៍នៅក្នុងប្រព័ន្ធឡើងវិញ ស្របតាមសាវតាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលជាអាទិភាព។ ជាផែនការ និង ការងារដែលក្រុមការងារកំពុងអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន យើងបានប្រើប្រាស់ទិន្នន័យដែលមានស្រាប់នៅក្នុង FMIS ហើយបង្កើតបានជា Online Monitoring Tool ដែលមានសមត្ថភាពតាមដានដំណើរការប្រតិបត្តិការ រួមទាំង ពេលវេលានៅតាមដំណាក់កាលនីមួយៗ និង បង្កើតបាននូវកម្មវិធីកញ្ចប់ថវិកា (Budget Mirror) សម្រាប់ចូលទៅកាន់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការព្យាករ និង ការសម្រេចចិត្ត។ ប្រសិនបើគ្មានការគាំទ្រដ៏មុះមុតពីដៃគូអភិវឌ្ឍ និង ភាគីពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងទាំងអស់ កិច្ចការនេះ នឹងមិនអាចសម្រេចបាននោះទេសម្រាប់ជំហានបន្ទាប់ នៃការអនុវត្តគម្រោង FMIS។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងគោលដៅធានាដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មរបស់ FMIS នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌប្រព័ន្ធអេកូឌីជីថល PFM ថ្នាក់ដឹកនាំ ជាពិសេស ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី បានចង្អុលបង្ហាញឱ្យក្រុមការងារគ្រប់គ្រងគម្រោង FMIS បង្កើតក្រុមការងារមួយ ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវគណនេយ្យភាព, តម្លាភាព និង ភាពទាន់ពេលវេលា នៃដំណើរការប្រតិបត្តិការនៅក្នុងជំហាននីមួយៗ រួមមាន ការកាត់ត្រាប្រតិបត្តិការ, ការត្រួតពិនិត្យ និង ការអនុម័តប្រតិបត្តិការ ចាប់ពីការស្នើសុំរហូតដល់ការទូទាត់ចំណាយទាំងលទ្ធកម្ម និងមិនមែនលទ្ធកម្ម។ ការងារនេះ នឹងជួយកែលម្អមុខងាររបស់ប្រព័ន្ធ រួមទាំងការបង្កើនអនុភាពប្រព័ន្ធឱ្យឈានដល់កម្រិតខ្ពស់មានុពល។ ជាក់ស្តែង តាមរយៈការអនុវត្ត ការកាត់តម្រឹមនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្តតាម FMIS ទាំងស្រុងដល់ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៨ បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព នៃការប្រើប្រាស់ពេលវេលាក្នុងការទូទាត់ជូនដល់អ្នកទទួលផល ឬ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ក្នុងរង្វង់ត្រឹម ១៥ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ គិតជាមធ្យម។ នៅឆ្នាំនេះ ក្រុមការងារនឹងបន្តពង្រីកការអនុវត្តនីតិវិធីចំណាយថវិកាចរន្តតាម FMIS ទាំងស្រុងទៅកាន់ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១០ បន្ថែមទៀត រួមជាមួយនឹងនីតិវិធីចំណាយឥណទានថវិកា។ ជាមួយគ្នានេះ ទិដ្ឋភាពគន្លឹះមួយទៀត ដែលត្រូវធ្វើមុនពេលដែលយើងអាចឈានទៅសម្រេចបានជោគជ័យទាំងស្រុង សម្រាប់ការអនុវត្តនីតិវិធីចំណាយចរន្តតាម FMIS ទាំងស្រុងនោះ គឺត្រូវបំពេញមុខងារលទ្ធកម្មឱ្យបានពេញលេញ ដោយរួមបញ្ចូលទាំងលទ្ធកម្មអេឡិចត្រូនិក (E-Procurement) នៅក្នុង FMIS ដែលជាតម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់បញ្ជាក់ពីភាព

	ច្បាប់លាស់, ភាពជឿជាក់ និង ភាពរួចរាល់របស់ FMIS តាមរយៈការដំណើរការចាប់ពីការស្នើសុំធ្វើលទ្ធកម្មរហូតដល់ការទូទាត់, ការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយទូទាត់តាមអេឡិចត្រូនិក (EFT) និង ការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយអ្នកផ្គត់ផ្គង់ក្នុងការបើកឯកសារដេញថ្លៃជាសាធារណៈ ដើម្បីធានានូវតម្លាភាព, ការចូលរួមប្រកួតប្រជែង, ការជំរុញការផ្គត់ផ្គង់ និង ផលិតក្នុងស្រុក, ការកាត់បន្ថយចំណាយកកស្ទះ (arrears) និង ជាពិសេស ធានាបាននូវតម្លៃ នៃលុយសម្រាប់អ្នកបង់ពន្ធ (Taxpayers) ជូនរដ្ឋ។ លើសពីនេះ ការបង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពវិទ្យុ ក៏ជាកត្តាចាំបាច់មួយផងដែរ សម្រាប់ប្រព័ន្ធស្នូល FMIS នេះ ដើម្បីធានាថា ការធ្វើសមាហរណកម្ម និង ការទំនាក់ទំនងជាមួយប្រព័ន្ធផ្សេងមានសុវត្ថិភាព និង ឯកជនភាព នៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុសំខាន់ៗ ហើយកិច្ចការនេះ តម្រូវឱ្យគិតគូររៀបចំយន្តការ និង បំពាក់ឧបករណ៍ការពារសុវត្ថិភាពដែលខ្លាំង និង ជឿជាក់បាន។ ហេតុនេះ ក្រុមការងារបានចាត់ទុកកិច្ចការពង្រឹងសុវត្ថិភាពនេះ ឱ្យកាន់តែវិទ្យុស្ថាន ដែលជាគោលដៅអាទិភាពមួយដ៏សំខាន់ និងអនុវត្តឱ្យបានឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីរក្សាឱ្យបាននូវទំនុកចិត្តពីអ្នកប្រើប្រាស់ និង ការពារព័ត៌មានសំខាន់ៗរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ជារួម ក្រុមការងារបានគិតគូរ និង មានផែនការរួចរាល់សម្រាប់ត្រៀមចំពោះការធ្វើសមាហរណកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាមួយនឹងក្របខ័ណ្ឌអេកូឌីជីថល PFM ដើម្បីបន្ស៊ីគ្នាជាមួយនឹងផែនការអនុវត្តគម្រោង FMIS នៅជំហានបន្ទាប់។ ហើយកិច្ចការទាំងនេះ នឹងកាន់តែត្រូវការកិច្ចសហការ និង គាំទ្រពីភាគីពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សម្រាប់ការអនុវត្តឱ្យបានតាមការគ្រោងទុក។
៦	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី)៖ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) បង្ហាញពីការចាប់ផ្តើម នៃយុគសម័យថ្មីក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈកម្ពុជា ដោយដាក់ចេញនូវមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈទំនើប។ ក្នុងនោះ អាទិភាពសំខាន់ៗ នៃអាទិភាពផ្សេងទៀត ដែលគួរសម្រេចបានក្នុងរយៈពេលខ្លី រួមមាន៖ (ក) ច្បាប់ថវិកា ឆ្នាំ២០២៦ ត្រូវបានអនុម័តស្របទៅតាមច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) (មាត្រា១០៧) (ខ) បញ្ចូលតារាងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកា ដោយមានបង្ហាញទាំងឥណទានធានាចំណាយ និងឥណទានទូទាត់។ ការណ៍នេះ គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់

	ការពិនិត្យ ចំណាយមូលធនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងរៀបចំប្រព័ន្ធ FMIS សម្រាប់ការអនុវត្តនីតិវិធីគ្រប់គ្រងការវិនិយោគក្នុងស្រុក (ទាំងនីតិវិធីទូទាត់ និងនីតិវិធីលទ្ធកម្ម) (មាត្រា៤១ និង៥៩)
	៦.១. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា ទៅលើ “ច្បាប់ថវិកា ឆ្នាំ២០២៦ ត្រូវបានអនុម័តស្របតាមច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) (មាត្រា១០៧)” និង “បញ្ចូលតារាងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកា ដោយមានបង្ហាញទាំងឥណទានធានាចំណាយ និងឥណទានទូទាត់” យោងតាមច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ថ្មី) មាត្រា៤១, ឥណទានធានាចំណាយអាចព្យាករណ៍បានត្រឹមត្រូវលុះត្រាតែមានក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម (MTFF) និងក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (MTBF) ដែលមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ និងបុរេលក្ខខណ្ឌផ្សេងទៀតមានភាពពេញលេញ។ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ និងស្របតាមការឯកភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ពីប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល និង ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ, ត្រូវលេខជាក់លាក់ទាំងឥណទានធានាចំណាយ និងឥណទានទូទាត់សម្រាប់ថវិកាមូលធន នឹងត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០២៦ តទៅ។ ៦.២. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន FMIS ទៅលើ “ការណ៍នេះ គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការពិនិត្យចំណាយមូលធនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងរៀបចំប្រព័ន្ធ FMIS សម្រាប់ការអនុវត្តនីតិវិធីគ្រប់គ្រងការវិនិយោគក្នុងប្រទេសក្នុងប្រព័ន្ធ (ទាំងនីតិវិធីទូទាត់ និងនីតិវិធីលទ្ធកម្ម) (មាត្រា៤១ និង៥៩)” ក្រុមការងារបាននិងកំពុងគិតគូរអំពីការកត់ត្រារាល់ចំណាយវិនិយោគក្នុងស្រុកនៅក្នុង FMIS ដោយបានដាក់ចេញនៅក្នុងផែនការសកម្មភាពរបស់ក្រុមការងារចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ ២០២៤ នេះ រួចរាល់។ នៅក្នុងការគិតគូរនេះ ក្រុមការងារបានធ្វើការសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយដៃគូពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ជាពិសេសនាយកដ្ឋានវិនិយោគក្នុងស្រុក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា ជំនាញការ និង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាដើម្បីសិក្សា និង ពិភាក្សាស៊ីជម្រៅ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការគ្រប់គ្រងចំណាយវិនិយោគក្នុងស្រុក អាចអនុវត្តបានស្របតាមច្បាប់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មី ចាប់ពីឆ្នាំ ២០២៦ តទៅ។ កិច្ចការនេះតម្រូវឱ្យសិក្សាជាលម្អិតបន្ថែម ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយសមស្របមួយ ថាតើគួរកែប្រែប្រព័ន្ធឱ្យត្រូវតាមការអនុវត្តនីតិវិធីខាងក្រៅ ឬ ក៏ត្រូវកែលម្អលើនីតិវិធីអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន និង វិធានអនុវត្ត ដើម្បីឱ្យត្រូវជាមួយគ្នានឹងនីតិវិធីនៅក្នុង FMIS។ កត្តាទាំងនេះ ជះឥទ្ធិពលសំខាន់ដល់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធ និង ការអនុវត្តនីតិវិធី

	បច្ចុប្បន្ន ដែលត្រូវអនុវត្តប្រកបដោយភាពប្រយ័ត្នប្រយោជន៍ ដែលនឹងធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាព និង ឧត្តម- នុវត្តន៍ សម្រាប់ការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងចំណាយវិនិយោគក្នុងស្រុកនេះ។ បន្ថែមពីនេះ នៅអំឡុងពេល អភិវឌ្ឍន៍ ក៏អាចនឹងជួបប្រទះនូវបញ្ហា និង កត្តារាំងស្ទះមួយចំនួនដែលមិនអាចនឹងស្មានដល់ ហើយទាម- ទារនូវភាពបត់បែន និង ភាពឆ្លាតវៃ ក្នុងការដោះស្រាយនូវបញ្ហាទាំងនេះ។ ទោះបីយ៉ាងណា ក្រុម- ការងារនឹងរៀបចំជាជម្រើសមួយដែលសមស្របបំផុត។
៧	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ការកែទម្រង់លទ្ធកម្មសាធារណៈ និងច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី)។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សាទរសម្រាប់ ការអនុម័តច្បាប់ថ្មីស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ ប៉ុន្តែក៏សូមកត់សំគាល់លើចំណុចគួរយកចិត្តទុកដាក់មួយ ចំនួនផងដែរ៖ (ក) ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់អង្គភាពអនុវត្តផ្ទាល់ (អង្គភាពថ្នាក់ក្រោម) ដែលឥឡូវទទួល បន្ទុកអនុវត្តលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ខ) បង្កើតប្រព័ន្ធសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យ និងរាយការណ៍ ដោយ កសហវ. ដើម្បីធានាបានការអនុវត្ត ច្បាប់ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព (គ) រៀបចំ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបទដ្ឋានគតិយុត្តាធិការ, នីតិវិធីប្រតិបត្តិស្តង់ដារ (SOP), និង គោលការណ៍ណែនាំផ្សេងៗ (ឃ) ពង្រឹងតួនាទីរបស់អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ (NAA) នៅក្នុងដំណើរការសវនកម្មកិច្ចលទ្ធកម្ម ក្នុងក្របខ័ណ្ឌរយៈពេលវែង, ការវាយតម្លៃដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍វាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ (MAPS) នឹងចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកំណត់គោលដៅកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ នាពេលអនាគត។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ បានត្រៀមខ្លួនជាស្រេច ដើម្បីផ្តល់នូវការគាំទ្រផ្សេងៗ ក្នុងការអនុវត្ត កិច្ចការទាំងនេះ។
	៧.១. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ទៅលើចំណុច (ក) ដល់ចំណុច (ឃ) <u>ចំណុច (ក)</u>

	ពាក់ព័ន្ធនឹងការកសាងសមត្ថភាពជំនាញលទ្ធកម្មនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ បានអនុវត្ត និងកំពុងបន្តអនុវត្តលើការងារបណ្តុះបណ្តាល/សិក្ខាសាលាជូនដល់មន្ត្រីលទ្ធកម្មនៃស្ថាប័ន អនុវត្តលទ្ធកម្ម និងជាពិសេសក្រុមលទ្ធកម្មនៃអង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ ដូចខាងក្រោម៖ • គិតត្រឹមឆ្នាំ២០២៣ អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ បានសហការជាមួយវិទ្យាស្ថាន សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (EFI) រៀបចំបណ្តុះបណ្តាលវិក្រឹត្យការជូនមន្ត្រីលទ្ធកម្មនៃស្ថាប័ន អនុវត្តលទ្ធកម្មនិងអង្គពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតរហូតដល់ ២ ៤១៤នាក់ • នៅឆ្នាំ២០២៤នេះ អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ នឹងបន្តសហការជាមួយ EFI រៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជំនាញលទ្ធកម្ម ចំនួនយ៉ាងតិច ៣ វគ្គបន្ថែមទៀត មានសិក្ខាកាម ចូលរួមចំនួនប្រមាណ ២៤០នាក់ • អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ក៏បានរៀបចំផងដែរនូវសិក្ខាសាលា ដើម្បីបញ្ជ្រាប ការយល់ដឹងបន្ថែមទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធលទ្ធកម្មផ្សេងៗដែល ត្រូវបានរៀបចំថ្មី និងការយល់ដឹងពាក់ព័ន្ធនឹងឧត្តមានវត្តន៍នៃការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម • អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ នឹងសហការជាមួយ EFI ក្នុងការបន្តរៀបចំផែនការ បណ្តុះបណ្តាលជំនាញលទ្ធកម្ម និងការបង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធវិញ្ញាបនបត្រ (Certification Program) សម្រាប់មន្ត្រីលទ្ធកម្ម។ <u>ចំណុចខ៖</u> ការរៀបចំប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ និងប្រព័ន្ធរាយការណ៍ដោយ កសហវ. ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តច្បាប់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព៖ • ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ បានរៀបចំនិងដាក់ឱ្យអនុវត្ត ប្រកាសស្តីពីការរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម ដែលជាការកែលម្អទៅ លើនីតិវិធីនិងបែបបទនៃការរៀបចំ និងការផ្ញើរបាយការណ៍អនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មរបស់ ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម/អង្គភាពថវិកាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ • ប្រព័ន្ធ FMIS ក៏ជាប្រព័ន្ធដ៏សំខាន់មួយ ដើម្បីជួយពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្ញើរបាយការណ៍ការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មរបស់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម / អង្គភាពថវិកាអាណាប័ក ផ្ទេរសិទ្ធិពេញលេញ នៅពេលមុខងារលទ្ធកម្មត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តទាំងស្រុងនៅក្នុង ប្រព័ន្ធ FMIS នាពេលខាងមុខ

	• យន្តការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្មរបស់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម ត្រូវបានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) ដើម្បីធានាបាននូវអនុលោមភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធជាធរមាន និងការបង្កើតឱ្យមានយន្តការត្រួតពិនិត្យដល់កន្លែងមិនឱ្យដឹងមុនក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តកិច្ចលទ្ធកម្ម (Spot-Check)។ <u>ចំណុច គ៖</u> ការរៀបចំកែលម្អ និង/ឬ រៀបចំថ្មីលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) គឺជាការងារអាទិភាពរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដែលបាននិងកំពុងធ្វើ ក្នុងនោះ៖ • រៀបចំកែលម្អ និង/ឬ រៀបចំថ្មីនូវលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) រួមមានអនុក្រឹត្យចំនួន ៦ និងប្រកាសចំនួន ២៣ ដោយបានកំណត់ពីអាទិភាព នៃលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ ដែលមានភាពចាំបាច់ក្នុងរៀបចំឱ្យបានរួចរាល់នៅក្នុង ឆ្នាំ២០២៤នេះ និងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ • នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៣ មានប្រកាសថ្មីចំនួន ៣ ត្រូវបានកសាង។ រៀបចំនិងប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តរួចរាល់ រួមមាន៖ ១.ប្រកាសលេខ ៨៣១ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការពិនិត្យនិងអនុម័តផែនការលទ្ធកម្មរបស់មន្ទីរជំនាញរាជ-ធានីខេត្ត និងរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ២. ប្រកាសលេខ ៨៣២ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការបង្កើនកម្រិតទឹកប្រាក់សិទ្ធិសម្រេចក្នុងកិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈ និង ៣.ប្រកាសលេខ ៨៣៣ សហវ.ប្រក.អលសា ចុះថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការកំណត់កម្រិតទឹក-ប្រាក់សម្រាប់អនុវត្តវិធីសាស្ត្រលទ្ធកម្ម • បានបញ្ចូលលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិអាទិភាពមួយចំនួន ទៅក្នុងឯកសារ GDAP4 ប្រចាំឆ្នាំ២០២៤ របស់អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធចាំបាច់មួយចំនួនទៀត អគ្គនាយកដ្ឋានលទ្ធកម្មសាធារណៈ ក៏នឹងគិតគូរបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពលម្អិតសម្រាប់អនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់ប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដែលនឹងគ្រោងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤ នេះផងដែរ

	• គិតគូរក្នុងការរៀបចំនូវលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធចាំបាច់មួយចំនួនទៀត ដែលមិនមានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់ ដែលជាបកគំហើយនៃរបាយការណ៍សិក្សាផ្សេងៗរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។ ចំណុច (ឃ)៖ ពាក់ព័ន្ធនឹងការលើកកម្ពស់តួនាទីរបស់អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ (NAA) សម្រាប់ការធ្វើសវនកម្មលើដំណើរការកិច្ចលទ្ធកម្ម មាត្រា៧០ នៃច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ (ថ្មី) បានកំណត់រួចហើយថា កិច្ចលទ្ធកម្មសាធារណៈរបស់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម គឺជាកម្មវត្ថុនៃការធ្វើសវនកម្មនិងអធិការកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុស្របតាមច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិជាធរមាន។ ដោយឡែក ពាក់ព័ន្ធនឹងតួនាទីនៃការធ្វើសវនកម្មទៅលើដំណើរការកិច្ចលទ្ធកម្មរបស់ NAA គឺកំពុងត្រូវបានអនុវត្តផងដែរ តាមរយៈការចុះធ្វើសវនកម្មប្រចាំឆ្នាំនៅតាមក្រសួង ស្ថាប័នដែលជាស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម។ ៧.២. ការឆ្លើយតបរបស់អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ លើចំណុច (ឃ) អាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិធ្វើសវនកម្មក្រោយការកើតឡើងលើដំណើរការកិច្ចលទ្ធកម្មជាផ្នែកមួយនៃការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ឬសវនកម្មលើអនុលោមភាពតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ។ ជាធម្មតា ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់បញ្ជាក់លើចំណាយដែលអនុវត្តដោយអង្គភាពរងសវនកម្មមួយតាមរយៈកិច្ចលទ្ធកម្ម សវនករធ្វើការសាកសួរមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ និងត្រួតពិនិត្យឯកសារ ចាប់ពីការរៀបចំផែនការ, ការផ្សព្វផ្សាយ, ការបើកឯកសារដេញថ្លៃ, ការប្រគល់កិច្ចសន្យា, ការប្រគល់-ទទួលទំនិញ និងសេវា ព្រមទាំងការទូទាត់ចំណាយ។ សវនករក៏អនុវត្តនីតិវិធីបន្ថែម តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យរូបវន្តដោយចែងនូវលើទំនិញ ឬសេវាដែលបានទទួលមួយចំនួន។ ៧.៣. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ហ. (ផ្នែកអនុវត្តថវិកា) ទៅលើ ១) ការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់ MAPS និង ២) ការផ្តល់នូវការគាំទ្រផ្សេងៗ របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចការទាំងនេះ៖ ដោយពិនិត្យឃើញនូវសារៈសំខាន់នៃការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ MAPS គណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (គ.ហ.ស.) បានសម្រេចឱ្យមានការវាយតម្លៃនេះ។ ក្នុងន័យនេះ, ក្រុមការងារបច្ចេកទេសរៀបចំវាយតម្លៃលទ្ធកម្មសាធារណៈ ប្រចាំ កសហវ. ត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣។

	ប៉ុន្តែ បន្ទាប់ពីជួបប្រជុំជាមួយលេខាធិការដ្ឋាន OECD, ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃប្រព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈដោយប្រើវិធីសាស្ត្រ MAPS ទាមទារនូវក្រុមជំនាញការអន្តរជាតិ ដែលមានជំនាញ និងទទួលស្គាល់ដោយលេខាធិការដ្ឋាន OECD ។ ដូច្នេះ, កសហវ. ក៏បានទាក់ទង និងស្នើសុំកិច្ចសហការជាមួយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ប៉ុន្តែ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ពុំមានហិរញ្ញប្បទានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគាំទ្រលើការវាយតម្លៃនេះទេ និងបានផ្ទេរកិច្ចការនេះ ទៅឱ្យធនាគារពិភពលោក ដើម្បីដឹកនាំរៀបចំវាយតម្លៃនេះ។ ថ្មីៗនេះ ក្រុមការងារបច្ចេកទេស បានជួបប្រជុំជាមួយធនាគារពិភពលោក ដើម្បីពិភាក្សាលើផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ការវាយតម្លៃនេះ ដែលគ្រោងនឹងអនុវត្តនៅក្នុងត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៤ និងមានជាសេចក្តីព្រាងបឋមនៃរបាយការណ៍វាយតម្លៃ នៅក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៥។ ទន្ទឹមនេះ, កសហវ. បាននិងកំពុងពិនិត្យឡើងវិញនូវលក្ខខណ្ឌយោងការងារ (TOR) និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មសមាសភាព នៃក្រុមការងារបច្ចេកទេស។
៨	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍: ថវិកាកម្មវិធី និងថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម៖ ដើម្បីធានាបានការដាក់ឱ្យអនុវត្តថវិកាព័ត៌មានសមិទ្ធកម្មក្នុងឆ្នាំ២០២៦, ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ផ្តល់យោបល់យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖ (ក) លំដាប់លំដោយការងារកែទម្រង់គួរត្រូវបានកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដោយផ្ដោតជាដំបូងទៅលើសមាសធាតុសំខាន់ៗជាមូលដ្ឋាន មុនឆ្នាំ២០២៦ (ខ) ក្របខ័ណ្ឌថវិកាយៈពេលមធ្យម (MTBF) គួរត្រូវបានគិតគូរពង្រឹងបន្ថែម ដោយផ្តោតទៅលើមូលដ្ឋានព្យាករណ៍យៈពេលមធ្យម, ការកំណត់តម្លៃ នៃគំនិតផ្តួចផ្តើមថ្មីៗ ដែលមានចរិតជាយុទ្ធសាស្ត្រ, និងការរៀបចំឱ្យមានការព្យាករណ៍ទៅមុខ (ប្រសិនបើអាច គួរគិតគូរជាផ្នែកមួយ ក្នុងដំណើរការ នៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា) ដោយមានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងយុត្តិកម្មគំនិតផ្តួចផ្តើមចំណាយថ្មីៗ។ (គ) រចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន គួរគិតគូរកែសម្រួល ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យបានកាន់តែប្រសើរ អំពីយុទ្ធសាស្ត្រតាមវិស័យ, ក្របខ័ណ្ឌលទ្ធផល នៃគោលនយោបាយជាតិ និងតាមវិស័យ, និងការផ្ទេរមុខងារ ដែលកើតចេញពីការធ្វើវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

	(ឃ) ដំណើរការថវិកាមូលធន និងថវិកាចរន្ត ត្រូវធ្វើសមាហរណកម្ម និងធ្វើឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយបន្ថែមទៀត (ង) រក្សានូវភាពទន់ភ្លន់សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងការអនុវត្តការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាសមិទ្ធកម្មដោយផ្តល់សិទ្ធិសម្រេចកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំ ដល់អាណាប័កថវិកា (ផ្លាស់ប្តូរការត្រួតពិនិត្យតឹងរឹងលើសមាសធាតុចំណាយ ទៅជាការផ្ដោតលើលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងលទ្ធផលចុងក្រោយ ហើយអនុញ្ញាតឱ្យញែកភាពខុសគ្នារវាងក្រសួង ស្ថាប័ន ជាជាងការកំណត់យកការអនុវត្តមួយសម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ (one-size-fits-all) (ច) ដាក់ចេញនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ដែលរួមមានជាអាទិ៍៖ ក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ, ផែនការ និងរបាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ, កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ជាដើម។ល។ (ឆ) ដាក់ចេញឧបករណ៍គាំទ្រថវិកាឆ្លើយតបទៅយេនឌ័រ និងប្រើប្រាស់យន្តការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តថវិកាយេនឌ័រ។
	៨.១. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា លើចំណុច (ក) ដល់ចំណុច (ឆ) <u>ចំណុច (ក)៖</u> យោងតាមផែនការសកម្មភាពបច្ចុប្បន្នកម្ពុឆ្នាំ ២០២២ នៃយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ឆ្នាំ២០១៨-២០២៥ និង ផែនការសកម្មភាពរួម ដំណាក់កាលទី៤ (CAP4), អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកាបានកំណត់ពេលវេលារួចរាល់ ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពកែទម្រង់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា។ បន្ថែមពីនេះ ដើម្បីអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, កសហវ. ក៏បានផ្សព្វផ្សាយលិខិតជូនដំណឹងដល់រដ្ឋសភា (លិខិតលេខ ៨១៩០ សហវ.លស.អច) និងព្រឹទ្ធសភា (លិខិតលេខ ៨១៩០ សហវ.លស.អច) អំពីទម្រង់ថ្មី នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងតារាងឧបសម្ព័ន្ធពាក់ព័ន្ធ ដែលត្រូវបានដាក់ជូនភ្ជាប់ជាមួយនឹងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំទៅកាន់រដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា។ <u>ចំណុច (ខ) និង (គ)៖</u> សភាចរស្តីពីប្រតិទិនលម្អិតសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាឆ្នាំ ២០២៥ (សភាចរលេខ ០០២ សហវ.សរ.អច) បានកំណត់កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ដំណាក់កាលនីមួយៗ នៃដំណើរការរៀបចំថវិកា ហើយក៏

	បានផ្តល់ការណែនាំដល់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ឱ្យសហការជាមួយក្រុមការងារបច្ចេកទេសរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកាក្នុងអំឡុងខែកុម្ភៈ ដល់ខែមីនា ដើម្បីពិភាក្សាអំពីគោលនយោបាយថ្មីៗ និងគិតគូរពីចលករជំរុញឱ្យមានតម្រូវការនានា ដែលជាធាតុចូលសំខាន់សម្រាប់ការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម ក្នុងន័យធានាបានភាពប្រាកដនិយម និងភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ នៃថវិកា។ បន្ថែមពីនេះ គុណភាពនៃរចនាសម្ព័ន្ធថវិកាកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងសូចនាករសមិទ្ធកម្មគន្លឹះ (KPIs) ក៏នឹងត្រូវគិតគូរពិនិត្យ និងពិភាក្សា ដើម្បីធ្វើការកែលម្អបន្ថែមទៀត ក្នុងដំណាក់កាលនេះ ផងដែរ។ <u>ចំណុច (ឃ)៖</u> ដំណើរការថវិកាមូលធន និងថវិកាចរន្ត កាន់តែត្រូវបានធ្វើសមាហរណកម្មជាងមុន, មានការឆ្លើយតប និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយជាមុន ដោយសារការបន្តអនុវត្តនូវការកែទម្រង់ ដូចខាងក្រោម៖ (១) តាមរយៈកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួង លើផែនការវិនិយោគរយៈពេល ៣ ឆ្នាំរំកិល អមជាមួយនិងផែនការថែទាំ ដែលជាផ្នែក នៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន (២) ការដាក់ចេញនូវសារាចរស្តីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ភ្ជាប់ជាមួយនឹងការណែនាំលើការធ្វើសមាហរណកម្មរវាងថវិកាមូលធន និងថវិកាចរន្ត ជាមួយនឹងសកម្មភាព ក្នុងកម្រិតកម្មវិធី អនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព។ (៣) ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាស្របគ្នា នៃការចរចាថវិកា ទាំងថវិកាមូលធន និងថវិកាចរន្ត ដែលបង្កភាពងាយស្រួលបន្ថែមក្នុងការបូកសរុបរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកា។ <u>ចំណុច (ង)៖</u> លិខិតគតិយុត្ត¹ សំខាន់ៗត្រូវបានអនុម័តនៅឆ្នាំ ២០២១ ហើយកិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម បានអនុវត្តសាកល្បងនៅក្រសួង-ស្ថាប័នចាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ ដោយមានបំណងពង្រឹងស្ថានភាពនៃសកម្មភាពគន្លឹះៗ ដើម្បីសម្រេចបាននូវការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា។ គោលបំណង គឺផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់អង្គភាពថវិកា និងពង្រឹងគណនេយ្យភាព ដោយផ្ដោតលើលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងលទ្ធផលចុងក្រោយ។

¹ អនុក្រឹត្យលេខ ២៤២ ស្តីពីការបង្កើតចំនួនអង្គភាពថវិកា និងការប្រគល់សិទ្ធិជាអាណាប័កផ្ទេរសិទ្ធិជូនអង្គភាពថវិកា, ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២១

២២

	យោងតាមច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ មាត្រា៧៥, កសហវ នឹងបង្កើតអង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកា (BCU) នៅអមជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័ន និងផ្ទេរមុខងារត្រួតពិនិត្យជូន ក្នុងទំហំទឹកប្រាក់ជាក់លាក់ និងប្រភេទចំណាយជាក់លាក់។ លើសពីនេះទៀត PFSL និងអនុក្រឹត្យលេខ ២៨៩ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគណនេយ្យសាធារណៈ បើកផ្លូវឱ្យនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាខ្ចី និងសាមញ្ញ។ ជាឧទាហរណ៍ ការផ្ទេរមុខងារទៅឱ្យក្រុមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុនៅអម កសហវ និង ក្រសួងបរិស្ថាន តាមរយៈប្រកាស កសហវ លេខ ៣៥៣ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ និងប្រកាស កសហវ លេខ ៣៥៤ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣ រៀងគ្នា។ បច្ចុប្បន្ន កសហវ បានលើកទឹកចិត្តឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័ន ធ្វើប្រតិភូកម្មអំណោយទៅឱ្យអង្គភាពថវិការបស់ខ្លួន ដូច្នេះអង្គភាពថវិកានឹងបំពេញមុខងារកាន់តែពេញលេញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធភាព ហើយ កសហវ នឹងធ្វើប្រតិភូកម្មបន្ថែមជូនដល់ BCUs។ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រតិភូកម្មសិទ្ធិអំណាចមួយចំនួន ជូនអង្គភាពត្រួតពិនិត្យថវិកាអមក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើម្បីធ្វើការសម្រេច ក្នុងនាមជាតំណាងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងកម្រិត និងប្រភេទចំណាយជាក់លាក់មួយចំនួន។ បន្ថែមពីនេះ ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងអនុក្រឹត្យលេខ ២៨៩ ក៏បានអនុញ្ញាតឱ្យ កាត់បន្ថយនីតិវិធីអនុវត្តថវិកាខ្ចី និងសាមញ្ញ ជាងមុន។ ក្នុងន័យនេះ នីតិវិធីអនុវត្តថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវបានធ្វើការកែសម្រួល និងគិតគូរសម្រាប់អនុវត្តនាពេលខាងមុខ។ កសហវ បានចេញប្រកាស លេខ៣៥៣ និង ៣៥៤ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីអភិក្រមនេះ និងបន្តលើកទឹកចិត្តក្រសួង-ស្ថាប័នក្នុងការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចទៅឱ្យអង្គភាពថវិកា ដើម្បីឱ្យការអនុវត្តថវិកាប្រព្រឹត្តទៅបានឆាប់រហ័សជាមុន។ <u>ចំណុច (៥)៖</u> អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា យល់ស្របទៅលើការលើកឡើងរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អំពីសារៈសំខាន់ នៃការរៀបចំឱ្យមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម។ - គម្រោងសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ (APP) ផ្តល់នូវទិន្នន័យសំខាន់ៗ ជាពិសេស សូចនាករសមិទ្ធកម្ម ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធ្វើការតាមដានសមិទ្ធកម្ម ក្នុងគោលបំណងតាមដានវឌ្ឍនភាព នៃការអនុវត្តសមិទ្ធកម្មរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុង ៣ កម្រិត រួមមាន៖ កម្រិតកម្មវិធី, កម្រិតអនុកម្មវិធី និងកម្រិតចង្កោមសកម្មភាព។ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវធ្វើគម្រោងសមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ មក កសហវ នៅចុងខែមិថុនា មុនពេលចេញថវិកា។ បន្ថែមពីនេះ គម្រោង

	សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវដាក់ភ្ជាប់ជាមួយសេចក្តីព្រាងច្បាប់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ ទៅរដ្ឋសភា ចាប់ពីឆ្នាំ២០២៦ តទៅ។ - របាយការណ៍សមិទ្ធកម្មប្រចាំឆ្នាំ (APR) បង្ហាញពីលទ្ធផល នៃការអនុវត្តសមិទ្ធកម្មរបស់ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលត្រូវធ្វើមក កសហវ. ២ ដង ក្នុង ១ឆ្នាំ។ - កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងចាប់ពីឆ្នាំ ២០២៣ ក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ៧ និងក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១០ ក្នុងឆ្នាំ២០២៤។ កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្ម នេះ គឺមាន ៣ កម្រិត ដូចខាងក្រោម៖ (១) កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង ក្រសួង-ស្ថាប័ន ជាមួយ កសហវ. (២) កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី ជាមួយ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង-ស្ថាប័នសមី (៣) កិច្ចព្រមព្រៀងសមិទ្ធកម្មរវាង អង្គភាពថវិកា ជាមួយ អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី។ - នាយកដ្ឋានតាមដាននិងវាយតម្លៃ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា និងក្រុមការងារ FMIS បាននិង កំពុងសហការគ្នា ក្នុងការកំណត់ឱកាសក្នុងការបញ្ចូលរបាយការណ៍ព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម (APP, APR, ...) ទៅក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS ដែលមានទម្រង់ស្រដៀងទៅនឹងការអនុវត្តក្នុង ប្រទេសបារាំង។ នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ នាយកដ្ឋានតាមដាននិងវាយតម្លៃ បានអញ្ជើញ ក្រុមការងារ FMIS ចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំលើការតាមដាន និងវាយតម្លៃថវិកាសមិទ្ធកម្ម ដែលប្រព្រឹត្តទៅនៅថ្ងៃទី ២២ និង ២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤ ដើម្បីឱ្យក្រុមការងារ FMIS មានការយល់ដឹង អំពីក្របខ័ណ្ឌតាមដាន និងវាយតម្លៃ ដែល មានសារៈសំខាន់ក្នុងការរៀបចំក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS នាពេលអនាគត។ <u>ចំណុច (៧)៖</u> ការលើកកម្ពស់សមធម៌យេនឌ័រ ត្រូវបានធ្វើឡើងក្រោមសកម្មភាពផ្សេងៗជាច្រើន ដែលជា ទិដ្ឋភាពមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ និងទិដ្ឋភាពហិរញ្ញវត្ថុ ហើយបញ្ហានេះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជំរុញ ដោយ គោលនយោបាយ។ សារាចរណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (BSP) បានជំរុញឱ្យគ្រប់ អង្គភាពទាំងអស់គិតគូរបញ្ចូលទិដ្ឋភាពថវិកាយេនឌ័រ ទៅក្នុងផែនការថវិកា។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត ក្រុម- ការងារស្វាគមន៍សម្រាប់ការសិក្សាអំពីឧបករណ៍គាំទ្រលើថវិកាឆ្លើយតបនឹងយេនឌ័រ និងការដកស្រង់ នូវឧត្តមានុវត្តល្អពីបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗនៅក្នុងតំបន់។

	ទន្ទឹមនឹងនេះ ខណៈពេលដែលលំហហិរញ្ញវត្ថុ នៅមានកម្រិតនៅឡើយ ពេល គឺដោយសារតែភាពថមថយ នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្ន, ភាពតានតឹងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ និងផលប៉ះពាល់ដោយសារតែបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុជាដើម, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ត្រូវផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការធានានូវតុល្យភាពរវាងសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយភាពប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ និងត្រូវគិតគូរអំពីអាទិភាពគោលនយោបាយសម្រាប់ប្រទេស។
៩	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍: តម្លាភាពថវិកា៖ ថវិកាបើកចំហ និងមានតម្លាភាព បង្កើនភាពជឿទុកចិត្តលើការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ច, ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អ, និងការទាក់ទាញការវិនិយោគទាំងក្នុងស្រុក និងក្រៅប្រទេស។ វឌ្ឍនភាពបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីពង្រឹងតម្លាភាពថវិកា ក៏នឹងជួយបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលដល់ការវិនិយោគ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងរយៈពេលថ្មីៗនេះ ក៏អាចនឹងត្រូវបានយកជាធាតុចូលក្នុងរបាយការណ៍ការអង្កេតលើការបើកចំហថវិកាឆ្នាំ២០២៣ ដែលនឹងត្រូវចេញផ្សាយក្នុងឆ្នាំនេះ ផងដែរ។ ច្បាប់ថ្មីស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងទាំងនេះដោយកំណត់កាលបរិច្ឆេទក្នុងការបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយឯកសារថវិកាសំខាន់ៗ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សូមគាំទ្រឱ្យមានកិច្ចប្រឹងប្រែងទុកពេលវេលាបន្ថែម សម្រាប់សាធារណជន ពិចារណាលើសំណើថវិកា មុនពេលអនុម័ត។ ការផ្សព្វផ្សាយ ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម និងក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៥-២០២៧ នៅចុងខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤ នឹងផ្តល់ឱកាសដល់សាធារណជន ចូលរួមក្នុងការកំណត់ថវិកាក្នុងឆ្នាំ២០២៥។ ក្រសួង-ស្ថាប័នគួររួមចំណែកក្នុងការធានាតម្លាភាពថវិកា ដោយផ្សព្វផ្សាយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន
	៩.១. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ហ. (ផ្នែកស្រាវជ្រាង និងនវានុវត្តន៍) ទៅលើ “របាយការណ៍ ការអង្កេតលើការបើកចំហថវិកាឆ្នាំ២០២៣ ដែលនឹងត្រូវចេញផ្សាយក្នុងឆ្នាំនេះ” កម្ពុជាប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងការលើកកម្ពស់តម្លាភាពថវិកា ដូចបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈពិន្ទុដែលទទួលបានពីការវាយតម្លៃ “ការអង្កេតលើការបើកចំហថវិកា” (Open Budget Survey - OBS) ដែលមានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ពី ១១ពិន្ទុ ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដល់ ៣៣ពិន្ទុ ក្នុងឆ្នាំ២០២១ ហើយរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងក្នុងរង្វង់ ៤០ពិន្ទុ នៅឆ្នាំ២០២៣។ សមិទ្ធផលទាំងនេះអាចសម្រេចបាន ដោយសារការរួមចំណែកពីភាគីពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសអគ្គនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ក្រោមឱវាទ កសហវ. ដែលដើរតួនាទី

	យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយឯកសារថវិកានានា ដែលជាកម្មវត្ថុ នៃការវាយតម្លៃ OBS។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងនាមជាអ្នកសម្របសម្រួល ពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់លើកម្រងសំណួរ OBS, អ.គ.ហ. បានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ ក្នុងការតាមដានសកម្មភាពរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការពង្រឹងតម្លាភាពថវិកា។ លើសពីនេះ អ.គ.ហ. ក៏បានរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីតម្លាភាពថវិកានៅកម្ពុជា ដោយរំលេចអនុសាសន៍សំខាន់ៗ សម្រាប់ភាគីពាក់ព័ន្ធពង្រឹងតម្លាភាពថវិការបស់ខ្លួន និងបានរៀបចំផែនការសកម្មភាព ដោយដាក់បញ្ចូលក្របខ័ណ្ឌពេលវេលាផ្សព្វផ្សាយ និងខ្លឹមសារ នៃឯកសារថវិកា សម្រាប់អគ្គនាយកដ្ឋានគិតគូរអនុវត្ត។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការពង្រឹងតម្លាភាពថវិកា តាមរយៈការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ២០២៣ ការរៀបចំនិងផ្សព្វផ្សាយសៀវភៅថវិកាប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងដំណើរការថវិកា។ ៩.២. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ ទៅលើ ២) “ការផ្សព្វផ្សាយក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ” បន្ទាប់ពីក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ត្រូវបានអនុវត្តដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រីហើយ ក្រុមការងារនឹងរៀបចំធ្វើការផ្សព្វផ្សាយឱ្យទាន់ពេលវេលា។ ៩.៣. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា ទៅលើ ១) “ច្បាប់ថ្មីស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងទាំងនេះ ដោយកំណត់កាលបរិច្ឆេទក្នុងការបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយឯកសារថវិកាសំខាន់ៗ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សូមគាំទ្រឱ្យមានកិច្ចប្រឹងប្រែងទុកពេលវេលាបន្ថែម សម្រាប់សាធារណៈជន ពិចារណាលើសំណើថវិកា មុនពេលអនុម័ត”, ២) “ការផ្សព្វផ្សាយ ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម និងក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៥-២០២៧ នៅចុងខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤ នឹងផ្តល់ឱកាសដល់សាធារណៈជន ចូលរួមក្នុងការកំណត់ថវិកាក្នុងឆ្នាំ២០២៥”, និង ៣) “ក្រសួង-ស្ថាប័នគួរចូលរួមចំណែកក្នុងការធានាតម្លាភាពថវិកា ដោយផ្សព្វផ្សាយយុទ្ធសាស្ត្រផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន” កសហវ. បានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ៖ (ក) សេចក្តីសង្ខេបថវិកាប្រចាំឆ្នាំ តែងត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី បានអនុម័តលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកា (ខ) សម្រាប់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ២០២៤, កសហវ. បានផ្សព្វផ្សាយក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីដាក់ជូនរដ្ឋសភា

	(គ) ច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ តែងត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយបន្ទាប់ពីទទួលបានការអនុម័ត ដោយស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ។ កសហវ. តែងផ្សព្វផ្សាយសារាចរណែនាំ ស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា រួមបញ្ចូលទាំងក្របខ័ណ្ឌថវិកា រយៈពេលមធ្យម ដែលកំណត់ពីការចំណាយគោលរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។ កសហវ. តែងប្តេជ្ញាលើកិច្ចប្រឹងប្រែងតម្លាភាពថវិកា ដោយអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមពីសាធារណជន នៅក្នុងវេទិកាសាធារណៈ ស្តីពីច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដែលជាធម្មតាត្រូវបានរៀបចំក្នុងខែមករា ឬខែកុម្ភៈ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ទន្ទឹមនេះ កសហវ. ក៏បានអញ្ជើញតំណាងមកពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធអង្គការស្រាវជ្រាវ វិទ្យាស្ថានសិក្សា អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកកាសែត ចូលរួមក្នុងវេទិកាសាធារណៈនេះ ផងដែរ។ លើសពីនេះ ថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់ កសហវ. ដែលធ្វើការក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកា តែងចូលរួមសិក្ខាសាលាស្តីពីការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដែលបានរៀបចំឡើងដោយរដ្ឋសភា។ អង្គភាពពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ដូចជាសមាជិកសភានិងព្រឹទ្ធសភា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកសារព័ត៌មាន ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានេះ ដើម្បីប្រមូលធាតុចូលបន្ថែម។ ក្នុងន័យនេះ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤ កសហវ. នឹងបន្តប្តេជ្ញាចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាដែលនឹងរៀបចំឡើងដោយរដ្ឋសភា សម្រាប់ការរៀបចំថវិកាឆ្នាំ២០២៥។
១០	មតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍: ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ និងការវាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ៖ របាយការណ៍វាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលត្រូវបានវាយតម្លៃថ្មីៗនេះដោយ IMF បានរកឃើញថា មានវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងការខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈកម្ពុជា។ ការដាក់បញ្ចូលការគិតគូរលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងការវាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៅឡើយ ប៉ុន្តែ សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មផែនការជាតិ និងតាមវិស័យ ជាមួយនឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ កម្ពុជាទទួលបានពិន្ទុខ្ពស់។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សូមលើកទឹកចិត្តឱ្យរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តការកែទម្រង់ ជាពិសេស ទាក់ទងទៅនឹងការបង្កើតគណៈកម្មាធិការវិនិយោគសាធារណៈ, ការអនុវត្ត និងការកសាងសមត្ថភាពក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័នលើបទដ្ឋានគតិយុត្តិ និងស្តង់ដារប្រតិបត្តិការ សម្រាប់ការរៀបចំ ការវាយតម្លៃ និងការជ្រើសរើសគម្រោង, រៀបចំក្របខ័ណ្ឌកែទម្រង់ការថែទាំថ្នាក់ជាតិ, និងការធ្វើសមាហរណកម្មការប្រែប្រួលអាកាស-

	ធាតុ ទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិ, និងការរៀបចំស្តង់ដារប្រតិបត្តិការ និងគោលការណ៍ណែនាំផ្សេងៗ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក៏សូមគាំទ្រឱ្យមានកិច្ចពិភាក្សា ដើម្បីផ្តល់ធាតុចូលរបស់ខ្លួន ទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ដែលនឹងត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពខាងមុខ។
	១០.១. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ហ. (ផ្នែកអនុវត្តថវិកា) ទៅលើ ១) “របាយការណ៍វាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានវាយតម្លៃថ្មីៗនេះដោយ IMF បានរកឃើញថាមានវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងការខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈកម្ពុជា។ ការដាក់បញ្ចូលការគិតគូរលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុចូលទៅក្នុងការវាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៅឡើយ ប៉ុន្តែ សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មផែនការជាតិ និងតាមវិស័យជាមួយការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយវិញ កម្ពុជាទទួលបានពិន្ទុខ្ពស់” និង ២) “ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក៏សូមគាំទ្រឱ្យមានកិច្ចពិភាក្សា ដើម្បីផ្តល់ធាតុចូលរបស់ខ្លួន ទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ដែលនឹងត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពខាងមុខ” អ.គ.ហ. សូមថ្លែងអំណរគុណដល់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដែលបាននិងកំពុងគាំទ្រដល់ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី៤។ អ.គ.ហ. នឹងបន្តសហការជាមួយគ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យ និងពិភាក្សាលើអនុសាសន៍និងផែនការសកម្មភាព ដែលបានស្នើដោយក្រុមជំនាញការ IMF នៅក្នុងរបាយការណ៍ PIMA និង C-PIMA ដើម្បីជាធាតុចូលដ៏សំខាន់ក្នុងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ជាពិសេសការពិនិត្យឡើងវិញនូវអនុក្រឹត្យលេខ៤១ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ, ការពិនិត្យឡើងវិញនូវយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ (PIMSRS) ២០១៩-២០២៥, ព្រមទាំងការកែសម្រួលផែនការសកម្មភាពលម្អិត សម្រាប់អនុវត្ត PIMSRS ផងដែរ។ បន្ថែមលើនេះ, សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយនៃគោលការណ៍ណែនាំរួមស្តីពីវដ្តគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ (GGPIM) ត្រូវបានរៀបចំ និងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលពិនិត្យនិងសម្រេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់។ ទន្ទឹមនេះ សកម្មភាពកែទម្រង់ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយនៃគោលការណ៍ណែនាំរួមនេះផងដែរ។ តាមការសិក្សារបស់ជំនាញការ ADB ប្រសិនមានគិតគូរកត្តាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បញ្ចូលក្នុងវដ្តនៃគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ ការចំណាយបន្ថែមដល់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថា នឹងកើនឡើងប្រមាណ១៥% ដែលរួមមានការការពារ

	អាកាសធាតុ និងការរៀបចំគម្រោង។ បញ្ហានេះ គឺទាមទារឱ្យមានជំនួយឥតសំណងបន្ថែម ព្រមទាំង កម្ចីដែលមានសម្បទានខ្ពស់ ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានលើកត្តាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជារួម ការងារទាំងអស់នេះ នឹងត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មនូវអនុក្រឹត្យលេខ ៤១ ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ដែលអាចនឹងត្រូវជំនួសដោយអនុក្រឹត្យថ្មី។ ជាចុងក្រោយ, ក្រុមការងារបច្ចេកទេស សូមស្វាគមន៍ចំពោះការពិភាក្សាលើធាតុចូលសំខាន់ៗ ពីរបាយការណ៍ PIMA និង C-PIMA ក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៃផែនការសកម្មភាពកែទម្រង់ប្រព័ន្ធ គ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ជាមួយគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ រួមទាំង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ផងដែរ។ ១០.២. ការឆ្លើយតបរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងគ្រប់គ្រងបំណុល ទៅលើ “ដៃ- គូអភិវឌ្ឍន៍ សូមលើកទឹកចិត្តឱ្យរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តការកែទម្រង់ ជាពិសេស ទាក់ទងទៅនឹងការបង្កើត គណៈកម្មាធិការវិនិយោគសាធារណៈ, ការអនុវត្ត និងការកសាងសមត្ថភាពក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័នលើបទ- ដ្ឋានគតិយុត្តិ និងស្តង់ដារប្រតិបត្តិការ សម្រាប់ការរៀបចំ ការវាយតម្លៃ និងការជ្រើសរើសគម្រោង, រៀបចំក្របខ័ណ្ឌកែទម្រង់ការចែទាំថ្នាក់ជាតិ, និងការធ្វើសមាហរណកម្មការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិ, និងការរៀបចំស្តង់ដារប្រតិបត្តិការ និងគោលការណ៍ណែនាំផ្សេងៗ” កសហវ. បាននិងកំពុងពិនិត្យឡើងវិញនូវលក្ខខណ្ឌយោងការងារ (TOR) ក្នុងគោលបំណង លើកកម្ពស់ការទទួលខុសត្រូវរបស់គណៈកម្មការវិនិយោគសាធារណៈ (គ.វ.ស.) ដោយត្រូវបំពេញតួនាទី ក្នុងកម្រិតយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលនយោបាយនៃការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្ម សមាសភាពនៃ គ.វ.ស. ដែលដឹកនាំដោយឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ជាប្រធាន។ បន្ទាប់ពីអនុក្រឹត្យលេខ ៤១ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈ ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្ម, គោលការណ៍ណែនាំ ឬនីតិវិធីគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការរួម ពីគ្រប់ប្រភពហិរញ្ញប្បទាន (ទាំងថវិកាដ្ឋ ថវិកា ដៃគូ និងទុនវិនិយោគឯកជន) នឹងត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ និងកែសម្រួលតាមការចាំបាច់។

ឧបសម្ព័ន្ធទី១២៖ បទបញ្ញត្តិសម្រាប់កិច្ចប្រជុំគ្រួសារពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០២៣
(ភាសាអង់គ្លេស)

2023 Annual Review Meeting

The Implementation of Public Financial Management Reform Program – Stage 4

The 2023 Annual Progress Report on the Monitoring and Evaluation of Implementing PFMRP Stage 4

“Building and Improving System, Governance, Legal Framework, Institutionalization, and Human Resources”

February 13th, 2024

1

Contents

1. Introduction
2. The 2023 Progress of Implementing CAP4
3. Findings from Study and Assessment Reports
4. Additional Measures
5. Overall Conclusion

1. Introduction – Background and Purposes

Circular No. 09 SR of the Royal Government of Cambodia dated 8 December 2015

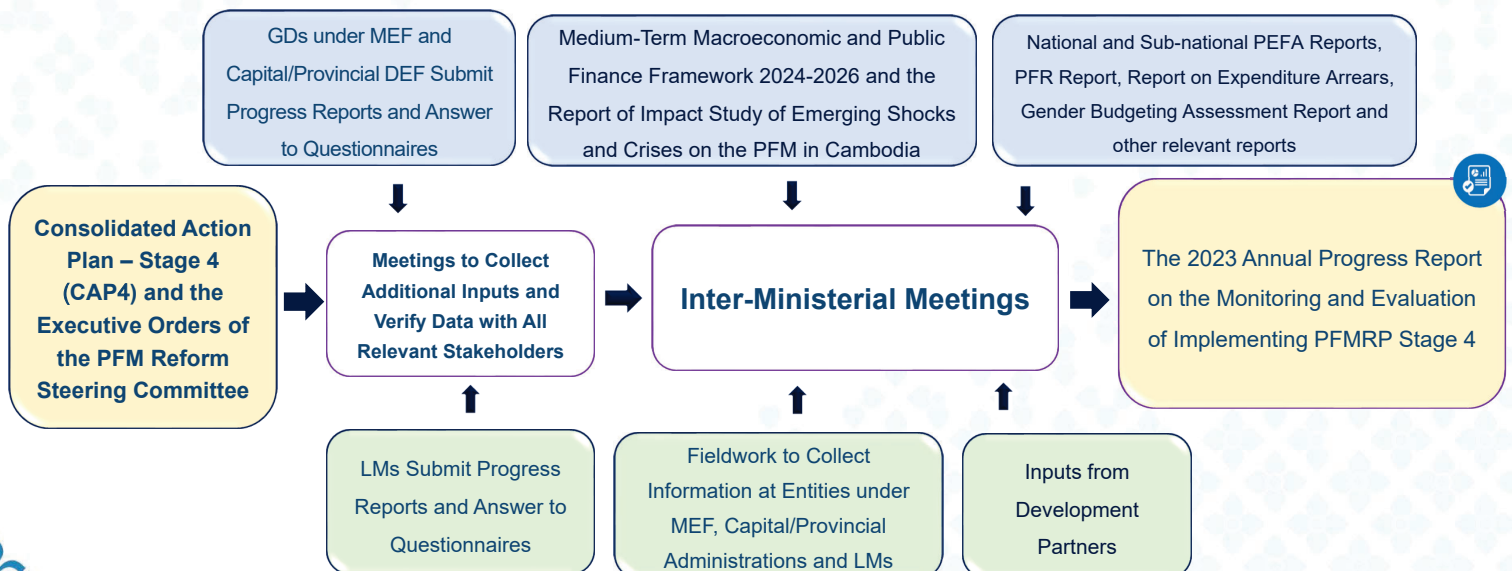

Monitoring and Evaluation of Implementing PFMRP-Stage 4 in 2023

This report reflects the 2023 progress of the implementation of PFM Reform Program (PFMRP) Stage 4 and the effectiveness of Cambodia's PFM system as compared to international standards, using international best-practiced assessment tools. This report aims to orient the PFMRP toward efficiency, effectiveness, transparency, and accountability in the Cambodian context.

3

1. Introduction – Report Preparation Methodology

Notes: This is a joint report of all relevant stakeholders under PFMRP

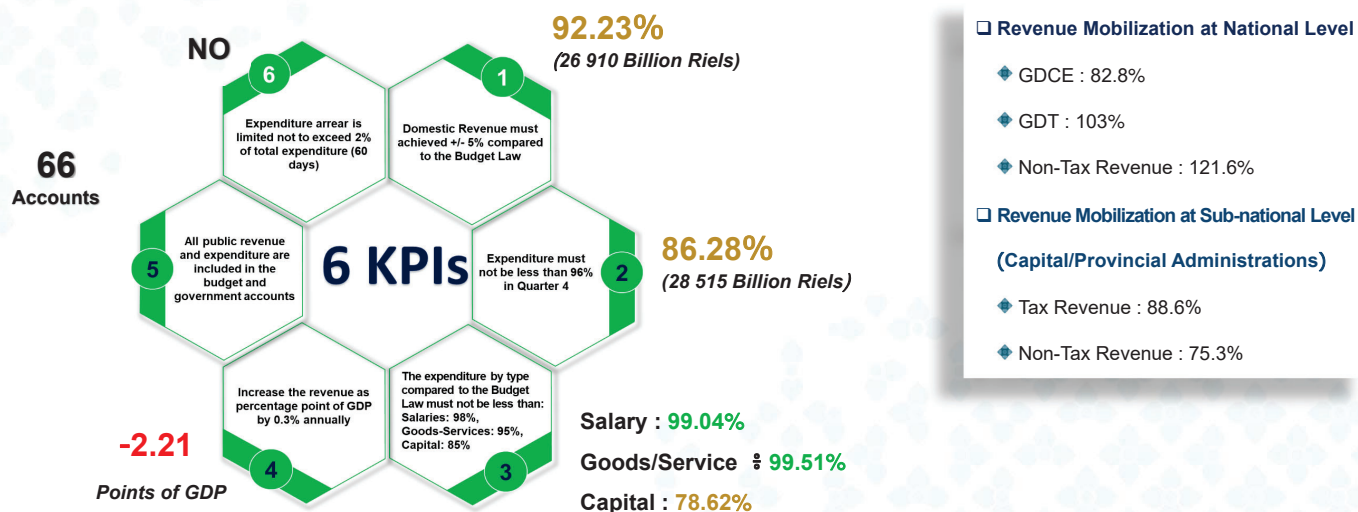
4

2. The 2023 Annual Progress of Implementing CAP4

- *Progress of Implementing the 5 Parts of CAP4*
- *Progress of Implementing the Executive Orders*

5

Part 1: Further Strengthening Budget Credibility – 6 KPIs

GDP in 2023= 130 805 billion riels (Source: Medium-Term Macroeconomic and Public Finance Framework 2024-2026)

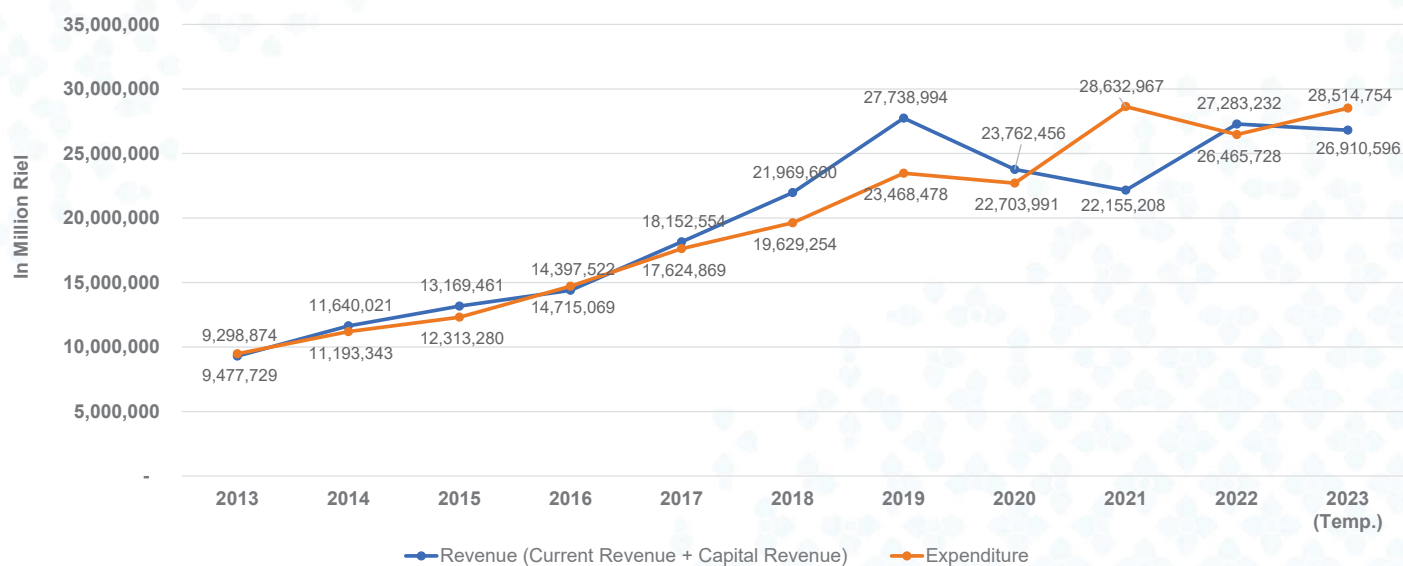
Current Revenue as % of GDP 2022= 22.45%, 2023= 20.28% (Temporary Data)

Source: GDNT. Revenue and Expenditure Data Is Temporary.

6

Part 1: Further Strengthening Budget Credibility – State Revenue-Expenditure

State Revenue and Expenditure Between 2013-2023

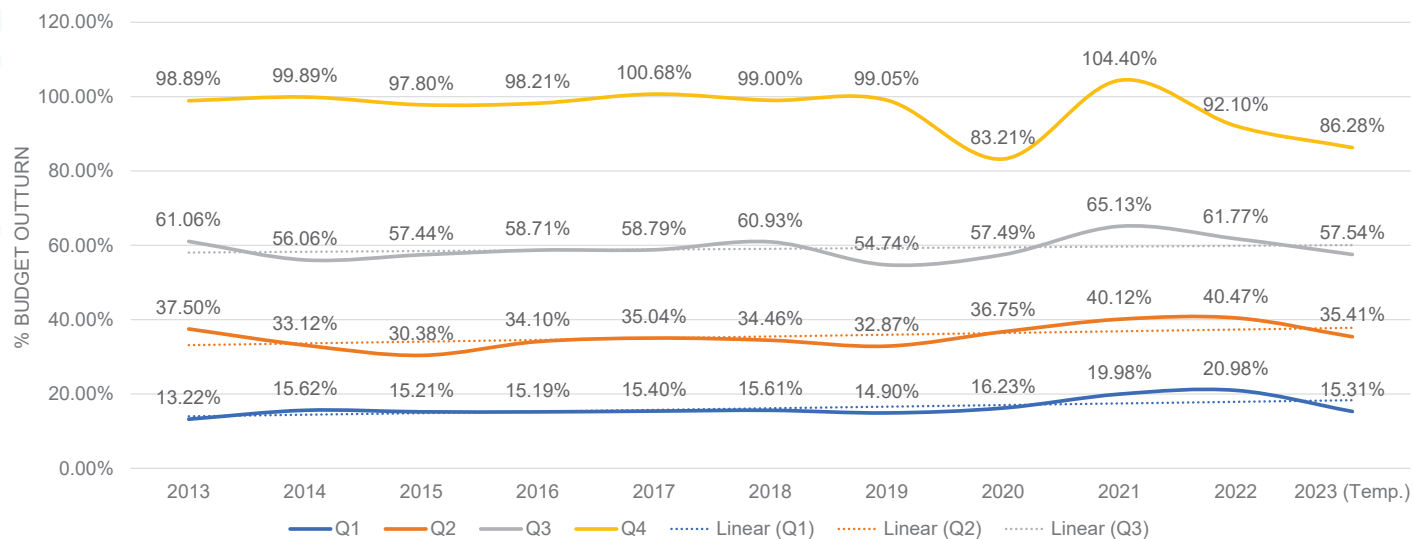

Source: GDNT. Revenue and expenditure data is Temporary

7

Part 1: Further Strengthening Budget Credibility – Quarterly Budget Performance

Quarterly State Budget Execution 2013-2023

Source: GDNT. The 2023 revenue and expenditure data is temporary.

Note: The quarterly target is Q1 = 20%, Q2 = 45%, Q3 = 70%, Q4 ≥ 96%.

8

Part 1: Further Strengthening Budget Credibility (Cont.)

❖ Tax Revenue Management/ Revenue Mobilization

- Special Tax Policy Framework: Approved at the MEF level ■
- Personal Income Taxes (EU): Policy framework for implementation was approved ■
- Strategic Plan for Customs Reform and Modernization 2024-2028: Drafted ■
- Preliminary Draft on Customs Law (New): Legal gaps analysis was completed ▲
- Revenue Mobilization Strategy Phase 3: To be completed in 2024 ●
- Capital Gain Tax (EU): Postponed to the end of 2024 ●

❖ Further Strengthening Non-Tax Revenue Management

- NRMIS extended to commune/Sangkat administrations: Completed ■
- Draft Sub-Decree on the Principles and Procedures for the Use of Incentives of LMs: Collecting relevant documents ●
- Blueprint on Non-tax Revenue Management System Reform: To be completed by the beginning of Q1 2024 ●

❖ Further Strengthening Budget Execution

- 2022 budget transactions closed by March 2023 (EU): Closed on March 31st, 2023 ■
- LMs entry their cashflow planning data into web based application: 32 LMs have input the data ■
- Mission payment via banking system: 19 LMs (for domestic and oversea missions), 4 LMs (for domestic), and 1 LM (for oversea missions) ▲
- Financial Management Manual (FMM): 1 LM approved while 5 LMs have drafted ▲
- Framework, Roadmap and Action Plan for Resolving Expenditure Arrears: To be completed by February 2024 ●

❖ Further Strengthening Procurement Management

- Law on Public Procurement 2023: Introduced ■
- Percentage of use of procurement competition method in executing recurrent budget 2022: 57.01% ■
- Handbook on Post Review of Procurement : Preliminary draft ▲
- The Methodology for Assessing Procurement Systems (MAPS): The assessment will be conducted in 2024 ●

Notes: Green ■: Completed; Yellow ▲: partially completed; Red ●: No Progress; and Grey ●: Expand Timeframe

9

Part 1: Further Strengthening Budget Credibility – Conclusion

The state budget revenue was lower than expected. At the same time, the flow and efficiency of the expenditure shall be paid more attention to as the execution of the quarterly budget is lower than the ceiling and tends to accumulate toward the end of the year, following the same pattern as the previous year. However, the positive linear coefficients in Q1, Q2, and Q3 between 2013 and 2023 indicate a gradual improvement in spending flows, reflecting gradual effectiveness of the measures put in place to improve budget performance.

Additionally, some key activities have been postponed to early 2024. All of these key actions, especially the Framework, Roadmaps, and Action Plans for Addressing Expenditure Arrears and the Blueprint on Non-Tax Revenue Management System Reform, should be achieved within the new timeframe to avoid the impact on other reform activities that need to be achieved in 2024 or subsequent years.

10

Part 2: Further Strengthening Financial Accountability

❖ Public Accounting and Using FMIS

- Recurrent expenditure procedure is fully operationalized via FMIS: Operationalized at 8 LMs ■
- Budget appropriation movement procedure is fully operationalized via FMIS: Operationalized at 8 LMS ■
- Budget planning module in FMIS: Operationalized at 12 additional LMs and 25 DEFs ■
- Procurement module in FMIS: Operationalized at 25 DEFs ■
- FMIS Portal V1: operationalized at 31 municipal administrations, 163 districts, 262 communes, and 1390 communes ■
- FMIS monitoring tool (dashboard) (EU): Completed ■
- 2022 accounting closure in FMIS by September 2023 ■
- The 2021 Financial Statements for the Fiscal Year 2021 Comply with the Cash Basis Cambodian Public Accounting Standards ■

❖ Strengthening State Property Management

- State land registered in the state property inventory: 77.63% include both who have land titles and those who have applied for a land title ■
- SARMIS Phase 2 rolled out to municipal/district and commune/Sangkat administrations: Rolled out (Offline) ■
- Blueprint on State Property Management Reform (EO): To be completed in January 2024 ●
- Interfacing between SARMIS and FMIS: To be completed by May 2024 ●

❖ Strengthening Public Debt Management and Risk

- 5 Key Debt Indicators: Under the ceiling ■
- Policy Framework for the Development of Government Bond 2023-2028: Endorsed ■
- Public Debt Management Strategy 2024-2028: Drafted ■
- Drafted Amendment to Sub-Decree on Public Debt Management: Considering the possibility of upgrading to become a law ▲

❖ Strengthening Public Financial Management in PAEs and SOEs

- PFM Minimum Requirements to Evaluate PAEs: Some PAEs have been evaluated to according to the PFM Minimum Requirements ■
- Draft Law on Public Enterprises Management: To be completed by June 2024 (EO) ●
- Strategy on Public Enterprises Management Reform: To be completed by June 2024 (EO) ●

Notes: Green ■: Completed; Yellow ▲: partially completed; Red ●: No Progress; and Grey ●: Expand Timeframe

11

Part 2: Further Strengthening Financial Accountability – Conclusion

FMIS has been rolled out to all entities/institutions at both the national and sub-national levels, and the full automation of the business processes for the recurrent expenditure in the FMIS has been gradually operationalized in some LMs. When the number of IT systems related to PFM continues to increase, the IT architectures become more crucial and thus require pushing in order to fully capture the benefits and modernize the Cambodia's PFM system. The preparation of the financial statements has been in accordance with the IPSAS Cash Basis and will gradually meet the minimum requirements to implement the Modified Cash Accounting by 2025.

The state property management is making good progress through the use of SARMIS and the acceleration of the preparation of state land titles. Additionally, public debt is well managed as reflected in the five debt indicators, which are under the ceiling. However, key reform activities that have been postponed to 2024 should be achieved within the new timeframe to avoid any impacts that they could have on other reform activities.

12

Part 3: Strengthening Efficiency of Budget-Policy Linkage

❖ Formulation and Implementation of MTFF and MTBF

- MTBF (3-Year Rolling): Have been implemented for the preparation of the 2024 Annual Budget ■
- Report on the Study of Public Financial Risk Assessment Methodologies and Mechanisms: Prepared ■
- MTFF: Has been postponed to 2024 for the preparation of the 2025-2027 budget framework, based on new GDP rebasing ●

❖ Strengthening Public Investment Management

- Public Investment Management Assessment report (PIMA): Completed ■
- Guidelines for PFM based on PPP mechanism: Introduced ■
- Public Investment Project Data Management System: Introduced ■
- Concept Note on Guideline for Performance Assessment of the Projects Financed by Financial Institutions and Development Partners, by Direct Loans from the State, and by State Securities: Drafted ■
- Update Sub-Decree on Public Investment Management: Documents have been collected to prepare for the update ▲

❖ Strengthening the Implementation of BSP & PB (National Level)

- BSP Quality Assessment: Assessed in 10 Ministries ■
- Integration of the recurrent expenditure and direct investment expenditure: 5 LMs ■
- % of the Gap Between the Base Expenditure Ceiling and the Result of the Annual Budget: -1.2% ■
- Report on payroll expenditure in each program using N-1 year budget: All LMs have prepared reports for 2022 (N-1) ■
- Budget entity status: Report on total number of budget entities is available ■
- Concept Note on Public Spending Review: Approved ■

❖ Financial Function Transfer and Decentralization (Sub-National Level)

- Line departments' BSPs are aligned with the BSP of capital / provincial administrations: 16 capital/provincial administrations ■
- Municipalities, districts, communes and Sangkats have Plans to Integrate with provincial/capital BSP: 120 municipalities, districts and 400 communes/Sangkats have plan for the integration ■
- Khan administrations implementing program budgeting: 5 Khan administrations have implemented ■
- The financial resources for municipal, district and commune administrations: Have been increased ■
- MTBF of SNAs: Scheduled for implementation in 2024 ▲
- Internal audit unit at capital/provincial administrations: There is a study report ▲
- Draft amendments to the Law on Sub-national Fiscal Regime and Property Management 2011: To be completed by 2025 ●

Notes: Green ■ Completed, Yellow ▲ partially completed, Red ● No Progress, and Gray ● Increase Time Frame

13

Part 3: Strengthening Efficiency of Budget-Policy Linkage – Conclusion

The MTFF, which has been delayed due to the unfavorable environment caused by the crisis, will be implemented in 2024 for the 2025–2027 budget framework, and the MTBF, on the other hand, is being implemented and improved. This reflects the government's vision from a medium-term perspective to ensure public financial sustainability.

The effort to increase the number of fully authorized budget entities is still limited; thus, it needs to be further enforced following the orders from the PFMRS while continuing to further strengthen the quality of the BSP and PB at the same time. All of these activities will contribute significantly to the implementation of performance-informed budgeting.

At the sub-national level, the integration of the BSP between capital/provincial administrations and municipal, district, and commune administrations, as well as the alignment of the BSP and the budgets of the line departments, need further attention to ensure the full integration of the BSP in accordance with the government strategic plan. The budget execution of the 20 line offices that have been integrated into the municipal/district administrative structure has not been smooth; thus, it requires further push for solutions in order to strengthen financial decentralization and improve the quality of public services at the local level.

14

Part 4: Building Performance Accountability

❖ Introducing Performance Informed Budgeting

- Law on Public Financial System 2023: Introduced ■
- Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting: Introduced ■
- Program budget classification annex: Has been attached to the Annual Draft Budget Law ■
- Prakas on Establishing and Organizing and Functioning of Budget Control Entities attached with LMs and Similar Public Entities: Endorsed ■
- Prakas on Authority and Responsibility of Budget Controller: Endorsed ■
- Action plan on sending financial controllers attached to LMs: To be completed by 2024 ●
- Guidelines on Expenditure Principles and Procedures for Implementing Performance Budgeting: To be completed by 2024 ●

❖ Strengthening the Efficiency of the Control System

- Performance report submitted to the legislature: 3 reports submitted to the legislature ▲
- Internal audit units of LMs performing performance audit and IT audit : There are two performance audit reports and two IT audit reports ▲
- Draft plan for formulation of Framework and Rules of the Internal Audit and Inspection System: Not yet drafted ●

❖ Implementation of Performance M&E System by LMs

- Performance Agreement (PA): 10 additional LMs prepared for the 2024 budget ■
- Performance Informed Budgeting Form: All LMs used the Performance-Informed Budgeting format for their respective annual budget preparation ■
- Prakas on the Implementation of the Revenue and Expenditure Program According to the Economic Classification and Program: Prakas have been prepared ■

❖ Enhancing Budget Transparency

- Draft Budget Law 2024: Disseminated after the submission to the National Assembly ■
- Budget Law 2024: Published after the promulgation on December 7, 2023 ■
- Public Forum on Macroeconomic Framework 2024-2026 and Financial Framework for 2024: Prepared ■
- LMs organizing Public Forum on 2024 Budget: MOWRAM and MISTI have organized ■

Notes: Green ■ Completed, Yellow ▲ partially completed, Red ● No Progress, and Gray ● Increase Time Frame

15

Part 4: Building Performance Accountability – Conclusion

The step towards the implementation of performance-informed budgeting is basically prepared from 2023 onwards through the introduction of the Law on the Public Financial System 2023, the introduction of the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, the gradual consideration of sending financial controllers attached to LMs, and the efforts to strengthen the preparation and implementation of the Performance Agreement. Additionally, the preparation and implementation of guidelines on expenditure principles and the procedure on the implementation of the performance budget are necessary. At the same time, the performance monitoring and evaluation systems as well as performance and IT audits also need further strengthening.

With regards to budget transparency, there are improvements through the dissemination of the draft Budget Law for the year 2024 after submission to the National Assembly and the dissemination of the Budget Law 2024 after promulgation within a week. Aside from that, the duplicated functions between the internal audit and the inspection need further consideration, and the progress of the preparation of the framework and rules for internal audit and inspection systems seems to be limited; therefore, further stimulus measures shall be initiated.

16

Part 5: Support the PFMRP and Cross Cutting Reforms

❖ Leadership, Ownership and Responsibility

- PFM Experience Sharing Workshop: Held 3 times ■
- GDAP Prepared and Submitted (18/18), PDAP Prepared and Submitted (25/25), MAP Prepared and Submitted (37/37) ■
- Progress Report on GDAP Implementation Received 18/18, MAP Received 37/37, PDAP Received 25/25 ■
- Workshop on Sharing PFM Experiences to the Legislature: No Progress ●

❖ Momentum of PFM Reform

- Public Financial Management Reform Program Fund: Introduced the Sub-Decree No. 68 dated March 27, 2023 ■
- PMAS System Phase 2: have selected entities/institutions and put into action for 2024 ■

❖ Strengthen the Cross Cutting Reforms

- Meeting of the 3+1 Inter-Program Reform Coordinating Mechanism: The first and second quarterly meetings were held during October 2023 ▲
- Organizing Retreats or Dialogue Between the Technical Managements of the 3+1 Reform Program: Scheduled on the first quarter of 2024 ●

❖ Human Resource Management Responds to Reform Needs

- Concept Note on the Establishment a Digital Training Center: Prepared ■
- Certificate Program Trainings: 333 trainees participated in the training, of which, 261 passed the final exam ■
- Sub-Decree on the Qualification of PFM Officers: Passed the Inter-Ministerial Meeting ▲
- Guidelines on Job Descriptions: Preparation reports are available ▲

Notes: Green ■ Completed, Yellow ▲ partially completed, Red ● No Progress, and Gray ● Increase Time Frame

17

Part 5: Support the PFMRP and Cross Cutting Reforms – Conclusion

The entities and LMs implementing the PFMRP have implemented the plans and submitted (although some submitted late) the performance reports to General Secretariat of PFMRSC, reflecting the continued participation and contribution based on their respective roles and responsibilities to ensure the sustainability and momentum of PFM reforms.

The role of civil servants will be clarified through the implementation of guidelines on job descriptions that will be issued in the near future. Similarly, the professional capacity related to PFM will be further strengthened through the implementation of the Sub-Decree on the Qualifications of PFM Officers in the near future.

The cross-cutting reforms have been strengthened through a 3+1 reform coordination mechanism. In addition, it is necessary to accelerate the implementation of the 3+1 reform action plan to facilitate cross-cutting issues in the synchronization phase.

However, the pace of reform has not been as desired, as some key reforms have been delayed. The reform tasks in the fourth phase require strong impetus, both at the technical level and especially at the political level.

18

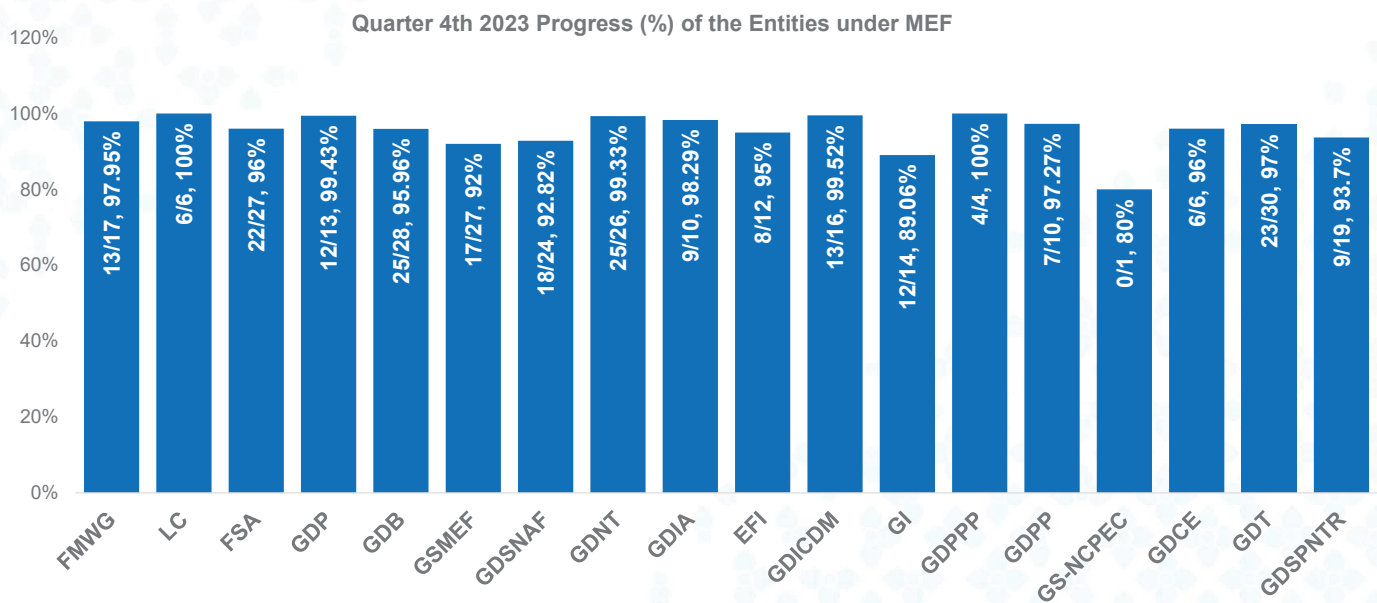
❖ Progress of Implementing Executive Orders

- ❑ Within the framework of the implementing the decision of PFMRS, there are 45 measures, of which 13 measures have been achieved. The other 32 are in progress and are being incorporating into the 2024 action plans (GDAP/MAP) to be implemented by relevant entities under the MEF and LMs.

Notes: **Green** Completed, **Yellow** partially completed, **Red** No Progress, and **Gray** Increase Time Frame

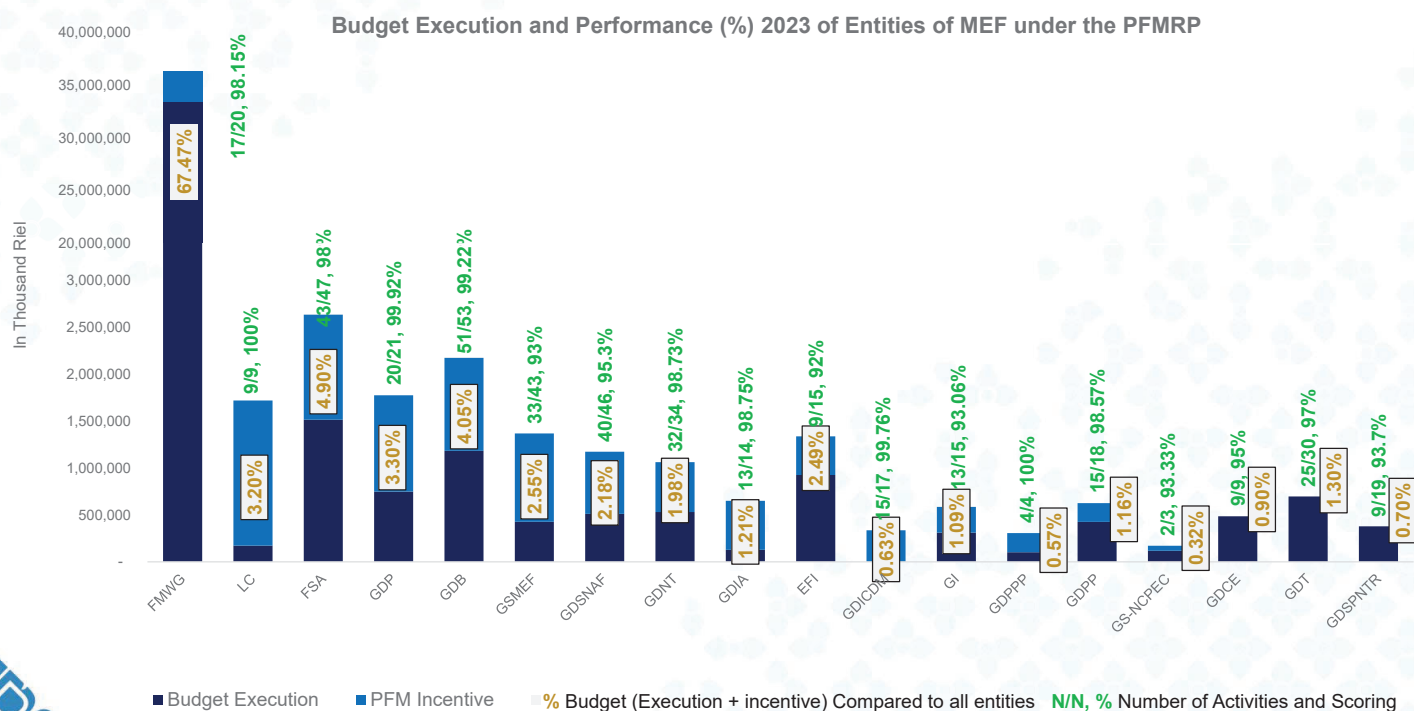
19

❖ Progress (%) of Entities under MEF – for Quarter 4 2023

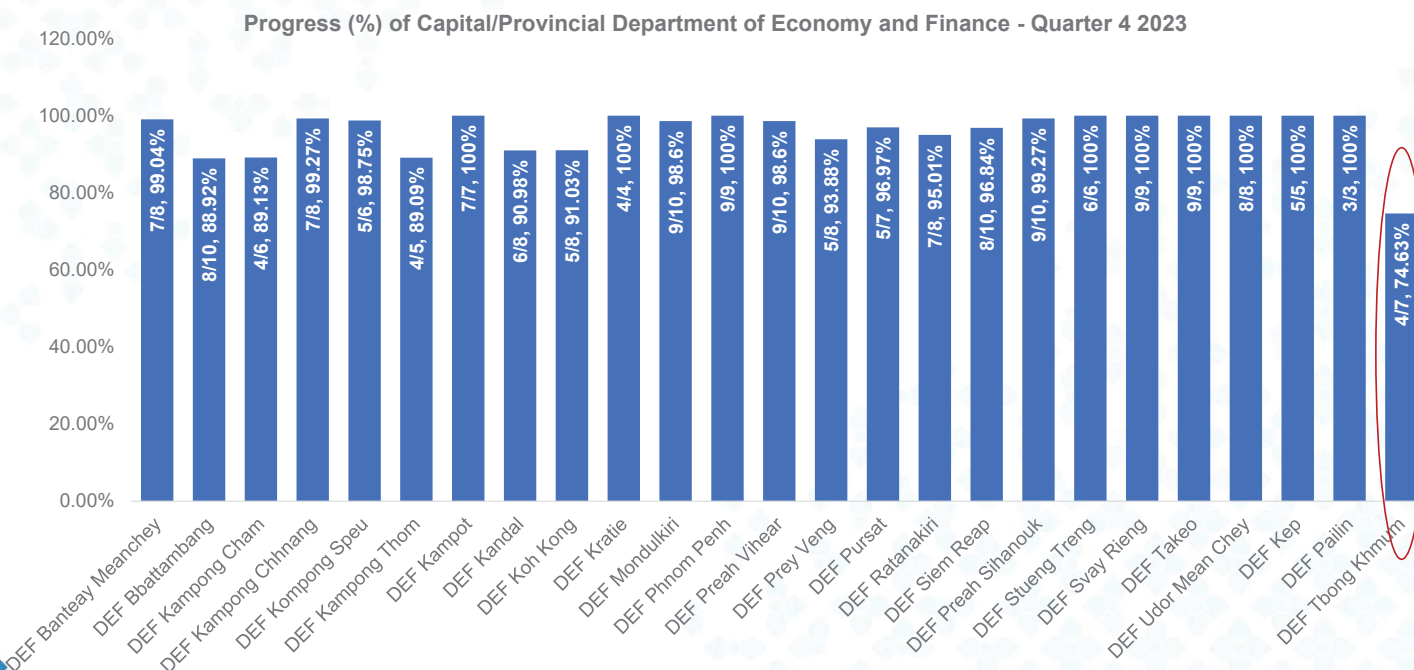
20

❖ Progress (%) of Entities under MEF – for 2023

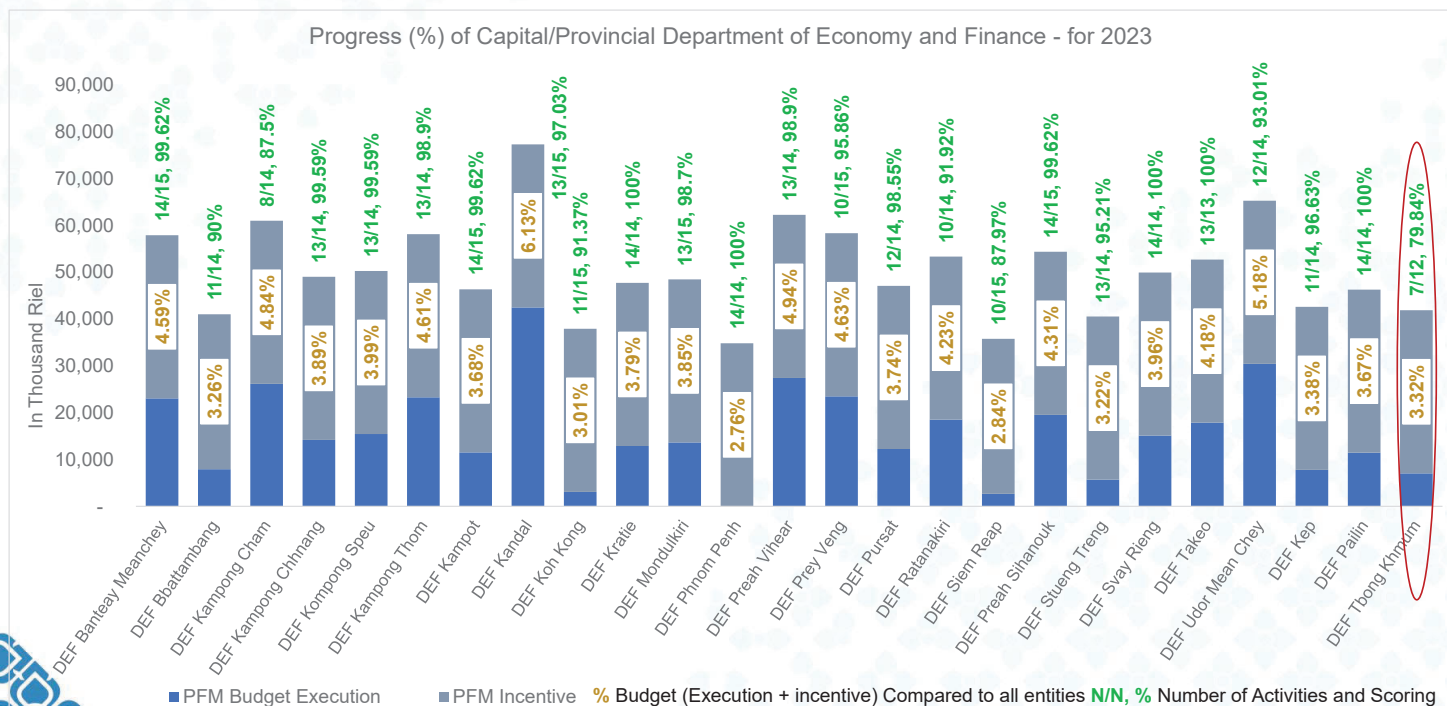
21

❖ Progress (%) of Capital/Provincial Departments of Economy and Finance – for Quarter 4 2023

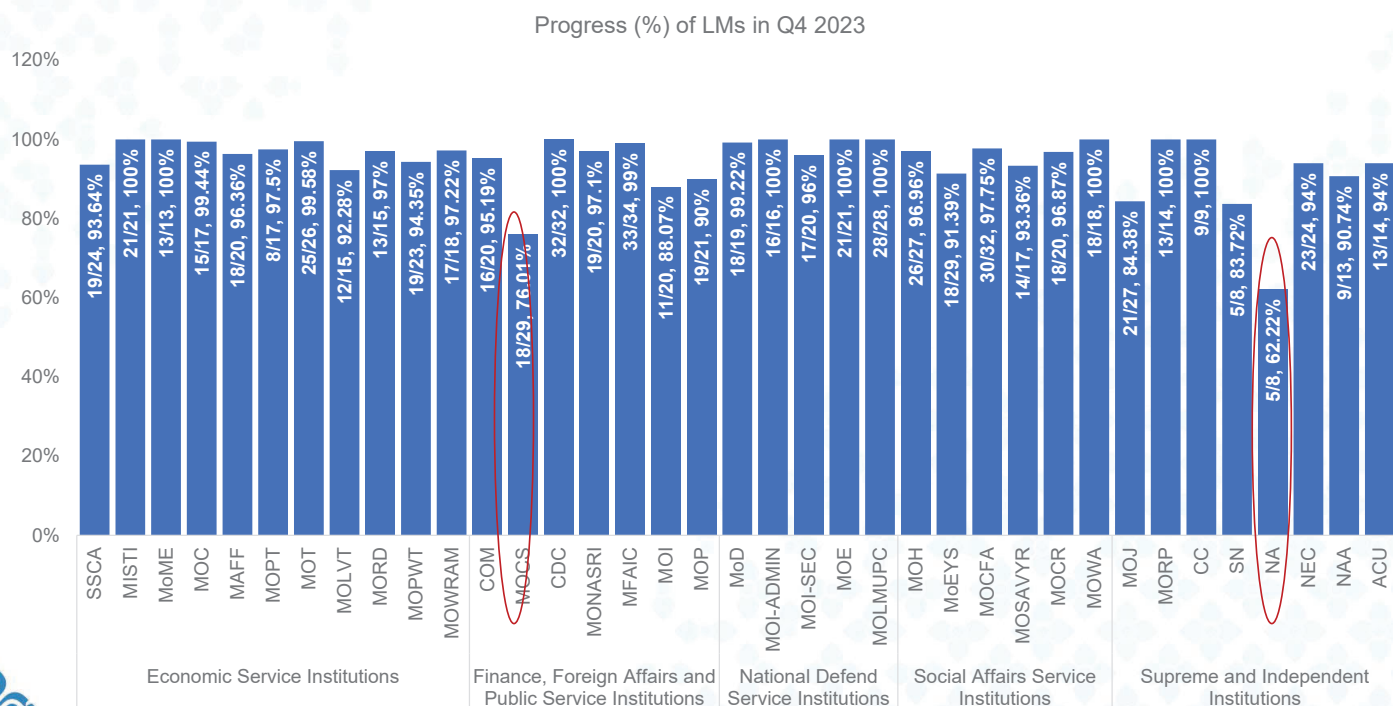
22

❖ Progress (%) of Capital/Provincial Departments of Economy and Finance – for 2023

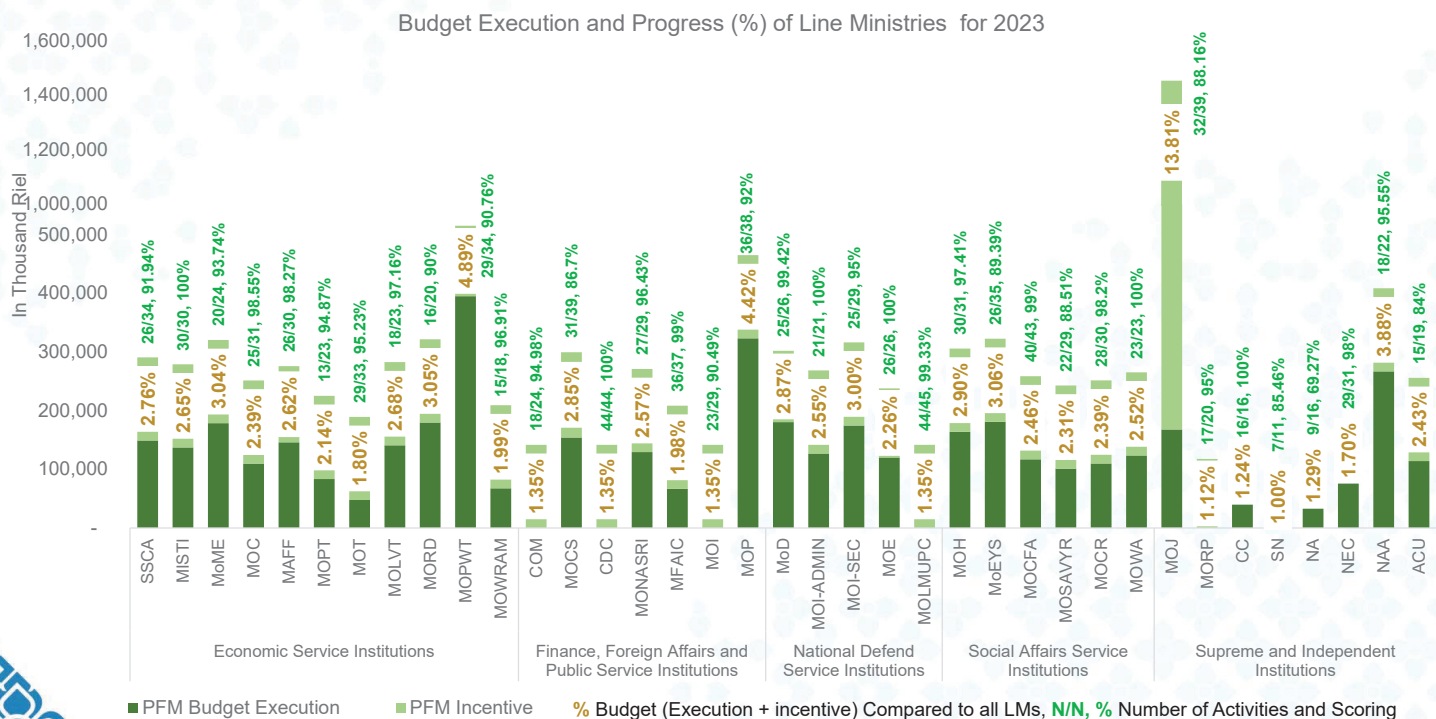
23

❖ Progress (%) of Line Ministries – for Quarter 4 2023

24

❖ Progress (%) of Line Ministries – for 2023

25

3. Findings from Study and Assessment Reports

To ensure that all aspects of the reforms aimed at improving Cambodia's PFM towards a performance-informed budgeting system are adequately captured, the GSC is working in collaboration with DPs (EU, World Bank, and IMF) to conduct assessments on 10 reform aspects.

❑ Part 1: Further Strengthening Budget Credibility

- 3.1. The Review of Cambodia's Fiscal Space (GSC)
- 3.2. Implementation of the 2023 Law on Public Procurement (PPL) (EU and GSC)

❑ Part 2: Further Strengthening Financial Accountability

- 3.3. The Effectiveness of the FMIS Implementation (IMF and GSC)

❑ Part 3: Strengthening Efficiency of Budget-Policy Linkage

- 3.4. Public Expenditure/Financial Review (WB and GSC)
- 3.5. PIMA (IMF and GSC)
- 3.6. Gender-Responsible Budget Assessment (IMF and GSC)

❑ Part 4: Building Performance Accountability

- 3.7. The Implementation of the Law on the Public Financial System 2023 (EU and GSC)
- 3.8. The Implementation of the Performance Agreement – Ministry of Education, Youth, and Sport case (EU and GSC)

❑ Part 5: Support the PFMRP and Cross Cutting Reforms

- 3.9. Capacity Development under PFMRP (EU and GSC)

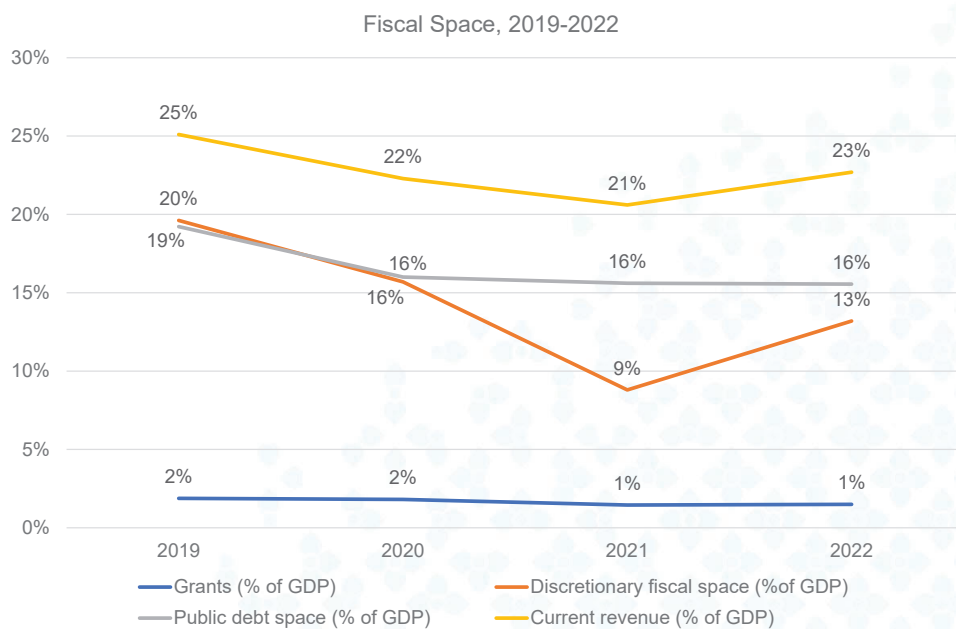
❑ Other: Comparing Cambodia's PFM Against the International Standards

- 3.10. The Use of PEFA to Evaluate PFM in Cambodia (GSC)

26

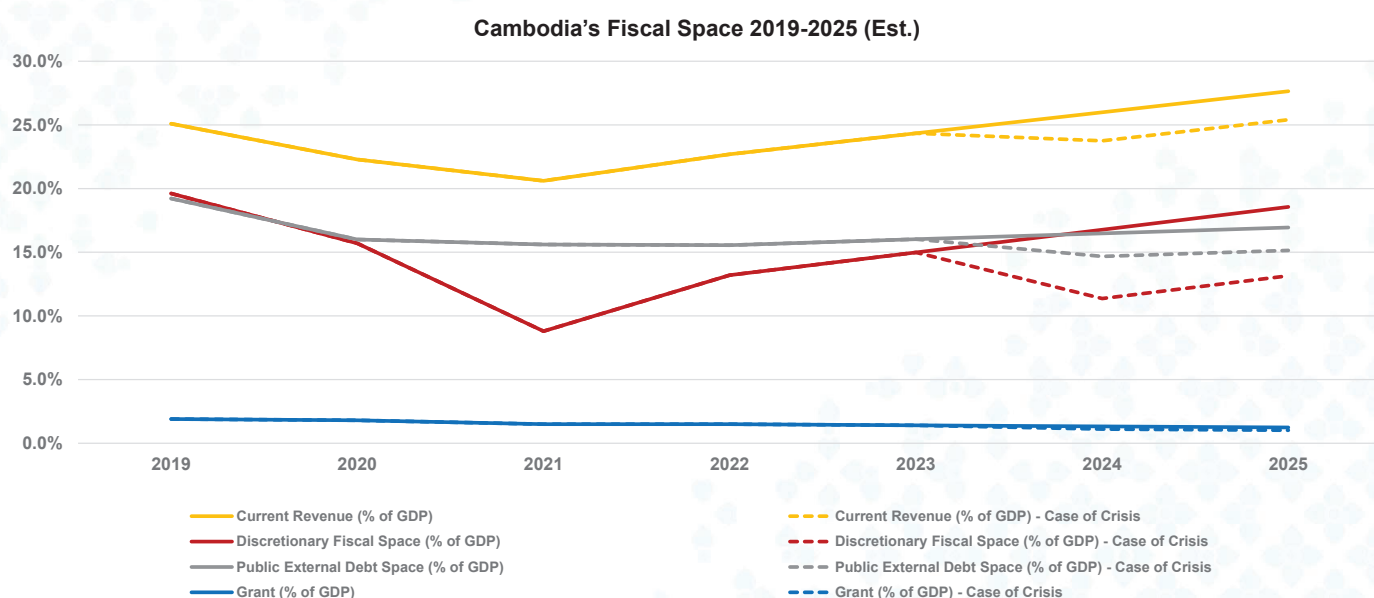
3.1. The Review of Cambodia's Fiscal Space

- **Four dimensions** that are used to assess the Fiscal Space include: (1) **grant**, (2) **government domestic revenue**, (3) **public debt space**, and (4) **discretionary fiscal space**.
- From 2019 to 2022, the Fiscal Space in Cambodia has decreased due to the impact of various crises.

27

3.1. The Review of Cambodia's Fiscal Space (Cont.)

Note: The Calculation Was Based Data Sources from MEF

28

3.1. The Review of Cambodia's Fiscal Space (Cont.)

Recommendations within the Economic Recovery Policy Framework

❑ Public Investment

- Increase public investment in key sectors such as health, education, and digital infrastructure.
- Encourage public-private partnerships to attract private investment in infrastructure projects and other key sectors.
- Invest in sustainable infrastructures and agricultural technologies that could withstand the impact of climate change.

❑ Skill Development

- Invest in skill development programs and vocational trainings that focus on aligning the workforce with the specific needs of Cambodian society and economy.
- Maintain partnerships with the private sector to address skills gaps and develop tailored training programs.
- Promote education and training in digital skills to prepare the workforce for the growth of digital technology.

❑ Social Assistance Program

- Continue to implement cash transfer programs, especially to support severely affected businesses and families.
- Implement an unemployment insurance program to provide a safety net for workers.
- Expand social assistance programs to reach vulnerable individuals and those in the informal economy.

3.1. The Review of Cambodia's Fiscal Space (Cont.)

Suggestions within Reform Framework

❑ Current Budget Revenue

- Keep improving tax administration and modernization
- Continue to strengthen non-tax revenue administration and collection systems
- Rationalize the tax expenditure.

❑ Stabilizing Public Debt

- Implement the Public Debt Management Strategy 2024-2028
- Continue to improve the quality of infrastructure projects by shifting investment priorities to promote connectivity, economic productivity, and competitiveness
- Continue to diversify financing sources to reduce debt risks and to promote the implementation of public-private partnership mechanisms and the issuance of government bond.

❑ Allocation of Discretionary Resource Expenditure to Key Areas

- Fully implement MTFF and MTBF while strengthening the qualities of BSP and PB
- Continue to promote competitive and transparent public procurement
- Continue to automate FMIS, develop cost-effective analysis tools (e.g. Spending Review)
- Continue to strengthen public investment management to ensure an effective and efficient response
- Improve the implementation of performance-informed budgeting

❑ Preparation for Potential Shocks

- Prepare a financial reserve fund (as stated in the Law on the Public Financial System (new) and as high guidance from H.E. Akka Pundit Sapheacha to continue to push this work forward)
- Integrate risk management into the public financial framework (have included in MTFF 2025-2027)
- Establish a legal framework for budget allocation and prioritization
- Establish emergency procurement procedures.

3.2. Implementation of the 2023 Law on Public Procurement (PPL) – Recommendations

- ❑ The Public Procurement Law 2023 was enacted on May 16, 2023.
- ❑ This law aims to ensure that public procurement is transparent, accountable, fair, competitive, efficient, sustainable, quality-driven, economical, and timely.
- ❑ **Measures to Strengthen Institutions**
 - Assess the feasibility of establishing a public procurement skills training center (*this task can be assigned to the EFI*)
 - Enhance electronic coordination
 - Establish a certification system for procurement officers (*this task can be assigned to the EFI*)
 - Strengthen the protection of the integrity of officials in the procurement institution.
- ❑ **Capacity Development and Awareness Raising**
 - Identify skill requirements for new jobs to reform and develop existing skills
 - Assess training needs
 - Conduct awareness-raising activities
 - Develop guidelines for bid planning and evaluation.
- ❑ **Ex Post Spot Checks**
 - Establish a procedure for spot checks
 - Establish standard templates for procuring entities
 - Develop investigative procedures and protocols for ad-hoc interventions in on-going procurements where irregularities are suspected.
- ❑ **Integrity of complaints procedures**
 - Identify amount and types of complaints, categories of complainants.
 - Establish a system of regular publication of complaints decisions on GDPP website
 - Include an analysis of trends in complaints decisions in GDPP annual reporting.
- ❑ **Sustainability Procurement**
 - Define technical requirements and methods for green procurement
 - Developing manual/guidance on especially sustainable technical specifications and prequalification criteria
 - Development of green procurement training programs and awareness activities
- ❑ **Preparation and Updating of Legal Documents to Support the Implementation of the PPL (new)**
 - The complaint procedures and the procedures for evaluating bidding proposal for procurement projects that are (1) with high thresholds (large-scale), (2) with strategic characteristics, (3) with technical specifications (which require specific management), and (4) projects that are highly sensitive (which require MEF approval).
 - Sustainability Procurement
 - Electronic Procurement (e-procurement).
 - Monitoring at the MEF level (MEF Monitoring).
 - Special rules for state enterprises

31

3.3. Effectiveness of FMIS Implementation – Findings and Recommendations

❑ Chat of Account and Budget Classification

➤ Key Findings

- The FMIS classification of transactions based on the current Chart of Account (CoA) structure have not yet extended to the “spending units” for each LM (e.g., schools).
- The FMIS classification should be further expanded to capture transactions on the public investment expenditures financed by external funds.

➤ Improvement Suggestions

- Need assessment shall be conducted on relevant LMs and entities under the MEF
- Conduct a technical evaluation to determine options for implementing CoA, in response to the results from the needs assessments conducted on LMs and entities under the MEF.

❑ Expansion of FMIS for Public Service Providers and SNAs

➤ Key Findings

- FMIS has not yet extended its application to “spending units” of LMs (e.g., schools).
- Efforts to interface between FMIS and EFMS have been promoted, but no progress has been made.

➤ Improvement Suggestions

- Expand FMIS core modules as well as the budget planning and procurement modules
- MEF should use the experiences learned from the use of FMIS Portal at the local administration (both the needs and challenges) to further expand the FMIS Portal to other public service providers.
- Develop a medium- to long-term plan to expand the implementation of FMIS to the spending units of the LMs.

32

3.3. Effectiveness of FMIS Implementation – Findings and Recommendations (Cont.)

❑ Strengthening the Implementation of FMIS and other Modules

➤ Key Findings

- Various systems have been developed to perform their respective functions (e.g., DMFAS, ASYCUDA, tax system, NRMIS, EFMS, SARMIS, and others).
- Data exchange between different systems is still limited or not yet interfaced (e.g., FMIS and SARMIS).
- The previous data exchange between FMIS with Tax System, ASYCUDA, and NRMIS is also limited.

➤ Improvement Suggestions

- Create protocols for data exchange to and from FMIS using standard APIs.

❑ Improving Data and Information Technology Governance

➤ Key Findings

- The General Secretariat of the Digital Economy and Business Committee (DEBC) has set out a vision to promote digitalization at the government level by creating an digital ecosystem.
- The government has introduced the Cambodia Digital Government Policy 2022-2035
- Although a strategic framework has been put in place, LMs still have taken the initiative to develop their own systems according to their individual needs.

➤ Improvement Suggestions

- Establish an oversight body to develop and approve the framework and guiding principles for the integrated financial system within the MEF framework (currently, Cambodia has the MEF's IT Council to work on this).
- Establish a structural approach to ensure that IT Architecture is designed to include hardware, software, APIs, storage devices, and infrastructure components, etc.
- Establish a Data Governance Framework to ensure that the data structure follow common protocol and are appropriately classified with defined LMs and MEF GDs that directly control the systems.
- Adopt clear information security policies, standards, and guidelines to ensure data security.

33

3.4. Public Expenditure Review – Findings and Recommendations

❑ Limitation on the Linkage between Budget Planning and Execution

- Officially implement the MTFF as a basis for the preparation of the development plans
- Ensure full fiscal discipline in all LMs.

❑ Limitations on the Determination of the Program Outcomes

- Develop realistic targets linked to the allocated budget
- Develop an M&E system to track the implementation of target.

❑ Limitation on the Linkage between Budget Execution and Outcome

- Improve BSP by identifying outcome indicators and realistic performance information
- Delegate the authority to allocate resources to the Program Managers and ensure the performance accountability
- Monitor and revise the structure of Program Budgeting
- Ensure the program reflecting complete costs and implements a full Performance-Informed Budgeting.

❑ Challenges in Public Investment Management

- Introduce the guidelines on Public Investment Financed by State Budget, strengthen the evaluation and selections of project proposals, and enhance the capacity of LMs that are involved in large projects.
- Strengthen the capacity of all LMs to implement public investment management in accordance with relevant legal frameworks.

❑ Increases of Wages Are Not Yet Relevant with Performances

- Implement the National Program for Public Administration Reform: Improving Human Resource Management (HR) through the implementation of the HR Management Information System (HRMIS).
- Implement performance-based management for all civil servants and link wages to performance.

❑ Insufficient Resources in SNA to Perform Transferred Functions

- Develop decentralization plans for LMs that provided public services.
- Establish an M&E framework to monitor and enhance local public service deliveries
- Ensure adequate resources in SNAs.

34

3.4. Public Expenditure Review – Findings and Recommendations (Cont.)

□ Education Sector

- Delegate authorities to Program Managers to facilitate the implementation of budget expenditures.
- Allocate staff costs in each program.
- Continue to integrate projects that are financed by DPs into BSPs
- Expand the scope and funds of scholarship programs to reduce the likelihood of dropouts.
- Deploy teachers to the regions by providing financial incentives and allowances for travel expenses.
- Promote the implementation of student-teacher ratio.
- Increase parental involvement in improving student outcomes.
- Improve the quality of teachers and reduce teacher absences.

□ Health Sector

- Improve the PB structure: allocate staff costs in each program and delegate authority to the Program Entities to use resources.
- Develop budgeting methodology and tools to allocate the expenditures in each program while continue to strengthen the M&E system.
- Continue to improve the health sector to reduce Out of Pocket (OOP) spending through the Social Welfare Assistance Program (NSSF)
- Continue to allocate resources to health centers, focusing on provinces with more poor families.
- Integrate the private sector into the healthcare system: Expand the scales of the social assistance programs by incorporating private health service providers into the programs.

3.4. Public Expenditure Review – Findings and Recommendations (Cont.)

□ Agriculture Sector

- Enhance PB by focusing on allocating costs to each program while ensuring the alignment with the BSP.
- Allocate the budget in each program and sub-program and provide flexibility in implementing budget procedures
- Reduce and simplify the number of performance indicators
- Strengthen data sharing between Ministries and Provincial Departments.
- Align BSP with MTBF and MTFF.
- Strengthen coordination in the field of agriculture in the three key Ministries through the inter-ministerial committee mechanism.

□ Water Resource Sector

- Continue to align budget allocation with policy objectives.
- Comprehensively explore financing sources within the sector.
- Strengthen roles and responsibilities between central Ministries and provincial departments.
- Promote the implementation of functions transferred to the municipal administrations.
- Strengthen the estimation of the need to repair flood-affected areas to reduce the ad-hoc budget for the year.

3.4. Public Expenditure Review – Findings and Recommendations (Cont.)

❑ Sub-National Administration: The Case of Preah Sihanouk Province

❖ Provincial Level

- Strengthen planning capacity (Integrate BSP of Capital-Provincial administrations)
- Strengthen the ability to estimate tax and non-tax revenues.
- Establish and strengthen mechanisms between the provincial administrations and the private sector and define clear functions between the provincial and municipal administrations.
- Strengthen the management of state properties (ensuring that the inventory of state properties reflects the actual situation).
- Improve the budget implementation process (enhance project preparation and procurement time).

❖ Municipal/District Level

- Improve the budget feasibility and the implementation of functions (estimate the expenditures and preparation and amendment of the legislation in line with D&D reform).
- Improve the management of human resources (addressing the shortage of government personnel for key services such as water supply and solid waste) and establishing job descriptions for municipal administrations in the context of recent reforms.

❖ Commune/Sangkat

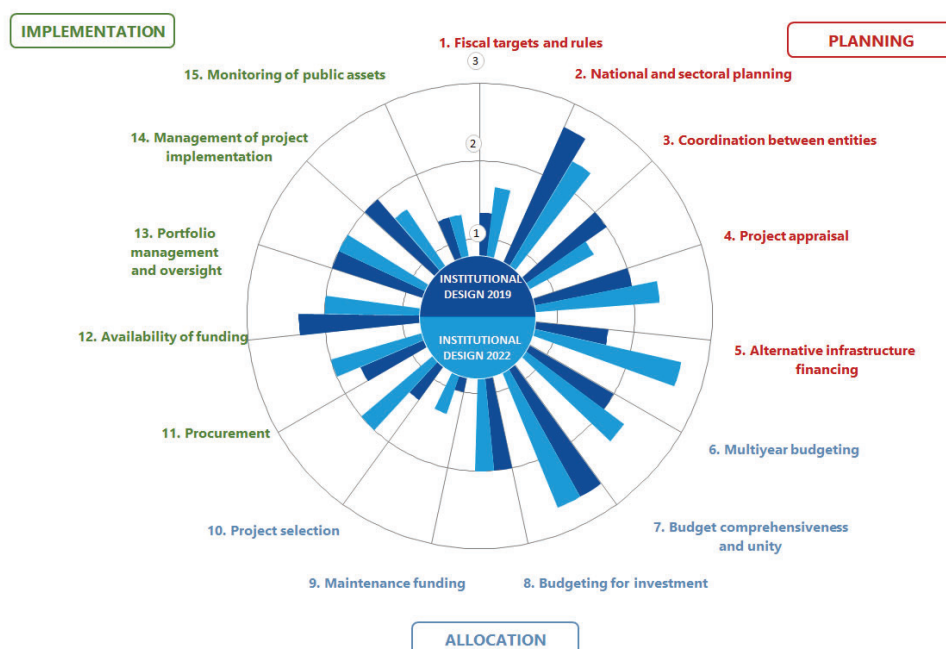
- Address delays in project preparation and development by supporting Commune/Sangkat officials to implement circulars related to the implementation of development projects and monitor implementation.

37

3.5. Public Investment Management Assessment (PIMA)

❖ PIMA Institutional Design:

- ❑ The PIMA rating score in 2022 improved compared to 2019.

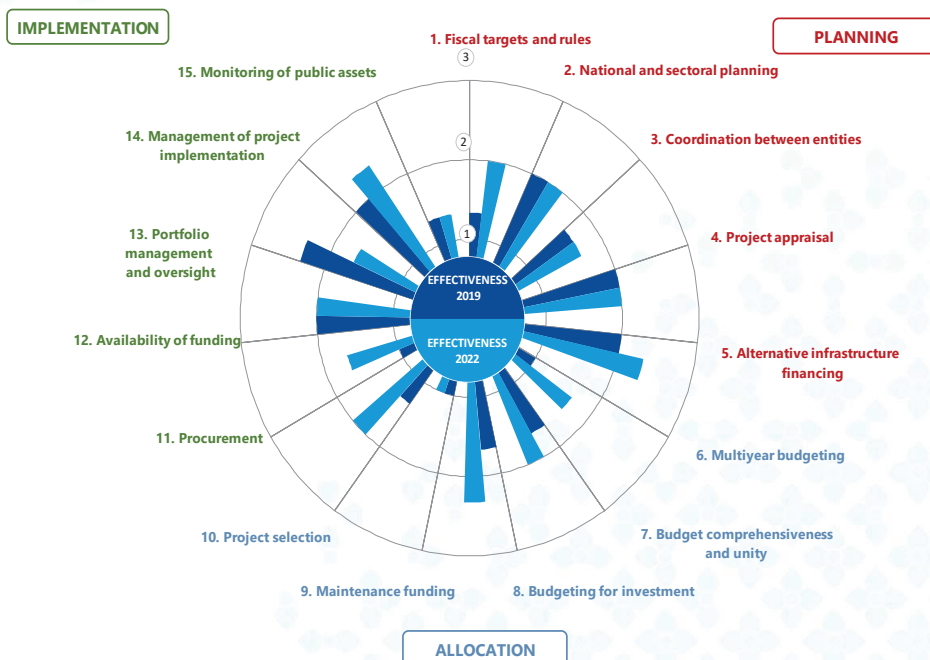
Source: IMF staff.

38

3.5. Public Investment Management Assessment (PIMA) (Cont.)

❖ PIMA Effectiveness:

- ❑ The PIMA rating score in 2022 improved compared to 2019.

Source: IMF staff.

39

3.5. Public Investment Management Assessment (PIMA) (Cont.)

❖ PIMA Assessment

- ❑ Overall, Public Investment Management (PIM) has demonstrated improvements in both Institutional Design and Effectiveness compared to 2019.
- ❑ Nevertheless, there are still areas that require continued attention to further enhance PIM in Cambodia.

❑ Suggestions for Improvement:

- Strengthen the framework for facilitating public investment collaboration between government agencies.
- Enhance capacity and amend the timeframe within the methodology and legal documents related to evaluating project proposals and project preparation.
- Continue to develop a multi-year capital budget as part of the MTBF.
- Develop a policy framework on infrastructure maintenance.
- Promote domestic procurement and project implementation requirements in accordance with the standards used for externally financed projects
- Strengthen the management and monitoring of project implementation, considering the utilization of IT systems.
- Develop an PIM IT Coordination system within the framework of the MEF and government agencies.

40

3.5. Public Investment Management Assessment (PIMA) (Cont.)

❖ PIMA Assessment in term of Climate Change (C-PIMA)

- ❑ The C-PIMA is considered to be included in the 2022 assessment framework, focusing only on institutional design.
 - ❑ The results of the C-PIMA evaluation showed that the two pillars received an average score. The other three pillars (Pillar 2 - Coordination of Government Units, Pillar 3 - Evaluation of Project Proposals and Project Selection, and Pillar 4 - Budgeting and Project Implementation Management) received low scores.
 - ❑ Some points need to continue to be addressed to improve PIM within the framework of climate change even further.
- ❑ **Suggestions for Improvement:**
 - Establish a Climate Risk Section in the MTFF.
 - Strengthen the coordination framework on climate and investment management.
 - Incorporate climate change into the legal aspects of planning, evaluating project proposals, and selecting key projects.
 - Take into account the cost of weather events in the budget process.
 - Develop a standard approach to planning and estimating maintenance needs.
 - Use the framework of the National Committee for Disaster Management to provide a long-term response to climate change risks.

41

3.6. Gender-Responsive Budget Assessment – Findings and Recommendations

- ❑ **Basic Components for the Gender Budget**
 - The legal basis for gender equality is outlined in the Constitution.
 - High-level political support for gender equality.
 - Development of a strategic development plan and gender policy framework.
 - Active participation from the MoWA.
 - Gender mainstreaming is pervasive across LMs, and there is an awareness of gender equality issues, especially with gender working groups.
 - Performance and program budgeting already exists.
 - Gender-disaggregated data (women and men) is available
 - FMIS has been developed for budget executions.
- ❑ **Strengthening the Institutional and Legal Framework for the Gender Budget**
 - (1) Establish a permanent legal basis, (2) Institutional structure, (3) MEF integrate gender aspects into the budget cycle, and (4) strengthen communication and understanding of gender budgets.
- ❑ **Integration of Gender Budget Tools into the Budgeting Process**
 - (1) Strengthen priorities for policy formulation and resource allocation, (2) Improve the reporting framework, (3) Develop and implement a framework for program evaluation, and (4) use FMIS.
- ❑ **Introduction of Gender Budget Support Tools**
 - (1) Budget allocation and execution related to gender equality, (2) Preparation and implementation of gender suffix assessments, (3) Preparation and dissemination of gender budget statements, and (4) Updating guidelines related to budgeting to reflect gender tools.
- ❑ **Use PFM reform mechanisms to support gender budget implementation**

PB reform is seen as a good opportunity for gender budgeting through the integration of capital expenditures into the program structure. All expenditures, including project expenditures financed by DPs, are noted in the budget to provide a comprehensive overview of the impact of public policies on gender.

42

3.7. Implementation of Public Financial System Law – Key Findings

- ❑ The Public Financial System Law 2023 was formally enacted on March 10, 2023.
- ❑ This law establishes the fundamental principles for attaining budget credibility, financial accountability, and linking budgets to policies and performance accountability. The goal is to ensure the effectiveness, transparency, accountability, and long-term viability of PFM in maintaining macroeconomic stability, economic growth, and social equity.

❑ Key Elements of Budget Reform through the Public Financial system Law (New):

- **Implementation of Performance-Informed Budgeting:** aligning the performance plan with the annual budget law and performance report; MEF establishes a performance M&E System).
- **Program Budgeting:** shifting the budgeting format from "line items" to expenditure on each program.
- **Medium-Term Budgeting Overview:** MTFF, MTBF, BSP, capital expenditure appropriations and annual payment appropriations, and Multi-Year commitment).
- **Public Investment Management:** integrating public investment into the PB Structure.
- **Enhancing PFM Automation:** budgeting, budget execution, and accounting.
- **Public Account Reform and Reporting:** Change from Cash Basis to Accrual Basis
- **Promoting Budget Transparency and Scrutiny:** encouraging the publication of MTFF, MTBF, Annual Budget, Annual Performance Report, Financial Report, and Parliamentary Oversight
- **FMIS Implementation:** budgeting, budget execution, accounting, reporting, monitoring, and auditing.
- **Other Reforms and Innovations:** internal audit, financial audit and inspection, treasury special accounts, and financial reserves.

43

3.7. Implementation of Public Financial System Law – Action Plans

❑ Short Term (2024-2025)

- Enhance the implementation of the Treasury Single Account (TSA)
- Continue the expansion of FMIS and utilize new modules (budget planning, procurement, and contract management).
- Ensure compliance of reports with the COFOG for CoA.
- Progressively improve the PB structure.
- Implement the MTFF and MTBF 2025-2027.
- Review sub-legislation applicable to carryovers of payment appropriations to following year
- Pilot the annual performance plan and report.
- Formulate legal document for financial reserve fund.
- Etc.

❑ Medium Term (2026-2027)

- Reject revenue slips and payment mandates submitted after the 31st of January 2027 for fiscal year 2026
- Preparation of the line ministries annual performance reports for Budget 2026 in 2027
- Prepare and approve a sub-decree on M&E framework, methodology, mechanism and procedures
- Make use of the FMIS BP module to record and monitor performance plans/reports
- Develop the rules and procedures to delimit internal audit and financial inspection and adopt relevant sub-decrees.
- Etc.

❑ Long Term (by 2028)

- Continue implementing the Accounting System Reform Strategy for accrual-based accounting by 2031
- Relaxation of ex ante budget control for selected expenditure items or budget entities
- Rollout the Asset Management module of FMIS and ensure its automatic contribution to the balance sheet
- Etc.

44

3.8. Implementation of Performance Agreement – Case Study of MoEYS

❑ The Performance Agreement (PA) between the MEF and the Ministry of Education, Youth and Sports represents the first agreement signed on December 8th, 2022.

❑ A preliminary study conducted in collaboration with the European Union yielded key findings and observations.

❑ Findings:

- The current PA lacks mechanisms and processes for accountability (Ex. report preparation, monitoring, and performance assessment, etc).
- The Level 1 PA between the MEF and the Ministry of Education, Youth and Sports demonstrates good quality, benefiting from the Ministry's experience in organizing KPIs and M&E.
- There is a limitation on the linkage between performance objective and the budget allocations

❑ Suggestions:

- Consider the annual performance plan, ensure that all the performance objectives based on the allocated budget are realistic, revise the PA format to incorporate rationalities, and include the guidelines on the preparation of the PA reports.
- Integrate PA preparation and monitoring into the plan of the Budget Working Group. The Level 3 PA (that is with the budget entities) shall be piloted with 1 or 2 budget entities starting in 2024
- Explore the use of data sources to enhance efficiency.

3.9. Capacity Development under the PFM Reform Program – Recommendations

❑ Primary findings provide 5 suggestions, such as:

Training Targets

- The training subjects are categorized into three levels: PFM core, specific technical skills, and new reform.
- Participants are divided into four categories: Institution, Priority Level, Seniority, and Gender
- The skills levels are as follows: General Culture (2 to 3 days), Basic Vocational Skills (6 to 8 days), and Advanced Skills (15 to 30 days)

Focus on Initial Training – Two Options:

1. Before recruitment:

Promote competitive examination.

2. After recruitment:

Create a PFM courses for new recruits at all levels.

Integrate into HR Management:

- Identifying training needs and planning
- Linking training with career development
- Establishing HR rules related to participation in training activities for officers.
- Defining the rights and roles of relevant actors in training activities
- Organizing discussions or workshops from all HR department

Enhance and Diversify Training resources

Mainstreaming:

Creating a framework for coordination and collaboration among public administration training units, establishing a resource pool for instructors and training materials, and implementing a Training of Trainers (ToT) program

Diversification:

Accessing external resources, establishing partnerships with foreign training institutions, improving external training services, and mobilizing external financing.

Developing training tools and plans

- Developing training planning procedures and tools aligned with the medium-term strategy and annual action plan.
- The principles and content of planning procedures and tools should be discussed with all stakeholders, both at the national and sub-national levels.

3.10. The Use of PEFA to Evaluate PFM in Cambodia

Results of the PEFA National Assessment 2021 (Macro Level)

Fiscal Discipline

Budget expenditure was improved, but there is a need to address the expenditure arrears (both in definition and existing arrears) while revenue needs further improvement on forecasting, strengthening revenue mobilization administration especially in compliance and risk management, monitoring public financial management at public administration establishments, and public enterprises.

Efficiency of Budget allocation

The annual budget is prepared in accordance with the budget calendar, but the quality of budget documents needs to be further improved. Medium-term budgeting is still in the early stage, as the medium-term financial framework has not yet been implemented and the medium-term budget has been piloted since 2019.

Efficient public services delivery

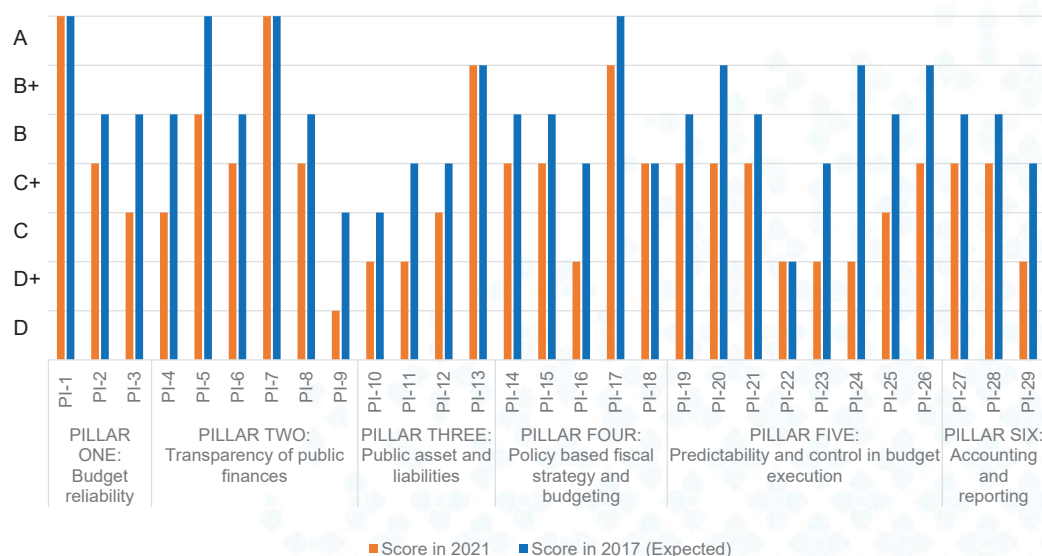
Lack of effective implementation, especially lack of performance M&E system, limited competition in public procurement and limited budget transparency.

47

3.10. The Use of PEFA to Evaluate PFM in Cambodia (Cont.)

- The 2016 PEFA framework is being piloted for the 2027 evaluation, based on an analysis of the strategic framework and the implementation of CAP4 (2023-2027). The preliminary results of the pilot evaluation indicate that 24 out of 31 Performance Indicators (PIs) have shown improvement compared to the 2021 PEFA assessment.

Expectations for the Cambodian Public Financial System in 2027 in Comparison to International Standards:

48

4. Additional Measures

1. **The remaining 32 measures (executive orders) laid out by the PFMRS shall be converted into performance indicators and included in the detailed action plans (GDAP/MAP) of each entity under the MEF and LMs.**
 - All measures shall be completed by Q2 or Q3 2024, at the latest. GSC shall coordinate with relevant entities under the MEF and LMs to determine the new timeframe for each measure based on the actual available resources, standing on the principle of completing the measures before the overall defined timeframe (Q2 or Q3 2024). Such coordination shall be done prior to the 2023 Annual Review Meeting, which will be held in February 2024..
 - **Note: Responsible by relevant entities under MEF, LMs and GSC.**
2. **Prepare an IT architecture and digital ecosystem framework to support PFM.**
 - In this digital era, the development of IT systems to support PFM both within MEF and other LMs (sectoral non-tax revenue management and mobilization systems) has seen an increased trend. The creation of the IT architecture and digital ecosystem framework, taking into account a structural, systematic, and strategic approach, is essential to capturing the full benefits of information technology in modernizing PFM systems.
 - **Note: Responsible by IT Council of MEF.**

49

4. Additional Measures (Cont.)

3. **Continue to enhance the formulation of BSP and PB and promote the increase of fully authorized budget entities in all LMs to create a favorable environment for the basic implementation of performance-informed budgeting in 2026.**
 - The gap between BSP and the annual budget has been improved through the determination of the expenditure ceiling in MTBF. BSP and PB will continue to be enhanced based on the requests from the LMs, especially based on the updated Budget System Reform Strategy. In 2024, the number of fully authorized budget entities shall be pushed, especially for LMs that implement the full recurrent expenditure procedure via the FMIS.
 - **Note: responsible by all LMs**
4. **Continue to resolve issues related to the transfer of the 55 functions of the line offices within 20 sectors that have been integrated into the municipal/district administration's structures in term of budget execution, FMIS implementation, and accountability line.**
 - Budget execution of the line offices within 20 sectors that have been integrated into the municipal/district administration's structure has not been smooth. The rollout of the FMIS to the public service delivery entities of the LMs and accountability line shall be implemented following the context and objectives of the D&D in order to avoid any future issues.
 - **Note: responsible by GDSNAF, GDB, GDFMIS, and GSC**
5. **Complete the framework and rules of the internal audit and inspection system by Q3 2024**
 - Within the context of moving toward performance-informed budgeting, the effectiveness of the control system (internal audit and inspection) must be strengthened.
 - **Note: Responsible by GI and GDIA**

50

4. Additional Measures (Cont.)

6. **Reviewing and updating strategies under the PFMRP by the third quarter of 2024, using the following new timeframes:**
 - Budget System Reform Strategy 2018-2025 (new timeframe: 2024-2028)
 - Public Procurement System Reform Strategy 2019-2025 (new timeframe: 2024-2028)
 - Public Investment Management System Reform Strategy 2019-2025 (new timeframe: 2024-2028)
 - Strategic Plan on Capacity Building and Development within the PFMRP Framework, Phase 4 (new timeframe 2024-2028)
 - Budget System Reform Strategy for Sub-National Administration 2019-2025 (to conduct the midterm review)
 - Public Debt Management Strategy 2024-2028
 - Revenue Mobilization Strategy Phase 3
 - **Note: Responsible by entities under MEF and GSC**
7. **The preparation for the 2023 Annual Review Meeting by inviting the Head of Government to preside over the closing ceremony.**
 - In the 7th mandate of the National Assembly and the implementation of the PFMRP Phase-4, which is the last stage and a high-level reform, the presence of the Head of Government is an extremely essential strength in helping push the reform forward.
 - **Note: Responsible by GSC.**

51

5. Overall Conclusion

- ❑ **Budget Credibility** has essentially maintained resilience and strength which is reflected in the resilience of national budget revenues in the context of crises and the gradual recovery in a new economic direction after the Covid-19 crisis, while public debt is well managed, reflected by ensuring the five key debt indicators under the ceiling.
- ❑ **Financial Accountability** is being built through the gradual implementation of public accounting standards and the strengthening of core modules in FMIS and the phased implementation of FMIS automation. The development of information technology and eco-digital systems will allow the Royal Government to maximize the benefits of modernizing Cambodia's public financial system in the context of digitalization.
- ❑ **The Efficiency of Budget-Policy Linkage** has been steadily strengthened and improved through the implementation of the Medium-Term Fiscal Framework (MTFF), the Medium-Term Budget Framework (MTBF), and the implementation of quality improvement of Budget Strategic Plan (BSP) and Program Budgeting (PB), increasing the complete delegated authorization budget entity, and establishing a Spending Review Framework.

52

5. Overall Conclusion (Cont.)

- ❑ **Performance Accountability** has been gradually built through the implementation of the Law on Public Financial System 2023, the implementation of the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, the performance informed budgeting framework, and the performance monitoring framework. The action plan for the implementation of the Law on the Public Financial System 2023 will be a beacon for the implementation of a realistic performance informed budgeting.
- ❑ **The Momentum of PFM Reform** is sustained through the participation, implementation and contribution of all stakeholders, both within the Royal Government of Cambodia and the development partners, and in particular through the continued capacity building of the PFMR working group and civil servants in both national and sub-national administrations. However, the pace of reform is slow, which requires strong impetus both in the technical and political perspectives.
- ❑ The direction of the reform towards the implementation of the national and sub-national performance informed budgeting system will be further clarified through the evaluation and updating of strategies under the Public Financial Management Reform Program, as well as coordination and promoting the speed of 3 plus 1 reform tasks.

5. Overall Conclusion (Cont.)

Overall, Cambodia's public financial system is on the path to international standards and best practices that ensure efficiency, effectiveness, transparency and accountability in the Cambodian context, and is flexible and resilient to global socio-economic changes. In particular, it will contribute to achieving the government's vision for 2030 as a high middle-income country and by 2050 as a high-income country.

THANK YOU!

4 Working Approaches of the Ministry of Economy and Finance

- *Perform professional work and respect professional ethics*
- *Teamwork*
- *Perform in accordance with spirit of pro-activeness and budget efficiency principles*
- *Do not overlook own mistakes*

**ឧបសម្ព័ន្ធទី១៣៖ ការឆ្លើយតបទៅនឹងមតិយោបល់របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
(ភាសាអង់គ្លេស)**

The Responses to DPs' Remarks
The 2023 Annual Progress Report on the Monitoring and Evaluation of
Implementing PFMRP Stage 4

No	Remarks
I. General Remarks	
1	Comment from DPs: DPs would like to congratulate the Royal Government of Cambodia (RGC), and particularly the General Secretariat of PFM Reform Steering Committee (GSC), Ministry of Economy and Finance (MEF), for the key achievements made in advancing the Public Financial Management Reform Programme (PFMRP) Phase IV in 2023 including the milestone approval of the new Public Finance System Law and new Public Procurement Law.
	1.1. Response from GSC (Administration, Finance, M&E Division) on “key achievements made in advancing the Public Financial Management Reform Programme (PFMRP) Phase IV in 2023” The PFMRP has made significant progress since the launch of the program in late 2004 until now. While there were various plausible milestones over the past 20 years, there were also challenges that the Government of the Kingdom of Cambodia (GoKC) had to resolve with to ensure sustainable socio-economic growth and, especially, lead the PFM reform on the right path in response to international best practices and standards. Development partners (DPs) play critical roles in this journey and have contributed significantly, through both financial and technical supports, to the milestones we have achieved. Among those, in 2023, beside financial and technical support, the DPs, as requested by GSC, also conducted studies on key components of the PFM and provide insightful comments and recommendations toward areas to be improved. We are thankful for the support from DPs and will look forward to working together to achieve our common goals. 1.2. Response by GDB on New Public Finance System Law After the new PFS Law was introduced, the Minister of MEF has advised relevant General Departments under MEF to prepare the list of legal documents that need to be written or updated to strengthen the PFM. For GDB, the sub-decree on budget management and public accounting was prepared and approved by the Prime Minister on 20 September 2023 and other sub-decrees are being prepared onwards.

	1.3. Response by GDPP on New Public Procurement Law After the new Public Procurement Law was promulgated, the General Department of Public Procurement (GDPP) has prepared the list of relevant legal documents for the implementation of the new law which need to be revised or developed new in accordance with the advice from H.E Deputy Prime Minister, Minister of MEF, which includes total of 6 sub-decrees and 23 Prakas. Among the above relevant legal documents, MEF has already prepared and disseminated 3 Prakas which are: 1.Prakas No. 831.mef dated on November 10th 2023 namely “the Review and Approval of Procurement Plan of Municipal / Provincial Department and City, District, Khan Administration, And approve the procurement plan of the line departments of the Capital, Provinces and Municipal, District and Khan Administration”, 2. Prakas No. 832.mef dated on November 10th 2023 namely “the Increase the Amount of Threshold in Public Procurement”, and 3. Prakas No. 833.mef dated on November 10th 2023 namely “the Setting of Public Procurement Methods’ Threshold”.
2	Comment from DPs: Cambodia, while sustaining its economic growth and poverty reduction trajectory, now also faces increased vulnerability to climate risks. Addressing climate change and protecting the environment is important to sustainable growth and will require the collective action and multi-sectoral approach including progress on PFM reforms. DPs encourage the government to mainstream climate actions into the key strategies underpinning the PFM RP. This provides an opportunity to update the Consolidated Action Plan 4 (CAP4) to align various reform agendas to the 2024-2028 horizon and give a fresh look into the question of the sequencing of reform efforts.
	2.1. Response from GDP on “Cambodia, while sustaining its economic growth and poverty reduction trajectory, now also faces increased vulnerability to climate risks. Addressing climate change and protecting the environment is important to sustainable growth and will require the collective action and multi-sectoral approach including progress on PFM reforms” The effects of climate change are a major concern for the world today. However, for most developing countries where resources are limited, tackling climate change and protecting the environment are still in their infancy. Green investment requires a large amount of financing, which must be done with a high level of prudence. Despite this, the Royal Government of Cambodia, under the seventh legislature, considers addressing the issues of climate change and protecting the environment a priority to ensure sustainable growth. This commitment is reflected in the fifth strategic goal of the Pentagon Strategy, which focuses on ensuring the sustainability of socio-economic development and building resilience to climate change.

	In this regard, the Royal Government has formulated policies and strategies as the Collective Action Roadmap and the Multi-Sectoral Approach for Green Transition, epitomized by the launch of the National Strategic Plan for Green Development 2013-2030, the Long-Term Strategy for Carbon Neutrality (LTS4CN) 2050, the National Energy Efficiency Policy 2022-2030, the Power Development Plan 2022-2040 and the Circular Strategy on Environment 2023-2028, among others. Some of these achievements have been supported, developed and implemented under the Public Financial Reform Program (PFM Reforms). Meanwhile, MEF acknowledged the importance of the matter and has established New Economy Department under the General Department of Policy (GDP). Currently GDP has been working with the French Agency for Development (AFD) to develop a green economy policy framework that could provide a roadmap for integrating the green economy concept into cross-sectoral activities, as well as providing inputs to update the action plan under PFM. Overall, while the journey towards climate change mitigation and environmental protection is still in its nascent stage, Cambodia has shown strong commitment with the international community and has at hand a strong and adequate policy framework to drive this action. 2.2. <i>Response from GSC (Budget and Policy Division) on “DPs encourage the government to mainstream climate actions into the key strategies underpinning the PFMRP. This provides an opportunity to update the Consolidated Action Plan 4 (CAP4) to align various reform agendas to the 2024-2028 horizon and give a fresh look into the question of the sequencing of reform efforts”</i> Thank you for emphasizing the importance of alignment climate actions with the PFMRP. GSC will thoroughly study and review the climate aspects and actions that are relevant to the public finance. We welcome your inputs and will consider to incorporate them into the future updated of the CAP4.
3	Comment from DPs: Moving forward, effective implementation of these key strategies will ensure continued momentum on the reform agenda and tangible change on the ground. More focus on reform management, communication on direction of reform policy and strategies, result based monitoring and evaluation and change management could help to further focus the PFM reform process on implementation.
	3.1. <i>Response from GSC (Administration, Finance, M&E Division)</i> We agree that the key strategies have been effectively implemented to ensure continued momentum on the reform agenda and tangible changes on the ground, and, at the same time, these strategies shall be reviewed and updated in accordance with the new legal frameworks, institutions, and the current status of

	the Cambodian socio-economy. In this sense, we will review and update strategies under the PFMRP by Q3 2024, using the following new timeframes 2024-2028): • Budget System Reform Strategy • Public Procurement System Reform Strategy • Public Investment Management System Reform Strategy • Strategic Plan on Capacity Building and Development within the PFMRP Framework, Phase 4 • Public Debt Management Strategy • Revenue Mobilization Strategy, Phase 3 Additionally, with regards to the Budget System Reform Strategy for Sub-National Administration 2019–2025, a medium-term review will be conducted to ensure the effectiveness of the implementation of the PFMRP at the sub-national level. Communication strategies are also being developed to communicate the reform agendas to increase engagement among stakeholders and create a sense of ownership and reform.
II. Specific Comments	
4	Comment from DPs: Revenues and expenditures. Effective domestic revenue mobilization in the country is the cornerstone for sustainable growth and the upcoming Revenue Mobilization Strategy (RMS) 2024-2028 – combined with prudent fiscal policies - should ensure fiscal sustainability while promoting a favorable environment for businesses, investments, and trade and ensuring regulatory stability for the private sector. While promoting revenue mobilization, it will be essential for the RGC to also: (a) consider equity of taxation aspects and accompanying social protection measures (proportional to any increase of indirect taxation negatively affecting poverty); (b) consider health implications of taxation levels, such as on tobacco, alcohol and sugar products; (c) evaluate the tax system and its conductivity for doing business in Cambodia and attracting investments; (d) estimate and consider rationalizing tax exemptions; (e) strengthen debt issuance and market development; (f) improve the effectiveness and efficiency of government spending using enhanced budget analysis and new tools such as spending reviews.
4.1.	Response from GDP on “<i>The upcoming Revenue Mobilization Strategy (RMS) 2024-2028 – combined with prudent fiscal policies - should ensure fiscal</i>

sustainability while promoting a favorable environment for businesses, investments, and trade and ensuring regulatory stability for the private sector”

In general, those comments have already reflected in the draft of RMS III. The upcoming Revenue Mobilization Strategy 2024-2028 (RMS III) is prepared to serve the objective of strengthening revenue collection by sustaining economic activities, as well as providing transparency, and fairness in tax assessments to taxpayers, and continue to focus on potential sources of revenue without compromising economic growth. Therefore, to achieve this objective, this draft is prepared in accordance with four approaches, including:

1. Ensure economic growth, create a conducive environment for economic activities and promote commercial activities,
2. Not create new tax burdens, continue existing tax exemptions, and ensure non-overlapping tax collection mechanisms, as well as strengthen mechanisms to respond to the taxpayers through the use of technology and strengthen the ethics of revenue collection officers.
3. Prepare policy measures that are sharp and strategic that generate revenue but do not cause economic distortion and ensure equity, and
4. Ensure private sector involvement to gain detailed insight in business activities.

Overall, the working team will also consider the above recommendations, and will accordingly transform them into specific implementable measure.

4.2. Response from GDT on point (a) to point (d):

Point (a): The personal income tax (PIT) system will be developed based on the phase approach, focusing on three phases including preparation, harmonization, and full implementation. The framework for the preparation of personal income tax including the policy framework and administrative framework, will set out measures to guide the preparation and implementation of the personal income tax, focusing on four main aspects: (1) Defining the architect of the personal income tax system, (2) Creating personal income tax policies, (3) Establishing tax administration for management, and (4) Establishing legal standards to provide the basis for management and implementation of personal income tax. The policy framework includes 1) Architect of the personal income tax system and 2) Personal income tax policy. This framework sets out a number of specific measures by separating them into three phases: short-term measures 2023-2025, medium-term measures 2026-2028 and long-term measures from 2029. The administrative framework includes 1) Establishment of regulations and administrative structures and 2) Development of core operational functions. This framework sets out a number of specific measures by separating them into three phases: short-term measures 2023-2025, medium-term measures 2026-2028 and long-term measures from 2029.

	The Royal Government has recently continued to consider the value-added tax as the state burden on basic food items for people's daily lives until the end of 2025. However, the World Bank experts involved in technical assistance for RMS 3 preparation have recommended to reduce the VAT exemption or VAT rate of 0% which seems to be contrary to government policy. Point (b): GDT has participated in drafting guidelines on excise tax reform 2024-2028 led by the General Department of Policy. In that guideline, there are a number of proposed measures related to tax base, calculation methods, road maps and effective period, products (which also included tobacco, alcohol and sugary products) and services subjected to excise tax. The implementation of tax obligations of enterprises in the tobacco sector remains unresolved challenges, including counterfeit and large-scale cases of counterfeit cigarettes, which require the cooperation of relevant institutions and cases of enterprises not importing cigarettes. Value-added tax, even for imports intended for export or domestic sales, leading to loss of tax revenue, unfair competition between importing enterprises and domestic manufacturing enterprises. Point (c): Previously, GDT participated in evaluating the efficiency of the tax administration within the framework of TADAT (TADAT Performance Assessment). Through this assessment, some to-be-improved points of the fiscal administration will be considered for inclusion in RMS 3. In 2023, GDT also organized a survey campaign on the level of satisfaction of taxpayers on tax registration services, declaration services, stamp services and property tax services, with the following results: 39.73% very satisfied, 45.48% Satisfied, 11.97% Medium Satisfaction, 1.99% Not very satisfied and 0.82 Dissatisfied. Point (d): GDT participated in the tax expenditure framework led by GSC. World Bank experts have recommended rationalizing tax incentives into revenue-generating strategies 2024-2028, which will provide a basis for GDT to reduce ineffective tax incentives to increase revenue collection in favorable circumstances in the future. 4.3. Response from GDICDM on point (e): To strengthen the efficiency of debt issuance and enhance market development, the Royal Government has adopted the Policy Framework on Development of Government Securities 2023-2028 on 2nd November 2023 which focusing on the establishment of a strong and comprehensive management system for the issuing and trading government securities domestically and readiness preparation for issuance in the international market in necessary circumstance. Aiming to manage the issuance and trading of government securities in a transparent, accountable, efficient and effective manner as well as ensuring debt sustainability, the MEF in collaboration with all relevant stakeholders have been actively implementing all measures and action plans set out in this policy

	framework, including a number of priority action plans in designing the market architecture fully under the system of National Bank of Cambodia for all primary market issuance transactions, secondary market trading, settlement, and custody of government securities. In summary, measures to strengthen domestic debt issuance and market development are comprehensively included in the action plans of the Policy Framework on the Development of Government Securities 2023-2028. Therefore, the Royal Government requires technical and financial support from development partners to help the implementation of these measures and action plans. 4.4. Response from GDB on point (f): As per PFMRP action plan in 2023, Monitoring and Evaluation Department (MED) of general department of GDB had drafted a concept note on the Spending Review in 2023, based on internal researches and consultation with the AFD's French Experts and IMF team. The draft has been approved by Minister of MEF on the 29th Dec 2023. In addition, Minister of MEF had approved to change the name of "Spending Reviews" to "Public Expenditure Review". The reason behind the newly approved name is due to the term "Public Expenditure Review" has already been instituted in the BSRS 2018-2025. At the moment, MED is currently drafting a Prakas on the guideline on the implementation of the Public Expenditure Reviews which will be put up for discussion in a Consultation workshop to collect input from LMs in April 2024. This Prakas is expected to be submitted to the Minister of MEF in the 2nd quarter of 2024 for approval.
5	Comment from DPs: IT architecture and a unified PFM digital ecosystem framework to support PFM. Digital transformation is a key pillar in the Pentagon Strategy and important reforms are already underway to digitalize public services. The government has agreed on an ecosystem/modular approach to government IT development to provide flexibility, cost-effectiveness, ownership by functional departments/ ministries, as well as effective interoperability and data exchange. Such an approach can work well for Cambodia's public finance management if due consideration is given to the central role of the Financial Management Information System (FMIS) for core financial management functionality. A robust interoperability and data exchange framework is crucial for supporting the adoption of a PFM digital ecosystem. DPs encourage the development of a unified vision and supporting roadmap, for transitioning from the present fragmented PFM IT system to an interconnected digital ecosystem framework. In parallel, a unified, overarching governance framework for this ecosystem will be necessary, including representatives of Line Ministries and subnational administrations, as well as significant coordination of all parties within MEF. Accompanying this transition, further improvement of the core FMIS will also be needed in the coming years.

5.1.	Response from DEBC on IT architecture and a unified PFM digital ecosystem framework to support PFM We agree to the comment that the IT architecture and the unified PFM digital ecosystem framework shall be introduced to support long-term vision of PFM. Additionally, we also appreciate the support from DPs in encouraging the development of a unified vision for the Public Financial Management (PFM) digital ecosystem, along with its accompanying roadmap. Currently, we are actively engaged in this development process. DEBC is collaborating with the MEF IT Council Secretariat to outline the MEF IT Architecture and Digital Ecosystem, within which the PFM digital ecosystem will be integrated. As part of this effort, we will formulate a roadmap to facilitate the transition from the existing architecture and fragmented PFM IT systems to the envisioned digital ecosystem. This transition will be supported by the establishment of interoperability and data exchange frameworks, as well as the implementation of robust data governance protocols and digital standard guidelines. Alongside this transition, additional enhancements or improvements to the core Financial Management Information System (FMIS) and other PFM IT systems may also be necessary throughout the implementation years.
5.2.	Response from GDFMIS on “<i>accompanying this transition, further improvement of the core FMIS will also be needed in the coming years</i>” We welcome the initiative to integrate FMIS as a core into the PFM digital ecosystem framework that is economically and efficiently built and focused on the benefit of all Cambodians. To align with the new IT architecture and establish a unified PFM digital ecosystem framework, it is necessary to enhance the functionalities and capabilities of FMIS to support the financial management of the whole country not just for MEF but for all spending units. This will lead to a focus on strengthening and expanding the FMIS's capacity to capture financial transactions, further improving the business processes streamlining, reporting, and data warehousing for the non-financial information and support decision making. Currently, FMWG is working on developing standard reports that comply with the Government circulars. This comes after spending several years creating numerous reports in response to vague and constantly changing requests from stakeholders. Despite such efforts, there are findings that the reports produced by FMIS do not exactly meet the needs of the users. Hence, FMWG is taking steps to improve our reporting processes. Our plan and ongoing implementation include utilizing data from FMIS to develop an Online Monitoring Tool that monitors financial transactions' process and time spent at each stage and a Budget Mirror accessible on financial reports for forecasting and decision making.

	This cannot be achieved without the unwavering support of DPs and all project stakeholders in the next phase of the FMIS implementation. To ensure seamless integration of the FMIS within the digital ecosystem, MEF's top management is planning for FMWG to establish a working group that will ensure accountability, transparency, and timeliness in processing the transaction in each step such as entering, reviewing, and approving the transaction from procure to pay. This will help to enhance the functionality of the FMIS and optimize its performance. The current rollout of the business processes streamlining on current budget expenditure to 8-line ministries has been showing a great improvement in the timing required to get the beneficiary paid within 15 days on average of the total transactions. This year, MEF plans to roll out this streamlined process to 10 more-line ministries and agencies along with the budget movement processes. Another key aspect before the payment process is important to have a fully completed procurement functionality, which includes e-procurement in FMIS, to streamline and automate the procurement process. This refers to the need to guarantee the precision, reliability, and promptness of the FMIS throughout the procurement to the payment process, utilizing electronic payment methods and a connection to suppliers which will open the bids to the public to ensure transparency, participation, stimulate the domestic supplies and production, contribute in the reduction of arrears and foremost to ensure the realization of the value of money of the taxpayers. In addition, it is important to have a strong security system in place for the core FMIS since there will be more integration and interaction with other systems. To ensure the safety and privacy of sensitive financial data, it is significant that the FMIS incorporates strong and reliable security facilities and measures. These measures should be designed to effectively prevent unauthorized access or breaches, which could potentially compromise the confidentiality and integrity of the financial data. Therefore, FMIS must prioritize the implementation of robust security protocols to maintain the trust of its users and safeguard the valuable information it processes. GDPFMIT has meticulously planned for the upcoming phase, ensuring that FMIS will effectively integrate with a unified digital ecosystem. To address the fragmentation of the PFM System, FMWG welcomes to collaborate with all stakeholders to establish a clear roadmap that enables the full integration of all systems of the Government particularly for the Government's shared platforms for financial management and human resource management. The support of all Development Partners is crucial in achieving this goal.
6	Comment from DPs: The 2023 Public Finance System Law (PFSL). The new PFSL marks the beginning of a new era in PFM, laying the foundation for modern PFM systems across the country. Among the key priorities in the short term are:

	(a) ensuring that the Budget Law for 2026 is approved in line with the new PFSL (Art. 107); (b) adding the table of investment projects to the draft Budget Law indicating both commitments and payment appropriations. This is essential for a proper overview of capital expenditures and to prepare FMIS for processing of domestic investment management (both payments and procurements) (Art. 41 and 59).
	6.1. <i>Response from GDB on “ensuring that the Budget Law for 2026 is approved in line with the new PFSL (Art. 107)” and “adding the table of investment projects to the draft Budget Law indicating both commitments and payment appropriations”</i> Based on Article 41 of the PSFL, the commitments appropriation can be effectively estimated only when there are clear MTFF and MTBF, and other pre-conditions are fulfilled. With that said and with the approval of Samdech Prime Minister and H.E. DPM, the distinctive figures between the commitments and payment appropriations for capital budget are to be indicated in 2026 budget law onward. 6.2. <i>Response from GDFMIS on “This is essential for a proper overview of capital expenditures and to prepare FMIS for processing of domestic investment management (both payments and procurements) (Art. 41 and 59)”</i> This is one of the key activities that has been assigned in the project activities plan starting from the year 2024. We have been studying it in more detail with the General Department of Budget, particularly the Domestic Investment Department, and other experts including AFD, IMF, WB, and EU to enable the processing of domestic investment management in the budget law for the year 2026. This will require further discussion to find a suitable solution, either tweaking the core FMIS to accommodate the current practice or improving the current practice and regulations to make it right into FMIS. Each of these factors can have a significant impact on the design of the system and current practice, and it is important to carefully balance them to ensure that the result is both good practice and efficiency. Additionally, there may be unforeseen challenges and obstacles that arise during the design process, which will require a flexible and adaptable approach to problem-solving. Ultimately, we need the decision from our top management to approve the most suitable approach.
7	Comment from DPs Public Procurement reforms and the 2023 Public Procurement Law (PPL). DPs welcome the approval of the new law but would note attention is needed for: (a) building capacity at lower-level budget entities now responsible for public procurement;

	(b) establishing an adequate monitoring and reporting system by MEF to ensure effective application of the law; (c) developing/updating secondary legislation, Standard Operating Procedures (SOPs) and guidelines; (d) enhancing the role of the National Audit Authority (NAA) is auditing procurement processes. Longer term, the planned MAPS assessment (Methodology for Assessing Procurement Systems) will significantly contribute to targeting future public procurement reforms. DPs are ready to support their further implementation.
	7.1. Response from GDPP on point (a) to point (d): Point (a): Related to procurement capacity building, the General Department of Public Procurement (GDPP) has been implemented and is continuing to carry out training/ workshops for procurement officers of the Procuring Entities and, in particular, the procurement group of the fully delegated Budget Units as follows: • By 2023, GDPP in collaboration with the Economy and Finance Institute (EFI), has conducted the procurement skill training courses to 2,414 procurement officers of Procuring Entities and other relevant stakeholders. • In 2024, GDPP will continue to collaborate with EFI to organize at least 3 additional procurement skills training courses with about 240 participants. • GDPP has also organized the workshops to raise awareness of the new procurement-related legal documents and awareness-raising of the international best practices on the procurement implementation. • GDPP will work with EFI to continue to prepare the planning for procurement skills capacity building and establishing a Procurement Certification Program for procurement officers. Point (b): The establishing an adequate monitoring and reporting system by MEF to ensure effective application of the law: • In 2023, GDPP has prepared the Prakas on the Preparation of the Procurement Implementation Report, which is an improvement on the procedures for the preparation and submission of procurement implementation reports of Procuring Entities/Fully Delegated Budget Units. • FMIS is also an important system to help increase the efficiency for the submission of procurement implementation reports of Procuring Entities / Fully Delegated Budget Units when the procurement module is fully implemented in the FMIS system in the future. • Monitoring mechanisms on procurement implementation of Procuring Entities are stated in the new Public Procurement Law to ensure compliance with applicable laws and relevant legal documents in force and the establishment of an Spot-Check mechanism.

	Point (c): The revision or developing new relevant legal documents for the implementation of the new Public Procurement Law is a priority for the GDPP which has been working on: - revised or developed new relevant legal documents for the implementation of the new Public Procurement Law, which includes total of 6 sub-decrees and 23 prakas by determining the priority of the legal documents which are necessary to be completed in 2024 and subsequent years. - In 2023, there was 3 Prakas which the Ministry of Economy and Finance has already prepared and disseminated: 1. Prakas No. 831.mef dated on November 10th 2023 namely “the Review and Approval of Procurement Plan of Municipal/Provincial Department and City, District, Khan Administration, And approve the procurement plan of the specialized departments of the Capital, Provinces and Municipal, District and Khan Administration”, 2. Prakas No. 832.mef dated on November 10th 2023 namely “the Increase the Amount of Threshold in Public Procurement”, and 3. Prakas No. 833.mef dated on November 10th 2023 namely “the Setting of Public Procurement Methods’ Threshold”. - Incorporated a number of priority legal documents into the 2024 GDPP’s GDAP4 document and for others relevant legal documents GDPP also considers to include in the detailed action plan for the implementation of PPSRS which is going to be updated in 2024. - Consider to prepare other relevant legal documents, which are not stated in the new law, based on findings of various assessment reports of DPs. Point (d): For the enhancing the role of the National Audit Authority (NAA) is auditing procurement processes, Article 70 of the new Public Procurement Law has already determined that the procurement implementation of procuring entities are subject to audit and financial inspection in accordance with the laws and regulations in force. In particular, the role of the audit of the NAA procurement process is also being implemented through the annual audits at ministries and institutions which are procuring entities. 7.2. Response from NAA on Point (d) The National Audit Authority carries out ex-post audit of procurement process as part of Financial or Compliance Audits. Normally, in order to verify the expenditure made by an audited entity through procurements, auditors inquire relevant officials and review documents from the procurement plans, announcements, bid openings and contract awarding, deliveries of goods and services as well as payments. Auditors also undertake additional procedure by random physical inspection of a number of goods or service received. 7.3. Response from GSC (Budget Execution Division) on 1) MAPS assessment (Methodology for Assessing Procurement Systems); and 2) DPs are ready to support further implementations.

	PFM Reform Steering Committee recognizes the importance of the MAPS analysis; therefore, it is decided to evaluate the Public Procurement System using the MAPS. With this regard, the Technical Working Group (TWG) was established for this work at the MEF on the 10th of January 2023. However, after the meeting with the OECD secretariat, it is concluded that international experts are needed for the conduct of this assessment; the MEF was also in contact with the ADB seeking provision of such assistance, but the ADB does not have enough funds to support this requirement and decided to refer the matters of this support rendering to the WB. Recently, the TWG team has held a meeting with the WB team in order to start preparation of a workplan for the conduct of this assessment which expected in Q3 2024, as well as, the first draft report will be in May 2025. At the same time, the update will be undertaken for the Terms of Reference (TOR) and membership composition of the existing TWG following the requirements of the MAPS assessment scope.
8	Comment from DPs: Program and Performance-Informed Budgeting. To enable the roll out of performance-informed budgeting to officially commence in 2026, DPs recommend special attention to the following points: (a) A clear sequencing of reforms should be clarified, focusing first on the basic elements before 2026; (b) the Medium-Term Budget Framework (MTBF) should be further developed and focus on improved medium-term baseline estimation, costing of strategic initiatives, and development of forward estimates (possibly as part of the Budget Strategic Planning process), with a clear identification and justification of new spending initiatives; (c) Line Ministries' program structures need to be revised to better reflect sector strategies, result framework of national and sector policies, and ongoing functional transfers resulting from fiscal decentralization; (d) Capital and recurrent budget processes need to be integrated and made more comprehensive; (e) Keeping flexibility for LMs in implementing performance budgeting reforms, by giving budget managers increased management discretion -moving away from tight control on detailed line-item budget and focusing on output and outcome- and allowing for differentiation between ministries rather than a one-size-fits-all; (f) Putting in place the performance information management system, including Monitoring and Evaluation framework, annual performance plans and reports, performance agreements etc;

	(g) Introduce Gender Responsive Budgeting Support Tools and use PFM reform mechanisms to support gender budget implementation.
8.1.	Response from GDB on point (a) to point (g). Point (a): According to the 2022 updated action plan of BSRS 2018-2025 and CAP4, GDB has set time frame to implement reform activities relevant to budget system reform. In addition, to implement the Law on the Public Financial System, Ministry of Economy and Finance also circulated a letter to inform the National Assembly (Letter No 8190) and the Senate (Letter No.8190) about new form of annual draft budget law and relevant tables being attached with the annual draft budget law to the National Assembly and Senate Point (b) and (c): The Circular on the detailed Calendar for the Preparation of Budget 2025 (the Circular No. 002 SHV.SR.AT) sets the dates for each stage of the Budget preparation processes and it also guides the LMs to work closely with GDB's technical team, between February-March, to discuss on their upcoming New Policies as well as Demand Drivers etc. as inputs for the MTBF preparation to ensure it is more realistic and comprehensive. Moreover, the LMs' program structures as well as the KPIs will also be subjected to review and discuss in order to further refine its quality during this period. Point (d): Capital and recurrent budget processes need to be integrated and made more comprehensive: Capital and recurrent budget processes are increasingly more integrated, responsive and comprehensive due to the continuous and more reform actions including: (1) Through the inter-ministerial meeting on 3-year rolling public investment plan along with the maintenance plan as part of the Line Ministries' Budget Strategic Plans; (2). The issuance of Budget Strategic Plan Circular with the instruction of the integration of capital and recurrent budget and actions to the level of program, sub-program and action group; (3). The same timing and schedule of budget negotiation hearing on both of capital and recurrent budget and thus consolidating all in the draft annual budget law. Point (e): Key legal references¹ have approved in 2021 and Performance Agreement has piloting at LMs from 2023 by aiming to accelerate the progress of main activities to achieve the budget system reform. The purpose aims to provide authorization to budget entities and strengthen accountabilities by focusing more on the outputs and outcomes. Based on the PFSL art. 75, the MEF shall create the Budgetary Control Units (BCU) attached to LMs and delegate its control function to them within certain amount and certain types of expenditures. In addition, the PFSL and the Sub Decree 289 on Budget Management and Public Accounting allow a short and

¹ - Sub-Degree No 242 on Increasing Number of Budget Entities and Authorization to the Budget Entities dated 14 December 2021
- MEF Prakas No 544 on Authority, Responsibilities, and Procedures of Budget Execution of the Budget Entities dated on 9 September 2021

	simple budget execution procedures. For instance, the delegated function to financial controllers attached to MEF and MOE through MEF Prakas No. 353 dated 16 June 2023 and MEF Prakas No 354 dated 16 June 2023, respectively. Currently, MEF has encouraged the LMs to delegate power to its Budget Entities so that they can fully perform their functions more effectively and efficiently; therefore, the MEF shall delegate more to the BCUs. Point (f): GDB fully agrees with the DPs on the importance of putting in place the performance information management system. - Annual performance Plan (APP) provides vital data, especially KPIs which are essential for monitoring performance to track the progress of LMs performance at three levels such as program, sub-program, and cluster of activity level. LMs have submitted APP to MEF by the end of June prior to the budget negotiation. In addition, APP will be submitted along with the draft of the Annual Budget Law to the Parliament from 2026 onward. - Annual Performance Report (APR) provides the results of LMs performance which will be sent to the MEF twice per year. - Performance Agreement has been piloting since 2023 for 7 LMs and 10 LMs in 2024. This Performance Agreement has three level as following: (1) Performance Agreement between LMs and MEF (2) Performance Agreement between Program Manager and Minister of LMs (3) Performance Agreement between Budget Entity and Program Manager - In addition, Monitoring and Evaluation Department (MED) of GDB and FMIS team are working together to identify the opportunity to include performance reports (APP, APR, ...) into FMIS system which is similar to French's practice. At this stage, MED has invited FMIS team to join the training on the guideline on the monitoring and evaluation of performance budgeting on the 22nd and 23rd February 2024 in order for FMIS team to understand the framework which significant to design in FMIS in coming future. Point (g): Gender equity has been promoted in various activities through non-financial and financial aspects and this issue has been recognized as policy driven. The Circular on Budget Strategic Plan (BSP) Preparation encourages all entities to include the gender budgeting aspects into the budget planning. In addition to this, we welcome to learn the supporting tools on gender responsive budgeting as well as the good practices from other countries in the region. At the same time, while our fiscal space is limited given the current context of economic growth, geopolitical tensions and climate change impact, the Royal Government of Cambodia must undertake a prudent balance between social and economic aspects as well as the policy priority of the country.
9	Comment from DPs: Budget Transparency. Open and transparent budgets encourage trust in the government's efforts to manage the economy, strengthen good governance and attract

	domestic and foreign investment. Continued progress to improve transparency will also enable a favourable environment for investments and recent government's efforts will likely be captured by the upcoming Open Budget Survey 2023 which will be published later this year. The new PFS Law underpins these efforts by setting dates for publication of key budget documents. We would also support efforts in permitting more time for public consideration of budget proposals before enactment. The publication of the Medium-Term Fiscal Framework and the Medium-Term Budget Framework for 2025-2027 in late April of this year offer an opportunity for greater public participation in framing the budget for 2025. Line Ministries should also contribute to budget transparency by publishing the annual Budget Strategic Plans (BSPs).
	9.1. Response from GSC (Research and Innovation Division) on “the upcoming Open Budget Survey 2023 which will be published later this year” Cambodia has strongly committed to promoting budgeting transparency. This can be reflected by the increasing OBS score from time to time, from 11 in 2008 to 33 in 2021 and expected to be above 40 in 2023. This improvement is achieved with the contribution from related stakeholders, especially related General Departments of the MEF which play important role in producing and publishing key budget documents assessed in the survey. As a coordinator in reviewing and providing comments on the OBS questionnaire, the GSC always pays close attention to monitoring the activities of stakeholders regarding the budget transparency works; also, the GSC prepared a report on Budget Transparency in Cambodia, which highlights recommendations for stakeholders to strengthen budget transparency, and developed an action plan for the General Departments to consider implementing regarding the timeline and content of the key budget documents. The Royal Government will continue its efforts to further improve budget transparency through implementation of the Public Financial System Law 2023, publication of Citizen Budgets and improve citizen engagement in the budget process. 9.2. Response from GDP on “The publication of the Medium-Term Fiscal Framework” After “Medium-Term Fiscal Framework” was Approved by the Council of Minister, it will be published timely. 9.3. Response from GDB on 1) “The new PFS Law underpins these efforts by setting dates for publication of key budget documents. [DPs] would also support efforts in permitting more time for public consideration of budget proposals before enactment”, 2) the Medium-Term Budget Framework for 2025-2027 in late April of this year offer an opportunity for greater public participation in framing the budget for 2025”, and (3) Line Ministries should also contribute to budget transparency by publishing the annual Budget Strategic Plans (BSPs)” 1. MEF already published:

	a) The Annual Budget Executive Summary always publishes when the OCM approved the draft budget law, b) For the Draft Budget Law 2024, MEF has published it within 1 week after submitted to NA. c) The annual Budget Law always publishes when it's approved by the legislative branches. 2. MEF always publish the BSP circular which also included the MTBF that defined the LMs baseline expenditure ceilings. 3. MEF is always committed to the budget transparency efforts by allowing the public participation in the Public Forum on the Annual Budget Law which is normally organized in January or February every year. MEF invites participants from relevant DPs, research organizations, academic institutes and NGOs and Newspapers to attend the Public Forum. In addition, MEF's leadership and senior officials working in the field of fiscal and budget always attend the Workshop on Macro Economic Framework and Fiscal Policies for annual Budget preparation Organized by the National Assembly. Key relevant stakeholders such as NA and Senate members, DPs, NGOs, media are invited to join the workshop to provide inputs to the workshop. Therefore, in 2024, MEF is committed to attend the workshop when the National Assembly will organize that workshop for the 2025 budget preparation.
10	Comment from DPs: Public Investment Management (PIM) Reform and PIMA. The recent PIMA (Public Investment Management Assessment) diagnostic by the IMF found significant progress with strengthening Cambodia's public investment management (PIM). The integration of climate change consideration in PIM institutions is still at an early stage, but Cambodia did score relatively well on integration in national and sectoral planning and national disaster risk management. DPs would encourage the government to carry the PIM reform forward especially with regard to activation of the Public Investment Committee, implementation and capacity building in Line Ministries on regulation and Standard Operating Procedures (SOPs) on project development, appraisal and selection, development of a national maintenance reform framework, and integration of climate change in the regulatory framework, SOPs and guidelines. DPs would welcome a discussion on their input on an updated PIM Reform Action Plan.
	10.1. Response from GSC (Budget Execution Division) on 1) "The recent PIMA (Public Investment Management Assessment) diagnostic by the IMF found significant progress with strengthening Cambodia's public investment management (PIM). The integration of climate change consideration in PIM institutions is still at an early stage, but Cambodia did score relatively well on integration in national and sectoral planning and national disaster risk management" and 2) DPs would welcome a discussion on their input on an updated PIM Reform Action Plan.

	The GSC appreciates assistance provided by all relevant DPs in conduct of the Public Investment Management (PIM) Reform implementation, as part of the Public Financial Reform Programme (PFMRP), Stage 4. The GSC will continue to collaborate with all relevant stakeholders, to discuss the recommendations and action plans suggested by the IMF experts in the Final Technical Report on the Public Investment Management Assessment (PIMA) Update 2022 and Climate PIMA (C-PIMA). The report recommendations have been used as key inputs in the PIM Reform agenda, specifically in the review of the Sub-Decree No. 41 on Public Investment Management, the review of the Public Investment Management System Reform Strategy (PIMSRS) 2019-2025, and the review of the detailed Action Plan for implementing the PIMSRS. The Draft General Guidelines on Public Investment Management (GGPIM) Framework is under process of its finalization. At the same time, the climate actions have been mainstreamed into the GGPIM Framework. The additional cost to the government, when climate actions are mainstreamed in PIM Cycle, is estimated about 15% which comprises of climate proofing and project preparation. This also requires additional grants and highly concessional loans to finance the climate actions. In the final stage, the current Sub-Decree No. 41 on PIM will be reviewed as well and will be replaced by a new PIM Sub-Decree. Finally, MEF working group welcomes a discussion on the input on PIMA and C-PIMA into the update of PIM Reform Action Plan with all relevant stakeholders, including DPs. 10.2. Response from GDICDM on “DPs would encourage the government to carry the PIM reform forward especially with regard to activation of the Public Investment Committee, implementation and capacity building in Line Ministries on regulation and Standard Operating Procedures (SOPs) on project development, appraisal and selection, development of a national maintenance reform framework, and integration of climate change in the regulatory framework, SOPs and guidelines.” Currently, the MEF is in process of reviewing and updating the Terms of Reference (TOR) and membership composition of the Public Investment Committee (PIC) for high level of responsibilities at in term of strategic and policy, led by the Deputy Prime Minister, Minister of Economy and Finance. With this regard, not only the update SOPs for externally funded project, but also other source of funds will be undertaken after the Sub-Decree 41 on PIM is updated to incorporate the responses to PIMA and C-PIMA Report.

**ឧបសម្ព័ន្ធទី១៤៖ របាយការណ៍សរសេរ
(តាសាអង្គជ្រោយ)**

The Government of the Kingdom of Cambodia

Public Financial Management Reform Steering Committee

**The 2023 Annual Progress Report
on the Monitoring and Evaluation of Implementing
PFMRP Stage 4**

PREFACE

The Royal Government of the 7th Legislature of the National Assembly continues to prioritize public financial management (PFM) reform as the core reform program of the Pentagon Strategy Phase I, moving toward strengthening governance – the key enabling environment for national development. The vision, ambition, and milestone of the PFM Reform Program (PFMRP) have been leading Cambodia's PFM toward international standards and best practices, within the Cambodian context – that is, to transform from an “**input and centralized based**” toward a “**performance and decentralized based**” PFM system. To achieve such a version, we have adopted a staging strategy or platform approach through the introduction of a detail Consolidated Action Plan (CAP) – composing all necessary action plans – to each stage of the PFMRP in order to build foundations for each stage and to gradually start piloting some key actions prior to moving to the next stage.

For the past 20 years of the implementation of the previous three stages of the PFMRP, that is, prior to moving to the fourth stage “**Performance Accountability**”, we have made some significant progress, both within the framework to improve PFM governance as well as the improvement of Cambodian socio-economic status. In 2003, prior to starting this reform program, the total government revenue was only about 1,821 billion riels; while the total government expenditure was about 2,994 billion riels. About 20 years later, the government revenue, in 2023, has increased almost 20 times; while the total government expenditure has reached about 15 times. These excellent performance indicators are the key economic triggers that enable Cambodia to achieve gradual economic growth and sustainability toward becoming a lower-middle income country in 2015 and continue, with confidence and pragmatism, toward a high-middle income country by 2030 and a high-income country by 2025.

Moreover, a strong Cambodia's PFM system allows the Government of the Kingdom of Cambodia (GoKC) to maintain sufficient fiscal buffers to respond to previous unforeseen challenges, such as the response to unfavorable circumstances caused by global economic and financial crises and other natural disasters. The GoKC, for example, had the financial capacity to effectively manage the welfare, social, and economic crises caused by the impacts of the COVID-19 pandemic, making Cambodia recognized, on a global scale, as a country that could effectively manage COVID-19 and quickly recover the country from this pandemic.

These historic milestones of the reforms and developments under the umbrella of “**peace**”, from which we all have been benefiting, could be achieved through a concerted effort with unwavering determination from relevant leaders and officials, both at the national and sub-national levels. The achievements and experiences of the past 20 years have taught us many valuable lessons and made us more confident in our vision – that is, we must reform in accordance with the country's needs – within the context of the country's socio-economy, institutions, and administrations – and with high ownership. The success of the PFM reform has allowed the GoKC continue to promote the people's living standards and provide better public services to the citizens, through the development of better human resources, the construction of necessary infrastructures, such as telecommunication, irrigation and electricity systems, and the establishment and enhancement of the qualities of schools and hospitals, etc. Overall, we could draw a conclusion that Cambodia's PFM system is on the path

to efficiency, effectiveness, transparency, and accountability in the Cambodian context, and is flexible and resilient to global socio-economic changes.

Finally, I would like to take this opportunity to commend the excellence of the work of the officials in GoKC, Line Ministries (LMs), and General Departments (GDs) under the Ministry of Economy and Finance (MEF) including the Provincial-Capital Departments of Economy and Finance (PDEF) under the PFMRP. Additionally, I would like to also express my deep gratitude to the European Union (EU), the Asian Development Bank (ADB), the World Bank (WB), the International Monetary Fund (IMF), UNICEF, and the Government of France / Agence Française de Développement (AFD), the Government of Australia, and other international institutions for providing financial and technical assistance to support the implementation of the PFMRP in the past three stages as well as the final stages, making the overall progress of the PFMRP go smoothly and sustainably. I would like to wish all the officials in the GoKC, LMs, GDs under MEF, and PDEF all the four gems of Buddhist blessing: Longevity, Nobility, Health, and Strength.

Phnom Penh, February 2024

Deputy Prime Minister

Minister of Economy and Finance and the

Chairman of the PFM Reform Steering Committee

Akka Pundit Sopheacha AUN Pornmoniroth

FOREWARD

The transition of the Public Financial Management (PFM) System in Cambodia from an **“input-based and centralized”** system to an **“output-based and decentralized”** system is an ambitious and pragmatic vision of the Government of the Kingdom of Cambodia (GoKC), both the previous and current mandate of the Royal Government. To achieve this vision, the PFM Reform Steering Committee (PFMRSC) – in accordance with the GoKC's circular No. 09 SR, dated December 8th, 2015, on the Rules and Procedures for Preparing, Implementing, and Monitoring and Evaluating Public Financial Management Reform Program (PFMRP) – has prepared and launched a Consolidated Action Plan (CAP) as an overall umbrella for LMs, and General Departments (GDs) under the Ministry of Economy and Finance (MEF) including the Provincial-Capital Departments of Economy and Finance (PDEF) to prepare detailed action plans that set clear objectives and performance indicator.

To ensure the effectiveness of the implementation in accordance with the overall objectives of the PFMRP, the General Secretariat of the PFM Reform Steering Committee (GSC) functions as the operational arm of the PFMRSC with the roles of monitoring and evaluating quarterly and annually, both the implementation of CAs as well as the detailed action plans (GDAP/MAP) of all the entities and institutions that participate in the PFMRP. In this spirit, GSC must prepare a comprehensive quarterly and annual report and submit it to the PFMRSC for reviewing and making decisions on ways forward. The 2023 Annual Progress Report will not only reflect the progress of the implementation of the PFMRP Stage 4 but also the effectiveness of the national and sub-national PFM system in relation to the international standard, with a particular focus on findings of the study reports to ensure the success of the implementation of the PFMRP Stage 4.

In the process of preparing the 2023 Annual Progress Report, GSC uses an approach of collecting inputs from all stakeholders, including: GDs under MEF including PDEFs, LMs, Provincial-Capital Administrations and Development Partners. The input collection process including obtaining direct inputs, reports, responses to questionnaires prepared by GSC, and data collected directly on-sites. The 2023 Annual Progress Report will focus on key aspects related to strengthening public expenditure and the expansion of Cambodia's fiscal space, such as: the 2023 Progress of the Implementation of CAP4, fiscal space status, the efficiency of the national and sub-national PFM system against the international standard and best practice, the effectiveness of PFM in LMs, and the effectiveness of public service deliveries in key sectors. The Gross Domestic Product (GDP) that is used throughout the report as the baseline to evaluate the Cambodia fiscal space as well as the execution of previous years' revenue-expenditures, is the old base year.

Based on the results of the monitoring and evaluation of the implementation of the PFMRP – Stage 4 in 2023, we could conclude that the budget credibility remains robust, as reflected in the resilience of the national budget in the context of crises and the quick recovery of a new economy after the Covid-19 crisis. On the other hand, public debt is also well managed, as reflected by the fact that the five key debt indicators are kept under the ceiling. Financial accountability is being developed through the step-by-step implementation of public accounting standards, the strengthening of core modules in the FMIS and the introduction of new business processes in the FMIS. The effectiveness of budget-policy linkage is gradually strengthened through the implementation of Medium-Term

Fiscal Framework (MTFF), Medium-Term Budget Framework (MTBF), Budget Strategic Plan (BSP), and Program Budgeting (PB). Performance accountability has been gradually built through the implementation of the 2023 Law on Public Financial System, the implementation of the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, the performance-informed budgeting framework, performance agreement and the performance monitoring framework. The momentum of the PFM reform is sustained through the participation, implementation and contribution of all stakeholders, both within the GoKC and by the Development Partners, and in particular through the continued capacity building for the PFMRP working group and civil servants at both national and sub-national levels.

Finally, on behalf of GSC and myself, I would like to express my deepest gratitude and thanks to his Excellency **Akka Pundit Sopheacha Aun Pornmoniroth**, Deputy Prime Minister, Minister of Economy and Finance, and the Chairman of the PFMRSC for always being attentive and providing valuable guidance and orientation, both in the design and implementation of PFMRP, to achieve success and sustainability toward efficiency, transparency, and accountability. At the same time, I would like to also thank the PFM Reform Working Group at the LMs and GDs under MEF including PDEFs for participating in the implementation of the PFMRP and Development Partners for the cooperation framework, contributing both financial and technical assistances to support the PFMRP from very first stage all the way to now, the fourth stage.

Phnom Penh, Frebraury 2024

Secretary of State

and the Secretary General of the

General Secretariate of PFM Reform Steering Committee

Ros Seilava

TABLE OF CONTENT

PREFACE.....	II
FOREWARD.....	IV
TABLE OF CONTENT.....	VI
ABBREVIATION.....	VIII
LIST OF FIGURES.....	XI
LIST OF TABLES.....	XII
EXECUTIVE SUMMARY	1
INTRODUCTION	1
1.1. Overview of the PFMRP	1
1.2. Vision of the PFMRP – Stage 4	2
1.3. Scope and Purposes of the Report.....	3
MACROECONOMY AND FISCAL SPACE IN CAMBODIA.....	4
2.1. Global Economic Performance	4
2.2. Cambodia’s Macroeconomic Performance	4
2.3. The Review of the Cambodia’s Fiscal Space.....	6
2023 ANNUAL PROGRESS OF THE IMPLEMENTATION OF PFMRP STAGE 4.....	10
3.1. The Implementation of the Consolidated Action Plans Stage 4 – CAP4	10
PART I: FURTHER STRENGTHENING BUDGET CREDIBILITY	10
PART II: STRENGTHENING THE FINANCIAL ACCOUNTABILITIES.....	21
PART III: FURTHER STRENGTHENING EFFICIENCY ON BUDGET-POLICY LINKAGE.....	28
PART IV: BUILDING PERFORMANCE ACCOUNTABILITIES	31
PART V: SUPPORT THE PFMRP AND CROSS CUTTING REFORMS	34
3.2. Report of Study and Assessment	38
3.2.1. The Implementation of the Public Procurement Law (PPL) 2023	38
3.2.2. The efficiency of FMIS Implementation.....	40
3.2.3. PIMA Results.....	43
3.2.4. Assessment of Gender Responsive Budgeting.....	47
3.2.5. The Implementation of the Public Financial Law 2023.....	51
3.2.6. Implementation of PAs – MoYES	53
3.2.7. Capacity Development under the PFMRP	56
Public Financial System Assessment Against International Standard	60
4.1. National Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Assessment 20221	60
4.2. Sub-National Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Assessment 2021 ..	69
Strengthening Public Expenditure.....	73

5.1. Public Expenditure Trends.....	73
5.2. Public Expenditure Prioritization	74
5.3. Public Sector Management.....	75
5.4. Public Expenditure in the Public Sectors	76
5.4.1. Education Sector	76
5.4.2. Health Sector	78
5.4.3. Agriculture Sector	82
5.4.4. Water Resource and Meteorology.....	83
5.5. Public Expenditure in the Sub-National Administration: Sihanuk Ville	86
5.5.1. Sihanuk Province Administration.....	87
5.5.2. Municipal-District Administration.....	90
5.5.3. Commune-Sangkat Administration	91
Recommendation and Conclusion	92
6.1. PFMSC Recommendation	92
6.2. Overall Conclusion	93

ABBREVIATION

Abbreviation	Description
AFD	Agence Française de Développement
ACU	Anti-Corruption Unit
AIIB	Asian Infrastructure Investment Bank
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
AEOs	Authorized Economic Operations
BSP	Budget Strategic Plan
BSRS	Budget System Reform Strategy
CNSW	Cambodia National Single Window
CoAs	Chart of Accounts
CAP	Consolidated Action Plans
CDC	Council for the Development of Cambodia
DPs	Development Partners
DGAF	Directorate General of Administration and Finance
DGPP	Directorate General of Policy and Planning
EFI	Economy and Finance Institution
e-GP	e-Government Procurement
EFT	Electronic Fund Transfer
EIB	European Investment Bank
EU	European Union
FMIS	Financial Management Information System
FMM	Financial Management Manual
FMWG	FMIS Working Group
GDAPs	General Department Action Plans
GDB	General Department of Budget
GDCE	General Department of Customs and Excise
GDIA	General Department of Internal Audit
GDNT	General Department of National Treasury
GDPP	General Department of Public Procurement
GDSPNR	General Department of State Property and Non-Tax Revenue
GDSNAF	General Department of Sub-National Administration Finance
GDT	General Department of Taxation
GSMEF	General Secretariat of MEF
GSC	General Secretariate of the PFMRS
GFS	Government Finance Statistics
GDP	Gross Domestic Product
IT	Information Technology
IMF	International Monetary Fund
JICA	Japan International Cooperation Agency
KPIs	Key Performance Indicators

LMs	Line Ministries
MTBF	Medium-Term Budget Framework
MTFBB	Medium-Term Fiscal and Budget Frameworks
MTFF	Medium-Term Fiscal Framework
MTMFF	Medium-Term Macroeconomic and Fiscal Framework
MAPS	Methodology for Assessment Procurement System
MAPs	Ministerial Action Plan
MAFF	Ministry of Agriculture, Forestry, and Fisheries
MoCS	Ministry of Civil Service
MoC	Ministry of Commerce
MoCR	Ministry of Cults and Religions
MoCFA	Ministry of Culture and Fine Arts
MEF	Ministry of Economy and Finance
MoEYS	Ministry of Education Youth and Sport
MoE	Ministry of Environment
MoFAIC	Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation
MoH	Ministry of Health
MoISTI	Ministry of Industry, Science, Technology & Innovation
MoI	Ministry of Information
MoJ	Ministry of Justice
MoLVT	Ministry of Labour and Vocational Training
MoLMUPC	Ministry of Land Management, Urban Planning and Construction
MoME	Ministry of Mines and Energy
MoND	Ministry of National Defense
MoP	Ministry of Planning
MoPT	Ministry of Post and Telecommunications
MoPWT	Ministry of Public Work and Transports
MoRD	Ministry of Rural Development
MoSAVYR	Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation
MoT	Ministry of Tourism
MoWRM	Ministry of Water Resources and Meteorology
MoWA	Ministry of Women's Affairs
NA	National Assembly
NAA	National Audit Authority
NAAI	National Audit Authority Institute
NBC	National Bank of Cambodia
NCAT	National Committee Against Torture
NCCEP	National Committee for Cambodia's Economic Productivity
NEC	National Election Commission
NBFSA	Non-Banking Financial Services Authority
NRMIS	Non-Tax Revenue Management Information System
PAs	Performance Agreements
PMAS	Performance Management and Accountability System
PIB	Performance-Informed Budgeting
PPCA	Phnom Penh Capital Administration
PV	Present Value
PB	Program Budgeting
PDAPs	Provincial-Capital Department Action Plan

PDEF	Provincial-Capital Department of Economy and Finance
PAEs	Public Administration Establishments
PEs	Public Enterprises
PEFA	Public Expenditure and Financial Accountability
PFM	Public Financial Management
PFMM	Public Financial Management Manual
PFMRP	Public Financial Management Reform Program
PFMRSC	Public Financial Management Reform Steering Committee
PIM	Public Investment Management
PIMA	Public Investment Management Assessment
PPL	Public Procurement Law
PPP	Public-Private Partnerships
RMS	Revenue Mobilization Strategy
RKC	Revised Kyoto Convention
SARMIS	State Assets Registration Management Information System
SNAs	Sub-National Administrations
TOR	Terms of Reference
GoKC	The Government of the Kingdom of Cambodia
TSA	Treasury Single Accounts
WB	World Bank

LIST OF FIGURES

Figure 1: Global Energy, Food, and Fertilizer Indices	4
Figure 2: Fiscal Space Components in Cambodia.....	7
Figure 3: Cambodia's fiscal space, 2019-2022.....	8
Figure 4: Estimated 2024 and 2025 Fiscal Space in Cambodia	8
Figure 5: Execution of State Revenue-Expenditure 2013 to 2023	10
Figure 6: Total current revenue and current revenue growth in 2013-2023.....	11
Figure 7: State budget expenditure flow by quarter of 2013-2023	16
Figure 8: 2023 Budget Execution and Progress (%) of GDs under MEF	35
Figure 9: 2023 Budget Execution and Progress (%) of PDEFs.....	35
Figure 10: 2023 Budget Execution and Progress (%) of LMs	35
Figure 11: PIMA Score 2019 and 2020 - Institution Design	44
Figure 12: PIMA Score 2019 and 2020 - Effectiveness	45
Figure 13: IMF Gender Budgeting Framework – Holistic Approach through a Budget Cycle	48
Figure 14: Recommended Roadmap for Implementing Public Financial Law 2023	53
Figure 15: Proposed PFM Capacity Model Components.....	57
Figure 16: Government Expenditure, by sector grouping (% of GDP) (2011-2021).	73
Figure 17: Government Overall Budget, by Category (% of GDP) (2011-2021).....	74
Figure 18: Deviation of actual expenditure against NSDP planning (2014-2021).....	75
Figure 19: Breakdown of Health Expenditure in Cambodia	79
Figure 20: OOP Share of Current Health Expenditure.....	79
Figure 21: MAFF spending, economic composition by chapter (KHR, million).....	82
Figure 22: Economic composition of MAFF budgets (% of total domestic spending).....	82

LIST OF TABLES

Table 1: The Modification of CAPs in PFMRP (Stage 2 to Stage 4).....	1
Table 2: Cambodia's Economic Growth and Growth Forecast (%)	5
Table 3: Economic Growth Rate and Forecast (%) in Selected ASEAN Countries.....	5
Table 4: Cambodia's Economic Growth by Sector	5
Table 5: State Land Title Registration Progress (2021-2023)	24
Table 6: Cost-Risk Indicators as of Q2 2023	25
Table 7: 2020 PIMA Assessment Results	45
Table 8: BSRS Elements in the PFSL Provisions	51
Table 9: MoEYS Program Structure 20223.....	54
Table 10: Proposed PFM Capacity Model Components	Error! Bookmark not defined.
Table 11: Budget execution rate for the central MOWRAM.....	83
Table 12: Budget execution rate for PDRAM	83
Table 13: Number of Chapter 21 projects by types of procurement methods used	84

EXECUTIVE SUMMARY

1. Over the past 20 years, Cambodia's milestones and experiences have provided valuable lessons and made the Government of the Kingdom of Cambodia (GoKC) more confident that the country is on a realistic and right path toward its long-term vision of reforming public financial management (PFM). In other words, the GoKC shall reform as needed, in the Cambodian context, and with full ownership. The milestones and experiences in the previous PFM reform activities have highlighted that the efficient and effective PFM is the necessary foundations for the country's economic development – especially for the reduction of poverty and the improvement of the public services delivered to its citizens.
2. The Government of the 7th Legislature of the National Assembly, under the ambitious and energetic leadership of **Samdech Moha Borvor Thipadei HUN Manet**, Prime Minister of the Kingdom of Cambodia, continues to prioritize and consider the resilience of the PFM system as the backbone in implementing the policy agenda set out in the Pentagon Strategy, Phase I, with full accountability and inclusivity, and in effectively responding to the evolving socio-economic development and global changes.
3. Over the past 20 years, the PFM Reform Program (PFMRP) has established and strengthened the core components of the PFM system by constructing and improving systems and governance, legal frameworks, institutions, and human resources. These achievements have made the GoKC more confident in implementing performance-informed budgeting (PIB), which is the ultimate reform objective toward creating a “**Performance Culture**” within the GoKC and throughout all levels of civil servants.

Economic Context in Post Covid-19 Crisis and Cambodia's Fiscal Space

4. The world is facing some serious challenges and uncertainties due to the devastating effects of the social and economic crisis left by COVID-19 and the prolonged Russia-Ukraine war, which lasts until now. The global economy is projected to grow at a slower pace of 3.4% in 2022 and 2.8% in 2023, lower than the past 20-year-average-growth-rate of 3.8%¹. In 2024, global economic growth is projected to continue slightly recover at around 3.0% as the world gradually recovers and adapts to the effects of the Russia-Ukraine war and inflationary pressures, which, in turn, will reduce global commodity prices, as well as the fading of the COVID-19 crisis.
5. The Cambodian economy is projected to recover at about 5.6% in 2023, but the growth rates of the supporting sub-sectors have fluctuated beyond what were expected at the beginning of the year. The garment sub-sector is expected to grow at a slower pace, while the hotel and restaurant sub-sector and other supporting services have been re-assessed and confirmed to have achieved higher than expected. In 2024, the Cambodian economy is projected to achieve a growth rate at around 6.6% due to the expected returns of several external factors such as

¹ Source: Framework on Macroeconomic and Financial Policy for preparing the Draft Law on Public Finance in 2024

international demands, investments, and trade while domestic business activities remain strong and maintain growth trends.

6. Due to the impact of COVID-19 and the Russia-Ukraine war, the fiscal space in Cambodia has shrunk. The fiscal space mentioned here covers four dimensions, including government domestic revenue, external public debt space, grants, and discretionary expenditures. The government's domestic revenue will decrease from 25% in 2019 to 23% in 2022 compared to the country's gross domestic product (GDP). Grants will also decrease from 2% of GDP in 2019 to 1% of GDP in 2022. The decline in grant, in small part, was due to the impact of COVID-19 and, in large part, to Cambodia's socio-economic growth, especially as the country exited the status of a least developed country. External public debt space, on the other hand, will decrease from 19% of GDP in 2019 to around 16% of GDP in 2022; it should be noted that the debt ceiling is 40% of GDP. Discretionary expenditure decreased from 20% of GDP in 2019 to 13% of GDP in 2022. With this trend, Cambodia's economic growth is forecast to recover in 2024; thus, the fiscal space will improve. This reflects the effectiveness of policy measures set out in the framework for crisis responsiveness and the restoration of socio-economic growth, especially PFM-related policy measures.

The budget credibility remains strong after the crisis, while there are also rooms for improvement in public expenditure

7. The state's revenue mobilization, both tax and non-tax revenue, is gradually recovering after the COVID-19 crisis. In 2023, the total state revenue² (current revenue and domestic capital revenue) collected was about 26,806 billion riels, or approximately USD 6,619 million (91.87% of the budget). This total state revenue comprised of customs and excise revenue (34.37%), tax revenue (47.08%), national non-tax revenue (9.52%), domestic capital revenue (1.35%) and sub-national administration (SNA) revenue (7.68%). Customs and excise revenue, in real terms, was about 9,221 billion riels or about USD 2,277 million (82.8% compared to the budget law). Customs revenue has not reached the amount as planned due to three main factors: (1) the implementation of the free trade agreement, which will lead to a reduction in some imported revenue on some goods and services; (2) the Cambodia's industrial and manufacturing sectors are on the rise, meaning that Cambodia will have to produce their own goods instead of importing – which then lead to lower revenue collected from taxes on imports; (3) the increase in the number of vehicles assembled in factories in Cambodia – which leading to lower vehicle imports. Tax revenue was 12,633 billion riels, or about 3,119 million USD (102.8% of the budget law). Non-tax revenue collected at the national level was 2,553 billion riels, or about USD 630 million (119.2% compared to the budget). The domestic capital revenue collected was about 362 billion riels, or 89 USD (31.7% compared to the budget). The SNA revenue (capital and provincial administrations) collected was 2,062 billion riels, or about USD 509 million (83.5% compared to the law). As tax revenue collection has almost reached its potential, non-tax revenue, which is the third pillar of total government revenues, shall be further strengthened by implementing the Blueprint on Non-Tax Revenue Management System Reform, scheduled to be implemented in the first quarter of 2024.
8. Total government expenditure³ has reached 28,289 billion riels, or equivalent to USD 6,985 million (85.59% compared to the law), which included payroll expenditure (36.31%), goods and services expenditure (16.17%), capital expenditure (29.13%), and other expenditure (18.39%). These expenditures, in real terms, reached payroll expenditure 10,272 billion riels, or

² Data source obtained from GDNT (temporary data)

³ Data source obtained from GDNT (temporary data)

equivalent to USD 2,536 million (98.76% compared to the law), expenditure on goods and services 4,574 billion riels, or equivalent to USD 1,129 million (97.68% compared to the law), and capital expenditure 8,241 billion riels, or equivalent to about USD 2,035 million (77.66% compared to the law). The quarterly budget execution remained low, with the third quarter achieving only about 57.54%, while the target set was to achieve 70%. Although, by looking at the linear coefficients in the first, second, and third quarters from 2013 to 2023, budget execution seems to have a slight positive trend, reflecting the gradual effectiveness of necessary measures put out by the government to help improve budget execution. A consolidated framework, roadmaps, and action plans for addressing expenditure arrears, which will be released in February 2024, is expected to help identify the real challenges of accumulating budget execution toward the end of the year. At the same time, assessing the public procurement system using the Methodology for Assessment Procurement System (MAPS) framework, which is scheduled to be conducted in 2024, will help highlight strengths and areas for further improvement in order to build a more efficient, competitive, and economical public procurement system in Cambodia.

Public financial accountability has been gradually built by strengthening and expanding information technology systems and public accounting standards while state asset management has also been improved, and public debt has been well managed.

9. Financial Management Information System (FMIS) Phase I and Phase II were introduced in 2014 and 2017, respectively. The core modules and budget classifications are integrated into FMIS in line with the strategic phases of the system. FMIS has been officially rolled out to all Line Ministries (LMs), including fully authorized budget entities, all Provincial-Capital Departments of Economy and Finance (PDEF), all Provincial-Capital Treasuries, and the 25 Provincial-Capital Administrations. Two new modules – piloted in 2021 – continues to be implemented in units and entities at both national and sub-national levels, with the “budget planning” module implemented in 12 LMs (of 25 LMs) and all 25 PDEF and the full “procurement” module implemented in all LMs and PDEF.
10. With regards to the FMIS automation, fully implemented payroll procedures and direct payment procedures have been implemented in FMIS at 34 LMs, while full recurrent expenditure procedures and full budget appropriation movement procedures have been implemented in FMIS at only 8 LMs. Meanwhile, all municipal, district, commune, and Sangkat administrations are using FMIS Portal V1. Additionally, the Dashboard Online Monitoring Tool, capable of measuring payment periods via FMIS, has also been developed. Overall, to further promote automation via FMIS as planned, it requires strong technical and political support as well as participation from all stakeholders, both at national and sub-national levels. The financial statements have been prepared following international standards and shall gradually meet the minimum basis for the implementation of modified cash accounting in 2025.
11. The state asset management system is making good progress through the implementation of the State Assets Registration Management Information System (SARMIS) and the acceleration of the registration of land titles, which will be further strengthened through the implementation of the Blueprint on State Asset Management Reform, scheduled to be released in the first semester of 2024.
12. The five key debt indicators remain under the ceiling (2023), in which the present value (PV) of total public debt is 24.6% of GDP, the PV of external public debt is 24.2% compared to GDP and 27.1% compared to exports, and external public debt services accounted for about 1.7% of exports and 7.1% of total state revenues.

13. The management of the public finance of Public Administration Establishments (PAEs) and public enterprises (PEs) will be further improved through the implementation of the minimum requirement assessments and the introduction of the Law on PEs Management, expected to come into force in mid-2024, and the Strategy on Public Enterprise Management Reform, which is expected to be implemented in the second quarter of 2024.

The effectiveness of budget-policy linkage has been strengthened through the implementation of a Medium-Term Fiscal Framework (MTFF), Medium-Term Budget Framework (MTBF), Budget Strategic Plan (BSP) and Program Budgeting (PB). However, reforms at the sub-national levels need to be addressed.

14. The PB has been implemented in all LMs from 2015 to 2018 and in all provincial capital administrations from 2017 to 2021. As of 2023, the total number of budget entities (at the national level) was 255, of which 87 are fully authorized budget entities. The effort to increase the number of fully authorized budget entities has been stagnant compared to 2022. For the sub-national levels (provincial-capital line department), there are 603 fully authorized budget entities. The increase in the total number of fully authorized budget entities is quite essential, as that could contribute to the success of the implementation of PIB.
15. MTFF, which has been delayed due to some unfavorable environments caused by various crises, will be implemented in 2024 for the 2025–2027 budget framework, while MTBF is being implemented and improved, reflecting the government's medium-term vision for ensuring the country's fiscal sustainability.
16. Meanwhile, the BSP in 10 LMs has also been evaluated to reflect the areas that need further improvement, especially in developing key performance indicators (KPIs) for the LMs. The gap between the baseline cost ceiling stated in the Circular on the Preparation of the BSP and the results of the annual budget execution is only about 1.2%.
17. Although the MTBF at Sub-National Administrations (SNAs) has been prepared, it has been subsequently delayed to implement. The implementation of the MTBF in the SNAs will help strengthen the process of preparing the annual budget plans of the provincial capital administrations by setting medium-term budget ceilings for each provincial capital administration. Additionally, the integration of the BSPs of the Provincial-Capital Administrations to the BSPs of the Municipal, District, and Commune Administrations is in progress, and the alignment of the SNAs' BSPs between the Provincial-Capital Administrations and the budgets of provincial-capital line departments is also making progress. Although the quality of the integration and alignments still requires more effort, the 55 functions from 20 line-offices that have been integrated into the municipal/district administrative structure have not yet been fully implemented; thus, this will need to be further pushed to transfer both financial and non-financial resources in line with these 55 functions to avoid any possible impacts that this could cause on the delivery of public services to citizens. One good solution is to encourage the municipal-district administrations to implement PB as the first step in 2024, and a comprehensive study report shall be subsequently established.

Performance accountability is being gradually built through the implementation of the legal framework towards implementing PIB by 2026.

18. The implementation of PIB has been prepared as a basis since 2023 via the introduction of the new Law on Public Financial System 2023, the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, and the gradual consideration of sending the budget controllers to

accompanying LMs. Annual Performance Agreements (PAs) between MEF And 10 additional LMs have been implemented to promote accountability and performance accountability among the 10 LMs. Additionally, establishing a solid performance monitoring and evaluation framework, as well as performance and information technology (IT) audits, is essential to ensuring complete accountability for performance.

19. With regards to budget transparency, there are improvements through the dissemination of the draft Budget Law for the year 2024 after submitting it to the National Assembly (NA) and the Budget Law 2024 within a week after its promulgation.
20. Concurrently, the roles of internal audit and inspection functions remain overlapped, and the progress of the development of the framework and rules of the internal audit and inspection system has been stagnant. This will need to be addressed, and further measures need to be taken.

The PFM reform momentum is sustained through the participation of all relevant stakeholders.

21. Promoting participation in PFM reform, as reflected through the detailed action plans (General Department Action Plans (GDAPs), Provincial-Capital Department Action Plans (PDAPs), and Ministerial Action Plans (MAPs), as well as the submission of regular progress reports, demonstrated the stakeholders' willingness, participation, and responsibilities in these reform tasks. The terms of reference (TOR), roles, and responsibilities of the reform working group members in GDs under MEF, including the PDEF and LMs, are prepared according to the incentive mechanism. Incentives were provided to GDs under MEF (552 members), PDEF (75 members), and LMs (338 members) with the amount of approximately 16,607 million riels, or approximately USD 4 million.
22. The technical capacity related to PFM will be strengthened by the implementation of the Sub-Decree on the Qualifications of PFM Officers, scheduled to be released early 2024. On the other hand, the sharing of experiences related to PFMRP Phase 4, focusing on the implementation of the PIB, to the legislatures has not yet been organized. The movement towards implementing PIB will require the legislatures to focus on performance information more than the current practice. Also, the role of civil servants will be clarified through the implementation of guidelines on job descriptions, which will be prepared considering the performance basis.
23. The cross-cutting issue of the reforms has been strengthened through the implementation of the vision and strategy to harmonize 3+1 reforms and through the 3+1 reform coordination mechanism.

Implementing the Result Framework under the PAs between the GoKC and the European Union (EU) has made significant progress, as reflected in the achievements of the set indicators.

24. Since 2016, the EU has provided grant to support the implementation of the PFMRP in the form of budget support. Within those, two agreements have already been concluded with a total budget of approximately 32.2 million Euros, of which the first agreement was between 2016 and 2019 and the second agreement was between 2019 and 2020. On December 8th, 2023, the third agreement for the implementation period between 2022 and 2025 was jointly signed between the Ministry of Economy and Finance (MEF) and the EU representative.

25. The new agreement sets out six indicators to be achieved, including (1) domestic revenue mobilization, (2) budget transparency, (3) public investment management (PIM), (4) public procurement, (5) FMIS implementation, and (6) budget accountability and external audit. Under the efforts of the units and entities, together with the coordination from General Secretariate of the PFM Reform Steering Committee (PFMRSC) and relevant Development Partners (DPs), the six indicators set out in 2022 have been achieved; thus, the GoKC shall receive a total of 6.5 million Euros in full to support the implementation of the PFMRP in 2023. Among the 6 indicators set out in 2023, one is that the implementation of the capital gain tax, with the associated fund of 0.65 million Euros, shall not be reached as targeted as the GoKC decided to delay toward the end of 2024 to alleviate the burden on the general population and the private sector in order to stimulate economic activity in all sectors. Even with that being said, the actual results of the evaluation and financing for the implementation of the indicators set out in 2023, the General Secretariate of the PFMRSC (GSC) will continue to further cooperate with the EU.

The Results from the Collaborated Studies and Assessment Reports between GSC and DPs shall contribute to the achievement of the objectives of PFMRP Phase 4, "Performance Accountability".

26. In order to reflect all aspects of the progress, challenges and forward directions of PFMRP, the PFM Steering Committee has advised GSC to collaborate with DPs such as the EU, World Bank (WB), and International Monetary Fund (IMF) to conduct 8 different studies, including (1) Promoting the Implementation of the PPL 2023, (2) the Effectiveness of the Implementation of FMIS, (3) Public Financial Review (4) Public Investment Management Assessment (PIMA), (5) Gender-Responsive Budget Assessment, (6) Promoting the Implementation of the Law on the Public Financial System 2023, (7) the Implementation of PAs – Case of the Ministry of Education, Youth, and Sport and (8) Capacity Development under PFMRP.

Promoting the Implementation of the Law on Public Procurement 2023

27. The Law on Public Procurement 2023 was promulgated on May 16, 2023. This law aims to ensure that public procurement is transparent, accountable, fair, competitive, just, effective, efficient, sustainable, quality, economical, and timely.
28. The key to implementing the Law on Public Procurement 2023 is to decentralize procurement processes. Decentralization means that the role of MEF in approving public procurement projects would be reduced. Instead, more authorities would be added to the current roles and responsibilities of the procurement units. In this sense, there is a requirement for capacity development at all levels of procurement units and some entities to facilitate procurement implementation and coordination frameworks. Based on this, the preliminary assessment study in collaboration with the EU provide five suggestions, including (1) strengthening institutions to provide capacity developments; (2) awareness-raising and capacity-building activities; (3) Ex-Post Spot Check; (4) the integrity of the complaint procedure; and (5) procurement on a sustainable basis.
29. Concurrently, to support this milestone, some relevant legislations shall be prepared or enhanced, including the complaint procedures and evaluation procedures, special bids that require an approval from MEF, sustainable procurement, e-procurement, monitoring at the MEF level, and special rules for PEs.

The Effectiveness of FMIS Implementation

30. In collaboration with the IMF, a preliminary study report identifies some of the challenges associated with the FMIS implementation. The Chart of Accounts (CoAs) in FMIS is still limited, i.e., not covered by the public spending units of LMs (e.g., schools). The data exchange between FMIS and other IT systems has not been fully integrated or automated. For instance, there are opportunities to enhance the efficiency of data exchange by integrating the FMIS with other systems like SARMIS 2.0. The expansion of FMIS to all levels of public spending units in LMs and SNAs presents medium- and long-term challenges. In the context of digital technology, FMIS needs to develop and support the implementation of the GoKC's digital agenda set out in the Cambodian Digital Government Policy 2022-2035.
31. The preliminary study provides four recommendations to improve the implementation of FMIS and related governance policies in response to the challenges identified, including: improving the Chart of Accounts (CoA) to be more flexible for the public spending units of LMs; establishing standard data exchange protocols; preparing plans to roll out FMIS modules to the public spending units of LMs and SNAs; and addressing the need for IT governance, that is, establishing an IT architecture framework that could help facilitate digital ecosystems and set rules for interoperability, data governance, and information security policies.

Public Financial Review (PFR)

32. The Public Financial Review (formerly known as the Public Expenditure Review) report, in collaboration with the WB, identified areas for improvement and provided some suggestions. Increasing fiscal space has allowed the government to increase overall spending by 27.9% of GDP in 2021, a 20.2% increase compared to 2011. However, the full efficiency of spending in some priority areas, such as education, health, agriculture, and water resources, should continue to be addressed.
33. The report provides recommendations on strengthening revenue collection and improving the efficiency of public expenditure, including the analysis of tax expenditure, improvement of health taxes, strengthening the quality of BSP and PB, strengthening FMIS implementation, strengthening PIM in terms of improving the quality of infrastructure investment, improving the implementation of public health policy, enhancing human resource management and public finance for education services, and strengthening performance-based expenditures for agricultural productivity.

PIMA Framework

34. The PIM has improved since 2019. In collaboration with the IMF, the PIMA framework has improved PIM institutional design and effectiveness. In terms of institutional planning, three out of 15 indicators have improved (1. Fiscal Targets and Rules, 2. Alternative Infrastructure Financing, and 3. Project Appraisal), and one indicator has declined (National and Sectorial Planning). Four indicators have improved in terms of efficiency: 1. fiscal targets and rules; 2. multiyear budgeting; 3. project appraisal; and 4. procurement. One thing to note here is that the overall positive trend of PIMA scores indicates that the PIM efficiency, on the macro level, increased by 10% compared to the 2019 PIMA scoring.
35. Despite the overall progress and the achievement of some key reform measures, there is still room for improvement. Ideally, the debt ceilings have been put in place for fiscal policy, the quality of the fiscal framework has been improved, the capital expenditure ceiling has been determined in the budgeting process, and the legal framework for preliminary evaluation and

project appraisal has been strengthened through sub-decree and standard operating procedures. The Law on Public-Private Partnerships (PPP) has been promulgated, a new responsible entity under MEF has been established, and a legal framework has been developed for large investment projects. However, there are still several issues that require attention, including the coordination of public investment across all administrative levels, the preparation of the medium-term capital budget and transparency, the maintenance framework, procurement and project implementation, portfolio and project monitoring, and state property monitoring. In addition, cross-cutting issues that require further attention are the development of IT systems for PIM processes to address fragmentation, duplication, and gaps.

Gender-Responsive Budget Assessment

36. Gender budgeting is an approach that uses public financial policy and PFM tools to promote gender equality and the development of girls and women.
37. The results of the gender budgeting assessment show that Cambodia has the basic components for gender budgeting, including (1) the legal basis for gender equality set out in the Constitution; (2) the high level of political support for gender equality; (3) a strategic development plan and policy framework related to gender; (4) active participation of the Ministry of Women's Affairs (MoWA); (5) gender mainstreaming is perceived throughout LMs; (6) a program and performance budgeting; (7) gender-segregated data (women and men); and (8) FMIS for budget execution.
38. The collaborated report between GSC and IMF provides a number of recommendations, including: (1) strengthening the institutional and legal framework for the gender budgeting by establishing a permanent legal basis, determining institutional structure while MEF should integrate gender aspects into the budget cycle as well as strengthening communication and understanding of gender budgeting; (2) introduce gender budget support tools focusing on the analysis and expenditure of funds that contribute to gender equality, prepare and implement gender assessment, prepare and disseminate gender budget statements, and update guidelines related to the budget preparation to reflect gender tools; (3) integrate gender tools into the budgeting process by strengthening priorities for policy making and resource allocation, improving reporting frameworks, developing and implementing frameworks for program evaluation, and the use of FMIS, and (4) the use of PFM reform mechanisms to support gender budget execution.

Promoting the Implementation of the Law on the Public Financial System 2023

39. On March 10, 2023, the Law on Public Financial System 2023 came into effect. This law is the fundamental law governing the management of the public financial system and has the scope to cover LMs, similar public entities, SNAs, PEs, PAEs, and other legal entities that benefit from public finance, as well as the relations and interactions of national public finance, international public finance, domestic private finance, and international private finance.
40. The preliminary study report, in collaboration with the EU, has proposed the development of a roadmap for the short-term (2024-2025), medium-term (2026-2027), and long-term (2028-2031) periods. Measures to be put in place during each period include strengthening the Treasury Single Accounts (TSA), the implementation of FMIS, the closing of accounting reports, the revision of CoA or budget classification, cash-basis and accrual-basis accounting, the implementation of sub-decree on Management of Budget and Accounting and other sub-decrees related to special treasury accounts, preparation of sub-decree on Financial Reserve Fund, the establishment of State Asset Management module that is favorable to the balance

sheet, further ease budget control, the implementation of MTFF, the improvement of the MTBF, BSP and annual budget, the preparation of the annual performance plans and reports, the establishment a monitoring and evaluation framework, and the use of the budget planning modules in FMIS.

The Implementation of PA – Case of the Ministry of Education, Youth, and Sport

41. The PA between MEF and Ministry of Education Youth and Sport (MoEYS) is being implemented only on Level 1, signed on December 8th, 2022. The preliminary study report, under the cooperation between GSC and EU, indicates several key findings and recommendations.
42. The current PA between MEF and MoEYS has not yet included measures or processes to ensure accountabilities (ex., report preparation and monitoring, performance analyses, etc.). The quality of PA Level 1 between MEF and MoEYS is relatively adequate, as MoEYS has some adequate experience in preparing KPIs and monitoring and evaluations. Regardless, the linkage between performance indicators and budget allocations remains a challenge. It is, therefore, recommended to further pay attention to the following areas: the preparation of the annual performance plan; the preparation of performance indicators that are based on budget and realistic; the reform of the PA structure by adding some more rationalities; and providing guidelines on the preparation of the PA. Simultaneously, incorporate the planning and monitoring of the PA into the action plans of the entities responsible for budget preparation. PA Level 3 shall be gradually piloted to 1 or 2 budget entities in 2024, and more attention shall be given to the use of data to prepare the budget to achieve efficiency.

Capacity Building in the PFM Reform Program Framework

43. In the process of implementing PIB from 2026 onwards, capacity building within the framework of the PFM Reform Program (PFMRP) is urgently needed. In collaboration with the EU, the preliminary report provides systematic and strategic advice on five aspects.
44. The first recommendation is to set training targets more clearly. In this regard, the training courses are divided into three levels: the core of PFM, specific technical skills, and recent reforms, while the participants are divided into four categories: institutions, priority levels, seniority, and gender. In addition, there should be a precise skill level and time frame, such as general knowledge (2 to 3 days), basic professional skills (6 to 8 days), and specialization (15 to 30 days). Second, additional focus on initial training could be done in two ways: before the recruitment (making the exams more competitive) and after the recruitment (creating PFM courses for new recruits at all levels).
45. In addition, the third recommendation is to integrate training work into human resource management by studying the needs and planning of training, defining the rules of training and professional development linkage, determining the human resource rules related to training participation for officials, determining the rights and roles of relevant actors in training activities, and organizing discussions or workshops among all human resources departments. Fourth, the mainstreaming, diversification, and strengthening of training resources and methods by establishing a framework for coordination and cooperation between public administration training entities, establishing resource facilities for teachers and training documents, establishing training programs for trainers and mobilizing external resources, collaborating with overseas training institutions, outsourcing training services, and mobilizing external financing. Fifth, develop practical training tools and plans by establishing training procedures and tools in conjunction with the medium-term strategy and annual operational plan. In addition, all

national and sub-national stakeholders should be consulted on the principles and content of procedures and planning tools.

The national PFM system has been moving towards international standards and best practices as reflected through national PEFA assessments.

46. The Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Framework has been used to assess the PFM system in Cambodia three times already: in 2010, 2015, and 2021. In order to assess the progress of PFM reform, GSC has compared the three results, drawing conclusions on three macro-level areas: (1) fiscal discipline; (2) efficient budget allocation; and (3) effectiveness of public service delivery. In addition, GSC has also tried to project the PFM system in Cambodia in 2027 using the PEFA framework again to determine the position of the PFM system in 2027 compared to international standards.
47. The 2021 PEFA assessment, which used the 2011 PEFA framework, found that the Cambodian public financial system has gotten better. This is shown by the fact that the scores for 10 performance indicators (PIs) went up: PI-2, PI-6, PI-7, PI-10, PI-13, PI-14, PI-19, PI-21, PI-23, and PI-25. However, PI-3 got low scores because there was a big difference between what was planned and what was collected in 2017, 2018, and 2019. In this regard, it could be concluded at the macro level that (1) fiscal discipline: the budget execution has been improved but there is a need to deal with debt arrears (both in terms of definition and old debt) and (2) budget revenue execution: several areas that need further strengthening include revenue forecasting, revenue collection administration, compliance and risk management, as well as monitoring PFM in PAEs and PEs. (2) Efficiency of Budget Allocation: The budget calendar guides the preparation of the annual budget, yet the quality of budget documents requires further enhancement. Due to the lack of implementation and piloting of the MTFF since 2019, medium-term budgeting is still in its infancy. (3) The effectiveness of the provision of public services has not been well implemented, mainly due to the lack of performance monitoring and evaluation systems, limited procurement competition, and limited budget transparency.
48. The 2016 PEFA framework is being used to project towards 2027, based on the analysis of the strategic framework and the acceleration of the CAP4 2023–2027 implementation. Test results show that 25 out of 31 PIs have a score increase. These include: PI-2, PI-3, PI-4, PI-5, PI-6, PI-8, PI-9, PI-10, PI-11, PI-12, PI-14, PI-15, PI-16, PI-17, PI-19, PI-20, PI-21, PI-22, PI-23, PI-24, PI-25, PI-26, PI-27, PI-28, and PI-29. The increase in the PEFA indicator score reflects the right path of Cambodia's PFM reform in the direction of effectiveness and accountability towards international standards. However, it requires all stakeholders within the Royal Government to accelerate the pace of momentum in line with a new post-Covid global economic context.

The strength of the sub-national public financial system still needs to be improved compared to international standards.

49. The sub-national PEFA assessment focuses on the PFM and the systems and processes of the Phnom Penh Capital Administration (PPCA). The selection of the PPCA for our evaluation is based on a number of factors; for example, Phnom Penh is not only the most populous capital (among other provinces in the Kingdom of Cambodia) but also prominent in economics, business activities, and PFM. In addition, the PFM of the PPCA is somewhat different from that of other provincial administrations. Concurrently, to reflect on the relationship between the sub-

national public financial system and the effectiveness of public service delivery, GSC has piloted a study on the education and health sectors.

50. The assessment results show that 4 out of 34 indicators scored “A” or “B” in line with international good practice, six indicators received a “C” or “C +” score at the baseline level, and 18 indicators received a “D” or “D +” score, indicating poor performance. However, 3 indicators are “NA-Not Applicable,” which means that they are not applicable in Phnom Penh administration, including PI-13, PI-19, and PI-31, and 3 indicators are “NU-Not Use,” which means that they are not used for Phnom Penh administration, including PI-15, PI-16, and PI-30.
51. The PEFA assessment for the PPCA indicates that there is a need to strengthen PFM reform to form a solid foundation for improving the PFM system, aiming for the PPCA to plan for the collection and use of resources in accordance with medium-term budgeting as well as the five-year development plan. The effectiveness of the public financial system is still limited, especially the capacity to implement the legal framework, while performance reviews are only partially strengthened.

Cambodia's PFM system is on the right track, realistic and attainable in the Cambodian context and in consistent with international norms.

52. Based on the results of monitoring and evaluating the progress in 2023, many activities have been achieved as planned, while some critical activities with a high impact on the PFM system are in progress and will continue to be implemented in 2024. The eight collaborative study reports between GSC and DPs have significantly contributed to the improvement of the detailed components of the Cambodian PFM system by integrating these inputs into the CAP4 of the PFMRP. The PEFA assessments, both national and sub-national, provided a baseline on the status of Cambodia's PFM system and, in particular, allowed the GoKC to project towards 2027 as compared to international standards and best practices.
53. In conclusion, the credibility of the budget has maintained strength and resilience, as reflected by the total government revenue downfall resistance in the context of the crisis and the recovery of a new post-COVID-19 economic path, while public debt is well managed, as reflected by the five key debt indicators being under the ceiling. Financial accountability is being built through the step-by-step implementation of public accounting standards, the strengthening of core modules in FMIS, and the phased implementation of FMIS automation.
54. The efficiency of budget-policy linkage has been gradually strengthened through the implementation of MTFF, MTBF, BSP, and PB, the increase of the fully authorized budget entities, and the creation of the expenditure review framework. Performance accountability has been gradually built through the implementation of the Law on the Public Financial System 2023, the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, the PIB framework, PAs, and the performance review framework. The preparation of the action plans to implement the Public Financial Law 2023 shall become the roadmap toward implementing, with confidence and practicality, the PIB.
55. The momentum of PFM reform is sustained through the engagement and contribution of all stakeholders, both within the GoKC and the DPs, and in particular through the continued capacity building of the PFM reform working group and civil servants in both national and SNAs. However, this momentum is still relatively slow, necessitating a further push at both the technical and political levels. The path toward implementing PIB, both at the national and sub-national levels, shall be further strengthened via the evaluation and revising/updating of the

current strategies under the PFMRP, as well as via the facilitation and acceleration of Reform 3+1.

56. Overall, the Cambodian PFM system is on the right path toward, within the Cambodian context, international standards and best practices that are efficient, effective, transparent, and accountable, as well as flexible and resilient enough to withstand global socio-economic uncertainties. Especially, the PFM system shall contribute to the vision of the GoKC of becoming an upper middle-income country in 2030 and then a high-income country in 2050.

INTRODUCTION

1.1. Overview of the PFMRP

57. **Samdach Akka Moha Sena Padai Techo Hun Sen**, former Prime Minister of the Kingdom of Cambodia, officially launched the PFMRP on December 5th, 2004 with an ambitious long-term vision of transforming step-by-step the Cambodian PFM system toward international best practices by implementing the “Platform Approach” in four stages.
58. **Stage 1, “Building Budget Credibility,”** took about four years from the end of 2004 to 2008, successfully achieving the basics of strengthening revenue collection and management, cash management, and expenditure improvements. The consolidation of all government accounts through the creation of a single account at the National Treasury has become an important basis for the second stage.
59. **Stage 2, “Building Financial Accountability,”** took about 7 years from the beginning of 2009 to 2015, achieving the main foundations for building financial accountability, including the implementation of new CoAs, new budget classification, PB, BSP, budget entities, and FMIS.
60. **Stage 3 “Budget-Policy Linkage”** is implemented from 2016 to 2022 in order to gradually change the Cambodian PFM system from an “input-based and centralized to an output-based and decentralized system” through strengthening and expanding the implementation of BSP, PB, and budget entities, as well as strengthening the prior achievements in the previous 2 stages of PFMRP. The reforms in Stage 3, which took about 7 years, have achieved critical foundations, such as strengthening and expanding the implementation of FMIS and the implementation of a full PB in all LMs and in the 25 provincial capital administrations, in particular, building a legal basis for the implementation of the fourth stage of PFMRP.
61. **Stage 4, “Building Performance Accountability,”** starts in 2023 and is expected to be completed in 2027. To achieve this goal, the reform of the budgeting system towards the PIB system, or so-called performance budgeting, has been identified as the core of the PFMRP.
62. In implementing the PFMRP, the GoKC has adopted a step-by-step strategy or platform approach through the development and implementation of a CAP, which consists of: (1). critical activities for building the foundation at each stage; and (2) critical activities to gradually start experimenting before moving on to the next stage. Table I displays the changes in the CAPs structure over the past 4 stages – stage I to stage IV – of the PFMRP.

Table 1: The Modification of CAPs in PFMRP (Stage 2 to Stage 4)

Structure of CAP	CAP2	CAP2 New	CAP3 2016-2020	CAP3 2017-2020	CAP3 2018-2020	CAP3+2 2021-2022	CAP4 2023-2027
Parts	3	4	5	5	5	5	5
Objectives	14	16	21	21	21	19	22
Cluster Activities	62	71	68	69	68	59	67

Source: GSC

1.2. Vision of the PFMRP – Stage 4

63. The GoKC, both the previous and especially the current Legislature of the National Assembly, has put its nation and people first and has done so with courage, ambition, pragmatism, and strong wills, especially in policy reforms with a focus on the current urgent needs and in response to the demands of the Cambodian citizens. In the past, the GoKC has introduced various systematic reform programs or long-term structural reforms in some key sectors to improve the quality of governance systems, including: (1) PFMRP; (2) the National Program for Sub-National Democratic Development; (3) the National Public Administration Reform Program; and (4) the Law and Judicial Reform Program. With a clear management structure, implementation mechanism, and action plans, each reform program has received active acclaim and support from relevant DPs, including ongoing technical and financial assistance, partnership, cooperation, and respect for ownership of the GoKC.
64. Cambodia, as in other countries in the world, has been trying to address the economic impacts caused by the COVID-19 crisis and the pro-long Russia-Ukraine war, especially the impacts on the daily lives of the general population and the medium-term structural challenges that have impacted Cambodia's long-term development trajectory. Despite the challenges, the socio-economic development in Cambodia has been steadily advancing on the right and hopeful path.
65. The vision of the PFMRP is currently fruitful, emerging from the roots of peacebuilding, which is the global prerequisite and essential enabling environment for general growth, acceleration of national growth in all areas and sectors, and opportunities to improve and reform infrastructure and governance for the benefit of socio-economic developments.
66. In 2023, the PFMRP will have stepped into the fourth stage, the last phase after being implemented for nearly 20 years. The fourth stage is called "**Performance Accountability**," referring to the highest level of reform, which is to sharpen the direction and focus towards **"transforming Cambodia's PFM system from an input-based and centralized system to an output-based and decentralized system in line with international standards and best practices."** In this sense, several main goals will be achieved at this stage, including: (1) the implementation of the new Law on the Public Financial System 2023, (2) the implementation of the MTFF and MTBF, (3) the strengthening and promotion of the implementation of key reform strategies that have already been put in place to support the implementation of PFMRP, including: Budget System Reform Strategy (BSRS), BSRS for Sub-National Administration, Revenue Mobilization Strategy (RMS), Public Procurement System Reform Strategy, PIM System Reform Strategy and Public Account System Reform Strategy, (4) focusing on performance-based annual budget negotiation and approval, and (5) expanding and strengthening the effectiveness of the implementation of the FMIS at both the national and sub-national levels.
67. Achieving this vision will make Cambodia's PFM system stronger and could potentially lead to the three main outcomes, including full fiscal discipline, effective budget allocation and operation, and efficient delivery of the public service. To achieve the set ambitions, CAP4 has emerged as a foundation for LMs and GDs under MEF, including PDEF, to participate in the implementation of the PFMRP, particularly in the preparation of their detailed action plans (GDAP, PDAP, and MAP). The first, second, and third parts of CAP4 outline the reform work that aims to strengthen the achievements from the previous stages. Part 4 presents the reform work aimed at **"Building Performance Accountability,"** which is the core reform of PFMRP-Stage 4. Part 5 presents the reform work aimed at supporting and ensuring the momentum of the PFMRP.

1.3. Scope and Purposes of the Report

68. From the legal framework aspect, the preparation of the 2023 Annual Progress Report on the Monitoring and Evaluation of Implementing PFMRP Stage 4 was based on Royal Circular No. 09, dated December 8th, 2015, on the Rules and Procedures for Preparing, Implementing, and Monitoring and Evaluating PFMRP. Additionally, this 2023 Annual Progress Report was also prepared by the recent initiatives aimed at relating the reforms program to the real situation, that is, to determine the impacts of the reforms on public service deliveries.
69. This report reflects on the 2023 progress of the implementation of PFMRP Stage 4 and the effectiveness of Cambodia's PFM system both at the national and sub-national levels as compared to international standards, using international best-practiced assessment and scientific tools. This report aims to orient the PFMRP toward efficiency, effectiveness, transparency, and accountability in the Cambodian context. In this sense, the report was prepared focusing on several key areas, including: 1) quarterly and annual revenue mobilization and budget execution; 2) strengthening and expanding the use of FMIS, including the business process streamlining, the development of the new modules, and interfacing; 3) state asset management and the implementation of non-tax revenue; 4) PB, Budget Entities, and PAs; 5) SNA reform, including both budget planning and execution; 6) the integration of the provincial-capital BSP and the inclusion of the Provincial-Capital Administration into the PFMRP; 7) institution and capacity building under the PFMRP; 8) strengthening the 3+1 cross-cutting reform sites.
70. This report has adopted a participatory approach, in which the inputs to prepare this report are from various stakeholders, including GDs under MEF, including DPEF, LMs, provincial capital administrations, and some DPs. The methodologies used are as follows: 1) monitoring the 2023 annual progress of implementing CAP4 and executive orders (decisions of the PFMRSC); 2) the assessment over Cambodia's fiscal space; 3) obtaining inputs from DPs on several aspects of PFM; 4) the assessment of the PFM system against international standards; 5) public expenditure review; 6) fieldworks to collect more inputs from some provincial administrations and LMs; and 7) obtaining some key inputs from the Medium-Term Macroeconomic and Public Finance Framework 2024-2026, the Report of Impact Study of Emerging Shocks and Crises on the PFM in Cambodia, the Gender Budgeting Assessment Report, and other relevant reports.
71. Overall, by focusing on aspects and applications of the above approaches, the 2023 Annual Progress Report on the Monitoring and Evaluation of Implementing PFMRP Stage 4 reflects the aspects of the implementation of CAP4 and the effectiveness of the PFM system at national and sub-national levels using international standard and best-practiced assessment tools to ensure that PFMRP is on the right path and realistically and confidentially moving toward achieving the fourth stage of the PFMRP.

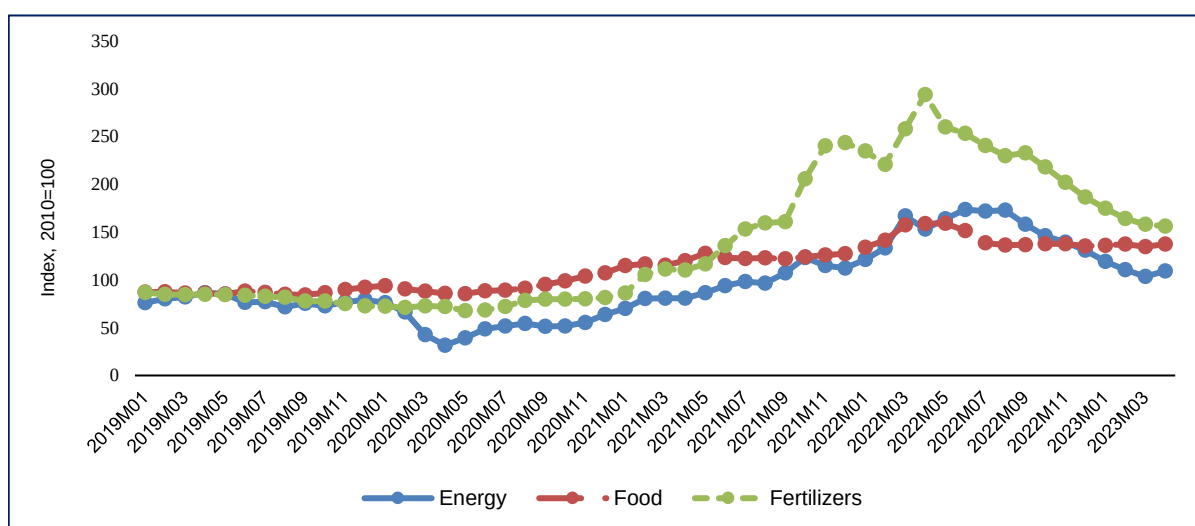

MACROECONOMY AND FISCAL SPACE IN CAMBODIA

2.1. Global Economic Performance

72. **Global economic growth is shown to be slowing.** The global economy⁴ is projected to grow at a slower pace of 3.4% in 2022 and slow down to 2.8% in 2023, lower than the past 20-year average growth rate of 3.8%. In 2024, global economic growth is projected to continue to recover slightly, at around 3.0%. Factors contributing to this slowdown include rising inflation, monetary tightening policies, and increased geopolitical uncertainties.

Figure 1: Global Energy, Food, and Fertilizer Indices

Source: World Bank, 2023a

73. **Figure 1** presents global indices for energy, food, and fertilizers from January 2019 to March 2023, using 2010 as the base year with an index value of 100. These indices have generally increased since 2021, peaking in mid-2022 during the Russia-Ukraine war, which led to heightened global inflation. Despite a subsequent decline, these indices remain elevated compared to pre-war levels.

2.2. Cambodia's Macroeconomic Performance

74. The COVID-19 pandemic drastically reduced Cambodia's economy from 7% growth in 2019 to a -3% contraction in 2020 (Table 2). Despite these challenges, effective strategies have put the country on a path to recovery, with projections of 5.3% to 5.6% growth in 2023 and 6% to

⁴ Source: Framework on Macroeconomic and Financial Policy for preparing the Draft Law on Public Finance in 2024

6.7% in 2024 (Table 2). However, external factors like the Russia-Ukraine war and other global uncertainties, including volatile commodity prices and a sluggish global economy, continue to pose risks.

75. When compared to selected ASEAN peers, Cambodia's growth in 2019 surpassed most, with the exception of Vietnam (Table 3). The year 2020 presented challenges across the region, and Cambodia experienced a moderate decline. Recovery trends in 2021 showed a modest upward trajectory. But growth forecasts by the IMF suggest that by 2025, Cambodia will continue to hold a good position within ASEAN, placing itself among the countries with the highest growth rates (Table 3).

Table 2: Cambodia's Economic Growth and Growth Forecast (%)

	2019	2020	2021	2022	2023 (est.)	2024 (f)
MEF	7.1	-3.1	3.0	5.2	5.6	6.6
ADB	7.1	-3.1	3.0	5.2	5.3	6.0
IMF	7.1	-3.1	3.0	5.2	5.6	6.1
WB	7.1	-3.1	3.0	5.2	5.5	6.1

Source: ADB, 2023; IMF, 2023; MEF, 2023; WB, 2023b

Note: Growth forecast may change, depending on the revision of the related institutions

Table 3: Economic Growth Rate and Forecast (%) in Selected ASEAN Countries

	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (f)
Cambodia	7.5	7.1	-3.1	3.0	5.2	5.6
Indonesia	5.2	5.0	-2.1	3.7	5.3	5.0
Laos	6.3	4.7	-0.4	2.1	2.3	4.0
Malaysia	4.8	4.4	-5.5	3.3	8.7	4.0
Philippines	6.3	6.1	-9.5	5.7	7.6	5.3
Singapore	3.6	1.3	-3.9	8.9	3.6	1.0
Thailand	4.2	2.1	-6.1	1.5	2.6	2.7
Vietnam	7.5	7.4	2.9	2.6	8.0	4.7

Source: IMF, 2023

Table 4: Cambodia's Economic Growth by Sector

GDP by Sector	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Agriculture	1.1	-0.5	0.6	1.1	0.7	0.9	1.1	1.4
Crop	1.3	0.6	0.6	2.6	1.1	1.4	1.7	1.9
Livestock and poultry	-	-2.6	1.2	2.2	1.0	0.8	0.9	1.0
Fisheries	0.9	-1.6	-0.5	-2.4	0.2	0.4	0.6	0.8
Industry	11.6	11.3	-1.4	8.6	8.3	5.0	8.5	8.9
Textile	9.6	6.6	-6.1	10.8	10.8	4.0	9.2	8.5
Construction	17.5	20.8	-1.8	1.1	0.5	0.6	2.4	5.3
Other industry	9.2	10.3	10.4	13.9	12.2	11.7	12.8	12.5
Services	6.8	6.2	-6.3	-1.9	4.6	8.1	6.9	7.0
Hotel and restaurant	5.5	3.1	-32.2	-39.5	30.0	41.5	15.7	11.5

Wholesale and retail trade	6.2	6.5	-5.4	1.6	4.3	6.9	7.0	7.1
Real estate	8.5	7.0	-5.0	0.5	0.2	0.7	2.7	4.7
Transport and communication	8.0	8.4	-2.7	2.8	6.1	7.9	8.0	8.1
GDP growth (real)	7.5	7.1	-3.1	3.0	5.2	5.6	6.6	7.2

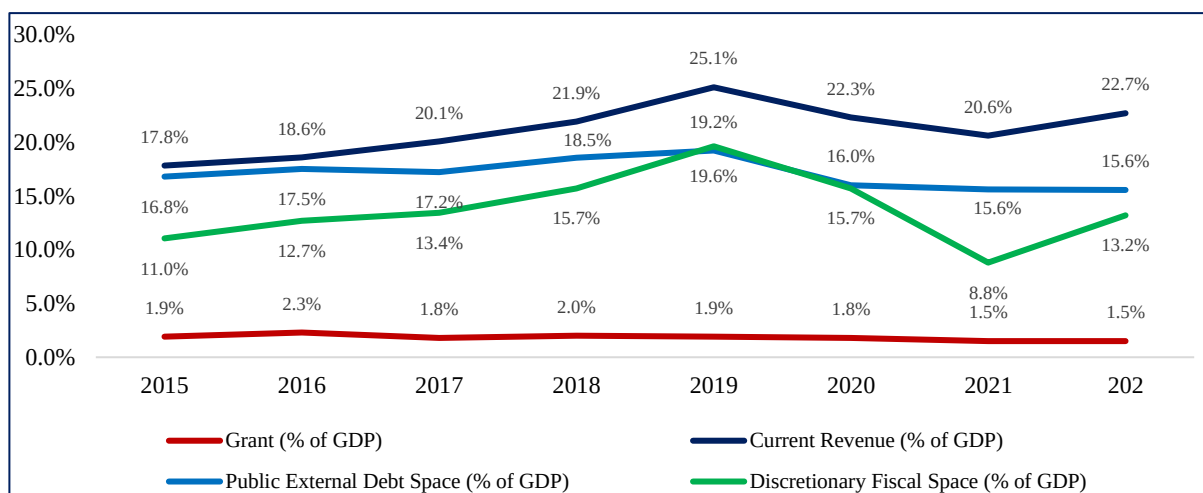
Data Source: IMF 2023

76. Cambodia's economy, impacted by the pandemic and the Russia-Ukraine war, exhibited varied sectoral effects, detailed in Table 3, from 2018 to 2025. The agricultural sector, relatively resilient to the shocks, maintained stable growth, especially in crops, despite minor fluctuations. Livestock and poultry, after a 2019 downturn, have been recovering, while fisheries faced challenges in 2020 and 2021 but are improving.
77. Due to the pandemic, the industrial sector experienced fluctuations, with a significant decline in 2020 and a subsequent recovery. The textile industry is expected to slow in 2023, impacted by the slow recovery of demand from the United States (US) and the EU, but shows recovery potential. The construction industry is projected to rebound slowly due to sluggish investment inflows. Other industries are on a strong growth path.
78. The services sector experienced the most pronounced impact. The hotel and restaurant industries, which are tourism-dependent, suffered in 2020 and 2021 but are now recovering with resumed domestic and global travel. Wholesale and retail trades bounced back after a challenging 2020, likely due to increased domestic consumption. The real estate sector anticipates modest growth, mirroring construction trends. The transport and communication sectors are showing a strong recovery.

2.3. The Review of the Cambodia's Fiscal Space

Fiscal Space over the Years

79. **Fiscal space refers to the government's capacity to implement its desired policies without adversely affecting its financial viability and is measured using four main indicators of dimensions:** grant, government domestic revenue, public debt, and government expenditure reprioritization as proxied by the discretionary fiscal space. All of these indicators are measured as a percentage of GDP.
80. **Figure 2 above shows the thinking of all the 4 components of the Fiscal Spaces – which could be described below:**
 - **Grants as a percentage of GDP**, which is a transfer of resources that can bolster a government's fiscal capacity without directly impacting debt levels, have been declining in Cambodia alongside its economic growth.
 - **Government domestic revenue as a percentage of GDP**, a component reflecting a government's fiscal capacity, typically derived from tax and non-tax revenues, is in a good position compared to the average level for developing countries and showed an upward trend until 2019. However, there was a noticeable decrease in 2020 and 2021 as a result of the COVID-19 pandemic.

Figure 2: Fiscal Space Components in Cambodia

2

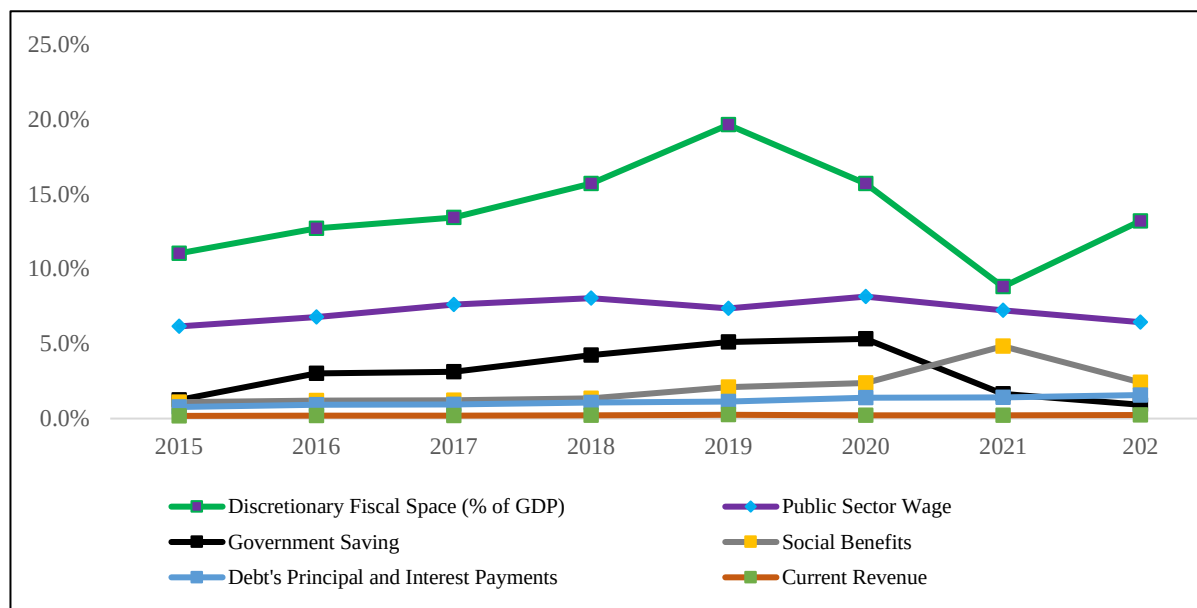
Source: MEF

- **Public debt space as a percentage of GDP**, the available room within which the government can increase its debt while maintaining debt sustainability and is calculated as 40% minus the PV of public external debt as a percentage of GDP, increased from 2015 to 2019, but then, during the COVID-19 pandemic in 2020 and 2021, there was a decline, indicating that Cambodia's fiscal capacity to take on additional debt decreased.
- **The discretionary fiscal space, as a percentage of GDP**, is the government's ability to reallocate or reprioritize spending in response to changing socio-economic conditions or policy objectives without increasing overall fiscal pressure and is calculated by subtracting non-discretionary expenditures, such as public sector wages, social benefits, and debt's principal and interest payments, from the total of current revenue and savings. It had been on the rise until 2019 but saw a marked decrease in 2020 and 2021 during the COVID-19 pandemic. This decrease was due to reduced government savings and revenue, fiscal interventions to mitigate the pandemic's impact, and commitments to non-discretionary expenditures. Figure 2 below shows the dimensions of Cambodia's fiscal space from 2015 to 2022.

81. **Overall, during 2020–2022, the fiscal year shrank significantly due to COVID-19 and other global factors like the Russia–Ukraine war.** This decline highlights a reduction in the government's capacity to adjust or reprioritize spending and emphasizes the fiscal challenges. It is also important to note that the Cambodian government's fiscal responses to mitigate the impacts of the pandemic and global geopolitical risks and uncertainties have led to a reduction in the country's fiscal space; however, these measures have been crucial in easing the socio-economic effects. Figure 3 presents an analysis of Cambodia's fiscal space from 2019 to 2022, covering grants, current revenue, public debt, and discretionary fiscal space as a percentage of GDP.
82. **The fiscal outlook for Cambodia in 2024 and 2025 is analyzed under two scenarios: baseline and shock.** The baseline scenario, assuming no further disruptions, uses the average pre-COVID-19 growth rates from 2015–2019 to estimate fiscal dimensions. The shock scenario, reflecting impacts similar to the COVID-19 pandemic, uses the average growth from 2020–2021, the peak pandemic period.

Fiscal Space Outlook in Cambodia

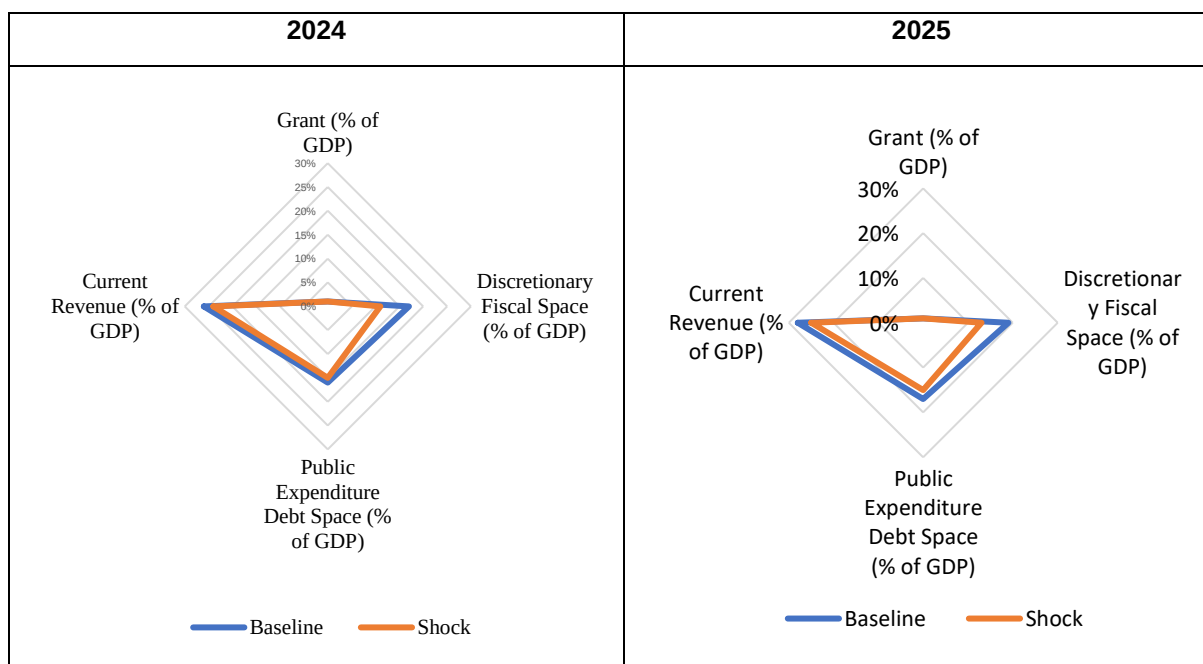
Figure 3: Cambodia's fiscal space, 2019-2022

Data source: Authors' calculation based on data from MEF (2023)

83. As depicted in Figure 4 below, in 2024, the baseline scenario predicts a stable fiscal outlook for Cambodia, while the shock scenario indicates a reduction in all dimensions, especially the discretionary fiscal space. For 2025, the baseline suggests improvements in fiscal dimensions, with increases in current revenue, discretionary fiscal space, and public external debt space. In contrast, the shock scenario forecasts a contraction of fiscal space.

Figure 4: Estimated 2024 and 2025 Fiscal Space in Cambodia

Source: calculated based on the data from MEF (2023)

84. However, it is worth noting that the landscape of the fiscal space outlook analyzed above might change due to the GDP rebasing; thus, it is crucial to interpret these changes cautiously. The lower discretionary fiscal space as a percentage of GDP should not be seen as a decline in

fiscal capacity. Similarly, the expected decrease in the public external debt-to-GDP ratio may improve perceptions of Cambodia's fiscal health and could lead to more favorable borrowing conditions. Yet, it is important to consider these changes in the context of actual fiscal capacity and debt sustainability. Furthermore, a lower government revenue-to-GDP ratio should not necessarily be equated with fiscal underperformance. This situation should be managed carefully to avoid counterproductive tax measures, which could adversely affect the country's economic performance and development.

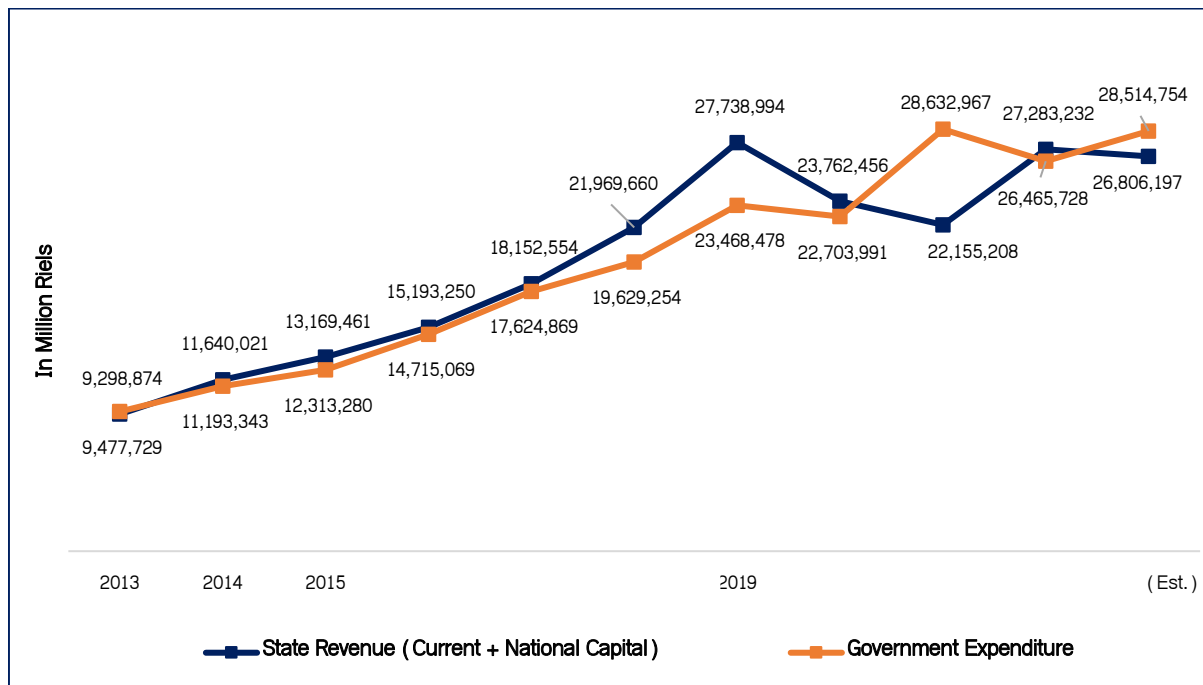
2023 ANNUAL PROGRESS OF THE IMPLEMENTATION OF PFMRP STAGE 4

3.1. The Implementation of the Consolidated Action Plans Stage 4 – CAP4

PART I: FURTHER STRENGTHENING BUDGET CREDIBILITY

85. As expected in the first part, the budget execution, both revenue and expenditure, is solid, and the results of quarterly and annual budget execution are smooth and predictable within +/- 5% of the budget law. This part focuses on four objectives: 1) continue to strengthen revenue management and implementation of revenue collection plans; 2) further strengthen budget planning (budget books and expenditure programs, or execution plans) and the budget executions; 3) improve the budget execution process; 4) improve the process of budget execution through continuing the public procurement system reform; and 5) strengthen the efficiency of tax expenditure management. Concurrently, nine KPIs have been put in place to measure the progress in Part I.

Figure 5: Execution of State Revenue-Expenditure 2013 to 2023

Source: General Department of National Treasury

86. Under the state budget execution framework, from 2013 to 2023, the performance of the state revenue execution has improved steadily, especially in 2019, but decreased in 2020 and 2021 due to the impact of the COVID-19 crisis and the Russia-Ukraine war crisis. In addition, revenue collection in 2023 is lower than planned, reflecting lower-than-expected customs revenue collection due to the implementation of free trade agreements and the growth of

domestic industries. At the same time, the expenditure execution is also lower than planned. Figure 5 depicts the status of revenue collection and state budget expenditure execution from 2013 to 2023 (temporary data for 2023).

Objective 11: Continue to strengthen revenue management and implementation of revenue collection plans

Ol 1: Percentage of budget revenue implementation compared to the Budget Law

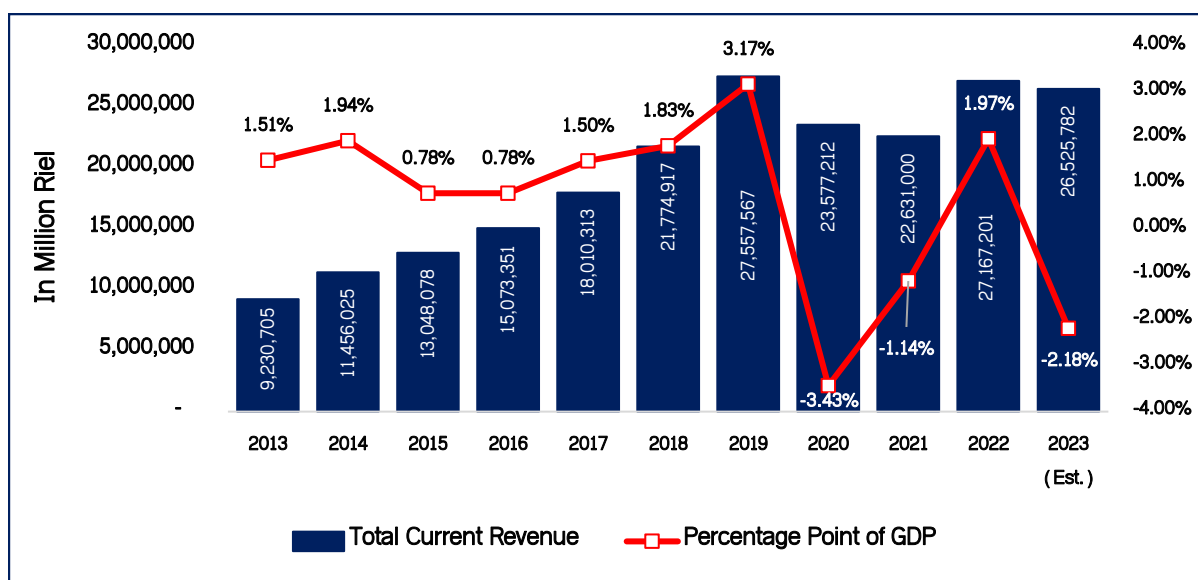
Target: the current revenue achieved within +/- 5% compared to the Budget Law annually.

87. **In the aftermath of the COVID-19 crisis, government revenue collection has gradually recovered.** The total government revenue in 2023 (current revenue and domestic capital revenue) was 26,806 billion riels, equivalent to approximately 6,619 million USD (91.87% compared to budget law). This total government revenue comprises customs and excise revenue (34.40%), tax revenue (47.21%), national non-tax revenue (9.50%), domestic capital revenue (1.05%), and sub-national administrative budget revenue (7.84%). Customs and excise revenue was 9,221 billion riels, or about 2,277 million USD (82.8% compared to the budget). The total collected customs and excise revenue was lower than planned due to three main factors: first, the implementation of the free trade agreement, which caused Cambodia to lose income from imports of certain goods; second, Cambodia's economic development, industry, and manufacturing sectors are growing, which causes Cambodia to produce some goods instead of imports; and third, the opening of factories to assemble vehicles in Cambodia. Tax revenue was 12,656 billion riels, or about 3,125 million USD (103.0% compared to the budget law). In addition, tax debt in 2023 was collected at about 839.91 billion riels. National non-tax revenue was collected at about 2,547 billion riels, or about 629 million USD (118.9% compared to the budget law). Domestic capital revenue collected was about 280 billion riels, or about 69 million USD (24.5% compared to the budget law). The budget revenue of the SNAs (provincial-capital administrations) collected was 2,102 billion riels, or about 519 million USD (85.2% compared to the law).

Ol 2: Current revenue growth compared to GDP

Target: Achieved at least 0.3 percentage points of GDP

Figure 6: Total current revenue and current revenue growth in 2013-2023

Source: General Department of National Treasury

88. Although government revenue is recovering, based on the current state revenue temporary data, the percentage point of GDP was negative, achieving -2.21 percentage points (this is just temporary data as of the date that this report is prepared, the final data has not been released yet). Based on the Medium-Term Macroeconomic and Public Finance Framework 2024-2026, it is estimated that the current revenue in 2023 can reach 21.83% of GDP, which leads to a slight increase in GDP percentage points, reaching about -1.17 percentage points of GDP. Figure 6 illustrates the status of the GDP percentage point from 2013 to 2023.

Implementation of Tax Administration and tax Policies

89. **In the past, the previous mandates of the GoKC decided to abolish a series of taxes to facilitate people's livelihoods.** Those taxes include slaughter tax; tax on contractors; tax on postage stamps, administrative letters, court letters, and civil status documents; tax on means of transportation, including motorcycles, tricycles, tractors, and similar machinery, and marine vehicles up to 150 hp; and stamp duty on company registration. In addition, some taxes are exempt, which the GoKC in the seventh mandate of the National Assembly will continue to apply in principle, such as tax exemption on agricultural land and family farmland; import tax on agricultural equipment and agricultural products; property tax less than 100,000,000 (one hundred million) riels; stamp duty on the transfer of ownership of real estate within relatives; VAT on basic food items for people's daily lives until the end of 2028; and taxes on the minimum wage of all types of civil servants and the minimum wage of workers.
90. **To alleviate the burden on the general population and the private sector in order to stimulate economic activities in all sectors, the GoKC of the 7th legislature of the National Assembly has decided to provide additional relief on certain types of taxes.** The reliefs include exemption from stamp duty on the transfer of ownership or possession of all types of housing in the form of residential investment with a value of less than or equal to US \$ 70,000 until the end of 2024, additional stamp duty exemption on the transfer of possession of all types of housing in the form of residential investment and costing more than \$ 70,000 from the stamp duty base for the purchase of housing from a licensed real estate development project business until the end of 2024, further postpone the implementation of the six types of capital gain tax until the end of 2024, including taxes on real estate gain, leases, investment assets, business goodwill, intellectual property and foreign currency, exemption from administrative penalties on property tax and/or unused land tax so that property owners can pay tax without additional penalties and interest until the end of June 2024.
91. **As planned, the personal income tax will be introduced in 2025. In order to be ready to implement the personal income tax system, in line with the RMS 2019–2023, the GoKC has set out a policy framework for preparing to implement the personal income tax.** This policy framework has the vision of transforming the personal income tax system into a modern, comprehensive, and responsive one to Cambodia's socio-economic development phase in the context of economic architecture and global trade transformation. To achieve this vision, the policy framework sets two main targets: (1) harmonize the personal income tax policy to strengthen the effective implementation of the personal income tax in response to the context of Cambodia's development and international best practices; and (2) promote equity and fairness in tax payment.

Modernization and Reform of Customs Administration

92. **Modernization and reform of customs administration are making good progress.** Two additional Authorized Economic Operators (AEOs) have been recognized, while the third

phase of Cambodia National Single Window (CNSW) has completed its development and piloting of the licensing and certification functions. For the implementation of trade facilitation, simplification, and modernization of customs operations, the General Department of Customs and Excise (GDCE) has issued a Prakas on the Customs Clearance Procedures before Goods Arrivals and has been piloting the customs clearance functions before goods arrival for maritime transport. Concurrently, the Strategic Plan for Customs Reform and Modernization 2024–2028 has been drafted for customs reform and modernization in the medium term. For the preparation of the preliminary draft of the (new) Customs Law, the GDCE has completed the analysis of the legal gap between the Customs Law and the Revised Kyoto Convention (RKC), which is the international foundation for global customs tasks. The Customs Administration Assessment Report using the DIAMOND Tool has been completed. This report provides short-term and long-term recommendations to strengthen customs performance through capacity building and enhancing procedures to improve trade facilitation and law enforcement within the GDCE framework.

Implementation of Non-tax Revenue Administrative Reform and Policy

93. **Non-tax revenue management is being improved by implementing a non-tax revenue management information system (NRMIS).** Within the framework of strengthening the non-tax revenue management system, NRMIS has been extended to the Commune/Sangkat administration through Circular No. 011 dated October 9, 2023, on the Implementation of NRMIS Phase II, Step 3 at the Commune/Sangkat Administration. In addition, the General Department of State Property and Non-Tax Revenue (GDSPNR) organized a training course on the use of NRMIS for professional officers in commune/Sangkat administrations throughout the country, divided into seven sessions from September 20 to 22, and September 25 to 28, 2023, with approximately 500 participants in each session. Currently, 105 Sangkat administrations in Phnom Penh have been implemented since November 1, 2023, while other commune administrations across the country will be implemented from January 1, 2024 onwards.
94. **The blueprint for non-tax revenue management reform has not yet been approved, postponing it until the 1st quarter of 2024.** This draft is an essential document for the long-term non-tax revenue management reform, divided into three phases. Short-term focuses on measures that need to be implemented immediately, such as the establishment of government regulatory documents, training, and capacity building, as well as the introduction of proactive measures for officials in charge of non-tax revenue collection and non-tax revenue collection institutions. Medium-term focuses on improving the modernization and quality of IT systems at both the national and sub-national levels, reviewing the implementation of laws and regulations to propose preparation or amendments to laws and other regulations, if required, and improving the effectiveness of state property management. Long-term further focus on modernization and automation by minimizing the use of paper consistent with international best practices and improving institutional mechanisms at both the national and sub-national levels. One of the necessary measures is to promote the preparation of a draft sub-decree on the principles and procedures for using the line ministry's incentive. The draft sub-decree not only strengthens institutional development and ensures the equitable distribution of incentives among management and officials but also contributes to more effective public service delivery.
95. **The non-banking financial sector contributes to Cambodia's economic development.** The Law on the Organization and Functioning of the Non-Banking Financial Services Authority was adopted and enacted, establishing the "Non-Banking Financial Services Authority (NBFSA)," which is independent in performing its functions by integrating the mechanisms of

management and control over the non-banking financial sector, including the insurance and private pension sub-sector, the securities sub-sector, the social security sub-sector, the trust sub-sector, the accounting and audit sub-sector, and the real estate business, pawnshop, and grant sub-sector. Integration of mechanisms by consolidating non-banking financial sector regulators under a single institution to (1) respond to the evolution of the non-banking financial sector, (2) to provide an overview of the full development of the financial sector and ensure consistency of the regulation and reduce gaps and overlaps in the regulations, especially the regulations for new financial services, (3) increase the effectiveness of cooperation between each sector through sharing information and facilitation in the issuance of cross-sectoral regulations; (4) conforming the development of policies and strategies to promote the development of the non-bank financial sector and policies and measures to maintain effective financial stability, and (5) cost reduction (staff, time, materials ...) by taking advantage of synergy.

Implementing Revenue Collection Strategies

96. **RMS 2014-2018 has set two goals:** (1) collect total current revenue to increase by at least 0.3 percentage points of GDP on average per year; and (2) increase the quality of service and productivity in the provision of all types of tax and non-tax revenue administrative services. This strategy is designed to adhere to four approaches: (1) to ensure sustainable economic growth; (2) to maintain a sustainable income that reaches the optimal level; (3) to ensure fair implementation of tax and non-tax policies as well as revenue collection; and (4) to ensure social equity to contribute to easing the tax burden on low-income people, increasing people's well-being, and preserving the environment. As a result of the implementation of the RMS 2019–2023, the Royal Government has attained achievements in revenue collection, improving tax culture, and strengthening tax and non-tax administration. Improving the tax culture is reflected in the increase in tax rates due to improving tax quality and a number of tax policies that are conducive to better trade facilitation and tax equity. In addition, the effectiveness of revenue administration has improved, which is reflected in the full implementation of tax administration and non-tax administration reform measures. In this regard, the revenue mobilization has improved, which is the current revenue relative to GDP. Increased from 15.1% in 2013 to 22.00% in 2018 and an average increase of 1.4 percentage points of GDP annually.
97. **RMS 2019-2023 is introduced to modernize policies and administration of tax and non-tax revenue to ensure efficient and effective revenue collection, improve the investment climate, orient investment, and promote competition and national economic diversification.** This strategy aims to achieve two main goals: (1) increase current revenue by at least 0.3 percentage points of GDP per year, and (2) improve service quality and productivity in all service delivery regarding tax and non-tax revenue administration. However, the RMS 2019–2023 was implemented during the COVID-19 epidemic. Economic activity, consumption, and production chains in 2020 and 2021 were hampered, reducing the revenue flow of the national budget. Cambodia's economy started to recover in 2022, which means that current revenue collection also began to improve. However, the current revenue growth in 2022 was not enough to confirm a good performance. GDP percentage points increase on average by only 0.2 percent annually from 2019 to 2022, which is 0.3 percentage points below the GDP target. Performances were lower than the target of the COVID-19 outbreak, which affected socio-economic activity during 2020 and 2021. However, the COVID-19 crisis has provided Cambodia with an opportunity to make efforts to diversify its economy to enhance competitiveness and build resilience to future crises.

98. **Based on the experience of implementing the RMS 2019–2023 and preparing for medium-term revenue mobilization in the future, the RMS 2024–2028 is designed to address the remaining challenges and act as a new policy that is appropriate for Cambodia in a regional and global context.** The RMS 2024–2028 has been drafted and will come into force in the first half of 2024. The draft strategy outlines the vision for a modern state revenue system that can meet the needs of the development and evolution of the socio-economic structure and will be an important policy tool for revenue mobilization in a highly effective and efficient way through the setting of goals and objectives and sharp measures to be implemented over the next five years.

Establishing a Pricing System that Ensures Transparency, Accountability and Efficiency of Public Expenditure

99. **The price standard system is designed to ensure value for money in the performance of public procurement.** The results of the standardization of prices for goods and services have received high approval from the President of the PFMRSC. These include the results of inventory preparation, the results of price list preparation, and the results and techniques of pricing standards. The price list is prepared on the basis of the goods and services used regularly and frequently at LMs through meetings with them to gather inputs and the data recorded and stored in FMIS. The preparation of the price list of goods and services is based on the list of goods and services prepared and the availability of data or price information collected from 73 companies or suppliers (registered companies) based in Phnom Penh and the scope of more than 3,452 goods and services. The technique of setting price standards is based on the market price received from suppliers of goods and services, plus a 10% value-added tax, plus possible costs such as shipping costs, and adding price fluctuations and the possibility of price fluctuation factors in the future.
100. **The list of goods and services price standards will be piloted in some LMs.** The pilot implementation of the list of price standards for goods and services will be included in the circular's contents on preparing the draft annual budget law. The 5 LMs, including MEF, the Council for the Development of Cambodia (CDC), the Ministry of Justice (MoJ), the Ministry of Mines and Energy (MoME), and the Ministry of Cults and Religions (MoCR), will be selected to pilot the current budget expenditures of these LMs.

Objective 12: Strengthen budget execution and the implementation of expenditure plan

OI3: the percentage of expenditure implementation compared to the Annual Budget Law

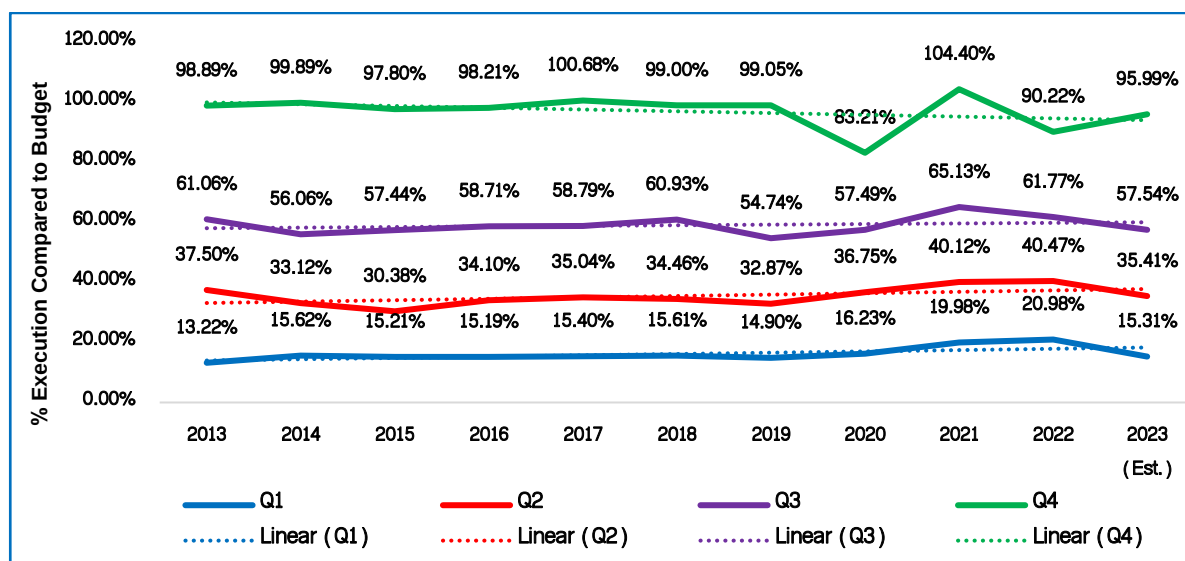
Target: the total annual budget expenditure achieved within +/- 5% compared to the budget

101. The total state expenditure was lower than the budget law. Total budget expenditure⁵ reached about 28,515 billion riels, or equivalent to about 7,833 million USD (about 95.99% compared to the budget law). This total state expenditure is comprised of payroll expenditure (36.31%), goods and services expenditure (16.17%), capital expenditure (29.13%), and other expenditure (18.39%). These expenditures, in real terms, reached: payroll expenditure of 10,272 billion riels, or equivalent to 2,536 million USD (98.76% compared to the law); expenditure on goods and services of 4,574 billion riels, or equivalent to 1,129 million USD (97.68% compared to the law); and capital expenditure of 8,241 billion riels, or equivalent to about 2,035 million USD (77.66% compared to the law). The quarterly expenditure remains relatively low; that is, in Q3 2023, the expenditure achieved only about 57.54% while the targeted expenditure was about 70%. Regardless, if we were to look at the linear coefficient,

⁵ Temporary Data

there is a slight improvement in Q1, Q2, and Q3 between 2013 and 2023, reflecting the effectiveness of the measures put out by the government to improve budget execution. Figure 3 above shows the budget expenditure by quarter from 2013 to 2023.

Figure 7: State budget expenditure flow by quarter of 2013-2023

Source: MEF 2023

Ol 4: Date of completing the in-year budget operation/transactions

Target: The 2022 budget operation is completed by end of March 2023.

102. The 2022 budget operation has seen some improvements, that is, the operation was concluded as per the schedule. The budget operation for 2022 was completed on March 31, 2023.

Cash Management

103. **Cash management has been improved via the use of an online web-based application.** Nevertheless, the management at the LMs needs to be further pushed and improved. By 2023, 32 out of 37 LMs had input the data on their cash planning and forecasting to the General Department of National Treasury's (GDNT) Line Web-Base Application. However, the submissions were not timely (as per guidelines) and were incomplete, with certain LMs providing only revenues, while others only input the data for one or two quarters. Several LMs have not updated (three-month-rolling) the data, while others did not submit at all. To further push this work, the GDNT has prepared a training on "Cash Management" in Siem Reap province from April 5th to April 7th, 2023, and has further strengthened its cooperation with GDs under MEF.

Monitoring and Enhancing Budget Execution of LMs

104. **The quarterly expenditure of LMs requires further attention.** According to the set target, LMs shall execute 96% of the total budget in Q4. However, based on the temporary data from GDNT, 20 LMs have achieved over 96%; 15 LMs have achieved between 80% and 96%, and 3 other LMs (the Ministry of Water Resources and Meteorology (MoWRM), the National Audit Authority (NAA), and MoEYS) achieved below 80%. At the capital, provincial, municipal, district, and commune levels, the budget expenditures were within the range of 90% to 96%.

The budget execution of the LMs and SNAs has contributed to the smooth execution of the overall state budget.

Objective 13: Improve Budget Execution Process

Ol 5: Percentage of Expenditure Arrears

Target: Expenditure arrear not exceeding 2% of total annual expenditure

105. **There are no payment and expenditure arrears in the case of no more than 60 days incurred.** The working group of the GDNT monitored the payment orders requested by the Treasury via FMIS every quarter in order to prepare the monitoring table of the payment orders requested by the National Treasury and the payment date to prevent any cases of payments made after 60 days. The definition of expenditure arrears, which refers to payment orders that have not been paid after 60 days, is different from the international definition, which is 30 days after the invoice was issued and registered at the spending LMs.

Ol6: Number of LMs timely settle cash advance

Target: Cash advance (recurrent budget) is timely settled following the circular on closing the in-year budget revenue and expenditure. Cash advance (capital budget) is settled within the year N+2.

106. By November 30, 2023, the situation for the cash advance in 2023, which has been given to LMs, was approximately 1,430,946 million riels. Of this total cash advance, the current cash advance (both in Riel and USD) was, in total, about 1,035,449 million Riel, while the capital cash advance was around 395,496 million Riel. To ensure the cash advance is settled timely, the GDNT has conducted a study and developed a template for the Cash Advance Report to be developed in the FMIS, and this task has already been discussed with the FMIS Working Group (FMWG).

Strengthening the Compliance of Formulation and Execution of Expenditure Procedure

107. **The budget execution at LMs shall be improved through the preparation and implementation of the Financial Management Manual (FMM).** 24 LMs have added to their action plans the preparation of the FMM in Q4 2023. As progress has progressed, the internal FMM (for MEF) has been approved in July 2023, while the FMM for the other 5 LMs—1) MoEYS, 2) Ministry of Rural Development (MoRD), 3) Ministry of Land Management, Urban Planning, and Construction (MoLMUPC), 4) Ministry of Environment (MoE), and 5) Ministry of Agriculture, Forestry, and Fisheries (MAFF)—has been drafted and further revised. The preparation of the FMM at the LMs shall be further pushed through the implementation of the PFM Manual (PFMM) of the GoKC, which is anticipated to receive approval in the first quarter of 2024.
108. **The Framework, Roadmap, and Action Plan for Resolving Expenditure Arrears that have been expected to be implemented in February 2024 will contribute to resolving the issues related to budget expenditures accumulated toward the end of the year.** The drafted versions of this Framework, Roadmap, and Action Plan have reflected several impacts that expenditure arrears could cause, including the impact on the overall budget execution, higher cost of products and services, lower quality of service provided, illegal practices, a higher interest rate, fiscal instability, and some other indirect impacts. These draft versions have identified the key reasons for the expenditure arrears and have provided several recommendations, including establishing multi-year budget appropriation for the investment budget, quarterly budget allocation and revenue-expenditure programs, strengthening budget

commitment, strengthening public procurement, establishing a cash withdrawal period, and strengthening budget execution procedures.

Improving the Usage of Banking Electronic Systems for Disbursement and Payment

109. **Payments via Electronic Funds Transfer (EFT) have been completed as planned, with at least 60% completed.** To further strengthen these tasks, GDNT has continued to cooperate with the 25 provincial-capital treasure offices to enhance the adoption of the EFT by commercial banks and their provincial branches.
110. **The use of the banking system to make the payments for the mission fee seems to have made very little progress.** As of 2023, 24 LMs have disbursed the mission fee payments via the banking system. Among those, 19 LMs have disbursed the payment fee for missions both inside and outside the countries. These 19 LMs include: NA, Senate, Constitutional Council, MEF, MoEYS, Ministry of Information (MoI), CDC, MAFF, Ministry of Culture and Fine Arts (MoCFA), MoE, Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation (MoSAVYR), MoWA, MoME, MoLMUPC, Ministry of Planning (MoP), MoJ, Royal Academy of Justice of Cambodia, the Supreme Council of Magistracy, and NAA. Four LMs have used the banking system to disburse the payment fee for missions only within the country: MoRD, Ministry of Health (MoH), MoCR, and MoWRM. The other LM that uses the banking system for the payment of the commission fee is the National Election Commission (NEC); however, the NEC only uses the banking system to make payments for the fees of the international commissions. The Ministry of National Defense (MoND) has proposed an exemption from using the banking system for commission payments. To further strengthen this task, Sub-Decree No. 72, dated April 3rd, 2023, on the Direct Payment of Public Officials' Wage Bank Accounts, has been promulgated and circulated across all LMs. Concurrently, GSC has also contributed to strengthening these tasks by organizing a workshop in October 2023 to disseminate best practices regarding the direct payments of commission fees or other benefits into public officials' wage bank accounts.

Objective 14: Improve the process of budget execution through continuing the public procurement system reform

OI 7: Percentage of approving public procurement plan and report

Target: Percentage of procurement plan is 96% and percentage of procurement report is 70%.

111. **The percentage of procurement plans for 2024 that received approval was lower than targeted, while the percentage of procurement reports for 2022 was higher than expected.** As of November 30th, 2023, only 67 out of 128 procurement units (equivalent to about 52.34%) had their drafted procurement plans for 2024 approved. At the same time, only 147 out of 636 budget entities (equivalent to about 23.08%) have had their drafted procurement plans for 2024 approved. In 2022, on the other hand, there were 531 budget entities (or equivalently, about 82.58% of total budget entities) that submitted the 2022 procurement reports to MEF.

OI 8: Percentage growth in the implementation of competitive procurement methods using recurrent budget

Target: Percentage of the implementation of competitive procurement methods shall achieve 56%.

112. **The adoption of the public competitive bidding method has shown some improvements as compared to the implementation in 2021 and the target in 2022.** In 2022, procurement units and budget entities will have awarded 8,194 contracts using the current budget, with a

total contract value of 3,611,868 million riels. Among those, the contracts that used the public competitive bidding method were 7,847 contracts, with contract values of 2,059,122 million riels (equivalent to 57.01% of the total contract), which is about a 1% increase compared to the year 2021 (which was about 56%).

OI 9: Decentralization of the Public Procurement is Fully Implemented

Target: Report on the evaluation of public procurement system using MAPs Tool.

113. **The assessment of the public procurement system using MAPS frameworks was deferred in 2023 due to some factors and is scheduled to be assessed starting Q2 2024.** The assessment of public procurement shall depict both strengths and weaknesses that require further improvement, especially in the public procurement decentralization process, and the results of the assessment shall be key inputs for updating the current Public Procurement System Reform Strategy.

Automating the Public Procurement Procedures through FMIS

114. Full public procurement procedures in the FMIS have been rolled out to 25 PDEF following Instruction Letter No. 006 MEF.S.Nor.N.AL dated March 22nd, 2023, on "The Implementation of Full Public Procurement via FMIS for Fully Authorized Budget Entities and 25 PDEF from 2023." Additionally, the General Department of Public Procurement (GDPP) has drafted "New Business Process in FMIS for Full Public Procurement of All Types for MEF and MoE." On the other hand, the e-government procurement (e-GP) is scheduled to start in 2024 onward.

Laws, Regulations, and Guidelines to Facilitate Procurement Implementation

115. **To support the decentralization of public procurement, laws, regulations, and guidelines must be established.** The New Law on Public Procurement was approved on May 16th, 2023, with the aim of ensuring that public procurement is operated with transparency, accountability, fairness, competitiveness, efficiency, sustainability, quality, economy, and timeliness. Prakas No. 833 MEF, Br.K.ALSar., dated November 10th, 2023, on the "Procurement Threshold" has been approved and launched. The Manual for Post-Procurement Review has been drafted. Additionally, Prakas No. 831 MEF.Br.K.ALSar, dated November 10th, 2023, on "The Review and Approve the Procurement Plans of the Provincial-Capital Specialized Units and Provincial, Capital, District, Municipal, and Khan Administrations.

Objective 15: Strengthen Efficiency of Tax Expenditure Management

OI 10: Efficiency of Tax Expenditure Management Is Monitored and Reported

Target: Framework to improve the efficiency of tax expenditure is adopted.

116. **A report on the analysis of Cambodia's tax expenditure has been drafted.** "Tax expenditure" is a new term that has not yet been integrated into the Cambodian legal documents. In practice, tax revenues that have not been collected, collected with exemption, or not collected at all due to tax incentives have been recorded as tax expenditures. The New Law on Public Financial System (2023) categorizes "tax expenditure and duties borne by the state" as a form of state expenditure. In the next step, the responsible working group shall finalize this study report and establish criteria for identifying tax burdens while improving the quality of the data for analysis and reporting purposes.

Implementation of National Policy Framework for Cambodia's Economic Productivity

117. **To strengthen the implementation of the National Policy Framework for Cambodia's Economic Productivity, several decision and action plan blueprints have been formulated.** The Decision on “The Roles and Responsibilities of the Technical Working Group of the National Committee for Cambodia's Economic Productivity (NCCEP)” was issued by the GoKC on June 7th, 2023, and the Decision on “Members of the Technical Working Group for the NCCEP” was issued by the Chairman of the (NCCEP) on November 29th, 2023. At the same time, a draft of the blueprint on “Action Plan and Annual Indicator 2023-2025” has been prepared for discussion in a consultation workshop with the technical working groups of the NCCEP on December 26th, 2023. Relevant LMs shall start implementing the action plans and indicators and then send them to the General Secretariat of the NCCEP to consolidate prior to submitting them to the NCCEP for approval in Q1 2024.

Conclusion for Part 1: “Further Strengthening Budget Credibility”

118. The state budget revenue was lower than expected. At the same time, the flow and efficiency of the expenditure shall be paid more attention to as the execution of the quarterly budget is lower than the ceiling and tends to accumulate toward the end of the year, following the same pattern as the previous year. However, the positive linear coefficients in Q1, Q2, and Q3 between 2013 and 2023 indicate a gradual improvement in spending flows, reflecting the gradual effectiveness of the measures put in place to improve budget performance. Additionally, some key activities have been postponed to early 2024. All of these key actions, especially the Framework, Roadmaps, and Action Plans for Addressing Expenditure Arrears and the Blueprint on Non-Tax Revenue Management System Reform, should be achieved within the new timeframe to avoid the impact on other reform activities that need to be achieved in 2024 or subsequent years.

PART I KEY PRIORITY AREAS FOR 2024

1. Development of the Strategic Plan for Customs Reform and Modernization 2024-2028
2. Formulation of the Draft Customs Law (New)
3. Implementation of the RMS 2024-2028
4. Continuation of the implementation of the NRMIS system across all commune / Sangkat administrations nationwide
5. Creation of the Draft Sub-Decree on the Principles and Procedures for the Use of Incentives by LMs
6. Finished the Blueprint on Non-tax Revenue Management System Reform
7. Finish the Government PFMM
8. Establishment of FMM in LMs
9. All LMs shall enter the data on the Cash Planning to the Web Based Application System
10. Further encouragement of LMs to disburse the mission payments via the banking system
11. Preparation of the Guideline on the Post-Procurement Review and
12. Evaluation of public procurement systems using MAPs.

PART II: STRENGTHENING THE FINANCIAL ACCOUNTABILITIES

119. Part II focuses on business process streamlining, the expansion of the FMIS, timely and comprehensive financial report preparation, and state asset management. There are 5 objectives in this part, including (1) strengthening and expanding the FMIS implementation; (2) strengthening the implementation of new accounting standards, recording systems, and reporting systems; (3) strengthening the management of state assets; (4) strengthening the management of public debt, including the risks of contingent debt obligations and related debt risks in a sustainable manner; and (5) strengthening financial accountability in public administration entities and state-owned enterprises. 12 key indicators are set for monitoring the progress in this part.

Objective 21: Strengthening and expanding the FMIS Implementation

OI 1: New Business Process Streamlining on FMIS for Budget Execution for Budget Entities at National and Sub-national levels.

Target: Business Process streamlining on FMIS for all current budget expenditure, budget appropriation movement and budget revenue at 6 LMs; business process streamlining for budget appropriation movement and budget revenue at MEF and MoE.

120. **The implementation of business process streamlining on FMIS for current expenditures has made good progress in the context of the basic implementation of PIB in 2026.** Business process streamlining on FMIS for all current budget expenditures was officially implemented in six additional LMs, namely (1) CDC, (2) NAA, (3) MoCR, (4) MoME, (5) the Ministry of Post and Telecommunications (MoPT), (6) MoJ, and some fully authorized budget entities. Meanwhile, the business process streamlines on FMIS for budget appropriation movement were officially implemented in eight LMs, namely: (1) MEF; (2) MoE; (3) CDC; (4) NAA; (5) MoCR; (6) MoME; (7) MoPT; (8) MoJ; and some authorized budget entities. Furthermore, the business process of streamlining the budget revenue was interfaced with NRMIS.

OI 2: Modules of FMIS is further developed and implemented

Target: Core modules, Budget Preparation Module, Full Procurement Module and FMIS Portal Version 1 was implemented in entities at national and sub-national levels.

121. **Core Modules of FMIS have been expanded to more authorized budget entities and public administration entities in 2023.** Ten more authorized budget entities implemented core modules of FMIS, namely: (1) National Authority of Combating Drugs; (2) National Committee for Counter Trafficking; (3) National Road Safety Committee; (4) National Committee Against Torture (NCAT); (5) NBFSA; (6) Commercial Gambling Management Commission of Cambodia; (7) Trust Regulator; (8) Insurance Regulator of Cambodia; (9) Real Estate Business & Pawnshop Regulator; and (10) Internal Audit Unit of Non-Bank Financial Services. At the same time, core modules were also expanded to other 4 public administration entities, namely (1) Angkor Enterprise, (2) Techo Start-Up Center, (3) Royal Academy of Cambodia Library, and (4) Research and Development Institute, for the 2023 budget operation with technical support from the FMWG.
122. **New modules of FMIS were officially implemented in LMs and budget entities at national and sub-national levels.** The budget preparation module was officially implemented in 12 more LMs, authorized budget entities, and all capital and provincial departments of economy and finance in 2023, after being implemented in 13 LMs and 21 authorized budget entities in 2022. Separately, in 2023, the full procurement module was officially implemented in all capital and provincial departments of economy and finance, after being implemented in all LMs and

authorized budget entities in 2022. Whereas, the state asset management module was already developed and planned to interface with the SARMIS in May 2024.

123. **The implementation of FMIS Portal V1 at SNAs is in good progress and has been expanded to municipal, district, and commune/Sangkat administrations.** FMIS Portal V1 was launched in 2022 for 75 district administrations and 185 commune administrations. In addition, in 2023, it will be expanded to all remaining municipal, district, and commune/Sangkat administrations. There are 6 municipal administrations, 61 district administrations, 28 Sangkat administrations, and 447 commune administrations.

OI 3: Report in FMIS and Interfacing has been further strengthened developed

Target: Further interfacing with other systems, Development of New Version of Budget Mirror System, Development of Reports in FMIS, Capacity Development and Change Management and Strengthening Security System Phase 1

124. **Along with the expansion of the implementation of core modules and new modules, the reporting system produced by FMIS is also being refined and further developed based on user requirements.** Revenue-Expenditure Report for SNAs (R83) was officially produced from FMIS on May 26, 2023, by Circular No.015 MEF issued on December 29, 2021, on the implementation of the Law on Financial Management 2022 of SNAs. The national expenditure report (R87) was already developed in the FMIS, and an announcement was prepared for submission to management for review and approval in accordance with circular No.010 MEF issued on September 27, 2022, on the closing account of revenue-expenditure and the consolidation report of national revenue-expenditure in 2022.

125. **FMIS has been further strengthened in terms of security and capacity.** The technical team received equipment and software to improve security phase 1 (SOC-1A) for the data center of FMIS. Moreover, the team installed ICT infrastructure for the data center and data recovery center of FMIS, which support at least 1,000 users at the same time.

Objective22: Strengthening the Implementation of Accounting Standards, Recording and Reporting System.

OI 4: Timeliness of Accounting closure

Target: Closure of accounting within 9 months after the budget period

126. Accounting for the fiscal year 2022 has been consolidated and closed in the FMIS system within 9 months after the budget period, in September 2023.

OI 5: Timeliness of consolidating financial report compliant with accounting standards

Target: Financial report in 2021 compliant with accounting standards was already completed by quarter 1

127. Financial report in 2021 was completed in the first quarter of 2023, compliant with Cambodian public accounting standards cash basis.

OI 6: Quality of financial report compliant with public accounting standards

Target: Report on reviewing the quality of draft financial report compliant with public accounting standards (Cash Basis).

128. Financial report compliant with Cambodian public accounting standards cash basis in 2022 which compiled by General Department of Treasury was already reviewed by Accounting and Auditing Regulator.

The Implementation of strategy for implementing public accounting standards toward accrual basis in Cambodia 2021-2031

129. **One regulation or legal document for the implementation of accounting standards was formulated and approved.** It was a draft Prakas on the implementation of public accounting standards on “disclosure of financial report”, “cash flow report”, and “inventory” replaced by “financial tool for disclosure,” which was approved by the management of the Accounting and Auditing Regulator.
130. **The number of Cambodian public accounting standards at each stage was prepared and approved.** There were three Cambodian public accounting standards approved by the management of the Accounting and Auditing Regulator at the stage of implementing public accounting standards on a cash basis, namely (1) draft public accounting standards on “disclosure of financial report,” (2) draft public accounting standards on “report of cash flow,” and (3) draft public accounting standards on inventory (replaced with financial tools for disclosure).
131. **The format of the financial statement was updated to be compliant with public accounting standards.** The format and content of the financial statement were updated in accordance with public accounting standards on a cash-modified basis and approved by the management of the Accounting and Auditing Regulator. Furthermore, the annual progress report on the implementation of the strategy for implementing public accounting standards on an accrual basis in Cambodia in 2021–2031 has been consolidating for management approval.

Transaction Recording on FMIS

132. **Verification of annual budget revenues and expenditure figures is made in the FMIS system before the annual closure of accounting within 9 months after the budget period.** At the same time, a financial statement in 2021 compliant with Cambodian public accounting standards on a cash basis was completed in the first quarter of 2023, which updated the business process and defined figures relating to accounts payable and receivable. Prakas on accounting principles and accounting procedures for accounts payable were implemented.
133. **The final draft of the budget settlement law was prepared on time and attached to the financial statement.** The tables of revenue and expenditures for preparing the budget settlement law in 2022 could be produced from FMIS by budget classification. A draft annual budget settlement law attached to the financial statement was prepared and submitted to the NAA within 6 months after the closure of annual accounting on revenue and expenditure.

Objective 23: Strengthening State Asset Management (Long-term asset)

OI 7: Expanding and strengthening the implementation of SARMIS

Target: The report of state asset data is consolidated, reflecting the decreasing and increasing of state asset by entity.

134. **Based on data received from all capital and provincial departments of economy and finance (January 31, 2023), there are a total of 26,430 locations of state land registered in the state property inventory (temporary data).** Among them, state lands with hard titles that are able to be registered for title are 20, 516; there are 4,341 locations of land that have not yet applied for title (land has no dispute), accounting for 16,41%; and 1,573 locations are not able to be applied for title (of which 644 are land disputes, 624 are lands under sub-decree, lands for roads, rivers, lakes, and 305 locations are duplicate lands on the inventory list),

accounting for 5.95%. The following table illustrates the number of state lands with titles compared to the previous year (data as of Q3, 2023).

Table 5: State Land Title Registration Progress (2021-2023)

	2021		2022		2023	
Has title	17,764	62%	17,764	62%	20,516	77,63%
No title	10,796	38%	10,796	38%	5,914	22,37%
Total	28,560	100%	28,560	100%	26,430	100%

Source: MEF 2023

135. **Meanwhile, by 2023, the SARMIS will have been implemented in all state property management authorities throughout the country, both at the national and sub-national levels.** The quality of state property inventory is gradually strengthened through (1) the modernization of state asset management through IT system (SARMIS), (2) Training all state property management authorities on implementing SARMIS for registering and managing the state properties; especially, GDSPNR provided training to trainers of capital/provincial departments of economy and finance on implementing SARMIS in order to further train state property management authorities at sub-national levels and (3) strengthening mechanism to dispose state items from state property inventory and prepare proposal to dispose items from the state property inventory.

Ol 8: Framework for management of state property is prepared and implemented

Target: Blueprint on State Property Management Reform is prepared and implemented.

136. **The GDSPNR will hold a consultation workshop on the preparation of a blueprint on state property management on October 6, 2023, to gather more comprehensive inputs.** The workshop was attended by representatives of LMs, capital and provincial administrations, state-owned enterprises, public administration entities, and related entities. After the workshop, the technical working group of GDSPNR will revise and update the draft blueprint on state property management.

Preparation of Legal documents and Strengthening State Property Management

137. Circular No.001 MEF.SR.GDSPNR on delegating authority on ownership and management of state property was approved by H.E. Akka Pundit Sopheacha, Deputy Prime Minister, Minister of Economy and Finance, on January 19, 2024. In addition, the General Department of Treasury submitted a report about the result of the discussion about recording long-term assets in 2024 in 4 LMs, namely the Ministry Economy and Finance, the Ministry of Interior (Public Security), MoH, and the MAFF, in accordance with Prakas No. 354 MEF.prk dated May 9, 2022, on the implementation of the guidelines for the accounting of long-term assets to **H.E. Akka Pundit Sopheacha, Deputy Prime Minister**, and got approval on September 6, 2023.

Implementation of SARMIS

138. **As of 2023, after SARMIS had been implemented in all LMs and capital/provincial administrations, it was expanded to municipal/district and commune/sangkat administrations.** The implementation of SARMIS phase 2 was officially rolled out via circular No.005 MEF.SRN.GDSPNR dated March 30, 2023, on the implementation of SARMIS by state property authorities of municipal, district, and commune/sangkat administrations from March

1, 2023. Meanwhile, GDSPNR organized a training workshop on the implementation of SARMIS for trainers of capital and provincial departments of economy and finance for further training of state property authorities at SNAs.

139. Meanwhile, through the implementation of an action plan under the PFMRP of the PDEFs, PDEFs organized meetings to disseminate legal documents and promote requesting state land titles and updating the annual state property inventory, especially the training of the implementation of SARMIS for SNAs.
140. To further strengthen the implementation of SARMIS (and NRMIS), the working group of SARMIS and NRMIS was established via prakas No.316 MEF.PrK dated May 24, 2023. The working group is planning to upgrade these two systems, especially in order to interface with FMIS.

Objective 24: Strengthening the Management of Public Debt including Risks of contingent debt obligations and related debt risks in a sustainable manner

OI 9: the 5 key debt indicators under ceiling

Target: the 5 key debt indicators remain under the ceiling set out in the Public Debt Management Strategy.

141. Preliminary results of the public debt sustainability analysis until the end of 2023 show that despite the Cambodian economy being impacted by the COVID-19 crisis and other external shocks, Cambodia's public debt remains manageable in a "sustainable and low-risk" manner because all key debt indicators are below the benchmark ratio. The most important indicator is the current value ratio of foreign public debt to GDP, which is at 24.2% compared to the baseline ratio of 40%.

OI 10: Debt risk is identified, analyzed and reported

Target: Progress report including quarterly and annual public debt risk analysis is prepared.

142. The quarterly report on the progress of implementing the public debt management strategy has been prepared, and these reports also reflect the assessment of public debt risk. As of Q2 2023, all relevant risks related to public debts have been within manageable levels; the detailed cost-risk indicators are described in the table below:

Table 6: Cost-Risk Indicators as of Q2 2023

Indicators	Q2 2023
Weighted Average Interest Rate (per year)	1.16%
Debt Maturing in 1 Year (% of Total Debt)	4.00%
Average Time to Maturity – "ATM" (Year)	10.66
Average Time to Refixing – "ATR" (Year)	10.58
Share of Floating Rate to Total Public Debt	0.57%
Share of Foreign Currency to Total Public Debt	99.57%

Source: MEF 2023

143. In Q2 2023, the situations of the two key risks "Interest Rate Risks" and "Currency Risks" have been as follows:

Interest Rate Risk

144. The market interest rate has seen an upward trend, making the key DPs, including Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB), European Investment Bank (EIB), WB, Agence Française de Développement (AFD), and Japan International Cooperation Agency (JICA), increase the interest rate of their loans, which makes it more challenging for Cambodia to seek financing with a high level of concessions as before. As of Q2 2023, the share of floating rates in total public debt has slightly increased compared to Q1 2023 but is still within a manageable level, from 0.47% to 0.57%. MEF will continue to carefully monitor the fluctuation of the market interest rate and conduct comprehensive studies prior to making any decisions to accept loans with floating rates from DPs. This is done to ensure that the risks arising from such loans are at least manageable and do not impact the sustainability of the public debt in Cambodia.

Currency Risk

145. As of Q2 2023, the public debt portfolio in Cambodia is composed of almost all the foreign currencies (about 99.57%); among those, the share of foreign currencies in total public debt includes USD (46% of total public debt), SDR (20%), Chinese Yuan (CNY) (12%), Japanese Yen (JPY) (10.5%), Euro (EUR) (7%), Korean Won (KRW) (4%), and others (4.5%). As per the observations on the market exchange rate in Q2 2023, if compared to Q1 2023, the value of some debt currencies compared to the USD has seen a slight downward trend; among those are CNY (-2.4% on average), JPY (-4.6%), and KRW (-3.2%). In contrast, EUR has increased, on average, by about 1.4%. Overall, despite the fact that the public debt in Cambodia is composed mostly of external debts with foreign currencies, Cambodia does not face currency risks because a large part of the share of foreign currency in the total public debt is with low-risk currencies. MEF and the National Bank of Cambodia (NBC) have had good cooperation in the exchange of information in order to monitor the fluctuation of the shares of the foreign currency to the total public debt, so this could become the foundation for preparing measures (hedging mechanisms) to prevent or avoid the loss of the value of the public debt. At the same time, in order to prevent and avoid currency risks, MEF has enforced the implementation of the Prakas on the “Principles and Procedures to Provide Lending to PAEs, PEs, State-Owned Joint Ventures with Small Public Shareholding, and Banking and Financial Institutions” by continuing to provide loans to these entities (debtors) using the currency of the original loans the States have borrowed from the DPs, and these entities must also pay back the debt services to the State using the same exchange rate the State uses when repaying the debts to the DPs.

Diversifying the Sources of Financing

146. **The Policy Framework for the Development of Government Securities 2023–2028 has been launched.** This Policy Framework’s vision is to develop Cambodia’s government securities in order to diversify financing sources in Cambodia—through mobilizing funds from the market to fulfill public investments’ needs and to contribute to the development of the financial market in Cambodia—to further strengthen competitiveness and promote sustainable and inclusive economic growth. The objective of this policy framework is to ensure transparency, accountability, efficiency, and effectiveness in managing the issuance and trading of government securities and to ensure sustainable management of public debt. To ensure the success of the aforementioned vision and objective, the Policy Framework has determined various measures to develop a strong and comprehensive management system

to issue and trade government securities in Cambodia by 2028 and prepare for the issuance and trading of government securities outside Cambodia when needed.

Objective 25: Strengthening Accountabilities at the PAEs and Pes

OI 11: Financial Reports of the PAEs has been determined and prepared

Target: Minimum requirement for the management of the public finance in PAEs have been launched.

147. **The minimum requirements for the management of public finance in PAEs that have been approved in principle by the MEF Management are being prepared as a guideline for the piloting in 2023.** The General Department of Budget (GDB) has evaluated PAEs that have implemented this guideline. At the same time, in December 2023, the GDNT prepared training workshops for accountants and the 37 treasury agents at the PAEs on the process of closing general accounting entities, petty cash advance accounts, and revenue accounts in 2023, as well as the targets in 2024. As of the end of 2023, 27 PAEs have submitted financial reports to the GDNT.

OI 12: There are clear measures in monitoring PEs at the MEF

Target: Strategy on the Public Enterprise Management Reform and the Law on the Public Enterprise Management have been both approved.

148. A strategy for public enterprise management reform has been drafted. In order to obtain comprehensive inputs, the GDSPNR organized a consultation workshop on May 29th, 2023, with participants from relevant LMs, management representatives, PEs' specialists, the PE Reform Working Group, the Chairman and members of the Boards representing MEF, and State Monitoring Agents at PEs. Additionally, the GDSPNR also ran through the MEF management on December 18th. This draft strategy is scheduled to be approved in June 2024.
149. **The Law on Public Enterprise Management, on the other hand, has also been drafted and brought to discussion in two consultation workshops in September and December 2023 to obtain further input.** These two consultation workshops were attended by relevant LMs, management representatives, PEs' specialists, the PE Reform Working Group, the Chairman and members of the Boards representing MEF, and state monitoring agents at PEs. The law was expected to be enacted by June 2024.

Conclusion on Part II "Further Strengthening Financial Accountability"

150. FMIS has been rolled out to all entities and institutions at both the national and sub-national levels, and the full automation of the business processes for the recurrent expenditure in the FMIS has been gradually operationalized in some LMs. When the number of IT systems related to PFM continues to increase, the IT architectures become more crucial and thus require pushing in order to fully capture the benefits and modernize Cambodia's PFM system. The preparation of the financial statements has been in accordance with the IPSAS Cash Basis and will gradually meet the minimum requirements to implement Modified Cash Accounting by 2025. The state property management is making good progress through the use of SARMIS and the acceleration of the preparation of state land titles. Additionally, public debt is well managed, as reflected in the five debt indicators, which are under the ceiling. However, key reform activities that have been postponed to 2024 should be achieved within the new timeframe to avoid any impacts that they could have on other reform activities.

PART II KEY PRIORITY AREAS FOR 2024

1. Further introduce full recurrent expenditure procedure via FMIS the remaining LMs
2. Further introduce full budget appropriation movement via FMIS
3. Further introduce Budget Planning (BA) Module in FMIS
4. Further introduce Procurement Module in FMIS
5. Further introduce FMIS Portal V1
6. Preparing State Land Titles
7. Introduce SARMIS online
8. Finish Blueprint on State Property Management Reform
9. Interfacing between SARMIS and FMIS
10. Introduce Public Debt Management Strategy 2024-2028
11. Formulate drafted Amendment to Sub-Decree on Public Debt Management: considering the possibility of upgrading to a law.
12. Enact draft Law on Public Enterprise Management and
13. Introduce strategy on Public Enterprise Management Reform.

PART III: FURTHER STRENGTHENING EFFICIENCY ON BUDGET-POLICY LINKAGE

151. Part 3 focuses on the preparation and implementation of Medium-Term Fiscal and Budget Frameworks (MTFBBF), strengthening the PB, preparing the PIM framework, and continuing to reinforcing the implementation of financial decentralization for SNAs. Four objectives have been rolled out, including: (1) the development and implementation of MTFBBF; (2) strengthening the PIM; (3) strengthening the preparation and implementation of PB and BSP linkages; and (4) the reinforcement of financial decentralization for SNAs. This part sets 11 KPIs to measure progress.

Objective 31: Develop and Implement the MTFBBF

OI 1. MTFF is submitted in the plenary session of Council of Ministers, and implemented regularly.

Target: MTFF is submitted in the plenary session of Council of Ministers

152. MTFF has been postponed one more year and is planned to be implemented in 2024 for the budget year 2025-2027 following the GDP-rebasing. In this sense, the Medium-Term Macroeconomic and Fiscal Framework (MTMFF) has been utilized for the preparation of the draft Law on Financial Management 2024.

OI 2. MTBF endorsed by the Head of the GoKC

Target: MTBF (3-year rolling) has been prepared and implemented by LMs

153. MTBF (3-year rolling) with multi-year budget ceilings is approved and implemented for the preparation of budget 2024

OI 3. The quality of the BSP has been improved with clear performance indicators

Target: Performance evaluation on BSP for LMs

154. **BSP for 30 LMs is evaluated using existing BSP evaluation tools.** 30 LMs, including: NA, Senate, Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation (MoFAIC), MEF, MoI, MoH, MoME, Ministry of Commerce (MoC), MoYES, MAFF, MoE, MoRD, MoSAVYR, MoPT, MoWA, Ministry of Public Work and Transports (MoPWT), MoJ, Court of Appeal Office of the

Prosecutor General, Supreme Court, Ministry of Tourism (MoT), MoLMUPC, MoWRM, NAA, Ministry of Labour and Vocational Training (MoLVT), Anti-Corruption Unit (ACU), and Ministry of Industry, Science, Technology & Innovation (MoISTI).

Strengthening Government Finance Statistics (GFS)

155. **A report on strengthening the consistency of GFS has been prepared, including a report on fitting the statistical codes of GFS and the economic classification of the budget classification.** A report on strengthening the consistency of GFS statistical data in the macroeconomic statistical system has also been prepared. Meanwhile, GFS statistics in Excel format are published on the MEF website.

Objective 32: Strengthen PIM

OI 4. Strengthen the management mechanism for public investment project cycle.

Target: The management mechanism is updated and approved.

156. **The Sub-Decree on PIM is planned to be amended in 2024.** The PIMA Update 2022 and Climate-PIMA will be utilized as significant inputs for the amendment of this Sub-Decree.

Support on PIM

157. **To strengthen the PIM, instruction manuals and information systems were rolled out,** including guidelines on PIM through PPP mechanisms, PIM information system management, and concept notes on guidelines on the performance evaluation of investment projects financed by financial institutes and DPs from direct government loans and government securities.

Objective 33: Strengthen the preparation and implementation of PBs linked to BSPs

OI 5. Reduce the gap between base expenditure ceilings, defined in circular on BSP, and annual budget results for year N+1.

Target: The gap between base expenditure ceilings, defined in circular on BSP, and annual budget results for year N+1 is within +/- 10%.

158. Gap between ceilings set in circular in preparing BSP and annual budget 2024 is within -1.2%.

OI 6. Separate wage expenses by program for year N+1.

Target: LMs have reports on wage expenses by program, using the budget for year N-1.

159. All LMs prepared reports on payroll expenditures separated by each program for the year 2022.

OI 7. Increase the number of partially and fully authorized budget entities in accordance with the legal framework in force

Target: Update the statistics of partially and fully authorized budget entities based on the review criteria

160. Currently, there are 255 budget entities, of which, 87 are fully authorized budget entities and 37 PAEs. 50 authorized budget entities exist only in a few LMs, such as: Ministry of Interior - Security (4 entities), MEF (27 entities), MoH (1 entity), MoEYS (4 entities), MoE (6 entities), MoJ (7 entities) and Ministry of Civil Service (MoCS) (1 entity).

OI 8. Conduct the spending review by sector or policy

Target: Concept notes on Spending Review are prepared and approved.

161. **The concept note on Spending Review was approved on December 29th, 2023.** GDB of MEF will pilot using the methods of selective reviews, covering small-to-medium and manageable sizes and in sectors with existing information and sufficient data for analysis in order to collect experiences from real practice.

Baseline Expenditure and Integration of Recurrent Budget and Investment

162. **Budget ceilings have been provided to some LMs via circular for the preparation of BSP 2023 – 2025.** Such LMs include: MoPWT, MoRD, MWRM, MoEYS, MoH, MoI, MAFF, and MoLVT. Meanwhile, 5 LMs including the MoPWT, MoRD, MoWRM, MoEYS, and MoH prepared BSP and PB by integrating the recurrent budget with investment budget (direct investment projects), as required by the circular on the preparation of BSP 2023-2025 and Budget Law 2023.

Objective 34: Promote financial decentralization for SNAs

OI 9. Align and integrate BSPs of SNAs

Target: 16 capital/provincial administrations, 120 municipal administrations, and 400 districts/khan administrations

163. BSPs of line departments have been aligned with capital/provincial BSP of 16 capital/provincial administrations and 120 municipal administrations and 400 district/khan administrations have integration plan.

OI 10. Increase the percentage of resource transfer from national budget to SNAs.

Target: Increase in percentage of resource transfer from national budget to district/ municipal, commune/ Sangkat funds

164. N/A.

OI 11: Mechanism for managing the implementation of investment projects at SNAs

Target: List of public investment projects at SNAs and data management system and its manual

165. List of Public Investment Projects at SNAs is prepared. Additionally, the Information Management System also exists.

SNAs Reform

166. **While the SNAs reform has made good progress, there are also areas for improvement.** Five additional district administrations will start to implement PB. Three Sub-decrees are rolled out, including: Sub-decree on Transfer of Resources from the National Budget to the Municipal/District Fund, Sub-decree on Transfer of Resources to the Commune/Sangkat Fund, and Sub-decree on Transfer of Resources from the National Budget to the Commune/Sangkat Administration for Local Development Expenditure. Besides, the implementation of MTBF for SNAs is postponed to 2024 for the budget year 2025–2027. Conversely, provincial capital administrations have not established internal audit units; instead, they have only provided a study report. Two legal documents are drafted, including the amendment of Prakas No. 231 on the procurement work of commune/sangkat and sub-decree on the organization and functioning of the fraternity fund. The amendment to the Law on Financial Regime and Asset Management of Sub-National Administration 2011 has not been completed yet, as it will be postponed until 2025.

Conclusion for Part 3 “Strengthening Efficiency of Budget-Policy Linkage”

167. The MTFF, which has been delayed due to the unfavorable environment caused by the crisis, will be implemented in 2024 for the 2025–2027 budget framework, and the MTBF, on the other hand, is being implemented and improved. This reflects the government’s vision from a medium-term perspective to ensure public financial sustainability. The effort to increase the number of fully authorized budget entities is still limited; thus, it needs to be further enforced following the orders from the PFM RSC while continuing to further strengthen the quality of the BSP and PB at the same time. All of these activities will contribute significantly to the implementation of PIB. At the sub-national level, the integration of the BSP between capital and provincial administrations and municipal, district, and commune administrations, as well as the alignment of the BSP and the budgets of the line departments, need further attention to ensure the full integration of the BSP in accordance with the government strategic plan. The budget execution of the 20 line offices that have been integrated into the municipal/district administrative structure has not been smooth; thus, it requires further push for solutions in order to strengthen financial decentralization and improve the quality of public services at the local level.

PART III KEY PRIORITY AREAS FOR 2024

1. Approve and roll out MTFF for budget year 2025-2027 based on new GDP rebasing
2. Separate staff payroll expenditure by program
3. Amend sub-decree on PIM
4. Concept note of guidelines on performance evaluation of public investment projects under financing from financial institutions and DPs, from direct loan from government and from state securities
5. The integration of capital/provincial BSPs
6. Roll out PBs at district administrations
7. Roll out MTBF of SNAs
8. Create internal audit unit at capital/provincial administrations
9. Finalize the amendment of Law on Financial Regime and Asset Management of Sub-National Administration 2011

PART IV: BUILDING PERFORMANCE ACCOUNTABILITIES

168. Part 4 focuses on the implementation of "performance-informed "budgeting" and ensures performance accountability in the budget cycle for both the legislature and the general public. The four objectives are: (1) implement PIB; (2) implement the performance monitoring and evaluation system in LMs; (3) strengthen the effectiveness of the control system (internal audit, financial inspection, and independent audit); and (4) promote budget transparency. To measure the level of progress of these objectives, seven objective indicators were set out, including the second objective indicator (preparation framework and performance evaluation mechanism) and the seventh objective indicator (more comprehensive budget information and dissemination), which could not be assessed in 2023 as it will be implemented from 2024 onwards.

Objective 41: the PIB implementation

OI 1: The draft of the annual financial law contains program and economic classification and a summary of KPIs annexed.

Target: The program classification annex is attached to the annual draft of the financial law submitted to the Council of Ministers.

169. The PB classification annex is attached to the draft financial law for the year 2024.

Regulations as a Basis in the Implementation of PIB

170. Several regulations as the foundation for implementing PIB have been submitted. The Law on Public Financial System 2023 was promulgated on March 10, 2023. This law is the fundamental law governing the management of the public financial system and has a scope covering LMs, public entities of similar rank, SNAs, PEs, PAEs, and other legal entities that benefit from public finance, as well as relations and interactions between national public finance, international public finance, national private finance, and international private finance. Sub-Decree No. 289 dated September 20, 2023, on Budget Management and Public Accounting has been introduced. This sub-decree sets out the rules and procedures for managing the state budget, particularly the execution and control of the budget, and the general rules of public accounting to contribute to ensuring the efficiency, effectiveness, transparency, and accountability of PFM. Prakas on Establishing, Organizing, and Functioning of Budget Control Entities Attached to LMs and Similar Public Entities and Prakas on Authority and Responsibility of Budget Controllers were adopted.
171. Concurrently, there are two more essential tasks to be completed in 2024, including an action plan to send budget controllers to LMs and the Guidelines on expenditure principles and procedures for the implementation of performance budgeting.

Objective 42: Introducing monitor and evaluate performance system in LMs

OI 3: Quarterly Revenue-Expenditure Program of LMs by economic and program classification

Target: Preparation and implementation of revenue-expenditure programs by economic and program classification

172. Prakas on the implementation of the revenue-expenditure programs by economic and program classification form is implemented.

Implement the PAs between MEF and LMs

173. **PAs on annual outputs and outcomes between MEF and LMs have been implemented in 10 additional LMs (17 in total from 2022)**, including: MoC, MoWRM, MoRD, MoPWT, MoE, MoWA, MoP, MoCS, MoLVT and MoCR.

Capacity building on budget monitoring and evaluation

174. 192 officers of LMs from the last 14-LMs received training on budget monitoring and evaluation guidelines. It is noteworthy that as of November 2023, a total of 409 specialized officers of LMs have been trained on the guidelines on budget monitoring and evaluation.

Objective 43: Strengthen the Control System

OI 4: Number of Internal audit units of LMs conducted performance audit

Target: 2 LMs

175. Performance audit monitoring report in two ministries: MoWRM and MoEYS.

OI 5: Number of internal audit units of LMs conducted IT auditors in LMs**Target:** 4 LMs

176. IT audit monitoring reports in two ministries were prepared, including the MoLVT and MoRD. In addition, the General Department of Internal Audit (GDIA) of the MEF has audited the FMIS application system in 4 entities under MEF, namely the GDNT, the GDCE of Cambodia, the General Department of Taxation (GDT), and the General Secretariat of MEF (GSMEF).

OI 6: Number of performance audit reports submitted to the legislature**Target:** 5 reports

177. Three performance reports are submitted to the legislature.

Strengthening the internal audit function

178. Sub-Decree No. 265 dated August 16, 2023, on the Organization and Functioning of the Internal Audit Unit. This sub-decree is designed to strengthen the efficiency and effectiveness of risk management processes, internal control systems, and good governance of LMs, public institutions in similar ranks, sub-national administration, PEs, and public administrative entities. The scope of this sub-decree applies to the internal audit unit and the auditee in LMs, public institutions in similar ranks, sub-national administration, PEs, and PAEs in the Kingdom of Cambodia.

Prepare and align the implementation of internal audit and inspection functions

179. **The framework and rules of the internal audit and inspection system are continuously delayed.** In the context of implementing PIB, strengthening the control system needs to be done. As a new decision of the PFMRSC, this work must be completed in the third quarter of 2024.

Objective 44: Promote Budget Transparency

180. **Budget transparency will be better enhanced in 2023.** The draft Financial Law 2024 was disseminated after submission to the NA. Financial Law 2024 was disseminated after its promulgation on December 7, 2023, and an executive summary of the draft Financial Law 2024 has been publicly disseminated. Public forums on the macroeconomic framework 2024-2026 and the financial legal framework 2024 have been prepared. Concurrently, the MoISTI and MoWRM have organized a public forum on the 2024 budget.

Conclusion for Part 4 “Building Performance Accountability”

181. The step towards the implementation of PIB is basically prepared from 2023 onwards through the introduction of the Law on the Public Financial System 2023, the introduction of the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, the gradual consideration of sending financial controllers attached to LMs, and the efforts to strengthen the preparation and implementation of the PAs. Additionally, the preparation and implementation of guidelines on expenditure principles and the procedure for the implementation of the performance budget are necessary. At the same time, the performance monitoring and evaluation systems, as well as performance and IT audits, also need further strengthening. With regards to budget transparency, there are improvements through the dissemination of the draft Budget Law for the year 2024 after submission to the NA and the dissemination of the Budget Law 2024 after

promulgation within a week. Aside from that, the duplicated functions between the internal audit and the inspection need further consideration, and the progress of the preparation of the framework and rules for internal audit and inspection systems seems to be limited; therefore, further stimulus measures shall be initiated.

PART IV KEY PRIORITY AREAS FOR 2024

1. Finalize an action plan to send budget controllers to accompany LMs
2. Finalize Guidelines on expenditure principles and performance budgeting implementation
3. Introduce Framework and rules of the internal audit and inspection system
4. Continue to implement the PAs

PART V: SUPPORT THE PFMRP AND CROSS CUTTING REFORMS

182. Part 5 focuses on maintaining the PFMRP's momentum and strengthening the cross-cutting reform programs (3-1 reform sites). This part focuses on four objectives: 1) strengthening leadership and management capacity, ownership, and accountability in the PFM reform; 2) ensuring the momentum of the PFMRP; 3) strengthening the cross-cutting reforms sites; and 4) human resource management in response to the demands of the reform work and directions of the LMs. These objectives are measured by six key OIs.

Objective 51: Enhancing the leadership, capacity in managing ownership and responsibility for PFM reforms

OI 1: Timeliness of MAP, GDAP and annual performance reports submission to GSC

Target: All GDAP, MAP, PDAP and annual performance reports have been submitted by due date set by GSC

183. 18 GDs under MEF, 37 LMs, and 25 PDEF have prepared their respective detailed action plans (GDAP/MAP/PDAP) and sent them to GSC. At the same time, the 2023 Annual Reports of the 18 GDs under MEF, 36 LMs and 25 PDEF have been sent to GSC timely in accordance with Circular No.09 SR. of the GoKC dated December 8th, 2015 on the Rules and Procedures for Preparing, Implementing, and Monitoring and Evaluating PFMRP.

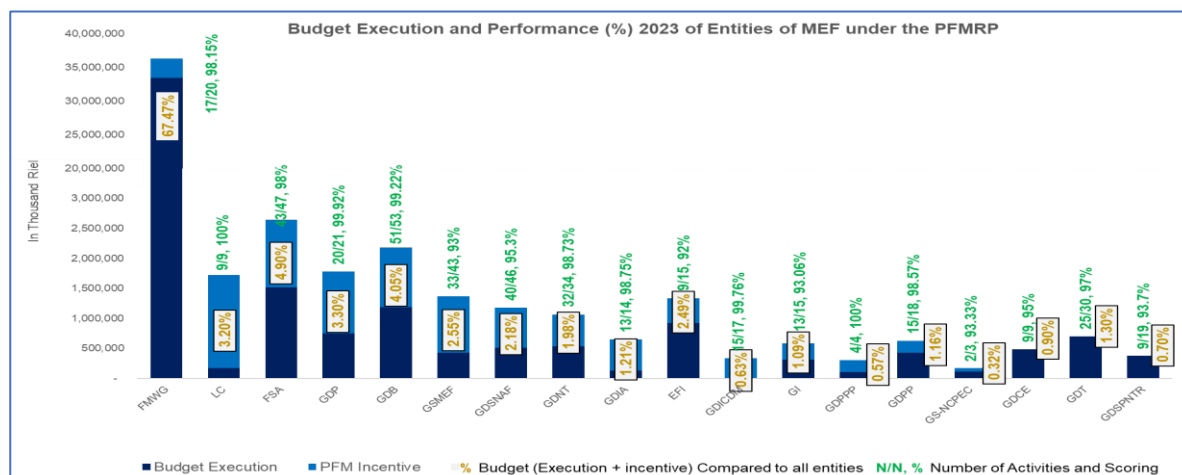
OI 2: Annual Progress of the Implementation of detail action plan on the Strategy on Capacity Development – Phase 4 (SCDP4)

Target: Attainment of a minimum of 90%

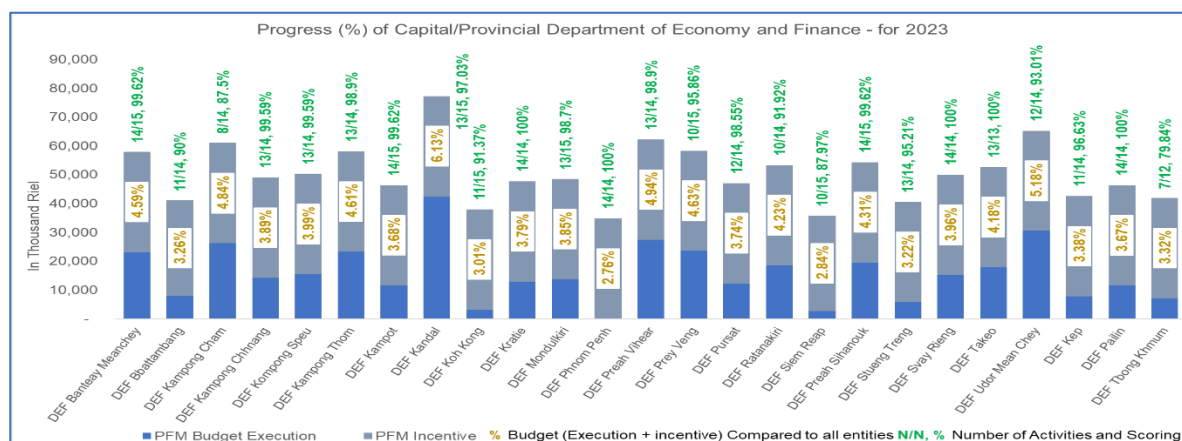
184. N/A

The Performance of GDAP / MAP / PDAP

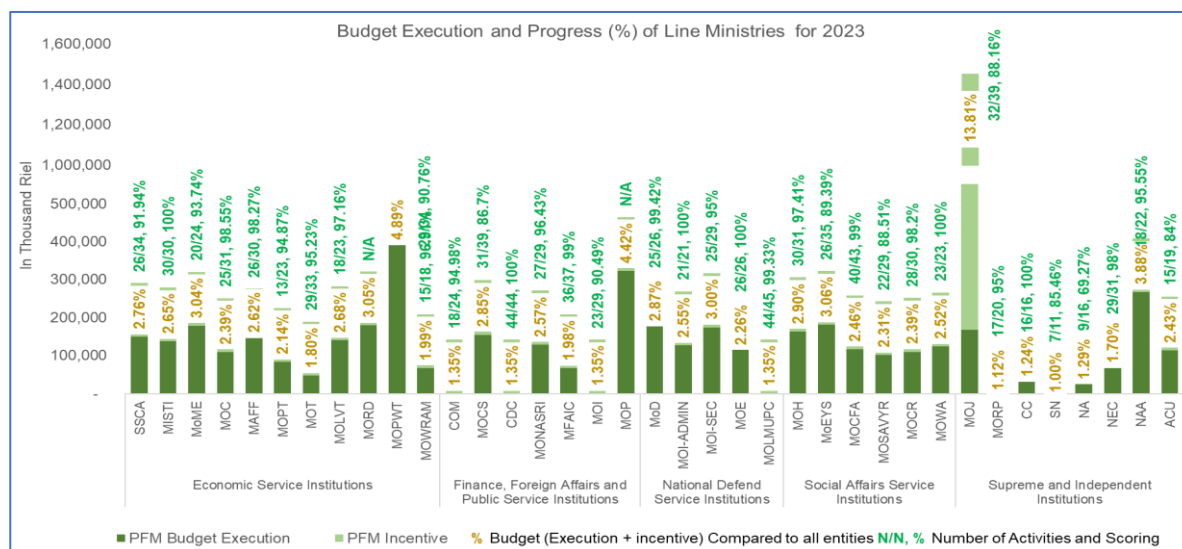
185. With the progress of the implementation of GDAP 2023, 18 GDs under MEF received a performance score over 90%, as shown in Figure 10 (along with the percentage of the total budget executed – PFM budget and incentives – as the percentage of the total budgets for all GDs under MEF under PFMRP).
186. With the progress of the implementation of the PDAP 2023, PDEF achieved a performance score of over 80%, except for Tbong Khmum Department of Economy and Finance, as shown in Figure 11 (along with the percentage of the total budget executed – PFM budget and incentives – as the percentage of the total budgets for all PDEF under PFMRP).

Figure 8: 2023 Budget Execution and Progress (%) of GDs under MEF

Source: MEF 2023

Figure 9: 2023 Budget Execution and Progress (%) of PDEFs

Source: MEF 2023

Figure 10: 2023 Budget Execution and Progress (%) of LMs

Source: MEF 2023

187. With the progress of the implementation of MAP 2023, 36 LMs have achieved a performance score of over 80%, except for the MoRD, which has not yet finalized the report and sent it to GSC. As of the time this report is prepared, as shown in Figure 12 (along with the percentage of the total budget executed – PFM budget and incentives – as the percentage of the total budgets for all LMs under PFMRP)

Dissemination and Capacity Development to Implement PFMRP Phase 4

188. Three sharing workshops on the PFMRP implementation in Cambodia have been conducted. Among those, two workshops were conducted for over 600 students at the Royal School of Administration and over 200 officials from SNAs. However, the workshop for the legislature has not been conducted yet.
189. At the same time, training for the certificate programs on four skills was provided in 2023 with about 333 participants (174 females) from MEF and LMs. The four skills include: (1) Public Accounting Specialized in Petty Cash Advance (140 registered and 119 successfully passed the exams); (2) Public Accounting Specialized in Revenue Accounts (52 registered and 41 successfully passed the exams); (3) State Property Management (75 registered and 58 successfully passed the exams); and (4) PIM (66 registered and 43 successfully passed the exams). Additionally, 14 series of trainings with regards to “Commune/Sangkat Financial Management” have been delivered to about 1,652 country-wide Commune/Sangkat financial assistants to further strengthen and expand their capacities and knowledge regarding budget preparation and implementation, cash advance and claims, public procurement, and state property management. It should also be noted that among these 14 trainings, 7 were conducted in 2023 with about 787 participants, while the other 7 were conducted in 2024 with about 865 participants. Aside from these, trainings on the topics “Statement Property and Non-Tax Revenue Management Procedure” were given to about 195 officials in charge of state property and non-tax revenue management from departments, specialized entities, and SNAs in Siem Reap and Pailin provinces.
190. In line with the context of digitalization, a concept note on the establishment of the digital capacity development institution has been prepared and submitted to the MEF management.

Objective 52: Ensure and sustain the momentum of the PFM reform

OI 3: Development and implementation of the Performance Management and Accountability System (PMAS)

Target: PMAS implementation piloting to all entities

191. **PMAS Phase 2 has been launched for implementation in 2024 by some entities, including 8 GDs under MEF, 7 LMs, and 25 PDEF.** The 8 GDs under MEF include: NBFSA, General Department of Sub-national Administration Finance (GDSNAF), GDNT, GDCE, GDIA, General Inspectorate, Economy and Finance Institution (EFI), and GSMEF. The 7 LMs include: MoJ, MoLVT, MoCFA, MoFAIC, Ministry of Inspection, MoEYS, and MoPT.

The Preparation of Fund to Support the Implementation of PFMRP

192. **In order to prepare the funds to support the implementation of PFMRP, various legal documents have been established,** including Sub-Decree No. 68 ANKR/BK dated March 27th, 2023, on the “PFMRP Fund” and Decision No. 25 SSR. Dated March 27th, 2023, on the “Contribution of Fund from LMs to PFMRP”, Circular No. 006 MEF.S.R.GSC, dated May 11th, 2023, on the “Contribution of Fund to PFMRP”. In addition to these, the total incentives

disbursed to 552 officials from GDs under MEF, 75 officials from 25 PDEF, and 338 officials from LMs totaled 16,607 million riels, or 4 million USD.

Objective 53: Strengthen the Intertwining between Cross-cutting Reform Programs

OI 4: Regularity of the implementation of coordinating mechanism of 3+1 reforms

Target: Take-turn meeting is conducted quarterly

193. The 3+1 inter-reform-programs meeting was held for Q1 and Q2 in October 2023. The retreat and dialogue amongst the 3+1 technical program managers are scheduled to take place in Q1 2024.

Objective 54: Managing Human Resources/Personnel Corresponding to the Needs and Directions of the Reform Programs

OI 5: Percentage of qualified PFM related officials to the qualification guideline

Target: Sub-decree on Qualification of PFM Official is approved

194. The draft Sub-Decree on “Progressional Qualifications Requisite for Public Finance Officers” was presented at the inter-ministerial meeting in December 2023. This sub-decree is planned to be approved in 2024.

OI 6: Number of LMs prepare job description based on guideline

Target: Guideline is prepared, the legal framework for implementation is prepared, and job description of 10 LMs is prepared

195. The formulation of guidelines pertaining to job descriptions remains under development.

Conclusion for par 5 “Support the PFMRP and Cross Cutting Reforms”

196. The entities and LMs implementing the PFMRP have implemented the plans and submitted (although some submitted late) the performance reports to the GSC, reflecting their continued participation and contribution based on their respective roles and responsibilities to ensure the sustainability and momentum of PFM reforms. The role of civil servants will be clarified through the implementation of guidelines on job descriptions that will be issued in the near future. Similarly, the professional capacity related to PFM will be further strengthened through the implementation of the Sub-Decree on the Qualifications of PFM Officers in the near future. The cross-cutting reforms have been strengthened through a 3+1 reform coordination mechanism. In addition, it is necessary to accelerate the implementation of the 3+1 reform action plan to facilitate cross-cutting issues in the synchronization phase. However, the pace of reform has not been as desired, as some key reforms have been delayed. The reform tasks in the fourth phase require strong impetus, both at the technical level and especially at the political level.

PART V KEY PRIORITY AREAS FOR 2024

1. Facilitation of Retreat? or Dialogue among the technical leaders of the Three-Plus-One reform program. 2. Sub-Decree on Public Finance Officer Qualifications. 3. Creation of Job Description Guidelines. 4. Compilation of Position Descriptions within LMs and Institutions.

3.2. Report of Study and Assessment

3.2.1. The Implementation of the Public Procurement Law (PPL) 2023

197. **The new PPL introduced some significant restructuring of the current operations.** One significant change is the decentralization of public procurement decision competence from the MEF to other procuring entities at both the central and local government levels. With the new law, the MEF only has the competence to conduct post-reviews of completed procurement processes, with additional intervention rights to spot-check ongoing procedures in cases where illegal activities are anticipated. In this regard, the complaint procedures have become increasingly important, and several modifications to these procedures need to be made.
198. **Some other additional modifications includes** (1) the possibility of using restricted competitive procedure beyond the work with two phases, where bidders are evaluated on both financial and technical aspects before being invited to submit bids; (2) more precise, verifiable, and relevant requirements for bidding documents; (3) a broader concept of cost that considers expected expenditure when using procured products, making procurement more sustainable; (4) enhanced rights for bidders, including the right to debriefing as to why their bids were not selected; (5) the introduction of new types of technical specifications and criteria to strengthen sustainability; and (6) the establishment of basic requirements for e-procurement.

Building Supports for Decentralization

199. **Capacity development is the key area urgently required to support the decentralization of public procurement.** In order for procuring entities to execute the procurement process efficiently, it is necessary to strengthen and advance capacity development and awareness initiatives. A training need assessment shall be conducted to formulate training objectives and training programs for officers and procuring entities at various levels. Additionally, to motivate local businesses and other stakeholders and to educate the general public about the significance of sound procurement practices in the provision of public services, special awareness-raising activities shall be conducted. The procedures for capacity development shall be documented as manuals or guidelines.
200. **Institutional building measures shall be in place to coordinate the implementation of capacity development and awareness-raising activities and to strengthen the status and integrity of the official in charge of procurement.** A certification system shall be established, and procurement training centers shall be established to manage such a system as well as capacity development activities. The existing electronic facilities shall be improved to develop an electronic competence network that is open to all procuring entities on both the central and regional levels to access the procurement databases.

Strengthening Monitoring/Post Spot Check Functions

201. **A new Prakas needs to be established to formalize the procedures and standard templates for MEF monitoring activities.** MEF is given the responsibilities for post-review and spot-checking—the role of monitoring compliance and performance—to ensure the legal correctness and effect of public procurement procedures, including the value for money. To have a strong legal basis and clear guidelines, monitoring and controlling systems shall be established with an emphasis on compliance and performance checks, as well as sanctions to be imposed should any irregularities be found. The results of the monitoring activities will be included in the GDPP annual report.

Enhance the Integrity of Complaint Procedure

202. Currently, the complaint mechanism is organized under the MEF in the form of the Procurement Complaint Committee, with GDPP as the secretariat. Existing PPL and sub-decrees have included precise requirements for the complaints, including the time limits for the complaint, the complaint process, and the content of the complaint. However, the rights of the parties during the complaint are not yet defined in clear detail – the procedures and requirements tend to be in general terms. Therefore, for the purpose of effectively implementing the new law and to ensure the integrity of the complaint procedure, **the rights of the parties shall be strengthened, the complaint decision shall be published, and an independent complaint body shall be established as part of the future legal reform.**
203. **The sub-degree on public procurement complaint procedure shall be revised** (1) to allow for publication of the complaint decision, (2) to allow for raising a complaint even if a contract is unlawfully awarded, (3) to allow for raising a complaint about the choice of procedure, (4) to extend the rights of the parties (ex. rights to be heard, right to present evidence, right to seek access to records of relevance), and (5) to include the formal requirements for debriefing as to why the party's bid is not selected.
204. **A system should be established to ensure that complaint decisions are consistently published, preferably in the form of a case summary.** Some key information included in such a publication shall be: (a) a summary of the pertinent factual circumstances of the case; (b) the arguments presented by the procuring entity and the complainant throughout the course of the case; (c) the committee's decision; and (d) the rationale supporting that decision. The case summary may be formulated using information that is already mandated by the sub-decree and may be made available on the GDPP website, potentially with the complainant's identity concealed.

Incorporate Sustainable Procurement

205. **The new PPL establishes a general obligation to apply sustainability;** however, the implementation of such a clause will not require much legislative change. Rather, the emphasis is on capacity building and the development of the guidance and material, including the technical specifications and criteria, for effective application of sustainable procurement. Global trends have suggested two areas to be incorporated into sustainable procurement: environmental and social protections, while the emphasis is more on environmental protection. The GoKC is, therefore, recommended to: (1) identify international and national green technical specifications and methods for verifying compliance and establishing databases; (2) develop manuals and guidelines on especially sustainable technical specifications and pre-qualification criteria; (3) develop green procurement training programs and awareness activities; and (4) promote the formation of informal regional groups of procurement entities to facilitate the exchange of experiences concerning green procurement and other aspects of sustainable procurement.

Additional Legal Frameworks to Implement the PPL 2023

206. In addition to the aforementioned topics, other recommended regulations and/or activities required to support the implementation of the PPL 2023 include:
- **The evaluation procedure shall include the concept of costs,** which goes beyond the lowest price, and also account for expected expenditures during the use of the procured items, including, for example, maintenance and spare parts.

- **Special/complex tenders requiring MEF approval:** A new Prakas shall be established to create a legal basis for any special or complex tenders that require approval from MEF prior to starting the procurement process.
- **Establishing supporting structures E-procurement:** The new version of the PPL has set forth the main legal elements that need to be in place to set up the **e-GP system**, including: (1) equal status of paper-based and electronic communication; (2) ensure general availability and connectivity of software and hardware; and (3) ensure authenticity, integrity, and confidentiality in connection with the transmission and storage of files.
- **Prakas on pre- and post-qualification:** needs revising to include regulations, especially on how requirements should be formulated and what types of documentation should be used for documenting the fulfillment of such requirements, considering both financial and technical aspects.
- **Prakas on contract management:** This Prakas shall be adjusted to factor in any changes stated in the new PPL 2023, especially the details of the price adjustment.
- **Prakas on promoting domestic bidders and products:** the new PPL 2023 aimed to promote domestic procurement; therefore, a new Prakas shall be established with detailed rules on promoting domestic bidders and products.
- **Prakas on specific rules for state enterprises:** this Prakas shall be established to introduce various flexibilities for the benefit of PEs, taking into account their commercial activities.

3.2.2. The efficiency of FMIS Implementation

207. **The FMIS is quite pivotal to supporting effective governance and fiscal responsibility, yet several challenges, if not addressed, could impede its seamless operation across the whole government.** These challenges arise in some key areas, such as (1) the current classification within the FMIS, (2) the integration, interface, and automation of the data exchanges between FMIS and PFM ancillary information systems and modules, (3) the readiness of FMIS to extend itself to service delivery levels within the LMs and SNAs, and (4) the supporting structure for the government's broader digital agenda, as set out in the Cambodia Digital Government Policy 2022-2023.

Adopting a Flexible and Dynamic CoAs and Budget Classification

208. **The FMIS classification of transactions based on the current CoAs structure poses some constraints for the full adoption of the FMIS, one of the key reasons leading to the development of different information systems by LMs and GDs under MEF.** The classifications within the FMIS are currently reflected primarily in the CoA; however, the current CoA is not sufficiently detailed to enable full preparation of the budget for LMs. For example, "spending units" for each LM, at which expenditures are managed, have not been defined within the current CoA. With such a limitation, some tasks that require detailed information at the level of "spending units" to especially support internal budget management practices and analysis, could not be conducted. Due to the inability to manage the release, execution, and monitoring of budget funds at the spending unit level, some LMs decided to either perform the transactions manually or, in some cases, create an alternative system that has such capability.
209. **The current classification scheme within the FMIS should be evolved to capture all additional transaction types, funds, and entity types.** FMIS is planned to roll out to additional entity types, including SNAs, autonomous entities, and externally funded projects. The current CoA's ability to integrate, but separately account for, different levels of government, funding sources (including any off-budget funds), advances, and entity types, however, is still limited.

The IMF has also posed a concern regarding the limitations of the uniform and comprehensive coding of capital projects. Additionally, as the government transitions from cash to accrual accounting, additional transaction types and entities will be required to be captured, accounted for according to the CoA, and reflected in consolidated financial statements.

210. **The IMF has recommended that a more flexible and dynamic disaggregation of the CoA be adopted.** This recommendation is based on the conclusion that the current classification should be more evolved to fulfill both current and future needs. All of the data gathered within the FMIS should be classified within the GL, a more disaggregated “technical section” of the CoA in the FMIS, or within subsidiary ledgers (some of which may contain more detailed classifications that roll up and are reflected in the GL only at an aggregated level) to ensure that the data is available to support the management needs of users at the LMs or GDs under the MEF. This initiative would also allow the MEF to monitor more granular fiscal data for expenditure analysis purposes. To introduce such a flexible and dynamic disaggregation of the CoA, a clear change management plan shall be prepared, considering the current gaps in the classification scheme against the requirements, the technical options for the new scheme that meet the diverse needs of users, and a step-by-step action plan for the implementation.

Strengthening FMIS and PFM Ancillary Information System and Modules

211. **Some LMs and GDs under MEF have come up with their own IT systems to cater to their own business process requirements, leading to some duplications regarding features and functionalities, in addition to the non-linkages of these systems to the FMIS.** While a modular approach advocates a decentralized approach to developing IT solutions focused on specific business needs, it also recommends that the FMIS be the “single source of truth” for financial reporting, with no requirements for manual assimilation of information and the whole ecosystem working in an automated manner as a network of multiple IT systems. As a result, it is necessary to link the systems used in LMs and GDs under the MEF with the FMIS for seamless data exchange.
212. **Some systems were or have been developed only with minimal stakeholder involvement and consultations, which could potentially lead to issues regarding limited or no data exchange interfaces between FMIS and such a system down the road.** For example, the design of SARMIS 2.0 seems to have been done without much stakeholder consultation; only one system demonstration was given to GDB recently. It should be noted that SARMIS 2.0 has deep linkages with FMIS transactional data and metadata such as COA, budget allocation, and cost centers. While the FMIS has to feed the metadata to all other auxiliary systems, the auxiliary systems also need to provide feedback to the FMIS about the data about financial transactions being affected by their business processes. This lack of involvement from relevant stakeholders might lead to a future scenario wherein SARMIS 2.0 may fall short of the functional requirements of other LMs and GDs, leading to issues with the roll-out and acceptance of the system across the MEF and the rest of the government.
213. **The data exchange linkages of the FMIS with Tax, ASYCUDA and Non-taxes systems are through APIs for the exchange of consolidated information, which presents further scope for optimization.** The reporting of revenue numbers to FMIS by these systems is done at the summary level with cut-off timings, not in confirmation with business hours. Such a process has led to a reconciliation problem, which then requires further manual intervention. As a result, there have been some significant variances in the daily revenue information between FMIS and the ASYCUDA and Non-Tax systems. In addition, from the technical level, these systems currently maintain the metadata independently, whereas it should be optimized for FMIS. This means that

all the metadata shall be created and reside only within the FMIS, and the FMIS would then feed the metadata to all other auxiliary systems in an automated manner, and, in exchange, these auxiliary systems would send back the financial data to the FMIS, thereby making the FMIS the “single source of truth”.

214. To tackle the aforementioned challenges, the IMF has recommended:

- **For SARMIS 2.0**, it is recommended to have an assessment of some key LMs and GDs under MEF to determine the asset management use-case requirements. It should be seen that their business requirements are in line with the development of SARMIS 2.0, and the SARMIS 2.0. should be interoperable with FMIS, fetching information related to master data and metadata from FMIS and, in exchange, sending back the asset related financial data to FMIS
- **Develop standard metadata exchange protocols for transmitting data to and from FMIS using standard APIs.** These protocols should be designed to be compatible with other MEF information systems for seamless consumption. The standard shall support the improvements in the inward data exchange with multi-party reconciliation facilitation. With regards to inward and outward data exchange protocols, it is necessary to identify relevant information systems and establish standard APIs to be used by all systems sending similar data for similar purposes.

Expanding the Functional of the FMIS for LMs Service Delivery Units and SNA

215. **The FMIS core modules have been developed with a focus on the needs of the MEF; thus, some core functions are not yet fully available at the SNAs or LMs’ service delivery units**, which is part of the reason why some LMs and SNAs use the FMIS for budget execution purposes, while for their internal accounting and reporting purposes, their own automated systems (“mini” FMIS) or manual processes are used. The focuses, however, have expanded, as evidenced by the most recent expansions of FMIS’ payment portal to local government at the district level and the roll-out of the budget planning and procurement modules. In addition, the FMIS has also been rolled out to the provincial level and, through a payment portal, to the district level. Even with this expansion, since the current “mini” FMIS used at the LMs and SNAs has not been interfaced with the FMIS, many more tasks and changes are required.
216. **Interfacing between MoEYS’ EMIS system and the FMIS needs to be further pushed to fulfill current and future needs.** Recently, the long-term goal to fully integrate the LMs’ financial management systems, if any, into the FMIS has been agreed to; EMIS is one of them. The EMIS provides budget allocation, execution, and reporting functionality to Cambodia’s more than thirteen thousand schools. Currently, the budget execution data obtained from the EMIS is entered into the FMIS manually on a consolidated basis on a daily basis. Given the ongoing decentralization reforms plan, it should be anticipated that there will be an increase in the need for strong financial management systems at the service delivery level of government and for SNAs. This will require a transformation in the development focus of the FMIS and the inclusion of LMs and SNAs in its governance.
217. **The IMF, based on the aforementioned challenges, has provided some key recommendations for the 2024 action plan as follows:** (1) accelerate the expansion of the current six core modules and the two additional modules in the FMIS – with a stronger focus on the two additional modules, whose roll-out progress seems to be relatively slower; (2) use lessons learned from the existing FMIS’ payment portal (benefits and constraints) to further explore the options for developing core financial management functions to address the needs of all levels of SNAs; (3) establish a standard API to allow the LMs’ financial management system

(Ex. EMIS) to automatically uploads the financial data into the FMIS; (4) develop a medium- to long-term strategy to extend FMIS to LM's service delivery level, taking into account other alternative options that would be cost-effectives, Ex. portal-like solution, as opposed to rolling out full FMIS functions to all LM's service delivery level.

Improving Data and Information Systems Governance

218. The IMF supports the directions the GoKC has taken in promoting digitalization at the government level by creating a digital ecosystem using a modular approach, as found in the "Cambodia Digital Government Policy 2022-2023". To successfully implement the policy using the modular approach, considering the fact that some systems used by LMs and GDs under MEF have not yet interfaced with FMIS, the IMF has recommended:

- **Establish an oversight body** – 'design authority' – to develop and approve the framework and guiding principles for the MEF's Digital Integrated Financial System, chaired by the General Secretariat of Digital Economy and Business Committee and members from relevant GDs under the MEF (Ex. GDFMIS, GDB, GDNT, GDT).
- **Develop a Data Governance framework** to ensure the data structures follow common protocols and are appropriately classified with defined owners, custodians, access rules and parameters for reusability (openness) to facilitate the vision of data exchange and interoperability of the eco-system. The framework shall be reviewed periodically to ensure relevance.
- **Adopt clear information security policies, standards, and guidelines** to secure data against cyber-attacks, unauthorized access, unauthorized modifications, and improper use.

3.2.3. PIMA Results

219. **The average General Government (GG) investment has increased from about 5% of GDP (between 1990 and 2000) to over 8% of GDP (from 2010 to 2021)**, allowing the GoKC bridge the gap with emerging and developing Asian countries and other low-income developing countries (LICD). At the same time, **the share of the DPs funding of the central government (CG) investment has declined** from 80% in 2010 to about 58% in 2021, and this trend is expected to continue to decline as Cambodia has moved into a lower middle-income country.
220. **Private investment represents about two-thirds of the total investment in Cambodia.** This investment has been largely contributed by the foreign direct investment (FDI) for the past three decades, reaching about 16.8% of GDP in 2019 (although there were some declines in 2020 and 2021 to 16.1% and 16.5%, respectively, due to the impact of COVID19).
221. **Economic and social infrastructure have been the focus of the investment efforts in Cambodia** – represent 58% and 24% of CG investments in 2020 respectively. It should also be noted that large infrastructure investments are often financed by DPs, especially in the transport and irrigation sectors.
222. While the central government carries most of the public investment, **the importance of sub-national government has increased and is expected to increase further** as the country is increasing the government's deconcentrating and decentralization (D&D). Investment by SNA has increased from less than 0.3% of GDP in 2019 to 0.6% of GDP in 2021.
223. **The government has now returned to using PPP after a sharp drop in the past decades.** The new 2021 PPP law has been adopted, and the relevant authorities have planned to procure a larger share of investment projects through PPP arrangements to broaden their options for

financing public infrastructure and lessen fiscal pressures at a time that DPs financing is expected to decline over the next decade.

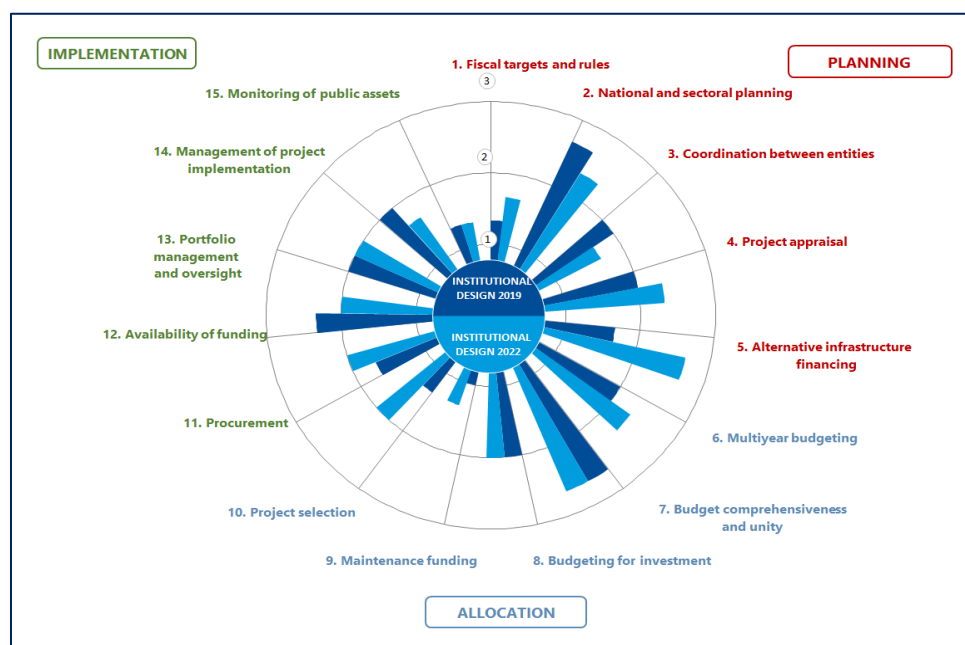
Efficiency and Impact of Public Investment

224. **Although the access to physical infrastructure has significantly improved over the past decades, it still remains lower than comparator countries.** For example, it has achieved almost universal electrification of the country, from just 5% of villages in 2003 to 98% in 2021. At the same time, however, there are several sectors that Cambodia is still behind other countries in the region – for example, share of paved roads in the road network (18% in 2018 against 28% in Philippines or 76% in Vietnam) or the number of secondary-level teachers per 1,000 people (2, against over 5 in the region).
225. **Although access to physical infrastructure has significantly improved over the past decades, it still remains lower than in comparator countries.** For example, it has achieved almost universal electrification of the country, from just 5% of villages in 2003 to 98% in 2021. At the same time, however, there are several sectors in which Cambodia is still behind other countries in the region, for example, the share of paved roads in the road network (18% in 2018 against 28% in the Philippines or 76% in Vietnam) or the number of secondary-level teachers per 1,000 people (2, against over 5 in the region).

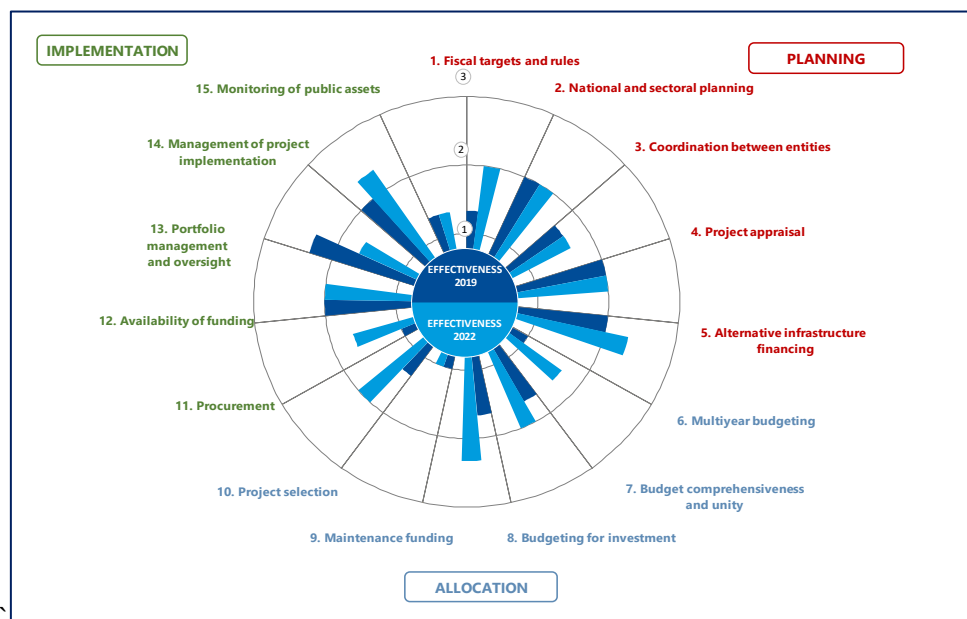
PIMA Framework and Results

226. PIMA evaluates 15 institutions engaged in three phases of the public investment cycles – as well as 3 cross-cutting institutions (IT support, legal framework, and skills of the personnel involved) that affect them. An institution, in this case, refers to a set of rules, relations between actors, and effective practices in a given PIM area. The three phases include (1) planning sustainable levels of investment across the public sector; (2) allocating investment to the right sectors and projects; and (3) implementing projects on time and on budget.

Figure 11: PIMA Score 2019 and 2020 - Institution Design

Source: IMF, 2023

Figure 12: PIMA Score 2019 and 2020 - Effectiveness

Source: IMF, 2023

227. **Overall, there have been some significant improvements over the PIM in Cambodia since 2019, which have then further led to higher scores in the 2022 PIMA.** Among those, MTFF is now being prepared to guide the budget preparation, although it has not been formally approved. A full list of capital projects is presented to the Council of Ministers for approval during the budget preparation, which is available to staff of the Budget Formulation Department of the GDB to assess corresponding recurrent costs. Major domestically funded individual projects (although some are groupings of projects) appear as an annex in the budget documents. Additionally, Sub-Degree 41 and the standard operating procedure (SOP) for domestically funded projects address several issues: 1) establishing standard criteria for project selection; 2) introducing a provision for MEF to do a central monitoring of project progress; and 3) clarifying some procedures for in-year monitoring of public investment projects by LMs.

The 2020 PIMA Assessment Results

Table 7: 2020 PIMA Assessment Results

	No	Institutions	Institutional Strength	Effectiveness	Reform Priority
Planning Phase	1	Fiscal Targets and Rules	Medium	Medium	Medium
	2	National and Sectoral Planning	Medium	Medium	Low
	3	Coordination Between Entities	Medium	Medium	High
	4	Project Appraisal	Medium	Medium	High
	5	Alternative Infrastructure Financing	High	Medium	Low
Allocation Phase	6	Multi-Year Budgeting	Medium	Medium	High
	7	Budget Comprehensiveness and Unity	High	Medium	Medium
	8	Budgeting for Investment	Medium	Medium	Medium
	9	Maintenance Funding	Low	Low	High
	10	Project Selection	Medium	Medium	Medium

Implement- ation Phase	11	Procurement	Medium	Medium	High
	12	Availability of Funding	Medium	Medium	Low
	13	Portfolio Management and Oversight	Medium	Medium	High
	14	Management of Project Implementation	Medium	Medium	Medium
	15	Monitoring of Public Assets	Low	Low	High

Source: IMF 2023

228. **Coordination Between Entities:** The IMF indicates three key issues with regards to “coordination between entities” institution including: 1) although there is a legal requirement to develop local investment strategies, coordination with the central government is still limited; 2) although most transfers to SNAs are formula-based, the amount transferred varies after budget approval; 3) while there is a legal framework and reporting for contingent liabilities arising from investment activities of SNAs, public corporations, and PPP signed after 2021 but not for the PPP established under the former legal frameworks. Since the level of public investment delivered by the SNAs has doubled in recent years (increased up to 7% of total public investment and about 18% of domestically funded public investment in 2021), and this will continue to increase, especially in the context of decentralization reform and the strategies set out by the government; therefore, **this institution has been recommended to have a high reform priority**.
229. **Project Appraisal:** There have been significant efforts made by the government in establishing guidance for project appraisal, but it is a **high priority** now to operationalize the new regulatory regime and improve project development capacity further in LMs. Between the years 2019 and 2022, SOPs for both externally and domestically funded projects, sub-decree (41), and budget circulars have been established to support the preparation and review of the project appraisals. However, while domestically financed medium and large projects (budgeted over the threshold of 8 million riels) are generally more complex and require more substantial project justification, the SOP does not provide sufficient detailed instructions or “how-to” manuals for such requirements to be met. Additionally, the risk assessment, while included as a component for externally funded project reviews, has not been added to the SOP for major domestically funded programs. Further capacity building in the areas of cost-benefit analysis, risk management, and implementation planning shall be provided to relevant LMs, especially for domestically funded proposals.
230. **Multi-year Budgeting:** The IMF has concluded that there are some strong achievements in multi-year budgeting, but at the same time, there are also areas to improve. In those cases, MTFF is reasonably reliable and serves as the basis for preparing the three-year BSPs. However, although the BSP contains three-year estimates of capital expenditure by LMs, the requested budget and underlying capital project list are only negotiated and agreed upon for the annual budget. Additionally, the projections of total construction costs of major capital projects and planned spending over three years are published in the Public Investment Program (PIP) but not fully available in the budget documentation. In this sense, the IMF recommended that, for the coming years, the MTBF needs to be further developed so that the program and economic structure of the budget over the medium term can be presented as an annex to the budget at the same level of detail as the budget. On the capital side, MTBF shall include a multi-year pipeline of major capital projects that are to be included in the budget in future years, and the pipeline shall contain for each project total costs and planned allocations for the next three years, an indication of any changes to planned amounts, and an explanation of such changes.
231. **Maintenance Funding:** the PIMA assessment indicates low scores for both institutional strength and effectiveness; thus, recommend high-priority reform for this institution.

Among those, some key findings include: 1) while there are high-level maintenance guidelines for the three largest infrastructure ministries (MPWT, MRD, and MWRM), there is not yet a standard methodology for determining recurrent maintenance; 2) there is no standard methodology for determining capital maintenance needs, – Ex. requirements for major improvements to existing infrastructure; 3) routine maintenance is funded as a recurrent expense and shown in the budget, but major improvements are not separately identified in the budget. Therefore, the IMF recommended that the MEF establish a requirement for all LMs to develop recurrent and capital maintenance standards for their infrastructure and, separately, for their other non-financial assets.

232. **Procurement: Various reform actions within the Procurement System Reform Strategies 2019–2015 have been taken; among those is the release of the 2023 Law on Public Procurement; however, there are still some more reform actions that shall continue to be prioritized.** One of the key reform actions is the Methodology for Assessing Procurement Systems (MAPS), for which, at the time of the PIMA assessment, the GDPP had submitted a request for DPs to get further support. Compliance with the legal framework should be strengthened, particularly regarding procurement methods. Additionally, the accuracy, timeliness, and comprehensiveness of procurement data reporting from procuring entities should be monitored and enforced, and the GDPP should be encouraged to produce and publish more types of analytical reports on a regular basis.
233. **Portfolio Management and Oversight: Developing a portfolio monitoring framework is a prerequisite for improving capital budget management and investment efficiency; therefore, this area shall be a high priority.** An important benefit of portfolio monitoring, in addition to identifying cost overruns and delays that need remedial action, is that it informs decisions on budget reallocations between projects during budget execution, thus increasing execution rates and enhancing budget credibility. The PIMA assessment indicates that, in Cambodia, while some oversights are conducted by the in-charged GDs (GDICDM and GDB-DI) over both externally and domestically funded projects, there is still no systematic portfolio oversight yet, in the sense of systematically consolidating information on the portfolio to determine the cost outturn and the project delays. Although it should also be noted that the Public Investment Committee (PIC) has also recently been established under MEF to assess, review, and evaluate project proposals as well as identify qualified sources of financing for new public investment, The effectiveness of this establishment will be reviewed during the next PIMA assessment.
234. **Monitoring of Public Asset: the PIMA assessment indicates low scores for both institutional strength and effectiveness in this area; thus, recommend high priority reform for this institution.** The IMF indicates that: 1) while the states' assets are required to be comprehensive and updated annually, the quality of the data may not be fully reliable, partially due to the fact that the data is annually verified and is done only on a limited sample basis; 2) asset data are classified as land, buildings, industrial equipment, vehicles, and furniture, but there is no classification of infrastructure assets at the moment; 3) although there is a Guideline on Fixed Asset Threshold, which defines non-financial asset and introduces the depreciation concept, the current annual financial report has not been included the non-financial asset or depreciation over such asset yet.

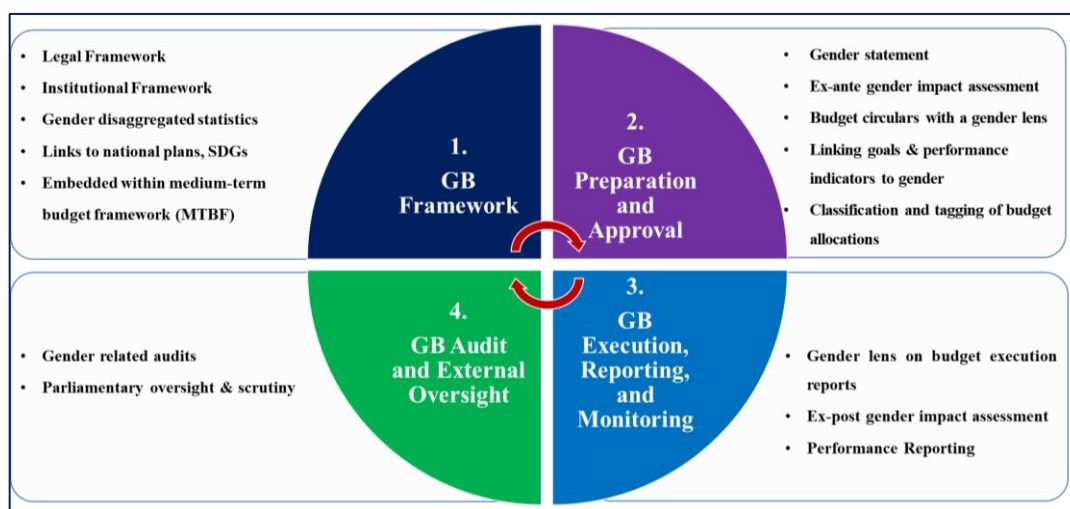
3.2.4. Assessment of Gender Responsive Budgeting

Significant of Gender Budgeting

235. **Gender budgeting (GB) plays a key role in contributing to the overall economic growth of a country.** Research conducted by the IMF has shown that higher gender inequality, when controlling for all other factors, is correlated with lower GDP growth, greater financial instability, and higher income inequality. While changing attitudes and social norms, the root cause of gender inequality, is important, research has shown that policies matter more in advancing gender equality, having quantitatively larger impacts compared to changing attitudes.
236. **Some key benefits arising from adapting gender budgeting (GB) include:** (1) helping to narrow the gender inequality gap; (2) helping to promote (or at least maintain the current level of) gender equality; (3) promoting more effective use of government resources by linking budgets to strategic plans via the assessment of the impacts of the policies toward the objectives of the strategic plans, especially those related to gender equality; (4) helping to prioritize and improve the design of the policies, which then reduces the costs and impacts a policy might have on gender equality indicators.
237. Cambodia, unfortunately, still has relatively higher gender inequality compared to other countries in the region. **In this sense, to improve the overall economic growth, GB, whose primary objective is to promote gender equality via the assessment of the impacts of current and newly proposed policies, shall be adapted.**

Gender Budget Framework

Figure 13: IMF Gender Budgeting Framework – Holistic Approach through a Budget Cycle

Source: IMF, 2023

238. **The IMF has used the Gender Budgeting Framework (Figure 1.) to assess and provide recommendations for Cambodia's current gender budgeting system.** The framework consists of the enabling frameworks (1. GB Frameworks) and the tools and processes that are embedded into each stage of the budgeting cycles: (2) budget preparation and approval; (3) budget execution, reporting, and monitoring; and (4) budget audit and external oversight.

General Understanding of Gender Budgeting in Cambodia

239. **There is still not yet a common understanding of the concept of GB across the GoKC.** One of the most common misunderstandings is that gender budgeting means there is increased funding for gender mainstreaming activities as listed in the Gender Mainstreaming

Action Plans (GMAPs), while, actually, GB is not a separate budget but a gender initiative injected into the resource prioritization process, providing an assessment of the impacts of the different policies and programs toward gender outcomes and recognizing that most spending is currently having an impact on gender equality, either intended or unintended. **Therefore, GB must be communicated to ensure common understanding across the government to help push GB momentum forward.**

Gender Budgeting Enabling Framework in Cambodia

240. **Legal Framework:** Although Cambodia has declared its intention to develop legislation on the GB in the 2019 report on the Beijing Declaration, at this stage, the country does not yet have an explicit requirement for the GBs in the legal framework. While changes to the legal framework could take time, GB reforms could still begin and progress even without an explicit requirement in the PFM-related law.
241. **Institutional Framework:** There are working groups at almost all levels of the government, including the sub-national levels. At the national level, MoWA is the ministry driving the momentum of GB reforms, while at the LM level, a Gender Mainstream Action Group (GMAG) is established in all LMs, chaired by the Secretary of Stages, with members from every department within the ministry. At the sub-national level, provincial and district Women and Children Consultative Committees and Commune Committees for Women and Children are created to help drive the work on gender. On top of this, a Technical Working Group on Gender has also been established to bring together government agencies, DPs, and civil society to discuss gender-related issues. However, the roles of the MEF, the leading actor in the budgeting process, have not been clearly identified within the institutional frameworks. In addition, the GMAG seems to be too large, and the works only focus on the activities financed under the Gender Mainstreaming Action Plans (GMAPs) as opposed to the budgeting process.
242. **Strategic Planning Framework:** Although at the national level there are various national strategic planning documents that emphasize the needs of the whole government to advance gender equality, GMAPs, the key action plans for gender mainstreaming, do not really connect the activities within the plan to the budget required, narrowly focus on the gender activities within the ministry as opposed to connecting to the national strategic plans, and do not prioritize activities to complete.
243. **Statistical Framework:** The National Institute of Statistics (NIS) plays key roles in collecting primary data (provided by its decentralized officers) and compiling and consolidating those data, including gender-disaggregated data. In addition, multiple other LMs also collect and publish their sector-specific gender-disaggregated statistics; for example, MoEYS publishes extensive gender-disaggregated data, making the gender-disaggregated data more readily available at their disposal. Regardless, there has been very little evidence of the use of such available data for the formulation of policies, programs, or projects to help promote gender equality.
244. **The IMF, within the GB enabling framework, recommends to** (1) create a permanent legal basis for GB to help anchor reforms and support its sustainability over time; in this case, the current gaps and roadmap shall be prepared. (2) MEF should assume the central roles in driving the GB, along with tighter coordination with the LMs and MoWA, and the roles and responsibilities of all relevant stakeholders shall be clearly defined. (3) create a connection between the government strategic plans and budget, while the gender strategic plans (including GMAPs) shall be costed, prioritized, and included in the budgeting process.

GB Tools and Processes Embedded to the Budget Cycles in Cambodia

245. **The “Guidelines on Performance Budgeting” layout some areas useful elements to enable or supports the implementation of the Gender Budgeting (GB)** – among those are: (1) having an assessment of stakeholder and beneficiary needs in setting policy priorities, in which beneficiary refers to both men and women; (2) using the program structures and setting performance targets in the context of BSPs; and (3) incorporating medium-term projections and rolling plans.
246. **The current BSPs do not yet taken GB into consideration.** Although most BSPs developed by each LM and the budget program (PB) include some programs that have the objective of advancing gender equality, those programs are not linked to the gender policy objectives or gender strategies. In addition, some LMs only conduct assessments of the impacts of the programs on men and women when the programs have direct impacts on women, ignoring the fact that all policies, programs, or projects could either demote or promote gender equality, either directly or indirectly. Also, the current BSP guidelines provide that each ministry prepares its own program structures and performance indicators on an individual basis. However, due to the cross-cutting nature of many gender policy issues, coordination across LMs is required.
247. **With regards to the budget formulation and approval stages, the IMF has recommended** (1) gradually **adopt the Gender Impact Assessment (GIA) tool** to identify and improve a way in which programs will impact differently on men and women and how programs could either advance or undermine gender equality; (2) **prepare and publish the Gender Budget Statement (GBS)**, which showcase the government’s efforts to improve gender equality and resource devoted to doing so, alongside other budget documents; (3) **strengthen priority setting process for policy development and resource allocations** via identifying “Gender Equality” as mandatory reference points of the review of the program structure, revise budget circulars into two phases – in which the first phase is to defining the baseline budget and baseline performance and identifying the strategic priorities, and the second phase is to identify the impacts of each proposal (in the area of new revenue, new spending, new projects, and savings) on both the baseline budget and the baseline performance; and (4) **bring PB reforms to fruition**, including the integration of capital spending into programmatic structure, so all the spending including the projects funded by donors –the project which gender impact assessment are required and have been implemented – is recognized in the budget to inform a full picture of gender impact of the policy.
248. **With regards to the monitoring and evaluation stages, the IMF recommends** (1) identify gender-responsive activities and their associated revenues and spending and introduce a system of gender “tagging⁶” in order to track activities that are intended to be gender responsive; (2) update the budget guidelines and instructions to reflect the implementation of the new GB tools, such as GIA, GBS, etc. (3) utilize a mapping tool embedded in the FMIS to support reporting of gender-responsive activities funded in the budget; (4) design and implement a framework for program evaluation that includes a specific focus on gender impacts.
249. In the area of auditing, the NAA has not yet introduced gender-focused performance audits; however, **NAA recognized that as performance audits are more widely adopted, gender could be incorporated.** In this sense, over time, the NAA could work together with the MoWA to incorporate a gender perspective into existing guidelines for performance audits. In fact, the

⁶ The IMF suggested doing this manually at first but then embedding it gradually into the FMIS to support budget preparation and execution; however, this shall not be developed into one of the budget classifications, as this does not fully fit into the definition of budget classification.

MoWA has already begun working with the NCDD Secretariat to conduct gender audits in the implementation of the National Program for Sub-National Democratic Development.

250. With regards to parliamentary oversight, although the NA has a very important role in promoting gender equality in both national and sub-national government, the NA has not yet been directly involved in gender budgeting. **However, as GB progresses, especially when GB documents are included in the budget documents and submitted to the parliament for approval, NA will become more involved** and could hold the government accountable for ensuring the effective allocation of government resources toward improving gender equality.

3.2.5. The Implementation of the Public Financial Law 2023

The Strategic Context of the Public Finance System Law 2023

251. The new Public Finance System Law 2023 (PFSL) represents a key milestone in the implementation of the PFMRP, which was launched in 2004. The main objective of the PFMRP is to strengthen PFM systems to implement Cambodia's development agenda, reduce poverty, and improve the delivery of public services as set out in the national development strategies.
252. The PFMRP sets the main direction for reform and is complemented by a series of key reform strategies with detailed action plans to operationalize the reform across the different PFM areas up until 2025, the first of which is the overarching BSRS Strategy 2018-2025.

The Links between PFSL 2023 and PFMRP and BSRS

253. The objective of the new PFSL, as outlined in Article 1 of the law, is in line with the overall objective of the PFMRP, "to achieve budget credibility, financial accountability, budget-policy linkages, and performance accountability, aiming to ensure the efficiency, transparency, accountability, and sustainability of PFM for the support of macroeconomic stability, economic growth, and social equity".
254. The new PFSL consecrates the budget reform conceptualized in the PFMRP and BSRS by integrating its relevant budget tools and procedures into the national PFM system through a clear legal basis, as follows:

Table 8: BSRS Elements in the PFSL Provisions

Key Elements of BSRS	PFSL Provisions
PIB	Art. 60: Annual performance plans/reports
	Art. 77: Performance M&E system
PB	Art. 20: Appropriation by program and main categories of expenditure
	Art. 40: Appropriations to show new initiatives
Medium-term budgeting	Art. 51: Single circular for BSP and annual budget
	Art. 38: MTFF and MTBF
	Art. 41: Multi-year 'commitment appropriations' of investment projects
PIM	Art. 57: Integration of public investment in program structure
	Art. 43: Carryover of the unused payment appropriations
	Art. 67: Virement within subprograms

Management discretion	Art. 75: Simplified budget control
Accounting and reporting	Art. 87: Budgetary Accounting on cash basis
	Art. 89: General accounting on accruals
	Art. 99: Publication of all financial statements and reports
Budget transparency	Art. 51: Publication of draft Budget Law
	Art. 51: MTFE and MTBF publication
	Art. 99: Publication of all financial statements and reports
FMIS	Art. 13, 85: Exclusive use of FMIS and digitalization
Other reform items	Art. 19: Annexed budget
	Art. 20: Treasury special accountings
	Art. 35: Financial reserve fund
	Art. 100-103: International control and audit, financial inspection

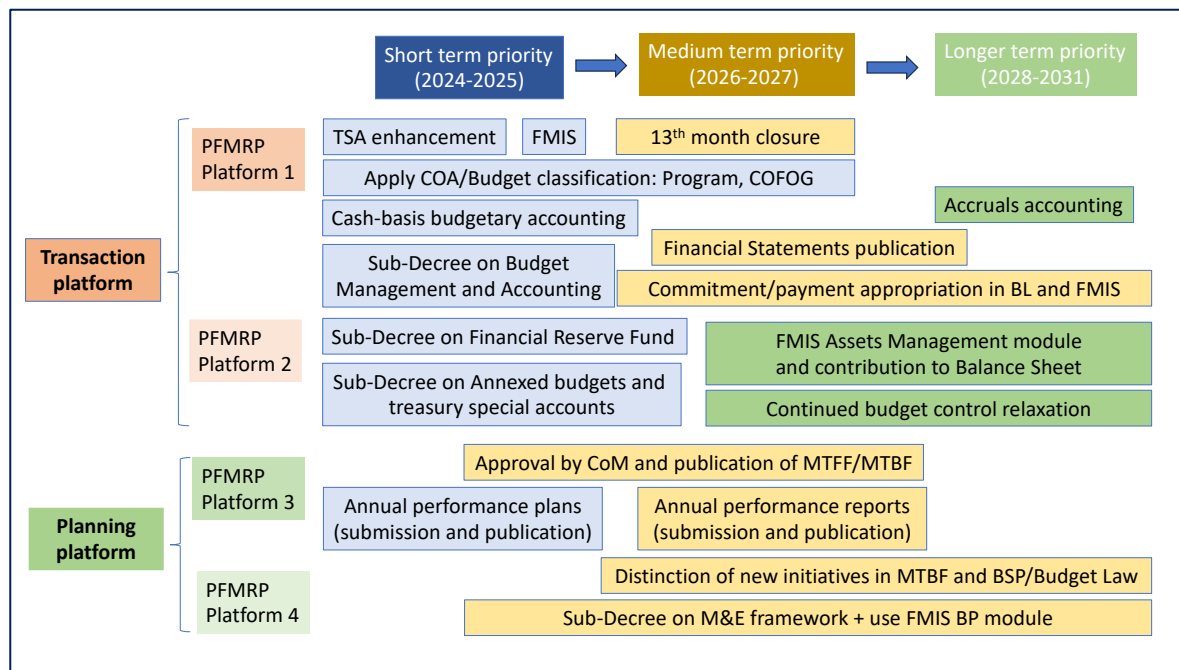
255. Furthermore, alongside to the new PFSL, various other laws (PPL, Audit Law, Tax and Non-Tax Law, Law on State Property Management, etc.) also encompass certain aspects of the budget reform. Additionally, specific regulations or more detailed sub-legislation acts also play some key roles in addressing these crucial reforms.

Recommendation and Roadmap for PFSL Implementation:

256. In general, the reforms to public expenditure systems can be viewed in the context of (1) **the transaction platform** (corresponding to PFMRP Platform 1 and 2 in Cambodia) and (2) **the planning/policy platform** (Platform 3 and 4 of Cambodia's PFMRP). The establishment of a robust transaction platform, with an adequate reporting and control systems, is a prerequisite for the development of the planning/policy platform.
257. **Cambodia, even with prudent fiscal management over the past decades, still has room for improvement in the areas of “transaction platform” in order to build foundations for the planning and policy platforms.** The new PFSL marks the beginning of a new era in PFMRP, not the end of the reform process. The new PFM tools and processes, some of which have been piloted for many years already, will need to be constantly monitored, analyzed, and adjusted when necessary. Areas in the “transaction platform” that require further attention include: strengthening the treasury system and accounting and reporting; rolling out FMIS; improving budget classification and CoAs; and strengthening internal and external audit.
258. **It important to acknowledge that PFSL could not address all the challenges of the current PFM system by the end of 2026.** The PFSL has a number of provisions that cannot be implemented in the short term. For instance, art. 89, which requires that general accounting be accrual-based, will not be fully applied before at least 2031, as foreseen in the Accounting System Reform Strategy and roadmap to accruals accounting. In addition, the conditions for the implementation of several PFSL provisions shall be determined by sub-legislations (sub-decree or prakas), which also require more time. On the other hand, other PFSL provisions require more urgent action to ensure compliance, such as the preparation and submission to parliament of annual performance plans of LMs (art. 60).
259. In this sense, it is recommended that the GoKC prioritize and sequence the PFM Reforms to ensure the smooth implementation of the PFSL in Figure.
260. The **“Platform Approach”** adopted by the GoKC for PFMRP, with the use of pilots and gradual compliance with regulations, has been generally prudent. It is, therefore, recommended to also pursue the same approach for the implementation of the PFSL – as depicted in Figure 14.

Ideally, the proposed approach is to prioritize (i) solving the gaps in the most essential elements of the transaction platform (PFMRP platforms 1 and 2), (ii) putting in place the minimum legal requirements of the PFSL, and (iii) putting in place gradually the tools for the planning platform (corresponding to reform activities of PFMRP platforms 3 and 4).

Figure 14: Recommended Roadmap for Implementing Public Financial Law 2023

Source: EU's Recommendation

261. The implementation of the PB and PIB should allow for differentiation between LMs rather than a one-size-fits-all approach. MEF has already validated in its strategy the principle of a simplified approach for certain LMs. Although this concept is not mentioned in the PFSL, the Law permits some flexibility through the sub-legislation.
262. Finally, implementation of fiscal decentralization in the context of the National Program on Subnational Democratic Development (Decentralization and Deconcentration) is likely to continue accelerating in the medium term, which will require more PFM reforms at the subnational level. As PFS Law is currently being drafted, it is crucial to keep in mind that the intertwining of the two laws will need to be dealt with carefully.

3.2.6. Implementation of PAs – MoYES

The Context of Introduction of PAs in Cambodia

263. The introduction of **PAs** is mentioned in the BSRS 2018-2025, the objective of which is to accelerate the PB reform and introduce PIB in Cambodia. The BSRS foresaw that the 3-year rolling BSPs of the LMs and provinces, which had been piloted since 2011, would include the performance indicators of programs and sub-programs. The BSP would thus provide the performance information to be presented and discussed during the annual budget negotiations with MEF.
264. While the new PFS Law (2023) introduced additional performance tools: the **annual performance plans** and **annual performance reports** to be submitted with the draft Budget

Law to parliament, it does not mention the PA. The PA, on their side, would form “a clear agreement on outputs to be formalized between MEF and the LMs after the negotiations have been completed and budget allocation agreed”.

The 3-Level PA System

265. At this pilot stage, the PAs form a practical tool required by MEF to instill a performance culture in LMs through establishing clear lines of accountability for performance, from MEF to LMs (level 1), from LMs down to program managers (level 2) and then from the latter to the budget entities (level 3) involved in program implementation. The first level focuses on program level indicators, the second level then focuses on sub-program level indicators; while the last level focuses on cluster of activities level indicators. Indeed, MEF intends to introduce the PAs gradually as follows:

- **In 2023:** PAs between the MEF and 7 LMs. All LMs to be covered by 2026.
- **In 2024:** PAs between the LMs and their respective Program Managers.
- **In 2025:** PAs between the Program Managers and the budget entities. Ministers can decide to move faster.

266. The GDB issued templates for the three level agreements. The first level was piloted for Budget 2023 implementation with 7 LMs including the MOEYS⁷. Indeed, the templates for PAs issued by GDB in 2023 are structured the same way for the three levels.

Results from the Review of the 2023 PA between MEF-MOEYS

Overall Presentation

267. The first PA between the MEF and MoEYS is a Level 1 PA, and this was signed on December 8th, 2022, based on the preliminary template issued by the MEF as part of the first pilot exercise. The PA includes the following key indicators for the 5 programs of MoEYS:

Table 9: MoEYS Program Structure 20223

Program/Policy objectives	Key indicators	Target 2023
<u>Program 1:</u> Formal and Non-Formal Education	Enrolment rate of 5y/o	63.1%
	Primary graduation rate	88.7%
	Lower secondary completion rate	53.1%
	Adult literacy	90.7%
<u>Program 2:</u> Higher Education and Research	Higher education enrolment rate (18-22 y/o)	15.7%
	Percentage of students enrolled in STEM Education program	33.2%
<u>Program 3:</u>	Nb of medals in international competitions	274

⁷ The other six LMs are: MEF, Ministry of Land Management, Urban Planning and Construction (MOLMUPC), Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF), Ministry of Industry, Science, Technology and Innovation (MISTI), Ministry of Health (MOH), and Ministry of Justice (MOJ).

Physical Education and Sports	Nb of sport officers trained	1,050
<u>Program 4:</u> Development of Skills for Youth	Nb of young people trained in IT	2,775
<u>Program 5:</u> Support to Education Services	Budget execution rate	95%

PA Preparation Process

268. The PA 2023 was prepared in close collaboration by the MOEYS Directorate General of Policy and Planning (DGPP) and Directorate General of Administration and Finance (DGAF). The program directors and budget entities were not directly involved, as PAs Level 2 and 3 were not developed for Budget 2023. However, since the performance indicators and targets used in the PA were taken from the BSP, it should be noted that both program directors and budget entities are actively involved in setting the targets at the BSP preparation stage.
269. **The role of program directors and budget entities:** Program directors and budget entities shall be involved in the future development of the PA Level 2 and 3, for which they will be directly concerned as signatories. Both fully authorized and non-fully authorized budget entities are expected to be concerned by PAs for the sub-programs in the implementation of which they are involved. However, it is likely that fully authorized budget entities, who have more financial management discretion, will feel more directly accountable for performance than other budget entities.

Selection of indicators and targets

270. All the PA indicators and targets originate from the BSP 2023-2025 of MOEYS, and more specifically, the program-level KPIs. Therefore, there was no change to the targets from April–May 2022, when the targets were first included by MOEYS in the BSP, to December 2022, when the PA was drafted and signed. In other words, the budget negotiations did not lead to any change in the performance targets. Most importantly, the indicators and targets selected by MOEYS were not formally discussed with the GDB of the MEF, probably because the MEF considered them acceptable.
271. The selected indicators are relevant to the program policy objective. They are of good quality, combining output and outcome, quantitative and qualitative. They reflect the long-standing experience of MOEYS in identifying performance indicators in its BSP since 2011. The baseline is set at year⁻² (both originally planned target and actually achieved). They are objectively verifiable: the source of verification and method of calculation are clearly defined.
272. However, unlike in the BSP, the PA 2023 does not include gender disaggregated indicators (the BSP is much more detailed than the PA, as it presents indicators down to the sub-program level). Obviously, the priority was to select a limited number of indicators for the PA. As in the BSP, a narrative is missing to explain the variance between the planned and actual results, the different factors influencing results, and the rationale for selecting that indicator, underscoring its particular value.

Reporting

273. Although Article 6 of the PA requires annual reporting to MEF, the format of reporting is not specified. It is assumed that, at a minimum, information on target achievement will be included in the next PA. It would be preferable if MEF would revise the PA template to include a section on reporting with space for a narrative explaining variances or deviations from planned targets.

Incentive/sanction

274. As a sign that the PAs are indeed part of the PIB framework, i.e., not performance-based budgeting, the PA does not include any incentive or sanction provision.

Conclusion and Recommendations

275. **PAs are performance management tools aimed at enhancing accountability lines. However, the current PA's stipulations do not present clear mechanisms and processes for accountability:** there is an agreement on performance targets, and it is mentioned that there must be a report. What should the report look like? How will the report be reviewed, when, and by whom? How will underperformance be analyzed and treated? All these questions are central to the very notion of 'accountability'. Otherwise, the risk is that the PA framework becomes a ritualistic exercise leading to an accumulation of unused information, thus defeating the very purpose of enhancing accountability. At the same time, it should be mentioned that program managers and budget entities are increasingly asked to produce plans and reports, which necessarily has an impact on the time available for managing and delivering their services (their routine work). A balance should therefore be found, and the number of performance tools should be carefully calibrated not to overwhelm managers.
276. **PAs Level 1 and 2 are of limited added value as they duplicate the BSP and future annual performance plans and reports.** There is a more interesting prospect at PA Level 3. The added value of PA Level 1 (between Minister of Economy and Finance and Line Ministers) is likely to be limited as its contents duplicate the BSPs, and most probably will be very similar to the forthcoming annual performance plan to be sent to parliament with the draft budget law. The added value of PA Level 2 (between the LM and the program managers) is that they might contribute to reinforcing the sense of accountability of program managers if this is not already the case. However, as in the case of PA Level 1, PA Level 2 will also largely duplicate the BSPs. There might be more added value coming from PAs Level 3, as these will bring accountability for performance down to the budget entities implementing the sub-programs and clusters of activities, the latter being absent from the BSPs. Arguably, fully authorized budget entities, who have more financial management autonomy, are more likely to 'buy in' the PA than other budget entities. Enhanced accountability for performance, however, will depend on reporting and the use of reporting at the BSP and budget preparation stage, both at the MOEYS level (Budget Working Group) and in budget negotiations with MEF.

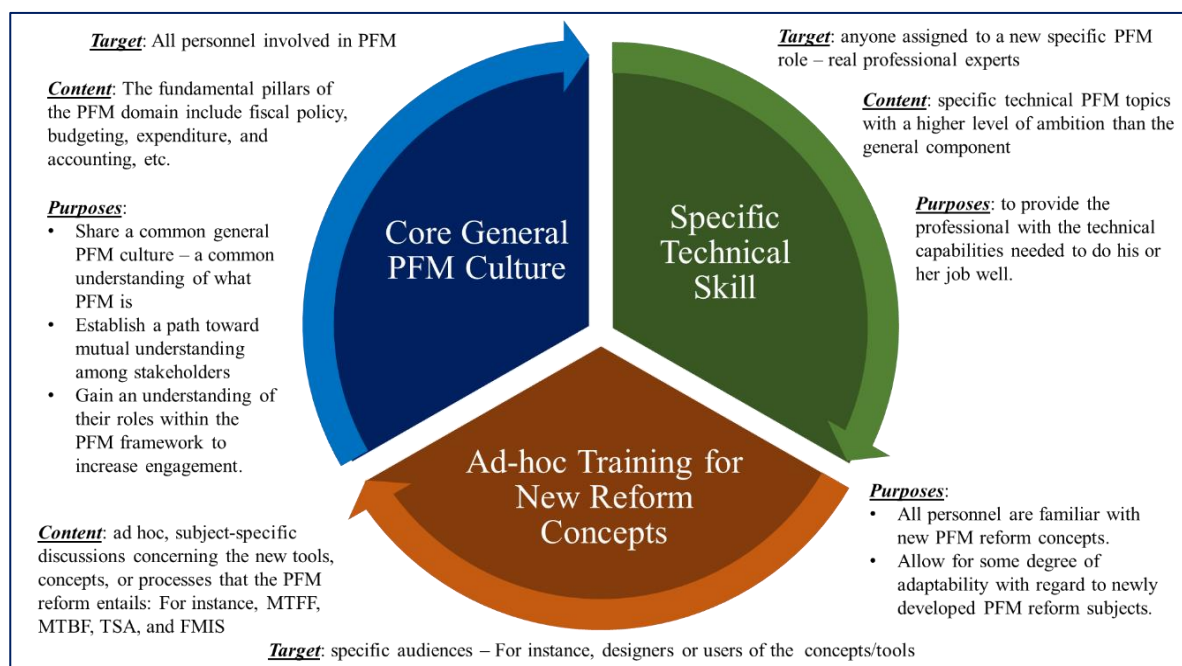
3.2.7. Capacity Development under the PFMRP

277. After conducting primarily assessments, including document reviews, interviews with trainers and trainees across various LMs, and a consultation meeting, the EU has formulated recommendations, which are organized into the following five primary categories:

Define Accurate Training Targets

278. Although the "Strategic Capacity Development Plan within the Framework of the PFMRP" serves as the primary document for the PFMRP capacity development plan and ambitiously outlines the final objectives of capacity developments under the PFMRP, more precise training targets must be established. This entails answering the following four questions: "**What** should be taught?", "To **whom** should it be taught?", "what is the **degree of ambition** for each topic (how long of the training course)?", and "What should be prioritized in light of **available resources**?".

Figure 15: Proposed PFM Capacity Model Components

Source: EU Recommendations

279. While the existing "Capacity Model" in strategic capacity development establishes fundamental principles for the development of skills and capacities under the PFMRP (help answer the question "what should be taught?"), it has not yet reflected the present state of the PFM reform agenda and lacks the adaptability necessary to incorporate emerging PFM reform concepts. As a result, it is suggested that the model be revised and classified into 3 components.
280. After "**What**" and "**Who**" have been established, in consideration of the available resources, the degree of ambition (i.e., the optimal duration of the course) should be determined. There should ideally be three levels of training: (1) **2 to 3 days** for "General Culture"-related topics in order to raise awareness; (2) **5 to 8 days** for basic professional skills for individuals who are not in charge but participate in tasks that require those PFM skills; and (3) **15 to 30 days** of training for expert skills and those who are in charge of the tasks that require those expert skills.

Focus on Initial Training

281. **The lack of emphasis on initial training has resulted in more ongoing trainings.** Cambodia is adhering to the "career civil service" model, particularly with regard to its "job for life" fundamental principle, which is in effect or in theory. Based on the experiences of countries

that follow this pattern, **initial training** for civil service personnel who are expected to remain in their positions for decades should be intensively developed in order to improve their capabilities. Cambodia has a proportion of contractual civil servants and a greater proportion of “career civil service” personnel; therefore, it is recommended that the initial training be strengthened to be more balanced with ongoing balance.

282. **Initial trainings may be administered both “prior to” and “subsequent to” the recruitment process.** In relation to the “prior to recruitment training”, this could be accomplished by improving the technical level of the competitive examinations used to recruit new employees. In this sense, the individual who wish to take the examinations shall have to perform self-learning (a form of training) in preparation for the recruitment process. With regards to the “subsequent to the recruitment training”, PFM courses for all newly hired personnel, at all levels, could be developed and delivered within a timeframe of 10 to 20 days, depending upon the level of recruitments. While the financial aspects should be factored into the development of training courses; however, it should be noted that the initial trainings may reduce the number of ongoing trainings that are necessary.

Integrate Training to Human Resources Management

283. **Currently, capacity development does not seem to sufficiently involve human resources (HR) managers.** Most training programs are designed by the core service entities (treasury, budget, accounting, etc.), while, in theory, capacity building should ideally fall under the roles of the HR directorates responsible for officer recruitment, evaluation, promotion, relocation, and compensation. To ensure the effectiveness of HR management, HR directorates usually also have a key role in defining the broad lines of labor rights and duties, including in the field of training activities. Thus, it is recommended to integrate training into the current HR management.
284. **Some forms of “training need assessment” should be conducted.** One way is to create a dialog between HR directorates and each individual officer during the annual assessment interview – not only to understand the current need but also help determine the officer’s career goals and skills required. In addition, a meeting or seminar with all HR directorates in all relevant entities and LMs should also be organized to further discuss the progress, challenges, and ways forward in PFM capacity building. This occasion might be taken to identify or appoint in each line entity/LM a ‘training focal point’, an executive in charge of, on a part-time basis, coordinating issues related to training and liaise with HR directorates.
285. **For the case of HR integration with a deeper involvement of HR managers in capacity building policy, some key measure could be considered:** A “Capacity Building Charter” that explicitly outline the rights and responsibilities of all parties engaged in capacity development, including trainers, employers, learners, and other officials should be clearly defined. The rules linking “training” to “career development” should be clarified, so that in addition to ensuring that candidates’ credentials are validated, sufficient training courses can be designed to equip employees with pertinent skills. In addition, the certification program, which is currently undergoing development, should encompass matters pertaining to both attendance and attainment. Human resources rules regarding individual participation in training activities must be established. Participants must pay close attention throughout the training. Consequently, the training event should be carried out at a time that is convenient for the involved parties, so as to prevent competition between workloads and the training programs – both trainers and trainees.

Streamline, Diversify and Strengthen Training Resources and Methods

286. Several entities are involved in providing PFM-related courses, including the Economy and Finance Institute (under MEF), the Royal School of Administration (under MCS), the Local Administration Institute (under MoI), the National Audit Authority Institute (NAAI), or the Customs School. These entities, however, are working separately, which could lead to overlap in training. To utilize the resources provided by each entity, it is recommended that **a general framework for coordination and cooperation between these public training entities be established**. This framework shall not only create a pool of training resources but also provide the opportunity for the entities to create various joint initiatives, such as the Training of Trainers (ToT) program or e-learning platform, as part of the face-to-face learning.
287. **With regards to training resource diversification, several options could be considered.** External resources should be considered as an addition to the internal resources. This could help strengthening the volume of the internal resources while stimulating and challenging the public training entities to provide better training services. Possible contributions and inputs from outsiders to help pool in resources (Ex. PFM's technical courses, trainers, training resources). Fully Fledged outsourcing of some training services – Ex. international colleges or trainings – especially for the technical skills. A closer implication of external donors on PFM capacity building – either as part of the overall fund or as the actual training provided by Technical Assistant (TA) during the TA's missions to Cambodia.

Design a More Effective Set of Planning and Programming Instruments

288. **A new set of planning and program tools and procedures should be established to link the medium-term strategic plan with the annual operational programs.** A medium-term strategic plan should be developed (or updated) with a 5-year horizon, clear targets along the what-to-whom matrix, and, if possible, the three proposed PFM Capacity Model components discussed earlier. In addition, a regular assessment guideline to assess the status of the strategy implementation should be established. The annual operational program should also be prepared based on the medium-term strategic plan of each LM, capital-provincial administration, and all entities under MEF, including all capital-provincial departments of economy and finance, with clear prioritized targets and training modality.

Public Financial System Assessment Against International Standard

4.1. National Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Assessment 20221

289. The 2016 PEFA framework is being used as a test for the indirect approach to 2027, based on the analysis of the strategic framework and the acceleration of the implementation of the fourth CAP4 (2023–2027). The estimated results have shown that 25 out of 31 PIs have improved a score, including PI-2, PI-3, PI-4, PI-5, PI-6, PI-8, PI-9, PI-10, PI-11, PI-12, PI-14, PI-15, PI-16, PI-17, PI-19, PI-20, PI-21, PI-22, PI-23, PI-24, PI-25, PI-26, PI-27, PI-28, and PI-29. This PEFA performance assessment reflects the right path for reforming Cambodian PFM to be efficient and accountable and aligned with international standards. However, to achieve these good performances, all stakeholders within the GoKC to accelerate the pace of reforms in line with a new global economic environment in the post-COVID-19 crisis. Table 5 below shows the expected PEFA score of 2027 compared to the PEFA score of 2021.

Table 10: Proposed PFM Capacity Model Components

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
PI-1. Aggregate expenditure Outturn	A	A	Fiscal discipline and efficient budget allocation are adhered by budget ceiling for current and capital budget to all LMs.
PI-2. Expenditure composition outturn	C+	B	The full implementing PIB will promote clearer to link with performance and increase efficiency, both by analyzing the budget classification of CoA and contingency budget by comparing with annual financial management law, in particular the government creates a saving fund package.
2.1. Expenditure composition outturn by function / administration	C	B	MTFF and MTBF set ceiling in all sectors to be easy for budget formulation, budget execution and monitoring and evaluation of performance.
2.2. Expenditure composition outturn by economic type	B	B	

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
2.3. Expenditure for contingency reserves	A	A	
PI-3. Revenue outturn	C	B	As indicated in 3.1
3.1. Aggregate revenue outturn	D	B	Strengthen revenue forecasting and modernize the tax and non-tax administrations systems to collect revenue to reach their full potential as Cambodia's economy is growing significantly both regionally and globally.
3.2. Revenue composition outturn	B	B	-
PI-4. Budget classification	C	B	Functional classification for budgeting, recording and monitoring is used for mapping between program and functional classifications that must also consider for disaggregating personnel burden in each program.
PI-5. Budget documentation	B	A	MTFF is introduced with attachment of fiscal risks.
PI-6. Central government operations outside financial reports	C+	B	The rules and regulations (new) for the PAEs have been introduced and MEF can consolidate and monitor their budget executions.
6.1. Expenditure outside financial reports	B	B	-
6.2. Revenue outside financial reports	B	B	-
6.3. Financial reports of extra-budgetary units	D	B	PAEs will submit financial reports to GDNT.
PI-7. Transfers to subnational governments	A	A	Remain the same scoring.

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
7.1. System for allocating transfers	A	A	-
7.2. Timeliness of information on transfers	A	A	-
PI-8. Performance information for service delivery	C+	B	LMs implement performance budget and establish M&E systems, as well as performance audit system, in which LMs implement performance plans to improve public services as indicated for dimension 8.1, 8.2 and 8.4.
8.1. Performance plans for service delivery	C	B	-
8.2. Performance achieved for service delivery	C	B	-
8.3. Resources received by service delivery units	B	B	-
8.4. Performance evaluation for service delivery	C	B	LMs establish the M&E systems in place.
PI-9. Public access to fiscal Information	D	C	Public can access budget document more than previous reforms.
PI-10. Fiscal risk reporting	D+	C	MEF is preparing the Public Enterprise Reform Strategy and Law on Public Financial System was adopted and promulgated.
10.1. Monitoring of public corporations	C	C	As indicated in 10.2 and 10.3.
10.2. Monitoring of Subnational administrations	D	C	The Law on Budget Settlement will be promulgated within nine months (in the context of the law, there are national and sub-national budgets).

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
10.3. Contingent liabilities and other fiscal risks	D	C	The MEF will prepare a fiscal risk report as attached with the MTFF.
PI-11. PIM	D+	C+	Implementation of the strategy on PIM will enhance investment project management cycle.
11.1. Economic analysis of investment proposals	C	B	Public investment projects will conduct economic analysis for major investment projects while size of domestic investment management is being improved.
11.2. Investment project selection	D	C	Selection investment projects is limited with clear criteria.
11.3. Investment project costing	D	C	Prakas on the Implementing Procedures for the Management, Formulation and Implementation of Domestic Funding Project is set a clear objective and guidance.
11.4. Investment project monitoring	C	C	LMs have mechanisms to monitor investment projects, but they have not published financial and physical reports to be available in the public.
PI-12. Public asset management	C	C+	As indicated in 2.2.
12.1. Financial asset monitoring	C	C	-
12.2. Nonfinancial asset monitoring	C	B	SARMIS was induced to strengthen asset management.
12.3. Transparency of asset disposal	C	C	-
PI-13. Debt management	B+	B+	Remain the same scoring.
13.1. Recording and reporting of debt and guarantees	C	C	-
13.2. Approval of debt and guarantees	A	A	-

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
13.3. Debt management strategy	A	A	-
PI-14. Macroeconomic and fiscal forecasting	C+	B	As indicated in 14.3
14.1. Macroeconomic forecasts	B	B	-
14.2. Fiscal forecasts	C	B	-
14.3. Macro fiscal sensitivity analysis	C	B	GDP has capacity to create and analyze the Macro fiscal sensitivity scenario.
PI-15. Fiscal strategy	C+	B	As indicated in 15.1.
15.1. Fiscal impact of policy proposals	C	B	MTFF will be introduced in 2024 with analysis the fiscal risks.
15.2. Fiscal strategy adoption	C	C	-
15.3. Reporting on fiscal outcomes	B	B	-
PI-16. Medium-term perspective in expenditure budgeting	D+	C+	As indicated 16., 16.2 and 26.4.
16.1. Medium-term expenditure estimates	D	B	MTBF was introduced the set ceiling of current and capital budgets.
16.2. Medium-term expenditure ceilings	C	B	
16.3. Alignment of strategic plans and medium-term budgets	C	C	BSP is still concerned the large gap for investment projects.
16.4. Consistency of budgets with previous year estimates	D	C	There is an improved consistency between budget plan and previous year of budget estimation.

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
PI-17. Budget preparation process	B+	A	As indicated in 17.2
17.1. Budget calendar	A	A	-
17.2. Guidance on budget preparation	C	A	As indicated clear guidance in MTFF.
17.3. Budget submission to the legislature	A	A	-
PI-18. Legislative scrutiny of budgets	C+	C+	There is an improvement of 18.1.
18.1. Scope of budget Scrutiny	C	B	Parliament can scrutinize the public policy finance framework budget.
18.2. Legislative procedures for budget scrutiny	C	C	-
18.3. Timing of budget approval	A	A	-
18.4. Rules for budget adjustments by the executive	A	A	-
PI-19. Revenue administration	C+	B	As indicated in 19.3 and 19.4.
19.1. Rights and obligations for revenue measures	A	A	-
19.2. Revenue risk management	B	B	-
19.3. Revenue audit and investigation	D	C	Strengthen the tax audit plan to be executed as planned.
19.4. Revenue arrears monitoring	D*	C	There is a system to revenue arrears monitoring that will set measure to reduce tax arrears.
PI-20. Accounting for revenues	C+	B+	As indicated in 20.3.

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
20.1. Information on revenue collections	A	A	-
20.2. Transfer of revenue collections	A	A	-
20.3. Revenue accounts reconciliation	C	B	The interfacing between the FMIS and NRMIS, Tax system and Custom system will improve the revenue conciliation.
PI-21. Predictability of in-year resource allocation	C+	B	As indicated in 2.1.
21.1. Consolidation of cash balances	C	A	FMIS will introduced to be managed and automated budget.
21.2. Cash forecasting and monitoring	B	B	-
21.3. Information on commitment ceilings	B	B	-
21.4. Significance of in-year budget adjustments	C	C	-
PI-22. Expenditure arrears	D+	D+	There is an improvement PI-23.2 but the score remains the same.
22.1. Stock of expenditure arrears	D	D	Old debt (from USA and Russia) is still under negotiation.
22.2. Expenditure arrears monitoring	C	B	There is a study and review the expenditure arrears for guidance.
PI-23. Payroll controls	D+	C+	As indicated in 23.4.
23.1. Integration of payroll and personnel records	B	B	-
23.2. Management of payroll changes	B	B	-

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
23.3. Internal control of payroll	B	B	-
23.4. Payroll audit	D	C	There will be gradually to conduct audit on payrolls as set in CAP3+2 and CAP4 ⁹
PI-24. Procurement	D+	B+	As indicated in 24.2 and 24.4.
24.1. Procurement monitoring	D	B	The full implementation of public procurement module in the FMIS for LMs.
24.2. Procurement methods	D	C	Increase the competitive method over 60% of total value contract award.
24.3. Public access to procurement information	D	A	Timely publication of procurement document.
24.4. Procurement complaints management	A	A	There is a clear mechanism in place.
PI-25. Internal controls on non-salary expenditure	C	B	As indicated in 25.1, 25.2 and 25.3.
25.1. Segregation of duties	C	B	Sub-decree on Budget Management and Ann counting to replace Sub-decree no.81 and 82.
25.2. Effectiveness of expenditure commitment controls	C	B	There will implement operational plan for all LMs.
25.3. Compliance with payment controls	C	B	FMIS is play an important role for budget management.
PI-26. Internal audit	C+	B+	As indicated in 26.4.
26.1. Coverage of internal audit	A	A	-

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
26.2. Nature of audits and standards applied	B	B	-
26.3. Internal audit activity and reporting	C	B	To boost the preparation of performance audits for all LMs.
26.4. Response to internal audits	C	B	Internal audit reports will be used to improve the efficient internal control.
PI-27. Financial data integrity	C+	B	The implementing of FMIS will be improved and strengthened in Dim 27.2, 27.3 and 27.4.
27.1. Bank account reconciliation	B	B	-
27.2. Suspense accounts	D	C	There will be better management of tax and non-tax revenue due to improving the systems.
27.3. Advance accounts	C	B	The budget transactions will be closed in the 13 months period as set in the new Law on Public Financial System.
27.4. Financial data integrity processes	B	A	External and internal audits will improve capacity to conduct ICT audit and quality of report.
PI-28. In-year budget reports	C+	B	All LMs are used the FMIS that are able to cover Dim 28.1, 28.2, and 28.3.
28.1. Coverage and comparability of reports	C	B	As indicated PI-28.
28.2. Timing of in-year budget reports	B	B	As indicated PI-28.
28.3. Accuracy of in-year budget reports	C	B	As indicated PI-28.
PI-29. Annual financial reports	D+	C+	Timely submit financial report to CoM and parliament as indicated in Dim 29.2.
29.1. Completeness of annual financial reports	C	B	As indicated in Dim 29.2.

PEFA Indicators	2021	20227	Justification
29.2. Submission of reports for external audit	D	C	Financial report will prepare and submit to NAA within 9 months.
29.3. Accounting standards	B	B	-
PI-30. External audit	NU	NU	-
30.1. Audit coverage and standards	NU	NU	-
30.2. Submission of audit reports to the legislature	NU	NU	-
30.3. External audit follow-up	NU	NU	-
30.4. Supreme Audit Institution (SAI) independence	NU	NU	-
PI-31. Legislative scrutiny of audit reports	NA	NA	-
31.1. Timing of audit report Scrutiny	NA	NA	-
31.2. Hearings on audit findings	NA	NA	-
31.3. Recommendations on audit by the legislature	NA	NA	-
31.4. Transparency of legislative scrutiny of audit reports	NA	NA	-

4.2. Sub-National Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) Assessment 2021

290. The PEFA framework is a tool for assessing a country's PFM system, which can also be used for subnational administration. While focusing on the sub-national jurisdiction for PPCA, the

PEFA assessment also reflects strengths and weaknesses of the PFM systems of SNAs in general. The PPCA is assessed quantitatively using the 7 pillars of PEFA:

- **SNG PILLAR:** Intergovernmental fiscal relations
- **Pillar I:** Budget reliability
- **Pillar II:** Transparency of public finances
- **Pillar III:** Management of assets and liabilities
- **Pillar IV:** Policy-based fiscal strategy and budgeting
- **Pillar V:** Predictability and control in budget execution
- **Pillar VI:** Accounting and reporting
- **Pillar VII:** External scrutiny and audit.

291. The assessment examines 34 PEFA indicators (PIs) and 101 performance dimensions, with three additional indicators to examine transfers from the central government, called intergovernmental fiscal relations and public consultation. The assessment also provides a concise integrated performance report analyzing the results across all indicators to summarize their implications for performance against three core budgetary outcomes, namely fiscal discipline, efficient resource allocation, and efficient service delivery. The result of this assessment cannot be applied to other provincial administrations due to the special characteristics of the capital city. However, it becomes a baseline for the next assessment as well as for improving the PFM system.
292. The assessment covers the PPCA, its executive, spending units, and council, the services provided under its authority, as well as PFM activities involving interaction with the central government. There are no extra-budgetary units or PEs under the direct supervision of the PPCA. The assessment uses data for the 3-year period (2018, 2019, and 2020) for many indicators while also referring to processes and/or data for 2021, as required by specific performance indicators.
293. The assessment results show that 4 of the 34 indicators score either “A” or “B”, for a performance considered above the basic alignment with good practice; 6 indicators score “C” or “C+” that suggests basic alignment with the international PFM standards, and 18 indicators scored “D” or “D+” that suggest weak performance, 3 indicators are ‘NA’ (PI-13, PI-19, and PI-31) and 3 indicators are ‘NU’ (PI-15, PI-16, and PI-30). The PEFA of the PPCA has the following final budgeting results:

Aggregate fiscal discipline

294. Overall, fiscal discipline is still a matter of concern for both spending and revenue collection that is not realistic and implemented as passed. Transfers from a higher level of government (HLG-1, rated ‘D+’) and fiscal rule and monitoring of fiscal position (HLG-2, rate ‘C+’). The expenditure outturn indicated weak performance (PI-1, rated ‘D’ and PI-2, rated ‘D+’); expenditure arrears are still challenged by a lack of proper definition for arrears aligned to the international standards, lack of an effective expenditure monitoring process (PI-22, rated ‘D*’), and lack of monitoring on lower subnational level (PI-10, rated ‘D’).
295. Revenue outturn (PI-3, rated ‘D’) remains a big deviation that needs to strengthen revenue forecasting. One of the fundamental issues with revenue from state property is the limitation of state property registration and inventory management due to a lack of IT systems. The PPCA prepares and monitors its budget based only on economic classification. The budget documents include economic classification (PI-4, rated ‘D’) and quality of performance and structure of program needs to improve more because PPCA’S BSP preparation is not effectively integrating

the SNA's plans, including aligning PPCA line department BSP. Nor does the PPCA's BSP clearly define expected outcomes and outputs (PI-8, rated 'D').

Strategic allocation of resources

296. The weaknesses still persist with the lack of comprehensiveness of the budget documentation, and its classification (PI-5 rated 'D' and PI-4 rated 'D') and lack of reliable and timely information provided on the transfers to PPCA, Khans and Sangkats, which prepare their own budgets (PI-7, rated 'C'). Transparency to the public is limited due to lack of publication of fiscal information (PI-9, rated 'D') and public participation in the budget cycle (PI-9bis, rated 'D+').
297. Timing for BSP preparation is very important for PPCA to have enough time to consolidate and make it align with NSDP, 5-year Development Plan, PIP and line departments' BSP. Additionally, the quality of BSP including program structures and KPIs for outputs and outcomes is weak due to not being clearly defined and provided good quality for measuring performance (PI-14, rated 'D').
298. The PPCC reviews mainly on details of revenue and expenditure included in the budget proposals but lacks discussion policies and medium-term budget expenditure (PI-18, rated 'D+' and PI-31, rated 'NA').

Efficient in use of resources for service delivery

299. The medium level of predictability in funds available to the PPCA during budget execution (PI-21.2, rated 'B') and to Khan (PI-7.2, rated 'C') supports efficient service delivery. The performance monitoring and evaluation systems for service delivery have to be developed for the PPCA (PI-8, rated 'D') and linked with basic performance of public asset management (PI-12, rated 'C+'). The PPCC scrutinizes medium-term budget expenditure (PI-14, rated 'D') that faces challenges due to the extremely short period allowed in practice for this process and technical support to ensure the check and balance mechanism in place.
300. The value of all contracts awarded through competitive methods in the last completed financial year accounted for less than 10% of the total value of all contracts, meaning a large majority of procurement is conducted using non-competitive methods about 90% (PI-24, rated 'D+'). Combined with the expenditure arrears (PI-22, rated 'D*') is unlikely to generate good Value for Money on national expenditure.
301. Deficiencies in the internal control systems (PI-23.4, rated 'D'; PI-25.2 rated 'C' and PI-25.3, rated 'C' and PI-26, rated 'D') despite timely and orderly reviews by the legislature (PI-31, rated 'NA') and low extent of public transparency (PI-9, rated 'D') to limited of efficiency in the use of public resources.
302. Based on the results from the above assessment, it appears that the PFM System of the PPCA, which is still in the first stage of development, needs more time to improve. The interesting point is that the PPCA relies on personal sources of revenue and revenue sharing, and prepares an annual budget in accordance with the calendar to the MEF timely and attached with most important elements.
303. Nonetheless, the weaknesses of the PPCA's PFM System have also been reflected in a number of tasks, including: (1) the lack of coordination for budgeting, (2) limited oversight and balancing mechanisms between the Board of Governors and the Capital Council. Capital Council lacks technical supports to review and evaluate medium-term budget expenditures, annual budget plans and implementation, and audit reports. (3) the lack of transparency due to the lack of

dissemination of budget documents to the public and public participation in the budget cycle. This can affect not only the general public, but also the internal organization of the PPCA to ensure that the activities and operations of the government that are taking place within the framework of the government's fiscal policy and are the subject of budget management and adequate report preparation. (4) The lack of the use of public procurement methods, public competition. This competitive approach is to ensure value for money, savings and accountability. (5) the lack of internal monitoring and evaluation mechanisms and management to ensure that the public service plan is defined by the program and a step-by-step process. (6) the lack of financial skills in providing technical assistance in line with the pace of reform. (7) the lack of quality BSP and PB by sub-program, year results, final results, performance indicators, keys and goals, and (8) budget performance estimates are limited.

304. Overall, the assessment confirms that there is a need to strengthen PFM reforms in the PPCA to establish a solid foundation for improving PFM system to enable the PPCA to plan the mobilization and use of resources in line with its medium-term budget expenditure as well as a 5-year development plan. The effectiveness of the PFM systems in place is limited, and capacity for enforcement of the existing regulatory framework is limited and monitoring of performance must be considerably strengthened. Weaknesses are linked to the limited credibility of the budget as an instrument to achieve high-level policy objectives.

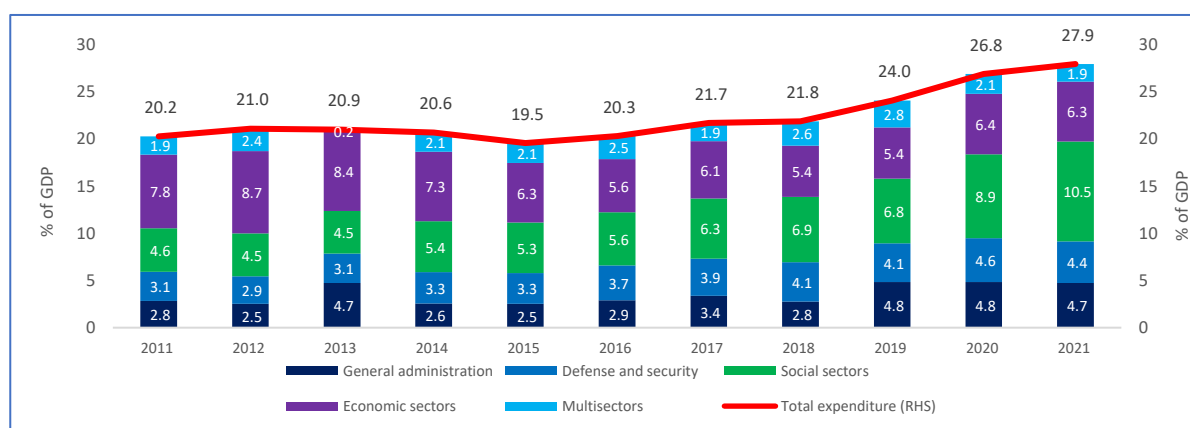
Strengthening Public Expenditure

305. GSC has requested the WB to conduct a Public Finance Review (PFR) to further support more effective budget management – with two main objectives: (1) to inform the next phase of the government's PFM reform strategy and (2) to provide an analytical basis for the government's fiscal reform efforts in the post-pandemic period.
306. To conduct this exercise, a working group was created under the decision letter No. 070 MEF, dated March 17th, 2022 with management and team members from GSC, MEF, MoEYS, MoPWT, MAFF, MoH, MoLVT, Sihanuk Administration, CDC, MoP, and MoWM and several consultation workshops were conducted to gather more inputs, review the findings and recommendations, and finalize the draft report. The final report is scheduled to launch in February 2023.

5.1. Public Expenditure Trends

307. **Improved fiscal revenue and savings over the past decades enable the GoKC to strengthen its fiscal position, providing Cambodia with more fiscal space to respond to COVID-19 and increasing public expenditure.** The Average annual GDP growth of 7.6% over the period between 1995 and 2019, together with the prudent PFM system and RMS under the PFMRP, allowed the GoKC to collect more domestic revenue, from just 10.4% of GDP in 2005 to 25.1% in 2019, and the overall revenues – including grants – to reach 27.0% of GDP. However, the impacts of COVID-19 caused the overall revenues to drop to 23.8%, 22.0%, and 23.2% of GDP in 2020, 2021, and 2022, respectively. With the improved revenues, the GoKC could increase overall public expenditure from just 13.9% of GDP in 2005 to 25.5% of GDP in 2019. The expenditure continued to increase during the pandemic, driven by various interventions, to 28.8%, 29.1%, and 27.9% of GDP in 2020, 2021, and 2022, respectively.

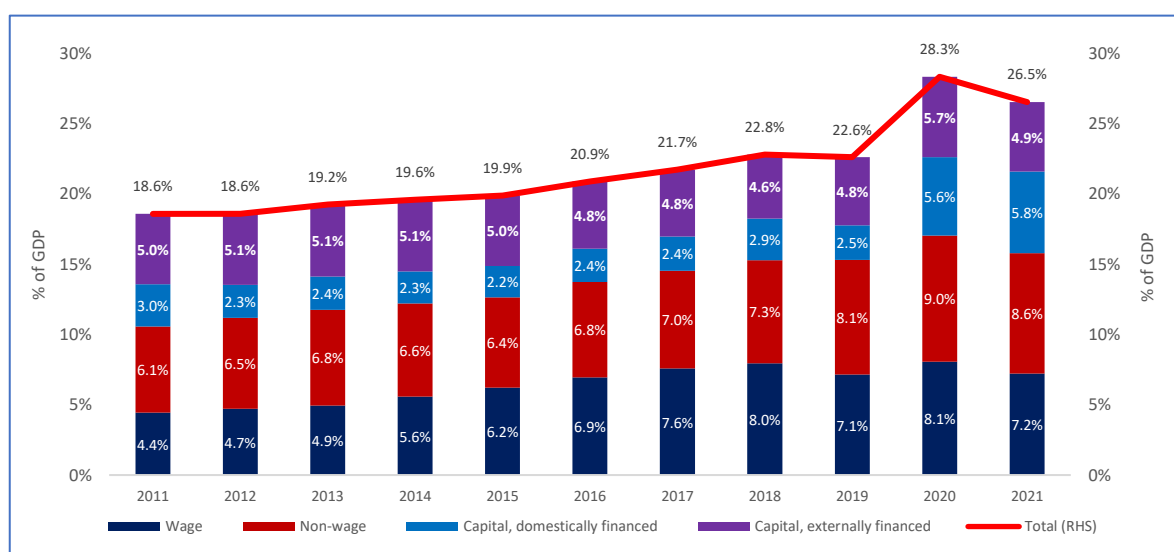
Figure 16: Government Expenditure, by sector grouping (% of GDP) (2011-2021).

Source: WB, 2024

308. **The increase in social sectors, especially in healthcare and education, contributed the most to the increase in total government expenditure.** The government expenditure as a percentage of GDP on social sectors increased from just 4.6% of GDP in 2011 to 10.5% of GDP in 2021, while the economic sectors declined from 7.8% to 6.3% of GDP during the same period, despite the overall government expenditure as a percentage of GDP continuing to increase. Among those, education expenditure in 2021 reached 3.12 percent of GDP, which is comparable to the regional peers, while total expenditure on health sectors reached 2.8% of GDP in 2021 (account for about 47.2% of the total increase in government expenditure in social sectors). The allocations of such expenditure were done in line with the government's medium-term development vision, which prioritized human capital development.

Figure 17: Government Overall Budget, by Category (% of GDP) (2011-2021)

Source: WB 2024

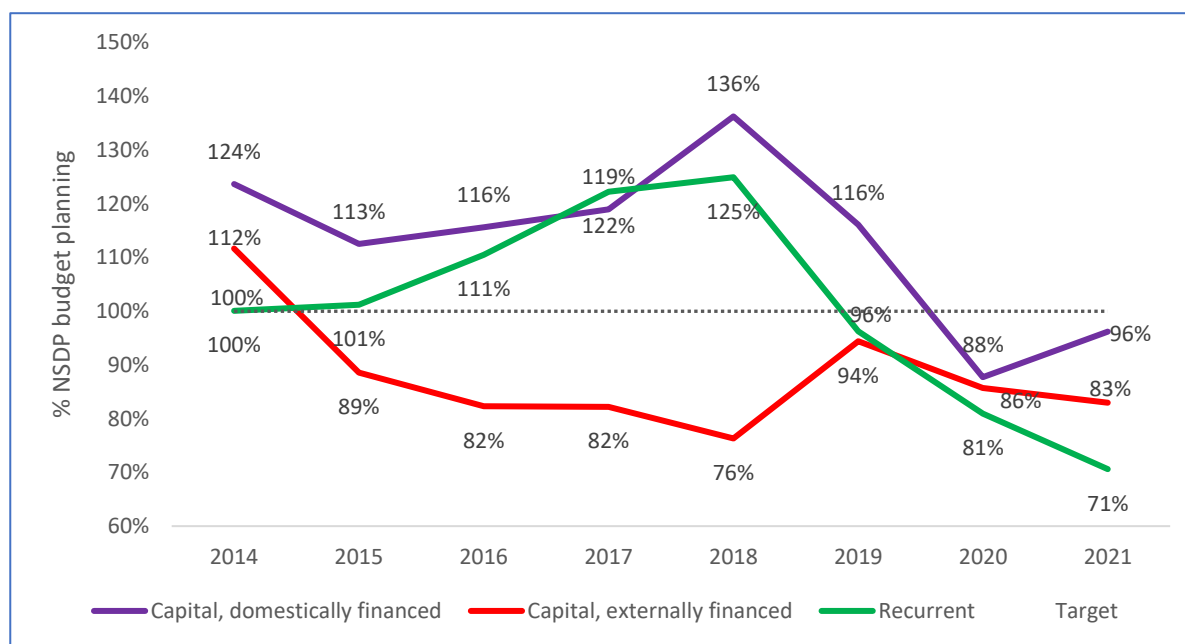
309. **The allocation for wage expenditures increases at a faster pace compared to the allocations for recurrent non-wage expenditures or capital expenditures.** Government planned expenditure for wages increased from 4.4% of GDP in 2011 to about 8.0% in 2018, reaching the targeted civil servant minimum wage of KHR 1 million a month—three times compared to 2013. The percentage reached its peak in 2020 (8.1% of GDP), but only then dropped back to 7.1% in 2021 due to the impact of COVID-19. The allocation for non-wage recurrent expenditure had seen some increase, but at a slower pace, from 6.1% in 2011 to 7.3% in 2018, and then continued to increase to 9.0% and 8.6% in 2020 and 2021, respectively. Capital expenditure, while has also been increasing, had changed the proportion of the funds – from mostly external to mostly domestic sources of funds, which is a normal pattern for a country with rapid economic growth.

5.2. Public Expenditure Prioritization

310. **Rectangular Strategy Phase IV (RS4) 2019-2023 and the National Strategic Development Plan (NSDP) 2019-2023 have been used to help guide the government's public expenditure.** The RS4 provides frameworks for the government in developing policies, plans, and strategies to ensure the sustainable development and were implemented from 2019-2023. Human capital has been set as the top priority followed by four main strategic goals including:

(i) maintaining a sustainable and resilient real economic growth of about 7 percent per year; (ii) creating more jobs; (iii) achieving the poverty reduction target of below 10 percent; and (iv) further strengthening the capacity and governance of public institutions to ensure an effective and efficient delivery of public services. The NSDP, on the other hand, provides the macro-economic frameworks (including the monitoring and evaluations framework) policies and priority actions in which the LMs will carry out, taking into accounts resources and expenditure needed.

Figure 18: Deviation of actual expenditure against NSDP planning (2014-2021)

Source: WB 2024

311. **There deviations between NSDP budgeted planning and the actual expenditure.** From 2014 to 2019, domestically funded capital expenditure was usually over-executed while externally funded capital expenditure was usually under-executed, both reaching their peaks in 2018 (36% over the NSDP budgeted planning for domestically funded capital expenditure and 24% under the budget for externally funded expenditure). The numbers have improved from 2019, especially in the domestic-funded capital expenditure reaching 96% of the budgeted planning in 2021. The recurrent expenditure, on the other hand, peaked at 125% of NSDP in 2018 and then gradually dropped to 98%, 81%, and then 71% of NSDP in 2019, 2020, and 2021, respectively. These results indicate that more attentions should be paid especially toward the recurrent expenditure and the externally funded capital expenditure.

5.3. Public Sector Management

312. **While the aggregate annual domestic budget has been credible, the expenditure outturn at the operational level and ministerial levels compared to the approved budgets still have rooms for improvement.** The aggregate expenditure outturn compared to the approved budgets between 2017 to 2021 have been within the range of +/-5% with a small exception in 2020 where it reached -5.1%. These results indicate strong budget credibility at the aggregate level. **For the operational level**, between 2012 and 2021, while the recurrent expenditure

outturns have mostly achieved +/-5 with the exception of 2019 (6% above budgeted) and 2021 (12% above budgeted), the capital expenditure outturns do not meet the target yet. Although, the capital expenditure – both governments funded and externally funded – have improved in 2021 (97% and 95% for externally funded and domestically funded, respectively), the patterns over the past decade suggested that there could be some fluctuations, if not managed properly. **From the ministerial levels**, while some achieved the targeted +/-5% of the budget plan, some LMs still have not. For examples, in 2021, the MAFF under-executed of the Ministry's recurrent budget by 22 percent, and MoME, on the other hand, overspent by 16 percent. Additionally, the government capital investment tended to be over executed – for example, 154 percent for MOWRAM, 149 percent for MRD, and 407 percent for MPWT in 2021. Budget execution for DP funded capital allocation fluctuated significantly across sectors and LMs.

313. **Since 2019, the public sector wage has exceeded the private sector wage, rendering public sector jobs – particularly at the technical level – more appealing than their private sector counterparts.** Before 2019, private sector wages were considerably greater than public sector wages – about 38.4% and 25.4% higher in 2003 and 2012, respectively. This wage disparity led to various challenges for the public sector's efficiency, such as the moonlight effect (government employees taking on additional jobs) and government workers leaving the public sector for higher-paying private sector jobs, or even opting not to join the public sector at all. To improve government efficiency, an across-the-board annual increase in the basic salary has been implemented, resulting in increased overall premium for public employees, compared to private sectors. This premium, together with stable working conditions and perks, contributes to the public sector's greater appeal compared to the private sectors. However, **it is worth mentioning that a significant portion of this data is influenced by technical staff** (including police officers and public sector administrative officers), whose salaries are 40.4% higher than those in the private sector.
314. **The distribution of the resources across level of government could be improved.** There are more qualified staff at the national level compared to the sub-national levels – partially due to the fact that moving from Phnom Penh to provinces are unpopular among the civil servants. For example, in the irrigation sectors, about 50% of the ministry's staff are located in Phnom Penh, and, on average, each province has only about 25 staff. In term of finance for this same sector, about 90% of capital budget and 85% of recurrent budgets are at the central level making it hard for functions decentralization to the sub-national levels and full operating efficiency. Similarly, in education and healthcare sectors (social sectors), there are more teachers and doctors at the national-levels compared to rural areas.

5.4. Public Expenditure in the Public Sectors

5.4.1. Education Sector

315. **Total public expenditures in the education sector have increased, driven by the rise in the number of education staff and salary.** Between 2014 and 2020, for example, the starting salary for upper secondary school instructors doubled as a result of the increase in both the base salary and functional allowance. Furthermore, over the same time frame, the overall quantity of education personnel escalated by 6 percent, climbing from 107,395 in 2014 to 114,170 in 2020. Thus, between 2018 and 2021, wage expenditures as a percentage of total MOEYS expenditures increased from 70% to nearly 80%.

316. **DP-funded capital expenditure has decreased, which impacts the overall capital expenditure for education development.** Between 2017 and 2021, the DP-funded budget as a share of the total MOEYS budget was around 1.5 to 3.3 times the MOEYS' planned capital expenditures, making the DP-funded budget the main capital budget for the MoEYS capital budget. The DP-funded budget had decreased from 10% of the total MoEYS budget in 2017 to 9% in 2020 and then to only 6% in 2021. In addition, the MoEYS capital budget also declined from 12% of the total MoEYS budget in 2018 to 5% in 2020 and then to only 3% in 2021. These declines in the overall capital budget for education sectors means less funding for the development of the country's education system.
317. **Although there was an overall improvement of some education indicators, there are also some areas that need further strengthening.** The net enrollment rate for primary, lower secondary and upper secondary increased respectively, from 81.1 percent to 90.1 percent, from 31.5 percent to 47.5 percent, and from 17.9 percent to 30.9 percent between 2009 to 2019. In addition, the literacy rate for the population aged 15 and above increased from 73.9 percent to 81.9 percent for the same period. Besides from these indicators, there were also some areas that need further attentions:
- **Improvement over the students learning outcome:** On average, the test results of students in grade 6 (Math and Khmer) and grade 8 (Math, Khmer, Physic) in year 2013, 2016, and 2021 showed that learning outcomes of students in Cambodia were still lows – even with slight improvement between the years 2013 and 2016.
 - **Narrowing the gaps of enrollment rate between urban and rural areas:** Although there have been efforts to improve the enrollment rate at the primary school level, there are still gaps of the enrollment rate between urban and rural area especially for the secondary school between 2014 and 2021.
 - **Removing the shortages of teachers in rural and urban schools:** In 2021, even with the effort of the government in minimizing the shortage of the numbers of teachers, the challenges still remain, both in urban (total number of shortages is about -490 teachers) and in rural areas (about -19,867 teachers). It should be noted that, in the urban schools, there were a significant shortage of teachers in primary and pre-schools (-1,149 and -749 respectively) while in secondary school, there is a surplus of about 1,408 teachers. Teacher shortages could potentially lead to (1) high teacher-student ratios per class, (2) one teacher having to teach more than one subject, sometimes not even their expertise, and (3) eventually lower quality service deliveries.
 - **Improving cash management and cash advance:** The School Operating Fund (SOF) is wired to the school bank accounts as an advance payment two times a year, in January and June. However, the school would withdraw once every quarter (4 times a year) with the amount needed. In this case, the amount transferred in January will be withdrawn twice (March and June), and the amount transferred in June will also be withdrawn twice (September and December). As such, the amount that was not yet withdrawn will sit idle in the bank. Moreover, the cash withdrawn every quarter will have to be spent within 7 days. With such a 7-day timeframe for the 3 months of usage, the quality of the services delivered would not be effective.
 - **Strengthening policy enforcement and teacher performance assessment:** Based on the MoEYS' teacher norm introduced in 2018, a teacher was supposed to teach 16 hours a week, but in practice, only 5 hours were taught; while the rest of the hours would be used for their private teachings or business. In addition, teaching performance

assessment have not been implemented yet, thus, even with poor performance, the teacher's salary still increases – together with the across the board salary increase.

- **Improve the delegation of authority to manage school resource to schools:** Even though school-base management system has been introduced and gradually roll-out, the authorities to manage the school resources have not yet sufficiently delegated.

318. **There are several factors contributing to the surplus or shortage of teachers.** The teacher recruitment and deployment are done at the national level based on the regional demands. With such a system, there are several challenges toward the deployment process: (1) limited information on the number of teachers, classes, teacher surplus/shortage (the current version of EMIS does not provide sufficient data on such), (2) lack of incentives for disadvantage areas, (3) higher incentive for urban area especially on the private tutoring, and (4) teachers' family attachment. In addition, even if change is required, with the average annual school operation fund of about KHR 10.8 million (USD2,677), the school could not really hire new teachers to teacher to add to the shortages.

319. To address the above challenges, the WB has suggested several recommendations including:

- **Improvement the responsiveness of the SOF to the expenditure needs of the schools:** (1) enable schools to have direct access to common pool of resources in the Treasury Single Account using FMIS portal, which has been piloted at the subnational administration level; (2) Fully implement school-based management and strengthen accountability; and (3) enforce teacher standards
- **Improve HR Governance:** these could be done by (1) improve information on teacher surpluses and shortages for management purposes; (2) improve teacher recruitment and deployment to ensure that newly recruited teachers will stay at their assigned workplaces with low transferring rates, (3) introduce redundancy (termination) for teachers in subject matters not in demand and early retirement for those not teaching the minimum required number of hours; (4) introduce performance-based salary raise and career promotion for teachers and education staff; (5) continue to build capacity of teachers; (6) delegate authority to schools that meet school effectiveness standards to hire contractual teachers and allocate resources for it; (7) introduce teacher licensing that requires renewal every specific number of years, and that requires mandatory service in remote locations
- **Further invest more in education development:** Ensure the adequate budget is allocated to also the capital expenditure – as now the recurrent budget has been increasing but the capital expenditure decreased.

5.4.2. Health Sector

320. **Overall, Cambodia has seen steady improvements in health outcomes in recent decades.** Between 2016 and 2020, Cambodia has achieved one of the 14 key health sector related Sustainable Development Goal 3 (SDG3) indicators – preventing HIV infection; while maternal, new-born and child mortality indicators are on track to be achieved. The gap in access to maternal health care between the richest and the poorest has also been narrowed. Additionally, life expectancy has steadily improved over the last two decades and reached relatively a high level compared to peers with similar incomes.

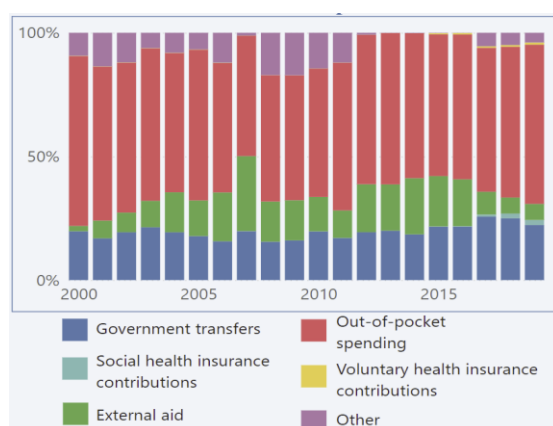
321. **Despite the above improvements, Cambodia's health system continues to face a number of challenges** – both the existing issues and the emerging issues. One of the emerging issues is the rise in the number of deaths from non-communicable diseases due to the changes of lifestyles and living environment as resulted from the rapid transformation of

Cambodia economy. On the other hand, some existing challenges could be found in the current sources of the overall health expenditure financing, inequity in health outcome between the rich and poor, and the limitation of the public health utilizations.

Health Expenditure Financing

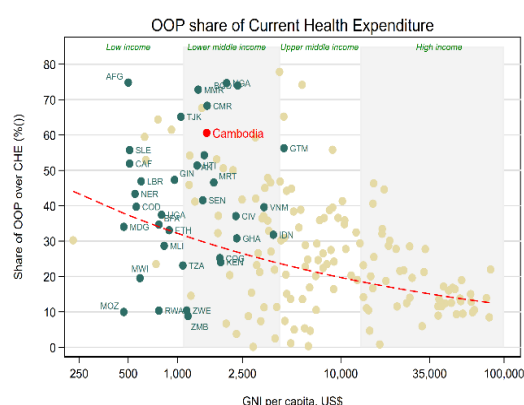
322. **The government's budget is the second largest sources of fund for the overall health spending.** On average, the overall health financing from all sources as a percentage of GDP had been greater than 5.7% between 2009 and 2019, fluctuating within the range of 5.73% and 7.58%. The total health expenditure per capita increased in real terms from US\$35 per year in 2000 to US\$115 in 2020. Within those, the budget allocated to the MoH as a percentage of the total government budget slightly decreased, from 8.6% in 2017 to 7.3% in 2019 and then to 7.0% in 2020, and as a percentage of GDP from 1.9% in 2017 to 1.7% in 2019 but then back to 2.1% in 2020. The total government health expenditure per capita in real terms increased from US\$64 in 2017 to US\$79 in 2019, driven in large by health sector wages increase, in-patient services, and travel expenses for health centers. The figures indicate that the total overall health expenditure is significantly financed by sources other than from the government.
323. **Patients' out-of-pocket spending (OOP) constitutes the largest proportion of the overall health expenditure, followed by government transfers and external aid.** In 2019, the patients' OOP contributed about 60% of total health expenditure in Cambodia, followed by government transfers, DP funds (external aid), and others; while in countries with similar incomes to Cambodia, the average OOP in public health expenditure is only about 30%. The pattern over the past 20 years suggests that this proportion will not change during the medium term; thus, more attention shall be paid to help lift the burdens from the citizens.

Figure 19: Breakdown of Health Expenditure in Cambodia

Source: WB 2024

Figure 20: OOP Share of Current Health Expenditure

324. **High OOP spending means the poor are more vulnerable to income shocks, less likely to have access to health services, and more likely to face incidence of financial hardship⁸ due to large health spending.** In Cambodia, close to 17% of the population spends

⁸ Two types of indicators are typically used to measure financial hardship due to large health spending: i) the share of the population spending more than a given share of their budget (10 or 20 percent) on health OOP, and ii) the share of the population pushed below, or further below, the poverty line because of health OOP.

10% or more of their budget on health, and this includes over 6 percent spending 25 percent or more of their budget on health OOP. With regards to the effect of health expenditure on poverty, OOP contributes to pushing, on average, 4% of the population under the US\$5.5 poverty line, and another 15% of the population already in poverty are pushed further below the poverty line.

325. **External (DPs) funds play a crucial role in Cambodian health system, especially on the capital health infrastructure;** however, these funds have gradually declined, indicating a normal pattern for a country moving from lower income country to lower-middle income country. This present then become another challenge for Cambodia to address.

Health Outcome Inequity between the Rich and the Poor

326. Despite child mortality rates significantly declining over the last two decades the **disparity in health outcomes across rural and urban areas and wealth quintiles remains a challenge.** In 2021, infant mortality in the poorest quintile was 22 deaths per live 1,000 births compared to 6 per 1,000 in the richest quintile and mortality for children under 5 in the poorest quintile 21 per 1,000 live births compared to 7 per 1,000 live births in the highest quintile.

Utilization of the Public Health Facilities

327. **Even with the overall increase in the healthcare expenditure, the utilization of public health facilities remains low** – in 2021, **only about 15%** (down from 23.5% in 2014 and 22.5% in 2019/2020) of the population would seek medical consultation from the public service facilities first. Several factors contributing to limited utilization of the public health facilities include:

- **Patients have limited physical access to health facilities** – on average, a distance between the household to the health facility is about 3.2km, with one way transportation cost of about KHR3,614, which is relatively high for the poor
- **There is a low density of trained health workforces in rural areas** – about 63% and 35% of the health centers in rural and urban areas, respectively, are reported to have a shortage of staff. Additionally, when there are staff available, those staff might not have adequate trainings/skills⁹ for different health needs
- **Patients seems prefer private sectors to public sector health service providers** – the patient satisfaction has been reported to be higher in the private sector, with private healthcare providers providing better communication and more consistent healthcare services for patients.
- **The basic medical equipment and essential medicines are not always available** – a survey conducted on the health workers by the WB shows that about, in 2019, about 41.9% of health workers are satisfied with availability of the drugs their respective facilities; while about 47.7% expressed satisfaction with the condition and availability of health equipment at health care facilities
- **The quality of health care provision remains an issue, both in diagnosing and prescribing the medical treatment for the patients.** A survey by the WB shows that only 1 in 3 patients is estimated to have been diagnosed correctly, using five basic

⁹ Surprising, private providers have similarly low competencies with only 54% of private providers having formal health training

vignettes tools, and only 82% of the correctly diagnosed cases were correctly prescribed medical treatment.

- **The larger proportion of the private health service providers¹⁰ compared to public health service provider** – in 2022, the total number of public sector health facilities was accounted for about 10% (or 1,408 facilities) of total health service providers in Cambodia; while the private sector health facilities, both registered providers and pharmacies, accounted for 16,185 facilities.

Social Health Protection Scheme

328. **To improve the access to healthcare, various measures have been put in place – among those is the expansion of the social health protection (SHP) scheme.** Two main programs to improve financial protection for citizens are Health Equity Fund (HEF) and National Social Security Fund (NSSF), which will cover about 31% and 25% of the total population, respectively, in 2023¹¹.
329. **A process titled the “UHC Roadmap” was launched by the government to improve social health protection and move toward Universal Health Coverage (UHC)** in the country by 1) expand the coverage of existing schemes; 2) improve service coverage through strengthening licensure, implementing accreditation systems, and practicing strategic purchasing; and 3) Improving financial coverage through channeling OOP spending into coverage mechanisms. These measures will require significant more resources to be allocated to health sector by the government.

Recommendations to Improve Healthcare Sectors

330. **Increase the government health spending through expanding beneficiary of financial protection schemes.** This could be done via: 1) increase health coverage by building on existing SHP schemes (HEF and NSSF); 2) increase government health expenditure for HEF service payments; 3) through the current UHC Roadmap, strategically determine the ways to best enroll the missing middle population into the current SHP schemes; 4) revisit the current benefits provided by the SHP schemes to improve the protection of these schemes regarding financial hardship.
331. **Reduce the OOP expenditure.** This could be done via several measures: 1) shifting the health financing composition from a model heavily dominated by health OOP spending to a health financing scheme where prepayments in the form of increased public funding or increased social health insurance contributions; 2) shifting away from OOP spending to tax-financed health financing, accompanied by robust population coverage policies and targeting to reduce the financial hardship on households, especially among the poor and vulnerable; and 3) rebalance resource allocation towards primary health care, with focus on poorer provinces with lagging health outcomes.
332. **Increase the allocative and operational efficiency** – through the improvement of the PB structure, the access to quality drugs with affordable prices, and the harnessing of the private sector as part of the health service delivery system.

¹⁰ The private health service providers refers to three types of entities – private hospitals, private clinics, and private pharmacies

¹¹ 2023 access to social health protection is projected based on data from NSPC. HEF coverage is projected to reach 5 million (31 percent of population). NSFF health insurance coverage is projected to reach 4 million, an increase of 1 million

5.4.3. Agriculture Sector

333. Multiple public sector organizations are active in the agriculture sector but the government's budget for this sector is managed by three LMs: Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF), MOWRAM and MoRD. MAFF and MOWRAM work together on agriculture through a technical working group (TWG).
334. PFM reforms may have limited reach to strengthening budget effectiveness. Reliance on external financing result create budgetary fragmentation resulting in challenges to translate public expenditure of MAFF to outcomes.
335. **Wages take a large share of domestic resources, accounting for nearly half of total MAFF spending and agriculture-related spending is implemented by other LMs.** In addition, allocating and tracking salary expenses across programs makes it harder to calculate program cost. The payroll expenses include all staffing costs for the other 4 programs. **Grouping all salary expenses under Program 5 underestimates the true expense of each of the other program.**

Figure 21: MAFF spending, economic composition by chapter (KHR, million)

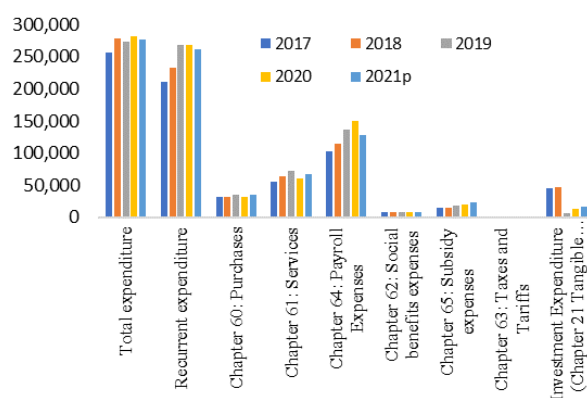
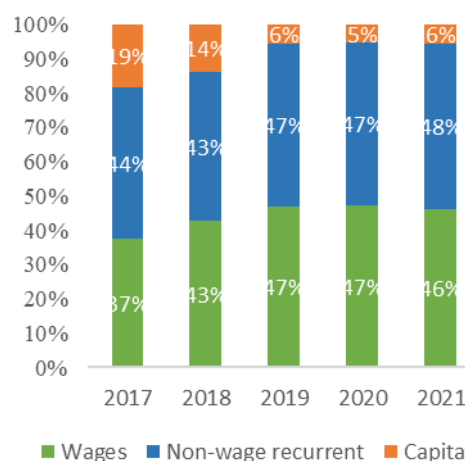

Figure 22: Economic composition of MAFF budgets (% of total domestic spending)

Source: WB 2024

336. **MAFF's PBs structure is organized along its administrative architecture rather than the program logic that may limit the operation of the budget towards policy objectives.** A program allowing ones spending unit or department to draw funding from multiple programs and subprograms can complicate accountability and becomes difficult to manage in the nascent stage of performance-based reforms.
337. In practice, BSP is not utilized for budget appropriation and the overall contents of BSP currently have weak linkages to annual PBs. For MAFF, it also means that investing greater effort and ministry resources into the BSP process will not substantively impact subsequent annual PB allocations.
338. Annual budget negotiations tend to focus on controlling total amounts and incremental changes to economic expense categories rather than on programmatic logic (program classification, subprograms, activities, outputs, indicators).
339. The absence of capital expenditure during the planning stage is a key level of fragmentation. Externally financed capital projects are not included in the BSP and largely sit outside of

MAFF's annual budget processes since it is related to debt framework considerations that may cause less robust alignment with sector and ministry objectives.

Recommendations

340. The introduction of the BSP and the piloting of PB are important strategic steps under the Government's PFMRP to improve the quality of public spending. To support successful implementation of the PIB (PIB) under the PFMRP toward improving spending outcomes, it will be necessary to (i) strengthen of BSP content; (ii) align BSP documentation and processes with the annual budget and donor projects; and (iii) integrate BSP and program logic into negotiations, appropriation, monitoring, and evaluation, and the legal framework.

5.4.4. Water Resource and Meteorology

341. A large share of the MOWRAM expenditure has been allocated to the irrigation sector, leaving a small percentage for water resource management. External funding, on the other hand, focuses on both irrigation and water management. Irrigation and water resource management absorbed a major share of total expenditure for the agriculture sector. There is a heavy reliance on external financing, which accounts more than two thirds of total budget.

Table 11: Budget execution rate for the central MOWRAM

Chapter	2017	2018	2019	2020	2021
Overall	146.79%	173.89%	99.53%	118.18%	116.61%
Chapter 60	94.85%	95.80%	94.79%	62.14%	72.09%
Chapter 61	98.90%	99.43%	99.19%	95.40%	95.86%
Chapter 64	97.74%	103.27%	98.57%	97.16%	99.91%
Chapter 21	174.06%	212.21%	99.87%	131.92%	130.26%

Source: MEF

Table 12: Budget execution rate for PDRAM

Chapter	2017	2018	2019	2020	2021
Overall	96.58%	104.69%	98.48%	95.98%	95.57%
Chapter 60	95.30%	97.43%	97.51%	88.62%	95.71%
Chapter 61	97.59%	97.85%	98.49%	96.05%	97.64%
Chapter 64	95.76%	116.79%	98.75%	98.01%	93.48%
Chapter 62	98.72%	97.94%	99.79%	96.11%	99.53%

Source: MEF

342. There are major challenges in front of effective budget management in the sector: (1) Coordination challenges between MOWRAM and MAFF, including the lack of clear delineation of roles and responsibilities between the two ministries, and duplication of effort reduce the efficiency of funding allocation; (2) the lack of linkages between planning and budgeting, create challenges in the implementation of PB; (3) Limited planning practices, poor quality of medium-term investment estimates, and lack of rules for capital budget appropriation carryover are key challenges for expenditure execution; and (4) limited deconcentration within MOWRAM has resulted in limited availability of financial and human resource at the subnational levels for frontline service delivery.

343. There is a high in-year budget allocation for Chapter 21 for MOWRAM. The in-year additional budget allocation can range from 0% to 100% of the Chapter 21 allocation to MOWRAM in the Budget Law. Such a large but unpredictable amount of extra budget allocated during in-year implementation can undermine allocative efficiency because it undermines the comprehensiveness of the due process of budget formulation. According to the tables, there is a smooth execution of most budget line items, except for Chapter 21.
344. By function, the overwhelming majority of the MOWRAM budget has been spent on 'agriculture.' This suggests the importance of coordination between MOWRAM and MAFF at both national and provincial levels. Such coordination has been limited, especially at the provincial level.

Table 13: Number of Chapter 21 projects by types of procurement methods used

Procurement methods used	2017	2018	2019	2020	2021
Bids by international competition	0	0	0	0	0
Bids by domestic competition	2	0	2	4	0
Price consulting	0	0	0	0	0
Price surveys	0	0	0	0	0
Separate procurement (i.e., internal)	34	52	34	35	38
Total	36	52	36	39	38

Source: MoWRM

345. The execution of the capital budget, while improving, still faces specific technical challenges.
- The first is the lack of rules for budget appropriation carryover. In the current law, excess budget appropriation (budget credit) cannot be carried over beyond the end of a fiscal year (December 31), this is incompatible with the Chapter 21 budget which is for bigger investment projects whose implementation might stretch beyond one year. The MEF has recognized this legal constraint for the investment budget and has been seeking ways to solve it. A solution from international experience, is to allow for carryover of unused budget appropriation, which is not 'budget commitment', that is allowed. This practice helps reduce the pressure of having to bunch all the appropriated budget at the year end. Where this practice is allowed for multi-year projects, a limit is usually placed on the extent of carryover, typically around 5% of annual appropriation.
 - Another area for improvement is public procurement of the Chapter 21 projects. MOWRAM has been implementing key reform tasks relating to public procurement. However, a large majority of Chapter 21 projects (and other procurement works as well) have not been done through bids, instead most of them have been done via separate procurement (internal) which basically means giving them to a general department or a department within MOWRAM to implement as contractors.
346. Irrigation expenditure allocations to the provincial level is relatively equitable. Using irrigation-related expenditure under Chapter 21 and Chapter 61 (which is by far the largest), available data suggests that the poorer the province, the higher the budget that had been allocated to it.

PBs structure

347. MOWRAM has also implemented program-based budgeting (PB), with five programs divided into sub-programs and activity clusters. It has adopted the 5-Year Strategic Plan for Water Management and the Meteorology Sector (2019-2023) and the 3-year rolling BSP to guide its annual budget allocation by programs and sub-programs. One key challenge in budget

management is that wages (Chapter 64) have not been assigned to each program but are subsumed under one program (Program 5 – General administration), similar to MAFF. This limitation has prevented a comprehensive capture of expenditure by programs and sub-programs.

Project monitoring, ex-post review and asset management

348. The main gap in the current system is the lack of information on the impacts resulting from the investment and spending. There is necessity for such impact evaluation information to support budget management effectiveness since a lot of resources have already been spent on rehabilitation and O&M of irrigation schemes in the past decade.
349. Information is also lacking on irrigation schemes as assets to be managed. Asset management is one key area in the standard PIM process and is mentioned in the PIMSRS and other legal documents in Cambodia. For MOWRAM, and other LMs in the government, asset registration has been done with the use of the SARMIS (State Asset Registration Management Information System). Despite progress, however, the current rules do not require irrigation schemes to be included in the asset register.
350. The information on irrigation schemes in Cambodia has been kept in a separate database, not yet a part of the asset register. Cambodia has over 2,500 irrigation schemes, categorized as small, medium, and large. Information about these schemes has been collected and updated in a system called Cambodia Irrigation Scheme Information System (CISIS). CISIS has not been made publicly available, and it is not clear what detailed information is available and whether it is the same kind of information that an asset register should have.

Management of investment budget

351. The execution of the budget law based on Chapter 21 has followed a more systematic process. The process is stipulated in the Standard Operation Procedure (SOP) for the Implementation of a National Funded Investment Project (2022) and MEF's Prakas # 207 on the procedures for implementing investment budgets from the national budget (Chapter 21). Management of investment budget could be improved for some of the steps, grouped into 1) project and budget preparation phase, 2) project and budget implementation, and 3) project monitoring, ex-post review and asset management phase.

Recommendations

352. Allocative efficiency can be enhanced as budget allocation is further aligned with policy objectives. Given that the government is placing more focus not only on rice and other high value crops, MOWRAM, through its existing program and sub-program structure, should adjust its budget allocation to reflect these changing policy priorities.
353. It is expected that irrigation will still be a priority of the government. However, in that priority, more attention should be given to irrigation scheme O&M as opposed to rehabilitation and construction. To identify the optimal balance between the two investments, however, more data and analysis is needed.
354. Allocative efficiency can be ensured if the different financing sources complement one another. For this to happen, the first step is to have comprehensive data on those different financing sources and how the budget has been allocated. It is therefore recommended that MOWRAM, MEF and other relevant partners support a comprehensive sectoral financing mapping study, covering not only state budget, but also DPs, SNAs and the private sector.

355. The limited de-concentration within MOWRAM should be systematically addressed. The role and responsibility division should follow international practices where the central level focuses more on setting policies, technical standards, technical support, M&E, and data works, and the lower levels focus on implementation and are accountable to the higher level for results. As shown in this study, there are various technical guidelines, standards, and M&E that need to be developed. The central MOWRAM should focus on those and less on actual implementation. In addition, the question of personnel deployment and decentralization needs to be addressed as a matter of urgency.
356. The function transfer to the DMK administration should be accelerated in accordance with the Sub-decrees # 182, 183, and 184 (2019). Certain key functions to be transferred, such as small-scale irrigation scheme O&M and support to FWUCs, are appropriate for SNAs, given that some SNAs have already performed them as their de facto functions.
357. Improving PIM could help to improve operational efficiency. Key areas that require improvement include 1) project pre-appraisal and selection, 2) increasing the number of open bidding procurement, and 3) allowing for the carry-over of unused budget appropriation. Another important aspect of Chapter 21 management is to improve the forecast of 'flood damage repair' needs in order to reduce the ad-hoc /in-year budget from the 'unallocated budget.'
358. Significant public resources (domestic and external) have been invested in irrigation projects, but much of the available data on results is at output level. Therefore, it is recommended that the Government consider conducting an impact assessment on the spending of Chapter 21 to generate new lessons learned.

5.5. Public Expenditure in the Sub-National Administration: Sihanuk Ville

359. **Preah Sihanouk is among the top provinces in terms of the total budget.** In 2019, the province stands on the 4th place, after Phnom Penh, Kandal, and Siem Reap, in term of SNA total budget and the 3rd place (after Phnom Penh and Keb) in term of SNA budget per capita. In 2020, the provincial administration budget accounts for about 45% of the total SNA budget allocated to SNAs and LMs' departments/agencies (LDs); while the rest of the budget is allocated to 22 LDs (47%), 3 District and 2 Municipalities (DM) administrations (4%), and 23 communes and 6 Sangkats (CS) administration (5%).
360. **The information of the public investment programs is not publicly available at the provincial level.** There are two types of public investment projects initiated every year – one is financed by DPs, and the other one is financed by state capital budget. While, at the national level, the information regarding the public investment projects financed by DPs is publicly available, the state-funded investment projects are not available. At the provincial level, the information of neither project is available, despite the size of the projects.
361. **Even with current legal and regulatory frameworks and progress over the years, the current planning process at SNAs is not adequately efficient for the budget allocation purposes.** While all levels of SNAs (including the provincial) are required to prepare various local plannings, the plans have not yet been integrated. Moreover, the plans developed by SNAs are also not aligned with the plans developed by the LDs.

5.5.1. Sihanuk Province Administration

SNA Development Plan

362. **The provincial three-year implementation plan (3y-IP) has some limitations.** 1) while the plan includes various projects that are funded by decentralized LDs, **very little information is available on major projects managed by LMs at the national level.** 2) there is **no information regarding the investment financed by NGOs or private sectors.** Currently, the central LMs still hold much authorities in investment approval, licensing, and operation of NGOs; while the provincial administration only hold the coordinating roles. 3) while the spatial planning has been more advanced in Preah Sihanouk province compared to other provinces, **a better understanding of how to link their socio-economic planning (i.e., the 5y-DP and 3y-IP) more explicitly and systematically with the land-use planning is needed.** 4) there are **some limitations when it comes to data storage, sharing, and usage** – especially for the SNA planning exercise. Currently, the data is collected and stored in MS Word and Excel formats on various computers, making it more vulnerable to data loss, unauthorized changes, or clerical errors.

BSP Preparation

363. **BSP preparation process is still early for Preah Sihanouk's provincial administration; thus, some challenges need to be addressed** – including the capacity of the technical staff, the availability of the data from relevant stakeholders (DM and CS administrations, LMs, NGOs, and others), and the issues in integrating the plans of all levels of the SNAs.

Revenue

364. **The provincial administration revenues come mostly from tax revenue (TR), accounting for about 80% of total revenue between 2018 and 2020.** A largest share of tax revenue comes from real estate sales (about 66% of revenue in 2020) and rentals (about 9% of total revenue in 2020). Non-tax revenue (NTR), although with smaller proportion, had seen unexpectedly increased over the same period mainly due to the sharp increase in fees from administrative services, especially those provided via One Window Service Unit (OWSU), which became fully operational in 2020.
365. **Revenue forecasting is still challenging due to two main reasons** – (1) no clear data or strategy to assist the forecasting exercises and (2) roles and accountability line between the provincial administration and the GDT branch have not been clearly provided or understood. These then led to huge variation between planned and actual budget, especially on the two main sources of revenues stated above. These areas, thus, requires more attentions and improvement, as ineffective forecasting could lead to ineffective budget allocations.
366. **With regards to NTR, there are three areas to improve.** The first area is to improve the system, process, and capacity of those in charge of managing the revenue. The second area is to continue transferring more NTR functions from LMs to provincial administration and do so in a more coherent manner. The third aspect is that, as relevant capacity at the SNA improves, the government could consider transferring some of the NTR to the DMK level.

Expenditure

367. **The expenditures, on the other hand, were mostly for repair and maintenances of infrastructure, which accounting for about 70% total provincial administration budget in 2020.** However, there are significant variances between the actual and planned expenditures have been significantly – about 170% between 2018 and 2019 and then back down to only 75% between 2019 and 2020. For the personnel expenses, there was a significant increase from just about 4% in 2019 to 12% in 2020 – largely due to the incentive sharing payment provided to its own staff and staff from LDs who worked in OWSU.
368. **Some positive points are observed in the expenditure executives at the provincial levels,** including: 1) key budget chapters (Ex. personnel, purchase of goods, services) have been smoothly executed; 2) the procurement plan has been approved on time, which help minimize procurement and spending delay; 3) the share of tax revenue from provincial administration to DM and CS administration do not meet any major challenges.

State Asset Management

369. **Asset Management at the SNAs is a relatively new practice,** which require long-term supports. At this early state, the completeness and reliabilities of the information of the state assets are still in question. There are many cases where a public institution (including SNAs) could not move ahead with having their land titles approved because there are still complicated land conflicts involved, and to address such conflicts, the intervention from both the provincial and national levels are required. Another key issue is that the SNAs also do not yet have a proper state property management information system; however, this issue shall be addressed as the MEF has planned to roll out the State Property Inventory Management Information System (SARMIS) to capital/provincial administration.

Management of Investment Project

370. **There are several challenges have been observed –** 1) there are no clear criteria to distinguish “repair and maintenance” and “new capital investment”; therefore, these two types of expenditures have been treated the same as “investment projects”; 2) there have been some variances in the investment project execution as compared to planned; 3) the budget execution is significantly high at the last quarter and the last month of the fiscal years (Ex. 82 percent of repair and maintenance and 74 percent of investment expenditure were executed in December 2020).
371. **There are two main factors contributing to high expenditure at the last quarters.** First, the tax revenue forecast has not been as accurate, which leads to high additional budget requests late in the year, usually in September or even October of each year. The other reason is the delay in procurement process, as many of the projects are considered as over-threshold procurement projects (in 2020, 9 out of 11 procurement projects in Preah Sihanouk province are considered as over-threshold). An over-threshold project requires the approval from provincial administration, the Provincial Department of Economy and Finance (PDEF), and GDPP of the MEF in Phnom Penh.

Expenditure Arrears

372. **There are no expenditure arrears reported for recurrent expenditure. For non-procurement spending,** on average, the number of days taken from the date the payment

order¹² is signed by the provincial administration to the date which the payment is made by the treasury was 7.5 days in 2019 and about 10.5 days in 2020. On the other hand, **for the procurement spending**, since there is no requirement for submitting “invoices” as the supporting documents for payment process, the “payment order” date and “invoice date” could not be verified; thus, the expenditure arrears could not be identified.

Reporting, Recording, and FMIS

373. **FMIS was rolled-out to SNAs only in 2022; therefore, this was relatively new to the Preah Sihanouk provincial administration.** While more trainings are required, the continued monitoring and evaluation of implementation of the systems are also required to improve the system functionalities in response to the business requirements at the SNAs.

Recommendation

374. Improve allocative efficiency through the improvement of the provincial administrative planning in terms of integration among different tiers of SNAs and alignment with line departments. Several points are to be considered:
- Improve the provincial BSP preparation using the to-be-adopted assessment criteria, coupled with additional capacity building and on-the-job training for planning and finance officials of the province;
 - Strengthen PBs implementation following the SNA-BSRS and the SNA PB guideline. Specific areas to consider include functional review of the current program structure and how to prepare a plan and report using the program and subprogram structure.
 - Improving data management for SNA planning by 1) introducing a more computer-based and online data sharing, 2) creating more structured planning data worksheets that are linked across different components, and 3) strengthening the capacity of the PDP and the PDEF.
 - Strengthen spatial planning by allocating more budget to support the Provincial Departments of Land Management to work closely with SNA to finish the spatial plans for the province.
 - Clarify and concretize functional assignments for each tier of SNAs. The clarification of such roles will minimize duplication of investment among different SNAs. This will require a clearer legal and policy framework.
 - Clarify and institutionalize SNA roles in social protection, especially social assistance such as cash transfer schemes. The COVID-19 crisis has shed more light on the important roles of SNAs in pandemic prevention and intervention. However, such roles have not been explicitly mentioned in the legal framework.
375. Improving allocative efficiency also requires improvement in overall revenue (both tax and non-tax) forecast through the following:
- Improve tax revenue forecast, especially for the main tax revenues such as the stamp taxes on property revenue. In addition, the accountability line between the GDT and the provincial administration should be clarified and institutionalized.
 - Improve NTR forecasting, especially on NTR from state assets that have not been well managed and experienced high plan-to-actual variation.

¹²¹² The “payment order” date and the “invoice date” are not the same.

- Introduce a formula for budget allocation across the three tiers of SNAs (to achieve vertical balance) and across SNAs of different regions (to achieve horizontal balance), especially in relation to the allocation of the SNA Fund intended for budget surplus and the revenue sharing from CP to DM and CS levels.
- Improve the NTR system, processes, and the capacity of those in charge of managing the revenue and continue transferring more NTR functions from LMs to provincial administrations and the DMK level.

376. For the state asset management, there is a need to assess the extent to which the current asset inventory is comprehensive and reflects reality, especially in terms of asset use and asset value. For the longer-term, however, an improved governance arrangement for SNA state management needs to be developed, starting with ensuring a more coherent legal and regulatory framework.

5.5.2. Municipal-District Administration

Revenue and Expenditure

377. The revenue at the DM administrations in Preah Sihanouk province relies heavily on the national (70% of total actual revenue in 2020) and provincial (4% of total collected tax revenues by the provincial administration) transfers. In addition to these two sources of revenues, there are also other revenues – including from the service fees generated by the DM OWSO.
378. From the expenditure side, in 2020, about 63% of the total expenditures were spent on payroll expenses; while about 22% was spent on infrastructures repair and maintenance. With such relatively low revenue and high expenditure on wages, the proportion of the DM budget used for both improving both quantity and quality of public service deliveries remain relatively small.
379. In 2019, the DM level has gone under significant reforms, with the organizational restructuring and integration and the transfer of 55 functions and about 20,000 staff (country-wide); however, due to several challenges, these transfers have not yet been successful. First of all, there are still some key policy gaps and capacity issues. Secondly, the roles and partnerships with the private sector in delivering essential services have not been adequately explored. Third, while the DM officials are aware of the changes; however, their detailed understanding of how they should perform those functions varies. Fourth, personnel shortage is still a concern despite the recent transfer. Lastly, there are some limitations in term of working relationship between the DM and LDs, which requires improved coordination to support local service deliveries.

Recommendation

380. The persistently small budget at the DM level, despite some increase, raised concerns with regard to service delivery. Improvement of budget allocation to DM level will be necessary for improving public service delivery. This should be done along with the process of clarifying obligatory versus permissive functions for the 55 functions and the costing of specific functions.
381. Encourage/require DM administrations to set up clear mechanisms and updated data on private sector engagement in local service delivery and development. This can be done following the requirement set out in the SD#182 and #184 and the strategic directions indicated in the NP2.

382. Personnel-related challenges require urgent attention. There is a need to address personnel shortage for key services such as water supply, solid waste, and mining. Additionally, there is a need to clarify how technical staff at the DM administrations should perform their daily operations under the new working arrangements.
383. The working relationship between the DM and line department is another immediate challenge to be addressed. This includes the need to:
- Identify relevant sectoral regulations that need to be revised to be in line with the D&D reform,
 - Ensure that line departments factor in the recent functional transfer in their regular planning and budgeting exercises.
 - Address the inconsistency in the use of data for planning and M&E purposes by the DM administrations versus the line departments.

5.5.3. Commune-Sangkat Administration

384. Almost all the CS administration budget (97% in 2020) come from national transfers, and most of the budget is allocated to capital investment (56% of total budget) followed by payroll expenditure (about 31% of the total budget).
385. The execution of the CS administration budget has spread throughout the year, although with a moderately high percentage of budget (about 38% in 2020) executed in December. Additionally, there were no serious concerns raised on the procurement process – although a delay in CS project document preparation was identified.
386. It is recommended that after the adoption of the new Circular on CS procurement, more monitoring and capacity building is needed. The circular represents the policy and regulatory responses to the problem of delay associated with the CS development project implementation. However, like many other regulations, to be effective, local officials need to be aware of its content and intended changes, and their compliance needs to be monitored and feedback collected for future adjustments and strengthening.

Recommendation and Conclusion

6.1. PFMSC Recommendation

387. Based on the content of the Annual Report on Monitoring of Implementing PFMRP in 2023 and Evaluating Efficiency of PFM System as well as the findings of the additional study and assessment reports, PFMSC has provided, based on the requests from GSC, 7 recommendations to ensure the achievement of the key medium-term directions of the PFMRP Stage 4. The 7 recommendations.
388. First, the remaining 34 measures (executive orders) laid out by the PFMRSC shall be converted into performance indicators and included in the detailed action plans (GDAP/MAP) of each entity under the MEF and LMs. All measures shall be completed by Q2 or Q3 2024, at the latest. GSC shall coordinate with relevant entities under the MEF and LMs to determine the new timeframe for each measure based on the actual available resources, standing on the principle of completing the measures before the overall defined timeframe (Q2 or Q3 2024). Such coordination shall be done prior to the 2023 Annual Review Meeting, which will be held in February 2024. The entities under the MEF, LMs, and GSC shall be responsible for carrying out these tasks.
389. Second, prepare an IT architecture and digital ecosystem framework to support PFM. In this digital era, the development of IT systems to support PFM both within MEF and other LMs (sectoral non-tax revenue management and mobilization systems) has seen an increased trend. The creation of the IT architecture and digital ecosystem framework, taking into account a structural, systematic, and strategic approach, is essential to capturing the full benefits of IT in modernizing PFM systems. The IT Council of MEF shall be responsible for carrying out these tasks.
390. Third, continue to enhance the formulation of BSP and PB and promote the increase of fully authorized budget entities in all LMs to create a favorable environment for the basic implementation of PIB in 2026. The gap between BSP and the annual budget has been improved through the determination of the expenditure ceiling in MTBF. BSP and PB will continue to be enhanced based on the requests from the LMs, especially based on the updated BSRS. In 2024, the number of fully authorized budget entities shall be pushed, especially for LMs that implement the full recurrent expenditure procedure via the FMIS. All LM shall be responsible for carrying out the tasks.
391. Fourth, continue to resolve issues related to the transfer of the 55 functions of the line offices within 20 sectors that have been integrated into the municipal/district administration's structures in term of budget execution, FMIS implementation, and accountability line. Budget execution of the line offices within 20 sectors that have been integrated into the municipal/district administration's structure has not been smooth. The rollout of the FMIS to the public service delivery entities of the LMs and accountability line shall be implemented following the context and objectives of the D&D in order to avoid any future issues. These tasks shall be the responsibilities of GDSNAF, GDB, GDFMIS, and GSC.

392. Fifth, complete the framework and rules of the internal audit and inspection system by Q3 2024. Within the context of moving toward PIB, the effectiveness of the control system (internal audit and inspection) must be strengthened. GI and GDIA shall be responsible for these tasks.
393. Sixth, GDs under MEF shall review and update strategies under the PFMRP by the third quarter of 2024, using the following new timeframes:
- BSRS 2018-2025 (new timeframe: 2024-2028)
 - Public Procurement System Reform Strategy 2019-2025 (new timeframe: 2024-2028)
 - PIM System Reform Strategy 2019-2025 (new timeframe: 2024-2028)
 - Strategic Plan on Capacity Building and Development within the PFMRP Framework, Phase 4 (new timeframe 2024-2028)
 - BSRS for SNAs 2019-2025 (to conduct the midterm review)
 - Public Debt Management Strategy 2024-2028
 - RMS Phase 3
394. Seventh, the preparation for the 2023 Annual Review Meeting by inviting the Head of Government to preside over the closing ceremony. In the 7th mandate of the National Assembly and the implementation of the PFMRP Phase-4, which is the last stage and a high-level reform, the presence of the Head of Government is an extremely essential strength in helping push the reform forward.

6.2. Overall Conclusion

395. **Budget Credibility** has essentially maintained resilience and strength which is reflected in the resilience of national budget revenues in the context of crises and the gradual recovery in a new economic direction after the COVID-19 crisis, while public debt is well managed, reflected by ensuring the five key debt indicators under the ceiling.
396. **Financial Accountability** is being built through the gradual implementation of public accounting standards and the strengthening of core modules in FMIS and the phased implementation of FMIS automation. The development of IT and eco-digital systems will allow the Royal Government to maximize the benefits of modernizing Cambodia's public financial system in the context of digitalization.
397. **The Efficiency of Budget-Policy Linkage** has been steadily strengthened and improved through the implementation of the MTFF, the MTBF, and the implementation of quality improvement of BSP and PB, increasing the complete delegated authorization budget entity, and establishing a Spending Review Framework.
398. **Performance Accountability** has been gradually built through the implementation of the Law on Public Financial System 2023, the implementation of the Sub-Decree on Budget Management and Public Accounting, the PIB framework, and the performance monitoring framework. The action plan for the implementation of the Law on the Public Financial System 2023 will be a beacon for the implementation of a realistic PIB.
399. **The Momentum of PFM Reform** is sustained through the participation, implementation and contribution of all stakeholders, both within the Royal Government of Cambodia and the DPs, and in particular through the continued capacity building of the PFMR working group and civil servants in both national and SNAs. However, the pace of reform is slow, which requires strong impetus both in the technical and political perspectives. The direction of the reform towards the implementation of the national and sub-national PIB system will be further clarified through

the evaluation and updating of strategies under the PFMRP, as well as coordination and promoting the speed of 3 plus 1 reform tasks.

400. Overall, Cambodia's public financial system is on the path to international standards and best practices that ensure efficiency, effectiveness, transparency and accountability in the Cambodian context, and is flexible and resilient to global socio-economic changes. In particular, it will contribute to achieving the government's vision for 2030 as a high middle-income country and by 2050 as a high-income country.

